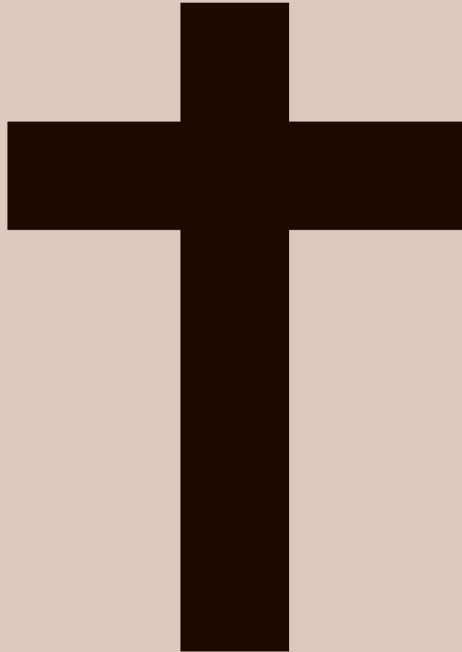

Tachi ak'õre
pedee

New Testament in Epena (CO:sja:Epena)

Tachi ak'õre pedee
New Testament in Epena (CO:sja:Epena)

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Epena

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epena

sja

Colombia

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Epena

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
1e08d4cb-71aa-5440-b08f-b522fabb6441

Contents

San Mateo	1
San Marcos	57
San Lucas	93
San Juan	151
Hechos	195
Romanos	244
1 Corintios	270
2 Corintios	294
Gálatas	311
Efesios	321
Filipenses	330
Colosenses	337
1 Tesalonicenses	343
2 Tesalonicenses	348
1 Timoteo	351
2 Timoteo	358
Tito	364
Filemón	368
Hebreos	370
Santiago	389
1 San Pedro	397
2 San Pedro	405
1 San Juan	410
2 San Juan	417
3 San Juan	419
San Judas	421
Apocalipsis	424

SAN MATEO

San Mateopa Pedee Pia P'ãda

San Mateopa na pedee pia p'ãji. Ichiaba t'ijarapachida Leví. Judío paji. Jesucristo ome nipapachi. Na pedee pia p'ãdade Mateopa jara bi Jesús Tachi Ak'õrepa pèida eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atamerã Tachi Ak'õrepa jaradak'a judiorã chonaarãmaa Antiguo Testamento apatade. Audú jara bi Jesupa jarateepatade. Irua eperãarãmaa ùraapachi; chi k'õp'ãyoorãmaa jarateepachi; nepiripachi ne-inaa jarateeit'ee mãik'aapa jarapachi sãga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anapataarã.

Naapiara Mateopa jara bi Jesús chonaarãwedapema judiorã èreerãdeepa uchiada; iru t'oda mãik'aapa treinta años wãyaap'eda, Juan Bautistapa irude jarateeda (caps. 1.1–3.12). Jara bi Juanpa Jesús poro chooda; Jesús unuda netuara ome eujã pania wëe bide mãik'aapa Jesús ewaa jaratee beek'ãri (caps. 3.13–4.25). Jara bi Jesupa jarateepata Galilea eujãde: ùraa jarateeda ee bide nipak'ãri (caps. 5–7); ne-inaa ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa (caps. 8–9); ichi k'õp'ãyoorã doce jirit'erada (cap. 10); awaraa ùraa jarateeda Galileade (caps. 11–12); awaraa nepirida jarateeit'ee (cap. 13) mãik'aapa Rey Herodepa ooda Jesupa jarateepatade ùrik'ãri (cap. 14.1-12). Jara bi Jesús nipapata awaraa eujãde (caps. 14.13–17.20); ichia t'ëe ooda Galilea eujãde (caps. 17.21–18.35) mãik'aapa wãda Jerusalendee (caps. 19–20); ichia mama ooda mãik'aapa jarateeda (caps. 21.1–26.13). Jara bi iru jita atadap'eda, ateedap'edaa judiorã poroorã k'irapite mãik'aapa iru peet'aadap'edaa (caps. 26.14–27.66). T'ëepai jara bi iru chok'ai p'irabaida mãik'aapa pedee t'ëe jarada ijãapataarãpa iru ùraa jarateenadamerã na p'ek'au eujã jõmaade (cap. 28).

Jesucristo èreerã t'ij p'ãda (Lc 3.23-38)

¹ Jesucristo uchijai chonaarãwedapema Rey Daviddeepa mãik'aapa Abrahamdeepa. Chonaarãwedapemaarãpa iru èreerã t'ij p'ãjida ichi t'ëepemaarãpa k'awaadamerã k'airãdeepa uchijai.

² Abraham Isaac ak'õre paji. Isaac Jacob ak'õre paji. Jacob Judá ak'õre paji mãik'aapa Judá ipemaarãde ichiaba.

³ Judá Fares mãik'aapa Zara ak'õre paji. ãchi nawe Tamar paji. Fares Hesrón ak'õre paji. Hesrón Aram ak'õre paji.

⁴ Aram Aminadab ak'õre paji. Aminadab Nahasón ak'õre paji. Nahasón Salmón ak'õre paji.

⁵ Salmón Booz ak'õre paji mãik'aapa Rahab Booz nawe paji. Booz Obed ak'õre paji mãik'aapa Rut Obed nawe paji. Obed Jesé ak'õre paji.

⁶ Jesé Rey David ak'õre paji. Rey David Salomón ak'õre paji mãik'aapa Urías wëra pada Salomón nawe paji.

⁷ Salomón Roboam ak'õre paji. Roboam Abías ak'õre paji. Abías Asá ak'õre paji.

⁸ Asá Josafat ak'õre paji. Josafat Joram ak'õre paji. Joram Ozías ak'õre paji.

⁹ Ozías Jotam ak'õre paji. Jotam Acáz ak'õre paji. Acáz Ezequías ak'õre paji.

¹⁰ Ezequías Manasés ak'õre paji. Manasés Amón ak'õre paji. Amón Josías ak'õre paji.

¹¹ Josías Jeconías, chi ipemaarã ome ak'õre paji. Mãirã p'anapachida Babilónia p'uurudepemaarãpa Israel pidaarã p'oyaadap'eda, presok'a ateedak'ãri ãchi eujãdee.

¹² Ma Babilónia p'uurudee wãdap'edaa, Jeconías Salatiel ak'õre paji. Salatiel Zorobabel ak'õre paji.

¹³ Zorobabel Abihud ak'õre paji. Abihud Eliaquim ak'õre paji. Eliaquim Azor ak'õre paji.

¹⁴ Azor Sadoc ak'õre paji. Sadoc Aquim ak'õre paji. Aquim Eliud ak'õre paji.

¹⁵ Eliud Eleazar ak'õre paji. Eleazar Matán ak'õre paji. Matán Jacob ak'õre paji.

¹⁶ Jacob José ak'õre paji. José María imik'ïra paji. María Jesús nawe paji. Ma Jesús ichiaba t'ïjarapachida Cristo; jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.

¹⁷ Abrahamdeepa uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiajida Rey David paru-maa. Daviddeepa ichiaba uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiajida Israel pidaarã aterutamaa Babilónia p'uurudee. Ichiaba madeepa uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiajida Jesucristo t'orumaa.

Jesucristo t'oda

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo t'oda nãga paji. Iru nawe, María, pedeete baji José ome miak'ãidait'ee. Mamïda araa padai naaweda, Tachi Ak'õre Jaurepa biak'oopiji. ¹⁹ Josepa biak'oo bi unuk'ãri, miak'ãi-e pait'ee paji iru ome. Mamïda José t'ãri pia bada perã, María k'ïra nejasiapiamaapa k'ïup'ee amaataait'ee paji, awaraarãpa k'awaanaadamerã. ²⁰ Mãga k'ïsia bide, k'ãimok'araaji it'aripema ángel ome. Mãgipa mägaji:

—José, Rey Daviddeepa uchiada, waaweenãaji María ome miak'ãiit'ee, Ak'õre Jau-repata ma warra oopida perã. ²¹ Mariapa imik'ïra warra t'oit'ee. T'ï biit'eeda aji, Jesús, irua eperãarã k'aripait'ee perã atuanaadamerã ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

²² Mãga paji Tachi Ak'õrepa jarapidak'a chonaarãweda ichi pedee jarapari it'aideepa:

²³ 'Awëra imik'ïra ome k'ãi-ee bita biak'ooit'ee mãik'aapa imik'ïra warra t'oit'ee. Iru t'ïjaradait'ee Emanuel.'

(Is 7.14)

Mãgí t'ï jara k'inia bi: "Tachi Ak'õre tachi ome bapari."

²⁴ José ïrimak'ãri, ooji ma angelpa jaradak'a. María ataji ichi wëra pamerã. ²⁵ Mamïda miak'ãida-e paji, chi warra t'oru misa. T'ok'ãri, Josepa t'ï bijji Jesús.

2

K'ïsia k'awaa beerã chedap'edaa Jesús ak'ide

¹ Jesús t'oji Belén p'uurude Mãgí p'uuru Judea eujãde bi. T'ok'ãri, Herodes Judea eujãdepema rey paji. Maapai k'ïsia k'awaa beerã ak'õrejïru uchiapari eereepa Jerusalén p'uurudee chejida. ãchia lucero ak'ipachida k'awaadait'ee ne-inaa p'asait'ee bi.

² Pachedak'ãri, eperãarã iidijida:

—¿Sãma bima ajida, Judiorã Rey t'oda? Iru lucero uchiak'ãri ak'õrejïru uchiapari eere, rey waibia t'oda k'awaajida. Mapa ma lucero t'ëe chejida parã rey jiride. Irumaa it'aa t'ïde chejidada ajida.

³ Rey Herodepa mãga ùrik'ãri, p'era pik'a nãbeeji, Jerusalén p'uuru pidaarã ichiaba.

⁴ Mãpai Herodepa t'ï pëiji p'aareerã poroorã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã. Iidiji sãmata Tachi Ak'õrepa pëit'ee bada t'oit'ee paji. ⁵ Mãpai p'anaujida:

—Belén p'uurude, Judea eujãde t'oit'ee. Chonaarãweda Ak'õre pedee jaraparipa nãga p'ãji:

⁶ 'Belén p'uuru apema Judea eujãdepema p'uuru k'ãyaara ek'ariara bi-e, ma p'uurude eperãarã poro waibia t'oit'ee perã. Irua Israel pidaarã ak'it'ee mi pari.' *(Mi 5.2)*

⁷ Herodepa mãga ùrik'ãri, ma k'ïsia k'awaa beerã mera t'ï pëiji iidit'ee sãaweda ma lucero unujida. ⁸ Maap'eda ãchi Belendee pëiji. Mamïda mägaji:

—Wãti ma warra jiride. Pia iididapãde aji, ma warra pari. Unu atadak'ãri, mĩmaa jara chedapãde aji, mi jida ichiaba irumaa it'aa t'ïde wã k'inia bairã.

⁹ Mãpai k'ïsia k'awaa beerã wãjida. Ma lucero ãchi naa wãpachi. Mata ak'inĩ banaji ma warra badamã. ¹⁰ Mãga unudak'ãri, o-ïadachida. ¹¹ Teeda t'ïudak'ãri, unujida ma warra chi nawe María ome. Mãpai bedabaidap'eda, it'aa t'ïjida ma warra k'ïrapite mãik'aapa ãchi net'aa anedap'edaa ewat'idak'ãri, teejida nëe, ne-inaa t'üa bapari bajũbak'a mãik'aapa

k'era pia t'ijarapatap'edaa mirra. ¹² Maap'eda k'āimok'araade Tachi Ak'ōrepa jaraji waa wānaadamerā Herodema. Mapa awaraa ode wājida āchi eujādee.

María José ome Egipto eujādee mirudap'edaa

¹³ K'isia k'awaa beerā wādap'edaa t'ēpai, k'āimok'araade it'aripema angelpa Josemaa māgaji:

—P'irabáiji māik'aapa wāji Egipto eujādee pichi wēra iru warra ome. Mama p'ananadap'ade aji, mia jararumaa, Herodepa na warra jiripiit'ee perā peepiit'ee.

¹⁴ Aramāgá José p'irabaiji. María māik'aapa chi warra atap'eda, p'ārik'ua Egiptodee wājida. ¹⁵ Mama p'anejida Herodes piurumaa. Māga paji Tachi Ak'ōrepa jaradak'a, ichi pedee jarapari it'aideepa:

‘Egipto eujādeepa mi warra t'ī pēiji chemerā.’ (Os 11.1)

Herodepa imik'ira warrarā peepida

¹⁶ Herodepa k'awaak'āri ma k'isia k'awaa beerāpa ichi k'ūrat'aadap'edaa, k'īraudachi. Āchia jaradade k'īsiap'eda, ichi soldaorā pēiji Belén p'uurudee māik'aapa p'uuru k'ait'a p'ananadap'edaamaa, warrarā año omeedee edaa peek'oodamerā. ¹⁷ Māgá Tachi Ak'ōre pedee jarapari Jeremiapa jaradak'a uchijaji:

¹⁸ ‘Rama p'uurude jēpi ororoo ūrijida. Jēpi chupiria ūrijida. Raquel jēe nībaji ichi warrarā-it'ee. Apidaapa ichi t'āri o-ī-īapidak'aa paji, chi warrarā k'iniidaidap'edaa perā.’ (Jer 31.15)

¹⁹ Herodes piuda t'ēpai, Egiptode at'āri p'anide k'āimok'araade angelpa jaraji Josemaa:

²⁰ —Wāpāde aji, Israel eujādee pichi wēra, chi warra ome, warra pee k'inia p'ananadap'edaarā piudap'edaa perā.

²¹ Māgá wājida Ak'ōrepa jara pēidak'a. ²² Mamīda Josepa k'awaak'āri Arquelao rey bi chi ak'ōre Herodes pari Judea eujāde, waawee baji mama banait'ee. Māga nide k'āimok'araade Tachi Ak'ōrepa jaraji Galilea eujādee wādamerā. ²³ Mama panadak'āri, Nazaret p'uurude p'ananajida. Māga paji Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaak'a: “Eperāarāpa Jesús t'ijarapataadait'ee Nazaret pida.”

3

Juan Bautistapa jarateeda

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Ma t'ēpai eperā t'ijarapatap'edaa Juan Bautista Tachi Ak'ōrepa jara pēida jara cheji Judea eujāde, eujā pania wēe bimāi. ² Māgaji:

—¡P'ek'au k'achia oo amáati māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāapatáati! Taarā-e nide Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'e biit'eeda aji, ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

³ Chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaiapa jaraji:

‘Eujā pania wēe bide eperā bia bi: “O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda.”’ (Is 40.3)

⁴ Māgí eperā Juan paji. P'aru camello k'aradee k'ada jipachi. Chi k'irride jipari ne-ede ooda paji. K'opachi sisi māik'aapa topachi jirri miéle. ⁵ Eperāarā Jerusalén p'uurude p'ananadap'edaarā awaraa Judea eujādepemaarā ome māik'aapa Jordán to k'ait'a p'ananadap'edaarā ome chejida Juan pedee ūride. ⁶ Tachi Ak'ōremaa chupiria iidi chejida āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Māpai Juanpa āchi poro choo wāpachi Jordán to jāde.

⁷ Fariseorā saduceorā ome chok'ara ichiaba chejida Juanmaa poro choopide. Mamīda Juanpa māgaji:

—¡Parā k'achia-idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! ¡Taamák'api p'ani! ¿Poro choopi chejida-ek'ā Tachi Ak'ōre juapa mia k'iniada-e p'ananadairā? ⁸ Māga pirā, p'ek'au k'achia

oo amáati mǎik'aapa p'anapatáati Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ⁹ K'ĩsianáati Tachi Ak'õrepa paráta miapi-e pait'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaa perã. Mia jara bi: Na mǎudeepa Tachi Ak'õrepa Abrahamdeepa uchiadap'edaarã oo atai. ¹⁰ Ara chaarapa nejõ bĩri chauk'aa bi t'u peet'aapatak'a t'ipitaude bat'at'aadait'ee paa jõmerã, mǎga pik'a taarã-e Tachi Ak'õrepa jõpiit'ee parã, chi oodaamaa p'anapataarã irua k'inia bik'a. ¹¹ Mia parã poro choopari paniapa, ak'ipidamerã pǎchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani mǎik'aapa wǎara Tachi Ak'õrede ijãa p'ani. Mamĩda eperã mi t'ẽe cheru mi k'ǎyaara waibiara bi. Mia iru chancla ateeik'araa bi, mi iru k'ǎyaara ek'ariara bairã. Irua eperãarã nǎgá poro chooit'ee. Tachi Ak'õre Jaure ba chepiit'ee parã k'ap'iade. Mamĩda ichide ijãadak'aa beerã t'ipitaude jõpiit'ee. ¹² Ooit'ee trigo ewaparipa ooparik'a. Mǎgipa pala aneek'ãri, trigo ewada it'aa jira bat'apari chi tau uchiamerã mǎik'aapa nǎupa chi e ǎyaa atemerã. Maap'eda ma trigo tau ia bĩpari chi iapatamã. Mamĩda chi e beeda t'ipitaude bat'at'aapari. Mǎgí t'ipitau k'ĩk'aada aji.

Jesús poro chooda

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Maapai Jesús wǎji Galilea eujãdeepa Jordán todee, Juan badamaa poro choopide. ¹⁴ Ewaa weda Juanpa iru poro choo-e pait'ee paji. Mapa mǎgaji:
—Piata mi poro choopia bi. ¿Sǎap'eda mĩmaa cheruma aji, pi poro choopide?
¹⁵ Mamĩda Jesupa p'anauji:
—Mi poro choopáde aji, Tachi Ak'õrepa jara bik'a uchiamerã.
Mǎpai Juanpa poro chooji. ¹⁶ Poro choop'eda, Jesús toiduupa uchiak'ãri, pajã ewadachi mǎik'aapa irua unuji Tachi Ak'õre Jaure ichi ĩri palomak'a baai cheru. ¹⁷ Mǎpai ũriji it'ariipa nǎga pederu:
—Nata mi Warra k'inia. Irua mi t'ãri o-ĩapipari.

4

Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baapiit'ee pada

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Maap'eda Tachi Ak'õre Jaurepa Jesús wǎpiji eujã pania wẽe bĩmaa, Netuara Poro Waibiapa irumaa ne-inaa k'achia oopi k'inia bada perã.
² Mama k'ǎima cuarenta nek'o-ee baji. Mapa jarrapisia nĩbeeji. ³ Mǎga nide Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopide cheji mǎik'aapa mǎgaji:
—Wǎara pi Tachi Ak'õre Warra pirã, na mǎu pan papit'aapáde aji.
⁴ Jesupa p'anauji:
—¡Oo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ũraa p'ǎdade jara bi:
'Eperã chik'o k'o bĩpapai chok'ai bak'aa. Tachi Ak'õre pedee k'awa bĩpa ichita chok'ai bapari.' *(Dt 8.3)*
⁵ T'ẽepai Netuara Poro Waibiapa iru ateeji Jerusalendee, Tachi Ak'õrepa jirit'erada p'uurudee. Mama Tachi Ak'õre te waibia ek'arra ĩri it'ĩ ateeji ⁶ mǎik'aapa mǎgaji:
—Wǎara pi Tachi Ak'õre Warra pirã, namǎik'aapa jĩtidaipáde aji, Tachi Ak'õre Ũraa p'ǎdade jara bairã:
'Ak'õrepa ichi angeleerã pẽit'ee pi k'aripadamerã. ǎchia pi jita atadait'ee mǎik'aapa pi t'idik'adait'ee, pichi bĩri pida mǎumaa p'u oopiamaapa.' *(Sal 91.11-12)*
⁷ Jesupa p'anauji:
—¡jĩti-eda! aji. Ichiaba Tachi Ak'õre Ũraa p'ǎdade jara bi:
'Ne-inaa pariatua oonáaji k'awaait'ee wǎara Tachi Ak'õre Waibiapa tachi ak'ipari wa mǎga-e.' *(Dt 6.16)*
⁸ Maap'eda Netuara Poro Waibiapa iru ee it'ĩara bi nok'ode ateeji. Mama ak'ipiji jõmaweda na p'ek'au eujãdepema p'uuru, net'aa pi-ia ome. ⁹ Mǎpai mǎgaji:

—Pita mi k'irapite bedabaip'eda, mimaa it'aa t'irura, mägara na jömaweda përé payada aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—iOo-eda! aji. Äyaa wāpáde aji, Satanás.

Tachi Ak'õre Ũraa p'ädade jara bi:

'Tachi Ak'õre Waibiaamaa aupai it'aa t'ipatáati mäik'aapa jĩp'a oopatáati irua jara bik'a.' (Dt 6.13)

¹¹ Māpai Netuara Poro Waibia äyaa wāji. Māga nide angeleerā chejida Jesús k'aripade.

Jesupa naapiara jaratee beeda

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Jesupa ũrik'āri Juan Bautista carcelde t'i nībidap'edaa, wāji Galilea eujādee.

¹³ Mamīda Nazaret p'uurude bana-e paji. Ma k'äyaara banaji Capernaum p'uurude, lago ik'aawa bi Zabulón, Neftalí èreerā eujāde. ¹⁴ Māgá uchijaji Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa p'ädak'a:

¹⁵ 'Zabulón èreerā eujāde mäik'aapa Neftalí èreerā eujāde, Jordán to k'irai k'a eere p'usadee o wāparide, Galilea apata eujāde Israel pidaarā-eerā p'anapachida. ¹⁶ Māpemaarā p'āriu pik'a bide p'anapatap'edaa, ĩdaa pi-ia unudait'ee. Tachi Ak'õrepa ma ĩdaa pēiit'ee chi p'āriu pik'a bide p'anirāmaa atuanaadamerā.' (Is 9.1-2)

¹⁷ Maadak'āriipa Jesupa jarateemaa beeji:

—P'ek'au k'achia oo amáati mäik'aapa Tachi Ak'õrede ijāpatáati. Taarā-e nide Tachi Ak'õrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

Jesupa to-ıapataarā k'ımari jirıt'erada

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Ewari aba Jesús Galilea Lago ide nipak'āri, unuji ĩpemaarā omé: Simón; ichi-aba t'ijarapatap'edaa Pedro mäik'aapa Andrés. To-ıapataarā paji. Mapa t'iri t'aamaa p'anajida. ¹⁹ Ära unuk'āri, Jesupa mägaji:

—Mi ome nipapatáati mäik'aapa ooti mia ooparik'a. Idideepa eperāarā jiridait'ee Tachi Ak'õre-it'ee, to-ıapataarāpa chik'o jiripatak'a.

²⁰ Aramata āchi t'iri atabēijida mäik'aapa wājida iru ome.

²¹ Ipu nok'ode Jesupa awaraa ĩpemaarā omé unuji: Santiago mäik'aapa Juan. Zebedeo warrarā paji. Barcode t'iri pi-ia p'e bimaa p'anajida chi ak'õre ome. Māga oomaa p'anide Jesupa āchi t'iji ichi ome wādamerā. ²² Aramata chi ak'õre atabēijida barcode mäik'aapa wājida Jesús ome.

Jesupa eperāarā chok'araarāmaa jarateeda

(Lc 6.17-19)

²³ Maapai Jesús Galilea eujā jōmaade nipaji. Tachi Ak'õre pedee jaratee nipapachi judiorā Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata te bee chaa. Pedee pia jarateepachi k'awaadamerā taarā-e Tachi Ak'õrepa eperāarā p'e biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Ma awara k'ayaa jömaweda jipa nipapachi. ²⁴ Siria eujādepemaarāpa māga ũridak'āri, irumaa aneejida k'ayaa beerā k'ira t'ādoo: k'ap'ia p'ira-idaa beerā; netuara k'ap'ide merātia beerā; wawa beerā; k'ap'ia chiwa beerā. Ma k'ayaa jömaweda Jesupa jipapachi.

²⁵ Eperāarā chok'ara iru ome nipapachida: Galilea eujādepemaarā; Decápolis eujādepemaarā; Jerusalén p'uurudepemaarā, awaraa Judea eujādepemaarā ome mäik'aapa Jordán to ak'õrejiru uchiapari eerepemaarā.

5

Jesupa ũraada ee bide bak'āri

(Lc 6.20-23)

¹ Jesupa eperäärã chok'ara unuk'ãri, su-ak'i banaji ee bide. Ichi ome nipapataarã wãjida iru k'ait'a. ² Mãpai ichia jarateemaa beeji:

³ —T'ãri o-ïa p'ani chi chupiria chedeerã. Tachi Ak'õre k'awa k'inia p'anadairã, ichideerã p'aneedait'ee.

⁴ T'ãri o-ïa p'ani chi k'isia p'ua p'anirã, Tachi Ak'õrepa chupiria k'awaait'ee perã.

⁵ T'ãri o-ïa p'ani chi audua-ee p'anirã, atadait'ee perã jõmaweda Tachi Ak'õrepa jarada ichideerãmaa teeit'ee.

⁶ T'ãri o-ïa p'ani chi Tachi Ak'õrepa jara bik'a oo k'inia p'anirã, irua k'aripait'ee perã mãga oodamerã.

⁷ T'ãri o-ïa p'ani chi awaraarã chupiria k'awaa p'anirã, Tachi Ak'õrepa ãchi jida chupiria k'awaait'ee perã.

⁸ T'ãri o-ïa p'ani chi t'ãri jip'a oopataarã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, iru unudait'ee perã.

⁹ T'ãri o-ïa p'ani chi t'ãri auk'a bipataarã awaraarã ome mãik'aapa Tachi Ak'õre ome, mãirã t'ijaradait'ee perã Tachi Ak'õre warrarã.

¹⁰ T'ãri o-ïa p'ani eperäärã awaraarãpa ãchi jiridak'ãri miapidait'ee, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a oopata perã. Ichia ãchi biit'ee ichi jua ek'ari ichideerã p'aneedamerã.

¹¹ T'ãri o-ïa p'ani awaraarãpa parãmaa ik'achia jaradak'ãri, maa-e pirã ne-inaa k'achia oodak'ãri, maa-e pirã seewadak'ãri parã imiateedait'ee, mide ijãapata perã. ¹² Mãga oodak'ãri, t'ãri o-ïa, k'ãiwee p'anéeti, Tachi Ak'õre truade panadak'ãri, irua parãmaa ne-inaa pi-ia teeit'ee perã. Mãgã chonaarãweda Tachi Ak'õre pedee jarapataarãmaa ne-inaa k'achia ichiaba oopachida.

Jesupa jarateeda Tachi Ak'õredeerã t'ãk'a p'ani mãik'aapa ìdaa pik'a p'ani
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ —Na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã-it'ee parã t'ãk'api p'ani. K'awa p'ani chik'o warraa bi t'ã ome. Mamida t'ã k'iyaa-edaik'ãri, warraa-ee bi. ¿Sãga k'iyapii waya? T'ã k'iyaa-ee bak'ãri, bat'at'aapata o jãde eperäärã ai ìri t'iadamerã.

¹⁴ Ichiaba na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã-it'ee parã ìdaa pik'a p'ani. P'uuru ee nok'ode bi p'oyaa meradak'aa, p'ãrik'ua chi uchiterree t'imipa unupata perã. ¹⁵ Ichiaba lámpara k'oodak'aa ne-inaa ek'ari mera bidait'ee. Ma k'ãyaara k'oodak'ãri, ne-inaa ìri it'í ata bipata jõma te jãde p'anirãpa ìdaa unudamerã. ¹⁶ Mãga pik'a jiriti jõmaarãpa parã ìdaa pik'a unudamerã. Mãgã unudak'ãri parãpa t'ãri pia ne-inaa pia oomaa p'ani, it'aa t'ìdait'ee parã Ak'õre Waibia it'ari bimaa.

Jesupa Moisepa p'ãdade jarateeda

¹⁷ —K'isianáati mi cheji Moisepa p'ãda maa-e pirã Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa jõpide. Ma k'ãyaara mi cheji k'awaapiit'ee mãgí pedee p'ãda k'ãata jara k'inia bi. ¹⁸ Mia wãarata jararu. Pajã bi misa mãik'aapa na p'ek'au eujã bi misa, apidaapa ãyaa atada-e pai ma p'ãdadepema letra biri chak'e apida, Tachi Ak'õrepa ooit'ee bi p'asarumaa. ¹⁹ Mapa eperãpa Moisepa p'ãdade jara bik'a oo-e bi pirã, ùraa abapai oo-e pijida, maa-e pirã awaraarãmaa jarateeru pirã ma ùraade jara bik'a oonaadamerã, mãgí apemaarã k'ãyaara ek'ariara bait'ee Tachi Ak'õre k'irapite. Jõdee eperãpa ook'ãri ma ùraade jara bik'a mãik'aapa awaraarãmaa jarateek'ãri mãga oodamerã, ichi apemaarã k'ãyaara waibiaara bait'ee Tachi Ak'õre k'irapite. ²⁰ Mia wãarata jararu. Parãpa Tachi Ak'õrepa jara bik'a pipiara ooda-e pirã Moisepa p'ãda jarateepataarãpa oopataadai k'ãyaara mãik'aapa fariseorãpa oopataadai k'ãyaara, Tachi Ak'õredeerã p'anada-e pai.

Jesupa k'irau p'anirãde jarateeda
(Lc 12.57-59)

²¹ —Parãpa ùridoada pãchi chonaarãpa ùraapatap'edaa:

‘Eperã peenaadapáde apachida, eperã peeru pirã, awaraarãpa charraarãmaa ateedait'ee perã.’ (Ex 20.13)

²² Mamída miata jara bi: Apida ichi auk'aa ome k'ĩraudaru pirã, ma k'ĩrau bi charraarãmaa ateedait'ee. Ichiaba apidaapa ichi auk'aamaa ik'achia jararu pirã, ma pedee jarada k'aurepa Junta Supremadee ateedait'ee. Ma awara apidaapa ichi auk'aamaa jararu pirã: “¡Netuara!” ma pedee k'achia jaradapa atuit'ee tok'arradee.

²³ 'Maperã parãdepemapa primisia Tachi Ak'õre altarde atee k'ãri, k'irãparu pirã pichi auk'aapa nepira iru bi pi ome, ²⁴ ma primisia altar k'ĩrapite atabëipia bi. Mãpai wãipia bi t'ãri auk'a bide pichi auk'aa ome. Maap'eda waya chei altarmaa ma primisia teede Tachi Ak'õremaa.

²⁵ 'Eperã nepira iru bi pirã pi ome mãik'aapa pi charramaa atee k'inia bi pirã, wã naaweda t'ãri pia pedeeipia bi iru ome t'ãri auk'a bidait'ee. Maa-e pirã charra k'ĩrapite panadak'ãri, mãgipa pi ata bii jãpataarã juade carcelde t'i nĩbinadamerã. ²⁶ Mia wãarata jararu. Mamãik'aapa uchua-e pai p'arat'a jõmaweda p'aa-ema.

Jesupa jarateeda miak'ãi p'anĩrã awaraarã ome k'ãidaik'araa bi

²⁷ —Parãpa ũridooda naawedapemaarãpa ũraapatap'edaa:

‘Miak'ãi p'anĩrã awaraarã ome k'ãinaadapáde apachida.’ (Ex 20.14)

²⁸ Mamída miata jara bi: Eperãpa wëra unuk'ãri, k'ĩsiaru pirã ai ome k'ãiit'ee, mãgĩ p'ek'au ooji ma wëra ome, ichi t'ãridepai ooji mĩda.

²⁹ 'Maperã pi tau juaraarepema ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, piara bak'aji ma tau ët'at'aamerã mãik'aapa t'imí bat'at'aamerã, ma k'aurepa k'achiade baai k'ãyaara. ³⁰ Ichiaba pi jua juaraarepemapa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, piara bak'aji ma jua t'iap'et'aamerã mãik'aapa t'imí bat'at'aamerã, k'achiade baai k'ãyaara ma k'aurepa. Piara bi pichi k'ap'iadepema ne-inaa atuamerã, k'ap'ia jõmaweda atuai k'ãyaara tok'arradee.

Jesupa jarateeda wëra amaadait'ee k'ĩsia p'anĩrãde

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ —Ichiaba naawedapemaarãpa ũrapachida:

‘Wëra amaataak'ãri, mia amaada k'art'a irumaa p'ã teeipia bi.’ (Dt 24.1-4)

³² Mamída miata jara bi: Eperãpa ichi wëra amaataaru pirã, chi wëra awaraa ome k'ãi-ee badata, ma wëramaa p'ek'au oopii, k'ãidarii perã awaraa imik'ĩra ome. Ma awara eperãpa wëra amaataada ataru pirã ichi wëra pamerã, ma eperãpa p'ek'au oomaa bi awaraa wëra ome Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

Jesupa ne-inaa k'ĩrapite juraapataarãde jarateeda

³³ —Ichiaba ũridooda parã chonaarãpa ũraapatap'edaa:

‘Ichita oodapáde apachida, parãpa juraadap'edaak'a Tachi Ak'õre k'ĩrapite.’ (Nm 30.2)

³⁴ Mamída miata jara bi: juraanáati ne-inaa apida k'ĩrapite awaraarãpa parã pedee ijãadamerã. Juraanáati Tachi Ak'õre trua k'ĩrapite, iru mama su-ak'ibapari perã. ³⁵ Ichiaba juraanáati na p'ek'au eujã k'ĩrapite, Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujã ooda perã. Ichiaba juraanáati Jerusalén k'ĩrapite, Jerusalén Tachi Ak'õre, Tachi Rey Waibia p'uuru perã. ³⁶ Ma awara juraanáati pãchi poro k'ĩrapite, parãpa puda k'ãu apida p'ãimaapida-e pai perã maa-e pirã t'orropida-e pai perã. ³⁷ Mãgã ne-inaa k'ĩrapite juraadak'ãri awaraarãpa ma pedee ijãadamerã, ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Parãpa ne-inaa oodait'ee pak'ãri, jaradaipia bi: “Ooit'eeda” adaipia bi. Jõdee ne-inaa ooda-e pait'ee pak'ãri, jaradaipia bi: “Oo-eda” adaipia bi.

Jesupa k'ĩra jõ-ee p'anĩrãde jarateeda

(Lc 6.29-30)

³⁸ —Parãpa ũridooda naawedapemaarãpa ũraapatap'edaa:

‘Sĩdapa eperã tau ãriru pirã, chi sĩda tau auk'a jãat'aadapãde apachida; ichiaba sĩdapa k'ida k'õradaru pirã, chi sĩda k'ida auk'a k'õrat'aadapãde ajida.’ (Ex 21.24)

³⁹ Mamĩda miata jara bi: Awaraapa pĩmaa ne-inaa k'achia ooru pirã, k'ĩra jõ-ee banãaji mãgĩ ome. Ma k'ãyaara pĩchi k'ĩra tarramaa sĩru pirã, t'ãri pia chi apema k'ĩra tarra ak'ĩpĩji, auk'a sĩmerã. ⁴⁰ Ichiaba nepirade bĩde awaraapa pĩchi camisa jãri ataru pirã, t'ãri pia tãeji pĩchi ãripema p'aru jida. ⁴¹ Ichiaba tachi poro waibiapa ne-inaa chik'ia uapiru pirã kilometro aba, t'ãri pia atãeji kilometro omã. ⁴² Ma awara apidaapa pĩmaa ne-inaa iidiruta pirã, tãeji mãik'aapa wãak'anãaji ne-inaa presta k'inia p'anadak'ãri.

Jesupa jarateeda k'ĩra unuamaa iru p'anapataarãde
(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ —Ichiaba ãrĩdooda naawedapemaarãpa ãraapatap'edaa:

‘Awaraarã k'inia iru baparĩji (Lv 19.18)
mãik'aapa pi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã k'ĩra unuamaa iru baparĩji.’ (Sal 139.21-22)

⁴⁴ Mamĩda miata jara bi: Parã k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã k'inia iru p'anapatãati mãik'aapa eperãarãpa parã jĩridak'ãri ne-inaa k'achia oodait'ee, it'aa t'ĩpatãati ãra pari. ⁴⁵ Mãga ooruta pirã, pãchi it'aripema Ak'õre Waibia warrarã p'anadait'ee. Irua ak'õrejĩru jãrapipari jõmaarã ãri; pia beerã ãri, k'achia beerã ãri paara. Ma awara irua k'oi chepipari ichi ãraade jara bik'a oopataarãmaa, ichi ãraade jara bik'a oomaa p'anapataarãmaa paara. ⁴⁶ Parãpa k'inia iru p'anĩ pirã pãchi k'inia iru p'anapataarã aupai, ¿k'ãare-it'ee Tachi Ak'õrepa parã pia ak'iima? Romadepemaarã rey-it'ee impuesto p'epataarãpa paara k'inia iru p'anĩ ãchi k'inia iru p'anĩrã. ⁴⁷ Ma awara parãpa pãchi auk'aarã aupai auteebairuta pirã, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ã? Ijãadak'aa beerãpa paara ãchi auk'aarã auteebaipata. ⁴⁸ Mãgã eperãarã jĩp'arãk'a p'anadai k'ãyaara, t'ãri pia p'anapatãati ne-inaa k'achia ooda-ee, pãchi it'aripema Ak'õre Waibia baparik'a.

6

Jesupa jarateeda ne-inaa pia oo k'awaadamerã

¹ —K'ĩrak'aupai awaraarã taide ne-inaa pia oodai Tachi Ak'õre-it'ee, ãchia t'o p'anadamerã. Mãga ooruta pirã, parã it'aripema Ak'õre Waibiapa parãmaa tee-e pait'ee ne-inaa pia ichia k'ĩsia iru bi teit'ee ichideerãmaa.

² 'Maperã parãdepemapa ne-inaa chupiria beerãmaa teek'ãri, jõmaarãmaa pia ooda jaranãaji. Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apataarãpa mãga oopata Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede mãik'aapa calle jãde, eperãarãpa ãchi t'o p'anadamerã. Mia wãarata jararu. Ma t'o p'anĩrã pedee pia aupai iru p'anadait'ee, Tachi Ak'õrepa ãchimaa tee-e pait'ee perã ne-inaa pia irua k'ĩsia iru bĩdepema. ³ ãchia oopata k'ãyaara pia net'aa teek'ãri chupiria beerãmaa, jaranãaji, pĩchi k'õp'ãyo piara bĩmaa paara. ⁴ K'ĩup'ee óoji pi it'aripema Ak'õre Waibiapa unu bairã. Ichiata ne-inaa pia teit'ee pĩmaa ichia k'ĩsia iru bĩdepema.

Jesupa jarateeda it'aa t'ĩ k'awaadamerã
(Lc 11.2-4)

⁵ —Parãpa it'aa t'ĩdak'ãri, oonãati Tachi Ak'õrede ijãapatada apataarãpa oopatak'a. Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede jõmaarã taide ãchi ak'inĩ p'aneepata it'aa t'ĩdait'ee. Ichiaba p'uuru jãde plaza bee k'idaa mãga oopata eperãarãpa unudamerã. Mia wãarata jararu. Eperãarã pia pedeeepata aupai iru p'anadait'ee. ⁶ Maperã pi it'aa t'ĩk'ãri, pĩchi quartode t'ĩuji mãik'aapa chi puerta pia jãaji. Mãpai it'aa t'ĩji pĩchi Ak'õre Waibiamaa, iru mama bairã pi ome. Irua pia oomaa bi unuk'ãri, ne-inaa pia teit'ee pĩmaa, ichia k'ĩsia iru bĩdepema ma ne-inaa ichideerãmaa teit'ee.

⁷ It'aa t'ik'āri, pia-e bi ip'ii ichi ai pedeeta jara nībait'ee. Ijāadak'aa beerāpa māga oopata, k'īsiapata perā audú pedee jōnīpa Tachi Ak'ōrepa audupiara ūriit'ee. ⁸ Māirāk'a p'ananaāti, Tachi Ak'ōrepa k'awa bapari perā parāpa falta p'ani, iididai naaweda. ⁹ Nāga it'aa t'idaipia bi:

'Tachi Ak'ōre it'ari bi,
pi t'ī awaraa t'ī k'āyaara pipiara bi.

¹⁰ Eperāarā bīji pīchi jua ek'ari pichideerā p'aneedamerā.

Óoji pīchia k'inia bik'a na p'ek'au eujāde, it'ari ooparik'a.

¹¹ Tai-it'ee chik'o téjeji ewari chaa k'odait'ee.

¹² Taipa p'ek'au k'achia oopata chupiria k'awáaji māik'aapa perdonáaji taipa perdonaapatak'a, awaraarāpa taimaa ne-inaa k'achia oodak'āri.

¹³ Tai k'achiade baaipináaji.

Tai k'aripa atáji Netuara Poro Waibia juadeepa.'

¹⁴ Parāpa perdonaaruta pirā awaraarāpa ne-inaa k'achia oopata parāmaa, Tachi Ak'ōre it'ari bīpa ichiaba perdonaait'ee parāpa ne-inaa k'achia oopata. ¹⁵ Mamīda parāpa perdonaada-e p'ani pirā awaraarāpa ne-inaa k'achia oopata parāmaa, māgara Tachi Ak'ōrepa ichiaba perdona-e parāpa ne-inaa k'achia oopata.

Jesupa jarateeda nek'oda-ee it'aa t'ī k'awaadamerā

¹⁶ —Parā nek'oda-ee p'anadak'āri jīp'a k'īsiait'ee Ak'ōre net'aade, k'īra pia-ee p'ananaāti Ak'ōrede ijāapatada apataarāpa oopatak'a. Māga nipapata awaraarāpa k'awaadamerā nek'oda-ee p'ani, māik'aapa āchi t'o p'anadamerā. Mia wāarata jararu. Māgapai iru p'anadait'ee. ¹⁷ Pi it'aa t'ī bak'āri nek'o-ee, k'īra síji māik'aapa t'ī-irúji ¹⁸ apidaapa k'awanaadamerā pi nek'o-ee bi. Eperāarāpa pi it'aripema Ak'ōre Waibia p'oyaa unuda-e p'ani mīda, irua k'awa bi pia ne-inaa mera oo bi, pi ome bairā. Ma pari iruata ne-inaa pia teeit'ee pīmaa ichia k'īsia iru bīdepema.

Jesupa it'aripema ne-inaa piade jarateeda

(Lc 12.33-34)

¹⁹ —P'arat'a, net'aa pia p'enáati na p'ek'au eujāde p'ani misa iru p'anadait'ee, polillapa ma net'aa ārit'aai perā, maa-e pirā mogosiadarii perā taarā ia iru bīpa, maa-e pirā nechiapataarāpa chia atadaridai perā. ²⁰ Ma k'āyaara jirítī it'aripema ne-inaa iru p'anadait'ee, māpema ne-inaa polillapa ārik'aa perā, mogosiak'aa perā māik'aapa nechiapataarā mama t'īudak'aa perā. ²¹ Na p'ek'au eujādepema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee ma ne-inaa ome. Jōdee it'aripema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee māgí ne-inaa ome.

Jesupa tachi taude jarateeda

(Lc 11.34-36)

²² —Tachi tau lamparak'a ĩdaa pik'a bi tachi k'ap'ia-it'ee. Pīchi tau pia bak'āri, k'ap'ia jōmaweda ĩdaa pik'a bīde bait'ee. ²³ Mamīda pīchi tau k'achia bi pirā, k'ap'ia jōmaweda p'āriu pik'a bīde bait'ee. Māgá pi k'ap'iade ĩdaa pik'a bi wāara p'āriu pik'a bi pirā, audupiara p'āriu pik'a bīde bait'ee.

K'aita tachi chipari

(Lc 16.13)

²⁴ —Eperā chipariirā omé jua ek'ari mimia baik'araa bi. Māga bi pirā, chipari aba k'īra unuamaa iru bai māik'aapa chi apema k'inia iru bai, maa-e pirā abaapa jara bik'a ooi māik'aapa chi apemapa jara bik'a ooamaa bai. Māga pik'a apidaapa ooda-e pai Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, p'arat'a, net'aa pia p'e bi misa.

*Tachi Ak'õrepa ichi warrarã pia ak'i bapari
(Lc 12.22-31)*

²⁵—Maperã mia jara bi: K'isia jõnanáati k'ãata k'odait'ee maa-e pirã todait'ee, mágá chok'ai p'anadait'ee. Ichiaba k'isianáati sãga p'aru atadait'ee. Tachi Ak'õrepa parã k'ap'ia ooji mãik'aapa parã chok'ai p'anapiji. Mãga bita, ¿p'aru tee-e paik'ã mãik'aapa chik'o, ne-inaa toparii tee-e paik'ã parãmaa? ²⁶ Ak'íti, ipanaarã it'í wãabai p'ani. ãchia net'atau uudak'aa, ewadak'aa mãik'aapa ia bidak'aa chi net'atau iapatamã. Mamãda parã it'aripema Ak'õre Waibiapa ne-inaa teepari k'odamerã. ¡Iru-it'ee parã pipiara p'ani ipanaarã k'ãyaara! ²⁷ Eperã audú k'isia nĩbipa hora aba pida waa chok'ai ba-e pai.

²⁸ 'Ma awara ¿k'ãare-it'ee parã audú k'isiapata p'aru-it'ee? Ak'íti, sãga nep'ono p'ũajara t'ãide nĩbi waripata. Mimiadak'aa mãik'aapa p'aru k'adak'aa mágá pi-ia p'anadait'ee. ²⁹ Mamãda mia jara bi: Rey Salomonpa p'arat'ara, net'aa pia iru bapachi mĩda, iru p'aru piara jĩ bak'ãri, eperãarãpa iru pi-ia unuda-e paji nãgĩ nep'ono k'ãyaara. ³⁰ Idi na p'ũajara wari wã. Mamãda nu uratidaik'ãri, t'ipitaude paa jõdariit'ee. Tachi Ak'õrepa mágá pia ak'i bi pirã nep'ono p'ũajara t'ãide nĩbi, audupiara parã ak'i bapariit'ee, at'ãri irude mak'iaara ijãada-e p'ani mĩda. ³¹ Tachi Ak'õrepa mágá ichia ooda pia ak'i bapari perã, k'isia jõnanáati: “¿K'ãata k'odait'ee?” maa-e pirã “¿K'ãata todait'ee?” maa-e pirã “¿K'ãata jĩdait'ee?” ³² Mágá k'isiapata ijãadak'aa beerãpa. Mamãda parãpata it'aripema Ak'õre Waibia iru p'ani. Irua k'awa bi ne-inaa parãpa falta p'ani. ³³ Maperãpi naapiara jiríti iru jua ek'ari p'anapataadait'ee mãik'aapa oopataati irua jara bik'a. Mãga ooruta pirã, ma ne-inaa jõma iru p'anadait'ee. ³⁴ Audú k'isianáati nupema ne-inaade, nu ne-inaa paraait'ee perã aide k'isiadamerã. Ewari chaa ne-inaa audupai paraa aide k'isiadamerã.

7

*Jesupa jarateeda awaraarãpa oopata ak'inaadamerã pedee k'achia jaradait'ee
(Lc 6.37-38, 41-42)*

¹—Awaraarãpa ne-inaa oopata ak'ináati jaradait'ee ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Mãga ooruta pirã, ma jaradap'edaa k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã mágá ak'iit'ee. ² Parãpa awaraarãpa oo p'ani ak'ipatak'a, mágá Tachi Ak'õrepa ak'ipariit'ee parãpa oo p'ani. Ne-inaa k'achia aupai jiriruta pirã pedee k'achia jaradait'ee ãra ãpíte, Tachi Ak'õrepa auk'a jiririt'ee parãpa ne-inaa k'achia oopata aupai jarait'ee iru k'irapite p'anadak'ãri. ³ ¿K'ãare-it'ee ak'i bima nejarra pichi auk'aa tau jãde bi, mamãda unu-e bi pak'uru pichi tau jãde bi? ⁴ Pichi tau jãde pak'uru iru bi pirã, ¿sãga pichi auk'aamaa jaraima: “Mĩmaa ãepĩji jã nejarra pichi tau jãde bi?” ⁵ ¡Seewata pia chĩara k'aripa k'inia bi, irua oo bi ak'ik'ãri! Pichi tau jãde bi pak'uruta naapiara ãt'at'ãaji. Mãpaipi unui nejarra pichi auk'aa tau jãde bi, mágá wãara iru k'aripait'ee.

⁶ 'Net'aa awara bidap'edaa Tachi Ak'õre-it'ee teeruta pirã usa k'achia beemaa, orradaidap'eda k'aak'oodai. Ma awara ne-inaa ipia perlak'a atabẽiruta pirã sinaarã p'animã, yoorode jaut'aadai.

*Jesupa jarateeda Tachi Ak'õremaa iididamerã
(Lc 6.31; 11.9-13)*

⁷—Iidipataati Tachi Ak'õremaa. Irua teeit'eepi. Jiripataati. Irua k'awapiit'eepi. Eperãpa t'iparik'a puerta t'aide, Ak'õremaa t'ipataati. Irua parã k'aripait'eepi. ⁸ Chi iidi bĩmaa Tachi Ak'õrepa teepari; chi jiri bĩmaa Tachi Ak'õrepa k'awapiari mãik'aapa chi t'ĩ bĩmaa ewapari.

⁹ ¿Parãdepemapa mãu teeik'ã ichi warramaa, irua pan iidik'ãri? ¹⁰ Maa-e pirã, ¿taama teeik'ã irumaa, chik'o iidik'ãri? ¹¹ ¡Mãga-epi! Parã ne-inaa k'achia oopataarã mĩda, pãchi warrarãmaa net'aa pia tee k'awa p'ani. Parãpa mágá ooruta pirã, ¡audupiara pãchi it'aripema Ak'õre Waibiapa ne-inaa pia teeit'ee chi iidirutaarãmaa!

¹² Maperã, óoti apemaarãmaa parãpa k'inia p'anik'a áchia parãmaa oodamerã, mǎgata jara bairã Moisepa p'ádade mǎik'aapa Tachi Ak'óre pedee jarapataarãpa p'ádap'edaade.

Tachi Ak'óre truadee wǎit'ee puerta p'ĩrup'ee pik'a bi
(Lc 13.24)

¹³ —Tachi Ak'óre truadee wǎit'ee puerta p'ĩrup'ee bide t'ĩupaták'ata bi. Mapa t'ĩuti puerta p'ĩrup'ee bide, chi atua beerã puerta jet'ee bapari perã. Ichiaba áchi o k'achia ewaraa k'obi, chok'ara aide wǎpata perã. ¹⁴ Wǎit'ee eperãarã ichita p'anapatamã Tachi Ak'óre ome puerta p'ĩrup'ee bide t'ĩupaták'ata bi mǎik'aapa Ak'óre o p'ĩrup'ee bapari, mǎgide chok'ara-ee wǎpata perã.

Pak'uru k'awaadai chi nejõdeepa
(Lc 6.43-44)

¹⁵ —K'ĩrak'aupai ijãadai jõmaweda Tachi Ak'óre pedee jarapatada apataarãde, mǎirã ũk'uru seewa-idaa bee perã. Seewata eperã pia beerák'a parãmaa chepata. Mamĩda áchi t'áride k'ĩsia k'achia iru p'anapata. ¹⁶ Parãpa mǎirã k'awaadai áchia oopata pia ak'idak'ári. Pak'uru ĩri-idaa bide uva chauk'aa; ichiaba mǎgeede higojõ chauk'aa. ¹⁷ Ma awara nejõ bĩri pia bĩpa nejõ pia chaupari. Mamĩda nejõ bĩri k'achia bĩpa nejõ k'achia chaupari. ¹⁸ Nejõ k'achia chauk'aa pak'uru pia bide. Ichiaba nejõ pia chauk'aa pak'uru k'achia bide. ¹⁹ Maperã pak'uru nejõ pia chauk'aa bee t'u peepata t'ipitaude bat'at'aadait'ee. ²⁰ Mǎgá ma Ak'óre pedee jarapatada apataarãpa ne-inaa oopata k'aurepa parãpa k'awaadai wǎara Ak'õrepa pẽida wa mǎga-e.

Jesupa jarateeda jõmaarãta Tachi Ak'óre truadee wǎda-e pait'ee
(Lc 13.25-27)

²¹ —Eperãarã ũk'uruurãpa mĩmaa: “Tachi Waibia, Tachi Waibia” a p'ani mĩda, jõmaweda wǎda-e pait'ee Tachi Ak'óre truadee. Jĩp'a chi oopataarãpa mi Ak'óre it'ari bĩpa oopi bik'a; mǎgĩrãta it'aa wǎdait'ee. ²² Ak'óre ewari waibia ewate chok'araarãpa mĩmaa jaradait'ee: “Tachi Waibia, Tachi Waibia, tai pi ome p'anapĩji. Taipa pi t'ide jarateejida mǎik'aapa pi t'ide netuaraarã uchiapik'oojida. Ma awara pi t'ide oojida ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa áchi juadoopa.” ²³ Mamĩda mia p'anaut'ee: “jMia parã k'awa-e bi! jÁyaa wǎiti mi ik'aawaapa, ne-inaa k'achia oopataarã!”

Jesupa te oopataarãde jarateeda
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ —Eperã k'ĩsia k'awaa bĩpa mi ũraa ũripari mǎik'aapa oopari mia jara bik'a. Mǎgĩ eperã ichi te oo bik'ata bi mǎu ĩri. ²⁵ K'oi cheji; to chedachi mǎik'aapa nǎu golpe p'uaji ichi temã. Mamĩda t'ee-e paji mǎu ĩri oo bada perã. ²⁶ Jõdee chi mi ũraa ũrip'eda, oo-e bĩpa mia jara bik'a k'ĩsia k'awa-ee bi. Eperã ichi te ipude oodak'a bi. ²⁷ K'oi cheji; to chedachi; nǎu golpe p'uaji mǎik'aapa ichi te tudú t'eedachi. Mǎgá ichi te jõdachi.

²⁸ Jesús pedee aupak'ári, eperãarã jõmaweda ak'itrua para beeji irua jarateeda k'aurepa. ²⁹ Mǎga p'anajida irua jĩp'a jarateeda perã Tachi Ak'õrepa jarateepidak'a. Ak'óre ũraa pipiara jarateejĩ Moisepa p'áda jarateepataarã k'áyaara.

8

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesús eedeepa edaa chek'ári, eperãarã chok'ara iru t'ee chejida. ² Mǎgá che wǎde iru k'ait'a cheji eperã leprapa k'ayaa bi. Mǎgĩ iru k'ĩrapite bedabai nĩba cheji mǎik'aapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, pia k'inia bi pirã, mi k'ayaa wẽpapipáde aji, Ak'óre k'ĩrapite mi pia beemerã.

³ Jesupa juapa t'õbaip'eda, mǎgaji:

—iK'inia bida! aji. Jipa beepáde aji.

Aramata jipa beeji. ⁴ Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—iŪrǐji! Jaranáaji apidaamaa. Jǐp'a p'aaremaa ak'ipináji mǎik'aapa Moisepa p'ádade jara bik'a ipana omé atéje teeit'ee Tachi Ak'õremaa. Mǎgá jõmaarãpa pi jipa beeda k'awadayada aji.

Jesupa Romadepema soldaorã poro mimiapari jipada
(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵ T'ēpai Jesús Capernaum p'uurude panak'ãri, Romadepema soldaorã poro waibiapa irumaa chupǐria iidi cheji:

⁶ —Jesús, mi mimiapari k'ayaa bida aji. P'oyaa mimik'a-e bi mǎik'aapa chupǐria nǐbida aji, p'uapa.

⁷ Jesupa p'anauji:

—Wǎit'eeda aji, jipade.

⁸ Mamǐda ma soldaorã poro waibiapa mǎgaji:

—Tachi Waibia, mi pi k'ãyaara ek'ariara bi. Pi mi temaa wã-e piǐjida, namǎik'aapa pedeeru piã, mi mimiapari jipa beeit'ee. ⁹ Mi jida waibiarã jua ek'ari bi. Ma awara mia soldaorã iru bi michi jua ek'ari. Mia abaamaa wǎpáde ak'ãri, wǎpari; awaraamaa chepáde ak'ãri, chepari. Ichiaba mi mimiaparimaa ne-inaa oopáde ak'ãri, oonaparida aji.

¹⁰ Jesupa mǎga ũrik'ãri, p'era pik'a beeji ma soldaorã poropa jara bada k'aurepa. Mapa ichi ome nipapataarãmaa mǎgaji:

—Mia wǎarata jararu. Israel pidaarã t'ãide na eperãk'a apida waide unu-e bi, iru wǎara ijãapari perã. ¹¹ Eperãarã chok'ara chedait'ee ak'õrejiru uchiapari eereepa mǎik'aapa ak'õrejiru baaipari eereepa. Mǎirãta Tachi Ak'õre truade su-ak'i p'ana chedait'ee nek'ode Abraham ome, Isaac ome mǎik'aapa Jacob ome. ¹² Mamǐda chi it'ari p'anadaipia biãrã Ak'õrepa jerek'ooit'eeda aji, taawaa p'ãriudee, atua beerã ome jēedamerã mǎik'aapa k'ida kierrkierree para bamerã p'uapa.

¹³ Mǎga jarap'eda, Jesupa ma soldaorã poromaa mǎgaji:

—Wǎpáde aji, piãchi temaa piã ijãadak'a uchiada perã.

Aramata chi k'ayaa bada jipadachi.

Jesupa Pedro p'ãk'õre jipada
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Mǎpai Jesús wǎji Pedro temaa. Mama ununaji Pedro p'ãk'õre k'ayaa bi k'iamiapa. P'arude baji k'ayaa bada perã. ¹⁵ Jesupa iru jua t'õbaik'ãri, ma k'iamia tuudachi. Mǎpai ma wěra p'irabaidaip'eda, nek'opiji Jesumaa.

Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jipada
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ K'eudaik'ãri, netuara k'ap'iade merãtia beerã chok'ara aneejida Jesumaa. Pedee jarada abaapa netuaraarã jõmaweda uchiapik'ooji. Ichiaba k'ayaa beerã jõmaweda jipak'ooji. ¹⁷ Mǎga ooji p'asamerã Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa chonaarãweda jaradak'a:

'Irua k'ayaa tachimaa baridap'edaa awara ãyaa ataji mǎik'aapa tachi k'ayaa beerã jipaji.'
(Is 53.4)

Jesús ome nipa k'inia p'anadap'edaarã
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Awaraa ewaride Jesupa unuk'ãri eperãarã chok'ara ichi wap'ira iru p'ani, chi k'õp'ãyoorãmaa jaraji sǐadait'ee lago k'ĩraik'a eeree. ¹⁹ Mamǐda wǎdai naaweda, Moisepa p'ãda jarateepari k'ait'a cheji mǎik'aapa mǎgaji:

—Tachi Jarateepari, pi ome wã k'inia bida aji, chi wãrumaa.

²⁰ Jesupa p'anauji:

—Usap'ã yooro te uria iru bee mãik'aapa ipanaarã te iru bee. Mamĩda mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema arajãgaa ni, k'ãipari wêe. Made k'ĩsĩaji jarai naaweda wãara mi ome nipa k'inia bi wa mãga-e.

²¹ Awaraa Jesús ome nipadapa mãgaji:

—Tachi Waibia, mi jida pi ome nipaparii k'inia bi. Mamĩda ai naaweda, mi ak'õre iapipãde aji, iru piuk'ãri.

²² Jesupa p'anauji:

—Chepãde aji, mi ome mãik'aapa ichiak'au bipãde aji, atuadait'eerãpa ãchi piu-dap'edaarã iadamerã.

Jesupa nãu p'usa ome t'umãtipida

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Ma t'ẽepai Jesús wãji barcode chi k'õp'ãyoorã ome. ²⁴ Mãga nide p'usara t'o nĩbeeji. P'usapa barco pirubaaĩ wã nipaji. Mãimisa Jesús k'ãĩ baji. ²⁵ Mapa chi k'õp'ãyoorãpa ãrimat'aajida mãik'aapa mãgajida:

—Tachi Waibia, ¡tai k'aripãji! ¡Tachi pirubaaĩ wãdapi!

²⁶ Jesupa p'anauji:

—¿Sãap'eda p'era jõnima? aji. ¡Parã pia ijãada-e p'anida! aji.

Mãga jarap'eda, p'irabaidachi mãik'aapa pedeeji nãumaa mãik'aapa p'usamaa. Aweda jõma ip'ii ùu beeji. ²⁷ Mãga unudak'ãri, chi k'õp'ãyoorã ak'itrua para beeji mãik'aapa ãchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima ajida, nãgĩ? Nãu, p'usa paara iru pedee ùripatada ajida.

Eperãarã k'ap'ide netuara merãtia bada

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Jesús chi k'õp'ãyoorã ome panadak'ãri lago k'ĩraik'a eere Gadara eujãde, jãira mãu te uriade badadeepa uchijida eperãarã omẽ netuara ãchi k'ap'ide merãtia bee. Ma eperãarã Jesús k'ait'a chejida. ãchi audú t'ãri k'achia-idaa p'anadap'edaa perã, eperãarã ma ode p'oyaa wãyaadak'aa paji. ²⁹ Jesumaa bia chejida:

—¡Jesús, Ak'õre Waibia Warra, tai ome t'ĩunãaji! ¿At'ãri-e weda tai miapide cheji-ek'ã? ajida.

³⁰ Ma k'ait'a sinaarã chok'ara nek'omaa p'anajida. ³¹ Mapa netuaraarãpa Jesumaa chupiria iidijida ma sinaarã k'ap'ide t'ĩupimerã.

³² Aramãgã Jesupa jaraji maaaa wãdamerã. Mãpai ma netuaraarã ma eperãarã k'ap'ideepa uchiak'oodachida mãik'aapa sinaarã k'ap'ide t'ĩudachida. Aramata sinaarã jõmaweda p'irak'oodachida ee k'õot'ari jira bidee. Mata lagode baainajida mãik'aapa ãyapa jãak'oodachida.

³³ Ma sinaarã jãa p'anadap'edaarãpa mãga unudak'ãri, p'irak'oodachida p'uurudee. Nepirinajida ãchia unudap'edaa ma netuara merãtia p'anadap'edaarã ome. ³⁴ Mãpai p'uuru pidaarã jõmaweda chejida mãik'aapa Jesumaa chupiria iidijida ãchi eujãdeepa wãmerã.

9

Jesupa chiwa bada jipada

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Ma t'ẽepai, Jesús barcode bataup'eda, wãji lago k'ĩraik'a eeree. Mãgã ichi p'uurudee pacheji. ² Mama bide eperãarãpa jira aneejida eperã chiwa bi p'arude. Jesupa k'awaak'ãri ãchia wãara ichide ijãa p'ani, ma chiwa bĩmaa mãgaji:

—Warra, t'ãri o-ĩa bãji pia p'ek'au k'achia oopata jõmaweda wẽpada perã.

³ Ũk'uru arii p'anadap'edaa Moisepa p'ãda jarateepataarãpa mãga ũridak'ãri, k'ĩsiajida: “Jãgipa ik'achia pedeemaa bi Tachi Ak'õre ãpíte. Tachi Ak'õreppapai p'ek'au k'achia wẽpapiyada” ajida. ⁴ Mamĩda Jesupa k'awaji ãchia k'ĩsia p'ani. Mapa iidiji:

—¿Sãap'eda parãpa k'ĩsia k'achia k'ĩsia p'anima? aji. ⁵ Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wẽpajipi” maa-e pirã jarai: “P'irabãiji mãik'aapa wãji”. Mamĩda irua maarepida oo-e pai, Tachi Ak'õrepa oopi-e pirã. ⁶ Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujãde mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema k'ap'ia pari, Tachi Ak'õre Waibiapa wẽpapipari eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata.

Mãpai mãgaji ma eperã chiwa bĩmaa:

—jP'irabãiji! Pichi p'aru atãji mãik'aapa wãji pichi temaa.

⁷ Aramãgã ma chiwa bada p'irabaidachi mãik'aapa wãji ichi temaa. ⁸ Mãga unudak'ãri, eperãarã p'era pik'a para beeji mãik'aapa Tachi Ak'õremaa o-ia it'aa t'ijida, irua ma eperãmaa mãga ooda perã.

Jesupa Mateo jirit'erada ichi ome nipapariimerã

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Mamãik'aapa Jesús wãji. Ma wãrude eperã t'ijarapatap'edaa Mateo unuji. Su-ak'i baji Cesar-it'ee impuesto p'aapatamãi. Jesupa mãgaji irumaa:

—Mi ome nipaparĩji.

Aramãgã bainĩ beep'eda, Jesús ome wãji.

¹⁰ T'ẽepai Jesús chi k'õp'ãyoorã ome teeda nek'omaa bak'ãri, impuesto p'epataarã Roma pidaarã rey-it'ee pachejida awaraa eperãarã k'achia-idaa beerã apatap'edaarã ome. Mãirã ai mesade su-ak'i p'aneejida Jesús ome. ¹¹ Fariseorãpa mãga unudak'ãri, Jesús k'õp'ãyoorãmaa iidijida:

—¿Sãap'eda parã jarateepari nek'omaa bima ajida, impuesto p'epataarã ome mãik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarã ome?

¹² Mãirãpa iididap'edaa ũrik'ãri, Jesupa mãgaji:

—Médico pëidak'aa k'ap'ia pia beerãmaa. Jĩp'a pëipata k'ayaa beerãmaa. ¹³ Parã wãdak'ãri, k'ĩsiadapãde aji, nãgĩ Ak'õre Ũraa jara k'inia bi:

‘Mia k'iniara bi awaraarã chupiria k'awaadamerã, ne-animalaarã peedap'eda, paadai k'ãyaara mi-it'ee.’ *(Os 6.6)*

Mãpai Jesupa mãgaji:

—Tachi Ak'õrepa mi pëi-e paji t'ãri pia beerã jiride. Ma k'ãyaara p'ek'au k'achia oopataarã jirideta pëiji.

Sãapai nek'oda-ee p'anadaipia bi

(Mr 2.18-20; Lc 5.33-35)

¹⁴ Mãpai Juan Bautista k'õp'ãyoorã Jesumaa chejida mãik'aapa iidijida:

—Edaare tai, fariseorã ome nek'oda-ee p'aneepata jĩp'a Tachi Ak'õre net'aade k'ĩsiadait'ee. ¿Sãap'eda pi k'õp'ãyoorãpa mãga oodak'aama? ajida.

¹⁵ Jesupa p'anauji:

—Miak'ãipata fiestade t'ĩ pëidap'edaarã k'ĩra pia-ee p'anadak'aa chi miak'ãiit'ee bi ãchi ome bi misa. Mamĩda ewari cherude iru ata chedak'ãripi, t'ãri p'uapa nek'oda-ee p'aneedait'eeda aji.

Ũraa chiwidi mãik'aapa chonaarãweda p'ãdap'edaa

(Mr 2.21-22; Lc 5.36-39)

¹⁶ —Eperã apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'ĩik'araa bida aji, p'aru sorede parchaait'ee. Mãga ooru pirã, chi p'aru chiwidi ãridariit'ee mãik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome. ¹⁷ Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne-e sorede, ma vino baak'ak'ãri, ma ne-e sore jĩadarii perã mãik'aapa chi vino atuadarii perã. Maperã vino ewaa juda t'idaipia bi ne-e chiwidide, ma ne-e chi vino ome atuapiamaapa.

*Jairo k'au māik'aapa wērapa Jesús p'aru ide t'ōbaida
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)*

¹⁸ Jesús at'āri pedeemaa bide, judiorā poro waibia t'ijarapatap'edaa Jairo Jesús k'īrapite bedabai nība cheji māik'aapa māgaji:

—Et'ewapai mi k'au jai-idaajida aji. Mamīda mia k'awa bi pi cheru pirā mi ome māik'aapa pi jua biru pirā iru īri, waya chok'ai beeyada aji.

¹⁹ Māpai Jesús wāji chi k'ōp'āyoorā ome ma eperā temaa. ²⁰ Ma wādade wēra doce años bi k'ayaa bi waamiapa Jesús āpīteik'aapa k'ait'a wāp'eda, iru īripema p'aru i t'ōbait'aaji. ²¹ Māga ooji k'īsia bada perā iru p'aru i t'ōbairupapai jipa beei. ²² Mamīda māgá t'ōbaik'āri, Jesupa āpītee ak'iji māik'aapa māgaji ma wēramaa:

—Wēra, t'āri o-īa béjei. Pia mide ijāa bairā, jipa beejida aji.

Aramata ma wēra jipa beejī.

²³ Maap'eda Jesús ma judiorā poro waibia temaa panak'āri, unuji siru chaapataarā māik'aapa eperāarā jēepi ororoo nībi. ²⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—Taawaa uchīati. Na wēra k'au jai-idaa-e bi. Jīp'a k'āita bida aji.

Māga ūidak'āri, arii p'anadap'edaarā ēik'oodachida, Jesús k'īra k'awa-ee bi jīak'aapa. ²⁵ Mamīda Jesupa eperāarā uchiapik'ooji māik'aapa jai-idaada badamāi t'īup'eda, iru jua jita atanaji. Māpai ma wēra k'au p'irabaidachi. ²⁶ Maap'eda ma eujādepemaarā jōmaarāpa k'awaa wājida Jesupa māga ooda.

Jesupa tau p'āriu beerā omé jipada

²⁷ Mamāik'aapa uchīa wādade, Jesús t'ēe tau p'āriu bee omé bia che wāpachida:

—¡Rey David Warra, tai chupīria k'awaapáde! ajida.

²⁸ Jesús teeda t'īunak'āri, ma tau p'āriu beerā auk'a t'īujida. Māpai Jesupa iidiji:

—¿Parāpa ijāa p'anik'ā aji, mia jipai?

P'anaujida:

—Tachi Waibia, ijāa p'anida ajida.

²⁹ Māpai Jesupa taumāi t'ōbaip'eda, māgaji:

—Parāpa ijāa p'anik'a, māgá p'aneedapáde aji.

³⁰ Aweda tau eratik'oodachida. Māpai Jesupa jīp'a māgaji:

—Mia ooda chīaramaa nepīrinaadapáde aji.

³¹ Māga jaraji mīda, mamāik'aapa uchiarutata Jesupa ooda nepīri wāpachida ma eujādepemaarāmaa.

Jesupa pedee atua bada jipada

³² Ma tau p'āriu p'anadap'edaarā uchiarutade, eperāarāpa aneejida eperā pedee atua bi Jesumaa. Māga baji netuara ichi k'ap'īade merātīa bada perā. ³³ Jesupa ma netuara uchiapit'aak'āri, ma eperā pedee beejī. Māga unudak'āri, arii p'anadap'edaarāpa ak'itrua para beejī māik'aapa māgajida:

—¡Israelde waide nāga unudak'aada! ajida.

³⁴ Mamīda fariseorāpa māgajida:

—Netuara Poro Waibia juapata jāgá netuaraarā uchiapiparida ajida.

Jesupa eperāarā chupīria k'awaada

³⁵ Jesús nipapachi p'uuru beede māik'aapa ai ik'aawa p'uuru k'aipēe beede. Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te chaa pedee pia jarateepachi k'awaadamerā taarā-e Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'e biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Ma awara k'ayaa k'īra t'ādoo jipapachi. ³⁶ Eperāarā chok'ara see nībi unuk'āri, chupīria k'awaajī, āra chupīria, k'īra pia-ee para bada perā, oveja chak'eerā ak'ipari wēe chitoonik'a. ³⁷ Māpai chi k'ōp'āyoorāmaa māgaji:

—Eperãarã chok'ara mide waide ijãada-e p'ani. Ne-uu audú chau bik'api p'ani. Mamãda mimiapataarã chok'ara-ee p'ani. ³⁸ Mapa it'aa iididapáde aji, ma ne-uu chiparimaa, irua awaraa mimiapataarã pëimerã chi chau bi p'ede.

10

Jesupa k'õp'ãyoorã jirit'erada mimiadamerã ichi ome
(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesupa chi k'õp'ãyoorã doce t'í p'eji mãik'aapa áchi ichi jua ek'ari biji netuaraarã uchiapidamerã mãik'aapa k'ayaa k'íra t'ádo jipadamerã.

² Nãgí imik'íraarã doce jirit'eraji pëiit'ee ichi ũraa jarateede. Naapiara jirit'eraji Simón, ichiaba t'íjarapatap'edaa Pedro, chi ípema Andrés ome. Ma t'ëpai jirit'eraji Santiago chi ípema Juan ome. Mãirã Zebedeo warrarã paji. ³ Ichiaba jirit'eraji Felipe; Bartolomé; Tomás; mi, Mateo, chi impuesto p'epari bada Roma pidaarã-it'ee; Alfeo warra, Santiago; Tadeo; ⁴ Simón Celote apatap'edaa mãik'aapa Judas Iscariote, ma t'ëpai Jesús traicionaada.

Jesupa chi k'õp'ãyoorã pëida Ak'õre Ũraa jarateenadamerã
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jesupa ma k'õp'ãyoorã doce pëiji eperãarã paraamaa. Pëi naaweda jaraji:

—Wãnáati judio-eerã p'anapatamaa. Ichiaba wãnáati Samaria eujádepema p'uurudee.

⁶ Ma k'ãyaara wãti Israel eujádepema ovejaarã atua pik'a beerãmaa. ⁷ Jaratéeti taarã-e Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari biit'ee ichideerã p'aneedamerã. ⁸ K'ayaa beerã jipáti; piudap'edaarã chok'ai p'irabaipíti; leprapa k'ayaa beerã jipáti mãik'aapa netuara k'ap'iade merãtia bee jipáti. Mia parã michi jua ek'ari bik'ári mãga oodamerã, p'arat'a maarepida iidi-e paji. Mapa p'arat'a iidináati ma pari.

⁹ Ateenáati nêe, p'arat'a, cobre, pãchi k'írride jipata. ¹⁰ Ichiaba ateenáati muchila, awaraa chancla mãik'aapa p'aru jidait'ee, pak'uru jida t'idik'adait'ee, parã mimia pari ma ne-inaa teedaipia p'anadairã.

¹¹ P'uurude maa-e pirã te chok'ara-ee beemãi panadak'ári, eperã t'ári piata jiríti arii p'aneedait'ee mamãik'aapa wãruta misa. ¹² Teeda t'íudak'ári, arii p'anirãmaa pedee pia jaráti. ¹³ Ai tede p'anirãpa parã auteebairuta pirã, ma pedee pia jaradak'a áramaa uchiat'ee. Mamãda auteebaida-e pirã, ma pedee pia jaradak'a áramaa uchiae-pait'ee. ¹⁴ Parã auteebaida-e pirã mãik'aapa parãpa jarateepata ũridaamaa p'ani pirã, uchiat'ee ma teedepa maa-e pirã ma p'uurudeepa mãik'aapa biridepema yooro p'ora nêep'etí ak'ipidait'ee Tachi Ak'õrepa ára k'aripa-e pait'ee. ¹⁵ Mia wãarata jararu. Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua ma p'uurudepemaarã audupíara k'achia ooit'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarã, Gomorra p'uurudepemaarã k'achia ooda k'ãyaara.

Jesupa jarada ichi k'aurepa ijãapataarã miadait'ee
(Lc 12.11-12; 21.12-17)

¹⁶ —j'uríti! Mia parã pëiru eperãarãmaa jarateede. Pëiru ovejaarã pëik'ajik'a ne-animalaarã k'achia beerã t'áide. Mapa k'íra k'awaa nipapatáati, taama k'íra k'awaa nipaparik'a. Ichiaba k'áiwee nipapatáati paloma nipaparik'a. ¹⁷ Tauk'a nipapatáati eperãarãpa parã ateedait'ee perã áchi charraarãmaa miapidamerã, maa-e pirã parã p'ua oodait'ee Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede. ¹⁸ Ma awara mide ijãapata k'aurepa ateedait'ee áchi poro waibiarãmaa mãik'aapa áchi reyrãmaa. Mágá parãpa mi ũraa jaradai mãirã k'írapite mãik'aapa awaraa ijãadak'aa beerã k'írapite. ¹⁹ Mamãda mãirã k'írapite p'anadak'ári, k'ísianáati sãga pedeedait'ee, maa-e pirã k'áata jaradait'ee, pedeedait'ee pak'ári, Tachi Ak'õrepata pedeepiit'ee perã. ²⁰ Parã pedeeda-e pait'ee pãchi k'íradoopa. Tachi Ak'õre Jaurepata pedeeit'ee parã k'ap'ia.

²¹ Maapai eperãarãpa ãchi ìpemaarã paara teedait'ee miapidamerã piurutamaa. Ma awara chi ak'õreerãpa ãchi warrarã paara mãgá peepidait'ee; maa-e pirã warrarãpa ãchi ak'õreerã peepidait'ee. ²² Jõmaarãpa parã k'ïra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijãapata k'aurepa. Mamãda t'ãridepai chooruta pirã, Tachi Ak'õrepa parã k'aripait'ee atuanaadamerã na p'ek'au eujã jõrumaa. ²³ P'uuru abaade parã jiri p'aneedak'ãri, mirúti awaraa p'uurude. Mia wãarata jararu. Parã Israel p'uuru jõmaade jaratee nipadai naaweda, mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, cheit'ee.

²⁴ 'K'irãpãti eperã apida ichi jarateepari k'ãyaara waibiara bi-e. Ichiaba mimiapari apida chipari k'ãyaara waibiara bi-e. ²⁵ Chi ne-inaa k'awaa k'inia bi o-ïa baipia bi chi jarateepari jãak'a pait'ee. Ichiaba mimiapari o-ïa baipia bi chipari jãak'a pait'ee. Chi te chipari t'ijarapata pirã Beelzebú, Netuara Poro Waibia, audupiara irudeerãmaa mãgí t'ï bidait'ee.

Jesupa jarateeda k'aita waaweedaipia bi

(Lc 12.2-7)

²⁶ —Mãga jara p'ani mïda, eperãarã waaweenáati. Ìrá Tachi Ak'õre net'aa mera pik'a bi mïda, t'ëepai parãpa jõmaarãmaa jaradait'ee. ²⁷ Mia ùraa jarada p'ãriu pik'a baji. Mamãda jõmaarãmaa mãga jïp'a jaradaipia bi. Ma awara mia ùraa mera pik'a jarada, golpe jaradaipia bi terraza ìriipa biaruk'a. ²⁸ Waaweenáati parã jiri p'anirã peedait'ee, ãrapa parã p'oyaa atuapida-e perã tok'arradee. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õre waawéeti. Iruata tachi piupii mãik'aapa atuapii.

²⁹ '¿Netopata-ek'ã ipana chak'e omé p'arat'a tau abaa pari? Eperãarãpa mãga oopata, ipana chak'e mak'ïara vale-e bi jãak'aapa. Mamãda ipana chak'e apida eujãde baaidak'aa, parã Ak'õre Waibiapa mãga jara-emã. ³⁰⁻³¹ Parã puda paara irua juasia iru bi. Mapa waaweenáati, Tachi Ak'õrepa parã k'iniara iru bapari perã ipanaarã k'ãyaara.

Jesucristode ijãapatada apataarã awaraarã k'ïrapite

(Lc 12.8-9)

³² —Eperãpa tau taawa jararu pirã ichi Jesucristode ijãapari, mia pida jarai: “Mãgí mërè” mi Ak'õre k'ïrapite it'ari. ³³ Mamãda eperãpa meraru pirã mide ijãapari, mãgara mia pida merait'ee. “Mãgí mërè-eda” ait'ee mi Ak'õre k'ïrapite it'ari.

Jesús k'aurepa èreerã t'ãri auk'a p'anada-e

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ —K'ïisianáati mi cheji na p'ek'au eujãdee eperãarã k'ãiwee p'anapide. Jïp'a cheji chõopide. ³⁵ Mi cheji

'warra t'ãri auk'a banaamerã chi ak'õre ome, wëra k'au t'ãri auk'a banaamerã chi nawe ome mãik'aapa ãigu t'ãri auk'a banaamerã chi p'ãk'õre ome. ³⁶ Ma k'aurepa eperãarã t'ãri auk'a para ba-e pait'ee ãchi èreerã ome.' *(Mi 7.6)*

³⁷ 'Eperãpa ichi ak'õre wa chi nawe k'iniara iru bi pirã mi k'inia iru bai k'ãyaara, mërè pa-e pai. Ichiaba eperãpa chi warra wa chi k'au k'iniara iru bi pirã mi k'inia iru bai k'ãyaara, mãgí mërè pa-e pai. ³⁸ Ma awara mide ijãapari k'aurepa eperã piuamaa bi pirã kurusode piu wãk'a, mãgí mërè pa-e pait'ee. ³⁹ Eperã piuamaa bi pirã mide ijãapari k'aurepa, mãgí piuk'ãri, atuait'ee. Mamãda eperã piuru pirã mide ijãapari k'aurepa, mãgí eperã piuk'ãri it'aa wãit'ee.

Jesupa jarada ijãapataarãpa ne-inaa pia atadait'ee

(Mr 9.41)

⁴⁰ —Eperãpa parã auteebaik'ãri, mi jida auteebai bi mãik'aapa mi Ak'õre, mi pëida, auk'a auteebai bi. ⁴¹ Ma awara eperãpa auteebaik'ãri Tachi Ak'õre pedee jarapari, Tachi Ak'õrepa pëida perã, ne-inaa pia atait'ee Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa atapatak'a. Ichiaba auteebaik'ãri eperã t'ãri pia, mãgí t'ãri pia bairã, ne-inaa pia atait'ee eperã

t'āri pia beerāpa atapatak'a. ⁴² Ma awara eperāpa teek'āri pania vaso aba mi ome nipaparimaa māgí méré perā, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pia ichiaba teet'ee ma pania teedamaa.

11

Juan Bautistapa eperāarā pēida (Lc 7.18-23)

¹ Jesupa chi k'ōp'āyoorā doce ūraap'eda, mamāik'aapa wāji Ak'ōrepa jara pēida jarateede ma eujādepema p'uuru bee chaa.

² Juan carcelde bi misa, ūriji Cristopa oomaa bi. Aramata ichi ome nipapatap'edaarā ūk'uru pēiji Jesumaa. Iidinajida:

³ —¿Pik'ā ajida, tai k'aripapari chonaarāpa cheit'ee bida adap'edaa? Maa-e pirā, ¿taipa awaraa nidaipia bik'ā? ajida.

⁴ Jesupa p'anauji:

—Wāti Juanmaa māik'aapa nepirīti parāpa nama unu p'ani māik'aapa ūri p'ani. ⁵ Jarāti tau p'āriu beeda írá unu p'ani; bīrii nik'anik'aa beeda t'ia nīutee; leprapa k'ayaa beeda jīpa p'ani; k'īrii k'ī beeda írá ūri p'ani; piudap'edaarā waya chok'ai p'ani māik'aapa chupiria chedeerāmaa Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida jarateemaa bi. ⁶ ¡T'āri o-īa bida aji, chi mide ijāa bi, k'awa-e bi mīda mia ne-inaa jōma oo bi!

Jesupa Juande pedee pia jarada (Lc 7.24-35)

⁷ Juanpa eperāarā pēida wādap'edaa t'ēpai, eperāarāmaa Jesupa pedee pia jaramaa beeji Juande:

—¿K'āata parāpa ak'inajidama aji, eujā pania wēe bīmaa wādak'āri? ¿K'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā pariatua k'īsia bi, p'ūajara nāupa pariatua nēunēuwaa p'uaparik'a?

⁸ Maa-e pirā, ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā p'aru pi-ia jī bi? Parāpa pia k'awa p'ani eperā p'aru pi-ia jī beerā rey tede p'anapata. ⁹ Māga-e pirā ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee Ak'ōre pedee jarapari? Wāara, iru Ak'ōre pedee jarapari k'āyaara waibiara bi. ¹⁰ Na Juandeta Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Mia eperā chok'a pēit'ee pi naa o pia oonamerā pi, eperāarā poro waibia, chei naaweda.'

(Mal 3.1)

¹¹ Mia wāarata jararu. Juan Bautista k'āyaara eperā apida waibiara bi-e. Mamīda chi ek'ariara bita iru k'āyaara waibiara pait'ee Tachi Ak'ōrepa ma eperā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā ome beemerā.

¹² Juan Bautista chedak'āriipa, eperāarā chōo pik'a p'ani t'īudait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, ichideerā p'aneedait'ee māik'aapa k'achia beerā auk'a chōo pik'a p'ani apida māga p'ananaadamerā. ¹³ Juan jaratee chei naaweda, Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jara-pachida Tachi Ak'ōrepa māgá eperāarā bīt'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Moisepa p'ādade ichiaba māga jara bi. ¹⁴ Parāpa k'awaa k'inia p'ani pirā Juanta Elías chi cheit'ee bada jara p'anadap'edaa; ichipi. ¹⁵ Pia k'īsiati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

¹⁶ Mia jarait'ee sāga p'ani parā, mide ijāadak'aa beerā. Warrarā su-ak'i p'aneedap'eda, jemenemaa p'aník'ata p'ani p'uuru jāde. Āchi k'ōp'āyoorāmaa biapata:

¹⁷ “Taipa siru chaajida. Mamīda parā pēirada-e paji. K'ari k'īsia paraa k'arijida. Mamīda parā jēda-e paji.”

¹⁸ Māga pik'a baji Juan ome. Iru cheji māik'aapa nek'ok'aa paji, ne-inaa tok'aa paji, eperā jīp'arāpa oopatak'a. Maperā eperāarāpa: “Netuara iru k'ap'iade merātia bida” ajida.

¹⁹ T'ēpai mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheji māik'aapa nek'oji, ne-inaa toji eperā jīp'aak'a. Maperā jara p'ani mi nek'oyaa, ne-inaa toyaa bapari. Ma awara mi k'ōp'āyo

meraaparida a p'ani, k'achia-idaa beerã ome mãik'aapa Cesar-it'ee impuesto p'epataarã ome. Mamĩda Tachi Ak'õrepa wãarata ak'ipimaa bida aji, mia oo bi k'aurepa parã jõmaarã pari.

*Tachi Ak'õrepa oo bi unuamaa iru p'anapataarã
(Lc 10.13-15)*

²⁰ Mãpai Jesús ijĩati pedeemaa beeji awara-awaraa p'uurudepemaarãmaa, ãchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'anadap'edaa perã. Mãga p'anajida unupachida mĩda irua ooda ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Jesupa ãchimaã mãgaji:

²¹ —¡Aai, Corazín p'uurudepemaarã! ¡Aai, Betsaida p'uurudepemaarã! ¡Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëit'ee! Tiro p'uurude, Sidón p'uurude eperãpa ooda paara ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa mia parã p'uurude oodak'a, taarã-e weda ijãak'ajida. Árapa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia jõnĩpa chupĩria iidik'ajida Tachi Ak'õremaa. Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa t'ãri p'uapa p'aru p'ãimaã jĩk'ajida mãik'aapa it'abarre p'ora it'aa p'ok'ajida ãchi poro ĩri. ²² Maperã mia jara bi: Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua parã k'achiara ooit'ee ma Tiro p'uurudepemaarã k'ãyaara mãik'aapa Sidón p'uurudepemaarã k'ãyaara. ²³ Ichiaba parã Capernaum p'uurudepemaarã, ¿k'ĩsia p'anik'ã parã p'uuruta awaraa p'uuru k'ãyaara waibiara pait'ee Ak'õre k'ĩrapite? ¡Mãga-e! ¡Ma k'ãyaara irua parã p'uuruta jõt'aait'ee! Sodoma p'uurude eperãpa ooda paara ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa, mia parã t'ãide oodak'a, ma p'uuru at'ãri bak'aji. ²⁴ Mamĩda mia jara bi: Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua parã k'achiara ooit'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarã k'achia ooi k'ãyaara.

*Jesupa eperãarã ĩpipari
(Lc 10.21-22)*

²⁵ Maapai Jesupa mãgaji:

—Ak'õre Waibia, pi jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Ne-inaa jõmaweda it'ari nĩbi, na p'ek'au eujãde nĩbi paara pi jua ek'ari bi. Mi t'ãri o-ĩa bi pia eperãarã jĩp'aarãmaa k'awapiru perã ne-inaa pia waide k'awapi-e pada k'ĩsia k'awaa beerãmaa mãik'aapa poro wẽsaa beerãmaa.

²⁶ Pia mãga ooji mãga oo k'inia bada perã.

²⁷ 'Mi Ak'õrepa ne-inaa jõma biji mi jua ek'ari mia ak'ipariimerã. Tachi Ak'õrepapai wãara mi, ichi Warra k'awa bi. Mãgã ichiaba mi, chi Warrapapai wãara iru k'awa bi. Mamĩda mia iru k'awapii mia k'awapi k'inia bi eperãarãmaa. ²⁸ Maperã mĩmaa chėti parã jõmaweda sē p'anĩrã mĩmia p'anĩpa mãik'aapa k'ĩsia jõnĩpa. Mia parã t'ãri a-tu bepiit'ee.

²⁹ K'õp'ãyo merãati mi ome. Ũrĩti mia jaratee bi mãik'aapa óoti mia jara bik'a. Mi t'ãri pia, chupĩria k'awaayaa bapari. Mide ijãadak'ãri, k'ãiwee p'anapataadait'ee. ³⁰ Mia jara bik'a oodayada aji, mia k'aripak'ãri.

12

*ĩpata ewate trigo k'ĩmi chak'eerã p'edap'edaa
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)*

¹ Maapai judiorã ĩpata ewate Jesús nipaji trigo k'ãide. Chi k'õp'ãyoorã jarrapisia p'anadap'edaa perã, trigo k'ĩmi chak'eerã oro atadap'eda, chi tau jonamaa p'aneejida k'odait'ee. ² Arii p'anadap'edaa fariseorãpa mãga unudak'ãri, Jesumaa mãgajida:

—¡Pichá ak'ĩji! Pichi k'õp'ãyoorãpa ne-inaa oomaa p'anĩda ajida, ĩpata ewate oodaik'araa bita.

³ Jesupa p'anauji:

—¿Parãpa Ak'õre Ũraa p'ãdade leeda-e p'anik'ã aji, Rey Davidpa ooda chonaarãweda jarrapisiadaidak'ãri chi k'õp'ãyoorã ome? ⁴ Iru t'ĩuji Tachi Ak'õre te ne-edeo oodade mãik'aapa ma tedepema pan awara bidap'edaa Tachi Ak'õre-it'ee atap'eda, k'oji chi

k'öp'ãyoorã ome. Mãga oojida p'aareerãpapai mãgí pan k'odaipia baji mĩda. ⁵ Ichiaba Moisepa p'ãdade parãpa leedooda p'aareerãpa ne-inaa k'achia ooda-e paji ñipata ewate, Tachi Ak'õre te waibia ñida-ee mimiadak'ãri. ⁶ Mia jara bi: Nama ne-inaa pipiara paraa Tachi Ak'õre te waibia k'ãyaara. ⁷ Wãara parãpa k'awada-e na p'ãdade jara k'inia bi: 'Mia k'inia bi awaraarã chupiria k'awaadamerã, mi-it'ee ne-animalaarã peedap'eda, paadai k'ãyaara.' (Os 6.6)
Parãpa k'awadap'edaa paara ma pedee jara k'inia bi, ne-inaa k'achia ooda-e p'aniirã peepida-e pak'aji. ⁸ ñipata ewate mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema jua ek'ari bida aji.

Eperã jua chiwa bada

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Mamãik'aapa Jesús wãji Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tedee. ¹⁰ Mama baji eperã jua chiwa bi. Jesús imiatee k'inia p'anadap'edaarãpa iidijida irumaa:

—¿Eperã k'ayaa bi pirã, ñipata ewate jipaipia bik'ã? ajida.

¹¹ Jesupa p'anauji:

—ñipata ewate pichi oveja toidú padarida paara, ¿taawaa uchua ata-e pak'ajik'ã?

¹² ¿Eperã pipiara bi-ek'ã oveja k'ãyaara? Mapa ñipata ewate ne-inaa pia oopia bida aji.

¹³ Mãpai Jesupa ma jua chiwa bima mãgaji:

—Pichi jua jĩrupãde aji.

Mãpai jua jĩruji. Aramata jipa beeji chi apema juak'a. ¹⁴ Mãpai fariseorã taawaa uchiadak'ãri, pedeteemaa p'anejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa ooda Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a

¹⁵ Jesupa mairã k'isia k'awaak'ãri, mamãik'aapa wãji. Eperãarã chok'ara iru t'ee wãjida. Jesupa madepema k'ayaa beerã jomaweda jipaji. ¹⁶ Mamãida jarapachi ichia ooda jõmaarãmaa nepirinaadamerã. ¹⁷ Mãga jaraji Tachi Ak'õre pedee jarapari, Isaiaapa p'ãdade jara bik'a uchiamerã:

¹⁸ 'Nama bi mi mimiapari, mia jirit'erada. Mia iru k'inia iru bi; mi t'ãri o-ñapipari. Mi Jaure iru ome bapariit'ee. Mi k'ap'ia pari irua eperãarã jõmaarãpa oopata ak'iit'ee mãik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁹ Aupedee-e pait'ee; ichiaba bia-e pait'ee. Apidaapa iru biapi ùrida-e pait'ee calle jãde. ²⁰ Irua yiarã iru ba-e pait'ee chupiria chitoonirã wa k'ira pia-ee jõniirã. Mãga bait'ee Tachi Ak'õrepa jõmaarãmaa wãarata jara pãida k'awaapirumaa. ²¹ Mãga pak'ãri, jõmaarãpa irude ijãadait'ee.' (Is 42.1-4)

Jesús Netuara Poro Waibia jua ek'ari bida apatap'edaa

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Jesumaa aneejida eperã tau p'ãriu bi mãik'aapa pedee atua bi, netuara iru k'ap'iade merãtia bada perã. Jesupa iru tau pia unupiji mãik'aapa pedeeji. ²³ Mãga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarãpa ak'itrua para beeji mãik'aapa ãchi pitapai iidi para beeji:

—¿Nãgí chonaarãwedapema Rey David Warra-ek'ã? ajida.

²⁴ Mamãida mãga ùridak'ãri, fariseorãpa mãgajida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jãgã netuaraarã uchiapiparida ajida.

²⁵ Jesupa k'awaji ãchia k'isia p'ani. Mapa mãgaji:

—P'uuru pidaarãpa maa-e pirã ãreerãpa maa-e pirã te pidaarãpa ãchi auk'aarã jëreruta pirã, waa araa p'anapataada-e pai mãik'aapa ãchi p'uuru jõdaridai. ²⁶ Mãga pik'a Netuara Poro Waibia ichi auk'aarã jëreru pirã, waa araa p'anada-e pai mãik'aapa ãchi itu jõdaridai. ²⁷ Parãpa jara p'ani mia netuaraarã uchiapipari Beelzebú juapa. Mãgara, ¿k'ai juapa uchiapipatama parã eere p'anirãpa? ãchia ak'ipipata parã pia k'isiada-e p'ani. ²⁸ Mia netuaraarã uchiapipari pirã Tachi Ak'õre Jaurepa, jara k'inia bi ñrã Tachi Ak'õredeerã poro waibia nama bi.

²⁹ ¿K'aita t'ũyama aji, eperã juataura bi tede iru net'aa chiade? Naapiara jĩ nĩbi-e pirã, iru net'aa jãri p'e ata-e pai.

³⁰ 'Eperã mi eere bi-e pirã, mi k'ĩra unuamaa iru bi. Ichiaba mi k'aripa-e bi pirã awaraarã Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anapataadamerã, eperãarã ãyaa pẽipari mi ik'aawaapa.

³¹ 'Maperã mia jara bi: Tachi Ak'õrepa wẽpapii eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata jõmaata mãik'aapa iru ãpĩte ik'achia jarapata paara. Mamĩda iru Jaure ãpĩte ik'achia jarapata wẽpapi-e pait'ee. ³² Ichiaba wẽpapii ik'achia jarapata mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema ãpĩte. Mamĩda wẽpapi-e pait'ee ik'achia jararuta pirã iru Jaure ãpĩte. Mãgee p'ek'au k'achia oopata wẽpapi-e pait'ee chi ma pedee jarapataarã na p'ek'au eujãde p'anide maa-e pirã it'ari iru k'ĩrapĩte p'anide paara, iru ewari waibia ewate.

Jesupa jarateeda pak'uru k'awapata chi nejõdeepa
(Lc 6.43-45)

³³ —Nejõ bĩri pia iru bi pirã, chauk'ãri, nejõ pia iru bait'ee. Jõdee nejõ bĩri k'achia iru bi pirã, chauk'ãri, nejõ k'achia iru p'anadait'ee. Nejõ bĩri k'awapata chi nejõdeepa.

³⁴ ¡Parã k'achia-idaa beerãdeepa uchiadap'edaarã! ¡Taamák'api p'ani! ¿Sãga pedee pia jaradai, parã t'ãri k'achia p'anita? Pãchi t'ãride k'ĩsia p'anita jarapata pãchi it'aideepa.

³⁵ Eperã t'ãri pia bĩpa pedee pia jarapari k'ĩsia pia iru bairã ichi t'ãride. Jõdee eperã t'ãri k'achia bĩpa pedee k'achia jarapari k'ĩsia k'achia iru bairã ichi t'ãride. ³⁶ Mia jara bi: Tachi Ak'õre ewari waibia ewate ichia eperã chaachaa k'awapiit'ee ãchia pedee k'achia pariatua jaradap'edaa. ³⁷ Ma ewate Tachi Ak'õrepa ak'iit'ee eperãarãpa pedee jaradap'edaa mãik'aapa ichiata jarait'eeda aji, k'achia-idaa bi, maa-e pirã t'ãri pia bi.

Ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaarã
(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32)

³⁸ Mãpai ũk'uru fariseorãpa mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãpa Jesumaa mãgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa unu k'inia p'anida ajida, pia oo bi ne-inaa Tachi Ak'õrepapai oopari.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—ĩrapemaarã t'ãri k'achia-idaa p'ani, Tachi Ak'õrede ijãadak'aa perã. Unu k'inia p'anida a p'ani ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mamĩda mia mãga oo-e pait'ee. Jĩp'a Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichi pedee jarapari Jonás ome oodak'a. ⁴⁰ Jonás k'ãima õpee baji chik'o choma bi bide. Mãga pik'a mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema k'ãima õpee eujã ek'ari bait'ee. ⁴¹ Tachi Ak'õre ewari waibia ewate Nĩnive p'uuru pidaarãpa ĩrapemaarã imiateedait'ee, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pẽimerã. Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa Jonás pẽik'ãri ma Nĩnive pidaarãmaa, ãrapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa oo amaajida. Mamĩda ĩrapemaarãpa p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e p'ani, aba Jonás k'ãyaara waibiaara bĩpa jara cheji mĩda mãga oodamerã. ⁴² Ichiaba ma ewate Reina Sur Eerepemapã auk'a ĩrapemaarã imiateeit'ee Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pẽimerã. Chonaarãweda ma reina t'imĩpa cheji Rey Salomón k'ĩsia k'awaa bi pedee ũride. Mamĩda ĩrapemaarãpa ũridaamaa p'ani, aba Salomón k'ãyaara k'ĩsia k'awaa bi pedee bi mĩda parã t'ãide.

Jesupa jarateeda netuara waya eperã k'ap'ide merãtia badade
(Lc 11.24-26)

⁴³ —Eperã k'ap'ideepa netuara uchiapidak'ãri, mãgĩpa jĩri nipapari eujã p'ũsaa sãma ĩiit'ee. Mamĩda unu-e pak'ãri, k'ĩsiapari: ⁴⁴ “Waya merãtianait'ee ma eperã k'ap'ide; mi naaweda badamã.” Chek'ãri, unu chepari ma eperã k'ap'ia pi-ia bi; te barrep'eda, siip'eda, pi-ia bik'a. ⁴⁵ Mãga unuk'ãri, jĩrinapari awaraa netuara siete k'achiara ichi k'ãyaara mãik'aapa ma eperã k'ap'ide merãtia chepata. Mãgã ma eperã audupiarã

k'achiade beei'tee naaweda bada k'ãyaara. Mãga p'asait'eeda aji, ñrapemaarã t'ãri k'achia-idaa beerã ome; audupiara k'achiade p'aneedait'ee.

María Jesús ñpemaarã ome pachedap'edaa
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesús at'ãri pedeemaa bide pachejida chi nawe chi ñpemaarã ome. Pedee k'inia p'anajida iru ome. Mamãda taawa p'aneedap'edaa perã, ⁴⁷ eperãpa Jesumaa jaranaji:
—Pi nawe, pi ñpemaarã ome taawa nĩmaa p'ani. Pedee k'inia p'anida aji, pi ome.

⁴⁸ Mãpai Jesupa p'anauji:

—¿K'aima mi nawe? ¿K'áirãma, mi ñpemaarã?

⁴⁹ Mãpai juapa iaji chi k'õp'ãyoorãmaa mãik'aapa mãgaji:

—Nãgĩrãta mi nawek'a mãik'aapa mi ñpemaarãk'a. ⁵⁰ Chi mi it'aripema Ak'õre Waibiapa jara bik'a oo bi, mata mi ñpemak'a, mi ñpewẽrak'a mãik'aapa mi nawek'a.

13

Net'atau p'oparide nepirida
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ma ewate Jesús uchijai temãiipa mãik'aapa lago ide su-ak'i banaji. ² Eperãarã chedap'edaa irumãi see nĩbada perã, Jesús barcode bataudachi mãik'aapa su-ak'i beei. Jõdee eperãarã ipude para beei. ³ Mãpai Jesupa eperãarãmaa nepirĩmaa beei Ak'õre Ûraa jarateit'ee:

—Eperã wãji net'atau p'ode. ⁴ Ma p'o wãk'ãri, ùk'uru baaijida o jãde. Mãpai ipanaarãpa k'ok'oo chejida. ⁵ Ûk'uru baaijida mãu-idaade, mak'iaara yooro wẽe badamãi. Mãgĩ isapai t'onojida, mak'iaara yooro wẽe bada perã. ⁶ Mamãda ak'õrejĩru jẽrak'ãri, pĩdachi chi k'arra ñri bada perã. ⁷ Ûk'uru baaijida ne-ĩri-idaade. Mamãda ne-ĩri k'ap'ip'iaara waripari perã, mãgĩ net'atau t'ono wãdap'edaa piuk'oodachida. ⁸ Jõdee awaraa net'atau baaijida eujã piade. Mãgĩ t'onop'eda, chau nĩbeei. Ûk'uru net'atau abaadeepa uchijida cien, sesenta maa-e pirã treinta. ⁹ Pia k'ĩsĩati parãpa et'ewa ùridap'edaade k'awaadamerã k'ãata jara k'inia bi.

Sãap'eda Jesupa nepiripachi jarateit'ee
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Maap'eda chi k'õp'ãyoorã k'ait'aara chejida mãik'aapa iidijida:

—¿K'ãare-it'ee nepiriparima ajida, jarateit'ee?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa parãmaa k'awapimaa bida aji, ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada awaraarãmaa; sãga ichideerã p'aneedai. ¹² Parã Ak'õre ùraa pia k'awa beerãmaa waapiara k'awapiit'ee; awaraarã k'ãyaara ne-inaa chok'araara k'awarutamaa. Mamãda chi ne-inaa mak'iaara k'awa-ee beerãmaa, ãchia k'awa p'ani paara irua wẽpapiit'ee, waa k'awa k'iniada-e p'anadairã. ¹³ Maperãpi mia nepiripari. Æchia ak'i p'ani mãda, wãara unuda-e. Ûri p'ani mãda, k'awada-e. ¹⁴ Ærapa oomaa p'ani Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa jaradak'a:

‘Ûri p'ani mãda, k'awada-e. Ak'i p'ani mãda, unuda-e. ¹⁵ Na eperãarã k'ĩri k'isua p'anadairã, mia jara bi ùridaamaa p'ani; mia oo bi unudaamaa p'ani mãik'aapa k'awadaamaa p'ani. Mãga p'anada-e pada paara, mide ijãak'ajida mãik'aapa mia ãchia p'ek'au k'achia oopata wẽpapik'aji.’ (Is 6.9-10)

¹⁶ Parã t'ãri o-ĩa p'ani mia oo bi unu p'anadairã mãik'aapa mia jara bi ùri p'anadairã.

¹⁷ Mia wãarata jararu. Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapataarãpa mãik'aapa Tachi Ak'õrede ijãapataarãpa unu k'inia p'anajida parãpa unu p'ani. Mamãda unuda-e paji. Ichiaba ùri k'inia p'anajida parãpa nama ùri p'ani. Mamãda ùrida-e paji.

*Jesupa k'awapida net'atau p'oparide
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)*

¹⁸ —Ūrítí k'awaadamerā mia nepirida net'atau p'oparide k'āata jara k'inia bi.
¹⁹ Net'atau ode baaida jara k'inia bi chi ūri p'anirā Tachi Ak'ōrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Mamīda māgīrāpa k'awada-e k'āata jara k'inia bi. Ipanaarā chedap'edaak'a ma net'atau k'ok'oodait'ee, māga pik'a Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'āripa ma pedee ijāanaadamerā. ²⁰ Jōdee chi net'atau māu-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida o-īa ūri p'ani. ²¹ Mamīda chi māu-idaade t'onoda taarā-e weda pīdaiparik'a, māga pik'a māgīrāpa ma jara pēida taarā-epai ijāapata. Ma ūraade ijāadap'edaa k'aurepa nepirade baairuta pirā maa-e pirā awaraarāpa āchi jiriruta pirā miapidait'ee, ijāa amaapata. ²² Jōdee chi net'atau ne-iri-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida pia ūri p'ani. Mamīda audupīara k'īsiapata ne-inaa netodait'ee maa-e pirā p'arat'a waibia atadait'ee, āchia ūridap'edaa k'īra atuadarutamaa. Māgá p'aneepata ne-uu warip'eda, chauk'aa bik'a. ²³ Mamīda chi net'atau eujā piade baaidap'edaa jara k'inia bi eperāarāpa ma jara pēida ūridap'eda, k'awaa wāpata ma ūraa jara k'inia bi māik'aapa t'āride wāara ijāapata. Net'atau aba p'oda eujā piade pia t'onop'eda, chauparik'a net'atau cien, sesenta wa treinta; māga pik'a ma eperāarāpa oo k'awaa wāpata ma ūraade jara bik'a.

Jesupa nepirida p'ūajara t'onoda trigo p'odade

²⁴ Māpai Jesupa awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Eperāpa trigo tau pia p'oji ichi eujāde. ²⁵ Mamīda p'ārik'ua, eperāarā k'āi p'ani misa, ichi k'īra unuamaa iru bīpa cheji māik'aapa ma trigo p'odade mera p'oji p'ūajara tau chak'eerā, aīdee neera k'achia oopata. Māpai jirabodoji. ²⁶ Maap'eda ma eperāpa trigo p'oda t'onop'eda, wari wāji ma p'ūajara ome. ²⁷ Māga unudak'āri, ma eujā chipari mimiapataarāpa irumaa jaranajida: “Señor, pia trigo tau p'oda pia badata, ¿sāmāik'aapa uchijāima ajida, jāgee p'ūajara?” ²⁸ Chiparipa p'anauji: “¿Tachi k'īra unuamaa iru bīpata jāga ooji-ek'ā?” aji. Māpai chi mimiapataarāpa iidijida: “¿Pia k'inia bik'ā ajida, taipa jā p'ūajara ēt'anadamerā?” ²⁹ Mamīda chiparipa māgaji: “Nāgaweda ichiak'au bīdapāde aji. Irāweda parāpa jā p'ūajara ēt'at'aarutara, auk'a ēt'adariit'ee chi trigo k'arra, ai ik'aawa nībi. ³⁰ Piara bi ichiak'au bīdamerā trigo ewarutamaa. Mamāik'aapata mia ewapataarā naapiara pēiit'ee jā p'ūajara ēt'ak'oodamerā māik'aapa p'edamerā k'ōrajīmade paat'aadait'ee. T'ēepai trigo ewadak'āri, iadait'ee mi ne-inaa iaparide.”

*Mostaza taude nepirida
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)*

³¹ Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Eperāpa mostaza tau uuji ichi eujāde. ³² Chi tau ma-āriara bi awaraa net'atau tachia uupata k'āyaara. Mamīda warik'āri, waibiara waripari awaraa ne-uu k'āyaara pak'uruk'a nībeerumaa. Māgá waibiara waripari perā, chi jua t'aide ipanaarā chepata iidait'ee.

*Levadurade nepirida
(Lc 13.20-21)*

³³ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Wērapa levadura p'oīraparik'a bi harina waibia ome, pan masa pia warimerā.

Jesupa nepirida chonaarãweda eperãarãpa jaradap'edaak'a
(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesús jarateek'ãri, audú nepiripachi. Nepiri-ee jarateek'aa paji. ³⁵ Mãga ooji uchiamerã Tachi Ak'õre chonaarãwedapema pedee jaraparipa irude jaradak'a: 'Jarateek'ãri, mia nepirit'ee mãik'aapa jarait'ee ne-inaa Tachi Ak'õrepa waide k'awapi-e pada na p'ek'au eujã ooru wedapema.' (Sal 78.2)

Jesupa k'awapida p'ũajara tau p'oda trigo k'ãide

³⁶ Ma jõma nepirip'eda, Jesupa eperãarã bëjji mãik'aapa t'ũuji chi k'õp'ãyoorã p'anadap'edaamã. Mãpai ãchi iru k'ait'a chedak'ãri, iidijida k'ãata jara k'inia bi ma nepirida p'ũajara tau p'oda trigo k'ãide. ³⁷ Jesupa p'anauji:

—Chi eperã net'atau pia p'oda jara k'inia bi Eperã Ak'õre Truadepema. ³⁸ Ma net'atau p'oda eujã jara k'inia bi na p'ek'au eujã. Ma trigo tau pia jara k'inia bi Tachi Ak'õrede ijãapataarã. Jõdee p'ũajara k'achia jara k'inia bi Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anirã. ³⁹ Ma k'ira nuamaa iru bada, chi ma p'ũajara k'achia p'oda jara k'inia bi Netuara Poro Waibia. Ma ne-inaa p'oda ewadap'edaa ewate jara k'inia bi Tachi Ak'õre ewari waibia ewate, ichi angeleerãpa eperãarã p'e ateedak'ãri iru k'irapite. ⁴⁰ Mia nepiridade ma p'ũajara k'achia p'edap'edaak'a paat'adait'ee, mãga pik'a oodait'ee na p'ek'au eujã jõt'aak'ãri. ⁴¹ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepemapa angeleerã pëit'ee mi jua ek'ari p'anirã t'ãide k'achia beerã jõmaweda p'ede; chi awaraarãmaa p'ek'au k'achia oopidap'edaarã, awaraa ne-inaa k'achia ooi awaa p'anapatap'edaarã ome. ⁴² Ma k'achia beerã jõmaweda bat'ak'oodait'ee t'ipitau jërajëraa jira bide. Mama jëe para bait'ee mãik'aapa k'ida kierkierree para bait'ee p'uapa. ⁴³ Jõdee Tachi Ak'õrepa jara bik'a oopataarã urua pik'a para beeit'ee ak'õrejiruk'a, it'ari p'ani perã ãchi ak'õre waibia ome. Pia k'ĩsati parãpa et'ewa ũridap'edaade k'awaadamerã k'ãata jara k'inia bi.

Jesupa nãe waibia unu atadade nepirida

⁴⁴ —Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Chok'o unuji jau bi nãe ome. Eperãpa mãgí unu atak'ãri, waya mera nãbip'eda chi badamã, t'ãri o-ia wãji jõmaweda ichi net'aa iru bada netok'ode. Mãpai ãpíte cheji ma nãe mera bada eujã neto atade.

Jesupa perla unudade nepirida

⁴⁵ —Ichiaba nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Net'aa netoparipa perla jiri nipaji. ⁴⁶ Perla ipia unu atanak'ãri, wãji ichi net'aa jõmaweda netok'ode mãik'aapa ma perla pi-ia neto ata cheji.

Jesupa t'iride nepirida

⁴⁷ —Ichiaba nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. To-ãpataarãpa t'iri t'aadak'ãri, chik'o k'ira t'ãdoo peejida. ⁴⁸ Ma t'iride chik'oradaik'ãri, chipariirãpa jidiu atajida ipudee mãik'aapa jirit'eraamaa p'aneejida chik'o piara bee awara p'edait'ee k'oraade. Jõdee chik'o k'achia bee bat'ak'oojida toidaa. ⁴⁹ Mãga pik'a pait'ee na p'ek'au eujã jõt'ãri. Angeleerã chedak'ãri, jirit'era chedait'ee eperã pia beerã awara p'edait'ee. ⁵⁰ Jõdee chi k'achia beerã t'ipitau jërajëraa jira bide bat'ak'oodait'ee, mama jëe para bamerã mãik'aapa k'ida kierrkierree para bamerã p'uapa.

Ne-inaa chiwidi mãik'aapa ne-inaa sorede nepirida

⁵¹ Mãpai Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa iidiji:
—¿Parãpa ma nepirida jõmaweda k'awajidak'ã? aji.
Mãpai p'anaujida:
—K'awajidapi.
⁵² Mãpai Jesupa mãgaji:

—Moisepa p'ãda jarateeparipa k'awaa wãk'ãri Tachi Ak'õrepa eperãarã biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã, nãga pik'a bi. Eperã te chiparipa ichi net'aa ia p'e iru bidepema net'aa atak'ãri, k'awa bi chisãgí net'aa chiwidi, chisãgí net'aa sore.

Jesús Nazaret p'uurudee wãda
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Jesupa ma nepirida jaratee aupak'ãri, mamãik'aapa wãji ⁵⁴ ichi warida p'uurudee. Mama jarateemaa beeji mãpema Ak'õre Ûraa jarateepata tede. Irua jaratee bi ùridak'ãri, eperãarã ak'itrua para beeji mãik'aapa mãgapachida:

—¿Sãma k'awaajima ajida, na jõma irua jarateemaa bi? ¿Sãga ooparima ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa? ⁵⁵ ¿Jãgí eperã ne-inaa pak'urudee oopari warra-ek'ã? ¿Chi nawe Maria-ek'ã? ¿Santiago, José, Simón, Judas chi ìpemaarã-ek'ã? ⁵⁶ ¿Chi ìpewëraarã nama p'anapata-ek'ã? ¿Sãga k'awaajima ajida, na jõma ichia oo bi?

⁵⁷ Ma eperãarãpa Jesús ichi te pidaarã ome mãgá k'awadap'edaa perã, iru pedee ùri k'iniada-e paji.

Mapa Jesupa mãgaji:

—Jõmaarã t'ãide ùri k'inia p'anapata Tachi Ak'õre pedee jaraparipa jara bi. Mamãda ichi p'uurudepemaarã ichi tedepemaarã ome iru pedee ùridaamaa p'anapata.

⁵⁸ Mãgá mãpemaarãpa irude ijãada-e p'anadap'edaa perã, mama Jesupa mak'iaara oo-e paji ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa.

14

Juan Bautista piuda
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Maapai Galilea eujãdepema poro waibia t'ijarapachida Herodes. Ichia ùrik'ãri Jesupa oo bi, ² ichi ek'ariirãmaa mãgaji:

—¿Mãgí Juan Bautista-epaa, piup'eda p'irabaida? Maperãpi oopari ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa.

³ Ai naaweda Herodepa Juan jã atapiji mãik'aapa carcelde t'ìpit'aaji. Mãga ooji chi ìpema Filipino wëra Herodías k'aurepa. ⁴ Ai naaweda Juanpa Herodema mãgaji: “Pia p'ek'au k'achia oomaa bida aji, pi ìpema wëra iru bairã pichi wërak'a.”

⁵ Mãga ùrik'ãri, Herodepa Juan pee k'inia bapachi. Mamãda mãga oo-e paji eperãarã waawee bada perã. Jõmaarãpa ijãajida Juan Tachi Ak'õre pedee jarapari paji.

⁶ Mamãda ewari aba Herodepa jara pëiji eperãarã chedamerã ichi t'oda fiesta oode. Ma fiesta o-ïa oo jõni misa, Herodías k'au pëirade cheji see nãbadaarã taide. Mãga unuk'ãri, Herodes audupãara o-ïadachi. ⁷ Maperã jaraji ma awëramaa:

—Tachi Ak'õre k'ìrapite mia juraa bi teet'ee pichia iidiruta.

⁸ Mãpai chi nawepa jaradak'a jaraji:

—fraweda Juan Bautista poro mi-it'ee p'arat'ude teepáde aji.

⁹ Mãga ùrik'ãri, Rey Herodes k'ìra pia-eedachi. Mamãda Tachi Ak'õre k'ìrapite mãik'aapa jõmaweda arii p'anadap'edaarã k'ìrapite juraada perã, ¹⁰ jaraji chi ek'ariirãmaa Juan poro t'iap'e atanadamerã carcelde. ¹¹ Mãga oojida. Ma awëra nawepa jaradak'a aneejida p'arat'ude mãik'aapa teejida ma awëramaa. Mãpai ichia teenaji chi nawemaa.

¹² Juan k'õp'ãyoorãpa ùri atadak'ãri iru peedap'edaa, chejida iru k'ap'ia ìnadait'ee. Maap'eda jaranajida Jesumaa.

Jesupa eperãarã cinco mil nek'opida
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Jesupa Juan piuda ùrik'ãri, barcode t'ímí wãji eperãarã mak'iaara wëemaa. Mamãda eperãarãpa k'awaadak'ãri, t'ëe wãjida ode. ¹⁴ Jesús barcodepa batauk'ãri, eperãarã

chok'ara unuji. Mapa āra chupiria k'awaaji māik'aapa ode wādap'edaarāpa k'ayaa beerā ateedap'edaa jipak'ooji. ¹⁵ K'eu wāda perā chi k'ōp'āyoorā ichi k'ait'a chedap'eda, māgajida:

—K'eu wāpi; nama te wē-epi. Mapa eperāarā pēipāde ajida, p'uuru beemaa chik'o netonadamerā.

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—Āra āyaa wādaik'araa bi. Parāpa chik'o tēeti k'odamerā.

¹⁷ Māpai māgajida:

—Mamīda taipa iru p'anida ajida, pan joisomaa māik'aapa chik'o omé; māgí aupai.

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—Mimaa aneedapāde aji.

¹⁹ Māpai Jesupa jaraji eperāarā su-ak'i p'aneedamerā eujāde p'ūajara ĩri. Maap'eda jita ataji ma pan joisomaa chik'o ome ome māik'aapa it'aa ak'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrak'ook'āri, chok'ara eepadachi. Māpai chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenajida. ²⁰ Jōmaweda nek'ojida bi jāwaa p'aneerutamaa. Ma pan pite chik'o ome nībeeda p'ejida k'oraa docena aba. ²¹ Chi nek'odap'edaarā imik'īraarā cinco mil paji, wēraarā, warrarā juasiada-ee.

Jesús pania ĩri t'ia nipada
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Ma t'ēpai Jesupa chi k'ōp'āyoorā barcode bataupiji ichi naa lago sīadamerā. Māga ooji āra k'īraik'a eere panadamerā, ichia eperāarā pēiru misa āchi temaa. ²³ Eperāarā erreuk'oodaidak'āri, Jesús ituaba wāji ee nok'odee it'aa t'īde. Mama bide k'eudachi. ²⁴ Māimisa chi barcode wādap'edaarā tok'esá panadak'āri, p'usara nībeeji, āchimaa nāu p'ua nībada perā. ²⁵ Taujaaweda Jesús chi k'ōp'āyoorāmaa t'ia wā nipaji pania ĩri. ²⁶ Chi k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, p'eradachida māik'aapa āchobeepa biajida:

—¡Netuarada! ajida.

²⁷ Māpai Jesupa māgaji:

—¡P'eranāati! ¡Mida! aji.

²⁸ Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Waibia, wāara pi pirā, pīmaa mi wāpipāde aji, pania ĩri.

²⁹ Jesupa:

—Chepāde, aji.

Māpai Pedro toida bataup'eda, t'ia wāji pania ĩri Jesumaa. ³⁰ Mamīda nāu audú p'ua nībi unuk'āri, āchobeedachi māik'aapa pirubaa wāji. Māpai biaji:

—Tachi Waibia, ¡mi k'aripáji!

³¹ Aramata Jesupa juade jita ataji māik'aapa māgaji:

—¿At'āri pia ijāa-e bik'ā? aji. ¿Sāap'eda pia ijāa-e bīma? aji.

³² Barcode bataudak'āri, nāu p'ua-edachi māik'aapa p'usa t'umātīdachi. ³³ Māpai ma barcode nipadap'edaarā Jesús k'īrapite bedabaik'oodachida māik'aapa māgajida:

—¡Wāarada ajida, pi Tachi Ak'ōre Warra!

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada Genesaret eujāde
(Mr 6.53-56)

³⁴ Mata panajida lago k'īraik'a eere māik'aapa wiibainajida Genesaret eujāde. ³⁵ Ariipemaarāpa Jesús pacheru k'awaadak'āri, ma eujādepema jōmaarāmaa jara pēijida. Mapa k'ayaa beerā atepachida irumaa ³⁶ māik'aapa chupiria iidipachida ichi p'aru ide pijida t'ōbaipimerā. Māgā chi t'ōbaidap'edaarā jipa p'aneejida.

15

*Judiorãpa ãchi k'ĩsiadoopa jarateedap'edaa**(Mr 7.1-13)*

¹ Maapai ùk'uru fariseorã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã pachejida Jerusal-
endeepa. Jesumaa iidijida:

² —¿Sãap'eda pi k'õp'ãyoorãpa ooda-e p'anima ajida, tachi chonaarãpa chonaarãweda
oopatap'edaak'a? ¿Sãap'eda nek'odai naaweda, ãchi jua sũdak'aama ajida, tachi
chonaarãpa jarateedap'edaak'a?

³ P'anau k'ãyaara, Jesupa iidiji:

—¿Sãap'eda parãpa oodak'aama aji, Tachi Ak'õrepa jara bik'a? Ma k'ãyaara
chonaarãweda oopatap'edaak'a oo k'inia p'anapata. ⁴ Tachi Ak'õrepa jaraji:

'Pichi ak'õre mãik'aapa pichi nawe k'inia iru baparãiji mãik'aapa ãra pedee ùriparãiji.' *(Ex*

20.12)

Ma awara jaraji:

'Warrapa ik'achia jararu pirã ichi ak'õremaa wa ichi nawemaa, peet'aadaipia bi.' *(Ex*

21.17)

⁵ Mamãda parãpa jarateepata eperãpa jarai chi ak'õremaa wa chi nawemaa: "Pi p'oyaa
k'aripa-epi, jõma mia iru bi primisiak'a teeda perã Tachi Ak'õremaa." ⁶ Eperãpa mãga
jarak'ãri, pia bida apata, chi ak'õreerã k'aripanaamerã. Mamãda parãpa mãga jara-
teedak'ãri, jarateemaa p'ani piara bi oodait'ee pãchia jarapatak'a, Tachi Ak'õre Ùraa
p'ãdade jara bik'a oodai k'ãyaara. ¡Tachi Ak'õre Ùraa yiaraa iru p'ani! ⁷ ¡Seewata Tachi
Ak'õrede ijãapataarãda apata! Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapari Isaiãpa parã ãpite
wãara pedee baji jarak'ãri:

⁸ 'Na eperãarãpa mi k'inia iru p'anida apata it'aipa. Mamãda ãchi t'ãripa wãara mi k'iniada-
e p'ani. ⁹ Pãripi mi k'ĩrapite it'aa t'ĩpata, oo k'inia p'anapata perã eperãarãpa jara
p'anik'a, mia jara bik'a oodai k'ãyaara.' *(Is 29.13)*

*Ne-inaa tachi k'achia beepipari Ak'õre k'ĩrapite**(Mr 7.14-23)*

¹⁰ Maap'eda, Jesupa eperãarã t'ĩ p'e ataji mãik'aapa mãgaji:

—Ùriti k'awaadamerã mia jararu. ¹¹ Chik'o k'odak'ãri, tachi k'ap'ãade edú banapari.
Ma chik'o k'odap'edaa k'aurepa tachi k'achia p'aneedak'aa Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ma
k'ãyaara, ne-inaa eperã t'ãrideepa uchiarũpata, k'achia beepiparida aji.

¹² Mãpai chi k'õp'ãyoorã Jesús k'ait'a chedap'eda, iidijida:

—¿K'awa-e bik'ã ajida, fariseorãpa ma pedee ùridak'ãri, k'ĩrau p'aneedap'edaa?

¹³ Jesupa p'anauji:

—Mi Ak'õre it'ari bipa pak'uru uu-e pada ãt'ak'oodait'eeda aji, chi k'arra paara.

¹⁴ Ichiak'au biti ma tau p'ãriu pik'a beerãpa awaraa tau p'ãriu pik'a beerã jara-
teedamerã. Tau p'ãriu bipa awaraa tau p'ãriu bima o jarateeru pirã, omeeweda uriade
baainadait'eeda aji.

¹⁵ Mãpai Pedropa Jesumaa mãgaji:

—Pia nepirida eperãarãmaa taimaa jarateepãde aji.

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—¿Parãpa pida k'awada-ek'ã aji, k'ãata jara k'inia bi? ¹⁷ Ne-inaa jõmaweda t'ĩuru eperã
it'aide bide banapari, maap'eda uchiapari. ¹⁸ Mamãda pedee k'achia it'aideepa uchiaru
iru t'ãrideepa uchiada. Mapata eperã k'achia beepipari Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ¹⁹ Eperã
t'ãrideepa nãgee k'ĩsia k'achia uchiaparida aji: chãra peeit'ee; miak'ãi bi awaraarã ome
k'ãiit'ee; p'ek'au ooit'ee awaraarã ome; nechãit'ee; seewa jarait'ee; ik'achia jarait'ee;
jãgee k'ĩsia. ²⁰ Mãgee k'ĩsia k'aurepata eperã k'achia beepipari Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

Mamīda nek'oit'ee jua sii-ee chonaarāweda tachi chonaarāpa oopatap'edaak'a apidaa-maa k'achia beepik'aa.

Wēra judio-ee bīpa Jesude ijāada
(Mr 7.24-30)

²¹ Mamāik'aapa Jesús wāji Tiro p'uuru māik'aapa Sidón p'uuru k'ait'a bīmaa. ²² Canaán eujādepema wēra bapachi ma eujāde. Māgīpa Jesús unuk'āri, irumaa chupīria iidi cheji:

—Tachi Waibia, Rey David Warra, ¡mi chupīria k'awāaji! ¡Mi k'au k'ap'iade netuara merātia bida! aji.

²³ Mamīda Jesupa p'anau-e paji. Māpai chi k'ōp'āyoorā k'ait'aara chedap'eda, Jesumaa māgajida:

—Jarapāde ajida, jā wēramaa āyaa wāmerā, tachi t'ēe bia cheru perā.

²⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa mi pēijida aji, k'aripamerā Israel pidaarā, ovejaarā atua p'anik'a p'anadairā.

²⁵ Mamīda ma wēra bedabai nībanaji Jesús k'īrapite māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, ¡mi k'aripāji!

²⁶ Māpai Jesupa p'anauji:

—Pia-e bi warrarā chik'o jāri atait'ee māik'aapa usaarāmaa teebaibit'ee. Naapiara judiorāmaa ita-aria chupīria iidipipāde aji.

²⁷ Ma wērapa māgaji:

—Wāarapi, Tachi Waibia. Mamīda usaarāpa paara k'opata chipari mesadeepa baaida juajāra. Mapa, mi judio-e mīda, pīmaa chupīria iidi bida aji.

²⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—Wēra, ¡pia wāara ijāa bida! aji. Oojida aji, pīchia k'inia badak'a.

Aramata ma wērapa k'au iru bada jīpa beeji.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada

²⁹ Jesús mamāik'aapa uchiak'āri, wāji Galilea Lago idee. Mama bide ee nok'odee wāji māik'aapa su-ak'i beeji. ³⁰ Eperāarā seedachida irumāi. Aneepachida bīri chiwa beerā; tau p'āriu beerā; jua k'achia beerā; pedee atua beerā; awaraa k'ayaa beerā ome. Ma jōmaweda Jesús bīrimāi bi chepachida. Māpai ichia jipak'ooji. ³¹ Eperāarā ak'itrua para beeji unudak'āri pedee atua p'anadap'edaarā pedee jīwaa para bee; jua k'achia beeda jīpa bee; bīri chiwa beeda āchi bīriipa nīutee; tau p'āriu p'anadap'edaarā unu bee. Ma jōma unudak'āri, o-īa it'aa t'ī p'aneejida Israel pidaarā Ak'ōre Waibiaamaa.

Jesupa eperāarā cuatro mil nek'opida

(Mr 8.1-10)

³² Jesupa chi k'ōp'āyoorā t'ī p'eji māik'aapa māgaji:

—Mia na eperāarā chupīria k'awaa bida aji, k'āima ōpee p'anadairā nama mi ome nek'oda-ee. Āyaa pēi k'inia-e bida aji, ewaa ode wādade k'ap'ia t'ūmaadaridai jīak'aapa.

³³ Māpai chi k'ōp'āyoorā māgajida:

—Mamīda ¿sāma taipa unudayama ajida, chik'o na eperāarā chok'ara-it'ee, nama eperāarā wē-e perā taimaa chik'o neto pēidamerā?

³⁴ Jesupa āchimaa iidiji:

—¿Pan jōmasaa iru p'anīma? aji.

P'anaujida:

—Iru p'anīda ajida, pan siete, chik'o chok'ara-ee.

³⁵ Māpai Jesupa eperāarāmaa jaraji eujāde su-ak'i p'aneedamerā. ³⁶ Maap'eda ma pan siete chik'o ome juade ataji māik'aapa it'aa t'īji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrak'ook'āri, chok'ara eepadachi. Māpai chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenajida.

³⁷ Jōmaarāpa k'ojida bi jāwaadarutamaa. Ma pan pite chik'o ome nībeeda p'ejida k'oraa

siete. ³⁸ Chi nek'odap'edaarã imik'ĩraarã cuatro mil paji; wēraarã, warrarã juasiada-ee. ³⁹ Maap'eda Jesupa eperãarã pēiji āchi temaa māk'aapa barcode bataup'eda, wāji Magadán eujādee.

16

Ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Mama p'anide fariseorã saduceorã ome chejida Jesumaa. Iru imiatee k'inia p'anadap'edaa perã, iidijida ne-inaa oomerã Tachi Ak'õrepapai oopari ak'ipimerã wāara ichi Tachi Ak'õrepa pēida.

² Māpai Jesupa p'anauji:

—K'ewaraa parãpa jarapata: “Eu pia wāit'ee, pajã p'oree wã perã.” ³ Ichiaba tap'eweda jarapata: “Idi eu k'achia bait'ee pajã p'oree nĩbairã māk'aapa jĩrarara nĩbairã.” Parãpa mǎgá pajã ak'i p'anipa eu k'achia wa eu pia k'awa p'ani pirã, ¿sãap'eda ne-inaa nǎgaweda p'asamaa bi k'awada-e p'ani? ⁴ ĩrapemaarã t'ãri k'achia-idaa p'ani Tachi Ak'õrede ijãadak'aa perã. Iidi p'ani mia oomerã ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mamĩda mia mǎga oo-e pait'ee. Jĩp'a Tachi Ak'õrepa ooit'eeda aji, ichia oodak'a Jonás ome.

Mǎga jarap'eda, āchi atabēiji.

Jesupa jarada fariseorãpa oopatak'a oonaadamerã
(Mr 8.14-21)

⁵ Lago k'ĩraik'a eere panadak'ãri, k'irãpajida pan aneeda-e padap'edaa. ⁶ Ma t'ēepai Jesupa mǎgaji āchima:

—jŪrítí! K'ĩra k'awaa nipapatáati fariseorã pan, saduceorã pan k'onaadamerã, āchi levadura k'achia bairã.

⁷ Mǎga ũridak'ãri, chi k'õp'ãyoorã āchi pitapai pedee para beeji:

—jPan aneeda-e paji! Mǎga jarajida irua jara k'inia bada k'awada-e p'anadap'edaa perã.

⁸ Jesupa k'awaji ārapa k'ĩsiadap'edaa. Mapa mǎgaji:

—¿Sãap'eda pan wēe p'anida a p'anima? ¿At'ãri ijãada-e p'anik'ã? aji. ⁹ ¿At'ãri k'awada-e p'anik'ã mia jaratee k'inia bi? ¿K'irãpada-e p'anik'ã pan joisomaadeepa imik'ĩraarã cinco milmaa k'opida māk'aapa parãpa chi beeda k'oraa sietede p'e atadap'edaa? ¹⁰ Maa-e pirã ¿k'irãpada-e p'anik'ã pan sietedeepa jedepida imik'ĩraarã cuatro milmaa māk'aapa parãpa chi beeda k'oraa sietede p'e atadap'edaa? ¹¹ ¿Sãap'eda mia jarada k'awada-e p'anima? aji. Mia pande pedee-e paji jarak'ãri k'onaadamerã fariseorã pan saduceorã pan ome, āchi levadura k'achia bairã.

¹² Māpai k'awaajida Jesupa jara-e baji levadura jĩp'aade, pan jĩp'aa k'onaadamerã. Jara baji ijãanaadamerã fariseorãpa jarateepata saduceorãpa jarateepata ome.

Pedropa jarada Jesús Tachi Ak'õre Warra
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Cesarea de Filipo p'uuru k'ait'a panak'ãri, Jesupa iidiji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—¿K'aita chi Eperã Ak'õre Truadepema a p'anima aji, eperãarãpa?

¹⁴ P'anaujida:

—Ūk'uruurãpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarãpa jara p'ani pi Elías maa-e pirã Jeremías maa-e pirã awaraa Ak'õre pedee jarapari.

¹⁵ Māpai Jesupa iidiji:

—Parãpárama, ¿mi k'aima adaima? aji.

¹⁶ Simón Pedropa p'anauji:

—Pi Cristoda aji; Tachi Ak'õrepa pēida eperãarã rey pamerã. Pi Tachi Ak'õre Waibia ichita chok'ai bapari Warra.

¹⁷ Māpai Jesupa māgaji:

—¡Simón, Juan warra, pi t'āri o-īa bida aji, eperā apidaapa pīmaa māga k'awapi-e pada perā! Jīp'a mi Ak'ōre it'ari bipata māga k'awapiji. ¹⁸ Mia jara bi: Pi t'ījaradait'ee Pedro; jara k'inia bi “māu”. Māu īri te oopatak'a pia beemerā, māga pik'a pia et'ewa jarada eperāarāpa jaradak'āri, michideerā p'aneedait'ee. Māga p'aneedak'āri, ichita chok'ai p'anapataadait'ee, piuruta pijida. ¹⁹ Llave teepatak'a puerta ewadamerā, māga pik'a mia pi k'aripait'ee eperāarā p'anapimerā Tachi Ak'ōre jua ek'ari, māgá ichideerā p'aneedamerā māik'aapa ichi truadee wādamerā. Na p'ek'au eujāde bi misa, pia ne-inaa oopi-e bi pirā ichideerāmaa, Tachi Ak'ōrepa auk'a oopi-e pait'ee. Jōdee ne-inaa oopi bi ichideerāmaa, irua auk'a oopiit'ee.

²⁰ Maap'eda Jesupa jaraji chi k'ōp'āyoorāmaa awaraarāmaa nepirinaadamerā ichi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā.

Jesupa ichi peedait'eeda ada
(Mr 8.31-33; Lc 9.21-22)

²¹ Maadamāiipa Jesupa jaramaa beeji chi k'ōp'āyoorāmaa ichi wāit'ee Jerusalendee. Mama judiorā poro waibiarāpa, p'aareerā poroorāpa māik'aapa Moisepa p'āda jarateep-ataarāpa iru miapidait'ee māik'aapa peepit'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa chok'ai p'irabaiit'ee.

²² Māga ūrik'āri, Pedropa Jesús awara āyaa ateeji māik'aapa itriamaa beeji:

—¡Tachi Ak'ōrepa māga k'inia-e! ¡Pīmaa māga oopi-eda! aji.

²³ Māpai Jesús p'irrabaiji māik'aapa Pedromaa māgaji:

—¡Mi ik'aawaapa āyaa wāji, Satanapa māga jarapida perā! ¿Pia mi wāpiamaata bik'ā? Māgara k'īsia-e bi Tachi Ak'ōrepa k'īsia bik'a. Jīp'a k'īsiamaa bida aji, eperāarāpa k'īsiapatak'a.

Sāga nipapataadai Jesús ome
(Mr 8.34–9.1; Lc 9.23-27)

²⁴ Maap'eda, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Eperā mi ome nipa k'inia bi pirā, k'īsiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bidepai. Ichi kuruso āp'aipia bi eperā peenadait'ee k'a. Pia jarait'eera, oopia bi mia oopi bik'a, ma k'aurepa miapiruta pijida piurumaa. ²⁵ Eperā piuamaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí piuk'āri, atuait'ee. Mamīda eperā mide ijāapari k'aurepa piuru pirā, it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. ²⁶ ¿K'āare piata baima eperāpa na p'ek'au eujāde nībi jōmaweda ataru pirā, mamīda piup'eda chok'ai p'irabai-e pirā Ak'ōre eujāde? Maa-e pirā, ¿k'āata teeima Tachi Ak'ōremaa it'aa wāpimerā? ²⁷ Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepemapa mi Ak'ōre k'īra wāree unupiit'ee, it'ariipa chek'āri iru angeleerā ome. Maapaita ak'it'ee na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Ne-inaa pia ooit'ee chi ne-inaa pia oodap'edaarāmaa. Jōdee k'achiadee pēiit'ee chi ne-inaa k'achia oopatap'edaarā. ²⁸ Mia wāarata jararu. Nama p'anirā ūk'uru piudai naaweda, unudait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, rey k'a pacheru.

17

Jesús k'īra awaradaida
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ K'āima seismaa Jesús wāji ee it'ia bi nok'ode. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa chi ipema Juan. ² Mama āra taide Jesús k'īra awaradachi. Ichi k'īra urua nībeeji ak'ōrejīruk'a māik'aapa chi p'aru t'o-t'oo uchiterreedachi. ³ Māga nide chi k'ōp'āyoorāpa unujida chonaarāweda p'anapatap'edaarā Moisés jaure māik'aapa Elías jaure pedeemaa p'ani Jesús ome. ⁴ Māpai Pedropa māgaji Jesumaa:

—¡Tachi Waibia, pia bi nama p'anadait'ee pi ome! Pia k'inia bi pirā, mia ooyada aji, te chak'eerā ōpee; aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

⁵ Pedro at'ãri mǎgá pedeemaa bide, jǎarara t'o-t'oo ñdaa bipa ãchi aneu cheji. Madeepa Tachi Ak'õrepa pedeeji:

—Nǎgida aji, mi Warra k'inia; mia jirit'erada. Irua mi t'ãri o-ñapipari. Ūrítu iru pedee.

⁶ Mǎga ũridak'ãri, ãchobeepa Jesús k'õp'ãyoorã bedabaik'oodachida tau bĩri eujãde t'õbairutamaa. ⁷ Mamĩda Jesús ãra k'ait'a chep'eda, t'õbaik'ooji mǎik'aapa mǎgaji:

—P'irabáiti. Æchobeenaadapáde aji.

⁸ Ak'idak'ãri, ãchi ik'aawa apida unuda-e paji; Jesús aupaita ãchi ome baji.

⁹ Eedeepa cherutade Jesupa mǎgaji:

—Parãpa unudap'edaa nepirinaadapáde aji, apidaamaa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema piup'eda, chok'ai p'irabai naaweda.

¹⁰ Mǎpai chi k'õp'ãyoorãpa Jesumaa iidijida:

—¿Sǎap'eda Moisepa p'ãda jarateepataarãpa jarapatama ajida, chonaarãwedapema Elías naapiara cheit'ee, Tachi Ak'õrepa pẽit'ee bi chei k'ãyaara?

¹¹ Jesupa p'anauji:

—Wǎarata jara p'ani Elías naapiara cheit'eeda adak'ãri mǎik'aapa ne-inaa jõmaweda pia ooit'eeda adak'ãri, eperãarãpa auteebaidamerã iru t'ẽe cheru. ¹² Mia jara bi: Elías jǎak'aa cheji. Mamĩda ãchia iru k'awada-e paji. Mapa ãchia oo k'iniata oojida iru ome. Ma awara auk'a oodait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema ome.

¹³ Mǎpai chi k'õp'ãyoorãpa k'awaajida Jesús pedee baji Juan Bautistade.

Jesupa netuara merãtia bada uchiapit'aada

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Jesús, Pedro, Santiago mǎik'aapa Juan pachedak'ãri eperãarã see nĩbadamãi, eperã bedabai nĩba cheji Jesús k'ĩrapite mǎik'aapa mǎgaji:

¹⁵ —Tachi Waibia, mi warra chupiria k'awáaji. Audú chupiria nĩbi. Wawadaipari mǎik'aapa at'apai t'ipitaude maa-e pirã toida baainapari. ¹⁶ Nama aneejida aji, pi k'õp'ãyoorãmaa. Mamĩda ãrapa p'oyaa jipada-e pajida aji.

¹⁷ Mǎpai Jesupa p'anauji:

—Aai, eperãarã, ¿at'ãrita mide ijãada-e p'anik'ã? ¡Ijãadak'aarãk'api p'ani! ¿Jõmasaa taarãit'ee parã ome ijãarutamaa? Anéeti ma warra.

¹⁸ Mǎpai Jesupa ma netuara itriat'aap'eda, uchiapit'aaji ma warra k'ap'iadeepa. Aweda jipadachi.

¹⁹ Maap'eda awaraarã wẽ-e pak'ãri, chi k'õp'ãyoorãpa Jesumaa iidijida:

—¿Sǎap'eda taipa ma netuara p'oyaa uchiapida-e pajima? ajida.

²⁰ Jesupa mǎgaji:

—Parãpa ijãada-e p'anadairã p'oyaa uchiapida-e paji. Mia wǎarata jararu. Mostaza tau ma-ãri bik'a, mǎga pik'a parãpa ma-ãri pida ijãarutara, jaradai ara bi eemaa: “Jãmǎik'aapa uchiap'eda, awara ãyaa wǎji” mǎik'aapa parãpa jaradak'a ma ee ãyaa wãi. Mia parã k'aripak'ãri, parãpa ne-inaa jõma oodai. ²¹ [Nek'o-ee it'aa t'ĩ bĩpapai mǎgee netuara uchiapiparida aji.]

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² At'ãri ãchi jõmaweda Galilea eujãde nidade, Jesupa mǎgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Eperãpa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, k'achia beerã juade baaipiit'ee mǎik'aapa

²³ ãchia mi peepit'aadait'ee. Mamĩda ewari õpeemaa chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Mǎga ũridak'ãri, k'ĩra pia-ee para beeji.

Tachi Ak'õre te waibia-it'ee impuesto p'aadap'edaa

²⁴ Jesús chi k'õp'ãyoorã ome panadak'ãri Capernaum p'uurude, Tachi Ak'õre te waibia-it'ee impuesto p'epataarãpa Pedromaa iidi chejida:

—¿Pi poro waibiapa impuesto p'aaparik'ã ajida, Tachi Ak'õre te waibia-it'ee?

²⁵ Pedropa p'anauji:

—P'aaparida aji.

Maap'eda Pedro t'ũk'ãri Jesús badamã, Jesús naapiara pedeeji:

—Simón, ¿k'ãata k'ĩsia bima? aji. ¿K'airãmaa impuesto p'aapipatama aji, na p'ek'au eujãdepema reyrãpa; ãchi jua ek'ari p'anĩrãmaa wa k'ĩra tewaraarãmaa?

²⁶ Pedropa p'anauji:

—K'ĩra tewaraarãmaa.

Mãpai Jesupa maaji:

—Mãgara ãchi jua ek'ari p'anĩrãpa impuesto p'aadaik'araa bi. ²⁷ Mamĩda tachi ãpite ik'achia jaranaadamerã, wãji lagodee to-iade. Naapiara chik'o peeru it'aide unuit'ee p'arat'a tau aba. Ma p'arat'apa impuesto p'aanapãde aji, mi pari mãik'aapa p'ichi k'ap'ia pari.

18

Chisãgí eperãta waibiara bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Mama p'anide chi k'õp'ãyoorã Jesumaa chedap'eda, iidijida:

—¿Chisãgí Ak'õredeerã waibiara bima ajida, iru jua ek'ari?

² Mãpai Jesupa warra chai t'ĩ ataji mãik'aapa ãchi esajĩak'a ak'inĩ biji. ³ Maap'eda mãgaji:

—Mia wãarata jararu. Parãpa awaraa k'ĩsia atada-e pirã mãik'aapa na warra chak'ek'a t'ãripa ijãada-e pirã, p'oyaa p'aneeda-e pai Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome. ⁴ Chi ijãapari chok'ek'ee bi na warra chak'ek'a; mãgí waibiara bi apema Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anĩrã k'ãyaara. ⁵ Mide ijãa bi k'aurepa nãgí warra chaik'a auteebairu pirã, mi jida auteebaiit'ee.

Jesupa jarada p'ek'au k'achia oonaadamerã

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ —Apidaapa p'ek'au k'achia oopiru pirã nãgee warra chaik'a mide t'ãripa ijãa bima, piara bak'aji k'ũruma iru otaude jĩ atadap'eda, to t'ai nãpia bimã toidú bat'at'aadait'ee, iyapa jãa piumerã. ⁷ Na p'ek'au eujãdepemaarã k'achiade p'anapata p'ek'au k'achia oopipataarã nama p'anapata perã. Ichita mãgeerã paraait'ee. Mamĩda jaai, chi eperãpa chĩaramaa ne-inaa k'achia oopiru, Tachi Ak'õrepa miapiit'ee perã!

⁸ Mapa p'ichi juapa maa-e pirã p'ichi biĩripa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, ma k'achia oo amãaji, p'ichi jua maa-e pirã biĩri t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wãit'ee jua mosaa maa-e pirã biĩri mosaa, k'ap'ia jõmaweda atuai k'ãyaara t'ip'itau ichita jẽrajẽraa jira bide. ⁹ Ichiaba p'ichi taupa ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, ma k'achia oo amãaji p'ichi tau ãt'ak'ajik'a mãik'aapa t'imí bat'at'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wãit'ee tau apai ome, k'ap'ia pia tau omeepa atuai k'ãyaara t'ip'itau ichita jẽrajẽraa jira bide tok'arradee.

¹⁰ Nãgee warrarã apida unuamaa iru p'ananãati. Mia jara bi: It'aripema angeleerã Tachi Ak'õre k'ĩrapite p'anĩrãpa ãra chaachaa ak'ipata. ¹¹ [Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheji atua beerã o k'achiadeepa k'aripa atade.]

Jesupa oveja atua badade nepirida

(Lc 15.3-7)

¹² —K'ĩslati nãgí nepirirude. Eperãpa cien oveja p'e iru bidepema aba atuadaru pirã, ¿atabei-e paik'ã chi apemaarã noventa y nueve ãchi p'anapatamã, chi atuadida jirĩnait'ee? ¹³ Unu ataru pirã, o-ĩara bait'ee ma oveja k'aurepa, chi apemaarã atuada-e p'ani k'ãyaara. ¹⁴ Mãga bi ichiaba parã it'aripema Ak'õre Waibia ome. Apida atuapiamaa bi, ma-ãriara bi pijida.

Jesupa jarateeda perdonaa k'awaadamerã
(Lc 17.3-4)

¹⁵ —Awaraa ijãaparipa pïmaa ne-inaa k'achia ooru pirã, iru k'ïrapite pedéjei k'awaapiit'ee irua k'achia ooda. Irua pi pedee ùruru pirã, t'ãri auk'a bidai. ¹⁶ Mamïda irua pi pedee ùri k'inia-e bi pirã, t'ï atáji eperã omé maa-e pirã õpee, mãirã wãdamerã pi ome mãik'aapa auk'a ùridamerã pia imiateeru. ¹⁷ At'ãri ùri k'inia-e bi pirã, jaráji ijãapataarã jõmaarãmaa; pi ome chip'epataarã it'aa t'ïpataadait'ee. Mãgãrã pedee paara ùri k'inia-e bi pirã, mãgara ichi beeit'ee Ak'õrede ijãak'aa bik'a, maa-e pirã impuesto p'eparik'a Roma pidaarã pari.

¹⁸ Mia wãarata jararu. Na p'ek'au eujãde p'ani misa, parãpa ne-inaa oopida-e p'ani pirã, Tachi Ak'õrepa auk'a oopi-e pait'ee. Jõdee ne-inaa oopiruta pirã, irua auk'a oopiit'ee.

¹⁹ Waya mia jara bi: Parãdepema omé pedeedak'ãri, t'ãri a-ba ne-inaa it'aa iidiruta pirã, mi Ak'õre it'ari bïpa teei. ²⁰ Eperãarã omé maa-e pirã õpee chip'edaidak'ãri mide ijãapata k'aurepa, mi auk'a bait'ee ãchi ome.

²¹ Mãpai Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ijãapari awaraapa mïmaa ne-inaa k'achia ook'ãri, ma ooda ¿jõmasaa perdonaaipia bïma? aji. ¿Siete k'achia ooda aupai perdonaaipia bik'ã? aji.

²² Jesupa p'anauji:

—Mia pïmaa sietepai jara-e bi. Pïmaa setenta ne-inaa k'achia ooda juasiada siete perdonaaipia bïda aji.

Jesupa nepirida rey ek'ari bïpa tewe perdonaa k'inia-e badade

²³ —Maperã nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Reyra ichi ek'ariirãpa p'arat'a p'aa p'anadap'edaa ak'i k'inia baji k'awaait'ee tewe paraa p'ani wa wëe p'ani ichi ome. ²⁴ Mãga nide eperã aneejida. Mãgã eperãpa millón chok'ara paraa baji ma reymaa. ²⁵ Ma mimiaparipa p'oyaa p'aa wëe bada perã, reyra jaraji netot'aadamerã esclavok'a; chi wëra, chi warrarã ome, jõma ichi net'aa iru bi paara. Mãgã chi tewe paraa bada p'aayada aji, reyra. ²⁶ Mamïda ma mimiapari rey k'ïrapite bedabaidachi mãik'aapa chupiria iidiji: “Mi chupiria k'awaapáde aji. Choopáde aji, mi ome mia jõma p'aait'ee perã.” ²⁷ Mãga ùrik'ãri, reyra chupiria k'awaaji. Ma eperã tewe paraa bada perdonaaaji mãik'aapa pëiji ichi temaa.

²⁸ 'Mamïda ma eperã taawaa uchiarude unuji ichi k'õp'ãyo ome. Mãgãpa ichimaa mak'ïara p'arat'a paraa-e baji. Mamïda ichia chi k'õp'ãyo otaude jita ataji mãik'aapa ïyapa jãa wãk'ãri, mãgãji: “¡P'aapáde aji, mïmaa paraa bi!” ²⁹ Mãpai chi k'õp'ãyo bedabaidachi ichi k'ïrapite mãik'aapa chupiria iidiji: “Choopáde aji, mi ome. Mia jõma p'aait'eepi.”

³⁰ Mamïda chi apemapa ùri k'inia-e paji. Ma k'ãyaara carcelde t'ipit'aaji p'aa jõrumaa chi tewe paraa bada. ³¹ Mãga unudak'ãri, apema rey ek'ari p'anadap'edaarã k'ïra pia-ee p'aneejida mãik'aapa reymaa ma jõma jaranajida. ³² Mãga ùrik'ãri, ma reyra chi tewe paraa bada t'ï pëiji. Pachek'ãri, reyra mãgãji: “¡T'ãri k'achia-idaa bïda! aji. ¡Pia chupiria iidi chek'ãri mïmaa, mia chupiria k'awaaji mãik'aapa pia tewe paraa bada perdonaaaji!” ³³ ¿Sãap'eda pia auk'a oo-e pajima aji, pichi k'õp'ãyo ome?” ³⁴ Ma rey audú k'ïrau bada perã ma mimiapari ome, carcelde t'ipit'aaji chi tewe p'aa jõrumaa.

³⁵ Mãpai Jesupa mãgãji:

—Mãga pik'a ooit'ee mi Ak'õre it'ari bïpa ichiaba parã ome, parãpa awaraarã chupiria k'awaada-e pirã mãik'aapa t'ãriipa perdonaa-e pirã ãrapa parãmaa ne-inaa k'achia ooda.

19

Jesupa jarateeda miak'ãi p'anãrã mia amaanaadamerã
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Ma pedee jarap'eda, Jesús wāji Galilea eujādepa. Panaji Judea eujāde, Jordán to k'īraik'a eere. ² Eperāarā chok'ara wājida Jesús t'ēe. Māgá irua āchi k'ayaa jipak'ooji.

³ Mama fariseorā ūk'uru irumaa chejida. Moisepa p'āda merapii jīak'aapa, iidijida:
—¿Imik'īrapa ichi wēra ichi k'inia amaaipia bik'ā? ajida.

⁴ Jesupa p'anauji:

—¿Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā bide parāpa nāga leeda-e p'anik'ā? aji. Na eujā ook'āri,
'Ooji imik'īra māik'aapa wēra'. (Gn 1.27)

⁵ 'Mapa imik'īrapa atabēiit'ee chi ak'ōre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wēra ome. Māgá eperā omee weda eperā apai pik'a p'aneedait'ee.' (Gn 2.24)

⁶ Eperā omé p'ani mīda, jīp'a eperā apai pik'a p'aneepata. Mapa Tachi Ak'ōrepa eperāarā omé araa papik'āri, apidaapa amaapidaik'araa bida aji.

⁷ Māpai ma fariseorāpa iidijida:

—Māgara, ¿sāap'eda Moisepa jarajima ajida, wēra amaaru pīrā, mia amaada k'art'a p'ā teeipia bi jēret'aadai naaweda?

⁸ Jesupa p'anauji:

—Māga jaraji parā k'īri k'isua p'anadairā. Moisepa pāchi wēra amaapiji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa na eujā ewaa ook'āri, māga-e paji. ⁹ Mia jara bi: Eperāpa amaataaru pīrā chi wēra awaraa imik'īra ome bi-eeta, maap'eda awaraa wēra ome miak'āiru pīrā, p'ek'au oomaa bida aji, ma t'ēepema wēra ome.

¹⁰ Māpai chi k'ōp'āyoorāpa māgajida:

—Māga pīrā, imik'īra miak'āik'araa bida ajida, wēra ome.

¹¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Jōmaarāpa k'awada-e mia et'ewa jarada. Jīp'a k'awadait'ee Tachi Ak'ōrepa k'awapi k'inia bīrāmaa. ¹² Edaare imik'īraarā wēra ata k'iniadak'aa. Imik'īraarā ūk'uru āchi t'oruta weda p'oyaa warra oodak'aa. Ūk'uru k'ap'adap'edaa perā p'oyaa warra oodak'aa. Awaraarā miak'āi k'iniadak'aa jīp'a it'aa t'īdait'ee Tachi Ak'ōremaa māik'aapa oodait'ee irua oopi bik'a, wērade k'īsia-ee. Māga p'oyaa ooruta pīrā, oodapāde aji.

Jesupa warrarā bendiciada

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Maap'eda eperāarāpa āchi warrarā aneejida Jesumaa iru jua bimerā āra īri māik'aapa it'aa t'īmerā āra pari. Mamīda Jesús k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, ma warrarā aneedap'edaarā itriajida. ¹⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—jītrianáati! Ichiak'au mīmāa warrarā chepíti, Tachi Ak'ōrepa āra jīak'arā biit'ee perā ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

¹⁵ Māga jarap'eda, ichi jua āra īri bi wāpachi māik'aapa it'aa t'īji āra pari. Maap'eda ichi ode wāji.

K'ūtrāa p'arat'ara bi pedeeda Jesús ome

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Maapai k'ūtrāapa Jesumaa iidi cheji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'āare ne-inaa piata oopia bima aji, it'aa wāit'ee?

¹⁷ Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda mīmāa māga iidi bima? aji. Tachi Ak'ōre aupaita pia bi. Pi it'aa wā k'inia bi pīrā, oopāde aji, Tachi Ak'ōrepa Moisemaa p'āpidade jara bik'a.

¹⁸ Ma k'ūtrāapa iidiji:

—¿Chisāgí ūraade jara bik'a oopia bima? aji.

Jesupa p'anauji:

—Eperā peenāaji; miak'āi bi pīrā, awaraarā ome k'āināaji; nechianāaji; seewa jaranāaji chīara k'achiade baapiit'ee. ¹⁹ Pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru baparīji māik'aapa āra pedee ūriparīji. (Ex 20.12-16)

Awaraarã k'inia iru baparíji p'ichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.'

(Lv 19.18)

²⁰ Māpai ma k'ūtrāpa māgaji:

—Ma jōma ooparida aji. ¿K'āata waa ooyama? aji.

²¹ Jesupa p'anauji:

—Ne-inaa jōma oo k'inia bi p'irã Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, p'ichi net'aa netok'oonáji māik'aapa chup'iria beerāmaa ma p'arat'a téjei. Māga ooru p'irã, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'ōre eujāde. Māga oop'eda, mi ome nipa chéji.

²² Ma k'ūtrāpa māga ūrik'āri, k'īra pia-ee wāji, p'arat'a audú k'inia bada perã.

²³ Maap'eda Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Mia wāarata jararu. Chaaree bait'ee p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerã ome. ²⁴ Waya jarait'ee. Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari, camello aguja taude wāyaai k'āyaara.

²⁵ Chi k'ōp'āyoorāpa māga ūridak'āri, waapiara p'era pik'a para beej. Māpai iidijida:

—Māgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wāyama? ajida.

²⁶ Jesupa āchimaak'iji māik'aapa p'anauji:

—Eperāarāpa p'oyaa ooda-e, audú chaaree bairã. Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa chaaree wē-eda aji.

²⁷ Māpai Pedropa māgaji:

—Tai net'aa jōmaweda atabēijida pi ome nipapataadait'ee. ¿K'āata atadait'eema aji, ma pari?

²⁸ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōrepa k'inia bak'āri, mi, chi Eperã Ak'ōre Truadepema, su-ak'i beepiit'ee ichi rey su-ak'i beeparide it'ari ichi k'īra wāreede. Maapai parã mi ome nipapatap'edaarã auk'a mama su-ak'i p'aneedait'ee rey su-ak'i beepari docede. Mama parāpa Ísraeldeepa ēreerã doce uchiadap'edaarã iru p'anadait'ee parã jua ek'ari māik'aapa jaradait'ee māirāpa oopatap'edaa pia wa k'achia. ²⁹ Eperã mide ijāa bi k'aurepa atabēiru p'irã ichi te, ipemaarã, ipewēraarã, ak'ōre, nawe, warrarã maa-e p'irã eujã, ma k'āyaara māgee ne-inaa pia atada cien atait'ee na p'ek'au eujāde bi misa. Ma awara piuk'āri, it'aa wāit'ee. ³⁰ Mamīda irapema waibiara p'anirã eperāarã k'irapite, ek'ariara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'irapite. Jōdee ek'ariara p'anirã eperāarã k'irapite waibiara p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'irapite.

20

Jesupa mimiapataarāde nepirida

¹ —Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarã ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerã p'aneedamerã. Tap'eda eujã chipari uchijai mimiapataarã jiride ichi uva k'āide mimi-anadamerã. ² Mimiapataarāmaa jaraji ewari aba mimiada pari denario aba p'aait'ee ma mimiapataarã chaachaa. Māpai pēiji mimiade. ³ Āstaawa ma eujã chipari waya uchijai mimiapataarã jiride. P'uuru jāde net'aa netopatamāi unu cheji mimiapataarã mimia wēe para bi. ⁴ Māga unuk'āri, māgaji: “Parã ichiaba wādapāde aji, mimiade mi uva k'āide. Mia pia p'aayada aji, parã mimia pari.” Māpai wājida mimiade. ⁵ Imat'ipa ma eujã chipari waya uchijai mimiapataarã jiride, ai naaweda oodak'a. Ichiaba k'ewara auk'a ooji. ⁶ Mata waya k'ewaraa uchijai māik'aapa waya unu cheji awaraa mimiapataarã p'uuru jāde p'ani, mimia wēe para bi. Mapa māgaji: “¿Sāap'eda parã nama mimiada-ee k'eu wādama?” aji. ⁷ P'anaujida: “Apidaapa taimaa mimia teeda-e perã, mimiada-e p'anida” ajida. Māpai ma eujã chiparipa māgaji: “Mimianadapāde aji, mi uva k'āide.”

⁸ P'āriupodopa ma eujã chiparipa māgaji chi mimiapataarã poro waibiamaa: “T'ipāde aji, mimiapataarã jōmaweda. Naapiara p'aapāde aji, chi t'ēe t'īudap'edaarāmaa māik'aapa jōmaarã k'āyaara t'ēe p'aapāde aji, chi naapiara t'īudap'edaarāmaa.” ⁹ Māga ooji. K'ewara

t'itudap'edaarãmaa p'aaji denario aba, eperã chaachaa. ¹⁰ Apemaarãmaa p'aa aupak'ãri, pachejida chi naa mimiadap'edaarã. Mãgãrãpa k'ĩsijida p'arat'a audupiarã jítadait'ee apemaarã k'ãyaara. Mamãda mãga-e paji. Ächimãa ichiaba denario abapai p'aaji ächi mimiadap'edaa pari. ¹¹ Ächi p'arat'a jítadak'ãri, ik'achia pedee p'aneejida ma eujã chipari ome: ¹² “Ma t'ëe hora apai mimiadap'edaarãmaa pia denario aba p'aajida ajida. Jõdee tai tap'eda weda ak'õrejĩrumãa mimia k'eudap'edaa párita ächi ome auk'a p'aaji. ¡Taimãa audupiarã teeipia bida!” ajida. ¹³ Mamãda ma eujã chiparipa ächidepema abaamaa p'anauji: “Mia parã k'ũra-eda aji. ¿Parãpa jarajida-ek'ã aji, ewari aba mimiada pari denario abapai iididait'ee? ¹⁴ P'ichi p'arat'a jítapáde aji, mãik'aapa k'ãiwee wãpáde aji. Mia auk'a p'aa k'inia bi pirã chi t'ëe t'itudap'edaarãmaa, mãga ooit'eeda aji. ¹⁵ ¿Mi na eujã chipari-ek'ã? aji. Michi p'arat'a ome ooi michia oo k'inia bik'a, mërë perã. ¿Parã t'ãri k'achia jõnik'ã aji, mi t'ãri pia bairã?”

¹⁶ Mãga nepirip'eda, Jesupa mãgaji:

—Mãga bi Tachi Ak'õre ome. Irapema t'ëe chedap'edaarã Tachi Ak'õrepa ächi bimerã ichi jua ek'ari, naapiara ichideerã p'aneedait'ee ichi k'ĩrapite. Mamãda chi naapiara chedap'edaarã Tachi Ak'õrepa ächi bimerã ichi jua ek'ari, mãga p'aneeda-e payada aji, t'ëe p'aneedait'ee perã ichi k'ĩrapite.

Jesupa jarada õpee jarada ichi peedait'ee

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jesús wãrude Jerusalén p'uurudee, chi k'õp'ãyoorã doce awara äi t'ĩ p'e ataji mãik'aapa mãgaji:

¹⁸ —Tachi wãruta Jerusalendee. Mama mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, jita atadait'ee mãik'aapa ateedait'ee p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa Moisepa p'ãda jara-teepataarãmaa peepit'aadamerã. ¹⁹ Mãirãpa mi teedait'ee k'ĩra tewaraarãmaa mi oo iru p'anadamerã, widamerã, mãik'aapa kurusode peet'aadamerã. Mamãda ewari õpeemaa waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Zebedeo wërãpa Jesumãa chupãria iidida

(Mr 10.35-45)

²⁰ Zebedeo wëra chi warrarã Santiago, Juan ome Jesús k'ait'a chejida. Ma wëra iru k'ĩrapite bedabai nãba cheji chupãria iidit'ee. ²¹ Mãga unuk'ãri, Jesupa iidiji:

—¿K'ãata k'inia bima? aji.

Ma wërãpa p'anauji:

—Jarapáde aji, pi eperãarã rey beek'ãri, mi warrarã su-ak'i p'aneedamerã pi ik'aawa, aba juaraare, aba juabi eere.

²² Mãpai Jesupa mãgaji ma warrarãmaa:

—Parãpa wãara k'awada-e p'ani k'ãata iidi p'ani. ¿Parãpa ne-inaa k'achia choodaik'ã aji, mia chooit'ee bik'a?

P'anaujida:

—¡P'oyaadaipi!

²³ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Parãpa ne-inaa k'achia choodait'eeda aji, mia chooit'ee bik'a. Mamãda mia p'oyaa jara-e k'airãta mi juaraare wa juabi eere su-ak'i p'aneedait'ee. Mi Ak'õrepapai jarayada aji.

²⁴ Apemaarã diez k'õp'ãyoorãpa ùridak'ãri Santiago Juan ome iididap'edaa, k'ĩraudachida ächi ome. ²⁵ Mapa Jesupa chi k'õp'ãyoorã jõmaweda t'ĩ p'e atap'eda, mãgaji:

—Parãpa k'awa p'ani ijãadak'aa beerã poro waibiarãpa ächia oo k'iniata oopipata eperãarãmaa. Waaweepa ächi jua ek'ari p'anãrãpa oopata ächia jara p'anik'a. ²⁶ Mamãda parãpa oodaik'araa bi ma poro waibiarãpa oopatak'a. Ma k'ãyaara ijãapataarã t'ãide chi waibiarã pa k'inia bipa apemaarã chupãria k'awaaipia bi mãik'aapa k'aripaipia bi.

²⁷ Pia jarait'eera, parãdepema aba poro waibia pa k'inia bi pirã, awaraarã k'aripaipia bi esclavopa chipari k'aripaparik'a. ²⁸ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema mïda, na p'ek'au eujãde che-e paji eperãarãpa mi jïa iadamerã. Jïp'a cheji eperãarã k'aripa atait'ee o k'achiadeepa. Piut'ee eperãarã chok'ara uchiadamerã p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Jesupa tau p'ãriu bee omé jipada

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Jesús chi k'õp'ãyoorã ome Jericó p'uurudeepa uchua wãdak'ãri, eperãarã chok'ara t'ëe nipajida. ³⁰ Mama tau p'ãriu bee omé o bi ik'aawa su-ak'i p'anajida. Ûridak'ãri Jesuta wãyaa wã, biajida:

—¡Tachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.

³¹ Eperãarã auk'a wã nipadap'edaarãpa itriat'aapachida k'ïup'ee p'aneedamerã. Mamïda waapiara biapachida:

—¡Tachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.

³² Mãpai Jesús ak'inï beep'eda, t'ï ataji mãik'aapa iidiji:

—¿K'ãata k'inia p'anima aji, mia oomerã parã ome?

³³ P'anaujida:

—Tachi Waibia, tachi taupa pia unu k'inia p'anida ajida.

³⁴ Mãga ùrik'ãri, Jesupa chupiria k'awaaji mãik'aapa taumã t'õbaiji. Aweda tau pia unujida. Mãpai wãjida Jesús t'ëe.

21

Jesús Jerusalén p'uurudee wãda

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalendee wãdak'ãri, panajida Betfagé p'uuru k'idaa. Ma p'uuru Olivo Eede baji, Jerusalén k'ait'a. Mama p'anide Jesupa chi k'õp'ãyoorã omé naa pëiji p'uurudee. ² Mãgaji: —Wãti ara bi p'uuru tachi k'ïrapite bïmaa. Jãma ununadait'ee burro wëra jï bainï bi chi warra ome. Ëra atãti mãik'aapa anéeti. ³ Apidaapa ateepe-e pirã, jarãti: “Tachi Waibia arak'atia atee k'inia bi. Waya tee chedait'eepi.”

⁴ Mãga paji chonaarãweda Ak'õre pedee jaraparipa jaradak'a:

⁵ Jarãti Sión p'uurudepemaarãmaa: “¡Ak'iti! Pãchi Rey cheru, chupiria beerã chepatak'a burro ïri. Cheru ne-animal ne-inaa uapata warra, burro chak'e ïri.” *Zac 9.9*

⁶ Jesús k'õp'ãyoorã wãjida mãik'aapa oojida irua jaradak'a. ⁷ Aneejida ma burro wëra chi warra chai ome. Maap'eda ma ïri ata bijida ãchi ïripema p'aru jïpatap'edaa, Jesús bataup'eda aide su-ak'i beemerã. ⁸ Eperãarã ode see nïbaji. Ûk'uruurãpa ãchi p'aru t'õ jëra bijida o jãde, Jesús aide wãmerã. Awaraarãpa k'iru t'iap'edap'eda, biapachida ma o jãde, ãchi rey pai jïak'aapa. ⁹ Jesús naa wãdap'edaarãpa mãik'aapa t'ëe che wãdap'edaarãpa o-ïa biapachida:

—¡Hosana! ¡Tachi K'aripapari, Rey David Warra cheru! ¡Tachi Ak'õrepa ichita pia ak'i bapariit'ee ichia rey pëida! ¡K'ïra wãree Ak'õre eujãde, Tachi K'aripapari cheru perã! ¡Hosana! *(Sal 118.25-26)*

¹⁰ Jesús Jerusalén p'uurude panak'ãri, p'uuru pidaarã jõma biuk'a nïbeeji. Chok'araarãpa iidipachida:

—¿K'aima ajida, jãgí?

¹¹ Mãpai awaraarãpa p'anaujida:

—Nãgí Jesús, Tachi Ak'õre pedee jaraparipi, Nazaret p'uurudepema. Mãgí p'uuru Galilea eujãde bi.

Jesupa ne-inaa netopataarã jërek'boda Ak'õre te waibiaadeepa

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Maap'eda Jesús Tachi Ak'õre te waibiade t'ĩuji mãik'aapa net'aa netopataarã taawaa jerek'ooji. P'arat'a tau t'erabaipataarã mesa sĩa bat'ak'oo wãji, paloma netopataarã banco paara. 13 Mãpai mågaji:

—Tachi Ak'õre Ũraa p'ã jëra bide jara bi:

'Mi te it'aa t'ĩpata teda apataadait'ee.'

(Is 56.7)

'Mamĩda parãpa nechiapataarã ték'ata oo iru p'ani.'

(Jer 7.11)

14 Jesús at'ãri Ak'õre te waibiade bide, irumaa chejida tau p'ãriu beerã mãik'aapa chiwa beerã. Mãpai Jesupa jõma jipak'ooji. 15 Mamĩda p'aareerã poroorã Moisepa p'ãda jarateepataarã ome k'ĩraudachida unudak'ãri Jesupa ma ne-inaa pia oo bi mãik'aapa ũridak'ãri warrarã nãga bia para bi Tachi Ak'õre te waibiade: “jHosana! jTachi K'aripapari, Rey David Warra!” 16 Mãpai Jesumaa mågajida:

—K'ĩup'ee beepipáde ajida. ¿Ũri-e bik'ã ajida, ãchia jara jõni?

Jesupa p'anauji:

—Ũri bida aji. ¿Parãpa nãgí leeda-e p'anik'ã?

'Ak'õre, pia warra chak'eerãmaa k'aripipari mãik'aapa jude beerãmaa t'ãri o-ĩa it'aa t'ĩ k'awapipari.'

(Sal 8.2)

17 Mãpai Jesupa mãirã atabëiji mãik'aapa wãji Betania p'uurudee k'ãide.

Jesupa higuera bĩri:maa ijĩati pedeeda

(Mr 11.12-14, 20-26)

18 Tap'eda Jesús waya chek'ãri p'uurudee, jarrapisia nĩbeeji. 19 Ma che wãde higuera bĩri unuji o bi ik'aawa bainĩ bi, k'iru paraa. Mãpai araa ak'inaji, chau bi jĩak'aapa. Mamĩda chau-ee baji. Chi k'iru aupaita unuji. Mãpai ma higuera bĩri:maa mågaji:

—jPi waa chauk'aa pait'eeda! aji.

Aweda ma higuera bĩri pĩidachi. 20 Mãga unudak'ãri, chi k'õp'ãyoorã ak'itrua para beeji mãik'aapa mågajida:

—¿Sãap'eda aweda jã higuera bĩri jãgá pĩidachima? ajida.

21 Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Parãpa Tachi Ak'õrede wãara ijãaruta pĩrã, iididaipia bi irua ne-inaa oomerã; pãchi t'ãridepai k'ĩsiada-ee: “¿Tachi Ak'õrepa ooik'ã?” Mãgara mia oodak'a jã higuera bĩri ome, parãpa oodai. Ma awara ara bi eemaa jararutara “Jãmãik'aapa ãyaa wãji mãik'aapa p'usa jãde baainãji”, mãga oopidaipi. 22 Parãpa ne-inaa jõma iidiruta it'aa t'ĩ p'anide t'ãriapa ijãa p'anadairã, ma ne-inaa iru p'anadait'ee.

Tachi Ak'õrepa Jesús pëida

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Ma t'ëepai Jesús t'ĩunaji Tachi Ak'õre te waibiade. Mama jarateemaa bi misa, p'aareerã poroorãpa judiorã poro waibiarã ome Jesumaa iidijida:

—¿Tachi Ak'õrepa tai biji-ek'ã ajida, ichi te waibia ak'idamerã? ¿K'aipa pĩmaa nãga oopi bĩma? ajida.

24-25 Jesupa p'anauji:

—Mia pida parãmaa iidit'ee: ¿K'aipa pëijima aji, Juan Bautista poro choo chemerã; Tachi Ak'õrepa maa-e pĩrã eperãarãpa? Parãpa p'anaurutara, mia pida jarayada aji, k'aipa mĩmaa nãga oopi bi.

Mãpai ãchi pitapai pedee para beeji:

—Tachi Ak'õrepa pëidada aruta pĩrã, irua iidit'ee: “Mãgara ¿sãap'eda Juan ũraa ijãada-e pajima?” 26 Jõdee jararuta pĩrã “eperãarãpa Juan pëijida”, jõmaweda k'ĩraudaridait'ee tachi ome, ãchia ijãapata perã Juan Tachi Ak'õre pedee jarapari paji.

27 Mapa p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan pëiji.

Mãpai Jesupa mågaji:

—Māgara mia pida jara-eda aji, k'aipa mīmaa nāga oopi bi.

Jesupa warrarā omeede nepirida

²⁸ Māpai Jesupa iidiji:

—¿K'āata k'īsia p'anīma aji, parāpa? Eperāpa warrarā omé iru baji. Abaamaa jaraji: “Warra, wāpáde aji, mimiade mi uva k'āide.” ²⁹ Chi warrapa p'anauji: “¡Mi wā k'inia-eda!” aji. Mamīda t'ēpai, k'īsia awara ataji māik'aapa wāji mimiade. ³⁰ Maap'eda ma eperāpa chi apema warramaa auk'a jaranaji. Ma warrapa p'anauji: “Ak'ōre, mi wāit'eeda aji, mimiade.” Mamīda mimiana-e paji.

³¹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Chisāgí warrapa oojima aji, chi ak'ōrepa k'inia badak'a?

P'anaujida:

—Chi naa chok'ada warrapa.

Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa prostitutaarā Tachi Ak'ōredeerā p'aneedait'ee parā naa. ³² ¿Sāap'eda? Juan Bautista chek'āri jarateede eperāarāpa p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa t'āri pia p'anapataadamerā, parāpa ijāada-e paji. Jōdee ma Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa ma prostitu-taarāpa ijāajida Juan pedee māik'aapa oojida irua jaradak'a. Mamīda parāpa māga unujida mīda, k'īsia awara atada-e paji iru pedee ijāadait'ee.

Jesupa mimiapataarā k'achia beerāde nepirida

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ —Ūrítī mia nepirīru jarateeit'ee: Eujā chiparipa uva eujā uuji māik'aapa t'iak'auk'ooji. Ichiaba bōgo māudee ooji uva aide piart'idait'ee. Māpai te it'ia ooji it'īpa uva eujā jōma ak'i p'anadamerā. Maap'eda ne-uu eujā ak'ipataarā jiriji aide mimiadamerā māik'aapa awara āyaa wāji. ³⁴ T'ēpai uva oropata ewari pak'āri, pēiji chi mimiapataarā iidinadamerā ichi eere bee bi chauda tee pēidamerā. ³⁵ Mamīda chi eujā ak'ipataarāpa ma mimiapataarā jita atadak'āri, aba sīk'oojida, awaraa jīp'a peejida māik'aapa awaraamaa māupa bat'ajida. ³⁶ Maap'eda ma eujā chiparipa awaraa mimiapataarā pēiji. Mamīda ma ne-uu ak'ipataarāpa naaweda oodap'edaak'a oojida māirā ome.

³⁷ Maap'eda, chi warra pēiji. K'īsiaji: “Mi warra perā iru waaweedit'ee.” ³⁸ Mamīda māgí unudak'āri, māgajida: “Jāgipa ichi ak'ōre net'aa jōmaweda atait'ee chi ak'ōre piuk'āri. Peet'aadāma ajida. Māgá na eujā jōmaweda tachide payada” ajida. ³⁹ Māga k'īsiadap'edaa perā, chi warra atadachida māik'aapa ma uva eujādeepa uchīa atadap'eda, peet'aaajida.

⁴⁰ Māpai Jesupa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa:

—Chipari wāk'āri ma eujā ak'ipataarāmaa, ¿k'āata k'īsia p'anīma aji, irua ooit'ee ma ak'ipataarā ome?

⁴¹ P'anaujida:

—Ma eujā ak'ipataarā jōmaweda peek'ooit'ee, chupirīa k'awa-ee. Māpai ma uva eujā biyada ajida, awaraarā jua ek'ari, chaujara pak'āri āchia teedamerā ichi eerepema.

⁴² Māpai Jesupa māgaji:

—¿Parāpa waide nāga leeda-e p'anīk'ā aji, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide?

‘Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi. Tachi Ak'ōrepa māga ooji, tachia unudamerā māik'aapa ak'itrua para beemerā.’ (Sal 118.22-23)

⁴³ Maperā mia jara bi: Tachi Ak'ōrepa parā bi-e pait'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Ma k'āyaara awaraarāta ichideerā p'aneedit'ee, āchia teepata perā ichi eerepema chauru, parāpa teedai k'āyaara.

44 ‘Eperã ma mãu pipiara bi ñri t’üturu pirã, mǎgí p’u oodaipari, p’arat’u mãu ñri baaik’ãri ãridaiparik’a. Jõdee ma mãu eperã ñri baairu pirã, mǎgí jõt’aait’ee mãu choma p’arat’u ñri baaik’ãri jõdaiparik’a; chi p’ora aupai beeparik’a.’ (Is 8.14)

45 P’aareerã poroorãpa fariseorã ome Jesupa nepirida ñri aupadak’ãri, k’awaajida irua ãchideta jara baji. 46 Mapa iru jita atapi k’iniadachida. Mamida waawee p’anajida eperãrãpa ijãa p’anadap’edaa perã Jesús Tachi Ak’õre pedee jarapari.

22

Miak’ãipata fiestade nepirida (Lc 14.15-24)

1 Jesupa waya jarateemaa beek’ãri, nepiriji:

2 —Nãga pik’a pait’ee Tachi Ak’õrepa eperãrã ichi jua ek’ari bik’ãri, ichideerã p’anedamerã. Reypa k’isia iru baji miak’ãipata fiesta ooit’ee ichi warra-it’ee. 3 Chi mimiapataarã pëiji ichia eperãrã t’i pëida p’e atanadamerã. Mamida che k’iniada-e paji. 4 Waya awaraa mimiapataarã chok’ak’ãri, mǎgaji: “Jaranadapáde aji, mia t’i pëida eperãrã chedamerã chik’o ñipa ñibairã. Peepiji p’ak’a, awaraa ne-animal poreera iru bada ome. Mǎgí jõma ñipa ak’ini bairã, chedapáde aji, miak’ãipata fiesta oode.” 5 Mamida ma eperãrãpa ñri k’iniada-e paji irua jara pëida. Fiesta oode chedai k’ãyaara, aba wãji ichi eujãdee. Jõdee awaraa wãji net’aa netode. 6 Apemaarãpa eperãrã reypa pëida jita atadak’ãri, p’ua oojida peet’aarutamaa. 7 Reypa mǎga k’awaa atak’ãri, k’ãraudachi. Mapa pëiji ichi soldaorã ma eperãrã peenadamerã mǎik’aapa ãchi p’uuru paat’aadamerã. 8 Maap’eda mǎgaji chi mimiapataarãmaa: “Miak’ãipata fiesta at’ãri oodait’ee. Mamida ooda-e ma t’i pëida eperãrã ome, chedaamaa p’anadap’edaa perã. 9 Mapa wãdapáde aji, calle jãdee mǎik’aapa chi unurutaarãmaa jaradapáde aji, mi ome fiesta oode chedamerã.” 10 Aramãgá chi mimiapataarã wãjida calle jãdee. Chok’ara p’e aneejida; eperãrã pia beerã, k’achia beerã paara. Mǎgá ma rey te p’iu ñibeeji eperãrãpa.

11 ‘Mamida rey t’iuk’ãri ma p’e aneedap’edaarã ak’ide, unuji eperã miak’ãipata fiestade jipata p’aru jĩ-ee bi. 12 Mapa mǎgaji: “K’õp’ãyo, ¿sãga t’iujima aji, nama, fiestade p’aru jipata jĩ-ee?” Mamida ma eperã k’iup’ee beeji. 13 Maperã reypa jaraji chi mesa ak’ipataarãmaa: “Jã eperã biiri, jua ome jĩ ñibidapáde aji, mǎik’aapa taawaa p’ãriudee ateedapáde aji, mama jëemerã, k’ida kierrkierree para bamerã p’uapa.” 14 Tachi Ak’õrepa chok’ara t’i pëipari. Mamida chok’ara-ee jirit’erapari wãpiit’ee ichi truadee.

Impuesto-it’ee reymaa p’arat’a p’aapatap’edaa (Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Ma t’ëepai fariseorã chip’edaidap’eda, pedeeteejida Jesús k’uradait’ee. P’anauru pirã, imiateedai mǎik’aapa peepit’aadai. 16 Ma-it’ee pëijida ãchi eere p’anadap’edaarã, Rey Herodes eere p’anadap’edaarã ome Jesumaa. Mãirãpa mǎgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa k’awa p’ani pia wãarata jarapari mǎik’aapa jarateepari p’anapataadamerã Tachi Ak’õrepa k’inia bik’a, eperãrãpa ãchia k’iniata oopata mĩda. K’awa p’ani pia eperãrã ñripai ak’ik’aa; ma k’ãyaara tachi t’ãride iru bi ak’ipari. 17 Maperã k’awa k’inia p’ani pia k’ãata k’isia bi. ¿Pia bik’ã ajida, impuesto p’aadait’ee Cesarmaa, wa mǎga-e?

18 Jesupa k’awa bada perã mãirãpa k’isia k’achia iru p’ani, mǎgaji:

—¿Seewata parãpa Tachi Ak’õrede ijãapatada apata! ¿Sãap’eda mi k’ũra k’inia p’anima?

19 Ak’ipidapáde aji, p’arat’a tau impuesto p’aapata.

Aramãgá denario aneejida. 20 Mãpai Jesupa iidiji:

—¿K’ai k’irata nade bi mǎik’aapa k’ai t’ita p’ã bima? aji.

21 P’anaujida:

—César k'ira māik'aapa ichi t'ita p'ã bida ajida.

Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara téeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, māik'aapa auk'a téeti Tachi Ak'õremaa irua iidipari.

²² Māga ūridak'āri, ak'itrua para beeji māik'aapa erreujida.

Chok'ai p'irabaidait'eerāde iididap'edaa

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Ma ewate weda saduceorā ūk'uru Jesumaa chejida. Māgārāpa ijāadak'aa tachi piup'eda chok'ai p'irabai. Maperā māgajida:

²⁴ —Tachi Jarateepari, Moisepa jaraji eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ipemapa iru wēra ataipia bi māik'aapa ai ome warra oopia bi chi ipema piuda k'ap'ia pari. ²⁵ Tai t'āide p'anapachida ipemaarā siete. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji. Māgā chi wēra beeji chi araarepema ipema ome. ²⁶ Mamīda māgī ichiaba warra wēe piuji. Chi araarepema māik'aapa araarepema miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda auk'a warra wēe piujida. Ma t'ēpai chi apemaarā jida miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda āchi jōmaweda warra wēe piujida. ²⁷ Maap'eda, ma wēra ichiaba piuji. ²⁸ ¿K'āata k'īsia bima? ajida. Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, ¿chisāgī ipemata ma wēra imik'ira pait'eema ajida, āchi jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Parāpa pia k'awada-e p'ani Tachi Ak'õre Ūraa p'āda māik'aapa k'awada-e p'ani ne-inaa jōmaweda iru juapa oopari. Mapa parāpa pia k'īsiada-e p'ani. ³⁰ Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, imik'iraarā wēraarā ome waa miak'āida-e pait'ee. Angeleerā ichi truade p'anirāk'api p'anadait'ee. ³¹ Ma awara parāpa k'achia k'īsia p'anapata jaradak'āri piudap'edaarā chok'ai p'irabaidak'aa. ¿Parāpa leeda-e p'anik'ā Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi?

³² 'Mi pi chonaarā Ak'õre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijāadap'edaa Ak'õre Waibia.' (Ex 3.6)

¡Tachi Ak'õre piudap'edaarā Ak'õre Waibia-epi. Chok'ai p'anirā Ak'õre Waibia!

³³ Māga ūridak'āri, eperāarā ak'itrua para beeji, Jesupa māgā k'īsia k'awaa jarateeda perā.

Tachi Ak'õre Ūraa waibiara bi

(Mr 12.28-34)

³⁴ Fariseorāpa k'awaa atadak'āri Jesupa ma saduceorā k'īup'eepik'ooda, chip'ejida.

³⁵ Maap'eda Jesús k'ūra k'iniapa Moisepa p'āda jarateeparipa iidiji:

³⁶ —Tachi Jarateepari, ¿chisāgī ūraata waibiara bima aji, apema Ak'õre Ūraa p'ādadepema k'āyaara?

³⁷ Jesupa p'anauji:

—'Tachi Ak'õre Waibia k'inia iru baparíji pichi t'āripa māik'aapa ne-inaa jōmaa k'āyaara iru k'inia iru baparíji. Ewari chaa k'īsaji irude pichi t'āripa.' (Dt 6.5)

³⁸ Māgita chi ūraa naapiara; awaraa ūraa k'āyaara pipiara bi. ³⁹ Araarepema māgik'a bi: 'Awaraarā k'inia iru baparíji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

⁴⁰ Ma ūraa omeeweda waibiara p'ani, madeepa uchiadap'edaa perā awaraa ūraa jōmaweda Moisepa p'āda māik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaa.

K'aideepa uchiada Tachi Ak'õrepa pēida

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Fariseorā at'āri see nībide, ⁴² Jesupa iidiji:

—¿K'āata k'īsia p'anima aji, parāpa? ¿K'aideepa uchiayama aji, Tachi Ak'õrepa pēit'ee bi, Mesías apata?

P'anaujida:

—Rey Daviddeepa uchait'eeda ajida.

⁴³ Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara, ¿sāap'eda Rey Davidpa irumaa: “Tachi Waibia” aji, Tachi Ak'ōre Jaurepa nāga jarapik'āri?

⁴⁴ “Tachi Ak'ōrepa jaraji Tachi Waibiamaa: “Pi mi ome auk'a waibia bairā, su-ak'i beepáde aji, mi juaraare, mia pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā p'oyaarū misa.” ’ (Sal 110.1)

⁴⁵ Davidpa ichi ēreerādeepa uchait'ee bīmaa t'ījaraji “Tachi Waibia”. ¿Mapa k'awada-ek'ā aji, Mesías waibiaara bi chonaarāwedapema Rey David k'āyaara?

⁴⁶ Ma fariseorāpa maarepida p'oyaa p'anauda-e paji. Maadamāiipa waawee p'aneejida waa iididait'ee.

23

Jesupa jarada fariseorāde māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāde
(Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

¹ Ma t'ēepai Jesupa māgaji eperāarāmaa māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa:

² —Moisepa p'āda jarateepataarāpa fariseorā ome jarateepata k'āata jara k'inia bi Moisepa p'āda. ³ Maperā ūrīti āchia jarateepata māik'aapa óoti āchia jara p'anik'a. Mamīda p'ananāati āchi p'anapatak'a, ne-inaa jaradap'eda, ne-inaa awaraata oopata perā.

⁴ Eperāarāmaa ne-inaa audú chok'ara oopipata. Mamīda chupiria k'awaadak'aa ārapa p'oyaa ooda-e pak'āri. ⁵ Āchia ne-inaa jōma oopata awaraarāpa āchi t'o p'anadamerā. Porode māik'aapa juade p'ārajīpata ne-e jobiadee ooda Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda ome. Ma awara p'aru teesoo sidibai i jiichoo jīpata awaraarāpa pia unudamerā. ⁶ Nek'onadak'āri awaraarā ome, su-ak'i p'aneepata jōmaarā taide, poro waibiarā su-ak'i p'aneepatamāi. Ichiaba Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede p'anadak'āri, su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata. ⁷ Ma awara calle jāde nipadak'āri, k'inia p'anapata jōmaarāpa āchima saludaadamerā māik'aapa “Tachi Jarateepari” adamerā.

⁸ 'Parāpa jōdee māga oodaik'araa bi, parā auk'a p'anadairā ipemaarāk'a māik'aapa Jarateepari Waibia apai iru p'anadairā. ⁹ Ichiaba na p'ek'au eujādepema apidaamaa “Tachi Ak'ōre” adaik'araa bi, parāpa Ak'ōre apai iru p'anadairā Ak'ōre truade. ¹⁰ Ichiaba jiridaik'araa bi awaraarāpa parā “tachi waibiarā” adamerā mi, Cristo aupaita, parā Poro Waibia perā. ¹¹ Parādepema waibiaara bita apemaarā jua ek'ari baipia bi āchi mimiaparik'a. ¹² Chi waibiaara pa k'inia bi ek'ariara beeit'ee. Jōdee chi ek'ariara bi mīda t'āri o-īa bapari pirā, waibiaara pait'ee.

Jesupa jarada judiorā waibiarāde
(Mr 12.40; Lc 11.39-52)

¹³ —¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parā k'aurepa eperāarā p'anadak'aa Tachi Ak'ōre jua ek'ari. Parā jida ichideerā p'aneeda-e pait'ee, eperāarāmaa ijāapi k'iniada-e p'anadairā irua pēidade.

¹⁴ [¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parāpa p'ētrāarā te jāri atapata māik'aapa taarā it'aa t'īpata eperāarāpa parā pia ak'idamerā. ¡Maperāpi Tachi Ak'ōrepa parā k'achiara ooit'ee awaraarā k'achia ooi k'āyaara!]

¹⁵ ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee pēiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! T'imí wāpata parāpa ijāapata jarateede, māgá eperāarā pāchi eere t'īudamerā. Māpai aba pāchi eere pa atadak'āri, parāpa jaratee jōnīpa māgí papipata pāchi k'āyaara audupiara atuamerā.

16 'iAai, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëiit'ee! iParã tau p'ãriu beerãk'api p'ani, pariatua o ak'ipimaa p'anadairã awaraarãmaa! Parãpa jarapata pipiara bi eperãarãpa juraadamerã Tachi Ak'õre tede nĩbi nēe k'ĩrapite, ichi te waibia k'ĩrapite juraadai k'ãyaara. 17 iK'ĩra k'awa-ee pik'a p'ani mãik'aapa tau p'ãriu pik'a p'ani! ¿Tachi Ak'õre te waibia piara bi-ek'ã nēe iru tede awara bida k'ãyaara? 18 Parãpa ichiaba jarapata pipiara bi juraadamerã ne-inaa altar ĩri bidap'edaa paadait'ee k'ĩrapite, Tachi Ak'õre tedepema altar k'ĩrapite juraadai k'ãyaara. 19 iTau p'ãriu pik'a p'aniirã! ¿Altar awara bida Tachi Ak'õre-it'ee piara bi-ek'ã ne-inaa ma altar ĩri bida k'ãyaara? 20 Eperãpa ne-inaa ooit'eeda ak'ãri Tachi Ak'õre altar k'ĩrapite, ma altar k'ĩrapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi ne-inaa ma altar ĩri bi k'ĩrapite. 21 Ma awara eperãpa ne-inaa ooit'eeda ak'ãri Tachi Ak'õre te waibia k'ĩrapite, ma te k'ĩrapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite, iru ma tede bapari perã. 22 Ichiaba eperãpa ne-inaa ooit'eeda aru pirã ne-inaa it'ari nĩbi k'ĩrapite, ma pedee auk'a jara bi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'ĩrapite mãik'aapa Tachi Ak'õre k'ĩrapite, iru ma su-ak'i beeparide su-ak'i bapari perã.

23 'iAai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! iSeewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Tachi Ak'õre-it'ee awara bipata nãgee aliño: menta, anís, comino; mǎgí diezdepema chaa, aba. Mamĩda oodak'aa nǎgí Tachi Ak'õre Ūraa p'ãdadepema ũraa waibiara jara bik'a: "Awaraarã k'ũradaik'araa bi; awaraarã chupiria k'awaadaipia bi; oodaipia bi parãpa oodait'eeda apatak'a." Mǎgí ũraa jara bik'ata oodaipia bi, auk'a ne-aliño ome oopatak'a. 24 iParã tau p'ãriu beerãk'api p'ani; pariatua o ak'ipimaa p'anadairã awaraarãmaa! iPania nēesipata ne-animal chak'eerã t'ĩunaadamerã pania toparide! Mamĩda parãpa k'awada-ee, camello k'ap'ia jõma mit'aak'ajik'api p'ani.

25 'iAai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! iSeewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parãpa vaso mãik'aapa p'arat'u taawaik'a eere pi-ia siipata. Mamĩda mǎgí edajãde ipuru bi ne-inaa k'achiapa, parã t'ãri k'achia p'anadairã. Chĩara net'aa chiapata mãik'aapa chĩara k'ũrapata. 26 iFariseo, pi tau p'ãriu pik'a bi! Naapiara chi vaso edajãde síiji. iMǎgá chi taawaik'a eere ichiaba sii beepi!

27 'iAai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! iSeewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parã nãga pik'a p'ani. Jãiradepema mãu te t'o-t'oo p'urupata taawaik'a eere, pi-ia unudamerã. Mamĩda ma mãu te edajãde paraa piudap'edaarã k'ap'ia mik'ia biiri ome. 28 Mǎga pik'a parãpa ne-inaa k'ĩra t'ãdoo oopata taawaik'a eere pi-ia unudamerã. Mamĩda parã edajãde k'ũrayaa, t'ãri k'achia-idaa p'ani.

29 'iAai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee pëiit'ee! iSeewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parãpa te chak'e pi-ia mãudee oopipata chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarã iadap'edaa ĩri. Ma awara chonaarãwedapema t'ãri pia p'anadap'edaarã iadap'edaamã parãpa pi-ia nep'ono p'irrabai uuk'oopata. Ma jõma oopatada apata ma chonaarã k'irãpadamerã. 30 Maap'eda mǎgapata: "Tai p'anadap'edaa paara tai chonaarãpa Ak'õre pedee jarapataarã peedak'ãri, táipata k'aripada-e pak'ajida" apata. 31 Mǎga jaradak'ãri, ak'ipipata parãpa k'awa p'ani pãchi chonaarãpa Ak'õre pedee jarapataarã peedap'edaa. 32 Parã mǎgá uchiadap'edaa perã Tachi Ak'õre pedee jarapataarã peedap'edaarãdeepa, ¿parãpa auk'a oodai-ek'ã ĩrapema Ak'õre pedee jarapari ome?

33 'iParã k'achia-idaa beerãdeepa uchiadap'edaarã! iTaamák'api p'ani! ¿Sãga uchiadai Tachi Ak'õre juadeepa? iRua parã atuapiit'eepi! 34 Maperã mia pëiit'ee Ak'õre pedee jarapataarã, k'ĩsia k'awaa beerã, mi ũraa jarateepataarã ome. Mamĩda parãpa mãirã ũk'uru jĩp'a peedait'ee kurusode baijira bidak'ãri piurutamaa. Ichiaba ũk'uru p'ua oodait'ee Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata tede mãik'aapa ũk'uru p'uuru bee chaa jiri nipapataadait'ee miapi k'inia p'anadairã. 35 Parãpa mǎga oodait'ee perã, Tachi Ak'õrepa parã k'achia

ooit'ee jōmaweda irude wāara ijāapataarā peedap'edaa k'aurepa, Abeldeepa Berequías warra Zacarías parumaa. Pāchi auk'arāpa iru peejida Tachi Ak'ōre tede, te t'ūpata, altarmāi esajīak'a. ³⁶ Mia wāarata jararu. Ma peedap'edaa k'aurepa Tachi Ak'ōrepa īrapemaarā k'achia ooit'ee.

Jesús jēda Jerusalén p'uurudepemaarā pari
(Lc 13.34-35)

³⁷ —¡Jerusalén, Jerusalén, pīdepemaarāpa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā peepata māik'aapa irua pēida eperāarā māupa bat'a peepata! At'apai mia pīdepemaarā araa p'e k'inia bapachi, et'erre wērapa chi chak'eerā p'e ataparik'a ichi isia ek'ari. ¡Mamīda parāpa k'iniada-e paji! ³⁸ ¡Ūrítī! ¡Pāchi te ituaba beeit'ee, Tachi Ak'ōrepa parā waa ak'i-e pait'ee perā! ³⁹ Mia jara bi: Parāpa mi waa unuda-e pait'ee nāga jararutamaa: '¡Tachi Ak'ōrepa ichia pēida ichita pia ak'i bapariit'ee!' (Sal 118.26)

24

Jesupa jarada Tachi Ak'ōre te waibia t'eet'aa chedait'ee
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesús uchiak'āri Tachi Ak'ōre te waibia deepa, chi k'ōp'āyoorāpa jara chejida Ak'ōre te waibia pi-ia oo k'obi. ² Māpai Jesupa māgaji: —¿Parāpa na te jōma pia unu p'ani-ek'ā? aji. Mia wāarata jararu. Ewari cherude nama māu apida bee-e pait'ee awaraa māu īri. Na jōmaweda t'EEK'oo chedait'eeda aji.

Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³ Maap'eda wājida Olivo Eedee. Jesús ituaba su-ak'i beek'āri, chi k'ōp'āyoorāpa iidi chejida:

—Jarāji sāpai Ak'ōre te waibia t'eet'aa chedait'ee. ¿Sāga nībeeyama ajida, pi chei naaweda māik'aapa Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda?

⁴ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatāati apidaamaa k'ūrapiamapa. ⁵ Mi jīak'a chok'ara chedait'ee. See-wata jaradait'ee: “Mi Cristopi, Tachi Ak'ōrepa pēida.” Māga jara p'anīpa eperāarā chok'ara k'ūradait'ee. ⁶ Mi chei naaweda parāpa ūridait'ee nama māik'aapa awara āi jura chōo jōni. Mamīda p'eranáati. Ichita māga p'asait'ee. Mamīda at'āri na p'ek'au eujā jō-e pait'ee. ⁷ Ai naaweda eperāarā awaraarā ome chōodait'ee. Jarra oodait'ee māik'aapa awērachai wāyapariit'ee, eujā awara-awaraade. ⁸ Mamīda māga p'asak'āri, ewaapī na p'ek'au eujādepemaarā miamaa p'aneedait'ee.

⁹ 'Maapai parā jita atadak'āri, p'ua oodait'ee māik'aapa peedait'ee. Jōmaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijāapata k'aurepa. ¹⁰ Māga oo p'anadak'āri, eperāarā chok'ara mide ijāa amaadait'ee māik'aapa chik'īra unuamaa jōnadait'ee, āchi k'ōp'āyoorā traicionaarutamaa. ¹¹ Seewa-idaa beerā chok'ara uchiadait'ee Ak'ōre pedee jarapataarā jīak'a. Māirāpa eperāarā chok'ara k'ūradait'ee. ¹² Māgá na p'ek'au eujādepemaarāpa audú ne-inaa k'achia oodait'ee perā, eperāarā chok'araarāpa awaraarā waa k'inia iru p'anada-e pait'ee. ¹³ Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'aripait'ee atuanaadamerā k'īra jīp'a nipapataarā Ak'ōre ode jai-idaarutamaa. ¹⁴ Mia pēiit'ee eperāarāpa māga jaradait'ee na p'ek'au eujā jōmaade, p'uuru pidaarā jōmaarāpa k'awaadamerā. Māpaipi na p'ek'au eujā jōit'ee.

¹⁵ 'Tachi Ak'ōre pedee jarapari Danielpa p'ādade jara bi abaapa ne-inaa audú k'achia ooit'ee Tachi Ak'ōre te waibia edajāde. Chi nāgī leerupa pia k'īslāji k'awaait'ee k'āata jara k'inia bi. ¹⁶ Mapa Judea eujāde p'anīrāpa māga unudak'āri, p'ira mirudaipia bi eera jēra bīmaa. ¹⁷ Ichiaba eperā terrazade bi pīrā, teedaa t'īuk'araa bi ichi net'aa p'e atade. ¹⁸ Ma awara eperā ichi ne-uu k'āide ni pīrā, teedaa cheik'araa bi p'aru p'ede pida. Aramata

wāipia bi. ¹⁹ ǀAai, maapai chupiria jōneedait'ee wēraarā biak'oo bee maa-e pirā warra chak'eerā jude iru bee! ²⁰ Chupiria iiditi Tachi Ak'ōremaa ma ewari p'asapinaamerā k'oijara nībide maa-e pirā ĩpata ewate. ²¹ Maapai eperāarā audupiarā chupiria mia jōnadait'ee, na p'ek'au eujā ooru weda chupiria para bada k'āyaara māik'aapa ma t'ēepai waa māgā chupiriara p'anada-e pait'ee. ²² Tachi Ak'ōrepa ma ewari isapai wāyaapi-e pirā, apida chok'ai p'aneeda-e pai. Mamīda isapai wāyaapiit'ee ichia jirit'eradaarā k'aurepa, āra chupiria k'awaa bapari perā.

²³ 'Maapai apidaapa parāmaa jararuta pirā: “ǀPichá, ak'íti! ǀNama bi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida!” maa-e pirā jararuta pirā: “ǀAra bita Cristo!” ijāanāati. ²⁴ Mi jīak'arā māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā jīak'arā chok'ara chedait'ee. Mamīda māirāpa jara p'ani ijāanāati, seewa-idaa bee perā. Ne-inaa k'ira t'ādoo eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa oo p'anipa eperāarā k'ūradait'ee, perā Tachi Ak'ōrepa jirit'eradaarā k'ūrarutamaa. ²⁵ Mia parāmaa ūraapari k'awaadamerā māga p'asai naaweda. ²⁶ Mapa parāmaa jararuta pirā: “ǀAk'íti! Achú bi Tachi K'aripapari, eujā pania wēe bide,” mamaa wānāati mi jiride. Maa-e pirā jararuta pirā: “ǀAk'íti! Ichi nama miru bi,” ijāanāati. ²⁷ Atu p'anide pa tau jēra t'īparik'a ak'ōrejiru uchiapari eereepa baaiparimaa, māga pik'a eperāarā atu p'anide mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya cheit'ee. ²⁸ Piuda k'ap'ia bimāi ākoso seedaipatada aji.

Jesupa jarateeda Eperā Ak'ōre Truadepema waya cheit'ee

(Mr 13.24-27; Lc 21.25-28)

²⁹ —Ma chupiria jōnadap'edaa t'ēepai, nāga pait'ee:

'Tachi Ak'ōrepa pajā wērepiit'ee. Ak'ōrejiru p'āriudariit'ee; atane waa ĩdaa-e pait'ee māik'aapa lucero baaik'oodaridait'ee pajādeepa.' *(Is 13.10)*

³⁰ Māpai pajāde eperāarāpa ne-inaa unudait'ee. Ma k'aurepa k'awaadait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, cheru. Māpai na p'ek'au eujādepemaarā jēe para beeit'ee āchobeepa. Unudait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, jōmaarā k'āyaara waibiara bi k'ira wāree cheru jīararade. ³¹ Māpai mia trompeta golpe chaapiit'ee angeleerāmaa, p'e chedamerā eperāarā mia jirit'era iru bīrā na p'ek'au eujā jōmaade, t'imí bee pijida.

Jesupa higuera bīride jarada

(Mr 13.28-31; Lc 21.29-33)

³² —K'īsīati higuera bīride. Higuera k'iru t'u-k'ua uchua nībeek'āri māik'aapa ewaa t'ono nībeek'āri, k'awaapata eujā wāsia wā. ³³ Māga pik'a mia et'ewa jaradak'a unudak'āri, k'awa p'ani taarā-e mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheru. ³⁴ Mia wāarata jararu. ĩrapemaarā piudai naaweda, ma ne-inaa jōmaweda p'asait'ee. ³⁵ Ewari cherude pajā na p'ek'au eujā ome jōdait'ee. Mamīda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

K'awada-e p'ani sāapai cheit'ee Eperā Ak'ōre Truadepema

(Mr 13.32-37; Lc 17.26-30)

³⁶ —Eperā apidaapa k'awada-e p'ani Eperā Ak'ōre Truadepema cheit'ee ewate; chi hora jida. It'aripema angeleerāpa pida k'awada-e p'ani; mia pida ichiaba. Mi Ak'ōrepapai k'awa bi.

³⁷ 'Noé bada ewaride p'asadak'a māga pik'a p'asait'ee mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri. ³⁸ Maapai na p'ek'au eujā ūui naaweda, eperāarā nek'opachida, ne-inaa topachida māik'aapa miak'āipachida Noé ichi barcode bataurumaa. ³⁹ Mamīda atu p'anide k'oi chedachi, eujā ūudachi māik'aapa jōmaweda k'iniidachida. Māga pik'a p'asait'ee ichiaba mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema waya chek'āri. Atu p'anide cheit'ee. ⁴⁰ Ma ewate eperāarā omé mimiamaa p'anadait'ee āchi eujāde. Angeleerāpa aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabēidait'ee. ⁴¹ Ichiaba wēraarā omé trigo bamaa p'anadait'ee k'ūrumade. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabēidait'ee.

⁴² 'Maperã tauk'a p'anapatáati k'awada-e p'anadairã sãapaita cheit'ee Pãchi Waibia.
⁴³ Nãgí pedee pia k'awáati. Te chiparipa k'awa bada paara nechipari cheit'ee hora p'ãrik'ua ichi net'aa chia atait'ee, chok'ai bak'aji ma nechipari ichi tede t'ĩupiamapa.
⁴⁴ Mãgá parã jida chok'ai pik'a p'anadaipia bi, atu p'anide mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, cheit'ee perã.

Mimiapari pia mimiapari k'achia ome
(Mr 13.34-37; Lc 12.41-48)

⁴⁵ —¿Sãgá baparima aji, mimiapataarã poro waibia pia? Mãgipa k'ĩsia k'awaa oopari chiparipa oopi bik'a. Pia ak'ipari chipari net'aa atabẽida ichi juade mãik'aapa chiparimaa nek'opip'eda, mimiapataarãmaa chik'o tawapari. ⁴⁶ O-ĩa bapari chipari pachek'ãri, ichi mimiamaa unu chepari perã. ⁴⁷ Mia wãarata jararu. Chiparipa mãga unu chek'ãri, jõma ichia net'aa iru bi biit'ee ma mimiapari jua ek'ari ak'i bamerã. ⁴⁸ Mamĩda ma mimiapari t'ãri k'achia bi pirã, nãga k'ĩsiai: “Taarãit'ee mi chipari.” ⁴⁹ Mapa apemaarã mimiapataarã wimaa beei mãik'aapa tomaa beei, nek'omaa beei toyaa beerã ome. ⁵⁰ Mamĩda ma mimiapari k'achia atu bide chi te chipari pacheit'ee. ⁵¹ Mãpai irua ooda k'awaa atak'ãri, iru miapiit'ee mãik'aapa ãyaa pẽit'aait'ee mimiapataarã seewata mimiapatada apataarã ome bade. Mama jẽe nibait'ee mãik'aapa k'ida kierrkierree nibait'ee p'uapa.

25

Jesupa awẽraarã diezde nepirida

¹ —Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'anedamerã. Diez wẽraarã imik'ĩra ome waide k'ãida-ee beerã wãjida miak'ãipata fiestadee. Æchi lámpara atadap'eda, nijida k'ĩrachuudait'ee chi imik'ĩra miak'ãiit'ee bi ome, iru k'õp'ãyaadait'ee pada perã fiesta oo p'animã. ² Ma wẽraarã diezdepema joisomaa pia k'ĩsiada-e paji, ne-inaa oodai naaweda. Jõdee chi apema joisomaa pia k'ĩsiapachida, ne-inaa oodai naaweda. ³ Chi pia k'ĩsiada-e p'anadap'edaarãpa ãchi lámpara atadak'ãri, k'ĩsiada-e paji aceite waapiara ateedait'ee ãchi ome. Mapa ãchi lamparade bada aupai anipajida. ⁴ Jõdee chi pia k'ĩsia p'anadap'edaarãpa ãchi lamparade bi awara ateejida aceite botella aba-abaa. ⁵ Mamĩda chi miak'ãiit'ee bi taarã nibada perã cheit'ee, ma wẽraarã jõmaweda k'ãidachida ãchia ni p'anadap'edaamã. ⁶ Esapite pa wãk'ãri, ũrijida bia cheruta: “¡Miak'ãiit'ee bi pacheruda! ajida. ¡Uchiadapáde ajida, iru k'ĩrachuude!” ⁷ Ma wẽraarã k'ãi jõnadap'edaa aramata p'irabaik'oodachida mãik'aapa ãchi lamparadepema mecha t'ũk'oojida pia unudait'ee. ⁸ Mãpai chi pia k'ĩsiada-ee p'anadap'edaarãpa mãgajida apemaarãmaa: “Taimaa aceite ma-ãri teedapáde ajida, tai lámpara k'ũk'oodaruta perã.” ⁹ Mamĩda apemaarãpa p'anaujida: “Taipa teeda-eda ajida, jõmaarã-it'ee araa-e perã. Wãdapáde ajida, aceite netopatamaa pãchi-it'ee netode.” ¹⁰ Mamĩda ma wẽraarãpa aceite netonaruta misa, pacheji chi imik'ĩra miak'ãiit'ee bada. Mãgá ma awẽraarã pia k'ĩsiadap'edaarã auk'a t'ĩujida iru ome fiesta oodait'eemã. T'ũdak'ãri, irua ma te t'ĩupata jãa nibiji. ¹¹ Taarã-e nide pachejida chi aceite netonadap'edaarã. Te taawaik'a eereepa mãgajida: “¡Tachi Waibia, Tachi Waibia, ewapáde ajida, tai t'ũdait'ee!” ¹² Mamĩda irua p'anauji: “Mia wãarata jararu. Parã k'awa-e bida” aji.

¹³ Mãga nepirip'eda, Jesupa mãgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Mãga pait'ee perã, tauk'a p'anapatáati parãpa k'awada-e p'anadairã sãapai mi cheit'ee.

Jesupa p'arat'a teedade nepirida
(Lc 19.11-27)

¹⁴ —Ichiaba nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'anedamerã. Eperã awara ãyaa wãi naaweda, ichi mimiapataarã t'ĩ p'ejí mãik'aapa p'arat'a teeji ãchi chaachaa ak'i p'anadamerã, ichi cheru misa. ¹⁵ Mimiapari abaamaa

teeji p'arat'a tau cinco mil; awaraamaa teeji p'arat'a tau dos mil; apemamaa p'arat'a tau mil. Māgá p'arat'a tau awara-awaraa teeji, k'awa bada perã āchi auk'a mimiadak'aa. Maap'eda āyaa wāji. ¹⁶ Ma t'ēpai ma mimiapari cinco mil jitadapa ne-inaa netomaa beeji ma p'arat'apa. Māgá ne-inaa neto bīpa awaraa cinco mil eepa ataji. ¹⁷ Māgá ichiaba ma p'arat'a tau dos mil jitadapa awaraa dos mil eepa ataji. ¹⁸ Mamīda ma p'arat'a tau mil jitadapa chi poro waibia p'arat'a eujāde jau nībinaji, atuadarii jīak'aapa.

¹⁹ 'Taarāpai pacheji chi p'arat'a chipari. Juasia k'inia baji ma p'arat'a atabēida chi mimiapataarã ome. Mapa āchi t'ī pēiji. ²⁰ Naapiara pacheji chi mimiapari p'arat'a tau cinco mil jitada. Māgāpa chi p'arat'a chiparimaa māgaji: “Señor, pia mīmaa teejida aji, p'arat'a tau cinco mil. Nama bida aji, waa awaraa cinco mil uchiada ne-inaa neto bīpa.”

²¹ Chi p'arat'a chiparipa māgaji: “iPi pia bida aji, pia mimiapari perã! Mia atabēida pia ak'iji māik'aapa ai ĩri waapiara uchiapiji. Māga ooda perã ĩrã pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne-inaa audupiara ak'imerã. Teedaa t'īupāde aji, o-īa bapariimerã mi ome.”

²² Māgá t'ēe pacheji chi mimiapari p'arat'a tau dos mil jitada. Ichia māgaji: “Señor, pia mīmaa teejida aji, p'arat'a tau dos mil. Nama bida aji, waa awaraa dos mil, uchiada ne-inaa neto bīpa.”

²³ Chi p'arat'a chiparipa māgaji: “iPi pia bida aji, pia mimiapari perã! Mia atabēida pia ak'iji māik'aapa ai ĩri waapiara uchiapiji. Māga ooda perã ĩrã pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne-inaa audupiara ak'imerã. Teedaa t'īupāde aji, o-īa bapariimerã mi ome.”

²⁴ Mamīda chi mimiapari p'arat'a tau mil jitada pachek'āri, māgaji chiparimaa: “Señor, mia k'awa bida aji, pia eperāarã pia chupīria k'awak'aa. K'awa bi pichia ne-inaa jōma p'e atapari awaraarã mimiadap'edaa pari. ²⁵ Mia waawee baji pichi p'arat'a atuadarii jīak'aapa. Mapa ma p'arat'a jau iru baji eujāde. Nama bida aji, pichi p'arat'a.” ²⁶ Māpai chi p'arat'a chiparipa māgaji: “iPi k'achia bida aji, pia mimiak'aa perã māik'aapa k'oo-idaa bapari perã! Wāara k'awa baji pīrã mia michi-it'ee ne-inaa jōma p'e atapari awaraarã mimiadap'edaa pari, ²⁷ māgara ¿sāap'eda mi p'arat'a iana-e pajima aji, p'arat'a iapata tede, māpemaarāpa ai ĩri p'aadamerã, mi p'arat'a taarã iru p'anadap'edaa pari?”

²⁸ Māpai ma p'arat'a chiparipa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa: “Ma p'arat'a tau mil jāri atadapāde aji, māik'aapa teedapāde aji, chi diez mil iru bīmaa. ²⁹ Eperāpa iru bīmaa waapiara teeit'ee, audupiara iru bamerã. Mamīda chi mak'īara wēe bīpa ma-āri iru bi paara jāri atait'eeda aji. ³⁰ Na mimiapari k'achia taawaa ateedapāde aji, p'āriudee jēenamerã māik'aapa k'ida kierrkierree nībamerã p'uapa.”

Tachi Ak'ōre ewari waibia ewatede jarateeda

³¹ —Mi, chi Eperã Ak'ōre Truadepema, chek'āri mi angeleerã ome, su-ak'i beeit'ee rey su-ak'i beepari k'īra wāreede. ³² Na p'ek'au eujādepemaarã k'īra t'ādoo cheepurudait'ee iru k'īrapite. Māpai irua eperāarã awara-awaraa biit'ee, ne-animalaarã chiparipa ichi oveja, cabra awara-awaraa bīparik'a. ³³ Ovejaarāk'a bee pēiit'ee ichi juaraare; jōdee cabrak'a bee chi juabi eere.

³⁴ 'Maap'eda Reyra māgait'ee ichi juaraare p'anīrāmaa: “iChéti, mi Ak'ōrepa parã pia ak'ida perã! Wāti Tachi Ak'ōre truadee, na p'ek'au eujā ewaa oodak'āriipa irua parã jirit'erada perã. ³⁵ Mi jarrapisia nībak'āri, parāpa mīmaa nek'opijida māik'aapa opisia nībak'āri, ne-inaa topijida. Ma awara mi chīara eujāde nipak'āri, mi auteebaijida pāchi tede. ³⁶ P'aru wēe chidi pak'āri, parāpa p'aru teejida. K'ayaa bak'āri, parã wājida mi ak'ide. Carcelde bak'āri, ichiaba mi ak'inajida.” ³⁷ Māpai ichi juaraare k'achia wēe p'anīrāpa iididait'ee: “Tachi Waibia, ¿sāaweda unujidama ajida, pi jarrapisia nībi māik'aapa nek'opijida? Maa-e pīrã ¿sāaweda unujidama opisia nībi māik'aapa ne-inaa topijida? ³⁸ ¿Sāaweda unujidama pi chīara eujāde ni māik'aapa auteebaijida tai tede maa-e pīrã p'aru wēe ni māik'aapa p'aru teejida pīmaa? ³⁹ ¿Sāaweda pi ak'inajidama ajida, k'ayaa bak'āri maa-e pīrã carcelde bak'āri?” ⁴⁰ Māpai Reyra p'anaut'ee: “Mia wāarata

jararu. Parāpa māgee ne-inaa oodap'edaa mi ĩpemaarā, na chupiria beerāmaa, auk'a mĩmaa oojida.”

⁴¹ 'Maap'eda Reypa ichi juabi eere p'anĩrāmaa māgait'ee: “ĭParā, chi k'achia-idaa beerā, āyaa wāti mi ik'aawaapa! Wāti t'ĩpĩtau ichita jērajēraa jira bidee, ooda Netuara Poro Waibia-it'ee; ichideerā-it'ee. ⁴² Mi jarrapisia nĩbak'āri, parāpa mĩmaa nek'opida-e paji māik'aapa opisia nĩbak'āri, ne-inaa topida-e paji. ⁴³ Ma awara chĩara eujāde t'imĩ nipak'āri, mi auteebaida-e paji pāchi tede. P'aru wēe nipak'āri, parāpa p'aru teeda-e paji. Mi k'ayaa bak'āri māik'aapa carcelde bak'āri, mi ak'inada-e paji.” ⁴⁴ Māpai māĩrāpa iididait'ee: “Tachi Waibia, ĩsāaweda pi unujidama ajida, jarrapisia nĩbi maa-e pĩrā opisia nĩbi; chĩara eujāde t'imĩ ni maa-e pĩrā p'aru wēe ni; k'ayaa bi maa-e pĩrā carcelde bi, taipa pi k'aripada-eeta?” ⁴⁵ Māpai Reypa p'anaut'ee: “Mia wāarata jararu. Parāpa māgee ne-inaa ooda-e p'anadap'edaa eperāarā chupiria beerāmaa, auk'a mĩmaa ooda-e paji.” ⁴⁶ Māpai ma k'achia beerā pēit'ee t'ĩpĩtau ichita jērajēraa jira bidee. Jōdee chi pia beerā Tachi Ak'ōre ome ichita p'anapataadait'ee.

26

Judiorā poroorāpa pedeteedap'edaa Jesús jita atapidait'ee (Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Ma jōma jara aupak'āri, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

² —Parāpa k'awa p'ani k'āima omeemaa Pascua fiesta pait'ee. Maapaita mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, jita atapidait'ee māik'aapa kurusode baijira bipidait'ee piumerā.

³ Jesupa māga jaradadeepa p'aareerā poroorā judiorā poro waibiarā ome chip'ejida p'aareerā poro waibiarā bi, Caifás palaciode. ⁴ Mama p'anide pedeteejida Jesús mera jita atapidait'ee māik'aapa peepit'aadait'ee. ⁵ Mamīda māgajida:

—Fiestade ooda-eda ajida, eperāarā k'ĩrau para beepiamaapa tachi ome.

Mariapa k'era weeda Jesús poro ĩri (Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Jesús Betania p'uurude bak'āri, Simón, chi leprapa k'ayaa bada apatap'edaa tede baji.

⁷ Māga nide wēra Jesús k'ait'a cheji chok'o chak'ek'a māu pi-ia alabastrodee ooda ome. Ma chok'o chak'e ipuru baji k'era ĩpiapa. Jesús mesade su-ak'i bide māgĩ wērapa ma k'era weet'aaji iru poro ĩri. ⁸ Chi k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, k'ĩraudachida māik'aapa pedee para beeji:

—ĩSāap'eda jā k'era ichi k'inia weemaa bima? ajida. ⁹ ĩĭpia netot'aak'aji-ek'ā ajida, māik'aapa ma p'arat'a chupiria beerāmaa teek'aji-ek'ā? ajida.

¹⁰ Jesupa ma pedee ũrik'āri, māgaji:

—Ita-aria bĩti. Irua mĩmaa oo bi pia bida aji. ¹¹ Chupiria beerā ichita paraait'ee parā t'āide. Mamīda mi parā ome ichita ba-e pait'ee. ¹² Na wērapa mi ĩri k'era weeji, mak'iarā taarā-e mi peedap'eda, iadait'ee perā. ¹³ Mia wāarata jararu. Na p'ek'au eujāde jarateepata chaa mia ooda eperāarā k'aripait'ee, ichiaba nepiripataadait'ee na wērapa ooda mi-it'ee. Māgā iru ichita k'irāpadait'eeda aji.

Judapa Jesús traicionaada (Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Maap'eda Jesús k'ōp'āyoorā docedepema aba, Judas Iscariote, wāji p'aareerā poroorāmaa. ¹⁵ Iidiji:

—Parāpa, ĩjōmasaa mĩmaa p'aadayama aji, Jesús jita teeru pari?

—Teedayada ajida, p'arat'a tau treinta.

¹⁶ Maadak'āriipa Judapa jiri bapachi sāga Jesús āchimaā jitapiit'ee.

Jesús chi k'õp'ãyoorã ome nek'oda
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.1-2, 21-30)

¹⁷ Naapema ewaride fiesta pan levadura wêe k'opatade Jesús k'õp'ãyoorãpa irumaa iidi chejida:

—¿Sãma k'inia bima ajida, k'odait'ee Pascua fiesta ewatepema chik'o?

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—Wãti p'uurudee parãpa k'awa p'aní tede mãik'aapa jaranáti chi te chiparimaa: “Tachi Jarateeparipa jara pëiji: ‘Mi ewari k'ait'a bi. Wãit'ee pi temaa Pascua fiesta ewatepema chik'o k'ode michi k'õp'ãyoorã ome.’ ”

¹⁹ Chi k'õp'ãyoorãpa oojida Jesupa jaradak'a mãik'aapa mama ne-inaa jõma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

²⁰ P'ãriupodopa Jesús mesade nek'omaa baji chi k'õp'ãyoorã ome. ²¹ Nek'omaa p'anide Jesupa mägaji:

—Mia wãarata jararu. Parãdepema abaapa mi traicionaait'eeda aji.

²² Mãga ùridak'ãri, chi k'õp'ãyoorã k'íra pia-ee para beeji mãik'aapa aba-abaa iidijida:

—Tachi Waibia, ¿mik'ã? apachida.

²³ Jesupa p'anauji:

—Mi ome auk'a p'arat'ude pan sã atarupata mi traicionaait'ee. ²⁴ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, ichita piut'ee Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a. Mamída jaai, Tachi Ak'õrepa k'achiadee pëit'ee chi mi traicionaait'ee bi! Piara bak'ajida aji, mägí t'o-e pada paara.

²⁵ Mãpai Judas, chi traicionaait'ee badapa, iidiji:

—Tachi Jarateepari, ¿mik'ã? aji.

Jesupa mägaji:

—Pichia jara bik'ada aji.

Pan k'opata vino ome Jesús piuda k'irãpadait'ee
(Mr 14.22-26; Lc 22.19-20; 1 Co 11.23-26)

²⁶ Nek'omaa p'anide Jesupa pan ataji mãik'aapa it'aa t'íji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'õrat'aaji mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa teeji. Mãpai mägaji:

—Jitáti mãik'aapa k'óti. Nãgí pan mi k'ap'ia.

²⁷ Nek'odap'edaa t'ëepai ichiaba mägá ooji ma vino ome. It'aa t'íp'eda, gracias jaraji Tachi Ak'õremaa mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa teeji. Mãpai mägaji:

—Nãgí vino mi waa. Todapáde aji, pãchi jõmaarãpa. ²⁸ Tachi Ak'õrepa nãgí ùraa chiwidi jara bi. Mi piuk'ãri, michi waa bat'ait'ee k'aurepa irua wëpapiit'ee eperãarã chok'araarãpa p'ek'au k'achia oopata mãik'aapa michideerã papiit'ee. ²⁹ Mamída mia jara bi: Parã ome vino waa to-e pait'eeda aji, it'aripema vino torumaa mi Ak'õre truade.

³⁰ Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdadepema k'ari k'aridap'eda, Olivo Eedee wãjida.

Jesupa jarada Pedropa iru k'awa-e bida ait'ee
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³¹ Mama Jesupa mägaji:

—Idi p'ãrik'ua parã jõmaweda ijãadaamaa p'anedait'ee mãik'aapa mi ituaba atabëidait'ee Tachi Ak'õre Ûraa p'ã jëra bide jara bik'a:

‘Mia oveja ak'ipari peepiit'ee mãik'aapa chi ovejaarã jĩchoodaridait'ee.’ (Zac 13.7)

³² Mamída mi chok'ai p'irabaik'ãri, Galilea eujãdee wãit'ee parã naa.

³³ Mãpai Pedropa mägaji:

—Apemaarãpa pi atabëiruta pijida, mia pi atabëi-eda aji.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Idi p'ãrik'ua et'erre k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

³⁵ Waapiara Pedropa māgaji:
—Pi ome auk'a piuru pijida, mia jara-eda aji.
Apemaarā k'ōp'āyoorāpa ichiaba auk'a jarapachida.

Jesús it'aa t'ida Getsemanide
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Maap'eda Jesús wāji chi k'ōp'āyoorā ome Getsemaní ne-uu eujā apatap'edaamaa. Mama panadak'āri, māgaji:

—Nama su-ak'i p'anéeti mi it'aa t'inaru misa.

³⁷ Ichi ome ateeji Pedro māik'aapa Zebedeo warrarā omé. Māga nide Jesús k'isia paraa nībeeji t'āri p'uapa. ³⁸ Mapa māgaji āchima:

—Mi piut'ee pik'a nībi t'āri p'uapa. Nama p'anéeti, k'āida-ee. Chok'ai p'anadapáde aji, mi ome auk'a.

³⁹ Māpai Jesús waawipai wāp'eda, bedabaiji tau b̄iri eujāde t'ōbairumaa māik'aapa it'aa iidiji:

—Ak'ōre, k'inia bi pirā, mi k'aripáji na miat'ee bideepa. Mamīda oonaapáde aji, mia k'inia bik'a. Jip'a pia k'inia bik'ata oopáde aji.

⁴⁰ Maap'eda, ak'i chek'āri, chi k'ōp'āyoorā k'āi jōnita unu cheji. Māpai Pedromaa māgaji:

—¿Hora apida p'oyaa chok'ai p'anada-ek'ā aji, k'āida-ee? ⁴¹ Chok'ai p'anáti māik'aapa it'aa t'iti p'ek'au k'achiade baaipiamaapa. Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a t'āri pa oo k'inia p'ani. Mamīda pāchi k'ap'ia pa chooda-e p'ani.

⁴² Waya wāji nāga it'aa iidide:

—Ak'ōre, mi na miat'ee bita uchía ata-e pirā, māgara pia bida aji. Pia oo k'inia bik'ata oopáde aji.

⁴³ Waya chek'āri, naa unu chedak'a unu cheji; k'āi jōni tap'ok'eepa. ⁴⁴ Māpai ichiak'au biji māik'aapa wāda opee it'aa t'inaji. Wāru chaa ichi ai pedeeta jarapachi. ⁴⁵ Maap'eda waya chek'āri chi k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamaa, māgaji:

—¿At'āri parā k'āi jōnik'ā? aji. Mi peepidait'ee hora pajipi. Eperā Ak'ōre Truadepema teedait'ee p'ek'au k'achia oopataarā juade. ⁴⁶ Eperā mi traicionaait'ee bi k'ait'a cheru. ¡P'irabáiti māik'aapa wādāma apemaarāmaa!

Jesús jita atapidap'edaa
(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús at'āri pedeemaa bide, ichi k'ōp'āyo Judas pacheji eperāarā chok'ara ome. Espada pak'uru ome anipajida. P'aareerā poroorāpa māik'aapa judiorā poro waibiarāpa ma eperāarā pēijida āchi pari. ⁴⁸ Panadai naaweda, Judapa māirāmaa jaraji:

—Chi mia k'ira íruta saludaak'āri, māgita jita atadapáde aji.

⁴⁹ Mapa pachedak'āri Jesumāi, Judas pedee cheji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ap'ia pia bik'ā? aji.

Māga jarap'eda, k'ira it'aaji. ⁵⁰ Jesupa p'anauji:

—K'ōp'āyo, oopáde aji, pia ne-inaa oode cheda.

Māpai Judas ome che p'anadap'edaarāpa Jesús jita atadap'eda, mamāik'aapa ateejida.

⁵¹ Māga nide Jesús ik'aawa badapa ichi espada et'a atap'eda, p'aareerā poro waibia mimiapari k'iri orp'et'aaji. ⁵² Māpai Jesupa māgaji:

—¡Pichi espada ata bíji ichi badamāi! Chi espadapa chōopataarā piupata espadapa.

⁵³ ¿K'awa-e bik'ā aji, mi Ak'ōremaa k'aripa iidiru pirā, irua angeleerā setenta y dos mil iraweda pēik'aji? ⁵⁴ Mamīda māga ooru pirā, uchía-e pai Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jera bide nāga p'asait'ee jara bik'a.

⁵⁵ Māpai Jesupa iidiji ichi jita ata chedap'edaarāmaa:

—¿Sãap'eda parã chejidama aji, espada ome mãik'aapa pak'uru ome mi jita atade, eperã nechiyaa bi jita atapatak'a? Ewari chaa mi Tachi Ak'õre te waibiade bapari iru pedee jarateemaa. Mamĩda mi jitada-e paji. ⁵⁶ Na jõma p'asaruda aji, Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa jaradap'edaak'a iru Ũraa p'ãdade.

Jesupa mãga jaramaa bide jõmaweda chi k'õp'ãyoorãpa atabaibëijida mãik'aapa miruk'oodachida.

Jesús Junta Suprema k'ĩrapite

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Jesús jita atadap'edaarãpa ateejida Caifás temaa. Caifás p'aareerã poro waibia paji. Mama Junta Supremadepemaarã see nĩbaji. ⁵⁸ Pedro t'imipapai t'ëe wãk'ãti wãji. Mãgã wãpa panaji Caifás temã. Ma te t'iak'au badamã edú t'ĩup'eda, Tachi Ak'õre te waibia jãpataarã ome su-ak'i banaji ak'it'ee sãga oodai Jesús ome.

⁵⁹ P'aareerã poroorãpa jõmaweda Junta Supremadepemaarã ome testigo jiri p'anapachida. Mãgã Jesús peepit'aadait'ee. ⁶⁰ Eperãarã chok'ara seewa jarade chejida mĩda, maarepida unuda-e paji imiateadait'ee. Mamĩda seewa-idaa beerã omé pachejida.

⁶¹ Mãirãpa mãgajida:

—Na eperãpa jaraji: “Mia Tachi Ak'õre te waibia t'eet'aap'eda, k'ãima õpeemaa waya oo atai.”

⁶² Mãga ũrik'ãri, p'aareerã poro waibia bainĩ beeji mãik'aapa iidiji Jesumaa:

—¿Wãarak'ã aji, pi k'ĩrapite jara p'ani pedee? ¿Maarepida p'anau-ek'ã? aji.

⁶³ Mamĩda Jesupa maarepida p'anau-e paji; k'ĩup'ee beeji. Mãpai p'aareerã poro waibiapa mãgaji:

—¿Tachi Ak'õre ichita chok'ai bi k'ĩrapite wãarata jarãji! ¿Pik'ã Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã? ¿Pik'ã aji, Tachi Ak'õre Waibia Warra?

⁶⁴ Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a. Mia jara bi: Parãpa Eperã Ak'õre Truadepema unudait'ee su-ak'i bi Tachi Ak'õre Waibia juaraare mãik'aapa jãrarade cheru.

⁶⁵ Mãpai Caifapa ichi p'aru jët'aaji t'ãri k'achiapa mãik'aapa mãgaji:

—¿Na eperãpa pedee k'achia jaramaa bida aji, Tachi Ak'õre ãpíte! ¿K'ãare-it'ee waa jiridayama aji, eperãarãpa ichia ooda jaradamerã? ¿Parãpa ũrijida-ek'ã ichia ma pedee k'achia jarada? ⁶⁶ ¿K'ãata k'ĩsia p'anima? aji.

P'anaujida:

—Piupia bida ajida, ichia jarada k'aurepa.

⁶⁷ Mãpai Jesús k'ĩramaa idujida mãik'aapa p'ua oo wãjida. Awaraarãpa k'ĩramaa sãjida.

⁶⁸ Mãga oo jõnide mãgajida:

—¿Pi wãara Tachi Ak'õre Warra pirã, jarapãde ajida, k'aipata pi sãji!

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Mãmisa Pedro taawa su-ak'i baji te ãuk'idaa. Mãga nide awëra mama mimiapari cheji mãik'aapa mãgaji Pedromaa:

—Pi auk'a nipajida aji, jã eperã Jesús Galileadepema ome.

⁷⁰ Mamĩda Pedropa meraji jõmaarã taide:

—Mia k'awa-e bida aji, k'ãaredeta pia jara bi.

⁷¹ Maap'eda Pedro wãji puerta edú t'ĩupatamã. Mama awaraa awëra mimiaparipa iru unuk'ãri, arii p'anadap'edaarãmaa mãgaji:

—Pichá, na eperã nipajida aji, Jesús Nazaretdepema ome.

⁷² Waya Pedropa meraji:

—Tachi Ak'õre k'ĩrapite mia juraaru: jã eperã k'awa-e bida! aji.

⁷³ Taarã-e nide arii see nĩbadaarã Pedro k'ait'a chejida mãik'aapa mãgajida:

—Wāara pi āchi k'ōp'āyo. Pedeedeepa p'oyaa mera-eda aji, pi Galilea eujādepema.

⁷⁴ Māpai Pedropa juraaji Tachi Ak'ōre k'īrapite:

—¡Mia jā eperā k'awa-e bida! aji. ¡Seewa jaramaa bi pirā, Tachi Ak'ōrepa mi miapiipia bida! aji.

Aramata et'erre k'ariji. ⁷⁵ Māpai Pedropa k'irāpaji Jesupa jarada: “Et'erre k'arii naaweda, pia jarada ōpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” Māpai Pedro taawaa uchiap'eda, jēe nībeeji audú k'īsia p'ua bada perā.

27

Jesús Romadepemaarā poro waibiamaa ateedap'edaa
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Tap'eda weda p'aareerā poroorā judiorā poro waibiarā ome pedeetejida Jesús peet'aadait'ee. ² Jīdap'eda, ateejida Romadepemaarā poro waibia Poncio Pilatoma. Māgí Romadepema paji. Judea eujā ak'ipari paji.

Judas Iscariote piuda

³ Judas, Jesús traicionaadapa unuk'āri Jesús peet'aadait'ee p'ani, t'āri p'uadachi ichia traicionaada perā. Mapa ma p'arat'a tau treinta ichimaa p'aadap'edaa teenaji p'aareerā poroorāmaa māik'aapa judiorā poro waibiarāmaa. ⁴ Māgaji:

—Mia p'ek'au k'achia oojida aji, ma eperāpa k'achia ook'aata peepit'aada perā.

Māpai āchia p'anaujida:

—¡Tai-it'ee p'ua-e bida ajida, piata ooda perā!

⁵ Māpai Judapa ma p'arat'a tau Ak'ōre te waibiade bat'ak'oop'eda, mamāik'aapa uchijai. Maap'eda ichi juadoopa otau jī atap'eda, it'í baijira beeji piurumaa.

⁶ Ai naaweda Judas Ak'ōre te waibiadeepa uchiak'āri, p'aareerā poroorāpa ma p'arat'a tau p'e atajida māik'aapa māgajida:

—Na p'arat'a tau bidaik'araa bi p'arat'a ia bīpatade Tachi Ak'ōre-it'ee, tachi ūraade jara bairā p'arat'a p'aada eperā peeda pari teenaadamerā Tachi Ak'ōremaa.

⁷ Maperā ma p'arat'apa eujā neto atajida aide iadamerā āchi eujāde k'īra tewaraarā piurutaarā. Ai naaweda ma eujā t'ījarapachida Chok'o K'apataarā Eujā. ⁸ Mamīda māgá netodap'eda eperā peeda pari p'arat'apa, eperāarāpa t'ī bijida “Waa Eujā.” ⁹ Māga paji Ak'ōre pedee jarapari, Jeremiapa chonaarāweda jaradak'a:

'P'arat'a tau treinta jitajida; Israel pidaarāpa bidap'edaak'a. ¹⁰ Ma p'arat'apa neto atajida Chok'o K'apataarā apata eujā Tachi Ak'ōrepa mimaa jaradak'a.' (Zac 11.12-13; Jer 18.1-7; 32.6)

Jesús Pilato k'īrapite

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Jesús Pilato k'īrapite ateedak'āri, Pilatopa iidiji:

—¿Pik'ā aji, Judiorā Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a.

¹² Māpai p'aareerā poroorāpa judiorā poro waibiarā ome Jesús imiatee jōnapachida. Mamīda irua maarepida p'anauk'aa paji. ¹³ Mapa Pilatopa iidiji:

—¿Ūri-e bik'ā aji, pi k'īrapite jara p'ani?

¹⁴ Mamīda Jesupa pedee apida p'anauk'aa paji. Mapa Pilatopa k'awa-e paji k'āata ooit'ee.

Pilatopa Jesús peepida

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

15 Ma fiestade Pilatopa preso aba k'ena pëipachi, eperãarãpa iidirutata. 16 Maapai eperã t'ijarapatap'edaa Jesús Barrabás carcelde baji. Eperãarãpa ma eperã t'o p'anajida, irua ne-inaa k'achia ooda k'aurepa. 17 Jesús at'ãri Pilato k'irapite bide, Pilatopa see nĩbadaarãmaa iidiji:

—¿K'aita k'inia p'anima aji, mia k'ena pëimerã, Jesús Barrabás maa-e pirã Jesús, Mesías apata?

18 Pilatopa mãga iidiji ãchi k'ĩraupiit'ee, k'awa bada perã Jesús aneedap'edaarãpa iru k'ĩra unuamaa iru p'anadap'edaa.

19 Pilato at'ãri su-ak'i bide poro waibia su-ak'i beeparimã, chi wërapa jara pëiji:

—K'ĩrak'aupai ne-inaa k'achia ooi jã eperã ome, irua k'achia ook'aa perã. P'ãrik'ua mi k'ãimok'araa k'achia nĩbajida aji, iru ome.

20 Mamĩda p'aareerã poroorãpa judiorã poro waibiarã ome eperãarãmaa jarajida iididamerã Pilatopa Barrabata k'ena pëimerã; jõdee Jesús peepit'aamerã. 21 Mãpai waya Pilatopa iidiji:

—¿Chisãgita k'inia p'anima aji, mia k'ena pëimerã?

Eperãarãpa p'anaujida:

—¡Barrabata k'ena pëipáde! ajida.

22 Mãpai Pilatopa iidiji:

—Mãgara mia ¿k'ãata ooyama aji, Jesús, Mesías apata ome?

Jõmaarãpa p'anaujida:

—¡Kurusode peepit'aapáde! ajida.

23 Mãpai Pilatopa mãgaji:

—¿K'ãare k'achiata oojima? aji.

Mamĩda waya eperãarãpa biajida:

—¡Kurusode peepit'aapáde! ajida.

24 Pilatopa unuk'ãri eperãarã mãgã audupiara biuk'a nĩbeeruta, k'awaji ãchi ome p'oyaa-e pai. Maperã pania atapiji mãik'aapa jõmaarã taide jua siiji. Mãpai mãgaji:

—Mia ne-inaa k'achia oo-e na eperã ome. ¡Pãchia oo k'iniata oodapáde! aji.

25 Mãpai jõma see nĩbadaarãpa p'anaujida:

—¡ichi tai k'aurepa piuru pirã, auk'a tai warrarã k'aurepa adaipia bida! ajida.

26 Mãpai Pilatopa Barrabás k'ena pëiji. Maap'eda Jesús soopa wipiji ichi soldaorãmaa mãik'aapa pëiji kurusode baijira bidamerã piurumaa.

*Romadepema soldaorãpa Jesús oo iru p'anadap'edaa
(Mr 15.16-20; Jn 19.2-3)*

27 Pilato soldaorãpa Jesús ateejida ichi palaciode. Mama soldaorã chok'araara seedachida Jesús ik'aawa. 28 Iru p'aru ãrat'aadap'eda, p'aru teesoo, p'oree jĩ bijida.

29 Mãpai poro jĩra pak'uru jua ne-ĩri-idaa bidee ooda jĩ bijida. Ichiaba pak'uru jitapijida reypa jita iru baparik'a. Maap'eda iru oo iru p'aneejida. Iru k'irapite bedabaidap'eda, mãgapachida:

—¡Ak'iti Judiorã Rey!

30 Ichiaba irumaa idupachida mãik'aapa juade iru bada pak'urupa wipachida poro-maa. 31 Mãgã oo iru p'anadap'eda, ma p'aru p'oree ãrat'aajida mãik'aapa ichi p'aru waya jĩ bijida. Mãpai ateejida kurusode baijira bidait'ee.

*Jesús kurusode baijira bidap'edaa
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

32 P'uurudeepa uchua wãdade unujida eperã, t'ijarapatap'edaa Simón. Mãgĩ eperã Cirene p'uurudepema paji. Mãgĩmaa Jesús kuruso ateepijida.

³³ Panajida Gólgota apatap'edaamái. (Gólgota jara k'inia bi “Tachi Poro Bïiri.”) ³⁴ Mama Jesumaa topijida vino hiel ome p'oiradap'edaa. Mamïda Jesupa ma-ãri to chaap'eda, to-e paji.

³⁵ Soldaorãpa Jesús jua m̄aik'aapa chi bïiri kurusode merap'ejida m̄aik'aapa baijira bijida piumerã. M̄agïrãpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee.

³⁶ Maap'eda, su-ak'i p'aneejida ak'idait'ee. ³⁷ Soldaopa iru poro it'aik'a eere kurusode letrero merap'ejì jarait'ee k'ãare-it'ee kurusode baijira bijida piumerã. P'ã baji: NĀgí JESÚS; JUDIORĀ REY.

³⁸ Ichiaba Jesús ik'aawa nechiapataarã omé kurusode baijira bijida, aba ichi juaraare, chi apema juabi eere. ³⁹ Chi arii wāyaa wā nipadap'edaarãpa irumaa ik'achia jarapachida. Āchi poro p'irap'iraa ⁴⁰ m̄agapachida:

—¿Pì-ek'ã ajida, Tachi Ak'õre te waibia t'eet'aap'eda ewari õpeemaa waya oo atayada ada? ¡M̄agara pichi itu jām̄aik'aapa uchiadaríji! ¡Pì Tachi Ak'õre Warra pìrã, kurusodeepa irabaidaipáde! ajida.

⁴¹ Ichiaba m̄agá oo iru p'anapachida p'aareerã poroorãpa Moisepa p'ãda jarateep-ataarã ome, judiorã poro waibiarãpa paara. M̄agapachida:

⁴² —Awaraarã k'aripajida ajida. Mamïda ichi itu p'oyaa uchiae nadeepa. Israel pidaarã Rey pìrã, irabaidaríji! ¡M̄agara taipa ijãadaipi! ⁴³ ¡Tachi Ak'õrede ijãa bida aparì perã, m̄agara Tachi Ak'õrepa iru k'aripaipia bi, wãara k'inia iru bi pìrã! ¿Jaraji-ek'ã ajida, ichi Tachi Ak'õre Warra?

⁴⁴ Iru ik'aawa baijira p'anadap'edaarãpa ichiaba irumaa ik'achia jarapachida.

Jesús jai-idaada

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Imat'ipa ak'õrejiru k'iat'idachi. Na eujã jõma p'ãriudachi las tres parumaa. ⁴⁶ Ma hora Jesupa golpe biaji:

—‘Elí, Elí, ¿lemá sabactani?’ (Ma pedee jara k'inia bi: ‘Mi Ak'õre, Mi Ak'õre, ¿K'ãare-it'ee mi atabaibëjjima?’) (Sal 22.1)

⁴⁷ Ũk'uru arii p'anadap'edaarãpa ũridak'ãri, m̄agajida:

—Elías, chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapari, t'ĩmaa bida ajida.

⁴⁸ Aramata eperã p'ira wãji m̄aik'aapa esponjak'a p'ëesap'ëesaa bi topa ataji vino achuchuade. Sia k'ide jõi bíp'eda, sãji m̄aik'aapa Jesús it'aimã t'i atanaji sõmerã, opisìa bi jĩak'aapa. ⁴⁹ Mamïda apemaarãpa m̄agajida:

—Ichiak'au bïji. Unu k'inia p'anida aji, Eliapa iru k'aripa chei wa m̄aga-e.

⁵⁰ M̄aga nide Jesús waya golpe biaji m̄aik'aapa jai-idaaji. ⁵¹ M̄aimisa Jerusalende Tachi Ak'õre te waibiade chi edupiara bi cuarto t'ĩupatamã p'aru teeso eebai jira bada esajĩak'a jëdachi it'ĩpa edaa. Eujã wëre nĩbeeji m̄aik'aapa m̄au tapia t'oop'ek'oodachida.

⁵² M̄au te piudap'edaarã ia jëra bada ewat'ik'oodachida m̄aik'aapa chonaarãwedapema Ak'õrede ijãapatap'edaarã chok'ara chok'ai p'irabaijida. ⁵³ Āchi ia jëra badamãiipa uchi-ajida m̄aik'aapa Jesús chok'ai p'irabaip'eda, wãjida Tachi Ak'õrepa jirit'erada p'uuru Jerusalende. Mama eperãarã chok'araarãpa m̄airã unujida.

⁵⁴ Jesús ik'aawa bada soldaorã poro ichi jua ek'ari p'anadap'edaarã ome unudak'ãri eujã wëre nĩbi m̄aik'aapa awaraa ne-inaa p'asa nĩbi, audú p'eradachida. M̄apai m̄agajida:

—¡Wãara, na eperã Tachi Ak'õre Warra paji!

⁵⁵ Mama t'im̄ipapai ak'i p'anajida wëraarã chok'ara, Galilea eujãdeepa che p'anadap'edaa Jesús ome. Āchia Jesús k'aripapachida. ⁵⁶ Āra ome baji María Magdalena. Ichiaba baji Santiago m̄aik'aapa José nawe t'ĩjarapatap'edaa María. Ichiaba baji Zebedeo wëra.

*Jesús iadap'edaa**(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)*

⁵⁷ P'ãriupodopa pacheji eperã p'arat'ara bi, t'ĩjarapatap'edaa José. Māgí eperã Arimatea p'uurudepema paji. Ichiaba Jesude ijãapachi. ⁵⁸ José wãji Pilatomaá Jesús k'ap'ia piuda iidide iait'ee. Pilatopa teepiji. ⁵⁹ Māpai Josepa Jesús k'ap'ia lienzo chiwidide piraji ⁶⁰ mãik'aapa biji mãu te uria k'oropida ichi-it'ee iru badade. Made piuda apida waide iada-e p'anajida. Maap'eda ma mãu te uria t'ai jã bẽiji mãu choma bipa mãik'aapa wãji. ⁶¹ Mamãda María Magdalena apema María ome su-ak'i p'aneejida ma mãu te uria t'ai k'ĩrapite.

Jesús iadap'edaamã iãapataarã pẽidap'edaa

⁶² Ai norema ñipata ewate paji. Ma ewate p'aareerã poroorã fariseorã ome wãjida Pilatomaá. ⁶³ Mãganajida:

—Señor, taipa k'irãpa p'ani jã seewa-idaa bada chok'ai bak'ãri, jaraji ichi piup'eda ewari õpee parumaa chok'ai p'irabaiit'eeda ajida. ⁶⁴ Mapa soldaorã pẽiji jãgí iadap'edaamã iãade k'ãima õpee paru misa, maa-e pirã chi k'õp'ãyoorã p'ãrik'ua chedap'eda, atadaridai iru k'ap'ia piuda mãik'aapa eperãarãmaa jaradai iru waya chok'ai bi. Mãga ooruta pirã, eperãarãpa ma seewa audup'ara ijãadayada ajida, naawedapema k'ãyaara.

⁶⁵ Pilatopa p'anauji:

—Acha p'ani soldaorã atéeti mãik'aapa chi iadap'edaamã iãa paraa binadapáde aji.

⁶⁶ Aramãgá maaaa wãdap'eda, ma mãu te uria t'aide mãu choma bipa t'ap'a bijida. Pia sellaa ata bijida. Maap'eda soldaorã iãa paraa atabẽijida mama.

28*Jesús chok'ai p'irabaida**(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)*

¹ ñipata ewate wãyaap'eda, tomia ewate ta-p'eda weda María Magdalena awaraa María ome wãjida Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa iru ak'ide. ² Mãga nide eujã wẽre nĩbeeji, it'ariipa ángel ma eujãdee cheda perã. Mãgipa Jesús ia bada mãu te uria t'aidepema mãu choma jã bada ãyaa atap'eda, ai ñri su-ak'i beeji. ³ Ma ángel ñdaa ak'i baji, pa tau ãe-ẽeparik'a. Chi p'aru audú t'o-t'oo baji nievek'a. ⁴ Soldaorãpa mãgí unudak'ãri, k'ap'ia wẽree para beeji p'era jõnipa mãik'aapa piudak'a baip'aneejida eujãde.

⁵ Mãga nide angelpa mãgaji ma wẽraarãmaa:

—Waaweenáati. Mia k'awa bi parãpa jirĩmaa p'ani Jesús, chi kurusode baijira bidap'edaa. ⁶ Iru nama wẽ-e. Chok'ai p'irabaiji ichia jaradak'a. Pichá, ak'i chéti iru iadap'edaamã. ⁷ Maap'eda, isapai wãti mãik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa jaranáti: “¡Chok'ai p'irabaijipi! Parã naa iru wãit'ee Galilea eujãdee. Mama iru unudait'ee.” Mata mia parãmaa jara chejida aji.

⁸ Aramata Jesús k'ap'ia iadap'edaamã iipa ma wẽraarã isapai wãjida chi k'õp'ãyoorãmaa jarade. Mamãik'aapa ãchobee, ma awara t'ãri o-ña p'ira wãjida. ⁹ Mãgá wãdade Jesús ãchi k'ĩrapite uchijaji mãik'aapa ãchimaa saludaaji. Aramata ma wẽraarãpa Jesumaa orradachida. Maap'eda iru bĩri wẽre atajida mãik'aapa irumaa it'aa t'ĩjida. ¹⁰ Māpai Jesupa mãgaji:

—Waaweenáati. Wãti jarade mi k'õp'ãyoorãmaa Galileadee wãdamerã. Mama mi unudayada aji.

Soldaorãpa nepiridap'edaa

¹¹ Ma wēraarā wāruta misa, ma jīamaa p'anadap'edaarā ũk'uru wājida p'uurudee āchi ome p'asada nepiride p'aareerā poroorāmaa. ¹² Māirā wājida pedeeteede judiorā poro waibiarā ome. Maap'eda soldaorāmaa p'arat'a waibia p'aajida māik'aapa ¹³ māgajida:

—Jarátì parā k'āi jōni misa, Jesús k'ōp'āyoorā chedap'eda, iru k'ap'ia chia atadachida.

¹⁴ Pilatopa ma p'asada k'awaa ataru pirā, taipa pedeedait'ee parā k'ap'ia. Māgá parā k'aripa atadayada ajida.

¹⁵ Soldaorāpa ma p'arat'a jitadap'eda, oojida māirāpa jaradap'edaak'a. Ma seewa at'āri jarapata judiorā t'āide.

Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa jarada

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ T'ēepai Jesús k'ōp'āyoorā once wājida Galileadee. Panajida irua jarada eemāi. ¹⁷ Jesús unudak'āri, irumaa t'āri o-īa it'aa t'ījida. Mamīda ũk'uruurāpa at'āri pia ijāada-e p'anajida iru wāara chok'ai p'irabaida. ¹⁸ Māga nide Jesús āra k'ait'a cheji māik'aapa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa jōmaweda ne-inaa it'ari nībi, na p'ek'au eujāde nībi biji mi jua ek'ari.

¹⁹ Maperā wātì na p'ek'au eujā eperāarā paraamaa, michi k'ōp'āyoorā papide. Āra poro chóoti Tachi Ak'ōre t'īde, ichi Warra t'īde māik'aapa ichi Jaure t'īde. ²⁰ Jaratéeti oodamerā mia parāmaa jaradak'a. Mi parā ome bapariit'ee ewari chaa, na p'ek'au eujā jōrumaa.

SAN MARCOS San Marcopa Pedee Pia P'ãda

Marcos, ichiaba t'ijarapatap'edaa Juan Marcos. Māgipa na pedee pia p'ãji. Ichiaba judío paji. Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda k'awaa beerãpa jara p'ani Marcopa Jesús bapata k'awaaaji Jesupa jirit'erada, Simón Pedro ome.

Na pedee pia p'ãdade Marcopa audú jara bi Jesupa ne-inaa ooda na p'ek'au eujãde bi misa. K'awapi k'inia baji Jesús jōmaara k'ãyaara waibiara bi. Māga ak'ipiji, jarak'ãri Jesupa Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda iru bada ichi jua ek'ari; netuaraarã p'oyaada māk'aapa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wēpapida. Ichiaba na p'ãdade Marcopa Jesús audú t'ijara bi “Eperã Ak'õre Truadepema” māk'aapa “Tachi Ak'õre Warra”.

Naapiara Marcopa jara bi Juan Bautistapa jarateeda eujã pania wēe bide (cap. 1.1-8); irua Jesús poro chooda (cap. 1.9-11) māk'aapa Jesús unuda netuara ome eujã pania wēe bide (cap. 1.12-13).

Mateopa oodak'a ma eere ichiaba jara bi Jesús nipapata Galilea eujãde jarateede; chi k'õp'ãyoorã jirit'erada māk'aapa Capernaum p'uurude ne-inaa ooda maap'eda jarateeda, Galilea eujãde bi misa (caps. 1.14–6.29).

Ma eere jara bi Jesús jaratee nipapata awaraa eujãde (caps. 6.30–9.50); irua ooda māk'aapa jarateeda Judea eujãde māk'aapa Perea eujãde (cap. 10.1-52); iru wãda Jerusalendee māk'aapa irua mama ooda (caps. 11.1–12.44); irua jarateeda Tachi Ak'õre ewari waibia ewatede (cap. 13) māk'aapa k'era weeda iru biiri ñri (cap. 14.1-11).

Ma eere jara bi Jesupa ùraa t'ēe jarada, iru peet'aadap'edaa māk'aapa chok'ai p'irabaida (caps. 14.12–16.20).

Juan Bautistapa jarateeda eujã pania wēe bide (Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Mi, Marcopa p'ãru Jesucristode; iru Tachi Ak'õre Warra; Tachi Ak'õrepa eperãarãmaa pedee pia Jesucristode k'awapida.

² Chonaarãweda Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaíapa p'ãji: “Tachi Ak'õrepa māgaji ichi Warramaa: “Mia eperã chok'a pēit'ee pi naa o pia oonamerã pi, eperãarã poro waibia, chei naaweda.” ’ (Mal 3.1)

³ “Eujã pania wēe bide eperã bia bi: “O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda.” ’ (Is 40.3)

⁴⁻⁶ Ewari aba Isaíapa p'ãdak'a p'asaji. Eperã t'ijarapatap'edaa Juan Bautista cheji eujã pania wēe bima. P'aru camello k'aradee k'ada jipachi. Chi k'irride jipari ne-ede ooda paji. K'opachi sisi māk'aapa topachi jirri miéle. Judea eujãdepemaarã māk'aapa Jerusalendepemaarã chok'ara wãpachida iru ùraa ùride. Irua jarateepachi Tachi Ak'õrede ijãadamerã māk'aapa poro choopidamerã ak'ipidait'ee ãchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani. Māgá Tachi Ak'õrepa ãchia p'ek'au k'achia oopata wēpapii.

Māga ùridak'ãri, eperãarãpa Tachi Ak'õremaa chupiria iidi chejida ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māpai Juanpa poro chooji Jordán to jãde.

⁷ Ichiaba jarateepachi:

—Eperã mi t'ēe cheru. Māgí waibiara bi mi k'ãyaara p'ek'au k'achia wēe bairã. Mapa ñjaabaip'eda, iru chancla jida ãraik'araa bi. ⁸ Mia parã poro choopari paniapa, mamída irua parã nãgá poro chooit'ee. Ak'õre Jaure ba chepiit'eeda aji, parã k'ap'iade.

Jesús poro chooda (Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Maapai Jesús cheji Nazaret p'uurudeepa. Ma p'uuru Galilea eujãde bi. Cheji Juanpa jaratee badamaa. Māpai Juanpa Jesús poro chooji Jordán tode. ¹⁰ Jesús toiduupa uchiak'āri, unuji pajā ewadaru māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaure ichi ĩri palomak'a baai cheru. ¹¹ Māpai it'ariipa Tachi Ak'ōrepa jaraji:

—Pida aji, mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Pia mi t'āri o-ĩapipari.

Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baaipt'ee pada
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Māga bap'eda, Ak'ōre Jaurepa Jesús wāpiji eujā pania wēe bīmaa. ¹³ Mama ne-animal k'achia paraamāi ituaba baji k'āima cuarenta. Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopi k'inia baji, mamīda p'oyaa-e paji. Jesupa oo-e pak'āri, angeleerā chejida iru k'aripade.

Jesupa jarateemaa beeda
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juan Bautista carcelde t'i nībidap'eda, Jesús wāji Galilea eujãdee Tachi Ak'ōre pedee pia jarateede. ¹⁵ Jarapachi:

—Idi weda eperāarāpa k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Mapa k'īsia p'ua bap'eda, p'ek'au k'achia oo amaadapāde aji, māik'aapa ijāadapāde aji, iru pedee pia jara pēidade.

Jesupa to-īapataarā k'īmari jirit'erada ichi ome nipapataadamerā
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Maap'eda Jesús Galilea Lago ide nide unuji Simón māik'aapa chi ĩpema Andrés. To-īapataarā paji. Mapa t'iri t'aamaa p'anajida. ¹⁷ Jesupa māgaji:

—Mi ome nipapataāti māik'aapa óoti mia ooparik'a. Idideepa eperāarā jiridait'ee Tachi Ak'ōre-it'ee, to-īapataarāpa chik'o jiripatak'a.

¹⁸ Aramata āchi t'iri atabēijida māik'aapa wājida iru ome.

¹⁹ Ipu nok'ode unuji Santiago māik'aapa chi ĩpema Juan. Zebedeo warrarā paji. T'iri pi-ia p'e bīmaa p'anajida barcode. ²⁰ Jesupa āra unuk'āri, t'iji ichi ome auk'a nipapataadamerā. Aramata atabēijida āchi mimia barcode āchi ak'ōre chi k'aripapataarā ome māik'aapa wājida Jesús ome.

Eperā k'ap'ide netuara merātia bada
(Lc 4.31-37)

²¹ Panajida Capernaum p'uurude. Māgí p'uuru Galilea eujãde bi. Judiorā ĩpata ewate pada perā, Jesús wāji Ak'ōre Ūraa jarateepata tedee. Mama jarateemaa beeji. ²² Jōmaarā taide jīp'a jarateeeji Tachi Ak'ōrepa jarateepidak'a. Moisepa p'āda jarateepataarā k'āyaara pipiara jarateeeji. Mapa eperāarā ak'itrua para beeji. ²³ Mama t'īuji eperā k'achia bi Tachi Ak'ōre k'īrapite, netuara iru k'ap'ide merātia bada perā. Ma netuarapa biaji:

²⁴ —Jesús Nazaret p'uurudepema, ¿k'āata oo chejima aji, taimaa? ;Tai ichiak'au bīji! ¿Tai k'emat'aadeta cheruk'ā? aji. Mia pi k'awa bi. Tachi Ak'ōrepa pi pēiji. Mapa pīde p'ek'au k'achia wēe bida aji.

²⁵ Māpai Jesupa ma netuara itriat'aaji:

—;K'īup'ee beepāde aji, māik'aapa uchiapāde aji, na eperā k'ap'ideepa!

²⁶ Māpai ma netuarapa eperā wawat'aaji māik'aapa golpe biap'eda, k'ap'ideepa uchiadachi. ²⁷ Māga unudak'āri, jōmaweda ak'itrua para beeji māik'aapa pedee para beeji āchi pitapai:

—¿K'aima na eperā? ;Eperā poro waibiak'a jaratee bi! Irua jarateeda waide ūridak'aa nama. ;Ma awara netuaramaa pedee k'āri, irua jararuk'a auk'a oo p'anīda! aji.

²⁸ Mapa taarā-e weda Galilea eujādepemaarāpa Jesús k'awaajida.

Jesupa Simón Pedro p'āk'ōre jipada
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jesús, Santiago Juan ome uchiadak'āri Ak'ōre Ūraa jarateepata tedeepa, wājida Simón māik'aapa Andrés temaa. ³⁰ Simón p'āk'ōre k'iamiapa p'arude baji. Mapa jaranajida Jesumaa. ³¹ Jesús irumaa wāji māik'aapa juade jita atap'eda, p'irabai ataji. Aramata k'iamia tuudachi. Māpai chi k'ayaa badapa nek'opiji Jesumaa māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² K'eudaik'āri, eperāarāpa k'ayaa beerā chok'ara aneejida Jesumaa. Ichiaba aneejida netuara k'ap'iade merātia beerā. ³³ P'uuru pidaarā chok'ara see nībeeji te t'īpatamāi. ³⁴ Jesupa k'ayaa k'īra t'ādoos iru p'anadap'edaarā jipaji. Ichiaba netuaraarā eperā k'ap'iade merātia beeda uchiapik'ooji. Ma awara ma netuaraarāmaa pedeepe-e paji, āchia k'awa p'anadap'edaa perā iru Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā.

Jesús Galilea eujāde jaratee nipada
(Lc 4.42-44)

³⁵ Tap'edapodopa Jesús p'irabaiji māik'aapa uchijai p'uurudeepa it'aa t'īnait'ee eperāarā p'anadak'aamaa. ³⁶ Simón p'irabaij'āri, iru unu-e paji. Mapa apemaarā k'ōp'āyoorā ome wāji Jesús jiride. ³⁷ Unu atadak'āri, māgajida:

—Jōmaarāpa pi jiri nidada ajida.

³⁸ Mamīda Jesupa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa mi pēiji ichi ūraa jōmaarāmaa jarateemerā. Mapa wādāma aji, awaraa p'uuru k'ait'a beemaa.

³⁹ Jesús māgā jaratee nipapachi jōma Galilea eujāde chi k'ōp'āyoorā ome. Jarateepachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede p'uuru bee chaa māik'aapa eperā k'ap'iade netuara merātia bee uchiapipachi.

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Ewari aba eperā leprapa k'ayaa bi cheji Jesumaa māik'aapa bedabaip'eda, māgaji:

—K'inia bi pirā, mi k'ayaa wēpapipáde aji, Ak'ōre k'īrapite mi pia beemerā.

⁴¹ Jesupa iru chupiria k'awaaji. Juapa t'ōbaiji māik'aapa māgaji:

—iK'inia bida! aji. Jipa beepáde aji.

⁴² Aramata ichi k'ap'iadeepa lepra k'ayaa wēpadachi māik'aapa jipa beeji. ⁴³ Jesupa āyaa pēik'āri, ūraaji:

⁴⁴ —iŪrīji! Jaranāaji apidaamaa. Jip'a p'aaremaa ak'ipināji. Moisepa p'ādade jara bik'a ipana omé atējeji, teit'ee Tachi Ak'ōremaa. Māgā jōmaarāpa pi jipa beeda k'awadayada aji.

⁴⁵ Mamīda wāk'āri, ma eperāpa pariatua jara wāpachi. Maperā Jesús p'oyaa wāk'aa paji p'uurudee. Eperāarā p'anadak'aamāi nipapachi. Mamīda at'āri p'uuru pidaarā irumaa wāpachida.

2

Jesupa chiwa bada jipada
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Ma t'ēpai Jesús waya wāji ichi bapatamaa Capernaum p'uurudee. Mamīda eperāarāpa k'awaadak'āri iru mama bi, ² taarā-ee eperāarā chok'ara teeda see nība cheji. T'īpatamāi pida araa-ee nībeeji. Irua Ak'ōre Ūraa jaratee bi misa, ³ eperāarā k'īmariirāpa irumaa aneejida eperā chiwa bi. ⁴ Mamīda Jesumāi p'oyaa t'īuda-e paji, chok'ara see nībada perā ma tede. Maperā terrazade wājida māik'aapa uria ewa atajida. Māgí

uriadeepa chi chiwa bi irabai atajida ichi p'arude. ⁵ Jesupa māga unuk'āri, k'awaji wāara ichide ijāa p'ani. Mapa māgaji ma chiwa bimaa:

—Warra, pia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpajipi.

⁶ Moisepa p'āda jarateepataarā ūk'uru mama su-ak'i p'anajida. Māga ūridak'āri, k'īsiajida: ⁷ “Jā eperā ik'achia pedeemaa bi Tachi Ak'ōre āpite. Na eujādepemaarāpa p'ek'au k'achia wēpapidak'aa; Tachi Ak'ōrepapaita māga ooi.”

⁸ Mamīda Jesupa ichi t'āride k'awaji āchia k'achia k'īsia p'ani. Mapa māgaji:

—¿Sāap'eda parāpa k'īsia k'achia k'īsia p'anima? aji. ⁹ Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wēpajipi” maa-e pirā jarai: “P'irabāiji māik'aapa wāji”. ¹⁰ Mi chi Eperā Ak'ōre Truadepema. Mapa Tachi Ak'ōre jua ek'ari mia p'ek'au k'achia wēpapipari na p'ek'au eujāde. Parāpa māgī k'awaadamerā mia jarait'ee: ¹¹ ¡P'irabāiji! Pichi p'aru atāji māik'aapa wāji pichi temaa.

¹² Māpai ma chiwa bada p'irabaidachi māik'aapa ichi p'aru atap'eda, uchiadachi jōmaarā taide. Māpai jōmaarāta ak'itrua para beejī. O-īapa jarapachida Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi:

—Waide nāga unudak'aada apachida.

Jesupa Leví jirida ichi ome nipapariimerā

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Maap'eda Jesús waya wāji Galilea Lago idee. Eperāarā irumaa chepachida. Māpai Ak'ōre Ūraa jarateepachi. ¹⁴ Wāyaa wāde, unuji Leví. Māgī Alfeo warra paji. Su-ak'i baji Cesar-it'ee impuesto p'aapatamāi. Jesupa māgaji irumaa:

—Mi ome nipaparīiji.

Aramata p'irabaip'eda wāji Jesús ome.

¹⁵ Maap'eda chok'ara impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey-it'ee māik'aapa awaraa eperāarā k'achia-idaa beerā apatap'edaa Jesús ome nipapachida. Maapai Jesús nek'onaji Leví tede. Jesús māik'aapa ichi ome nipapataarā su-ak'i p'aneejida mesade. Auk'a māgī eperāarā su-ak'i p'aneejida mama Jesús ome. ¹⁶ Moisepa p'āda jarateepataarā, fariseorā eere p'anapatap'edaarāpa māga unudak'āri, iidijida Jesús k'ōp'āyoorāmaa:

—¿Sāap'eda parā jarateepari nek'omaa bima ajida, impuesto p'epataarā ome māik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarā ome? Jāga ooik'araa bida ajida.

¹⁷ Jesupa āchia jaradap'edaa ūrik'āri, māgaji:

—Médico pēidak'aa k'ap'ia pia beerāmaa. Jīp'a pēipata k'ayaa beerāmaa. Māga pik'a Tachi Ak'ōrepa mi pēi-e paji t'āri pia beerā jiride; ma k'āyaara p'ek'au k'achia oopataarā jirideta pēiji.

Sāapai nek'oda-ee p'anadaipia bi

(Mt 9.14-15; Lc 5.33-35)

¹⁸ Ewari aba Juan Bautista k'ōp'āyoorā māik'aapa fariseorā it'aa t'īmaa p'anajida nek'oda-ee Tachi Ak'ōre waaweepa. Eperāarā ūk'uruurāpa māga unudak'āri, Jesumaa iidinajida:

—Juan ome nipapataarā māik'aapa fariseorā ome nipapataarā edaare nek'odak'aa. ¿Sāap'eda pi k'ōp'āyoorāpa auk'a oodak'aama? ajida.

¹⁹ Jesupa p'anauji:

—Eperāarā miak'āipata fiesta oodak'āri, o-īa p'anapata. Mapa k'ōp'āyoorā miak'āidait'ee p'anirā ome p'ani misa, nek'opata o-īa p'anadairā. ²⁰ Mamīda ewari aba miak'āiit'ee bada imik'īra ata chedait'ee chi k'ōp'āyoorā ik'aawaapa. Wāara, ma ewate chi k'ōp'āyoorā nek'oda-e pait'ee t'āri p'uapa.

Ūraa chiwidi māik'aapa ūraa chonaarāwedapema
(Mt 9.16-17; Lc 5.36-39)

²¹ —Eperā apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'iiik'araa bida aji, p'aru sorede parchaait'ee. Māga ooru pīrā, chi p'aru chiwidi āridariit'ee māik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome. ²² Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne-e sorede. Māga ooruta pīrā, baak'adaipari māik'aapa ne-e jīadaipari. Vino jida ichiaba atuadaipari. ¡Maperā vino ewaa juda t'idaipia bi ne-e chiwidi bide!

Trigo k'imi chak'eerā jonadap'edaa ĩipata ewate
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Judiorā ĩipata ewate Jesús nipaji trigo k'āide māik'aapa chi k'ōp'āyoorā wāyaa wādak'āri, trigo k'imi chak'eerā oro ata wājida chi tau k'odait'ee. ²⁴ Arii p'anadap'edaa fariseorāpa māga unudak'āri, Jesumaa māgajida:

—¡Pichá ak'íji! ¿Sāap'eda pi k'ōp'āyoorāpa jāga oomaa p'anima? ajida. Chonaarāweda Moisepa jaraji mimiadaik'araa bi ĩipata ewate.

²⁵ Jesupa māgaji:

—Parāpa Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide pia k'ĩsiada-e p'ani. Chonaarāweda Rey David chi k'ōp'āyoorā ome audú jarrapisia p'anadak'āri, ²⁶ ichi t'ĩuji Tachi Ak'ōre te ne-ede oodade. Abiatar, p'aareerā poro waibiapa, pan k'opiji Davidmaa, ai naaweda Tachi Ak'ōrepa jaraji mīda p'aareerāpa aupai māgee pan k'odamerā. Davidpa ma pan k'op'eda, ichi ome nipapataarāmaa teeji. Tachi Ak'ōrepa āra miapi-e paji māga oodap'edaa k'aurepa. ²⁷ Tachi Ak'ōrepa eperāarā oo-e paji ĩipata ewari iadamerā. Naapīara Tachi Ak'ōrepa eperā ooji. T'ēepai ooji ĩipata ewari eperāarā ĩidamerā mimiada-ee. ²⁸ ĩipata ewate paara mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jua ek'ari bida aji.

3

Eperā jua chiwa bada
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Waya Jesús wāji Ak'ōre Ūraa jarateepata tedee. Mama baji eperā jua chiwa bi. ² Ūk'uru arii p'anadap'edaarāpa Jesumaa ak'i para baji, ĩipata ewate jipai jīak'aapa. Māgá āchi charraarāmaa jaranadait'ee. ³ Māpai Jesupa jua chiwa bīmaa maaji:

—P'irabáji māik'aapa jōmaarā esajīak'a ak'inī bēeji.

⁴ Māpai apemaarāmaa iidiji:

—¿K'āare p'ādata iru p'ani Ak'ōre Ūraade ĩipata ewate oodamerā? ¿Pia ooipia bi wa k'achia? ¿Jipai pia bi piupiamapa wa piupiipia bi, k'aripada-ee?

Mamīda āchi k'ĩup'ee para beeji k'awa p'anadap'edaa perā piata ooipia bi. ⁵ Jesupa k'ĩrau ak'íji āchīmaa. Ma eperā chupīria k'awaa k'iniada-e p'anadap'edaa perā, Jesús k'ĩra pia-ee beeji. Māpai ma eperāmaa māgaji:

—Pichi jua jīrupáde aji.

Māpai jua jīruji. Aramata jīpa beeji. ⁶ Mapa fariseorā mamāik'aapa uchiadap'eda, Rey Herodes eere p'anadap'edaarā ome pedeeteemaa p'anejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa eperāarā chok'araarāmaa jarateeda lago ide

⁷ Galilea eujādepemaarā chok'ara Jesús t'ēe chejida. Mapa iru wāji chi k'ōp'āyoorā ome Galilea Lago idee. ⁸ Jesupa ne-inaa pia oopari k'awaadak'āri, eperāarā chok'araara cheepurujida irumaa: Judea eujādepemaarā, Jerusalén p'uurudepemaarā, Idumea eujādepemaarā. Ichiaba chejida Jordán to k'ĩraik'a eerepemaarā, Tiro p'uuru k'ait'a p'anapatap'edaarā māik'aapa Sidón p'uuru k'ait'a p'anapatap'edaarā. ⁹⁻¹⁰ Chok'ara jipada perā, k'ayaa beerāpa iru p'ĩsua ata chejida, t'ōbairupa jīpa p'aneedai jīak'aapa.

Eperãarã audú chok'ara nĩbada perã, ichi ome nipapataarã pëiji barco jiride, eperãarã ichimaa chenaadamerã. Mãpai jarateeki barcodeepa.

¹¹ Netuara merãtia beerãpa Jesús unudak'ãri, iru k'ĩrapite bedabaik'oodachida mãik'aapa biapachida:

—Pi Tachi Ak'õre Warrapi!

¹² Mamĩda Jesupa netuaraarã itriapachi ichia ooda nepirinaadamerã eperãarã k'ĩrapite.

Jesupa k'õp'ãyoorã jirit'erada
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Maap'eda Jesús ee nok'odee wãji chi k'õp'ãyoorã ome mãik'aapa jirit'eraji ichi k'ĩsiade iru bada. ¹⁴ Doce jirit'eraji ichi ome nipapataadamerã mãik'aapa Ak'õre Ũraa jarateepataadamerã awara ãi. [Mãgĩrã t'ĩ biji *apóstoles*.] ¹⁵ Mãgĩrã ichiaba pëiji netuara merãtia bee uchiapidamerã eperãarã k'ap'iadeepa. ¹⁶ Nãgĩrã paji chi doce jirit'erada: Simón, (Jesupa t'ĩ bida Pedro); ¹⁷ Zebedeo warrarã, Santiago Juan ome; Jesupa ichiaba ãra t'ĩ bida *Boanerges*; ¹⁸ Andrés; Felipe; Bartolomé; Mateo; Tomás; Santiago (Alfeo warra); Tadeo; Simón Celote apatap'edaa; ¹⁹ mãik'aapa Judas Iscariote; mãgĩpa t'ẽepai Jesús traicionaada.

Jesús Netuara Poro Waibia ome
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ma t'ẽepai Jesús teeda t'ũji chi k'õp'ãyoorã ome mãik'aapa waya eperãarã chok'ara irumaa chejida. Mapa p'oyaa nek'odak'aa paji. ²¹ Jesús ẽreerãpa mãga k'awaadak'ãri, iru ata chejida jaradap'edaa perã k'ĩra k'awa-ee bi.

²² Moisepa p'ãda jarateepataarã che p'anajida Jerusalendeepa. Æchia jarapachida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jãgã netuaraarã uchiapiparida apachida.

²³ Jesupa ãchi t'ĩ p'e atap'eda, nepiriji:

—¿Sãga Satanapa uchiapiima ichi auk'aarã? ²⁴ P'uuru pidaarã chik'ĩra unuamaa p'aneeruta pirã, taarãda-e ãchi itu jõdaridait'ee. ²⁵ Auk'a te pidaarã awaraawaraadaidak'ãri, waa araa p'anapataada-e pait'ee mãik'aapa jõdaridait'ee. ²⁶ Mãga pik'a Netuara Poro Waibia ichi auk'aarã jëreru pirã, ãchi itu jõdaridai.

²⁷ 'Ma awara, apida t'ũdak'aa eperã juataura bimãi iru net'aa jãri atade. Naapiara jĩ nĩbi-e pirã, iru net'aa jãri p'e ata-e pai. Mi waibiara bi Netuara Poro Waibia k'ãyaara. Mapa netuaraarã mi jua choodak'aa.

²⁸ 'Mia wãarata jararu. Tachi Ak'õrepa p'ek'au k'achia jõmaata wẽpapii, pedee k'achia jaradap'edaa paara iru ãpíte. ²⁹ Mamĩda ik'achia jararuta pirã iru Jaure ãpíte, Tachi Ak'õrepa perdonaak'aa. Mãgee p'ek'au k'achia wẽpapi-eda aji.

³⁰ Moisepa p'ãda jarateepataarãpa jarapachida Jesupa ne-inaa oopachi netuara juapa mãik'aapa merapachida Tachi Ak'õre Jaure. Mapa mãga jaraji Jesupa.

María Jesús ïpemaarã ome pachedap'edaa
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Mãpai pachejida Jesús nawe chi ïpemaarã ome. Mamĩda taawa p'anejida mãik'aapa t'ĩ pëijida Jesús ãchimaa uchiamerã. ³² Jesús ik'aawa su-ak'i p'anadap'edaarãpa jarajida:

—Pi nawe pi ïpemaarã ome taawa nimaa p'anida ajida. Ærapa pi jiri nidada ajida.

³³ Irua p'anauji:

—Parãpa k'awa p'ani mi nawe mãik'aapa mi ïpemaarã. Mamĩda ¿k'airãta mia k'inia iru bima mi nawek'a mãik'aapa mi ïpemaarãk'a?

³⁴ Ak'ip'eda ichi ik'aawa su-ak'i p'anadap'edaarãmaa, mãgaji:

—Acha p'anãrãta mia k'inia iru bi mi nawek'a mãik'aapa mi ïpemaarãk'a. ³⁵ Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a oopataarãta mi ïpemak'a, mi ïpewẽrak'a p'ani mãik'aapa mi nawek'a.

4

Net'atau p'opari nepirida
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹Waya Jesús jarateemaa beek'āri lago ide, eperāarā chok'ara chejida. Audú chok'ara chedap'edaa perā, Jesús batauji barco lago jāde badade māik'aapa su-ak'i beeji. Jōdee eperāarā jōmaweda p'aneejida lago ide. ²Mamāik'aapa Jesupa eperāarāmaa nepirīmaa beeji Ak'ōre Ūraa jarateeit'ee:

³—Mia nepirīru pia k'īsīati. Eperā wāji net'atau p'ode. ⁴Ma p'o wāk'āri, ūk'uru baaijida o jāde. Māpai ipanaarāpa k'ok'oo chejida. ⁵Ūk'uru baaijida māu-idaade mak'iara yooro wēe badamāi. Māgí isapai t'onojida, mak'iara yooro wēe bada perā. ⁶Mamīda ak'ōrejīru jērak'āri, chi k'iru pīidachi, chi k'arra īrii bada perā. ⁷Ūk'uru baaijida ne-īri-idaade. Mamīda ne-īri k'ap'ip'iara waripari perā, māgí net'atau t'ono wādap'edaa piuk'oodachida. Maperā chauda-e paji. ⁸Jōdee awaraa net'atau baaijida eujā piade. Māgí t'onojida, warijida māik'aapa pia chaujida. Ūk'uru net'atau abaadeepa uchijida treinta, sesenta maa-e pirā cien.

⁹Māpai Jesupa māgaji:

—¿Pia k'īsīati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi!

Sāap'eda Jesupa nepiripachi jarateeit'ee
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰T'ēpai Jesús ituaba beeji chi k'ōp'āyoorā doce ome, awaraa ichi ome nipap-atap'edaarā paara. Māpai āchia iidijida:

—¿K'āata jara k'inia bima ajida, pia nepiri bada?

¹¹Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'ōrepa parāmaa k'awapimaa bi ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada; sāga ichideerā p'aneedai. Mamīda awaraarāmaa mia nepiripari jarateeit'ee, k'awada-ee p'aneedamerā.

¹²'Mia oo bi ak'i p'ani mīda, wāara unuda-e māik'aapa mia jara bi ūri p'ani mīda, k'awada-e. Mia jarateepari pia k'awadap'edaa paara, Tachi Ak'ōrede ijāak'ajida māik'aapa irua āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapik'aji. Mamīda wāara māga k'iniadak'aa.' (Is 6.9-10)

Jesupa k'awapida net'atau p'oparide
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³Māpai Jesupa iidiji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—¿Parāpa k'awada-e p'anik'ā mia jaratee k'inia bi ma nepiridade? ¿Sāga k'awaadait'ee awaraa nepirik'āri jarateeit'ee? Nāga jara k'inia bi:

¹⁴'Ma net'atau p'opari Ak'ōre Ūraa jarateeparik'a bi māik'aapa ma net'atau Ak'ōre ūrāak'ata bi. ¹⁵Net'atau baairutamāi eperāarā Ak'ōre Ūraa ūripataarāk'ata bi. Mamīda ūridap'eda, Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'āripa ma pedee ijāanaadamerā. ¹⁶Awaraa eperāarā chi net'atau māu-idaade baaidap'edāak'api p'ani. Tachi Ak'ōre Ūraa o-īa ūripata. ¹⁷Mamīda ma net'atau t'onoda taarā-e weda pīdaiparik'a, māga pik'a māgīrāpa ma jara pēida taarā ijāada-e. Maperā ma ūraade ijāadap'edaa k'aurepa awaraarāpa nepira jiri cheruta pirā āchi ome, maa-e pirā awaraarāpa āchi jiriruta pirā miapidait'ee, ijāa amaapata. ¹⁸Awaraa eperāarā chi net'atau ne-īri-idaade baaidap'edāak'api p'ani. Ak'ōre Ūraa ūri p'ani. ¹⁹Mamīda āchia na p'ek'au eujādepema net'aa k'īsia p'aneepata āchi-it'ee atadait'ee. Tachi Ak'ōre Ūraa ūridai k'āyaara, p'arat'a māik'aapa awaraa ne-inaa waapiara k'inia p'anapata. Maperā Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a oodak'aa. ²⁰Jōdee awaraa eperāarā chi net'atau eujā piade baaidap'edāak'api p'ani. Net'atau aba eujā piade uuda chauparik'a tau treinta maa-e pirā sesenta maa-e pirā cien,

māga pik'a ma eperāarāpa Ak'ōre Ūraa ūridak'āri, t'āride ijāa p'aneepata. Māgá Tachi Ak'ōre Ūraa waapiara k'awaa wāpata māik'aapa oopata irua k'inia bik'a.

K'āata oodaipia bi Jesupa jarateeda ūridak'āri
(Lc 8.16-18)

²¹ Ichiaba jarateoji:

—Tachia lámpara k'oodak'aa cajón ek'ari ata bidait'ee maa-e pirā cama ek'ari. Ma k'āyaara lámpara k'oodak'āri, it'í ata bipata pia idaamerā. ²² Māga pik'a, írá Tachi Ak'ōre net'aa mera pik'a bi mīda, t'ēepai parāpa jōmaarāmaa jaradait'ee. ²³ ¡Pia k'īsíati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi!

²⁴ Ichiaba jaraji:

—Pia k'īsíati mia jararude. Eperāpa ne-inaa pia ook'āri mia jarateeda pia k'īsia bairā, pia oo bi. Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa audú k'awaapii irumaa, māik'aapa ne-inaa pipiara ooyada aji, iru ome. ²⁵ Tachi Ak'ōrepa eperā k'īsia k'awaa bīmaa k'īsia k'awaara bapiit'ee, Ak'ōre Ūraa Pia ijāapari perā. Jōdee mia jarateeda pia k'īsia k'inia-e bak'āri, ichia naaweda k'awa bada k'íra atuapiit'ee.

Net'atau t'onoda nepirida

²⁶ Ichiaba Jesupa nepiriji:

—Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anirā íwapata net'atau eujāde p'odak'a. ²⁷ Tachia net'atau p'odap'eda, k'euru chaa k'āiruta pijida māik'aapa ewari chaa p'irabairuta pijida, ma net'atau t'onopari māik'aapa wari wāpari. Tachia k'awada-e sāga māgá waripari. ²⁸ Yoorode net'atau ichi itu t'onopari. Naapiara uchiapari chi t'uk'u; mamāik'aapa chi k'iru. Maap'eda uchiapari chi k'imí chak'e; t'ēepai net'atau chok'ara chaupari. ²⁹ P'oo bak'āri, ewapata. Māga bi Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anirā ome.

Mostaza tau nepirida

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—¿K'āarek'a bīma aji, Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā? ¿K'āata nepirīt'eema pia k'awaadamerā? ³¹ Mostaza tau uudák'api bi. Māgí net'atau apemaarā net'atau k'āyaara ma-āriara bi. ³² Mamīda uup'eda, apemaarā ne-uu k'āyaara waibiara waripari. Māgá waibia warik'āri, ipanaarāpa āchi te oopata chi juade.

Jesupa ooda nepirik'āri

(Mt 13.34-35)

³³ Jesupa māga nepiri wāpachi Tachi Ak'ōrede k'īsia p'aneedamerā. Ichia nepirida pia ūridak'āri, waa nepiripachi. ³⁴ Jarateek'āri, ichita māgá nepiripachi. Nepiri-ee jarateek'aa paji. Mamīda chi k'ōp'āyoorā ituaba p'aneedak'āri, ma nepirida jōma jara k'inia bi jarateepachi.

Jesupa nāu p'usa ome t'umātipida

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Ma ewate k'eu wāk'āri, Jesupa maaji ichi ome nipapataarāmaa:

—Wādāma aji, lago k'íraik'a eeree.

³⁶ Eperāarā atabēijida māik'aapa bataujida Jesús su-ak'i bada barcode. Awaraarā jida auk'a wājida awaraa barcode. ³⁷ Māgá lago sīa wādade nāu golpe p'ua nībeeji māik'aapa p'usara t'o nībeeji. Mapa barco pirubaai wā nipaji. ³⁸ Māimisa Jesús k'āi baji barco trumaa. Su-ak'i beepata íri porok'au baji. Aramata írimat'aajida māik'aapa māgajida:

—¡Tachi Waibia! ¡P'irabáiji! ¡Tachi pirubaai wādapi! ¿Pi-it'ee p'ua-ek'ā ajida, tachi pirubaaidaruta pijida?

³⁹ Māpai Jesús p'irabaip'eda, māgaji nāumaa:

—Waa p'uanaapáde aji.

Māpai nāu waa p'ua-e paji. Ichiaba p'usamaa maaji:

—T'umāti beepáde aji.

Aramata jōmaweda ip'ii ũu beeji. ⁴⁰ Māpai Jesupa maaji ichi ome nipapataarāmaa:

—¿Sāap'eda p'era jōnima? ¿At'āri ijāada-eeta p'anik'ā? aji.

⁴¹ Mamīda āchi p'era para beeji, waide māga unudak'aa pada perā. Āchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima nāgí? Tachi Ak'ōrepara p'edeepari nāumaa, p'usamaa ip'ii beemerā.

5

Eperā k'ap'iade netuara merātia bada

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Lago k'īraik'a eere panajida Gerasa eujāde. ² Jesús barcodepa batauk'āri, irumaa cheji jāiradeepa eperā k'ap'iade netuara merātia bi. ³ Ma eperā āk'adaa bapachi jāira māu te uriade. Ichi ome p'oyaadak'aa paji; cadenapa pida. ⁴ Edaare cadenapa bīiride māik'aapa juade jī nībipachida. Mamīda t'it'aapachi. Mapa p'oyaadak'aa paji. ⁵ Āstaawa, p'ārik'ua pida bia nipapachi ee beede māik'aapa jāira bee chaa. Ichi itu p'u oo nipapachi māupa. ⁶ Mamīda t'imí weda māgí eperāpa Jesús unuk'āri, p'iradachi irumaa māik'aapa bedabaidachi. ⁷⁻⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—¿Netuara, uchiapáde aji, na eperā k'ap'iadeepa!

Biaji:

—Jesús, pi Ak'ōre Waibia Warrapi. ¿K'āata ooit'eema aji, mi ome? Tachi Ak'ōre k'īrapite jaráji mi k'achia oo-e pait'ee. Mi ichiak'au bīpáde aji.

⁹ Māpai Jesupa iidiji:

—¿Pi, k'asaa t'ījarapatama? aji.

—Mi t'ījarapatada aji, Legión, chok'ara nipapata perā.

¹⁰ Māpai Jesumaa chupiria iidipachi awara āyaa pēinaamerā. ¹¹ Ma ee k'arraya sinaarā chok'ara nek'omaa p'anajida. ¹² Mapa netuaraarāpa chupiria iidijida:

—Awara āyaa pēii k'āyara, ara p'ani sina k'ap'iade t'īupipáde ajida.

¹³ Māpai Jesupa netuaraarā maaaa pēiji. Uchiapiji ma eperā k'ap'iadeepa māik'aapa t'īupiji sinaarā k'ap'iade. Māirā p'irak'oodachida ee k'ōot'ari jira bidee māik'aapa lago jāde baainajida. Mama jōmaweda iyapa jīak'oodachida. Sinaarā perá dos mil paji.

¹⁴ Ma sina jā p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, p'era p'irak'oodachida. Āchia unudap'edaa nepirinajida p'uuru pidaarāmaa māik'aapa p'uuru k'ait'a beerāmaa. Eperāarāpa Jesupa ooda k'awaa k'inia p'anadap'edaa perā, chejida ak'ide. ¹⁵ Jesumāi pachedak'āri, ma eperā netuaraarā merātia p'anadap'edaa unujida, p'aru jīp'eda, suk'ī bi Jesús ik'aawa māik'aapa k'īra pia ak'ī bajī. Māga unudak'āri, p'era para beeji. ¹⁶ Chi unudap'edaarāpa nepirijida apemaarāmaa netuaraarā merātia p'anadap'edaa māik'aapa sinaarā k'ap'iade pēik'ooda. ¹⁷ Māpai waaweepa Jesumaa chupiria iidijida āchi eujādeepa wāmerā.

¹⁸ Jesús barcode batauk'āri, ma eperā naaweda netuaraarā merātia badapa chupiria iidiji Jesupa ichi ome auk'a wāpimerā. ¹⁹ Mamīda Jesupa oo-e paji; jīp'a jaraji:

—Wāji pichi temaa. Nepirinaapáde aji, jōmaweda Ak'ōrepa ooda māik'aapa pi chupiria k'awaada.

²⁰ Māpai nepiri wāpachi Jesupa ooda ichi ome Decápolis eujāde, p'uuru bee chaa. Māga ūridak'āri, eperāarā jōmaweda o-īa ak'itrua para beeji.

Jairo k'au jipada māik'aapa wēra abaapa Jesús p'aru i t'ōbaida

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 Waya Jesús chek'ári k'íraik'a eereepa barcode, eperáarã chok'ara chejida irumaa lago ide. 22 Māga nide Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata tedepema poro pacheji. Ichi t'íjarapachida Jairo. Jesús unu atak'ári, b'irimãi bedabaidachi 23 m̄aik'aapa chupiria iidiji:

—Mi k'au juak'aya n̄ibi. Chupiria k'awáaji. Pi jua binapáde aji iru íri, m̄agá jipa beemerã m̄aik'aapa chok'ai beemerã.

24 Māpai Jesús ichi ome w̄aji. Ichiaba eperáarã chok'ara w̄ajida Jesús ome. Maperã p'ísua w̄ajida. 25 Ma eperáarã see n̄ibide baji w̄era bi k'ayaa bi waamiapa. Doce años m̄agá baji.

26 At'apai mia baji. Jōma chi p'arat'a jōdai baji jipapataarã juade nipa, jipa-ee. Waapiara k'ayaa k'erapachi. 27 Jesupa ooda ūri bada perã awaraarã it'aideepa, k'ait'a w̄aji āp̄iteik'a eereepa iru p'aru t'ōbait'aade. 28 Māga ooji k'ísia bada perã iru p'aru i t'ōbairupapai jipa beei. 29 T'ōbaik'ári, aramata waamia t'ibaidachi, m̄aik'aapa ichia k'awaaji Jesupa ichi jipada. 30 Aweda Jesupa k'awaaji jiparu ichia jara-eeta. Mapa āp̄itee ak'ip'eda, iidiji:

—¿K'aipa mi p'aru t'ōbajima? aji.

31 Ichi ome nipapataarãpa m̄agajida:

—¿Pia unu-e bik'ã ajida, eperáarã p'ísua n̄ibi? Māga bita iidi bi: “¿K'aipa mi t'ōbajima?”

32 Mam̄ida Jesupa tau k'it'aa ak'i n̄ibeeji unui j̄iak'aapa k'aipa paji. 33 Ma w̄era k'ap'ia w̄ere n̄ibapachi p'era n̄ibipa, k'awa bada perã ichita jipa bi. Mapa bedabaidachi Jesús k'írapite m̄aik'aapa jōmaweda jaraji. 34 Māpai Jesupa m̄agaji irumaa:

—W̄era, pia mide ijãa bairã, jipa beejida aji. K'áiwee w̄apáde aji, pi k'ayaa w̄epada perã.

35 Jesús pedeemaa bide Jairo tedee eperáarã chejida m̄aik'aapa m̄agajida Jairomaa:

—Pi k'au jai-idaaji. Mapa ¿k'ãare-it'ee Jesús atedayama ajida, pichi temaa?

36 Mam̄ida Jesupa m̄aga ūrik'ári, m̄agaji Jairomaa:

—Waaweenáaji; j̄ip'a mide ijãapáde aji.

37 Mam̄aik'aapa k'ōp'āyapi-e paji apemaarãmaa; aba ateeji Pedro, Santiago m̄aik'aapa chi ípema, Juan. 38 Jairo temãi panadak'ári, biuk'a n̄ibaji. Ununajida eperáarã jaraj̄ee para n̄ibi. 39 T'íujida teedaa m̄aik'aapa Jesupa m̄agaji:

—¿S̄ap'eda audupai j̄ee para bima? aji. Na w̄era k'au jai-idaa-e bi. J̄ip'a k'ãita bida aji.

40 Māga ūridak'ári, èik'oodachida. Māpai Jesupa jōmaweda taawaa uchiapik'ooji. Aba t'íupiji ma w̄era k'au jai-idaada k'ap'ia badamaa, chi ak'õre, chi nawe m̄aik'aapa Jesús ome w̄adap'edaarã. 41 Juade jita atap'eda m̄agaji:

—*Talita, cum;* (jara k'inia bi: “W̄era k'au, p'irabáiji”.)

42 Aramata p'irabaidachi m̄aik'aapa p'irria beejí. (Ma w̄era k'au doce años iru baji.) Māga unudak'ári, eperáarã ak'itrua para beejí. 43 Mam̄ida Jesupa ūraaji apidaamaa nepirinaadamerã. Maap'eda jaraji nek'opidamerã ma w̄era k'aumaa.

6

Jesús Nazaret p'uurudee wāda

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

1 Mam̄aik'aapa Jesús w̄aji ichi warida p'uurudee chi k'ōp'āyoorã ome. 2 ípata ewate Ak'õre Ūraa jarateemaa beejí m̄apema Ak'õre Ūraa jarateepata tede. Eperáarãpa Jesupa jarateeda ūridak'ári, p'era pik'a iidi para beejí:

—¿S̄amapi k'awaajima ajida, ichia jarateemaa bi? ¿S̄agapi k'ísia k'awaa beejima? Ma awara, ¿S̄aga ooparima ne-inaa eperáarãpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa? 3 ¿J̄agipa ne-inaa pak'urudee oopari-ek'ã? ¿Ichi María warra-ek'ã? ¿Santiago, José, Judas m̄aik'aapa Simón chi ípemaarã-ek'ã? Ichiaba, ¿ichi ípewēraarã nama p'anapata-ek'ã ajida, tachi t'ãide?

Mapa iru pedee ijãa k'iniadak'aa paji. 4 Māpai Jesupa maaji:

—Jōmaarã t'ãide ũri k'inia p'anapata Tachi Ak'õre pedee jaraparipa jara bi. Mamĩda ichi p'uurudepemaarãmaa jaratee chek'ãri, ijãadak'aa. Auk'a ijãadak'aa jarateek'ãri ichi èreerãmaa mãik'aapa ichi tedepemaarãmaa.

⁵ Mama irua ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa oo-e paji, ichide ijãada-e p'anadap'edaa perã. K'ayaa beerã chok'ara-eepai jipaji ichi juapa t'õbaik'ãri. ⁶ P'era pik'a beeji ichi p'uurudepemaarãpa ichide pia ijãada-e pada perã.

Jesupa chi k'õp'ãyoorã pëida Ak'õre Ûraa jarateenadamerã
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Jesús p'uuru bee chaa nipaji jarateede. ⁷ Mãgá nidade chi k'õp'ãyoorã doce t'ĩ p'èji mãik'aapa ome-omee pëiji netuara uchiapidamerã ichi t'ĩde, ichi jōmaarã k'ãyaara waibiara bairã. ⁸ Jaraji ne-inaa ateenadamerã; jip'a ateedamerã pak'uru t'idik'adait'ee ode wãdak'ãri. Wãdaipia bi muchila wëe, chik'o wëe mãik'aapa p'arat'a wëe. ⁹ Æchi chancla mãik'aapa p'aru jidaipia bi, mamĩda awaraa p'aru atedaik'araa bi jidait'ee. ¹⁰ Mãpai mägaji:

—Parã teedaa wãdak'ãri, ai tede p'anéeti, mamãik'aapa wãruta misa. ¹¹ Mamĩda eperãarãpa parã auteebaida-e pirã, ichiaba parãpa jarateeruta ũri k'iniada-e pirã, mamãik'aapa uchiati. Uchiadak'ãri, bñridepema yooro p'ora nëep'edapáde aji, ak'ipidait'ee Ak'õrepa mãga k'inia-e bi. [Æra k'achiara uchiadait'ee Sodoma pidaarã mãik'aapa Gomorra pidaarã k'ãyaara Tachi Ak'õre k'ĩrapite panadak'ãri, iru ewari waibia ewate.]

¹² Mãpai chi k'õp'ãyoorã wãjida jarateede. Eperãarãpa ma jarateeda ũridak'ãri, ãchia p'ek'au k'achia oopata oo amaajida mãik'aapa Tachi Ak'õrede ijãajida. ¹³ Ichiaba netuara chok'ara uchiapipachida eperãarã k'ap'ideepa mãik'aapa aceitepa p'urudak'ãri, k'ayaa beerã chok'ara jipapachida.

Juan Bautista piuda
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Awaraarã ideepa Rey Herodepa ũriji Jesupa ooda, iru t'o p'anadap'edaa perã. Jarapachida:

—Mãgí eperã Juan Bautistada apachida, chi piuda chok'ai p'irabaida. Mapa ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa oopari.

¹⁵ Ûk'uruurãpa jarapachida:

—Jãgí Elías, chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapari.

Jõdee awaraarãpa jarapachida:

—Ak'õre pedee jarateeparipi, chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarã jĩak'a.

¹⁶ Herodepa eperãarãpa jaradap'edaa ũrik'ãri, maaji:

—Mãgí Juanpi, mia otau t'iap'epit'aada; mãik'aapa ãrá chok'ai p'irabaida.

¹⁷ Ai naaweda Herodepa Juan cadenapa jĩ atapiji mãik'aapa carcelde t'ipit'aaji chi ipema Filipino wëra Herodías k'aurepa. Herodepa ma wëra ataji ichi ome beemerã.

¹⁸ Juanpa mãga k'awaa atak'ãri, mãgapachi Herodema: “Pia pichi ipema wëra iru baik'araa bi pichi wërak'a.”

¹⁹ Maperã Herodiapa Juan k'ĩra unuamaa iru beeji mãik'aapa peepit'aa k'inia baji Herodema. Mamĩda p'oyaa oo-e paji. ²⁰ Herodepa Juan waawee baji, irua Ak'õrepa oopi bik'a oopachi perã mãik'aapa Tachi Ak'õrepa iru pia ak'i bapachi perã. Maperã Juan jĩa paraa iru bapachi. Ma awara Juanpa jaratee bi ũri k'inia bapachi, k'awak'aa paji mĩda irua k'ãata jara k'inia bi.

²¹ Mamĩda Herodiapa k'ĩsia ataji Herodepa ichi t'oda fiesta ook'ãri. Ichi ek'ariirã poroorã, soldaorã poroorã, mãik'aapa eperãarã waibiarã Galilea eujãdepemaarã pachejida ma nek'opari fiesta oode. ²² Ma fiesta oomaa p'anide Herodías k'au

t'ũuji nek'odap'edaamãi mãik'aapa pëiramaa beeji. Rey Herodepa mãik'aapa ichi ome p'anadap'edaarãpa ma pëira bada audú k'inia p'anajida. Mapa reypa mägaji ma awëramaa:

—Mimaa iidiji, pichia iidi k'iniata. Mia teeit'ee. ²³ Wãarapi; Tachi Ak'õre k'ĩrapite mia juraa bi, mia teeit'ee pichia iidiruta. Mia eujã ak'i bi esajĩak'a teeit'ee, k'inia bi pirã.

²⁴ Ma awëra taawaa uchiap'eda, iidinaji chi nawemaa:

—¿K'ãata iidiyama? aji.

Chi nawepa p'anauji:

—Iidipáde aji, Juan Bautista poro.

²⁵ Ma awëra isapai waya t'ũuji rey badamãi mãik'aapa maaji:

—K'inia bida aji, ĩraweda teemerã Juan Bautista poro p'arat'ude.

²⁶ Rey Herodes k'ĩra pia-ee beeji, Juan peepi k'inia-e bada perã. Mamĩda chi che p'anadap'edaarã k'ĩrapite jurada k'aurepa mera k'inia-e paji. ²⁷ Aramata pëiji soldao Juan poro aneemerã. Soldao wãp'eda carcelde, Juan otau t'iap'et'aaji ²⁸ mãik'aapa ma awëra nawepa jaradak'a aneeji iru poro p'arat'ude. Ma awëramaa tee cheji. Maap'eda ichia teenaji ichi nawemaa.

²⁹ Juan k'õp'ãyoorãpa ũri atadak'ãri iru peedap'edaa, chi piuda k'ap'ia iidinajida ĩadait'ee.

Mãga paji Juan Bautista peepidap'edaa.

Jesupa eperãarã cinco mil nek'opida

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-15)

³⁰ Jesús k'õp'ãyoorã waya araa p'anadak'ãri iru ome, irumaa nepirijida jõma ãchia oodap'edaa mãik'aapa jarateedap'edaa. ³¹ Eperãarã chok'ara wãpachida mãik'aapa chepachida. Maperã chi k'õp'ãyoorã ome p'oyaa nek'odak'aa paji. Mapa Jesupa mägaji ãchimaa:

—K'õp'ãyoorã, chéti. T'imí ĩinadãma eperãarã wãdak'aamaa.

³² Mãpai barcode bataujida awara ãyaa wãdait'ee. ³³ Mamĩda chok'araarãpa unujida ãra wã nidã mãik'aapa k'awaajida Jesús aide wã. Maperã eperãarã jõmaweda p'irajida, naapiara nide. ³⁴ Jesús barcodepa batauk'ãri, eperãarã chok'ara unuji. ãra chupiria k'awaaji ovejaarãk'a para bada perã, ak'ipari wëe. Mãpai Jesupa Ak'õre Ũraa jarateemaa beeji. ³⁵ K'eupodopa chi k'õp'ãyoorã ik'aawa chejida mãik'aapa mägajida:

—K'eu wãpi; nama eperãarã p'anadak'aa. ³⁶ Pëipáde ajida, eperãarã wãdamerã te chaa mãik'aapa p'uuru bee chaa ne-inaa k'oparii netonadamerã.

³⁷ Mamĩda Jesupa p'anauji:

—Parãpa chik'o téeti k'odamerã.

Mãpai mägajida:

—¿Pia k'inia bik'ã taipa pan netonadamerã k'opidait'ee ãramaa? ¿K'ãare p'arat'apa netodayama ajida? ¿Atane ocho mimiada valorta pande netonadaik'ã? ajida.

³⁸ Mãpai Jesupa iidiji:

—¿Pan jõmasaa iru p'anima? aji. Ak'ináti.

K'awaadak'ãri, jara chejida:

—Pan joisomaa mãik'aapa chik'o omé iru p'anida ajida.

³⁹ Mãpai jaraji eperãarã su-ak'i p'aneepidamerã awara-awaraa chok'ara, eujãde p'ũajara ĩri. ⁴⁰ Su-ak'i p'aneejida awara-awaraa cien mãik'aapa cincuenta. ⁴¹ Mãpai Jesupa pan chik'o ome jitaji ichi juade, maap'eda it'aa ak'iji. It'aa t'ĩp'eda gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa, ma pan k'õrak'ooji. Mãga oop'eda, pan chok'ara teeji chi k'õp'ãyoorãpa eperãarãmaa jedenadamerã. Ichiaba chik'o jedejida jõmaarãmaa mägí chik'o omé iru p'anadap'edaadepema. ⁴² Jõmaweda nek'ojida bi jãwaa p'aneerutamaa.

⁴³ Jesús k'öp'ãyoorãpa k'oraa docena aba p'ejida pan pite mãik'aapa chik'o nĩbeeda. ⁴⁴ Chi mǎgí pan k'odap'edaarã imik'ĩraarã cinco mil paji.

Jesús lago ñri t'ia nipada
(Mt 14.22-33; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Ma t'ēepai Jesupa chi k'öp'ãyoorã barcode bataupiji ichi naa lago sĩadamerã Betsaida p'uurudee ichi eperãarã ome despediiru misa. ⁴⁶ Eperãarã erreuk'oodaidak'ãri, iru wãji ee nok'odee it'aa t'ĩide. ⁴⁷ K'eudaik'ãri, chi k'öp'ãyoorã barcode lago esa-auk'a ewaa wã nipajida. Mãmisa Jesús truwá bee baji. ⁴⁸ Jesupa unu baji chupĩria jõni, ãchimaã nãu p'ua nĩbada perã. Mãpai taujaaweda wãji ãramaa lago ñri. ⁴⁹ Barco k'ait'a wã nipak'ãri, unujida mãik'aapa k'ĩsajida netuara. Mapa biajida. ⁵⁰ Jõmaweda audú p'eradachida. Mamĩda irua mǎgaji:

—¡P'eranáati! ¡Mida! aji.

⁵¹ Mãpai batauji ãra ome mãik'aapa nãu p'ua nĩbada t'umãtidachi. Ak'itrua para beejí ⁵² ãra waide ijãada-e p'anadap'edaa perã Tachi Ak'õrepa ne-inaa mǎgá chaaree bee oopipari Jesumaa. Mǎgá p'anajida, unujida mĩda irua pan k'opida eperãarãmaa, pan wēe p'anadak'ãri.

Jesupa k'ayaa beerã chok'ara jipada Genesaret eujãde
(Mt 14.34-36)

⁵³ Panadak'ãri lago k'ĩraik'a eere, wiibainajida Genesaret eujãde. Mama barco jĩ bijida to ide. ⁵⁴ Barcodeepa bataurutade, eperãarã mama p'anapataarãpa Jesús k'awa atajida. ⁵⁵ Isapai jõmaarãmaa jara wãjida. Mapa k'ayaa beerã chok'ara aneejida Jesús wãyaait'ee ũridap'edaamã. ⁵⁶ Iru wãrumaa p'uuru beede mãik'aapa p'uuru awara ãi te beede, ichiaba k'ayaa beerã ateepachida ãchi p'arude. Ata bĩpachida eperãarã ode wãyaapatamã mãik'aapa Jesús wãyaa wãk'ãri, chupĩria iidipachida ichi p'aru ide pijida t'õbaipimerã. K'ayaa beerãpa t'õbaidak'ãri, jõmaweda jipa p'aneepachida.

7

Judiorãpa ãchi k'ĩsiadoopa jarateedap'edaa
(Mt 15.1-9)

¹ Moisepa p'ãda jarateepataarã Jerusalendeepa chejida Jesús badamaa fariseorã ome. ² Mãirãpa unudak'ãri Jesús k'öp'ãyoorã ũk'uru jua siida-ee nek'o p'ani, pedee k'achia jarapachida ãra ãpíte. ³ (Fariseorãpa mãik'aapa awaraa judiorã pia bee k'inia p'anĩrãpa jua pi-ia siipata. Mãga jarateepachida chonaarãweda mãik'aapa at'ãri mãga oopata ãchi naawedapemaarãpa oopatap'edaak'a. ãchi k'ĩsiade judiorã pia beerã nek'odaik'araa bi, mǎgá ãchi jua siida-ee. ⁴ Ne-inaa k'oparii netodap'eda p'uurude, nek'odak'aa pia siidai naaweda. Ichiaba oopata nãgee ne-inaa awaraa ãchi naawedapemaarãpa oopatap'edaak'a: nek'odai naaweda ne-inaa mesade siipata; vaso, k'uuru metaldee, chok'o mãik'aapa ãchi sũ-ak'i p'aneepatamã.) ⁵ Mãga oopata perã iidijida k'ũradait'ee:

—¿Sãap'eda pi ome nipapataarãpa ooda-e p'anĩma ajida, tachi chonaarãpa chonaarãweda oopatap'edaak'a? Ma k'ãyaara jua pia siida-e p'ani nek'odai naaweda.

⁶ Jesupa p'anauji:

—Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapari Isaíapa parã ãpíte wãara pedeeji. ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapataarãda apata! Isaíapa mǎgaji:

‘Na eperãarãpa mi k'inia iru p'anĩda apata it'aipa. Mamĩda ãchi t'ãriipa wãara mi k'iniadak'aa. ⁷ Pãripi mi k'ĩrapite it'aa t'ĩpata, oo k'inia p'anapata perã eperãarãpa jara p'anik'a, mia jara bik'a oodai k'ãyaara.’

(Is 29.13)

⁸ Mãpai Jesupa mǎgaji:

—Parāpa audupɪara ijāapata eperāarāpa āchi k'ĩsiadeepa jarateepata. Jōdee Ak'ōre Ūraade p'ā jēra bik'a oodait'ee k'ĩsiadak'aa.

⁹ Ichiaba māgaji:

—Ak'ōre Ūraa yiarāa iru p'ani. Jōdee chonaarāweda oopatap'edaak'a oo k'inia p'anapata. ¿Māga-ek'ā? aji. ¹⁰ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa jaraji Moisés it'aideepa: 'Pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíji māik'aapa āra pedee ūriparíji.' (Ex 20.12)

Ma awara jaraji:

'Warrapa ik'achia jararu pirā ichi ak'ōremaa wa ichi nawemaa, peet'aadaipia bi.' (Ex 21.17)

¹¹ Mamīda parāpa jarateepata eperāpa jarai chi ak'ōremaa wa chi nawemaa: "Pɪ p'oyaa k'aripa-epi, jōma mia iru bi *Corbán* perā." ¹² Eperāpa māga jarak'āri, pia bida apata chi ak'ōreerā k'aripanaamerā. ¹³ Māgí ūraa uchiapari eperāarā k'ĩsiadeepa. Māgide ijāadak'āri, Tachi Ak'ōre Ūraa yiarāa iru p'aneepata. Ichiaba awaraa ūraa jarateepata māik'aapa ma k'aurepa eperāarāpa oodak'aa Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a.

Ne-inaa tachi k'achia beepipari Tachi Ak'ōre k'ĩrapite
(Mt 15.10-20)

¹⁴ T'ēepai Jesupa eperāarā t'ĩ p'e atap'eda, maaji:

—Jōmaarāpa mi pedee ūrítɪ, māik'aapa k'awáati mia jararu. ¹⁵ Chik'o k'odak'āri, tachi k'ap'iade edú banapari. Ma chik'o k'odap'edaa k'aurepa tachi k'achia p'aneedak'aa Tachi Ak'ōre k'ĩrapite. Ma k'āyaara, ne-inaa eperā t'ārideepa uchiarúpata k'achia beepipari. ¹⁶ [Pia k'ĩsiadapáde aji, mia jaradade.]

¹⁷ Jesupa eperāarā atabēip'eda, t'ĩuji teedaa. Mama chi k'ōp'āyoorāpa iidijida:

—¿K'āata jara k'inia bima ajida, pia eperāarāmaa jarateeda?

¹⁸ Irua jaraji:

—¿Māgara, parāpa ichiaba k'awada-e p'anik'ā? Chik'o k'odak'āri, tachi k'achia beepik'aa Tachi Ak'ōre k'ĩrapite, ¹⁹ t'āride banak'aa perā. Jɪp'a bide banapari, maap'eda uchiapari. (Māga jarak'āri, Jesupa jara k'inia bajɪ Tachi Ak'ōrede ijāapataarāpa chik'o k'ĩra t'ādoo k'odaipia bi.)

²⁰ Ichiaba jaraji:

—Mamīda ne-inaa k'achia eperā t'ārideepa uchiadapa tachi k'achia beepipari Tachi Ak'ōre k'ĩrapite. ²¹ Eperā t'ārideepa nāgee k'ĩsia k'achia uchiaparida aji: p'ek'au ooit'ee awaraarā ome; nechiait'ee; chīara peeit'ee; ²² miak'āi bi awaraarā ome k'āiit'ee; chīara net'aa k'īait'ee; chīaramaa ne-inaa k'achia ooit'ee; chīara k'ūrait'ee; ne-inaa k'achia ooi awaa bapariit'ee; chīara k'ĩra unuamaa iru bapariit'ee irua ne-inaa iru bi k'aurepa; chīara āpɪte seewa jara nipait'ee; audua bapariit'ee māik'aapa ne-inaa pariatua oopariit'ee. ²³ Jōmaweda ma ne-inaa k'achia uchiapari eperā t'ārideepa. Ma ne-inaa oodak'āri, k'achia p'aneepata Tachi Ak'ōre k'ĩrapite.

Wēra judio-ee bɪpa Jesude ijāada
(Mt 15.21-28)

²⁴ Mamāik'aapa Jesús Tiro p'uuru k'ait'a wāji chi k'ōp'āyoorā ome. Wāji teedaa ichi unupi k'inia-e bada perā. Mamīda p'oyaa miru-e paji. ²⁵⁻²⁶ Māga nide wēra k'au netuara merātia bada nawepa ūriji Jesús mama bi. Ma wēra judio-e paji; Sirofenicia eujādepema paji. Teedaa wāp'eda, bedabai nībanaji Jesús k'ĩrapite māik'aapa irumaa chupɪria iidiji:

—Mɪ k'au k'ap'iade netuara merātia bi. Chupɪria k'awáaji māik'aapa uchiapit'aapáde aji, iru k'ap'iadeepa.

²⁷ Mamīda Jesupa māgaji:

—Judiorāmaa ita-aria naa mɪmaa chupɪria iidipɪji. Pia-e bida aji, warrarā chik'o jāri atait'ee māik'aapa usaarāmaa tee baibiit'ee.

²⁸ Ma wērapa p'anauji:

—Māgada aji, Tachi Waibia. Mamīda usaarāpa paara k'opata warrarā juadeepa baaida mesa ek'ari. Mapa, mi judio-e mīda, pīmaa chupiria iidi bida aji.

²⁹ Māpai Jesupa maaji:

—Pia p'anauji. Wāpáde aji, pi k'au k'ap'iaadeepa netuara uchiada perā.

³⁰ Ma wēra teedaa panak'āri, chi k'au p'arude k'āiwee ununaji. Netuara uchiadai baji chi k'au k'ap'iaadeepa.

Jesupa eperā k'iri k'ī bi māik'aapa pedee atua bi jipada

³¹ Jesús uchiaji Tiro p'uuru k'ait'a bi eujādeepa chi k'ōp'āyoorā ome. Wāyaaji Sidón p'uurude panait'ee Decápolis eujāde, Galilea Lago k'ait'a. ³² Mama Jesumaa eperā ateejida. Ma eperā k'iri k'ī baji māik'aapa pedee atua baji. Chupiria iidijida Jesumaa iru jua bimerā ma eperā ĩri, jipa beemerā. ³³ Jesupa awara āyaa ateeji see nībadamāiipa māik'aapa ichi jua chak'epa t'it'aaji ma eperā k'iri chaa. Ichiaba idubapa t'ōbait'aaji iru k'īrame. ³⁴ Maap'eda it'aa ak'iji, golpe ĩyapaaji māik'aapa māgaji ma eperāmaa:

—*¡Efatá!* (Jara k'inia bi: “¡K'iri ēesaaji!”)

³⁵ Aramata pedee atua bada pia pedeeji māik'aapa k'iri ēesaadachi. ³⁶ Māpai Jesupa jaraji apidaamaa jaranaadamerā. Māga jarapachi mīda, waapiara jara wāpachida. ³⁷ Chi ũridap'edaarā o-ia ak'itrua para beejī māik'aapa pedee para beejī:

—Jesupa jōma pia ooparipi. ¡K'iri k'ī bi ũripari māik'aapa pedee atua bi paara pedeeipari!

8

Jesupa eperāarā cuatro mil nek'opida (Mt 15.32-39)

¹ Ewari aba eperāarā chok'ara waya see nībaji Jesús badamāi. Mamīda nek'odait'ee wēe p'anadap'edaa perā, chi k'ōp'āyoorā t'ī p'ejī māik'aapa māgaji:

² —Mia na eperāarā chupiria k'awaa bi, mi ome k'āima ōpee p'anadairā māik'aapa ĩrā āchi nek'odait'ee wēe p'ani. ³ Māgá pēiru pīrā āchi te chaa, ode k'ap'ia t'ūmaak'oodaridait'ee jarrapa, ũk'uru t'imīpa che p'anadairā.

⁴ Chi k'ōp'āyoorāpa iidijida:

—Mamīda ¿sāga nek'opidayama ajida, nama eperāarā wē-e perā chik'o netodait'ee taimaa?

⁵ —¿Pan jōmasaa iru p'anima? aji.

Maajida:

—Siete.

⁶ Eperāarā su-ak'ī beepiji māik'aapa ma pan atap'eda, it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. K'ōrak'oop'eda teeji chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenadamerā. ⁷ Ichiaba chik'o chak'eerā chok'ara-ee iru p'anajida. Jesupa it'aa iidik'āri, chok'araara eepadachi māik'aapa jedepiji. ⁸ Jōmaarāpa k'ojida bi jāwaadarutamaa. K'oraa siete ipuru p'ejida pan chik'o ome beeda. ⁹ Chi nek'odap'edaarā perā cuatro mil paji. Maap'eda Jesupa āchi temaa pēiji. ¹⁰ Māpai Jesús chi k'ōp'āyoorā ome barcode bataup'eda, wāji Dalmanuta eujādee.

Ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa (Mt 16.1-4)

¹¹ Mama bide fariseorā pachejida māik'aapa aupedeemaa p'aneejida Jesús ome. Imiatee k'inia p'anadap'edaa perā, iidijida ne-inaa oomerā Tachi Ak'ōrepapai oopari, māik'aapa ak'ipimerā wāara Tachi Ak'ōrepa iru pēida. ¹² Jesús golpe ĩyapaaji māik'aapa māgaji:

—¿K'asaa parã pedeeta? ¿Awaraa ne-inaa unu k'inia p'anik'ã Tachi Ak'õre juapa ooda? Mia wãarata jararu. Mia oo-e pait'ee parãpa iidi p'anik'a.

¹³ Maap'eda mama atabëiji. Barcode bataup'eda, uchiaji lago k'ĩraik'a eere chi k'õp'ãyoorã ome.

Jesupa ùraada fariseorãpa oopatak'a oonaadamerã
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Ma wã nidade chi k'õp'ãyoorãpa k'ĩra atuadai p'anajida ateedait'ee ne-inaa k'oparii. Pan apai iru p'anajida barcode. ¹⁵ Jesupa ãra ùraaji:

—K'ĩra k'awaa nipapatãati fariseorã pan, Herodes pan k'onaadamerã, ãchi levadura k'achia bairã.

¹⁶ Jesús k'õp'ãyoorã pedee para baji ãchi pitapai, irua jara k'inia bada k'awada-e p'anadap'edaa perã. Maajida:

—Mãga jara bi, tachi pan wëe p'anadairã.

¹⁷ Jesupa k'awaji ãrapa k'ĩsiadap'edaa. Mapa mãgaji:

—¿Sãap'eda pan wëe p'anida a p'anima? aji. ¿At'ãri k'awada-e p'anik'ã mia jaratee k'inia bi? ¿Pandepai k'ĩsia p'ani-ek'ã? aji. Mapa k'awada-e p'ani. ¹⁸ Parã tau iru p'ani mĩda, unudak'aa mia oo bi. K'ĩri iru p'ani mĩda, mia jaratee bi ùridak'aa. ¿Maarepidata k'irãpada-ek'ã? ¹⁹ Mia pan joisomaa jedek'ãri imik'ĩraarã cinco milmaa, ¿chi pite beedapa k'oraa jõmasaa ipurujidama? aji.

P'anaujida:

—K'oraa docena aba.

²⁰ —Ichiaba pan siete jededak'ãri imik'ĩraarã cuatro milmaa, nek'odap'eda, ¿k'oraa jõmasaa ipurujidama? aji.

Maajida:

—K'oraa siete.

²¹ Mãpai maaji:

—¿Parãpa at'ãri k'awada-ek'ã? aji. K'ĩra k'aupai ijãadai fariseorã pedee mãik'aapa Herodes pedee.

Jesupa Betsaida p'uurude tau p'ãriu bada jipada

²² Betsaida p'uurude panadak'ãri, tau p'ãriu bi ateejida Jesumaa chupiria iidide irua t'õbaimerã. ²³ Jesupa ma tau p'ãriu bi juade jitap'eda, p'uuru k'idaa ateeji. Mãpai ma eperã tau jãde idut'aaji mãik'aapa ichi tau wãk'a atap'eda juapa, Jesupa maaji:

—¿ĩrá pia unuruk'ã? aji.

²⁴ Ak'ip'eda, maaji:

—Unu bipi eperãarã pak'uruk'a nĩutee.

²⁵ Jesupa jua waya tau ãri biji mãik'aapa ãyaa atak'ãri, ma eperãpa pia unu beeji. Mãgã jipa beeji. ²⁶ Mãpai Jesupa ichi temaa pëiji mãik'aapa maaji:

—P'uurudee wãnaapãde aji, mãik'aapa p'uuru pidaarãmaa maarepida jaranaapãde aji.

Pedropa Jesús Tachi K'aripaparida ada
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-20)

²⁷ Ma t'ëepai, Jesús chi k'õp'ãyoorã ome wãji p'uuru k'aippee beedee, Cesarea de Filipo p'uuru k'ait'a bi eujãde. Ode wãdade, Jesupa iidiji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—¿Mi k'aima a p'anima aji, eperãarãpa?

²⁸ P'anaujida:

—Ûk'uruurãpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarãpa jara p'ani Elías. Ichiaba ùk'uruurãpa jara p'ani pi awaraa Ak'õre pedee jarapari.

²⁹ —Parãpãrama, ¿mi k'aima adaima? aji.

Pedropa p'anauji:

—Pi Cristo; Tachi Ak'õrepa pëida tachi k'aripamerã.

³⁰ Mamīda Jesupa jaraji:
—Awaraarāmaa māga nepirinaadapāde aji.

Jesupa jarada ichi peedait'ee
(Mt 16.21-23; Lc 9.21-22)

³¹ Jesupa jarateemaa beeji:

—Mīde ijāadak'aa p'anadairā, tachi judiorā poro waibiarāpa, p'aareerā poroorāpa, māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa mi miapidait'ee māik'aapa yiarāa iru p'anadait'ee. Maap'eda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, peepit'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa mi chok'ai p'irabaiit'ee.

³² Māgí pedee jaraji jōmaarā k'īrapite. Māpai Pedropa Jesús awara āyaa ateeji māik'aapa itriamaa beeji, māgá pedee bada perā. ³³ Mamīda Jesús p'irrabaiji māik'aapa chi k'ōp'āyoorā k'īra ak'ip'eda, māgaji Pedromaa:

—Mi ik'aawaapa āyaa wāji, Satanapa māga jarapida perā! Pia k'īsia-e Ak'ōrepa k'īsia bik'a. Jīp'a k'īsiamaa bida aji, eperāarāpa k'īsiapatak'a.

Sāga nipadai Jesús ome
(Mt 16.24-28; Lc 9.23-27)

³⁴ Māga bap'eda, Jesupa chi k'ōp'āyoorā t'ī p'e ataji awaraarā ome māik'aapa maaji:

—Eperā mi ome nipa k'inia bi pirā, k'īsiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bidepai. Ichi kuruso āp'aipia bi eperā peenadait'ee'k'a. Ooipia bi mia ooparik'a, ma k'aurepa miapiruta pijida piurumaa. ³⁵ Eperā piuamaa bi pirā mīde ijāapari k'aurepa, māgí piuk'āri atuait'ee. Mamīda eperā piuru pirā mīde ijāapari k'aurepa, māgí it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. ³⁶ Ma awara ħk'āare piata baima eperāpa ne-inaa pia na p'ek'au eujāde nībi jōmaweda ataru pirā, mamīda piup'eda chok'ai p'irabai-e pirā Ak'ōre eujāde? ³⁷ Ichiaba, ħk'āata teeima Tachi Ak'ōremaa, tachi piudap'eda chok'ai p'irabaipimerā? Māga p'oyaa ooda-e. ³⁸ Irupema eperāarā audú p'ek'au oo k'inia p'anapata mīde ijāadak'aa perā. Māirā taide eperā k'īra nejasia bi pirā jarait'ee mīde ijāa bi maa-e pirā mi ūraa jarait'ee awaraarāmaa, māgara mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jida k'īra nejasia bait'ee mēreda ait'ee, mi Ak'ōre Waibia k'īra wāreede chek'āri iru angeleerā ome.

9

¹ Jesupa ichiaba māgaji:

—Mia wāarata jararu. Nama p'anirā ūk'uru piudai naaweda unudait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā biru ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.

Jesús k'īra awaradaida
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² K'āima seismaa Jesús wāji ee it'ia bi nok'ode. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa Juan. Mama āra taide Jesús k'īra awaradachi. ³ Ichi p'aru t'o-t'oo ħdaadachi pi-ia t'ōdak'a. ⁴ Māga nīde chi k'ōp'āyoorāpa unujida chonaarāweda p'anapatap'edaarā Elías māik'aapa Moisés pedeemaa p'anī Jesús ome. ⁵ Māpai Pedropa māgaji Jesumaa:

—Tachi Jarateepari, ħpia bi nama p'anadait'ee pi ome! Oodait'ee te chak'eerā ōpee; aba pi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

⁶ Pedropa k'īsia-ee māga jaraji, p'era ak'i nībada perā apemaarā ome. ⁷ Māga nīde ħjararapa āra aneu cheji. Madeepa Tachi Ak'ōrepa pedeeji:

—Nāgida aji, mi Warra k'inia. Ūrīti iru pedee. ⁸ Aramata ak'idak'āri, āchi ik'aawa apida unuda-e paji; Jesús aupaita āchi ome bajī.

⁹ Eedeepa cherutade Jesupa jaraji āchia unudap'edaa nepirinaadamerā, ichi jai-idaap'eda waya chok'ai p'irabai naaweda. ¹⁰ Maperā nepirida-e paji āchia unudap'edaa.

Mamĩda āchi pitapai pedee p'anapachida k'asaa jara k'inia bi "jai-idaap'eda waya chok'ai p'irabaiit'ee". ¹¹ Maap'eda Jesumaa iidijida:

—¿Sāap'eda Moisepa p'āda jarateepataarāpa jarapatama ajida, chonaarāwedapema Elías naapiara cheit'ee Tachi K'aripapari k'āyaara?

¹² Irua p'anauji:

—Wāarata jara p'ani. Elías naapiara cheit'ee māik'aapa ne-inaa jōmaweda pia ooit'ee, eperāarāpa auteebaidamerā iru t'ēe cheru. Mamĩda mia jara bi: Ak'ōre Ũraa p'ādade ichiaba jara bi mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, miapidait'ee māik'aapa k'īra unuamaa iru p'anadait'ee. Tachi Ak'ōre Ũraa p'ādade p'ā jēra bik'a ichia oopiit'ee. ¹³ Mamĩda eperā Elías jīak'aa chejipi. Māgí t'ījarapachida Juan Bautista. Āchia oo k'iniata oojida iru ome Ak'ōre Ũraa p'ādade jara bik'a.

Jesupa k'ūtrāa k'ap'iadeepa netuara uchiapida

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Jesús, Pedro, Santiago māik'aapa Juan pachedak'āri apemaarā k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamāi, unu chejida eperāarā chok'araarāpa wap'ira iru p'ani māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā ūk'uru aupedee jōni ma k'ōp'āyoorā ome. ¹⁵ Jesús unudak'āri, ak'itrua para beeji māik'aapa p'ira wājida irumaa auteebaide. ¹⁶ Māpai Jesupa iidiji āchima:

—¿K'āaredeta aupedee p'anima mi k'ōp'āyoorā ome?

¹⁷ Eperāpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, mi warra aneeji pīmaa netuarapa ichiwa iru bairā. ¹⁸ Ma netuarapa wawat'i bat'at'aapari eujāde. Maap'eda it'aidee k'ōp'ep'ee che nībeepari, k'ida kierrkierree nībeepari, ichiaba k'ap'ia ibia nībeepari. Mia chupiria iidiji pi k'ōp'āyoorāmaa ma netuara uchiapit'aadamerā. Mamĩda p'oyaada-e paji.

¹⁹ Māpai Jesupa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa:

—Aai, eperāarā, ¿at'ārita mide ijāada-e p'anik'ā? ¡Ijāadak'arāk'api p'ani! ¿Jōmasaa taarāit'ee parā ome ijāarutamaa? Anéeti ma warra.

²⁰ Māpai aneejida Jesumaa. Mamĩda netuarapa Jesús unuk'āri, warra wawat'aaji māik'aapa bat'at'aaji eujāde. It'aideepa k'ōp'ep'ee eujāde pirabai nībeeji. ²¹ Jesupa iidiji ma warra ak'ōrema:

—¿Sāaweda māgá nībīma? aji.

Chi ak'ōrepa p'anauji:

—Ma-āri weda. ²² At'apai netuarapa bat'at'aapari t'ipitau urua nībide maa-e pirā toida peet'aait'ee. Mapa p'oyaa ooita bi pirā, tai chupiria k'awāaji māik'aapa k'aripapāde aji.

²³ Jesupa p'anauji:

—¿K'asaa pi pedee? ¿P'oyaa ooik'ā a bik'ā? ¡Eperāpa mide ijāa bi pirā, mia ne-inaa jōma oopari!

²⁴ Māpai chi warra ak'ōrepa golpe pedeeji:

—Ijāa bida aji. ¡Mi k'aripāji waapiara ijāait'ee!

²⁵ Jesupa unuk'āri eperāarā seedaruta, māgaji netuaramaa:

—Netuara, ichiwapipari māik'aapa k'īri k'īpipari, uchíaji jā warra k'ap'iadeepa māik'aapa waa iru k'ap'iade t'īunaapāde aji.

²⁶ Māpai netuara biadachi māik'aapa warra golpe wawat'aaji. Maap'eda uchiadachi warra k'ap'iadeepa. Ma warra piudak'a atabaibeeji. Māpai arii see nībadaarāpa māgajida:

—Piudachida, ajida.

²⁷ Mamĩda Jesupa juade jita atap'eda, p'irabai ataji. Māpai ma warra k'ap'ia pia beeji.

²⁸ Maap'eda Jesús wāji teedaa chi k'ōp'āyoorā ome. Ituaba bak'āri, chi k'ōp'āyoorāpa iidijida Jesumaa:

—¿Sãap'eda taipa ma netuara p'oyaa uchiapida-e pajima? ajida.

²⁹ Jesupa p'anauji:

—It'aa t'ĩ b̄ipapai m̄agee netuara uchiapiparida aji.

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Mamãik'aapa w̄adək'ãri, Galilea eujãde w̄ayaajida. Mamĩda eperãarãmaa k'awapi k'inia-e bada perã, ³¹ Jesupa ne-inaa oo-e paji mama, chi k'õp'ãyoorãmaa jarateemaa bada perã. M̄gapachi:

—Eperãpa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, baaipiit'ee k'achia beerã juade m̄aik'aapa ãchia mi peepit'aadait'ee. Mamĩda ewari õpeemaa mi waya chok'ai p'irabaiit'ee.

³² Chi k'õp'ãyoorãpa k'awada-e paji sãap'eda irua m̄aga jaraji. Mamĩda waawee p'anajida iididait'ee.

Eperã waibiara bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Pachejida Capernaum p'uurude. Teeda p'anide, Jesupa iidiji:

—¿Parã k'ãata pedee che w̄ajidama aji, ode?

³⁴ Mamĩda k'ĩra nejasiapa k'ĩup'ee para beeji, ode aupedee che w̄adap'edaa perã, ãchidepema k'aita waibiara bi. ³⁵ Jesús su-ak'i beeji m̄aik'aapa chi k'õp'ãyoorã doce t'ĩ p'e atap'eda, maaji:

—Eperã apemaarã k'ãyaara waibiara pa k'inia bi pirã, ek'ariara bai pia bi m̄aik'aapa t'ãri o-ĩa apemaarã k'aripaipia bi.

³⁶ M̄apai Jesupa warra chai jua jita atap'eda, ak'i n̄ib̄iji ãchi esajĩak'a. Jira atap'eda, w̄ere ataji jarateeit'ee m̄aik'aapa jaraji:

³⁷ —Eperãpa mide ijãa bi k'aurepa n̄agĩ warra chaik'a auteebairu pirã, mi jida auk'a auteebaipari. Ma awara mi aupai auteebai-e; ichiaba Tachi Ak'õre auteebai bi, iruata mi p̄eida perã.

Ak'õrede ijãak'ãri, ne-inaa pia oopari

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ M̄apai Juanpa maaji:

—Tachi Jarateepari, taipa unujida eperãpa pi t'ĩ jarap'eda, netuara uchiapi bi eperãarã k'ap'iadeepa. M̄aga unudak'ãri, taipa waa oonaapãde ajida, tachi ome nipak'aa perã.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au oopiti. Eperãpa ne-inaa pia ooru pirã mi t'ĩde eperãarãpa p'oyaa oodak'aa, m̄aga oop'eda, pedee k'achia jara-e pai mi ãp̄ite. ⁴⁰ Tachi ome nipak'aa pijida, tachi eere bida aji. ⁴¹ Mia w̄aarata jararu. Eperãpa parãmaa pania vaso aba pida teeru pirã todamerã, parãpa mi, Cristode ijãapata perã, Tachi Ak'õrepa ma eperãmaa ne-inaa pi-ia teeit'eeda aji.

K'ĩrak'aupai p'ek'au k'achia oodai

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² —Mamĩda eperãpa mide ewaa ijãa p'anĩrãmaa acha bi warra chaik'a, ijãapiamaa bi pirã, piara bak'aji k'ũruma iru otaude jĩ atadap'eda, p'usa jãde bat'at'aadait'ee. ⁴³⁻⁴⁴ Pichi juapa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, ma k'achia oo amãaji, pichi jua t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wãit'ee jua mosaa, k'ap'ia jõmaweda atuai k'ãyaara t'ipitau ichita j̄eraj̄eraa jira bide. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ichiaba pichi b̄ir̄ipa ne-inaa ooda k'aurepa k'achiade baairu pirã, ma k'achia oo amãaji, pichi b̄ir̄i t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi Ak'õre ode nik'anik'aa nipait'ee b̄ir̄i abapai bik'a, k'ap'ia pia tok'arradee bat'a atap̄ei k'ãyaara. ⁴⁷ Ichiaba pichi taupa ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirã, ma k'achia oo

amáaji pichi tau ãt'ak'ajik'a. Piara bi Tachi Ak'õre ode nipait'ee tau abapai bik'a, tau omeeweda nipai k'ãyaara netuara ode tok'arradee.

⁴⁸ 'Mama ichita miapiit'ee tachi chiara k'opari k'ipa piuk'aa mãik'aapa tachi k'ap'ia paapari t'ipitau k'ïik'aa bide.' (Is 66.24)

⁴⁹ —T'ã p'urupata chik'ode mik'iapiamaapa. Auk'a Tachi Ak'õrepa ichideerã pia ak'i bapari atuapiamaapa netuara o k'achiade. ⁵⁰ Ma awara chik'o warraara bi t'ã ome. Mamïda t'ã k'iyaa-edaik'ãri, ma chik'o warraa-ee bi. ¿Sãga ma t'ã waya k'iyapiima? Ichiaba tachi t'ãri pia p'anada-e pak'ãri, Tachi Ak'õre k'ïrapite servi-e p'ani. Mapa óoti Ak'õre Ûraade jara bik'a. Mãgá k'ãiwee p'anadait'ee apemaarã ome.

10

Jesupa jarateeda miak'ãi p'anãrã mia amaanaadamerã (Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesús uchiap'eda chi k'õp'ãyoorã ome Capernaumdeepa, wãjida Jordán to k'ïraik'a eeree, Judea eujãde panarutamaa. Mama p'anide waya Jesús badamãi eperãarã cheep-urupachida, eperãarãpa oopatap'edaak'a iru wãrumaa. Waya Jesupa jarateemaa beeji naaweda oopatak'a. ² Mãga nide fariseorã ùk'uru irumaa chejida. Moisepa p'ãda merapii jïak'aapa, iidijida:

—¿imik'ïrapa ichi wëra amaapia bik'ã? ajida.

³ Irua p'anauji:

—¿K'ãata ùraaji Moisepa?

⁴ Jarajida:

—Moisepa ùraajida ajida, wëra amaaru pirã, mia amaada k'art'a p'ã teeipia bi.

⁵ Mãpai Jesupa maaji:

—Moisepa mãga jaraji parã judiorã k'ïri k'isua p'anadairã. ⁶ Mamïda Tachi Ak'õrepa na eujã ook'ãri,

'Ooji imik'ïra mãik'aapa wëra.'

(Gn 1.27)

⁷ 'Mapa imik'ïrapa atabëit'ee chi ak'õre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wëra ome. ⁸ Mãgá eperã omee weda eperã apai pik'a p'aneedait'ee.'

(Gn 2.24)

Eperã omé p'ani mïda, jïp'a eperã apai pik'a p'aneepata Tachi Ak'õre k'ïrapite. ⁹ Tachi Ak'õrepa mãgá eperãarã omé araa papik'ãri, apidaapa amaapidaik'araa bida aji.

¹⁰ Ai t'ëepai teeda p'anadak'ãri, Jesús ome nipapataarãpa pedee p'aneejida fariseorãpa iididap'edaade. ¹¹ Jesupa jaraji:

—Eperãpa chi wëra amaataaru pirã, awaraa wëra ataik'araa bi. Mãga ooru pirã, p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'õre k'ïrapite mãik'aapa chi wëra k'ïrapite, Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã wëra iru bak'ãri, awaraa ome k'ãik'araa bi. ¹² Ichiaba wërapa chi imik'ïra amaataaru pirã, awaraa imik'ïra ataik'araa bi. Mãga ooru pirã, auk'a p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'õre k'ïrapite.

Jesupa warrarã bendiciada (Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Warrarã aneejida Jesumaa iru jua bimerã ãra ïri. Mamïda Jesús k'õp'ãyoorãpa ma warrarã aneedap'edaarã itriajida. ¹⁴ Jesupa mãga unuk'ãri, t'ãri ãriidachi chi k'õp'ãyoorã ome. Mãpai mãgaji:

—jïtrianáati! Ichiak'au mïmaa warrarã chepíti, Tachi Ak'õrepa ãra jïak'arã biit'ee perã ichi jua ek'ari ichideerã p'aneedamerã. ¹⁵ Mia wãarata jararu. Warra chak'eerãpa waawee-ee ijãapata t'ãri o-ïa Tachi Ak'õrede. Auk'a tachi chonaarãpa pida ijãadaipia bi p'aneedait'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome.

¹⁶ Warra chak'eerã jira atap'eda, ichi jua ãra ïri bi wãpachi mãik'aapa bendicia wãpachi.

Eperã p'arat'ara bi Jesús ome pedeeda
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesús wãit'ee arude, eperã p'ira chep'eda, iru k'ĩrapite bedabaidachi mãik'aapa mãgaji:
—Tachi Jarateepari t'ãri pia, ¿k'ãata mia oopia bima aji, it'aa wãit'ee?

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—¿Sãap'eda mĩmaa t'ãri pia bida a bima? aji. T'ãri pia apaita bi; mãgĩ Tachi Ak'õre. ¹⁹ Pia k'awa bi Tachi Ak'õrepa Moisemaa ũraa p'ãpida:

'Eperã peenãaji; miak'ãi bi pĩrã, awaraarã ome k'ãináaji; nechianãaji; seewa jaranãaji chĩara k'achiade baapiit'ee; ichiaba chĩara k'ũranãaji; pĩchi ak'õre mãik'aapa pĩchi nawe k'inia iru baparĩji mãik'aapa ãra pedee ũriparĩji.' (Ex 20.12-16)

²⁰ Mãpai ma eperãpa maaji:

—Tachi Jarateepari, mia ma jõma ooparida aji, k'ũtrãa weda.

²¹ Jesupa irumaa k'inia ak'iji mãik'aapa mãgaji:

—Ne-inaa aba waide oo-e bi. Pĩchi net'aa jõmaweda netok'oonãaji mãik'aapa chupĩria beerãmaa ma p'arat'a téeji. Mãga ooru pĩrã, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'õre eujãde. Mãga oop'eda, mi ome nipa chéji.

²² Ma eperãpa mãga ũrik'ãri, k'ĩsia paraadachi mãik'aapa k'ĩra pia-ee wãji, p'arat'a audú k'inia bada perã.

²³ Jesupa ichi ik'aawa p'anadap'edaarãmaa ak'ip'eda, mãgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—¿Chaaree bait'ee p'arat'ara beerã p'aneedait'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome!

²⁴ Jesús k'õp'ãyoorã ak'itrua para beeji mãga ũridak'ãri. Mãpai waya Jesupa maaji:

—Aai, warrarã, ¿chaaree bi p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome!

²⁵ Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beeit'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari, camello aguja taude wãyaai k'ãyaara.

²⁶ Chi k'õp'ãyoorãpa mãga ũridak'ãri, waapiara p'era pik'a para beeji mãik'aapa ãchi pitapai iidi para beeji:

—Mãgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wãyama? ajida.

²⁷ Jesupa ãchimaa ak'iji mãik'aapa p'anauji:

—Eperãarãpa p'oyaa ooda-e, audú chaaree bairã. Mamĩda Tachi Ak'õre-it'ee ne-inaa chaaree wẽ-eda aji.

²⁸ Mãpai Pedropa mãgaji:

—Tai net'aa jõmaweda atabëijida pi ome nipapataadait'ee.

²⁹ Jesupa maaji:

—Mia wãarata jararu. Parãpa atabëijida pãchi te, ãpema, ãpewẽra, nawe, ak'õre, warrarã mãik'aapa eujã, mi k'aurepa mãik'aapa mia pedee pia jaratee bi k'aurepa. ³⁰ Mamĩda net'aa atabëidap'edaarãpa ma k'ãyaara na p'ek'au eujãde p'ani misa, na ne-inaa atada cien audú atadait'ee: te, ãpemaarã, ãpewẽraarã, naweerã, warrarã mãik'aapa eujã, chĩarapa ãra miapi iru p'ani jida mi k'aurepa. Ma awara piuk'ãri, ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'õre ome. ³¹ Mamĩda ãrapema waibiara p'anĩrã eperãarã k'ĩrapite, ek'ariara p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Jõdee ek'ariara p'anĩrã eperãarã k'ĩrapite waibiara p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

Jesupa jarada õpee jarada ichi peedait'ee
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Ai t'ẽepai Jesús apemaarã naa wãji Jerusalendee. Chi k'õp'ãyoorã p'era pik'a iru t'ẽe wãjida. Awaraarã ichiaba iru t'ẽe waaweede wãjida. Mãpai Jesupa waya chi k'õp'ãyoorã doce awara ãi t'ĩ p'e ataji mãik'aapa nepĩriji ichi p'asait'ee bi:

³³ —Tachi wãruta Jerusalendee. Mama mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, jita atadait'ee mãik'aapa ateedait'ee p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãmaa. Æchia iididait'ee k'ĩra tewaraarãmaa mi peet'aadamerã. ³⁴ Mi oo iru

p'anadait'ee; k'ĩramaa idudait'ee; soopa widait'ee m̃aik'aapa peet'aadait'ee. Mamĩda ewari õpeemaa mi waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Santiago Juan ome chupirria iididap'edaa

(Mt 20.20-28)

³⁵ Zebedeo warrarã, Santiago m̃aik'aapa Juan, Jesús k'ait'a chejida m̃aik'aapa m̃agajida: —Tachi Jarateepari, taipa ne-inaa audú k'inia p'ani. Mapa chupirria iidi p'ani m̃aga oomerã.

³⁶ Irua iidiji:

—¿K'ãata k'inia p'anima aji, mia oomerã parã ome?

³⁷ M̃agajida:

—Pi truade jõmaarã poro waibia pak'ãri, tai auk'a poro waibiarã pi ek'ari p'anee k'inia p'ani; aba su-ak'i beei pi juaraare, apema pi juabi eere.

³⁸ M̃apai Jesupa p'anauji:

—Parãpa wãara k'awada-e p'ani k'ãata iidi p'ani. ¿Parãpa ne-inaa k'achia choodaik'ã aji, mia chooit'ee bik'a? Maap'eda ¿parã piu k'iniadaik'ã aji, mi piut'ee bik'a?

³⁹ Æchia p'anaujida:

—¡P'oyaadaipi!

Jesupa maaji:

—Parãpa ne-inaa k'achia choodait'eeda aji, mia chooit'ee bik'a. Ma awara piudait'ee mi piut'ee bik'a. ⁴⁰ Mamĩda mia p'oyaa jara-e k'airãta mi juaraare wa juabi eere su-ak'i p'anedait'ee. Tachi Ak'õrepapai m̃aga jarai.

⁴¹ Apemaarã diez k'õp'ãyoorãpa ùridak'ãri Santiago Juan ome iididap'edaa, k'ĩraudachida ãchi ome. ⁴² Mapa Jesupa t'ĩ p'e ataji m̃aik'aapa maaji:

—Parãpa k'awa p'ani ijãadak'aa beerã poro waibiarãpa ãchia oo k'iniata oopipata eperãarãmaa. Waaweepa ãchi jua ek'ari p'anirãpa oopata ãchia jara p'anik'a. ⁴³ Mamĩda parãpa oodaik'araa bi ma poro waibiarãpa oopatak'a. Ma k'ãyaara ijãapataarã t'ãide chi waibiarã pa k'inia bipa apemaarã chupirria k'awaaipia bi m̃aik'aapa k'aripaipia bi. ⁴⁴ Pia jarait'eera, parãdepema aba poro waibia pa k'inia bi pirã, awaraarã k'aripaipia bi, esclavopa chipari k'aripaparik'a. ⁴⁵ Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema m̃ida, na p'ek'au eujãde che-e paji eperãarãpa mi jlia iadamerã. Jip'a cheji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Piut'ee eperãarã chok'ara uchiadamerã p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Jesupa tau p'ãriu bada Bartimeo jipada

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Jesús wãyaa wãk'ãri Jericó p'uurude chi k'õp'ãyoorã ome, eperãarã chok'ara auk'a chejida ãra ome. Ma p'uurudeepa uchua wãdade, o bi ik'aawa eperã tau p'ãriu bi su-ak'i baji p'arat'a iidimaa. Ma eperã t'ijarapachida Bartimeo. M̃agí Timeo warra paji. ⁴⁷ Ærik'ãri Jesús Nazaretdepema ichi ik'aawa wãyaa wã, ma tau p'ãriu bipa golpe biamaa beej:

—¡Jesús! ¡Rey David Warra, mi chupirria k'awáaji!

⁴⁸ Ma ode p'anadap'edaarãpa itriat'aapachida k'ĩup'ee beemerã. Mamĩda waapiara biapachi:

—¡Rey David Warra, mi chupirria k'awáaji!

⁴⁹ M̃apai Jesús ak'inĩ beej m̃aik'aapa m̃agaji:

—T'ĩ atanãti.

M̃apai t'ĩ atanajida tau p'ãriu bi:

—Isapai, p'irabãiji. Pi t'ĩ bipi. ¡Waaweenãaji!

⁵⁰ M̃apai chi poroba ãyaa bat'at'aap'eda, p'inajiti bainĩ beej m̃aik'aapa Jesumaa cheji.

⁵¹ M̃apai Jesupa iidiji:

—¿K'ãata k'inia bima aji, mia oomerã pi ome?

Tau p'ãriu bîpa p'anauji:

—Jesús, Tachi Waibia, michi taupa pia unu k'inia bîda aji.

⁵² Jesupa mǎgaji:

—Jîpajîpi mide ijâada perã. Wãipia bîda aji.

Aweda tau p'ãriu badapa pia unuji mǎik'aapa Jesús t'êe wãji ode.

11

Jesús Jerusalén p'uurude

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesús Jerusalén p'uuru k'ait'a wǎk'ãri, Olivo Ee k'îrapite panaji chi k'õp'ãyoorã ome. Mama p'ani Betfagé mǎik'aapa Betania p'uuru. Jesupa chi k'õp'ãyoorã omé naa pëik'ãri, mǎgaji:

² —Wãti ara bi p'uuru tachi k'îrapite bîmaa. Ará panadak'ãri, ununadait'ee burro jî bainî bi, waide apida batauda-e p'ani iru îri. Êra atãti mǎik'aapa anéeti. ³ Apidaapa iidiruta pîrã, k'ãare-it'ee êramaa p'ani, jarãti: “Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bi. Waya tee chedait'eepi.”

⁴ Chi k'õp'ãyoorã wǎdak'ãri, ununajida burro jî bainî bi o bi ik'aawa te ãuk'idaa. Mǎpai êra atajida.

⁵ Mamîda arii p'anadap'edaarãpa iidijida:

—¿K'ãata oomaa p'anima parãpa? ¿K'ãare-it'ee êra ataruta jã burro?

⁶ Mǎpai Jesupa jaradak'a p'anaudak'ãri, ichiak'au pëijida.

⁷ Burro ateedap'eda Jesumaa, ãchi îripema p'aru jîpatap'edaa ata bîjida ai îri mǎik'aapa Jesús batauji. ⁸ Jesús mǎgá wǎyaa wǎk'ãri, chok'araarãpa ãchi p'aru t'õ jêra bîjida o jãde Jesús k'îrapite; ichiaba ùk'uruurãpa t'õ jêra bîjida k'iru t'iap'edap'edaa, ãchi rey pai jîak'aapa.

⁹ Jesús naa wǎdap'edaarãpa mǎik'aapa t'êe che wǎdap'edaarãpa o-ia biapachida:

—¡Hosana! ¡K'îra wãree! ¡Tachi Ak'õrepa pia ak'i bapari ichia pëida ichi pari nipamerã na eujãde! ¡K'îra wãree Ak'õre eujãde, Tachi K'aripapari cheru perã! (Sal 118.25-26)

¹⁰ ¡Tachi Ak'õrepa pia ak'i bapariit'ee ichia rey pëida! ¡David tachi rey padak'a waya rey iru p'anadait'ee! Tachi Ak'õrepa nǎgí auk'a pia ak'i bapariit'ee. ¡Hosana! ¡K'îra wãree Ak'õre eujãde, Tachi K'aripapari cheru perã!

¹¹ Jesús Jerusalende pachek'ãri, wãji Ak'õre te waibiadee. Aide eperãarãpa oo para bi unup'eda, waya wãji Betania p'uurudee chi k'õp'ãyoorã ome, k'ewara bada perã.

Jesupa higuera bîrîmaa ijîati pedeeda

(Mt 21.18-19)

¹² Ai norema, Betania p'uurudeepa uchiadak'ãri, Jesús jarrapisia nîbeeji. ¹³ T'imîpa unuji higuera bîrî bainî bi k'iru paraa. Mǎpai araa ak'inaji chau bi jîak'aapa. Mamîda chau-ee baji. Chi k'iru aupaita unuji, chaujara-e pada perã. ¹⁴ Mǎpai ma higuera bîrîmaa mǎgaji:

—¡Pi waa chauk'aa pait'eeda! aji.

Chi k'õp'ãyoorãpa irua jarada ùrijida.

Jesupa ne-inaa netopataarã jêrek'ooda Ak'õre te waibiadeepa

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Ai norema waya Jerusalende pachedak'ãri, Jesús Ak'õre te waibiade t'îuji mǎik'aapa net'aa netopataarã taawaa jêrek'ooji. P'arat'a tau t'erabaipataarã mesa sîa bat'ak'oo wãji, paloma netopataarã banco paara. ¹⁶ Ak'õre te waibiadee wǎyaapik'aa paji net'aa ateerutaarã. ¹⁷ Mǎpai jarateemaa beeji:

—Tachi Ak'õre Ũraa p'ã jêra bide jara bi:

‘Mi te it'aa t'ipata teda apataadait'ee, jōma na eujãdepemaarã-it'ee.’ (Is 56.7)
 ‘Mamĩda parãpa nechiapataarã ték'ata oo iru p'ani.’ (Jer 7.11)

¹⁸ Mãga ũridak'ãri, p'aareerã poroorã Moisepa p'ãda jarateepataarã ome k'ĩsia p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee. Iru waawee p'anajida, eperãarãpa ak'itrua para bada perã irua jaratee bi k'aurepa. ¹⁹ K'ewarãa Jesús chi k'õp'ãyoorã ome uchijida p'uurudeepa.

Higuera bĩri p'oodarida
 (Mt 21.20-22)

²⁰ Ai norema tap'eda waya Jesús chi k'õp'ãyoorã ome wãyaajida higuera bĩri badamã. Unujida chi k'arra jōmaweda p'oo ak'inĩ bi. ²¹ Mãpai Pedropa k'irãpaji Jesupa jarada mãik'aapa jaraji Jesumaa:

—¡Tachi Jarateepari, ak'iji! Pia higuera bĩrimaa ijĩati pedeeda p'oodachida aji.

²² Jesupa p'anauji:

—Ijãapatãati Tachi Ak'õrede. ²³ Mia wãarata jararu. Eperã wãara Tachi Ak'õrede ijãa bi pĩrã, iidipia bi ne-inaa oomerã, ichi t'ãridepai k'ĩsia-ee: “¿Ooik'ã wa oo-e pai?” Mãgã Tachi Ak'õrepa irua jaradak'a ooit'ee. Jararu pĩrã eemaa: “Jãmãik'aapa ãyaa wãji mãik'aapa p'usa jãde baainãji,” Tachi Ak'õrepa mãga ooit'ee. ²⁴ Mãgã it'aa iididak'ãri, naapiara ijãati Tachi Ak'õrepa oorũ parãpa k'iniata, pãchi t'ãri auk'a p'ani perã iru ome. Mãgã p'anadairã irua ooit'ee parãpa it'aa iididap'edaa. ²⁵ Parã it'aa t'ĩdak'ãri, k'ĩsianãati apemapa k'achia ooda parãmaa. It'aa t'ĩdai naaweda, iru chupĩria k'awãati mãik'aapa perdonãati irua k'achia ooda. Mãga ooruta pĩrã, Tachi Ak'õre it'ari bipa perdonãait'ee parãpa p'ek'au k'achia oopata. ²⁶ [Mamĩda awaraarãpa k'achia oodap'edaa parãmaa perdonãada-e pĩrã, mãgara Tachi Ak'õrepa ichiaba perdonãa-e parãpa ne-inaa k'achia oopata.]

Tachi Ak'õrepa Jesús pẽida
 (Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Ma t'ẽepai waya chejida Jerusalendee. Jesús Tachi Ak'õre te waibiade ni misa, irumaa chejida p'aareerã poroorã, Moisepa p'ãda jarateepataarã mãik'aapa judiorã poro waibiarã. ²⁸ Iidijida:

—¿Tachi Ak'õrepa tai biji-ek'ã ichi te waibia ak'idamerã? ¿K'aipa pĩmaa nãga oopi bima? ajida.

²⁹⁻³⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia pida parãmaa iidit'ee: ¿K'aipa pẽijima aji, Juan Bautistapa poro choo chemerã; Tachi Ak'õrepa maa-e pĩrã eperãarãpa? P'anauruta pĩrã, mia pida ichiaba jarait'ee k'ai juapa mia nãgĩ ne-inaa oo bi. P'anaudapãde aji.

³¹ Mãpai ãchi pitapai pedee para beejĩ:

—Tachi Ak'õrepa pẽidada aruta pĩrã, irua iidit'ee: “Mãgara, ¿sãap'eda Juan ũraa ijãada-e pajima?” Mapa mãga p'oyaa jarada-e. ³² Ma awara ¿tachia sãga jaradaima eperãarãpa Juan pẽidap'edaa? Mãga jararuta pĩrã eperãarã k'ĩraudaridait'ee tachi ome.

Ãchia waawee p'anapachida k'awa p'anadap'edaa perã jōmaarãpa ijãa p'anapachida Juan Tachi Ak'õre pedee jarapari paji. ³³ Mapa p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan pẽiji.

Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mãgara mia pida jara-eda aji, k'aipa mĩmaa nãga oopi bi.

12

Mimiapataarã k'achia beerãde nepĩrida
 (Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Jesupa nepĩrimaa beejĩ ãchimaa:

—Eperãpa uva eujã uuji mãik'aapa t'iak'auk'ooji. Ichiaba bõgo mãudee ooji uva piart'idait'ee. Ma awara te it'ia ooji ma írãpa ak'idait'ee. Mãga oop'eda, ne-uu eujã ak'ipataarã jiriji mimiadamerã ichi-it'ee. Maap'eda awara äyaa wãji. ² T'ëpai uva oropata ewari pak'ãri, ma eujã chiparipa ichi mimiapari pëiji mimiapataarãmaa iidi-namerã ichi eere bee bi chauda tee pëidamerã. ³ Mamãda ãchia iru jita atadak'ãri, sãk'oojida maap'eda jua arajãa pëit'aajida chiparimaa. ⁴ Mãpai chi eujã chiparipa waya awaraa mimiapari pëiji. Mamãda mãgí poro k'õop'et'aajida mãik'aapa waajarak'oojida. ⁵ Pëiji awaraa mimiapari; mãgí peet'aajida. Mãpai awaraarã chok'ara pëiji. Mãgírãdepema ùk'uru wik'oojida, apemaarã peek'oojida.

⁶ Mamãda at'ãri ichi ome iru baji ichi warra k'inia iru bada. K'ĩsijaji: “Mi mimiapataarã ome k'achia oojida. Mamãda acha bi mi warra perã, waaweedit'ee. Mapa mia iru pëiit'ee.” ⁷ T'imí weda iru warra unudak'ãri, ma mimiapataarã pedee para beeji: “Jãgipa ichi ak'õre net'aa jõmaweda atait'ee chi ak'õre piuk'ãri. Peet'aadãma ajida, tachi eujã chiparik'a p'aneedit'ee.” ⁸ Mãpai iru pachek'ãri, jita atajida mãik'aapa peet'aajida. Maap'eda chi k'ap'ia ma uva eujãdeepa bat'at'aanajida. Mãgapai paji.

⁹ Mamãda, ma nepiri aupak'ãri, iidiji:

—¡K'ĩsãti! ¿K'ãata ooit'ee chiparipa? Mia jarait'ee. Wãk'ãri, ma eujã ak'ipataarã peek'oonait'ee mãik'aapa awaraa mimiapataarã jirinait'ee chi ne-uu eujã ak'ipataadamerã.

¹⁰ ¿Parãpa Ak'õre Ũraa p'ãda leeda-e p'anik'ã?

‘Te oopataarãpa mãu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi. ¹¹ Tachi Ak'õrepa mãga ooji, tuchia unudamerã mãik'aapa ak'itrua para beemerã.’ *(Sal 118.22-23)*

Mãgara k'ĩsiadapãde aji, pia k'awaadait'ee mia jarateeda.

¹² Mãpai judiorã poroorãpa Jesús jita atapidait'ee paji, k'awadap'edaa perã irua ãchideta pedee baji. Mamãda eperãarã chok'ara paraaji Jesús eere. Ma k'aurepa waawee p'anajida jitapidait'ee. Mapa ichiak'au atabëijida; maap'eda wãjida.

P'arat'a p'aapatap'edaa reymaa impuesto-it'ee

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ T'ëpai waya judiorã poroorãpa pëijida fariseorã mãik'aapa Rey Herodes eere p'anadap'edaarã Jesús imiateedamerã mãik'aapa peepit'aadamerã. ¹⁴ Wãjida mãik'aapa iidijida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'ani pia wãarata jarapari. Ma awara pariatua ijãak'aa awaraarã k'ĩsiadeepa jara p'ani. Ichiaba pia auk'a jarateepari eperãarã waibiarãmaa mãik'aapa chi chupiria beerãmaa. Pia jarateepari tachi p'anapataadamerã Ak'õrepa k'inia bik'a. Maperã taipa iidi k'inia p'ani: ¿Pia bik'ã tuchia impuesto p'aadait'ee Cesarmaa? ¿P'aadaipia bik'ã irua jara bik'a wa p'aadaik'araa bi?

¹⁵ Mamãda Jesupa k'awaji ãchia Tachi Ak'õrede ijãapatada apata mãda, wãara ijãadak'aa. Maperã mãgaji:

—¿Sãap'eda mi k'ũra k'inia p'anima? aji. Denario p'arat'a tau anéeti mia ak'iit'ee.

¹⁶ Jesupa p'arat'a tau ak'ik'ãri, iidiji:

—¿K'ai k'ĩrata nade bi, mãik'aapa k'ai t'ĩta p'ã bima? aji.

P'anaujida:

—César k'ĩra mãik'aapa ichi t'ĩta p'ã bida ajida.

¹⁷ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mãgara téeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, mãik'aapa téeti Tachi Ak'õremaa irua iidipari.

Iru pedee ũridak'ãri, ak'itrua para beeji.

Iididap'edaa piudap'edaarã chok'ai p'irabaipatade
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Māpai saduceorã ũk'uru wājida Jesumaa ne-inaa iidide iru k'ūradait'ee. Māirāpa jarateepata piudap'edaarã chok'ai p'irabaidak'aa. Maperã iidijida:

¹⁹ —Tachi Jarateepari, Moisepa nāga p'ã bëiji tachi-it'ee: Eperã miak'ãi bi warra wēe piuru pīrã, chi ĩpemapa iru wēra ataipia bi māk'aapa ai ome warra oopia bi chi ĩpema piuda k'ap'ia pari. ²⁰ Mapa ĩpia k'ãata k'ĩsia bi nāgide? ĩpemaarã siete p'anajida. Chi naapema miak'ãiji. Mamīda warra wēe piuji. ²¹ Māpai araarepema ĩpema miak'ãiji ma p'ētrãa ome. Mamīda ichiaba warra wēe piuji. Ichiaba māga p'asaji chi araarepema ĩpemaarã ome. ²² Jōmaweda miak'ãijida mīda ma wēra ome, warra ooda-e paji. Maap'eda ichiaba ma wēra piuji. ²³ Māpai wāara pīrã piudap'edaarã chok'ai p'irabaipata, waya chok'ai p'aneeruta ewate, ĩk'ai wēra pait'eema ajida, jōmaweda iru ome miak'ãi p'anadap'edaa perã?

²⁴ Jesupa p'anauji:

—Ak'õre Ūraa pia k'awada-e p'anadairã, parãpa awara k'ĩsia iru p'ani. Ichiaba k'awada-e Tachi Ak'õrepa ne-inaa jōmaweda oopari. ²⁵ Eperãarã piudap'eda chok'ai p'irabaidak'ãri, imik'ĩraarã wēraarã ome waa miak'ãida-e pait'ee. Angeleerã ichi truade p'anĩrãk'ap' p'anadait'ee. ²⁶ Ma awara parãpa k'achia k'ĩsia p'anapata jaradak'ãri piudap'edaarã chok'ai p'irabaidak'aa. ĩWaide parãpa Ak'õre Ūraade pia k'ĩsiada-e p'anik'ã? Abraham, Isaac māk'aapa Jacob jai-idaajida mīda, Tachi Ak'õrepa maaji Moisemaa pak'uru jep'eda urua jira bideepa t'ipitauk'a:

'Mi pi chonaarã Ak'õre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijãadap'edaa Ak'õre Waibia.' (Ex 3.6)

²⁷ Jara-e paji: "Mi ãra Ak'õre paji." Mapa Tachi Ak'õredeerã jai-idaajida mīda, at'ãri chok'ai p'ani. ĩIru piu beerã Ak'õre-epi! Ma k'ãyaara iru chok'ai beerã Ak'õrepi. Maperã parãpa ne-inaa awaraata k'ĩsia p'ani, Tachi Ak'õrepa jarada k'ãyaara.

Tachi Ak'õre Ūraa waibiara bi
(Mt 22.34-40)

²⁸ Māgá pedee jōni misa, cheji Moisepa p'ãda jarateepari. Āchi pedee ũrii beeji. Jesupa apemaarãpa iididap'edaa pia p'anauk'ãri, māgí jarateeparipa iidiji:

—Tachi Ak'õre Ūraa jōmaweda p'ãdadepema, ĩchisãgita waibiara bima aji, apemaarã k'ãyaara?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õre Ūraa waibiara bide jara bi:

Ūrítĩ Israel pidaarã. Tachi Ak'õre Waibia apaita bi. Tachi Ak'õre awara wē-e. ³⁰ Tachi Ak'õre Waibia wāara k'inia iru baparíji pichi t'ãripa māk'aapa ne-inaa jōmaa k'ãyaara iru k'inia iru baparíji. Ewari chaa k'ĩsĩaji t'ãripa irude. T'ãri o-ĩa ooparíji irua jara bik'a.' (Dt 6.4-5)

³¹ Araare jara bi:

'Awaraarã k'inia iru baparíji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

Ak'õre Ūraa waibiara wē-eda aji, māgí omé jara aupada k'ãyaara.

³² Māpai Moisepa p'ãda jarateeparipa māgaji:

—Pia bi, Jesús. Wāarapi pia jara bi:

'Tachi Ak'õre Waibia abapai bi. Awaraa wē-e iruk'a. ³³ Tachi Ak'õre wāara k'inia iru baipia bi t'ãripa. Iru k'inia iru baipia bi ne-inaa jōma iru bi k'ãyaara. Ewari chaa k'ĩsiaipia bi t'ãripa irude māk'aapa irua jara bik'a oopia bi t'ãri o-ĩa.' (Dt 6.4-5)

'Ichiaba awaraarã k'inia iru baparíji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

Māgata oodaipia bi awaraa ne-inaa oodai k'ãyaara; net'atau bida altarde wa ne-animal peeda altarde paadai k'ãyaara Ak'õre-it'ee.

³⁴ Māgá Moisepa p'āda jarateeparipa pia p'anauru ũrik'āri, Jesupa maaji:
—Pia Ak'ōre Ũraade ewaa ijāa wāda aji, Ak'ōrepa k'inia bik'a ichi jua ek'ari o-īa nipamerā iru ode.

Maadamāiipa waawee p'aneejida waa iididait'ee.

*Tachi K'aripapari waibiara bi Rey David k'āyaara
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

³⁵ Jesupa jarateemaa bide Ak'ōre te waibia āuk'idaa, iidiji:
—¿K'āata jara k'inia p'ani Moisepa p'āda jarateepataarāpa jaradak'āri Mesías David ēreerādeepa uchiat'ee? ¿David poro waibiara bi-ek'ā, iru ēreerādeepa uchiat'ee bi k'āyaara?

³⁶ Pia k'īsiati! Tachi Ak'ōre Jaurepa p'āpiji Rey David ēreerādeepa uchiat'ee badade:
‘Tachi Ak'ōrepa jaraji Tachi Waibiamaa: “Pī mi ome auk'a waibia bairā, su-ak'i beepāde aji, mi juaraare, mia pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā p'oyaaru misa.” ’ (Sal 110.1)

³⁷ Davidpa ichi ēreerādeepa uchiat'ee bimaa t'ijaraji “Tachi Waibia”. ¿Mapa k'awada-ek'ā aji, Mesías waibiara bi chonaarāwedapema Rey David k'āyaara?

Eperāarā chok'ara mama p'anadap'edaarāpa Jesús pedee ũridak'āri, o-īadachida.

*Jesupa jarada k'īrak'aupai Moisepa p'āda jarateepataarā ome
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)*

³⁸ Jesupa jaratee bi misa, māgaji:

—K'īrak'aupai p'anapataadai Moisepa p'āda jarateepataarāk'a. Āchi audua p'anadairā, p'aru teesoo jīi awaa p'anapata māik'aapa k'inia p'anapata jōmaarāpa āchima saludaadamerā plaza bee chaa, tachi poro waibiarā ome oopatak'a. ³⁹ Ichiaba su-ak'i p'aneepata su-ak'i beepari pipiara bide Tachi Ak'ōre Ũraa jarateepata tede māik'aapa nek'odak'āri, chi su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata. ⁴⁰ Ma awara, p'ētrāa chupiria beerā te jāri atapata māik'aapa seewata taarā it'aa t'īpata eperāarā k'īrapite. Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia āchi audupiara miapiit'ee.

*P'ētrāa chupiria k'īriipa p'arat'a tau teeda Tachi Ak'ōremaa
(Lc 21.1-4)*

⁴¹ Ewari aba Jesús su-ak'i baji primisia p'arat'a p'epata k'ait'a, ak'īmaa eperāarāpa eda ata bidak'āri. P'arat'ara beerāpa waibia ata bi chepachida. ⁴² Māga nide p'ētrāa chupiria k'īri pacheji. Ata bi cheji p'arat'a tau omé cobrede. Māgí p'arat'a tau mak'īara ipia-e paji. ⁴³ Māga unuk'āri, Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa maaji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'ōre k'īrapite na p'ētrāapa primisia waibiara teejida aji, apemaarā k'āyaara. ⁴⁴ Jōmaarāpa tee p'ani āchi p'arat'a waibia iru p'anadap'edaadepema beeda. Jōdee na p'ētrāa, chupiria k'īri mīda, ichia iru k'erada jōmaweda teeji Tachi Ak'ōremaa. Teejida aji, chi p'arat'a iru bada paara chik'o netoit'ee.

13

*Jesupa jarada Tachi Ak'ōre te waibia t'eedariit'ee
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Jesús uchiak'āri Tachi Ak'ōre te waibiadeepa chi k'ōp'āyoorā ome, abaapa maaji:
—¿Tachi Jarateepari, ak'īji, acha bi māu ta-pia p'ani māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibia pi-ia oo k'obi!

² Jesupa maaji:

—Wāara, acha p'ani te pi-ia p'ani. Mamīda ewari cherude māu apida bee-e pait'ee awaraa māu īri. Na jōmaweda t'ee'oo chedait'ee.

*Na p'ek'au eujā jōi naaweda, eperāarā miadait'ee
(Mt 24.3-14; Lc 17.22-24; 21.7-24)*

³ T'ēepai wājida Olivo Eedee; Ak'ōre te waibia k'īrapite beepari. Jesús ituaba su-ak'i beek'āri, Pedro, Santiago, Juan māik'aapa Andrés iru k'ait'a wājida māik'aapa iidijida:

⁴ —¿Sāapai p'asait'ee pia jarada Ak'ōre te waibiade? ¿Sāga taipa k'awadayama ajida, ma ewari k'ait'a pak'āri p'asait'ee pia jaradak'a?

⁵ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatáati apidaamaa k'ūrapiamapa. ⁶ Mi jīak'a chok'ara chedait'ee. See-wata jaradait'ee: “Mita Ak'ōre Warra, Tachi Ak'ōrepa pēida.” Māga jara p'anipa eperāarā chok'ara k'ūradait'ee.

⁷ 'Parāpa ūridak'āri nama māik'aapa awara āi jura chōo jōni, p'eranáati. Ichita māga p'asait'ee. Mamīda at'āri na p'ek'au eujā jō-e pait'ee. ⁸ Ai naaweda eperāarā awaraarā ome chōodait'ee. Jarra oodait'ee māik'aapa awērachai wāyaapariit'ee eujā awara-awaraade. Mamīda māga p'asak'āri, ewaapi na p'ek'au eujādepemaarā miamaa p'anedait'ee.

⁹ 'iTauk'a nipapatáati! Mi k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa parā atapidait'ee judiorā poroorāmaa, mide ijāapata k'aurepa. P'ua oodait'ee Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Ateedait'ee āchi poro waibiarāmaa māik'aapa āchi reyrāmaa. Māirā k'īrapite parāpa jaradai Tachi Ak'ōrepa ooda parā-it'ee mi k'ap'ia pari. ¹⁰ Mamīda na eujā jōi naaweda, Ak'ōrepa ooda eperāarā k'aripait'ee ichita nepiridait'ee eperāarāmaa awara āi t'imí na eujāde. ¹¹ Mi k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa parā charraarā k'īrapite ateedak'āri, k'īsianáati k'āata jaradai. Maapai jarapatáati Ak'ōrepa jarapi bik'a. Ak'ōre Jaurepata k'awapipariit'ee k'āata jaradai.

¹² 'Maapai ipemaarāpa peepidait'ee āchi ipemaarā. Ak'ōreerāpa peepidait'ee āchi warrarā. Ichiaba warrarā k'īraudaridait'ee āchi ak'ōreerā ome peepirutamaa. ¹³ Jōmaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijāapata k'aurepa. Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'aripait'ee atuanaadamerā k'īra jīp'a nipapataarā Ak'ōre ode jai-idaarutamaa.

Ak'ōre ewari waibia ewate jarada

(Mt 24.15-28; Lc 21.20-24)

¹⁴ —Ewari cherude abaapa ne-inaa audú k'achia ooit'ee Tachi Ak'ōre te waibia edupiarā bi quartode ichi baik'araa bimāi. Māgí Tachi Ak'ōrepa yiarā iru bapari, k'īra unuamaa iru bairā. Māga unudak'āri, Judea eujāde p'anirā p'ira mirudaipia bi ee nok'odee. (Acha bi pedee p'āda leerupa pia k'awaipia bi, miapiamaapa.) ¹⁵ Maapai eperā ichi terrazade bi pirā, teedaa t'īuk'araa bi ichi ne-inaa p'e atade. ¹⁶ Eperā ne-uu k'āide ni pirā, teedaa cheik'araa bi ichi p'aru atade pida. Aramata wāipia bi. ¹⁷ ¡Aai, maapai chupiria jōneedait'ee wēraarā biak'oo bee maa-e pirā warra chak'eerā jude iru bee! ¹⁸ Māga wāyaai naaweda, chupiria iiditi Tachi Ak'ōremaa ma ewari p'asapinaamerā k'oijara nībide. ¹⁹ Māgí ewate jōmaarāta chupiria mia jōnadait'ee. Ak'ōrepa na eujā oodak'āriipa māga ook'aa paji, ma awara t'ēepai waa māga oo-e pait'ee. ²⁰ Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'īsaiit'ee: “Mia eperāarā taarā miapi-e pait'ee.” Māga pada paara, eperā apida bee-e pak'aji. Ak'ōrepa audú chaaree miapi-e pait'ee ichia jirit'eradaarā k'inia p'e iru bapari perā.

²¹ 'Maapai apidaapa parāmaa jararuta pirā: “¡Pichá, ak'íti! ¡Nama bi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida!” maa-e pirā jararuta pirā: “¡Ara bita Cristo!” ijāanáati. ²² Mi jīak'arā māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā jīak'arā chok'ara chedait'ee. Mamīda māirāpa jara p'ani ijāanáati, jīp'a seewa-idaa bee perā. Ne-inaa k'īra t'ādo eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa oo p'anipa eperāarā k'ūradait'ee, perā Tachi Ak'ōrepa jirit'eradaarā k'ūrarutamaa.

²³ Jesupa ichi ome nipapataarāmaa waya maaji:

—¡Tauk'a p'anapatáati! Mia māga jaraji parāpa k'awaadamerā māga p'asai naaweda.

Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri
(Mt 24.29-31; Lc 21.25-28)

²⁴—Ichiaba maapai mia p'anadap'eda, 'Ak'õrejĩru p'ãriudariit'ee; atane waa ìdaa-e pait'ee ²⁵ m̃aik'aapa lucero baaik'oodaridait'ee pajãdeepa. Tachi Ak'õrepa pajã wërepiit'ee.' (Is 13.10)

²⁶ 'Māpai eperãarãpa unudait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema jōmaarã k'ãyaara waibiara bi, k'ĩra wãree cheru jĩararade. ²⁷ Pëiit'ee mi angeleerã Ak'õre truadeepa mia jirit'eradaarã chip'e atadamerã, jōmaweda ãchi p'anapatamãiipa. T'imí bee jida na p'ek'au eujãde, p'e atanadait'ee.

Higuerade jarateeda
(Mt 24.32-35; Lc 21.29-33)

²⁸—K'ĩsiati higuera bĩride. Higuera k'ĩru t'u-k'ua uchia nĩbeek'ãri m̃aik'aapa ewaa t'ono nĩbeek'ãri, k'awaapata eujã wãsia wã. ²⁹ Māga pik'a mia et'ewa jaradak'a unudak'ãri, k'awa p'ani taarã-e mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheru. ³⁰ Mia wãarata jararu. Ìrapemaarã piudai naaweda, ma ne-inaa jōmaweda p'asait'ee. ³¹ Ewari cherude pajã na p'ek'au eujã ome jōdait'ee. Mamĩda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

K'awada-e sãapai pait'ee Ak'õre ewari waibia ewate
(Mt 24.36-44; Lc 17.26-30)

³²—Eperã apidaapa k'awada-e p'ani Eperã Ak'õre Truadepema cheit'ee ewate, chi hora jida. It'aripema angeleerãpa pida k'awada-e p'ani; mia ichiaba k'awa-e, Tachi Ak'õre Warra mĩda. Mĩ Ak'õrepapaita k'awa bi.

³³'Maperã tauk'a p'anapatãati, parãpa k'awada-e p'anadairã sãapai mi waya na eujãdee cheit'ee.

Mimiapari pia
(Mt 24.45-51; Lc 12.41-48)

³⁴—Oopatãati te chiparipa oodak'a. Māgĩ tedeepa awara ãyaa wã naaweda, ichi mimiapataarãmaa jara bëiji te pia ak'idamerã. ãchi chaachaa mimia teeji m̃aik'aapa chi te t'ĩupata ak'ĩparimaa ũraaji tauk'a bamerã. ³⁵ Chi mimiapataarãpa k'awada-e sãapaita chi te chipari waya cheit'ee ichi temaa. Māga pik'a bi parã ome. Tauk'a p'anapatãati k'awada-e p'anadairã sãapai pãchi Chipari Waibia waya cheit'ee. Chei p'ãriupodopa, esapite, et'erre k'arik'ãri, maa-e pirã tap'edapodopa. ¡Parãpa k'awada-epi! ³⁶ Tachi Ak'õre mimiapataarã, k'ĩrak'aupai k'awada-e p'anadairã pariatua mimia p'ani pirã, k'ĩra nejasia p'anadait'ee Tachi Chipari Waibia chek'ãri. ³⁷ Mia parãmaa ũraada, auk'a jōmaarãmaa jararu: ¡Tauk'a p'anapatãati!

14

Jesús jita atadait'ee pedeetedap'edaa
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ K'ãima omé falta baji Pascua fiesta pait'ee. Māgĩ fiestade pan levadura wëe k'opata. P'aareerã poroorãpa Moisepa p'ãda jarateepataarã ome jiripachida sãga Jesús k'urat'aadait'ee. Māgã jita atadait'ee paji m̃aik'aapa peepit'aadait'ee paji. ² Mamĩda ũk'uru arii p'anadap'edaarãpa maapachida:

—Fiestade ooda-eda ajida, eperãarã k'ĩrau para beepiamaapa tachi ome.

Mariapa Jesús poro ãri k'era weeda
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Jesús Betania p'uurude bak'ãri, Simón, chi leprapa k'ayaa bada apatap'edaa tede baji. Jesús su-ak'i beep'eda, nek'omaa baji. Māga nide wëra pacheji. Ateeji chok'o chak'ek'a m̃au pi-ia alabastrodee ooda. Māgĩ ipuru baji k'era ãpia nardodee oodapa. Chok'o

t'ap'a ewa ataji māik'aapa weeji Jesús poro ĩri. ⁴ Ũk'uru arii p'anadap'edaarã k'ĩraudachida māik'aapa pedee para beeji āchi pitapai:

—¿Sāap'eda jā k'era ichi k'inia weejima? ajida. ⁵ Jā wērapa netot'aada paara, trescientos denarios iru bak'aji chupiria beerã k'aripait'ee.

Mapa ma wēra itriapachida. ⁶ Mamīda Jesupa māgaji āchima:

—Ita-aria bítí; ¿K'āare-it'ee ik'achia jara jōnima? Irua ooda pia bipi. ⁷ Chupiria beerã nama p'anapata parã t'āide ewari chaa. Āchi k'aripa k'inia p'ani pirã, chupiria k'awaadai māik'aapa āchima ne-inaa pia oodai. Mamīda mi parã ome ichita ba-e pait'ee. Na ewari parāpa waa mi unuda-e pait'ee. ⁸ Na wērapa ooji ichia p'oyaarutapai mi-it'ee; mi p'urut'aaji k'erapa mi k'ap'ia iadai naaweda. ⁹ Mia wāarata jararu. Mia ooda eperāarã k'aripait'ee, māga jarateepata chaa na p'ek'au eujāde, ichiaba nepiripataadait'ee na wērapa ooda mi-it'ee. Māgá iru ichita k'irāpadait'eeda aji.

Judapa Jesús traicionaada

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Judas Iscariote, Jesús k'ōp'āyoorã docedepema aba, wāji p'aareerã poroorāmaa. Jaraji ichia āchi k'aripait'ee Jesús jitadamerã. ¹¹ Māga ũridak'āri, o-īadachida māik'aapa pedeejida p'arat'a teedait'ee Judamaa. Māpai Judapa jirīmaa beeji sāga Jesús āchima jitapiit'ee.

Pascua fiestadepema chik'o k'odap'edaa

(Mt 26.17-30; Lc 22.7-18; Jn 13.1-2, 21-30)

¹² Perá Pascua fiesta ewari pait'ee baji. Ma fiestade oveja chak'e peepata māik'aapa pan levadura wēe k'opata. Fiesta pai naaweda Jesús k'ōp'āyoorāpa iidijida irumaa:

—¿Sāma k'oit'ee Pascua fiesta ewatepema chik'o tai ome? Mama taipa ne-inaa oodait'ee nek'odai naaweda.

¹³ Māpai Jesupa pēiji chi k'ōp'āyoorã omé:

—Wāti p'uurudee. Mama ununadait'ee eperā pania chok'ode ateeru. T'ēe wāti.

¹⁴ Teedaa wāk'āri, chi te chiparimaa jarāti: “Tachi Jarateeparipa iidi pēiji: ‘¿Chisāgí cuartode Pascua chik'o k'oit'ee michi k'ōp'āyoorã ome?’ ” ¹⁵ Irua ak'ipiit'ee it'ipema pisode cuarto waibia pia oo bi. Mama ne-inaa jōma óoti tachi nek'odait'ee.

¹⁶ Chi k'ōp'āyoorã wājida p'uurudee. Jōmaweda ununajida Jesupa jaradak'a māik'aapa mama ne-inaa jōma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

¹⁷ P'āriupodopa Jesús pacheji chi k'ōp'āyoorã doce ome. ¹⁸ Mesade nek'omaa p'anide, Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Mia k'awa bi parādepema abaapa mi traicionaait'ee. Iru mi ome nama nek'omaa bi.

¹⁹ Māpai chi k'ōp'āyoorã k'ĩra pia-ee para beeji māik'aapa aba-abaa iidijida Jesumaa:

—¿Mik'ā? apachida.

²⁰ Māpai Jesupa p'anauji:

—Parã docedepema aba mi ome auk'a p'arat'ude pan sã atarupata mi traicionaait'ee.

²¹ Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, ichita piut'ee Tachi Ak'ōre Ũraa p'ādade jara bik'a. Mamīda, jaai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'ee chi mi traicionaait'ee bi! Piara bak'aji māgí t'o-e pada paara.

Pan k'opata vino ome Jesús k'irāpadait'ee

(Mt 26.26-30; Lc 22.19-20; 1 Co 11.23-26)

²² Nek'omaa p'anide Jesupa pan ataji māik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrat'aaji māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa teeji. Māpai māgaji:

—Jitāti māik'aapa k'óti. Nāgí pan mi k'ap'ia.

²³ Maap'eda mǎgá ooji ma vino ome. It'aa t'í'p'eda, gracias jaraji Tachi Ak'õremaa mǎik'aapa chi k'õp'áyooraamaa teeji. Jõmaarãpa aidepema vino tojida. ²⁴ Mǎpai mǎgaji:

—Nǎgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perǎ mi piuk'ãri chok'araarã pari. Tachi Ak'õrepa nǎgí ũraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wēpapiit'ee eperãarã chok'araarãpa p'ek'au k'achia oopata mǎik'aapa michideerã papiit'ee. ²⁵ Mia wãarata jararu. Vino waa to-e pait'eeda aji, parã ome it'aripema vino torumaa Tachi Ak'õre truade.

²⁶ Tachi Ak'õre ũraa p'ãdadedepema k'ari k'aridap'eda, Olivo Eedee wǎjida.

Jesupa jarada Pedropa iru k'awa-e bida ait'ee

(Mt 26.31-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁷ Mama Jesupa mǎgaji:

—Parã jõmaweda ijãadaamaa p'aneedait'ee mǎik'aapa mi ituaba atabëidait'ee Tachi Ak'õre ũraa p'ã jëra bide jara bik'a:

'Mia oveja ak'ipari peepiit'ee mǎik'aapa chi ovejaarã jĩhoodaridait'ee.' (Zac 13.7)

²⁸ Mamída mi chok'ai p'irabaik'ãri, Galilea eujãdee wǎit'ee parã naa.

²⁹ Mǎpai Pedropa mǎgaji:

—Apemaarãpa pi atabëiruta pijida, mia pi atabëi-eda aji.

³⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Idi p'ãrik'ua et'erre k'arida omé k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

³¹ Mamída Pedropa waapiara mǎgapachi:

—Pi ome auk'a piuru pijida, mia jara-eda aji.

Apemaarãpa ichiaba mǎga jarapachida.

Jesús it'aa t'í'ida Getsemanide

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Maap'eda wǎjida Getsemaní ne-uu eujã apatap'edaamaa. Mama panadak'ãri, Jesupa mǎgaji chi k'õp'áyooraamaa:

—Nama su-ak'i p'anéeti mi it'aa t'í'inaru misa.

³³ Ichi ome ateeji Pedro, Santiago mǎik'aapa Juan. Jesús k'ĩsia paraa nĩbeeji t'ãri p'uapa.

³⁴ Mapa mǎgaji áchimaa:

—Mi piut'ee pik'a nĩbi t'ãri p'uapa. Nama p'anéeti, k'ãida-ee.

³⁵ Mǎpai Jesús waawipai wǎp'eda, bedabaiji tau bĩri eujãde t'õbairumaa mǎik'aapa Ak'õremaa chupiria iidiji k'inia bi pirã, iru mǎgí miapi p'asapinaamerã. ³⁶ It'aa t'í'iji:

—*Abbá*, Mi Ak'õre, pia jõma p'oyaapari. K'aripáji na miait'ee bideepa. Mamída oonáaji mia k'inia bik'a. Jĩp'a pia k'inia bik'ata óoji.

³⁷ Maap'eda, ak'i chek'ãri, chi k'õp'áyooraã k'ãi jõnita unu cheji. Mǎpai mǎgaji Simón Pedromaa:

—Simón, ¿k'ãi nĩbik'ã? aji. ¿Hora apida p'oyaa chok'ai p'anada-ek'ã k'ãida-ee? ³⁸ Chok'ai p'anáti mǎik'aapa it'aa t'í'ti p'ek'au k'achiade baaipiamaapa. Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a t'ãripa oo k'inia p'ani. Mamída pãchi k'ap'iaapa chooda-e p'ani.

³⁹ Waya wǎji it'aa t'í'de naaweda oodak'a:

—K'aripáji na miait'ee bideepa. Mamída oonáaji mia k'inia bik'a; jĩp'a pia oo k'inia bik'ata oopáde aji.

⁴⁰ Waya chek'ãri, naa unu chedak'a unu cheji; k'ãi jõni tap'ok'eepa. Írimadap'eda, k'ĩup'ee p'anapachida, k'awada-e pada perã k'ãata jaradai. ⁴¹ It'aa t'í'da õpeemaa waya chek'ãri, Jesupa mǎgaji:

—¿At'ãri k'ãi jõnik'ã? Jãgapaipi. Mi peepidait'ee hora pajipi. Eperã Ak'õre Truadepema teedait'ee p'ek'au k'achia oopataarã juade. ⁴² Eperã mi traicionaait'ee bi k'ait'a cheru. jP'irabáiti mãik'aapa wãdáma apemaarãmaa!

Jesús jita atadap'edaa

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesús at'ãri pedeemaa bide ichi k'õp'ãyo Judas pacheji eperãarã chok'ara ome. Espada pak'uru ome anipajida. P'aareerã poroorãpa, Moisepa p'ãda jarateepataarãpa mãik'aapa judiorã poro waibiarãpa ma eperãarã pëijida ãchi pari. ⁴⁴ K'awaadamerã chisãgita Jesús, panadai naaweda, Judapa jaraji mãirãmaa:

—Chi mia k'ïra íruta saludaak'ãri, mãgita pia jita atadapáde aji, mãik'aapa atadari-dapáde aji.

⁴⁵ Mapa pachedak'ãri Jesumãi, Judas pedee cheji:

—jTachi Jarateepari!

Mãga jarap'eda, k'ïra ãt'aaji. ⁴⁶ Mãpai Jesús jita atajida mãik'aapa ateejida.

⁴⁷ Mamãda eperã Jesús k'ait'a badapa ichi espada ãt'a atap'eda, p'aareerã poro waibia mimiapari k'ïri orp'et'aaji. ⁴⁸ Mãpai Jesupa iidiji ichi jita ata chedap'edaarãmaa:

—¿Sãap'eda parã chejidama aji, espada ome mãik'aapa pak'uru ome mi jita atade eperã nechiaayaa bi jita atapatak'a? ⁴⁹ Ewari chaa mi Tachi Ak'õre te waibiade bapari iru pedee jarateemaa. Maapai mi jitada-e paji. Mamãda nãga p'asaru Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a.

⁵⁰ Jesupa mãga jaramaa bide, jõmaweda chi k'õp'ãyoorãpa atabëijida mãik'aapa miruk'oodachida. ⁵¹ Mamãda k'ũtrãa aba Jesús t'ëe nipaji. Chi k'ap'ia p'ira baji sabanapa, ãk'adaa nipada perã. Judas ome nipadap'edaarãpa ma k'ũtrãa jita atajida. ⁵² Mamãda, waaweepa sabana k'enat'aaji mãik'aapa ãk'adaa p'ira uchiadachi.

Jesús Junta Suprema k'ïrapite bada

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Mãpai ãchia Jesús ateejida Caifás temaa. Ichi p'aareerã poro waibia paji. Mama ichiaba see nãbaji p'aareerã poroorã, judiorã poro waibiarã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã. ⁵⁴ Pedro t'imipapai t'ëe wãk'ãti wãji. Mãgã wãpa Caifás te t'iak'au badamãi edú t'ïuji. Mama t'ipitau ik'aawa su-ak'i beejí k'ara p'aiit'ee Ak'õre te jãpataarã ome.

⁵⁵ P'aareerã poroorãpa jõmaweda Junta Supremadepemaarã ome testigo jiri p'anapachida. Mãgã Jesús peepit'aadait'ee. Mamãda maarepida unuda-e paji imiateedait'ee, ⁵⁶ ma eperãarã chok'araarãpa wãara jaradak'aa pada perã mãik'aapa auk'a pedeedak'aa pada perã. ⁵⁷ Ûk'uru chi poroorã k'ïrapite p'irabaijida mãik'aapa seewa jarajida:

⁵⁸—Taipa ùrijida irua jararu: “Chonaarãweda eperãarãpa Tachi Ak'õre te waibia oojida. Mia mãgí te t'eet'aap'eda, k'ãima õpeemaa waya oo atai. Mamãda eperãarãpa oopatak'a oo e pait'eeda” aji.

⁵⁹ Mãga jarajida mĩda, at'ãri auk'a pia pedeeda-e paji tachi judiorã ùraade jara bik'a.

⁶⁰ Mãga ùrik'ãri, p'aareerã poro waibia Caifás bainĩ beejí jõmaarã k'ïrapite mãik'aapa iidiji Jesumaa:

—¿Wãarak'ã aji, pi k'ïrapite jara p'ani pedee? ¿Maarepida p'anau-ek'ã? aji.

⁶¹ Mamãda Jesupa maarepida p'anau-e paji; k'ïup'ee beejí.

Waya mãgaji:

'¿Pik'ã Mesías, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã? ¿Pik'ã aji, Tachi Ak'õre Waibia Warra?

⁶² Jesupa p'anauji:

—Mida aji. Parãpa mi unudait'ee Ak'õre Waibia juaraare su-ak'i bi. Ichiaba mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri, unudait'ee jãrarade cheru.

- ⁶³ Māpai Caifapa ichi p'aru jēt'aaji t'āri k'achiapa māik'aapa māgaji:
—¿K'āare-it'ee waa jiridaima eperāarāpa jaradamerā ichia ooda? ⁶⁴ ¿Parāpa ūrijida-ek'ā ichia pedee k'achia jarada Tachi Ak'ōre āpite? ¿K'āata k'īsia p'anima? aji.
Jōma auk'a bia para beeji:
—Ichia jarada k'aurepa piupia bida ajida.
- ⁶⁵ Ūk'uru arii p'anadap'edaarāpa Jesumaa idujida māik'aapa tau p'ārajī atadap'eda, sījida. Māga oo jōnide māgajida:
—¿Pi wāara Tachi Ak'ōre Warra pirā, jarapāde aji, k'aipata pi sīji!
Ichiaba Ak'ōre te jīapataarāpa k'īramaa sīpachida.

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

- ⁶⁶ Māimisa Pedro tuda baji te āuk'idaa. Māga nide Caifās mimiapari awēra irumaa cheji.
- ⁶⁷ Ma wērapa Pedro unuk'āri k'ara p'aimaa bi t'ipitau ik'aawa, pi-ia ak'iji māik'aapa māgaji:
—Pi auk'a nipajida aji, jā eperā Jesús Nazaretdepema ome.
- ⁶⁸ Mamīda Pedropa meraji:
—¿Seewa! Mia iru k'awa-e bi. Ichiaba k'awa-e bida aji, pia k'āaredeta pedee bi.
Maap'eda mamāik'aapa uchijai chi cercao edú t'īpatamaa. Māga nide et'erre k'ariji.
- ⁶⁹ Ma wērapa waya unu atak'āri, māgaji arii p'anadap'edaarāmaa:
—Pichá, jāgí Jesús k'ōp'āyo.
- ⁷⁰ Mamīda Pedropa waya meraji. Taarā-e nide chi arii p'anadap'edaarāpa waya māgajida:
—Wāara, pi āchi k'ōp'āyo. Ma awara, pi Galilea eujādepemak'a pedee bida ajida.
- ⁷¹ Māpai Pedropa jurajai:
—¿Seewa! ¿K'awa-e bi parāpa jara p'ani eperā! Mia seewa jaramaa bi pirā, Tachi Ak'ōrepa mi miapiipia bida aji.
- ⁷² Aramata et'erre waya k'ariji. Māpai Pedropa k'irāpaji Jesupa jarada: “Et'erre k'arida omé k'ariii naaweda, pia jarada ōpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” Māga k'īsiap'eda, Pedro jēedachi t'āri p'uapa.

15

Jesús Pilato k'īrapite
(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

- ¹ Tap'eda weda p'aareerā poroorā, judiorā poro waibiarā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā, māgí Junta Supremadepemaarā chip'edaidap'eda, pedeeteejida k'awaadait'ee k'āata oodait'ee Jesús ome. Jesús jua jī atapidap'eda, teenajida Pilato temaa. Ichi Romadepemaarā poro waibia paji.
- ² Pilatopa iidiji Jesumaa:
—¿Pik'ā aji, Judiorā Rey?
Jesupa p'anauji:
—Mida aji, pia jara bik'a.
- ³ P'aareerā poroorāpa audupai imiatee jōnadap'edaa perā, ⁴ Pilatopa waya iidiji:
—¿Maarepida p'anau-ek'ā aji, imiatee jōnita?
- ⁵ Mamīda Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. Mapa Pilatopa k'awa-e paji k'āata ooit'ee.

Pilatopa Jesús peepida
(Mt 27.15-26; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

- ⁶ Ma fiestade Pilatopa preso aba k'ena pēipachi, eperāarāpa iidirutata. ⁷ Eperā t'ījarapatap'edaa Barrabás carcelde baji awaraa k'ōp'āyoorā ome, Roma pidaarā

juadeepa uchia k'iniapa chĩara pee p'anadap'edaa perã. ⁸ Eperãarãpa iidinadak'ãri Pilatoma presoa k'ena pëimerã ichia ooparik'a, ⁹ irua p'anauji:

—¿K'inia p'anik'ã aji, mia Judiorã Rey apata k'ena pëimerã?

¹⁰ Mãga iidiji k'awa bada perã judiorã p'aareerã poroorãpa Jesús k'ĩra unuamaa iru p'anadap'edaa. ¹¹ Mamĩda p'aareerã poroorãpa eperãarãmaa jarajida iididamerã Pilatopa Barrabata k'ena pëipimerã. ¹² Mapa Pilatopa iidiji:

—¿Sãga oopi k'inia p'anima aji, parãpa Judiorã Reyda a p'ani ome?

¹³ Mãpai biajida:

—¡Kurusode peepit'áaji!

¹⁴ Pilatopa mãgaji:

—¿K'ãare k'achiata oojima? aji.

Mamĩda waya eperãarãpa biajida:

—¡Kurusode peepit'áaji!

¹⁵ Pilato pia bee k'inia bada perã eperãarã ome, Barrabata k'ena pëiji. Jesús soopa wipip'eda, pëiji kurusode baijira bidamerã piurumaa.

Soldaorãpa Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mt 27.27-31; Jn 19.2-3)

¹⁶ Soldaorãpa Jesús ateejida Pilato palaciode, t'ĩjarapatap'edaa *pretorio*. Mama tuda soldaorã chok'araara seedachida. ¹⁷ Oo iru p'anapachida. Rey p'aruk'a p'oree k'ĩra p'ãimap'ãimaa jĩ bidap'eda, poro jĩra pak'uru jua ne-ĩri-idaa bidee oojida mãik'aapa jĩ bijida. ¹⁸ Maap'eda bia ëipachida:

—¡Ak'ĩti Judiorã Rey!

¹⁹ Poromaa wipachida pak'urupa. Idupachida mãik'aapa bedabaidaipachida iru k'ĩrapite it'aa t'ĩ pik'adait'ee. ²⁰ Mãgã oo iru p'anadap'eda, ma p'aru p'oree ërat'aajida mãik'aapa ichi p'aru waya jĩ bijida. Maap'eda ateejida kurusode baijira bidait'ee.

Cirene p'uurudepemamaa Jesús kuruso ateejidap'edaa

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Uchia wãdak'ãri Jerusalendeepa, unujida eperã Cirene p'uurudepema t'ĩjarapatap'edaa Simón. Ewaa p'uurude panaji. Mãgĩ eperã Alejandro mãik'aapa Rufo ak'õre paji. Simón ik'aawa wãyaa wãdak'ãri, soldaorãpa kuruso ateejijida Jesús pari.

Jesús kurusode baijira bidap'edaa

²² Jesús ateejida *Gólgota* apatap'edaamaa. (Gólgota jara k'inia bi: “Tachi Poro Bĩri”.)

²³ Maap'eda teejida vino mirra ome p'oirada, mamĩda Jesupa to-e paji. ²⁴ Mãpai soldaorãpa Jesús jua mãik'aapa chi bĩri merap'ejida mãik'aapa kurusode baijira bijida piumerã. Mãgĩrãpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee.

²⁵ Mãga oojida tap'eweda, las nueve. ²⁶ Soldaopa iru poro it'aik'a eere kurusode letrero merap'ejĩ, jarait'ee k'ãare-it'ee kurusode baijira bijida piumerã. P'ã baji: JUDIORã REY.

²⁷ Mama ichiaba nechiapataarã omé kurusode baijira bijida, aba Jesús juaraare, chi apema juabi eere. ²⁸ [Mãga p'asaji Tachi Ak'õre Ũraa jaraparipa p'ãdak'a chonaarãweda: 'Iru p'ek'au k'achia oopataarã ome auk'a ata bijida.'] *(Is 53.12)*

²⁹ Chi arii wãyaa wã nipadap'edaarãpa irumaa ik'achia jarajida. ãchi poro p'ĩrap'ĩraa mãgapachida:

—¡Aai, pia Tachi Ak'õre te waibia jõmaweda t'eet'aait'ee paji mãik'aapa waya oo atait'ee paji ewari õpeemaa! ³⁰ Pia jarada wãara pĩrã, jãmãik'aapa irabãiji piunaamerã!

³¹ Ichiaba mãgã oo iru p'anapachida p'aareerã poroorãpa Moisepa p'ãda jarateepataarã ome:

—¡Awaraarã k'aripajida ajida. Mamãda ichi itu nadeepa p'oyaa uchua-e! ³² ¡Ak'ítí! ¿Jãgí Tachi Ak'õrepa pëida tachi k'aripamerã, Israel pidaarã Rey poro waibiak'ã? ¿Jãmãik'aapa irabáiji iraweda tai k'irapite! Mãga ooru pirã, taipa ichiaba pide ijãadait'eepe.

Kurusode iru ik'aawa baijira p'anadap'edaarãpa ichiaba irumaa ik'achia jarapachida.

Jesús jai-idaada

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Imat'ipa ak'õrejiru k'iat'idachi. Na eujã jõma p'ãriudachi las tres parumaa. ³⁴ Ma hora Jesupa golpe biaji:

—‘Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?’ (Ma pedee jara k'inia bi: ‘Mi Ak'õre, Mi Ak'õre, ¿K'ãare-it'ee mi atabëijima?’) (Sal 22.1)

³⁵ Ûk'uru arii p'anadap'edaarãpa ùridak'ãri, maajida:

—¡Ûrítí! Elías, chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapari t'ímaa bida ajida.

³⁶ Eperã p'ira wãji mãik'aapa esponjak'a p'ëesap'ëesaa bi topa ataji vino achuchuade. Sia k'íde jõi bip'eda, Jesús it'aimãi t'i atanaji sõmerã, opisia bi jãak'aapa mãik'aapa maaji:

—frá, ichiak'au bidait'ee. Unu k'inia p'ani Elías cheru pirã ichi irabai atade.

³⁷ Mamãda Jesús golpe biaji mãik'aapa jai-idaaji. ³⁸ Mãimisa Jerusalende Tachi Ak'õre te waibiade chi edupiarã bi cuarto t'íupatamãi p'aru teesoo eebai jira bada esajãak'a jëdachi it'ípa edaa. ³⁹ Jesús k'irapite ak'i nãbada soldaorã poropa iru mãgã piu wã unuk'ãri, mãgaji:

—¡Wãara, na eperã Tachi Ak'õre Warra paji!

⁴⁰ T'imipapai ùk'uru wëraarã p'anadap'edaarãpa ak'i p'anajida: María Magdalena; María, Santiago (chi t'ëepema) mãik'aapa José nawe; ichiaba Salomé. ⁴¹ Jesús Galilea eujãde nipak'ãri, ma wëraarãpa iru chi k'õp'ãyoorã ome k'aripa nipapachida. Mama ichiaba wëraarã chok'ara p'anajida iru ome Jerusalendee chedap'edaarã.

Jesús iadap'edaa

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Ma ewate p'ãriupodopa jõmaweda ne-inaa aupa jëra bait'ee paji ñipata ewate pai naaweda. ⁴³ José Arimatea p'uurudepema waawee-ee wãji Pilatoma Jesús k'ap'ia piuda iidide ïait'ee. Mãgí Junta Supremadepema paji mãik'aapa apemaarã judiorãpa iru pia ak'ipachida. Ma awara irua unu k'inia baji Tachi K'aripaparipa ichita eperãarã pia ak'ipari. ⁴⁴ Pilatopa Jesús piuda k'awaak'ãri, p'eraji isapai piuda perã. Mapa soldaorã poro t'í ataji mãik'aapa iidiji:

—¿Wãara piujik'ã? aji.

⁴⁵ Mãpai Jesús piu bida ak'ãri, Pilatopa teeji iru k'ap'ia Josemaa. ⁴⁶ Mãpai Josepa neto ataji p'aru lienzodee mãik'aapa Jesús k'ap'ia kurusodeepa irabai atap'eda, aide pira bijí. Maap'eda binaji mãu te uria k'oro iru p'anadap'edaade mãik'aapa chi t'ai t'ap'a bëiji mãu choma bipã. ⁴⁷ María (José nawe), María Magdalena ome ak'i p'anajida sãma iaruta.

16

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ ñipata ewate wãyaap'eda, p'ãrik'ua María Magdalena, María (Santiago nawe) mãik'aapa Salomepa neto atajida k'era Jesús k'ap'ia p'urudait'ee. ² Tomia ewate, tap'eda weda ak'õrejiru uchiaruta wãjida iru k'ap'ia iadap'edaamaa. ³ Pedee wãjida:

—¿K'aipa ãyaa ata biyama ajida, mãu choma chi t'aide jãa bi?

⁴ Mamãda t'imí weda ak'inadak'ãri, unujida mãu piradai bi awara ãi. ⁵ Mãu te uriade edú t'íudak'ãri, ununajida k'ũtrã su-ak'i bi ãchi juaraare. Chi p'aru jã bada t'o-t'oo

teesoo baji. Māgí ángel Tachi Ak'õre truadepema paji. Ma wěraarāpa māga unudak'āri, p'eradachida. ⁶ Mamīda māgipa māgaji:

—P'eranáati. Parāpa jiri p'ani Jesús Nazaretdepema kurusode baijira bidap'edaa. ¡Iru nama wě-e! ¡Chok'ai p'irabajipi! Pichá, ak'i chéti iru iadap'edaamá. ⁷ Wāti jarade Pedromaa ichiaba chí apemaarā k'õp'āyoorāmaa: “Iru wāit'ee Galilea eujādee parā naa. Mama iru unudait'ee irua jaradak'a.”

⁸ Māpai wěraarā k'īra k'awa-ee pik'adachida p'era jōnadap'edaa perā. P'ira uchijida Jesús k'ap'ia iadap'edaamáipa. K'ap'ia wěree jōnajida waaweepa. Mapa maarepida p'oyaa jarada-e paji.

Jesupa María Magdalenamaa chok'ai unupida

(Jn 20.11-18)

⁹ [Tomia ewate Jesús chok'ai p'irabaji. Naapiara unupiji María Magdalenamaa. Ma wěra naaweda netuara siete merātia baji ichi k'ap'ia. Mamīda Jesupa jōmaweda āyaa uchiapik'ooji. ¹⁰ Jesús unup'eda, María Magdalenapa jaranaji iru ome nipap-atap'edaarāmaa. Āra k'īsia paraa jarajēe p'anajida Jesús k'ap'ia-it'ee. ¹¹ Māga nide Mariapa jara cheji:

—¡Mia Jesús chok'ai unujida! aji.

Mamīda ārapa māga ūridak'āri, ijāada-e paji.

Jesupa awaraa k'õp'āyoorā omeema chok'ai unupida

(Lc 24.13-35)

¹² T'ēpai, Jesupa k'īra awara unupiji chí k'õp'āyoorā omeema ode nidade. ¹³ Āchia iru k'awa atadak'āri, aramata āpītee nepiride wājida apemaarāmaa. Mamīda ārapa pida ijāada-e paji.

Jesupa chí k'õp'āyoorāmaa chok'ai unupida

(Mt 18.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ T'ēpai, Jesupa chok'ai unupiji chí k'õp'āyoorā oncemaa, nek'omaa p'anide. Iru chok'ai bi pia ijāadak'aa paji k'īri k'isua p'anadap'edaa perā. Ma awara apemaarāpa māga nepiridap'edaa jida ijāada-e paji. Mapa irua ik'iatī pedeeji. ¹⁵ Ichiaba jaraji āramaa:

—Wāti na p'ek'au eujā eperāarā paraamaa māik'aapa jaratēeti Tachi Ak'õre pedee pia mia k'awapida parāmaa. ¹⁶ Apidaapa ma ūraa chiwidide ijāa bi pirā, poro choopiipia bi k'awapiit'ee mi ome araa bi. Māgá it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. Jōdee mide ijāa-e pirā, tok'arradee mianait'ee ichia p'ek'au k'achia ooda k'aurepa. ¹⁷ Mide ijāa p'anirāpa oodak'āri ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa, awaraarāpa k'awaadait'ee Tachi Ak'õre āchi ome bi. Mi t'ide netuara uchiapidait'ee; awaraa pedee k'awada-e p'ani mīda, Ak'õre Jaurepa pedeepiit'ee; ¹⁸ taama k'achia jitadait'ee āchi juapa; māik'aapa neera k'achia todait'ee. Mamīda māgee ne-inaapa āchi maarepida k'achia ooda-e pait'ee. Jōdee āchi juapa k'ayaa beerā t'õbaidak'āri, k'ayaa jipadait'ee.

Jesús Tachi Ak'õre eujādee wāda

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Tachi Waibia Jesús pedee'eda chí k'õp'āyoorā ome, Tachi Ak'õrepa iru it'aa ateeji ichi eujādee. Mama su-ak'i beejī Ak'õre juaraare, ijāapataarā poro waibia perā. ²⁰ Māpai chí k'õp'āyoorāpa Ak'õre Ūraa chiwidi o-īa jarateenajida awara āi eperāarā paraamaa. Jesupa ne-inaa pia oopachi āchi k'ap'ia pari. Māgá āchia ne-inaa eperāarāpa oodak'aa oodak'āri, awaraarāpa k'awaajida Jesús ūraa wāara.]

SAN LUCAS

San Lucapa Pedee Pia P'ãda

San Lucapa na pedee pia p'ãji. Lucas judio-e paji. Macedonia eujãdepema médico paji. Jesucristopa jirit'erada Pablo k'õp'ãyo paji. Na pedee pia p'ã pëiji chi k'õp'ãyo Teofilomaa, auk'a Jesucristode ijãamerã. K'awapi k'inia baji Jesupa judio-eerã o k'achiadeepa ichiaba k'aripa atapari. Na pedee p'ãi naaweda, Lucapa pi-ia ak'iji ne-inaa jõmaweda p'ã bada Jesude. Pedee pachi Jesús bapata k'awadap'edaarã ome, Jesús nipapata pia nepiri k'inia bada perã. Na p'ãdade audú jara bi chupiria beerãde; it'aa t'ĩpatade; Tachi Ak'õre Jaurede; Cristo piuda k'aurepa Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapiparide mãik'aapa wëraarã mimiade Tachi Ak'õre-it'ee.

Naapiara Lucapa jara bi ichia k'awaada na pedee pia p'ãi naaweda (cap. 1.1-4). Mateopa p'ãda k'ãyaara pedee chok'araara jara bi Jesús t'odade (caps. 1.5–2.52) mãik'aapa Juan Bautistapa jarateedade (cap. 3.1-20). Awaraarãk'a Lucapa jara bi Jesús poro choodate mãik'aapa iru netuara ome unuda (caps. 3.21–4.13); irua jaratee nipada Galilea eujãde (caps. 4.14–9.9) mãik'aapa awaraa eujãde (cap. 9.10-50); iru Judea eujãdee wãda (caps. 9.51–13.21) mãik'aapa irua jarateeda Perea eujãde (caps. 13.22–19.27). Ma jõmaade Lucapa pedee chok'araara jara bi, awaraa pedee pia p'ãdap'edaarã k'ãyaara. T'ëepai jara bi Jesús peedap'edaa (caps. 19.28–23.56); iru chok'ai p'irabaida; chi k'õp'ãyoorãmaa unupida mãik'aapa ãra taide it'aa wãda (cap. 24).

Teofilomaa naapiara p'ãda

¹ Eperãarã poro waibia Teófilo, mi naa awaraarãpa p'ãjida ne-inaa p'asada tachi t'ãide. ² P'ãjida Jesús ãchi taupa unudap'edaa mãik'aapa tachimaa irude nepiridap'edaa. Tachi Ak'õrepa ãra jirit'eraji mágá irua ooda jarateepataadamerã. ³ Mia ma p'ãdap'edaa pia ak'iji. Ma awara ãramaa mãik'aapa Jesús unudap'edaarã awaraarãmaa iidi wãji. Mágá Jesús t'odadeepa p'asada pia k'awaaji. Eperãarã poro waibia Teófilo, ⁴ ma jõmaade k'ĩsiap'eda, mia nãga p'ã bi, pia ma wãara pedee jarateedap'edaa pipiara k'awaamerã.

Tachi Ak'õrepa jara pëida Juan Bautista t'oit'ee

⁵ Jesús t'oi naaweda Herodes rey paji Judea eujãde. Mama bapachi p'aare t'ĩjarapatap'edaa Zacarías. Iru p'aare Abías eere p'anadap'edaarãdepema paji. Chi wëra, Isabel, ichiaba chonaarãwedapema p'aareerã poro waibia Aarondeepa uchiada paji. ⁶ Zacarías chi wëra ome k'achia wëe p'anapachida Tachi Ak'õre k'ĩrapite, iru ùraade jara bik'a oopachida perã. Maperã apidaapa ãra p'oyaa imiateedak'aa paji. ⁷ Mamãda ãra warra wëe p'anajida, Isabel warra t'ok'aa pada perã. Ma awara ãchi omee weda audú chonaa p'anajida warra oodait'ee.

⁸ Ewari aba p'aareerã poroorãpa jarajida Abías eerepema p'aareerã mimia p'aneedamerã Tachi Ak'õre te waibiade. ⁹ P'aareerãpa oopatak'a suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aita t'ĩut'ee Tachi Ak'õre te waibia edupema cuartode ne-inaa t'ũa bapari paade. Mágá Zacariata uchijai. ¹⁰ T'ĩuji ma ne-inaa t'ũa bapari paade. Mãga oomaa bi misa, eperãarã jõmaweda taawa it'aa t'ĩ para baji. ¹¹ Zacarías mama te jãde bide it'aripema angelpa ichi unupiji. Bainĩ baji ma ne-inaa t'ũa bapari paapata altar juaraare. ¹² Zacariapa mãga unuk'ãri, p'eradachi. ¹³ Mamãda ma angelpa mágaji:

—Zacarías, waaweenaapáde aji. Tachi Ak'õrepa pia it'aa iidida ùrijipi. Pi wëra Isabelpa warra t'oit'ee. T'ĩ biit'eeda aji, Juan. ¹⁴ Parã o-ĩ-ia p'anadait'ee iru ome. Ichiaba eperãarã chok'ara o-ia p'anadait'ee iru t'oda k'awaadak'ãri. ¹⁵ Pi warra waibia pait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Maarepida it'ua, vino jida tok'aa pait'ee. Iru t'oi naaweda, Tachi Ak'õre Jaure bapariit'ee iru ome. ¹⁶ Irua Israel pidaarã chok'araarãmaa waya ijãapiit'ee Tachi Ak'õrede.

17 Na Juanpa Ak'õre pedee jaranait'ee, Tachi Waibia chei naaweda. Audú Ak'õrede ijãapariit'ee. Ne-inaa ooit'ee Tachi Ak'õre juapa mãik'aapa sõcharra bait'ee Ak'õre pedee jarapari Elías chonaarãweda bapatak'a. Ak'õreerãmaa k'ĩsiapiit'ee ãchi t'ãri auk'a bidamerã ãchi warrarã ome. T'ãri k'achia beerãmaa jarateeit'ee oo k'awaa wãdamerã Ak'õrepa oopi bik'a. Mãga oo bipa Israel pidaarã k'aripait'ee Tachi Waibia k'awaadamerã mãik'aapa irude ijãapataadamerã.

18 Mãga ùrik'ãri, Zacariapa ma angelmaa iidiji:

—¿Sãga mia pi pedee ijãayama? aji. Mi audú chonaa bida aji, warra ooit'ee; mi wëra jida.

19 Mãpai angelpa mägaji:

—Mi Gabrielda aji. Tachi Ak'õrepa jararuk'a mia ooparida aji. Irua mi pëiji pi ome pedeede mãik'aapa pĩmaa ma pedee pia jarade. 20 Mamĩda pia mi pedee ijãa-e pada perã, ìraweda pi p'oyaa pedee-ee beeit'eeda aji, mia jaradak'a parumaa.

21 Zacarías mägá edú bi misa, eperãarã taawa it'aa t'ĩ para badaarãpa k'ĩsia p'aneejida: “¿Sãgap'edapi taarãruma?” apachida. 22 Zacarías uchiak'ãri, p'oyaa pedee'aa paji. Jĩp'a juapa jarapachi. Mapa ma eperãarãpa k'awaajida irua k'ãimok'araa pik'a bide ne-inaa unuda Ak'õre te waibiade.

23 Zacariapa ichi mimia Ak'õre te waibiade aupak'ãri, ichi temaa wãji. 24 T'ëepai chi wëra Isabel biak'oo beejì. Atane joisomaa wãyaaru misa, uchia-e paji ichi tedeepa. 25 K'ĩsijaji: “Tachi Ak'õrepa mĩmaa ne-inaa pia ooji. Mi k'ĩra nejasia bapachi, biak'ook'aa pada perã. Mamĩda irua mi chupĩria k'awaada perã, ìrá mi biak'oo bida” aji.

Tachi Ak'õrepa jara pëida Jesús t'oit'ee

26 Atane seismaa Isabel biak'ooda, Tachi Ak'õrepa ichi ángel Gabriel pëiji Galilea eujãdepema p'uuru Nazaretdee. 27 Mama bapachi awëra waide imik'ĩra ome k'ãi-ee. T'ĩjarapachida María. Mama ichiaba bapachi imik'ĩra t'ĩjarapatap'edaa José. Ichi chonaarãwedapema Rey Daviddeepa uchiada paji. María José ome pedeetee p'anajida miak'ãidait'ee. 28 Gabriel cheji Mariamaa mãik'aapa mägaji:

—¿Pia baparĩji! Tachi Ak'õrepa pi piara ak'ipari awaraarã k'ãyaara. Iru pi ome bida aji.

29 Mãga ùrik'ãri, María p'era pik'a beejì mãik'aapa k'ĩsijaji: “¿Sãap'edata mĩmaa mãga jara cheruma?” aji. 30 Mãpai Gabrielpa mägaji:

—María, waaweenapáde aji. Tachi Ak'õrepa pi jirit'eraji k'inia iru bairã. 31 Pi biak'oo beeit'ee mãik'aapa imik'ĩra warra t'oit'ee. T'ĩ biit'ee Jesús. 32 Iru Tachi Waibia pait'ee. Tachi Ak'õre Warrada adait'ee. Tachi Ak'õre Waibiapa iru rey papiit'ee, iru chonaarãwedapema Rey Davidk'a. 33 Iru ichita Jacobdeepa uchiadap'edaarã rey pait'ee, na p'ek'au eujã jõru pijida.

34 Mãpai Mariapa iidiji ma angelmaa:

—Mamĩda, ¿sãga biak'oooyama aji, mi imik'ĩra ome k'ãi-ee bita?

35 Gabrielpa p'anauji:

—Pi biak'oo-e pait'ee awaraa wëraarãk'a. Ak'õre Jaure pi ome bait'ee. Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaata oopari. Iru Jaurepa pi aneu pik'a cheit'ee jjararak'a. Mãgá imik'ĩra wëe bi mĩda, biak'oo beeit'ee. Ak'õrepa mãga ooit'ee perã, pi warra k'achia wëe bapariit'ee. Iru Tachi Ak'õre Warrada apataadait'ee. 36 Ma awara pichi èreerã Isabel, chõtrãa k'iri mĩda, atane seis iru bi biak'ooda. Iru warra t'ok'aada apachida mĩda, imik'ĩra warrata t'oit'eeda aji. 37 Tachi Ak'õrepa mãga ooi, wë-e perã ne-inaa irua p'oyaa oo-e pai.

38 Mãpai Mariapa mägaji:

—Mi Tachi Ak'õre jua ek'ari bapari. Irua jara bik'a oopia bida aji, mi ome. Maap'eda Gabriel wãji.

María Isabelmaa wãda

³⁹ Ma t'ēepai María wāji Isabel bada p'uurudee ee jēra bimāi Judea eujāde. ⁴⁰ Zacarías temāi panak'āri, Mariapa Isabelmaa saludaaji. ⁴¹ Isabelpa María pedee ūrik'āri, chi chai o-īapa jīti jira beeji iru bide. Māpai Tachi Ak'ōre Jaure ba cheji Isabel ome. ⁴² Mapa golpe pedeeji:

—Tachi Ak'ōrepa pita pipiara ak'i bida aji, awaraa wēraarā k'āyaara. Irua pi warra bide bi pia ak'i bapariit'eeda aji. ⁴³ Mi ek'ariara bi mīda Tachi Ak'ōre k'īrapite, mi o-īa bi, pi, Michi Waibia nawepa mi ak'i cheda perā. ⁴⁴ Pi salude ūriruta mi warra o-īapa jīti jira beeji mi bide. ⁴⁵ ¡Pi o-īa bi ijāada perā Tachi Ak'ōrepa ooit'ee ichia jara peidak'a!

Mariapa pedee pia jarada Tachi Ak'ōrede

⁴⁶ Māpai Mariapa māgaji:

—T'āripa mia jara bi: Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi.

⁴⁷ Michi t'āride o-īa nībi, Tachi Ak'ōrepa mi o k'achiadeepa k'aripa atapari perā.

⁴⁸ Mi chupiria k'iri mīda iru esclavak'a, irua mi jirit'eraji māik'aapa t'āri o-īapiji. Mapa īraweda jōmaarāpa mi t'ījaradait'ee chi Tachi Ak'ōrepa t'āri o-īapida.

⁴⁹ ¡Tachi Ak'ōre Waibia t'ījarapata Chi K'achia Wēe Bapari! Iruata ne-inaa pi-ia ooji mi ome.

⁵⁰ Tachi Ak'ōrepa chupiria k'awaapari ichide ijāapataarā; āchi warrarā; āichak'eerā paara.

⁵¹ Ne-inaa pi-ia oodoo ichi juapa. T'āride audua beerā jerek'ooji.

⁵² Reyrā uchiapiji āchi mimiadeepa māik'aapa āra k'āyaara audua-ee beerā poro waibiarā papiji.

⁵³ Jarrapisia beerā irumaa chedak'āri, ne-inaa pia teeji k'āiwee nipadamerā ichi ode. Jōdee net'aa piara iru p'anadap'edaarā arajāгаа wāpiji āchi ode.

⁵⁴ Tachi Israel pidaarā, ichi eperāarā k'aripapachi ichia oopi bik'a oopatap'edaa perā. Āra ichita chupiria k'awaaji ⁵⁵ māga ooit'eeda ada perā tachi chonaarāmaa; Abrahammaa māik'aapa irudeepa uchiadait'eerāmaa.

⁵⁶ María Isabelmāi atane ōpee beeji. Maap'eda cheji ichi temaa.

Juan Bautista t'oda

⁵⁷ Isabel warra t'ok'āri, imik'īra warrata t'o ataji. ⁵⁸ Āchi te k'ait'a p'anapatap'edaarāpa māik'aapa āchideerāpa k'awaadak'āri Tachi Ak'ōrepa māgā āchi k'aripada, āramaa chejida pedee pia jarade. ⁵⁹ Warra t'op'eda, k'āima ocho pak'āri, iru k'ap'iade tauchaa bipijida. Arii p'anadap'edaarāpa t'ī bidait'ee paji Zacarías, chi ak'ōrek'a. ⁶⁰ Mamīda chi nawepa māgaji:

—Māga-e. Iru t'ī bidait'ee Juan.

⁶¹ Māpai māgajida:

—Parādeerā apidaamaa ma t'ī bida-e paji.

⁶² Māpai juapa jarajida chi ak'ōremaa, chi warra t'ī k'awaadait'ee. ⁶³ Māpai Zacariapa juapa jaraji ichi-it'ee tabla pite anedamerā māik'aapa aide p'āji: *Iru t'ī bit'ee Juan*. Māga unudak'āri, eperāarā jōmaweda ak'itrua para beeji. ⁶⁴ Aramata Zacarías pedee uchijaji māik'aapa Tachi Ak'ōrede pia pedeeji. ⁶⁵ Jōmaweda iru k'ait'a p'anapatap'edaarā ak'itrua para beeji māik'aapa māgī p'asada pia t'opachida jōmaweda eperāarā eede p'anapataarāmāi Judea eujāde. ⁶⁶ Māga ūridak'āri, jōmaarāpa k'īsia p'anapachida āchi t'āridepai: “¿K'āata ooit'eepaama ajida, ma warrapa?” ¿Chonaa pak'āri, eperā waibia pait'ee-epaa? ¿Wāara Tachi Ak'ōre iru ome bapariit'ee-epaa?

Zacariapa Tachi Ak'ōremaa jarada

⁶⁷ Māpai Tachi Ak'ōre Jaure ba cheji Zacarías ome. Mapa māgaji:

⁶⁸ —¡Tachi Ak'ōre, tachi Israel pidaarā Ak'ōre Waibia t'āri pia bapari, ichi p'uuru pidaarā k'aripa cheda perā!

69 Ichi mimiapari Daviddeepa uchiada pëiji Tachi K'aripa Atapari bamerã. Mãgí jōmaarã k'ãyaara waibiara bi.

70 Chonaarãweda mãgide pedeechachi ichi pedee jarapataarã k'ap'ia pari.

71 Jaraji mãgipa tachi k'aripa atait'ee tachi k'ira unuamaa iru p'anapataarã juadeepa.

72 Ichiaba jaraji mãgipa tachi chonaarã chupiria k'awaait'ee mãik'aapa ooit'ee irua jaradak'a ãra poro waibiarãmaa.

73 K'irãpaji ichi pedee jarada ichi t'í waibiade tachi ak'õchona Abrahammaa:

74 K'aripait'ee tachi k'ira unuamaa iru p'anapataarã juadeepa, waawee-ee oopataadamerã irua oopi bik'a iru jua ek'ari p'anide.

75 K'aripait'ee chok'ai p'anide k'achia wëe p'anapataadamerã iru k'irapite.

76 Mamída warra, pi t'íjaradait'eeda aji, Ak'õre Waibia pedee jarapari. Tachi Waibia naa jarateenait'ee, eperãarãpa iru pedee ùri k'inia p'anapataadamerã.

77 Jarait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëepapipari mãik'aapa ãra o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerã.

78 Tachi Ak'õrepa tachi chupiria k'awaapari perã, aba ak'õrejruk'a urua bi it'ariipa pëit'ee.

79 Mãgí ìdaa pik'a bait'ee na p'ek'au eujãdepema p'ãriu pik'a p'anirã atuadait'eerã t'ãide. Tachi Ak'õre o ak'ipit'ee, aide tachi nipapataadamerã mãik'aapa k'ãiwee p'anapataadamerã.

80 Zacarías warra wari wãji mãik'aapa audú ijãa beeji Tachi Ak'õrede. K'ũtrãa pak'ãri, banaji eujã pania wëe bide Israel pidaarãmaa jarateemaa beerumaa.

2

Jesús t'oda

(Mt 1.18-25)

1-2 Juan at'ãri ma-ãri bak'ãri, César Augusto Romadepema reyrã poro waibia paji Romadepemaarã eujãde, ichiaba awaraa eujã iru jua ek'ari badade. Cirenio ichi jua ek'ari baji. Mãgipa Siria eujã ak'ipachi. Maapai eperãarã ichi truadepema jōmaweda t'í p'ãpiji k'awaait'ee jōmasaa p'ani. Mãgí chi naapema t'í p'ãpida paji. 3 Mãgá eperãarã juasiadak'ãri, jōmaweda wãpijida ãchi chonaarã p'uurudee t'í p'ãpide.

4 Maperã José uchijaji Galilea eujãdepema Nazaret p'uurudeepa wãit'ee Judea eujãdee. Ichi chonaarãwedapema Rey Daviddeepa uchiada perã, wãji David t'oda p'uuru Belende. 5 Mamaa wãji ichi t'í p'ãpide María ome, ichi wëra pait'ee bada perã. Uchiadak'ãri, María warra t'oyama baji. 6 Belende panadak'ãri, María bi p'ira nãbeeji chi warra t'oit'ee. 7 Mamída te unuda-e paji, araada-e pada perã jōmaweda t'í p'ãpi chedap'edaarã-it'ee. Mapa mama Belende chi warra naapema t'oji, ne-animalaarã nek'opata tede. Chi warra p'arude pira atap'eda, biji ne-animalaarã nek'opatade k'ãimerã.

Angelpa oveja ak'ipataarãmaa unupida

8 Ma p'ãrik'ua Belén k'ait'a p'ũajara paraamã eperãarãpa ãchi ovejaarã ak'ima p'anajida. 9 Mãga nide angelpa ichi unupiji mãik'aapa Tachi Ak'õre k'ira wãree ìdaadachi ãchi ik'aawa. Mapa p'eradachida. 10 Mamída ma angelpa mãgaji:

—P'eranaadapãde aji, mia pedee pia jara cheru perã. Mia nepiriru k'aurepa eperãarã jōmaweda audú o-ã p'aneadait'ee. 11 Idi p'ãrik'ua Rey David t'oda p'uurude t'oji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atapari. Iru Tachi Waibia, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã. 12 Jirinadapãde aji. Ununadak'ãri imik'ira warra p'arude pira bi ne-animalaarã nek'opatade, k'awadayada aji, mia wãarata jarada.

13 Aramata unujida it'aripema angeleerã cho-k'ara chi apema ik'aawa para bi. Jōmaarãpa o-ã it'aa t'í para beeji. Mãgapachida:

14 —Tachi Ak'õre it'ari bita jõmaarã k'ãyaara waibiara bi! jirua pia ak'i biirã t'ãri o-ïa p'anapata mãik'aapa k'ãiwee p'anapata!

15 Ma angeleerã jõmaweda wãdak'ãri Ak'õre eujãdee, ma oveja ak'ipataarãpa mãga jõnapachida:

—Wãdáma apachida Belendee, Ak'õrepa jara pèida ak'ide.

16 Mãpai isapai wãjida. Wãara ununajida María José ome mãik'aapa María warra k'ãi bi ne-animalaarã nek'opatade. 17 Mãga unudap'eda, nepirinajida ma angelpa jarada ma warrade. 18 Jõmaweda ãra pedee ùridap'edaarã ak'itrua para beeji. 19 Mamãda ma jõmaade Mariapa ichi t'ãridepai k'ïsiaji. K'ïra atuak'aa paji ãrapa jaradap'edaa. 20 Jõdee ma oveja ak'ipataarã o-ïa wãjida ãchi p'anadap'edaamaa. Wãk'ãti wãdapa mãgapachida:

—Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Iru t'ãri pia bi. Jõma unujida irua jara pèidak'a.

Jesús ak'õreerãpa iru ateedap'edaa Tachi Ak'õre te waibiade

21 Ma warra t'op'eda, ewari ochomaa iru k'ap'iade tauchaa bijida mãik'aapa t'ï bijida Jesús, María biak'oo beei naaweda, angelpa jaradak'a.

22-24 Ewari cuarenta wãyaak'ãri, wãjida Jerusalendee oodait'ee Moisepa p'ãdade jara bik'a, t'ïu pia p'aneedait'ee Ak'õre te waibiade. María k'ap'ia pari oojida Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a wëraarãpa oodamerã warra t'op'eda:

'Peepidap'eda, paapidaipia bi tortola omé maa-e pirã paloma chak'eerã omé.' (Lv 12.6-8)

Ichiaba chi warra awara bijida Tachi Ak'õre-it'ee Moisepa p'ãdade jara bik'a:

'Israel pidaarãpa ãchi warrarã naapemaarã awara bidaipia bi Tachi Ak'õre-it'ee.' (Ex 13.2, 12)

25 Maapai Jerusalende bapachi chonaa aba t'ïjarapatap'edaa Simeón. Iru Tachi Ak'õrede ijãapachi mãik'aapa oopachi irua oopi bik'a. Ijãapachi Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã k'aripait'ee ãchi k'ïra unuamaa iru p'anapatap'edaarã juadeepa. Tachi Ak'õre Jaure bapachi Simeón ome. 26 Iruata k'awapiji Simeón piu-e pait'ee unui naaweda Cristo, Tachi Ak'õrepa pèida eperãarã rey pamerã. 27 Ma ewate Ak'õre Jaurepa iru wãpiji Tachi Ak'õre te waibiadee. Mãga nide Jesús ak'õreerã wãjida mamaa. Oomaa p'anajida Moisepa p'ãdade jara bik'a oodamerã ãchi warra ewaa t'oda ome. 28 Simeónpa ãra unuk'ãri, ma warra chai jira ataji mãik'aapa t'ãri o-ïa mãgaji Tachi Ak'õremaa:

29 —Ak'õre, jõmaarã Ak'õre Waibia, írá mi, pi mimiapari, k'ãiwee piut'ee, pia eperã jaradak'a unuru perã.

30 Michi taupa unuru Tachi K'aripapari.

31 Pia na imik'ïra warra pèiji pi o ak'ipimerã na p'ek'au eujãdepemaarãmaa.

32 Iru ìdaa pik'a bi k'aurepa judio-eerãpa paara pi o k'awaadait'ee mãik'aapa iru k'aurepa eperãarãpa Israel pidaarã t'o p'anadait'ee.

33 Simeón pedee ùridak'ãri, Jesús ak'õreerã p'era pik'a p'aneejida. 34 Mãpai Simeónpa iidiji Ak'õrepa ãra pia ak'i bapariimerã mãik'aapa Mariamaa mãgaji:

—Pi warra k'aurepa Israel eujãdepemaarã chok'ara it'aa wãdait'ee mãik'aapa chok'ara atuadait'ee. Ichiaba chok'araarãpa jaradait'ee Tachi Ak'õrepa iru pèi-e paji. 35 Mãgã Tachi Ak'õrepa k'awaapiit'ee eperãarãpa k'ïsiapata ãchi t'ãridepai; wãara irude ijãa p'ani maa-e pirã ijãada-e p'ani. Mamãda ma jõmaade pi t'ãri p'ua nãbait'ee, espadapa pi t'ãride su atarutak'a.

36 P'ëtrãa t'ïjarapatap'edaa Ana ichiaba mama baji. Tachi Ak'õre pedee jarapari paji. Chi ak'õre Aser ëreerãdepema paji. T'ïjarapachida Penuel. Awëra weda Ana miak'ãiji. Mamãda siete añopai baji chi imik'ïra ome. 37 Mamãik'aapa p'ëtrãa beeji ochenta y cuatro años parumaa. Ak'õre te waibiade bapachi. Ewari chaa it'aa t'ïpachi. Edaare nek'ok'aa paji it'aa t'ï k'iniapa. 38 Simeón pedee auparude Ana uchijaji. José mãik'aapa

María unuk'ãri ma warra ome, Tachi Ak'õremaa gracias jaraji iru pari. Mãpai arii p'anadap'edaarãmaa jarapachi:

—Na warrata tachi Jerusalén pidaarãpa ni p'ani tachi k'aripait'ee.

Waya chedap'edaa Nazaret p'uurudee

³⁹ José María ome ne-inaa jõma oo aupadak'ãri Moisepa p'ãdade jara bik'a, waya chejida Galilea eujãdee ãchi p'uuru Nazaretde. ⁴⁰ Æchi warra juatau chaareera wari wãpachi mãik'aapa k'ĩsia k'awaara wãpachi. Ichiaba Tachi Ak'õre o-ia baji iru ome.

Jesús warra weda Ak'õre te waibiade

⁴¹ Año chaa Jesús ak'õreerã wãpachida Jerusalén p'uurudee Pascua fiesta oode. ⁴² Jesús doce años iru bak'ãri, mãga oojida mãik'aapa iru auk'a wãji ãra ome. ⁴³ Ma fiesta jõdaik'ãri, eperãarã erreujida ãchi te chaa. Mamĩda Jesús Jerusalende beeji, chi ak'õreerãpa k'awada-ee. ⁴⁴ Ode wãdade chi ak'õreerãpa k'awada-e paji, chok'ara cheepuru wãdap'edaa perã. K'ĩsia p'anajida Jesús cheru apemaarã ome. Mapa k'ewara iidipachida ãchi èreerãmaa mãik'aapa k'ĩra k'awaarãmaa. ⁴⁵ Mamĩda unuda-e pak'ãri, ãpĩtee jirĩnajida Jerusalende.

⁴⁶ K'ãima õpeemaa ãchi warra unu atajida Ak'õre te waibiade. Su-ak'i baji Moisepa p'ãda jarateepataarã esajĩak'a. Mãirãpa jaratee p'ani ùrii bap'eda, iidipachi. ⁴⁷ Arii p'anadap'edaarã jõmaarãpa iru pedee ùridak'ãri, ak'itrua para beepachi, poro wẽsaa bada perã mãik'aapa pia p'anaupata perã. ⁴⁸ Mamĩda chi ak'õreerãpa iru mãgá unudak'ãri, p'era pik'a p'aneejida. Mãpai chi nawepa mãgaji:

—Warra, ¿sãap'eda nãga oojima? aji. Taipa pi unuda-e pak'ãri, k'ĩsia p'ua jõnajida.

⁴⁹ Mãpai Jesupa mãgaji:

—¿Sãap'eda mi jiri p'anima? aji. ¿K'awada-eta p'anik'ã aji, mi Ak'õre tede ichita bait'ee?

⁵⁰ Mamĩda ãrapa k'awada-e paji ma pedee k'ãata jara k'inia baji.

⁵¹ Mãpai iru wãji ãra ome Nazaret p'uurudee. Mama ãra ome chok'ek'ee bapachi. Mamĩda Mariapa írúa ooda k'ĩra atuak'aa paji. Ichi t'ãridepai ma ne-inaa jõmaweda audú k'ĩsiapachi. ⁵² Mãgá Jesús wari wãpachi. Ichiaba k'ĩsia k'awaapiara wãpachi, Tachi Ak'õrepa iru pia ak'i bada perã, eperãarãpa pida ichiaba.

3

Juan Bautistapa jarateeda

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ César Tiberio quince años rey bide, ichi ek'ari bada Poncio Pilato Judea eujã ak'ipari paji. Jõdee judiorã Tiberio ek'ari reyrãk'a p'anadap'edaarãpa eujã awara-awaraa ak'ipachida. Herodepa Galilea eujã ak'ipachi. Chi ipema Filipopa Iturea mãik'aapa Traconite eujã ak'ipachi. Jõdee Lisaniapa Abilene eujã ak'ipachi. ² Anás mãik'aapa Caifás p'aareerã poro waibiarã paji. Maapai Tachi Ak'õrepa ichi pedee jara cheji Zacarías warra Juanmaa eujã pania wẽe bide. ³ Maap'eda Juanpa Tachi Ak'õre pedee jaratee nipapachi jõma Jordán tode. Jarateepachi eperãarãpa ichimaa poro choopidamerã ak'ipidait'ee ãchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani mãik'aapa wãara Tachi Ak'õrede ijãa p'ani. Mãgá ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãchia p'ek'au k'achia oopata wẽpapii. ⁴ Mãga p'asaji Ak'õre pedee jarapari Isaíapa chonaarãweda jaradak'a:

'Eujã pania wẽe bide eperã bia bi: “O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, mãga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda. ⁵ Iru k'aurepa eujã joobai beeda jewedaa beeit'ee mãik'aapa ee nok'o jida jewedaaak'oodariit'ee. O jõmaweda jip'a beeit'ee mãik'aapa eujã mãu-idaa bi k'ak'ayaa beeit'ee. ⁶ Maapai jõmaarãpa k'awaadait'ee iru k'aurepa Ak'õrepa eperãarã k'aripait'ee atuanaadamerã.”’

(Is 40.3-5)

⁷ Juanpa mǎgá jaratee bide eperǎarǎ chok'ara chejida irua poro choomerǎ. Mamǐda Juanpa ǎramaa mǎgaji:

—ǐParǎ k'achia-idaa beerǎdeepa uchiadap'edaarǎ! ǐTaamák'api p'ani! ǐPoro choopi chejida-ek'ǎ, Tachi Ak'ǒre juapa mia k'iniada-e p'anadairǎ? ⁸ Mǎga pǐrǎ, p'ek'au k'achia oo amáati mǎik'aapa p'anapatáati Tachi Ak'ǒrepa k'inia bik'a. K'ǐsianáati Tachi Ak'ǒrepa parǎta miapi-e pait'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaa perǎ. Mia jara bi: Na mǎudeepa Tachi Ak'ǒrepa Abrahamdeepa uchiadap'edaarǎ oo atai. ⁹ Ara chaarapa nejǒ bǐri chaur'aa bi t'u peet'aapatak'a t'ipitaude bat'at'aadait'ee paa jǒmerǎ, mǎga pik'a taarǎ-e Tachi Ak'ǒrepa jǒpiit'ee parǎ, chi oodaamaa p'anapataarǎ irua k'inia bik'a.

¹⁰ Mǎga ũridak'ǎri, eperǎarǎpa Juanmaa iidipachida:

—Mǎgara, ǐk'ǎata oodaipia bima apachida, ak'ipidait'ee tai Ak'ǒre ode nipapata?

¹¹ Juanpa p'anauji:

—Chi p'aru omé iru bǐpa aba chi wǎe bǐmaa teeipia bǐda aji. Auk'a chik'o jede k'odaipia bǐda aji, chi wǎe beerǎ ome.

¹² Cesar-it'ee impuesto p'epataarǎ ichiaba chejida poro choopide. Mǎgajida:

—Tachi Jarateepari, ǐk'ǎata oodaipia bima ajida, ak'ipidait'ee taipa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia p'ani?

¹³ Juanpa p'anauji:

—P'aapináati Romadepemaarǎpa jarapata impuesto ǐri.

¹⁴ Soldaorǎpa ichiaba iidijida:

—ǐMǎgara taipárama? ajida. ǐK'ǎata oodaipia bima taipa ak'ipidait'ee p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia p'ani?

Juanpa p'anauji:

—Ichi k'inia chíara p'arat'a jǎri atanáati mǎik'aapa seewa jaranáati chíara k'achiade baaipidait'ee. K'ǎiwee p'anapatáati parǎmaa p'arat'a p'aapata ome pǎchi mimiapata pari.

¹⁵ Eperǎarǎpa Juanpa jarateeda ũridak'ǎri, ǎchi t'ǎridepai k'ǐsia p'aneejida: “ǐJuan Cristopaa ajida, Tachi Ak'ǒrepa pǎida tachi rey pamerǎ?” ¹⁶ Mamǐda Juanpa jǒmaarǎmaa mǎgaji:

—Mia wǎara parǎ poro chooparida aji, paniapa. Mamǐda eperǎ mi t'ǎe cheru mi k'ǎyaara waibǐara bi. Mia iru chancla jida ǎraik'araa bi, iru k'ǎyaara ek'ariara bairǎ. Irua eperǎarǎ nǎgá poro chooit'ee. Tachi Ak'ǒre Jaure ba chepiit'ee parǎ k'ap'ade. Mamǐda ichide ijǎadak'aa beerǎ jǒpiit'ee t'ipitaupa. ¹⁷ Ooit'ee trigo ewaparipa ooparik'a. Mǎgipa pala aneek'ǎri, trigo ewada it'aa jira bat'apari, chi tau uchiamerǎ mǎik'aapa nǎupa chi e ǎyaa ateemerǎ. Maap'eda ma trigo tau ia bǐpari chi ǐapatamǎi. Mamǐda chi e beeda t'ipitaude bat'at'aapari. Mǎgǐ t'ipitau k'ǐik'aada aji.

¹⁸ Mǎgá awaraa ũraa chok'ara ome, Juanpa jarateepachi Ak'ǒrepa pedee pia jara pǎida.

¹⁹ Mamǐda mǎga jaratee ni misa, ǐtrǐaji Romadepemaarǎpa rey bǐdap'edaa, Herodes. Mǎga ooji Herodepa chi ǐpema wǎra Herodías iru bada perǎ ichi wǎrak'a mǎik'aapa awaraa ne-inaa k'achia k'ǐra t'ǎdo oopachi perǎ. ²⁰ Ma t'ǎepai Herodepa awaraa ne-inaa k'achia ooji. Juan carcelde t'ǐ nǐbǐpiji.

Jesús poro chooda

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Mamǐda ai naaweda, Juanpa at'ǎri eperǎarǎ poro choomaa bide ichiaba Jesús poro chooji. Poro choopip'eda, Jesús it'aa t'ǐk'ǎri, pajǎ ewadachi ²² mǎik'aapa Tachi Ak'ǒre Jaure iru ǐri palomak'a baai cheji. Mǎga nǐde it'ariipa Tachi Ak'ǒrepa jaraji:

—Pǐda aji, mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Pia mi t'ǎri o-ǐapipari.

Jesucristo ǎreerǎ t'ǐ p'ǎda

(Mt 1.1-17)

²³ Jesupa māgá ne-inaa oo beek'ári eperãarã taide, treinta años iru baji. Eperãarãpa jïp'a k'ïsia p'anapachida iru José warra.

José ak'õre paji Elí.

²⁴ Elí ak'õre paji Matat. Matat ak'õre paji Leví. Leví ak'õre paji Melquí. Melquí ak'õre paji Janai. Janai ak'õre paji José.

²⁵ José ak'õre paji Matatías. Matatías ak'õre paji Amós. Amós ak'õre paji Nahúm. Nahúm ak'õre paji Eslí. Eslí ak'õre paji Nagai.

²⁶ Nagai ak'õre paji Máhat. Máhat ak'õre paji Matatías. Matatías ak'õre paji Semeí. Semeí ak'õre paji Josec. Josec ak'õre paji Joiadá.

²⁷ Joiadá ak'õre paji Johanán. Johanán ak'õre paji Resá. Resá ak'õre paji Zorobabel. Zorobabel ak'õre paji Salatiel. Salatiel ak'õre paji Nerí.

²⁸ Nerí ak'õre paji Melquí. Melquí ak'õre paji Adí. Adí ak'õre paji Cosam. Cosam ak'õre paji Elmadam. Elmadam ak'õre paji Er.

²⁹ Er ak'õre paji Jesús. Jesús ak'õre paji Eliézer. Eliézer ak'õre paji Jorim. Jorim ak'õre paji Matat.

³⁰ Matat ak'õre paji Leví. Leví ak'õre paji Simeón. Simeón ak'õre paji Judá. Judá ak'õre paji José. José ak'õre paji Jonam. Jonam ak'õre paji Eliaquim.

³¹ Eliaquim ak'õre paji Meleá. Meleá ak'õre paji Mená. Mená ak'õre paji Matatá. Matatá ak'õre paji Natán.

³² Natán ak'õre paji David. David ak'õre paji Jesé. Jesé ak'õre paji Obed. Obed ak'õre paji Booz. Booz ak'õre paji Salmón. Salmón ak'õre paji Nahasón.

³³ Nahasón ak'õre paji Aminadab. Aminadab ak'õre paji Admín. Admín ak'õre paji Arní. Arní ak'õre paji Hesrón. Hesrón ak'õre paji Fares. Fares ak'õre paji Judá.

³⁴ Judá ak'õre paji Jacob. Jacob ak'õre paji Isaac. Isaac ak'õre paji Abraham. Abraham ak'õre paji Térá. Térá ak'õre paji Nahor.

³⁵ Nahor ak'õre paji Serug. Serug ak'õre paji Ragau. Ragau ak'õre paji Péleg. Péleg ak'õre paji Éber. Éber ak'õre paji Sélah.

³⁶ Sélah ak'õre paji Cainán. Cainán ak'õre paji Arfaxad. Arfaxad ak'õre paji Sem. Sem ak'õre paji Noé. Noé ak'õre paji Lámecc.

³⁷ Lámecc ak'õre paji Matusalén. Matusalén ak'õre paji Enoc. Enoc ak'õre paji Jared. Jared ak'õre paji Mahalaleel. Mahalaleel ak'õre paji Cainán.

³⁸ Cainán ak'õre paji Enós. Enós ak'õre paji Set. Set ak'õre paji Adán māik'aapa Adán ak'õre paji Tachi Ak'õre.

4

Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baaiiit'ee pada (Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Ak'õre Jaure Jesús ome bapachi māik'aapa irua Jesús wāpiji Jordán todeepa eujā pania wēe bīmaa. ² Mama baji k'āima cuarenta. Māga nīde Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopi k'inia baji Jesumaa. Mama bīde Jesús nek'o-ee bada perā, jarrapisia nībeeji.

³ Māpai Netuara Poro Waibiapa māgaji:

—Wāara pi Tachi Ak'õre Warra pirā, na māu pan papit'aapáde aji.

⁴ Jesupa p'anauji:

—¡Oo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperā chik'o k'o bīpapai chok'ai bak'aa. Tachi Ak'õre pedee k'awa bīpa ichita chok'ai bapari.'

(Dt 8.3)

⁵ Maap'eda Netuara Poro Waibiapa iru ee it'iara bi nok'ode ateeji. Jōmaweda na p'ek'au eujādepema p'uuru ak'ipiji māik'aapa māgaji:

⁶—Mia pi jā p'uurudepemaarã poro waibia papiyada aji. Ñchi net'aa pia jōmaweda përé papii. Mërë perã chi tee k'inia bïmaa teei. ⁷ Mi k'irapite bedabaip'eda, mïmaa it'aa t'irura, jōmaweda përé payada aji.

⁸ Jesupa p'anauji:

—¡Oo-eda! aji. Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Tachi Ak'õre Waibiaamaa aupai it'aa t'ipataati mïik'aapa jïp'a oopataati irua jara bik'a.' (Dt 6.13)

⁹ T'ëepai Netuara Poro Waibiaapa iru ateeji Jerusalén p'uurudee. Mama Tachi Ak'õre te waibia ek'arra ñri it'í ateeji mïik'aapa mägaji:

—Wãara pi Tachi Ak'õre Warra pirã, namïik'aapa jïtidaipãde aji, ¹⁰ Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã:

'Ak'õrepa ichi angeleerã pëit'ee pi k'aripadamerã. ¹¹ Ñchia pi jita atadait'ee mïik'aapa pi t'idik'adait'ee, pichi bïri pida mïumaa p'u oopiamaa.' (Sal 91.11-12)

¹² Jesupa p'anauji:

—¡jïti-eda! aji. Ichiaba Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Ne-inaa pariatua oonãaji k'awaait'ee wãara Tachi Ak'õre Waibiaapa tachi ak'ipari wa mãga-e.' (Dt 6.16)

¹³ Netuara Poro Waibiaapa p'oyaa-e pak'ãri Jesús ome, atabëiji awaraa ewaride cheit'ee.

Jesupa naapiara jarateeda Galilea eujãde

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesús wãji Galilea eujãdee. Ne-inaa jōmaweda oopachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Maperã iru t'opachida ma eujã jōmaade. ¹⁵ Irua jarateepachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede p'uuru bee chaa. Maapai jōmaarãpa iru pia ak'ipachida.

Jesús Nazaret p'uurudee wãda

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Maapai Jesús wãji ichi warida p'uuru Nazaretdee. Ichia oopatak'a ñipata ewate pak'ãri, t'ïuji Ak'õre Ûraa jarateepata tede. Ma ewate baini beeji Ak'õre Ûraa p'ãda leeit'ee.

¹⁷ Irumaa teejida Ak'õre pedee jarapari Isaiapa p'ãda. Ewat'i atap'eda unuji na pedee mïik'aapa leeji:

¹⁸ —'Tachi Ak'õre Jaure mi ome bapari, Ak'õrepa mi jirit'erada perã pedee pia jarateemerã chupiria beerãmaa. Mi pëji jamerã carcelde pik'a beerã uchiapiit'ee mïik'aapa tau p'ãriu beerãmaa unupiit'ee; ma awara chupiria beerã k'aripait'ee mïik'aapa ichi eperãarã pia ak'i bapariit'ee. ¹⁹ Mãga mïmaa jarapiji irua eperãarã pia oo k'inia bairã na año irua jirit'eradade.' (Is 61.1-2)

²⁰ Mãga pedee'eda, Jesupa ma p'ãda pirat'i ataji mïik'aapa teeji Ak'õre Ûraa jarateepata te ak'iparimaa. Mãpai su-ak'i beeji jarateeit'ee. Jōma arii p'anadap'edaarãpa irumaa ak'i para beeji. ²¹ Mãpai irua mägaji:

—Idi weda parã t'ãide p'asamaa bi ma ùraa p'ãdade jara bik'a.

²² Mãga ùridak'ãri, arii p'anadap'edaarãpa iru t'o p'anajida mïik'aapa ak'itrua para beeji, irua pedee pia jarapachi perã. Ñchi pitapai iidi para beeji:

—¿Sãga jarayama ajida, ma p'ãdade jara bik'a idi p'asaru? ¿Na José warra-ek'ã? ajida.

²³ Mãpai Jesupa mägaji:

—¿Parãpa na pedee jarapata jara k'inia p'ani-ek'ã? aji. Eperãpa mi medicoda ak'ãri, k'awa p'ani wãara pedee jara bi ichi k'ayaadaip'eda, jipa beeru pirã ichi juadoopa. Mapa pi wãara Tachi Ak'õrepa pëida pirã pia jara bik'a, mãgara nama pichi warida p'uurude ne-inaa pia óoji pia oodak'a Capernaum p'uurude.

²⁴ Mãpai Jesupa mägaji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'õre pedee jarapari p'uurudepemaarāpa iru pedee ũridaamaa p'anapata. Mapa parāpa mi pedee ijāa k'iniada-e p'ani. ²⁵ Ichiaba māga paji chonaarāweda Tachi Ak'õre pedee jarapari Elías ome. K'oi che-e bide año õpee ap'eda esa-auk'a, jarra oojida Israel eujā jōmaade. ²⁶ Mamīda parā chonaarāpa Tachi Ak'õrede ijāada-e p'anadap'edaa perā, irua Elías pēi-e paji Israel eujādepema p'ētrāarā k'aripade. Ma k'āyaara pēiji Sarepta p'uurudee, Sidón p'uuru k'ait'a, māpema p'ētrāa k'aripamerā. ²⁷ Ichiaba Ak'õre pedee jarapari Eliseo chok'ai bak'āri, Israel eujāde leprapa k'ayaa beerā chok'ara paraaji. Mamīda irua apida jipa-e paji. Aba Siria eujādepema k'ayaa bada t'ijarapatap'edaa Naamán jipa beeji iru juapa.

²⁸ Māga ũridak'āri, ma Ak'õre Ũraa jarateepata tede p'anadap'edaarā jōmaweda k'īraudachida Jesús ome. ²⁹ Jita atajida māik'aapa jidi babataa atadachida p'uurudeepa. Ateejida ee nok'ode ira bada eere māik'aapa sīa bat'at'aanadait'ee paji piudaimerā. ³⁰ Mamīda Jesús āchi juadeepa uchiadaip'eda, wāyaaji āchi esajjāk'a.

Netuara eperā k'ap'iade merātia bada
(Mr 1.21-28)

³¹ Maap'eda Jesús wāji Capernaum p'uurudee. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi. ĩpata ewate Tachi Ak'õre Ũraa jarateemaa beeji Ak'õre Ũraa jarateepata tede. ³² Māpemaarāpa iru pedee ũridak'āri, ak'itrua para beeji irua jīp'a jarateeda perā Tachi Ak'õrepa jarateep'idak'a.

³³ Mama baji imik'īra netuara merātia bada iru k'ap'iade. Jesús jarateeda ũrik'āri, netuarapa golpe biapiji:

³⁴ —Aai, Jesús Nazaretdepema, ¿k'āata oo chejima aji, taimaa? ¡Tai ichiak'au bíji! ¿Tai k'enat'aadeta cheruk'ā? ajida. Mia pi k'awa bida aji. Pita chi k'achia wēe bapari, Ak'õre Waibiapa pēida.

³⁵ Māpai Jesupa ma netuara itriat'aaji:

—¡K'īup'ee beepáde aji māik'aapa uchiapáde aji, na eperā k'ap'iadeepa!

Māpai ma netuarapa ma eperā te jāde baaipiji jōmaarā k'īrapite māik'aapa uchiadachi, iru p'ua oo-ee. ³⁶ Māga unudak'āri, jōmaweda ak'itrua para beeji māik'aapa āchi pitapai pedee para beeji:

—¡Aai, irua jarateeda waide nama ũridak'aada! ajida. ¡Eperā poro waibiak'a jaratee bi! Netuaraarāpa pida iru pedee ũri p'ani māik'aapa uchiapata, iru Tachi Ak'õre k'ap'ia pari pedeeperi perā.

³⁷ Jesupa māga ooda perā, irude nepiripachida p'uuru bee chaa Galilea eujāde.

Jesupa Simón Pedro p'āk'õre jipada
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesús uchiak'āri Ak'õre Ũraa jarateepata tedeepa, wāji Simón Pedro temaa. Simón p'āk'õre k'ayaa baji k'iamiapa. Mapa chupiría iidijida Jesumaa iru jipamerā. ³⁹ Iru ik'aawa ak'inĩ banaji māik'aapa ma k'iamia itriat'aaji. Aramata tuudachi. Māpai chi k'ayaa bada p'irabaip'eda, nek'opiji Jesumaa māik'aapa chi k'õp'āyoorāmaa.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ K'eudaik'āri, k'ayaa k'īra t'ādoos iru beerā aneejida Jesumaa. Iru jua bik'āri māirā ĩri, jipak'oodachida. ⁴¹ Ichiaba eperāarā chok'ara k'ap'iadeepa netuara merātia beeda bia uchiak'oodachida:

—Pita Tachi Ak'õre Warrada ajida.

Mamīda Jesupa itriak'ooji pedeepiamaapa, āchia k'awa p'anadap'edaa perā iru Tachi Ak'õrepa pēida eperāarā k'aripamerā.

Jesupa Judea eujãde jaratee nipada
(Mr 1.35-39)

⁴² Taujaaweda Jesús uchiaji ma p'uurudeepa wãit'ee eperãarã p'anadak'aamaa. Mamãda p'uuru pidaarãpa jirinajida mãik'aapa chupiria iidijida wãnaamerã awara ayaa.

⁴³ Mamãda Jesupa mägaji:

—Awaraa p'uurudee ichita wãit'ee pedee pia jarateede, ichiaba k'awaadamerã Tachi Ak'õrepa ãra bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerã p'aneedamerã. Ma-it'eepi irua mi pëiji.

⁴⁴ Mägá Jesupa jaratee nipapachi Ak'õre Ũraa jarateepata te bee chaa judiorã p'anapata eujãde.

5

Jesupa chik'ora peepida
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Ewari aba Jesús Genesaret Lago ide bainĩ bak'ãri, eperãarã chok'ara p'ĩsua seedachida irumãi, Tachi Ak'õre Ũraa ũri k'iniapa. ² Mäga nide Jesupa barco omé unuji to ide. Chipariirãpa ãchi t'iri sũmaa p'anajida ipu ide. ³ Jesús Simón Pedro barcode bataup'eda, iidiji tok'esaapai ateemerã. Mãpai ma barcode su-ak'i beeji jarateeit'ee. ⁴ Jaratee aupak'ãri, Simonmaa mägaji:

—Nãpiadee wãdáma mãik'aapa jãma pãchi t'iri t'aadapáde aji.

⁵ Simonpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, t'iri t'aamaa ewarijidada aji, maarepida peeda-ee. Mamãda pia jara bairã, t'iri t'aanait'eeda aji.

⁶ Mägá t'aadap'eda, jira atadak'ãri, chik'ora nĩbaji t'iri jãde. Perá jëdachi. ⁷ Mäga unurutata juapa t'ijida apema barco pidaarãmaa k'aripa chedamerã. Chejida mãik'aapa ma chik'ora pee aupadak'ãri, barco omee weda perá pirubaaidachida. ⁸ Mäga unuk'ãri, Simón Pedro Jesús k'ĩrapite bedabaidachi mãik'aapa mägaji:

—Tachi Waibia, mi ik'aawaapa ayaa beepáde aji, mi p'ek'au ooyaa bairã. Pia-e bi pi mi k'ait'a bamerã.

⁹ Simón awaraa arii p'anadap'edaarã ome ak'ĩtrua para beeji mägá chik'o cho-k'ara peedap'edaa perã. ¹⁰ Auk'a p'anajida Simón k'õp'ãyoorã, Zebedeo warrarã Santiago Juan ome. Mãpai Jesupa mägaji Simonmaa:

—Waaweenaapáde aji. Idideepa pia eperãarã jiriit'ee Tachi Ak'õre-it'ee, to-ıapataarãpa chik'o jiripatak'a.

¹¹ Mãpai barco ipu ide binadap'eda, jõmaweda ãchi net'aa atabëijida ãchi ak'õreerã ome mãik'aapa wãjida Jesús ome.

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Ewari aba Jesús p'uurude nide eperã leprapa k'ayaa bipa ununaji. Jesumaa chep'eda, bedabaidachi tau biriri eujãde t'õbairumaa mãik'aapa chupiria iidiji:

—Tachi Waibia, pia k'inia bi pirã, mi k'ayaa wëpapipáde aji, Ak'õre k'ĩrapite pia beemerã.

¹³ Jesupa juapa t'õbaji mãik'aapa mägaji:

—K'inia bida aji. Jipa beepáde aji.

Aramata chi lepra k'ayaa wëpaji. ¹⁴ Mãpai Jesupa mägaji:

—Jaranãaji apidaamaa. Jip'a p'aaremaa ak'ipinãji. Moisepa p'ãdade jara bik'a ipana omé atëeji teeit'ee Tachi Ak'õremaa. Mägá jõmaarãpa pi jipa beeda k'awadayada aji.

¹⁵ Jesupa mäga jarapachi mĩda, audupıara pedeechida irua oodade. Ma awara eperãarã chok'araara cheepurujida iru pedee ũridait'ee mãik'aapa ãchi k'ayaa jipapidait'ee. ¹⁶ Ma k'aurepa Jesús wãpachi eperãarã p'anadak'aamaa it'aa t'ide.

Jesupa chiwa bada jipada
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Ewari aba Jesupa jarateemaa bi misa, iru k'ait'a su-ak'i p'anajida fariseorã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã. Che p'anajida jômaweda Galilea eujãdepema p'uurudeepa, ichiaba Judea eujãdeepa mãik'aapa Jerusalén p'uurudeepa. Tachi Ak'õre baji Jesús ome, k'ayaa beerã jipamerã. ¹⁸ Mãga nide pachejida eperãarã eperã chiwa bi ome. Jira aneejida ichi p'arude. T'ũu ata k'inia p'anajida teedaa, Jesús k'ĩrapite bidait'ee. ¹⁹ Mamĩda unudak'aa paji sãmãik'aapa t'ĩudai, eperãarã chok'ara see nĩbada perã. Maperã it'ĩ ateejida terraza ĩri mãik'aapa uria ewa atajida. Mãpai ma chiwa bi ichi p'arude irabai atajida jõmaarã taide Jesús k'ĩrapite. ²⁰ Jesupa k'awaak'ãri ãchia wãara ichide ijãa p'ani, ma chiwa bimaa mägaji:

—K'õp'ãyo, pia p'ek'au k'achia oopata jômaweda wẽpapipi.

²¹ Mãga ũridak'ãri, Moisepa p'ãda jarateepataarãpa mãik'aapa fariseorãpa k'ĩsia p'aneejida: “Jã eperã nãga pedeeik'araa bi. Tachi Ak'õrepapaita p'ek'au k'achia wẽpapipari. Jã eperã Tachi Ak'õre ãpĩte ik'achia pedeemaa bi jarak'ãri ichiata mãgee ne-inaa oopari.”

²² Mamĩda Jesupa k'awaji ãchia k'ĩsia p'ani. Mapa iidiji:

—¿Sãap'eda parãpa k'ĩsia k'achia k'ĩsia p'anĩma? aji. ²³ Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wẽpapipi” maa-e pĩrã jarai: “P'irabãiji mãik'aapa wãji”. Mamĩda irua maarepida oo-e pai Tachi Ak'õrepa oopi-e pĩrã. ²⁴ Mia ak'ĩpiit'ee na p'ek'au eujãde mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema k'ap'ia pari, Tachi Ak'õre Waibiapa wẽpapipari eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata.

Mãpai mägaji ma eperã chiwa bimaa:

—Mia jara bi: ¡P'irabãiji! Pichi p'aru atãji mãik'aapa wãji pichi temaa.

²⁵ Aramata chiwa bada p'irabaidachi jõmaarã taide mãik'aapa ichi p'aru jẽra bada atap'eda, Ak'õre ome o-ĩa wãji ichi temaa. ²⁶ Mãga unudak'ãri, jômaweda ak'ĩtrua para beeji mãik'aapa o-ĩapa jarapachida Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Mãgã p'era pik'a jõnĩpa mägajida:

—Idi ne-inaa pia unujidada ajida, Tachi Ak'õre juapa ooda.

Jesupa Levĩ jirĩt'erada ichi ome nipapariimerã
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ T'ẽepai, Jesús mamãik'aapa uchiap'eda, ununaji eperã t'ĩjarapatap'edaa Levĩ. Mãgĩ Cesar-it'ee impuesto p'epari paji. Su-ak'i baji ma impuesto p'epataarã su-ak'i p'anapatamãi. Jesupa irumaa mägaji:

—Mi ome nipaparĩiji.

²⁸ Mãpai Levĩ p'irabaip'eda, ichi net'aa p'e atabẽiji mãik'aapa wãji Jesús ome.

²⁹ Ma t'ẽepai, Levĩpa fiesta ooji ichi tede Jesu-it'ee. Impuesto p'epataarã Roma pidaarã rey-it'ee t'ĩ pẽiji awaraa k'õp'ãyoorã ome. Ma fiesta oo p'anide Jesús chi k'õp'ãyoorã ome su-ak'i p'anajida mesade, nek'omaa apemaarã ome. ³⁰ Mamĩda fariseorãpa mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãpa k'ĩsia p'anadap'edaa perã ãchi chonaarãpa oopatap'edaade, aupedeemaa p'aneejida Jesús k'õp'ãyoorã ome. Iidijida:

—¿Sãap'eda nek'omaa p'anĩma mãik'aapa ne-inaa tomaa p'anĩma jãgee impuesto p'epataarã ome mãik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarã ome? Parãpa jãga oodaik'araa bida ajida.

³¹ Jesupa p'anauji:

—Médico pẽidak'aa k'ap'ia pia beerãmaa. Jĩp'a pẽipata k'ayaa beerãmaa. ³² Tachi Ak'õrepa mi pẽi-e paji t'ãri pia beerã jiride. Ma k'ãyaara p'ek'au k'achia oopataarã jirideta pẽiji, p'ek'au k'achia oo amaadamã mãik'aapa irude ijãapataadamã.

Sãapai it'aa t'idaipia bi nek'oda-ee
(Mt 9.14-15; Mr 2.18-22)

³³ Jesumaa mägajida:

—Juan Bautista k'õp'ãyoorã mãik'aapa fariseorã audú it'aa t'ipata nek'oda-ee. ¿Sãap'eda pi k'õp'ãyoorã ichita nek'opata mãik'aapa ne-inaa topatama? ajida.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Miak'ãipata fiestade t'í pëidap'edaarã pachedak'ãri, ma fiesta o-ña oopata chi miak'ãiit'ee bi ome. Mama p'anide ¿parãpa nek'opida-e paik'ã aji, ãramaa? ³⁵ Ewari cherude chi miak'ãiit'ee bi wê-e pak'ãri ãra ome, fiesta ooda-e pait'ee t'ãri p'uapa. Ma ewatepi nek'oda-e pait'ee.

Moisepa p'ãda mãik'aapa Jesucristopa jarateeda auk'a ak'idaik'araa bi

³⁶ Ichiaba Jesupa nãga nepiriji jarateeit'ee ichi ùraa p'oiradaik'araa bi Moisepa p'ãda ome:

—Eperã apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'iiik'araa bida aji, p'aru sorede parchaait'ee. Mãga ooru pirã, chi p'aru chiwidi ãridariit'ee mãik'aapa ma pite auk'a bee-e pait'ee chi p'aru sore ome. ³⁷ Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne-e sorede. Mãga oodak'aa ma vino baak'ak'ãri, ma ne-e sore jãdarii perã mãik'aapa chi vino atuadarii perã. ³⁸ Maperã vino ewaa juda t'idaipia bi ne-e chiwidide. ³⁹ Eperãpa vino chona bi tok'ãri, to k'inia-e chi ewaa juda jarapata perã: “Chi chonata warraara bida” apata. Mãga pik'a parãpa chonaarãwedapema ùraa k'iniara iru p'anida aji, mia ùraa jaratee bi k'ãyaara.

6

ipata ewate trigo k'imí chak'eerã p'edap'edaa
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Judiorã ñipata ewate Jesús nipaji trigo k'ãide. Ma wãyaa wãde chi k'õp'ãyoorãpa trigo k'imí chak'eerã oromaa p'anejida. Jua jãde sirat'idap'eda, chi trigo tau chak'eerã k'opachida. ² Mãga unudak'ãri, ùk'uru arii p'anadap'edaa fariseorãpa iidijida:

—¿Sãap'eda parãpa oo p'anima ajida, tachi ùraade jara bi oonaadamerã? ñipata ewate mimiadaik'araa bida a bi.

³ Jesupa k'awaji chi k'õp'ãyoorãpa ne-inaa k'achia ooda-e paji ma trigo tau k'odak'ãri. Mapa p'anauji:

—¿Parãpa Ak'õre Ùraa p'ãdade leeda-e p'anik'ã aji, Rey Davidpa ooda chonaarãweda jar-rapisiadaidak'ãri chi k'õp'ãyoorã ome? ⁴ T'ñuji Tachi Ak'õre te ne-ede oodade mãik'aapa ataji pan awara bidap'edaa Tachi Ak'õre-it'ee. Mãgí pan ùk'uru k'oji mãik'aapa teeji chi k'õp'ãyoorãmaa auk'a k'odamerã. Mãga oojida, p'aareerãpapai mãgí pan k'odaipia baji mĩda. Tachi Ak'õrepa ãra miapi-e paji mãga oodap'edaa k'aurepa.

⁵ Jesupa ichiaba mägaji:

—ñipata ewate mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema jua ek'ari bida aji.

Eperã jua chiwa bada
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Awaraa ñipata ewate Jesús t'ñuji Tachi Ak'õre Ùraa jarateepata tede mãik'aapa jarateepataarã fariseorã ome Jesús imiatee k'inia p'anajida. Mapa ak'i p'anajida Jesupa ma k'ayaa bi jipai maa-e pirã jipa-e pai ma ewate. ⁸ Mamĩda Jesupa k'awaji ãrapa k'ĩsiadap'edaa. Mapa ma jua chiwa bima jaraji:

—P'irabáji mãik'aapa jõmaarã esajĩak'a ak'inĩ béjei.

Aramãgá ma eperã it'a ak'inĩ beeji. ⁹ Mãpai Jesupa mägaji apemaarãmaa:

—Mia parāmaa ne-inaa iidiit'ee. ¿K'ãata oodaipia bima aji, ñipata ewate; ne-inaa pia maa-e pirā ne-inaa k'achia? ¿Eperā k'aripadaipia bik'ã piunaamerā maa-e pirā piupidaipia bik'ã? aji.

¹⁰ T'ēepai māirāmaa ak'iji. Maap'eda ma eperā jua chiwa bima mājaji:

—Pichi jua jīrupáde aji.

Māpai jua jīruji. Aramata jipa beeji. ¹¹ Mamīda māirāpa māga unudak'āri, audú k'īraudachida māik'aapa pedeeteemaa p'anejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa k'ōp'āyoorā doce jirit'erada ichi ome nipapataadamerā

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Maapai Jesús ee nok'odee wāji it'aa t'ide. Mama ewariji it'aa t'ima. ¹³ Āstaawa pak'āri, ichi ome nipapataarā t'iji. Māirādepema jirit'eraji doce māik'aapa āra t'ī biji apóstoles. ¹⁴ Nāgūrā paji: Simón, Jesupa ichiaba t'ī bida Pedro; chi ñipema Andrés; Santiago; Juan; Felipe; Bartolomé; ¹⁵ Mateo; Tomás; Alfeo warra Santiago; Simón Celote apatap'edaa; ¹⁶ Santiago warra Judas māik'aapa Judas Iscariote; ma t'ēepai Jesús traicionaada.

Jesupa eperāarā chok'araarāmaa jarateeda

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Ma k'ōp'āyoorā jirit'erap'eda, Jesús edaa cheji ma ee it'ia bideepa āra ome māik'aapa pachejida eujā jewedaade. Mama chip'e p'anajida iru ome nipapatap'edaarā māik'aapa awaraa eperāarā chok'ara: Judea eujādepemaarā, Jerusalén p'uurudepemaarā, p'usa ide p'ani Tiro p'uurudepemaarā Sidón p'uurudepemaarā ome. ¹⁸ Che p'anajida Jesús pedee ūridait'ee māik'aapa irua āchi k'ayaa jipamerā. Mama bide Jesupa netuara merātia iru beerā ichiaba jipak'ooji. ¹⁹ Eperāarā jōmaarāpa Jesús k'ap'ia t'ōbai k'inia p'anapachida, iru juapa āchi jōmaweda jipak'ooda perā.

Jesupa jarateeda t'āri o-īa p'anapataadamerā

(Mt 5.1-12)

²⁰ Maap'eda Jesupa ichi ome nipapataarāmaa ak'iji māik'aapa mājaji:

—T'āri o-īa p'ani, parā chi chupiria chedeerā. Tachi Ak'ōre k'awa k'inia p'anadairā, irudeerā p'anadait'ee.

²¹ T'āri o-īa p'ani, parā chi jarrapisia jōñirā, parāmaa Tachi Ak'ōrepa nek'opiit'ee perā. Ichiaba t'āri o-īa p'ani, parā chi ñraweda jēe jōñirā t'āri p'uapa, t'ēepai Tachi Ak'ōrepa parā ēipiit'ee perā.

²² T'āri o-īa p'ani eperāarāpa parā k'īra unuamaa iru p'aneedak'āri; yiaaraa iru p'aneedak'āri; parāmaa ik'achia pedeedak'āri, maa-e pirā parā āpīte pedee k'achia jaradak'āri mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepemade ijāapata perā.

²³ Māga oodak'āri, t'āri o-īa, k'āiwee p'anéeti, Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pi-ia teit'ee perā, parā iru truade panadak'āri. Chonaarāweda ichiaba māgā ne-inaa k'achia oopachida Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāmaa.

²⁴ Mamīda jaai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi p'arat'ara beerā, na p'ek'au eujādepai o-īa p'anadait'ee perā!

²⁵ ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi ñraweda bi jāwaa p'anirā, t'ēepai jarrapisia p'aneedait'ee perā!

¡Aai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi ñraweda ei jōñirā, t'ēepai jēe jōnadait'ee perā t'āri p'uapa!

²⁶ ¡Aai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'eeipi parā, chi jōmaarāpa t'o p'anapataarā! ¡Māga oopachida Judea eujādepemaarā chonaarāpa, seewata Tachi Ak'ōre pedee jarapatada apatap'edaarā ome!

Jesupa jarateeda k'ira unuamaa iru p'anapataarãde
(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ —Mamĩda parã, mi pedee ũri p'anĩrãmaa mia jara bi: Parã k'ira unuamaa iru p'anapataarã k'inia iru p'anapataati mãik'aapa ãramaa ne-inaa pia óoti. ²⁸ Pia óoti ãrapa parã k'achia oopata pari. It'aa t'ĩpatãati pãchĩmaa ik'achia jarapataarã pari. ²⁹ Eperãpa pi k'ira tarramaa sĩru pirã, auk'a oonãaji irumaa. Ma k'ãyaara chi apema k'ira tarra ak'ipĩji, auk'a sĩmerã. Ichiaba eperãpa pichi ĩripema p'aru jĩ bi jãri ataru pirã, ichiaba pichi camisa t'ãri pia tãeji. ³⁰ Apidaapa pĩmaa ne-inaa iidiruta pirã, tãeji. Ichiaba pi net'aa jãri ataruta pirã, iidinãaji waya pĩmaa teemerã. ³¹ Óoti apemaarãmaa parãpa k'inia p'anik'a ãchia parãmaa oodamerã.

³² 'Parãpa k'inia iru p'ani pirã pãchi k'inia iru p'anapataarã aupai, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ã? P'ek'au k'achia ooyaa beerãpa paara mãga oopata. ³³ Parãpa ne-inaa pia oo p'ani pirã pãchi pia oopataarãmaa aupai, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ã? P'ek'au k'achia oopataarãpa paara mãga oopata. ³⁴ Ichiaba pãchi net'aa presta pẽiruta pirã, ma pari awaraa net'aa jitait'ee aupai, ¿ne-inaa pipiara oomaa p'anik'ã? P'ek'au k'achia oopataarãpa pida prestapata ãchi pitapai, ma pari ne-inaa jitadait'ee. ³⁵ Parãpa pãchi k'ira unuamaa iru p'anapataarã k'inia iru p'anapataadaipia bi mãik'aapa ãra pia oopataadaipia bi. ãramaa net'aa prestadaipia bi, nida-ee ne-inaa jitadait'ee ma pari. Mãga ooruta pirã, Tachi Ak'õrepa ne-inaa pia teit'ee parãmaa mãik'aapa parã Ak'õre Waibia warrarã p'anadait'ee. Iruata ne-inaa pia oopari gracias jaradak'arãmaa mãik'aapa t'ãri k'achia-idaa beerãmaa paara. ³⁶ Maperã awaraarã chupiria k'awãati pãchi Ak'õre Waibia ooparik'a.

Awaraarãpa oopata ãpĩte ik'achia jaradaik'araa bi
(Mt 7.1-5)

³⁷ —Awaraarãpa ne-inaa oopata ak'inãati jaradait'ee ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Mãgã Tachi Ak'õrepa auk'a oo-e pait'ee parã ome. Ne-inaa k'achia aupai jirinãati pedee k'achia jaradait'ee awaraarã ãpĩte, maa-e pirã Tachi Ak'õrepa auk'a jirĩit'ee parãpa ne-inaa k'achia oopata aupai jarait'ee, p'anadak'ãri iru k'ĩrapite. Chĩrapa parãmaa ne-inaa k'achia ook'ãri, perdonãati. Mãgã Tachi Ak'õrepa parãpa ne-inaa k'achia oopata perdonãait'ee. ³⁸ Awaraarãmaa tãeti. Mãgã Tachi Ak'õrepa parãmaa teit'ee. T'ãri pia teedak'ãri awaraarãmaa, ma pari irua audupĩara teit'ee parãmaa. Irua parãmaa ooit'ee parãpa oopatak'a awaraarãmaa.

³⁹ Ichiaba Jesupa nãga nepĩriji jarateeit'ee, chi k'õp'ãyoorãpa k'awaa wãdamerã oodait'ee irua jara bik'a.

—P'ananãati chi wãara k'awada-e p'anĩrãk'a. Mãgĩrã tau p'ãriu beerãk'api p'ani awaraa tau p'ãriu beerã atee k'inia p'anadak'ãri awara ãyaa. ¿Achi omee weda uriade baainada-e paik'ã? ⁴⁰ Mi ũraa k'awaa wãdak'ãri, pia p'anapataadait'ee. Estudiante apida ichi jarateepari k'ãyaara k'awaara bi-e. Mamĩda jõmaweda estudia aupak'ãri, ichi jarateepari jĩak'a uchiai.

⁴¹ ¿K'ãare-it'ee ak'i bima nejarra pichi auk'aa tau jãde bi, mamĩda unu-e bi pak'uru pichi tau jãde bi? ⁴² Pichi tau jãde pak'uru iru bi pirã, ¿sãga pichi auk'aamaa jaraĩma: “Īpema, mĩmaa ĩepĩji jã nejarra pichi tau jãde bi”? ¿Seewata pia chĩara k'aripa k'inia bi, irua oo bi ak'ik'ãri! Naapiara ĩt'aipia bi ma pak'uru pichi tau jãde bi. Mãpaipi pia unui ma nejarra pichi auk'aa tau jãde bi mãik'aapa mãgã iru k'aripai.

Pak'uru k'awaapata chi nejõdeepa
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ —Nejõ bĩri pia bĩpa nejõ k'achia chauk'aa. Jõdee nejõ bĩri k'achia bĩpa nejõ pia chauk'aa. ⁴⁴ Nejõ bĩri chaa k'awapata chi nejõdeepa. Eperãarãpa higojõ orodak'aa pak'uru ĩri-idaa bĩdeepa. Ichiaba uva orodak'aa mãgeee pak'urudeepa. ⁴⁵ Mãga pik'a

eperã t'ãri pia bîpa pedee pia jarapari, k'ĩsia pia iru bairã ichi t'ãride. Jõdee eperã t'ãri k'achia bîpa pedee k'achia jarapari, ichi t'ãride k'ĩsia k'achia iru bairã. Ma k'ĩsia jõma uchiaru ichi t'ãridepa ichi it'aipa jarapari.

Jesupa te oopataarãde nepirida
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ —¿K'ãare-it'ee parãpa mi t'ijarapatama: “Tachi Waibia, Tachi Waibia”, mamïda ooda-e p'ani mia jara bik'a? ⁴⁷ Mia jarait'ee k'aik'a bi chi mimaa cheru ùriit'ee mi pedee mãik'aapa oopariit'ee mia jara bik'a. ⁴⁸ Mãgí eperã te oo bîk'ata bi. Naapiara irua edú k'orop'eda, chi te bîiri mãu ïri bîpari. Maap'eda to chek'ãri, wee jira beepari ma te bîiri sudamãi. Mamïda p'oyaa mimik'api-e, basa mãu ïri bida perã. Mãgí eperãpa ichi te mãgá basa mãu ïri pia oopari perã, jõ-e pait'ee. ⁴⁹ Jõdee chi mi ùraa ùrip'eda, oo-e bîpa mia jara bik'a nãga pik'a bi. Ichi te ook'ãri, te bîiri pariatua supari ipu nãusaade, basa wëe. Maap'eda to chek'ãri mãik'aapa wee jira beek'ãri ma te bîiri sudamãi, ma te t'eedaipari mãik'aapa jõmaweda jõdaipari, chi te chipari paara.

7

Jesupa Romadepema soldaorã poro waibia esclavo jîpada
(Mt 8.5-13; Jn 4.43-54)

¹ Jesupa ma eperãarãmaa mãga jara aupap'eda, wãji Capernaum p'uurudee. ² Mama bapachi Romadepema soldaorã poro waibia. Ichi esclavo k'inia iru bapachi. Mamïda mãgí juak'aya nîbaji. ³ Ma soldaorã poro waibiapa ùrik'ãri Jesús mama ni, pëiji judiorã poro waibiarã Jesumaa chupiria iidide, ichi esclavo jîpa chemerã. ⁴ Æra Jesumaa wãjida mãik'aapa chupiria iidijida:

—Na capitán t'ãri pia baparida ajida, tachi ome. Mapa pia k'aripaipia bida ajida. ⁵ Irua tachi judiorã k'inia iru bapari. Oopijida ajida, namapema Ak'õre Ùraa jarateepata te.

⁶ Mãpai Jesús wãji Æra ome. Mamïda ma soldaorã poro waibia te k'ait'a panadak'ãri, irua jara pëiji chi k'õp'ãyoorã ome:

—Tachi Waibia, mi temaa chenaapáde aji, mi pi k'ãyaara ek'ariara bairã. ⁷ Maperã michi itu wã-e paji pi jiride. Mamïda k'awa bi ne-inaa jõmaweda pi jua ek'ari nîbi. Jîp'a jarapáde aji, mi esclavo jîpa beemerã. ⁸ Mi jida waibiarã jua ek'ari bi. Ma awara mia soldaorã iru bi michi jua ek'ari. Mia abaamaa wãpáde ak'ãri, wãpari; awaraamaa chepáde ak'ãri, chepari. Ichiaba mi esclavomaa ne-inaa oopáde ak'ãri, oonapari. Mi jua ek'ari p'anirãpa mãga oopata perã, mia k'awa bi pia jararupapai mi esclavo jîpait'ee.

⁹ Mãga jaranadak'ãri, Jesús p'era pik'a beeji. Mapa ichi ome nipapataarãmaa ak'iji mãik'aapa mãgaji:

—Mãgara mi wã-eda aji. Mia wãarata jararu. Tachi Israel pidaarã t'ãide mia apida unu-e bida aji, ma eperãk'a; Tachi Ak'õrede wãara ijãa bi.

¹⁰ Ma pëidap'edaarã capitán temaa pachedak'ãri, chi esclavo jîpa bita unu chejida.

Jesupa p'ëtrãa warra piuda chok'ai p'irabaipida

¹¹ Ma t'ëepai, Jesús wãji Naín p'uurudee. Chi k'õp'ãyoorã mãik'aapa awaraa eperãarã chok'ara wãjida iru ome. ¹² P'uuru k'ait'a panadak'ãri, unujida eperãarãpa jai-idaada atee wãruta iade. Mãgí p'ëtrãa warra apai iru bada paji. Ai ome chi p'uurudepemaarã chok'ara wã nipajida. ¹³ Jesupa mãgí p'ëtrãa unuk'ãri, chupiria k'awaaji mãik'aapa mãgaji:

—Jëenaapáde aji.

¹⁴ Aramata araa wãp'eda, Jesupa t'õbait'aaji ma k'ap'ia atee wãdap'edaa p'aru. Chi atee wã nipadap'edaarã ak'iní p'anedak'ãri, Jesupa mãgaji ma jai-idaa badamaa:

—K'ũtrãa, p'irabãiji.

15 Māpai chi jai-idaa bada su-ak'i beeji māik'aapa pedeemaa beeji. Maap'eda, Jesupa chi nawemaa māgaji:

—Acha bida aji, pi warra.

16 Māga unudak'āri, arii p'anadap'edaarā jōmaweda p'era pik'adachida māik'aapa Tachi Ak'ōrede pia pedee para beeji:

—Ak'ōre pedee jarapari waibia tachi t'āide uchijida ajida.

Ichiaba māgajida:

—Tachi Ak'ōre che bi tachi p'uuru pidaarā k'aripade.

17 Māgá Jesupa ooda k'awaajida Judea eujādepemaarāpa māik'aapa ma ik'aawapemaarāpa.

Juan Bautistapa chi k'ōp'āyoorā pēida

(Mt 11.2-19)

18 Juan Bautista ome nipapatap'edaarā wājida iru badamāi carcelde ma jōma nepiride. Māga ūrik'āri, omé t'ī pēiji wādamerā Jesumaa. 19 Māirā pēiji Jesumaa iididamerā iru chi cheit'ee bada eperāarā k'aripait'ee maa-e pirā awaraa nidaipia bi. 20 Jesús k'ait'a panadap'eda, māgajida:

—Juan Bautistapa tai pēijida ajida, iidide: “¿Pik'ā tai k'aripapari chonaarāpa cheit'ee bida adap'edaa? Maa-e pirā, ¿awaraa nidaipia bik'ā?” ajida.

21 Māga iidi p'anadak'āri, Jesupa eperāarā chok'ara jipaji: k'ayaa beerā; k'ap'ia p'ira beerā; netuara k'ap'iade merātia beerā māik'aapa tau p'āriu beerā. 22 Maap'eda ma Juanpa eperāarā pēidamaa p'anauji:

—Wāti Juanmaa māik'aapa nepirīti parāpa nama unu p'ani māik'aapa ūri p'ani. Jarāti tau p'āriu beeda irā unu p'ani; nik'anik'aa beeda t'ia nūtee; leprapa k'ayaa beeda jipa p'ani āchi k'ayaadeepa; k'iri k'ī beeda irā ūri p'ani; piudap'edaarā waya chok'ai p'ani māik'aapa chupiria chedeerāmaa Ak'ōrepa pedee pia jara pēida jarateemaa bi. 23 T'āri o-īa bida aji, chi mide ijāa bi, k'awa-e bi mīda mia ne-inaa jōma oo bi!

24 Juanpa eperāarā pēida wādap'edaa t'ēpai, eperāarāmaa Jesupa pedee pia jaramaa beeji Juande:

—¿K'āata parāpa ak'inajidama aji, eujā pania wēe bima wādak'āri? ¿K'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā pariatua k'īsia bi, p'ūjara nāupa pariatua nēunēuwaa p'uaparik'a?

25 Maa-e pirā, ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee eperā p'aru pi-ia jī bi? Parāpa pia k'awa p'ani eperā p'aru pi-ia jī beerā rey tede p'anapata. 26 Māga-e pirā ¿k'īsiajida-ek'ā ak'inadait'ee Ak'ōre pedee jarapari? Wāara, iru Ak'ōre pedee jarapari k'āyaara waibiara bi. 27 Na Juandeta Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Mia eperā chok'a pēit'ee pi naa o pia oonamerā pi, eperāarā poro waibia, chei naaweda.’

(Mal 3.1)

28 Mia jara bi: Eperā apida Juan k'āyaara waibiara bi-e. Mamīda chi ek'ariara bita iru k'āyaara waibiara pait'ee, Tachi Ak'ōrepa ma eperā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā ome beemerā.

29 Jōmaweda Juan pedee ūridap'edaarā, Cesar-it'ee impuesto p'epataarā paara, irumaa poro choopijida. Māga oodak'āri, ak'ipijida Tachi Ak'ōre wāarata jara baji Juan k'ap'ia pari. 30 Mamīda fariseorā Moisepa p'āda jarateepataarā ome Juanmaa poro choopida-e pak'āri, ak'ipijida āchia k'iniada-e p'ani Tachi Ak'ōrepa āchimaā pia oo k'inia bada.

31 ‘Mia jarait'ee sāga p'ani parā, mide ijāadak'aa beerā. 32 Warrarā su-ak'i p'aneedap'eda, jemenemaa p'anik'ata p'ani p'uuru jāde. Āchi k'ōp'āyoorāmaa biapata:

“Taipa siru chaajida. Mamīda parā pēirada-e paji. K'ari k'īsia paraa k'arijida. Mamīda parā jēeda-e paji.”

33 Juan Bautista chek'āri, pan k'o-e paji eperāarā jīp'arāk'a māik'aapa vino tok'aa paji. Maperā parāpa jarajida: “Netuara iru k'ap'iade merātia bida” ajida. 34 T'ēpai mi, chi

Eperã Ak'õre Truadepema cheji mãik'aapa nek'oji, ne-inaa toji eperã jïp'aak'a. Maperã jara p'ani mi nek'oyaa, ne-inaa toyaa bapari. Ma awara mi k'õp'ãyo meraaparida a p'ani k'achia-idaa beerã ome mãik'aapa Cesar-it'ee impuesto p'epataarã ome. ³⁵ Mamïda Tachi Ak'õrepa wãarata ak'ipimaa bida aji, mia oo bi k'aurepa parã jõmaarã pari.

Jesús Simón tede

³⁶ Fariseo t'ijarapatap'edaa Simonpa Jesús t'ij pëiji nek'o chemerã ichi ome. Mägá Jesús wãji iru temaa. Su-ak'i beeji mesade. ³⁷ Ma p'uurude wëra p'ek'au k'achia ooyaa bapachi. Mägipa k'awaak'ãri Jesús wãda nek'ode ma fariseo tede, ataji chok'o chak'ek'a mãu pi-ia alabastrodee ooda ipuru bi k'erapa mãik'aapa wãji irumaa. ³⁸ Jëe wãpa su-ak'i banaji Jesús bïirimã mãik'aapa iru bïiri sïmmaa beeji ichi taubapa. Maap'eda ichi pudapa p'ooji. Mãpai Jesús bïiri wëre atap'eda, it'aaji mãik'aapa ma k'era weet'aaji ai ïri ak'ipiit'ee Jesús k'inia iru bi. ³⁹ Simonpa mãga unuk'ãri, k'ĩsiaji: “Na eperã wãara Ak'õre pedee jarapari pada paara, k'awak'ajida aji, k'ãare eperãpa ichi t'õbaimaa bi mãik'aapa mãga oopi-e pak'aji, ma wëra p'ek'au k'achia ooyaa bairã.”

⁴⁰ Mãpai Jesupa Simonmaa mägaji:

—Simón, mia pimaa ne-inaa jara k'inia bida aji.

Simonpa p'anauji:

—Tachi Jarateepari, jaráji.

⁴¹ Jesupa nepiriji:

—Eperãarã omé p'arat'a paraa p'anajida p'arat'a prestapatamã. Abaapa paraa baji quinientos denarios; chi apemapa cincuenta denarios. ⁴² P'oyaa p'aada-e pak'ãri, chi p'arat'a presta pëidapa ãra chupiria k'awaaji mãik'aapa omeerãmaa p'aapi-e paji. Írá mïmaa jaráji: ¿chisãgipa ma p'arat'a prestapari audú k'iniara iru bait'eema? aji.

⁴³ Simonpa p'anauji:

—¿Chi p'arat'a waibiara paraa bada-ek'ã? aji.

Jesupa mägaji:

—Wãarada aji.

⁴⁴ Mãpai Jesupa ma wëramaa ak'iji mãik'aapa Simonmaa mägaji:

—¿Na wëra unu bik'ã? aji. Mi t'ïuk'ãri pi tede, pia mi pia auteebai-e paji. Pania tee-e paji mi bïiri sïmerã. Jõdee na wërapa mi bïiri sïiji ichi taubapa mãik'aapa p'ooji ichi pudapa. ⁴⁵ Mi t'ïuk'ãri, pia mi k'ïra ï-e paji. Mamïda mi nama t'ïuru weda na wërapa mi bïiri ïmaa bi. ⁴⁶ Pia mi poro ïri aceitepa p'uru-e paji. Mamïda irua k'era weeji mi bïiri ïri. ⁴⁷ Mapa mia jara bi: Irua p'ek'au k'achia chok'ara oopata wëpapiji, mi audú k'inia iru bairã. Mamïda eperãpa k'ĩsia bi pirã ichia mak'iara p'ek'au k'achia oo-e bi, mägara ma eperãpa mi mak'iara k'inia-e bi.

⁴⁸ T'ëepai Jesupa mägaji ma wëramaa:

—Pia p'ek'au k'achia oopata wëpajida aji.

⁴⁹ Mãpai apemaarã arii p'anadap'edaarãpa iidi paraa beeji:

—¿K'aima ajida, jãgí? ¿Eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata paara wëpapi bik'ã? ajida.

⁵⁰ Mãpai Jesupa waya jaraji ma wëramaa:

—Pi wãara Ak'õrede ijãa bairã, irua pi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaamerã. K'ãiwee wãpáde aji.

8

Wëraarãpa Jesús k'aripapatap'edaa

¹ Ma t'ëepai Jesús nipapachi p'uuru beede mãik'aapa ai ik'aawa p'uuru k'aipée beede. Jaratee nipapachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida; irua eperãarã bi k'inia bi ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. Chi k'õp'ãyoorã doce auk'a nipapachida iru ome. ² Ichiaba wëraarã nipapachida iru ome. Ai naaweda ma wëraarã ïk'uru netuara k'ap'ïade

merãtia p'anajida mãik'aapa ùk'uru k'ayaa p'anajida. Mamãda Jesupa ma jômaweda jipaji. Mãirãdepema paji María, ichiaba t'ijarapatap'edaa Magdalena. Iru k'ap'iadeepa Jesupa netuara siete uchiapiji. ³ Ichiaba baji Cuza wëra t'ijarapatap'edaa Juana. Ma Cuza Rey Herodes tedepema mimiapataarã poro waibia paji. Ichiaba baji Susana, awaraa wëraarã chok'ara ome. Ma wëraarãpa Jesús chi k'öp'ãyoorã ome k'aripapachida; teepachida net'aa mãik'aapa p'arat'a.

Net'atau p'oparide nepirida

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Maapai eperãarã chok'ara uchijida p'uurudeepa Jesús ak'ide. Mãgã eperãarã chok'ara chip'edachida. Mãga nide Jesupa na pedee nepiriji Ak'õre Ûraa jarateeit'ee:

⁵ —Eperã wãji net'atau p'ode. Ma p'o wãk'ãri, ùk'uru baajida o jãde. T'ëepai mama eperãarã bïriipa t'iak'oojida mãik'aapa ipanaarãpa k'ok'oo chejida. ⁶ Ûk'uru baajida mãu-idaade mãik'aapa t'onojida mïda, taarã-e weda piik'oodachi, pania wëede baaidap'edaa perã. ⁷ Ûk'uru baajida ne-ïri-idaade mãik'aapa auk'a t'onojida. Mamãda ne-ïri k'ap'ip'iara waripari perã, mãgã net'atau t'ono wãdap'edaa piuk'oodachida. ⁸ Jõdee awaraa net'atau baajida eujã piade. Mãgã t'onojida, warijida mãik'aapa pia chaujida. Ûk'uru net'atau abaadeepa tau cien uchijida.

Nepirip'eda, Jesupa golpe pedeeji:

—ïPia k'ĩsãti parãpa et'ewa ùridap'edaade k'awaadamerã k'ãata jara k'inia bi!

Sãap'eda Jesupa nepiripachi jarateeit'ee

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Ma t'ëepai Jesús k'öp'ãyoorãpa iidijida:

—¿K'ãata jara k'inia bima ajida, pia nepiri bada?

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa parãmaa k'awapimaa bida aji, ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada awaraarãmaa: sãga ichideerã p'aneedai. Mamãda awaraarãmaa mia nepiripari jarateeit'ee:

‘Árapa mia oo bi ak'i p'ani mïda, wãara unuda-e mãik'aapa mia jara bi ùri p'ani mïda, k'awada-ee p'aneedamerã.’ *(Is 6.9)*

Jesupa k'awapida net'atau p'oparide

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Mãpai Jesupa mãgãji:

—Mia nepirida net'atau p'oparide nãga jara k'inia bi. Ma net'atau p'oda jara k'inia bi Tachi Ak'õre Ûraa jara pëida. ¹² Chi o jãde baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pëida ùripata. Mamãda Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'ãriipa ma pedee ijãanaadamerã mãik'aapa wãnaadamerã Ak'õre eujãdee. ¹³ Jõdee chi net'atau mãu-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pëida o-ïa ùri p'ani. Mamãda chi mãu-idaade t'onoda taarã-e weda piidaiparik'a, mãga pik'a mãgãrãpa ma jara pëida taarã-epai ijãapata. Ma ùraade ijãadap'edaa k'aurepa nepirade baairuta pirã, maa-e pirã awaraarãpa ãchi jiriruta pirã miapidait'ee, ijãa amaapata. ¹⁴ Jõdee chi net'atau ne-ïri-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pëida pia ùri p'ani. Mamãda t'ëepai k'ĩsia p'aneeruta piara bi p'arat'a atadait'ee maa-e pirã ãchia ne-inaa audú oo k'inia p'ani oodait'ee, Ak'õrepa k'inia bik'a oodai k'ãyaa. Mãgã p'aneepata ne-uu warip'eda chauk'aa bik'a. ¹⁵ Mamãda chi net'atau eujã piade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pëida wãara ijãapata ãchi t'ãride. Mãpai p'anapata ma ùraade jara bik'a mãik'aapa choopata ãchi ijãa p'anide. Mãgã p'aneepata ne-uu pia chauparik'a.

Jesupa lamparade nepirida

(Mr 4.21-25)

¹⁶ Maap'eda Jesupa awaraa nepiriji:

—Tachia lámpara k'oodak'aa ata bidait'ee ne-inaa edajãde maa-e pirã cama ek'ari. Ma k'ãyaara lámpara k'oodap'eda, it'í ata bipata pia ñdaamerã te jãde p'anirã-it'ee. ¹⁷ Mãga pik'a Tachi Ak'õrepa oo bi mera pik'a bi eperãarãpa k'awanaadamerã. Mamãda t'ëepai irua jõmaarãmaa k'awaapiit'ee k'ãata jara k'inia bi. Ichiaba ñrá irua oo bi jõmaarãmaa k'awapi-e. Mamãda t'ëepai k'awaapiit'ee.

¹⁸ Maperã pia ùriti. Chi k'awa bima Tachi Ak'õrepa audupiarã k'awaapiit'ee. Mamãda chi ne-inaa k'awaara k'ãsia bipa k'awa bi paara wëpapiit'ee.

María Jesús ñpemaarã ome

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Jesús nawe chi ñpemaarã ome wãjida irumaa. Mamãda iru k'ait'a p'oyaa wãda-e paji eperãarã see ñbada perã. ²⁰ Mãpai eperãpa jaranaji Jesumaa:

—Pi nawe pi ñpemaarã ome taawa nimaa p'anida aji, pi ak'idait'ee.

²¹ Mãga ùrik'ãri, ichia mãgaji:

—Ak'õre Ùraa ùripataarã mãik'aapa oopataarã Ak'õrepa jara bik'a, mãirãta mi nawek'a bi mãik'aapa mi ñpemaarãk'a.

Jesupa nãu p'usa ome t'umãtipida

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Ewari aba Jesupa mãgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Wãdáma aji, lago k'ãraik'a eeree.

Mãpai barcode bataujida mãik'aapa wãjida. ²³ Sãa wãdade Jesús k'ãidachi. Mãimisa p'usara t'o ñbeeji. Mapa barco pirubaai wã nipaji. ²⁴ Mapa Jesús ñrimat'aaajida mãik'aapa mãgajida:

—¡Tachi Jarateepari, pirubaai wãdapi!

Jesús p'irabaidachi mãik'aapa pedeeji nãumaa mãik'aapa p'usamaa. Jõmaweda t'umãtidachi mãik'aapa ip'ii ùu beeji. ²⁵ Mãpai Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa iidiji:

—¿Sãap'eda parãpa ijãada-e p'anima aji, mia parã ak'it'ee?

Mamãda ãchi jõmaweda p'era jõnãpa ak'itrua para beeji mãik'aapa ãchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima ajida, nãgí? Iru pedeepa nãu, p'usa paara t'umãtipiparida ajida.

Eperã k'ap'ide netuara merãtia bada

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ T'ëepai panajida Gerasa eujãde lago k'ãraik'a eere, Galilea eujã k'ãrapite. ²⁷ Jesús batauk'ãri, eperã netuara merãtia bi iru k'ait'a cheji. P'uurudepema paji mĩda, taarã p'aru jĩ-e baji; ichiaba teeda bak'aa paji. Bapachi jãira mãu te uriade. ²⁸ Mãgí eperãpa Jesús unuk'ãri, iru k'ãrapite sinapotepa bia baainaji:

—Jesús, Ak'õre Waibia Warra, mi ome t'ñunãaji. ¡Mi chupiria k'awãaji! ¡Ichiak'au bíji!

²⁹ Mãga jaraji Jesupa jara bada perã uchiamerã ma eperã k'ap'ideepa. Taarã baji ma netuara merãtia bi iru k'ap'ide. At'apai ma netuarapa irumaa ne-inaa pariatua oopiji. Mãimisa eperãarãpa iru jua bĩri ome cadenapa jĩ ñbãjida ãyaa wãnaamerã. Mamãda ma netuara juapa irua ma cadena t'it'aapachi mãik'aapa jirabodoji t'imí eperãarã p'anadak'aamaa. ³⁰ Mãpai Jesupa iidiji:

—¿Pi, k'asaa t'ijarapatama? aji.

Ichia p'anauji:

—Mi t'ijarapatada aji, Legión.

Mãga jaraji netuara chok'ara ichi k'ap'ide t'ñudap'edaa perã. ³¹ Mãpai ma netuaraarãpa Jesumaa chupiria iidipachida ãchi pëinaamerã uria audú nãpia bidee. ³² Ma k'ait'a ee

k'arraya sinaarã chok'ara nek'omaa p'anajida. Mapa netuaraarãpa chupirria iidijida ma sinaarã k'ap'iade t'ïupimerã. Māpai Jesupa māga ooji. ³³ Aramāgá netuaraarã uchijida eperã k'ap'iadeepa māik'aapa t'ïujida ma sinaarã k'ap'iade. Aramata sinaarã p'irak'oodachida ee k'ōot'ari jira bidee. Toida baainadap'eda, ñyapa j'ak'oodachida.

³⁴ Ma sinaarã j'ia p'anadap'edaarãpa māga unudak'ãri, p'irak'oodachida p'uurudee nepiridait'ee p'uuru pidaarãmaa māik'aapa ma p'uuru k'ait'a beerãmaa. ³⁵ Mapa eperãarã uchijida ak'ide. Jesumãi pachedak'ãri, unujida ma eperã netuara k'ap'iade merätia bada su-ak'i bi Jesús b'iri k'ait'a. P'aru j'ip'eda, k'ãiwee su-ak'i baji. Māga unudak'ãri, ma eperãarã p'era para beeji. ³⁶ Māpai chi unudap'edaarãpa nepirijida sãgapi Jesupa j'ipaji ma eperã netuara k'ap'iade merätia bada. ³⁷ Maap'eda ma Gerasa eujãdepemaarãpa Jesumaa chupirria iidijida ãyaa wãmerã mamãik'aapa, audú nejasia p'anadap'edaa perã. Māpai Jesús barcode bataup'eda, wãji. ³⁸ Wã naaweda, ma eperã netuara k'ap'iade merätia badapa chupirria iidiji Jesupa ichi ome auk'a wãpimerã. Mamãda Jesupa jaraji beemerã. Māgaji:

³⁹ —Wãpáde aji, p'ichi temaa māik'aapa nepiripáde aji, Tachi Ak'õrepa pi ome ooda.

Aramāgá ma eperã wãji ma p'uurudepema jõmaarãmaa nepiride Jesupa ichi ome ooda.

Jairo k'au māik'aapa wẽrapa Jesús p'aru i t'õbaida
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Jesús lago k'iraik'a eere pachek'ãri, eperãarãpa iru o-ña auteebaijida, jõmaarãpa iru ni p'anadap'edaa perã. ⁴¹ Māga nide pacheji eperã t'ijarapatap'edaa Jairo. Ichi Ak'õre Ûraa jarateepata tedepema poro paji. Jesús b'irimãi bedabaidachi māik'aapa chupirria iidiji wãmerã ichi temaa ⁴² chi k'au j'ipade, juak'aya n'ibada perã. K'au apai iru baji; māgí doce años iru baji.

Jesús wãrude Jairo temaa, iru ome nipapataarã see n'ibada k'aurepa p'ĩsua baji. ⁴³ Ma eperãarã ome baji wẽra bi k'ayaa bi. Doce años waamiapa k'ayaa baji. Ichi p'arat'a jõdai baji j'ipapataarã juade nipa. Mamãda apidaapa p'oyaa j'ipadak'aa paji. ⁴⁴ Ma wẽra Jesús ãp'iteik'aapa k'ait'a wãji māik'aapa iru ñripema p'aru i t'õbait'aaji. Aramata ma waamia t'ibaidachi. ⁴⁵ Māpai Jesupa iidiji:

—¿K'aipa mi t'õbaijima? aji.

Chi k'õp'ãyoorã jõmaarãpa ãchia-e pajida apachida.

Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Jarateepari, eperãarãpa pi t'isã wãrutada aji.

⁴⁶ Mamãda Jesupa māgaji:

—Eperã k'ayaa b'ipa mi t'õbaijida aji. Mideepa uchijida aji, Ak'õre juapa ma eperã j'ipait'ee.

⁴⁷ Māpai ma wẽrapa unuk'ãri p'oyaa miru-e paji, b'iri wẽrewẽree wãji māik'aapa bedabaidachi Jesús b'irimãi. Jõmaarã taide jaraji k'ãare-it'ee t'õbait'aaji māik'aapa sãgá j'ipa beeji. ⁴⁸ Māpai Jesupa māgaji irumaa:

—Wẽra, pia mide ijãa bairã, j'ipa beejida aji. K'ãiwee wãji.

⁴⁹ At'ãri Jesús pedeemaa b'ide Jairo tedeepe p'ida pacheji māik'aapa māgaji ma Ak'õre Ûraa jarateepata tedepema poromaa:

—Pi k'au jai-idaajipi. Tachi Jarateepari ichiak'au b'ipáde aji.

⁵⁰ Mamãda Jesupa māga ñrik'ãri, māgaji Jairomaa:

—Waaweenaapáde aji. J'ip'a ijãapáde aji. Pi k'au j'ipa beeit'ee.

⁵¹ Temã panadak'ãri, Jesupa chi k'õp'ãyoorã jõmaweda t'ïupi-e paji. Aba t'ïupiji Pedro, Santiago, Juan māik'aapa chi k'ayaa nawe chi ak'õre ome. ⁵² Eperãarã taawa p'anadap'edaarã jõmaweda j'ee para baji t'ãri p'uapa. Mamãda Jesupa māgaji:

—J'eenáti. Na wẽra k'au jai-idaa-e bi. J'ip'a k'ãita bida aji.

⁵³ Māga ũridak'āri, jōmaarāta èidachida iru-it'ee, k'awa p'anadap'edaa perā jai-idaa bi.
⁵⁴ Mamīda Jesupa ma wēra k'au juade jita atap'eda, golpe pedeeji:

—Wēra chai, jip'irabáiji!

⁵⁵ Aweda chok'ai beeji māik'aapa aramata p'irabaidachi. Māpai Jesupa jaraji nek'opidamerā. ⁵⁶ Chi ak'ōreerā p'era pik'a jōneejida. Mamīda Jesupa jaraji ma p'asada awaraarāmaa nepirinaadamerā.

9

Jesupa chi k'ōp'āyoorā pēida jarateenadamerā (Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesupa chi k'ōp'āyoorā doce t'ī p'e atap'eda, jaraji Tachi Ak'ōre juapa netuara uchi-apidamerā māik'aapa k'ayaa k'īra t'ādoo jipadamerā. ² Māpai āra pēiji k'ayaa beerā jipadamerā māik'aapa jarateedamerā Tachi Ak'ōrepa eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. ³ Māgá pēirude Jesupa māgaji:

—Ode wārutade ateenāati pak'uru t'idik'a wādait'ee, muchila, pan, p'arat'a, maa-e pīrā awaraa p'aru jīdait'ee. ⁴ K'eudaik'āri, parāpa unuruta tede p'anéeti, mamāik'aapa wāruta misa. ⁵ P'uuru abaade parā auteebaida-e pīrā māik'aapa parāpa jarateepata ũridaamaa p'ani pīrā, uchíati ma p'uurudeepa māik'aapa bīrīdepema yooro p'ora nēep'éti ak'ipidait'ee Tachi Ak'ōrepa āra k'aripa-e pait'ee.

⁶ Māpai chi k'ōp'āyoorā wājida p'uuru bee chaa. Tachi Ak'ōre pedee pia jara pēida jaratee wāpachida māik'aapa k'ayaa beerā jipapachida.

Rey Herodepa k'īsia bada (Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Rey Herodepa ũrik'āri Jesupa māgee ne-inaa jōmaweda oo bi, k'awa-e paji k'āata k'īsiat'ee. Eperāarā ũk'uruurāpa jarapachida Juan Bautista, chi piuda chok'ai p'irabaijida apachida. ⁸ ũk'uruurāpa jarapachida iru chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari Elías. Jōdee awaraarāpa jarapachida awaraa chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari, chok'ai p'irabaida. ⁹ Mamīda Herodepa māgaji:

—Taarāru mia jara pēida Juan Bautista otau t'iap'et'aadamerā. ¿K'aipaa māgí eperā? Mia ũridoo irua oopari ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

Mapa Herodepa Jesús k'īra unu k'inia baji.

Jesupa eperāarā cinco mil nek'opida (Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Jesús k'ōp'āyoorā pachedak'āri āchia jaratee nipadap'edaamaapa, irumaa nepirijida jōma āchia oodap'edaa. Māpai irua āra āyaa ateeji Betsaida p'uurudee. ¹¹ Mamīda eperāarāpa k'awaadak'āri, t'ēe wājida. Māirā pacheruta unuk'āri, Jesupa āra auteebaiji māik'aapa jarateeji Ak'ōrepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā. Ma awara āra k'ayaa beerā jipaji.

¹² K'eupodopa chi k'ōp'āyoorā Jesumaa chejida māik'aapa māgajida:

—Eperāarā pēipáde ajida, ĩnadamerā māik'aapa chik'o jirinadamerā p'uuru beemaa maa-e pīrā ai ik'aawa eperāarā beemaa, nama wē-e perā nek'odait'ee.

¹³ Māpai Jesupa māgaji:

—Parāpa chik'o téeti k'odamerā.

Āchia p'anaujida:

—Taipa iru p'anida ajida, pan joisomaa māik'aapa chik'o omé. Māgí araa-e pait'ee wāda-e pīrā chik'o netode na eperāarā chok'ara para bīrā-it'ee.

¹⁴ Imik'īraarā cinco mil paji. Mamīda Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Su-ak'i p'aneepidapáde aji, cincuentacincuentaa.

¹⁵ Aramāgá jōmaarāta su-ak'i p'aneepijida. ¹⁶ T'ēpai, Jesupa jitaji ma pan joisomaa chik'o omee ome māik'aapa it'aa ak'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa ma chik'o pari. Māpai k'ōrak'oop'eda, teeji chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenadamerā. ¹⁷ Eperāarā nek'ojida bi jāwaa p'aneerutamaa. Maap'eda Jesús k'ōp'āyoorāpa p'ejida k'oraa docena aba, ma chik'o pan pite ome nībeeda.

Pedropa jarada Jesús Tachi Ak'ōrepa pēida
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Ewari aba Jesús it'aa t'īmaa bak'āri chi k'ōp'āyoorā ome, āramaa iidiji:

—¿Mi k'aima a p'anima aji, eperāarāpa?

¹⁹ P'anaujida:

—Ūk'uruurāpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida. Awaraarāpa jara p'ani pi chonaarāwedapema Elías. Jōdee awaraarāpa jara p'ani pi chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari, chok'ai p'irabaida.

²⁰ Māpai Jesupa iidiji:

—Parāpārama, ¿mi k'aima adaima? aji.

Māpai Pedropa p'anauji:

—Pi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā.

Jesupa jarada ijāadak'aa beerāpa ichi pedait'ee
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Mamīda Jesupa jīp'a jaraji māga nepirinaadamerā awaraarāmaa. ²² Māpai māgaji:

—Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema ichita chupiria nībait'ee. Judiorā poro waibiarāpa, p'aareerā poroorāpa, māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa mi k'īra unuamaa iru p'anadait'ee māik'aapa mi peepit'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa mi chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Sāga eperāarā nipadaipia bi Jesús ome

²³ T'ēpai Jesupa māgaji jōmaweda ichi ome nipapataarāmaa:

—Eperā mi ome nipa k'inia bi pirā, k'īsiaik'araa bi ichia ne-inaa oo k'inia bidepai. Ichi kuruso āp'aipia bi eperā peenadait'ee k'a. Pia jarait'eera, ewari chaa oopia bi mia oopi bik'a, ma k'aurepa miapiruta pijida piurumaa. ²⁴ Eperā piuamaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí piuk'āri, atuait'ee. Mamīda eperā piuru pirā mide ijāapari k'aurepa, māgí it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. ²⁵ Ma awara ¿k'āare piata baima eperāpa ne-inaa pia na p'ek'au eujāde nībi jōmaweda ataru pirā, mamīda piup'eda chok'ai p'irabai-e pirā Ak'ōre eujāde? Ichia net'aa iru bi atuait'ee māik'aapa banait'ee tok'arradee. ²⁶ Eperā k'īra nejasia bi pirā jarait'ee mide ijāa bi maa-e pirā mi ūraa jarait'ee awaraarāmaa, māgara mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema jida k'īra nejasia bait'ee mēreda ait'ee, mi Ak'ōre Waibia k'īra wāreede chek'āri iru angeleerā ome. ²⁷ Mia wāarata jararu. Nama p'anirā ūk'uru piudai naaweda, unudait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā biru ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

Jesús k'īra awaradaida
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Tomiamaa māga jarada t'ēpai, Jesús wāji ee nok'odee. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago māik'aapa Juan. Mama iru it'aa t'īmaa beejī. ²⁹ Māgá it'aa t'īmaa bide ichi k'īra awaradachi māik'aapa chi p'aru t'o-t'oo uchiterreedachi. ³⁰ Māga nide eperāarā jaure omé chejida māik'aapa pedee p'aneepijida iru ome. Chonaarāwedapemaarā Moisés Elías ome paji. ³¹ Āchi ik'aawa īdaa pia urua nībaji. Chejida Jesumaa jarade taarā-e nide chupiria nībait'ee māik'aapa piut'ee Jerusalende. ³² Mama ee nok'ode Pedro chi k'ōp'āyoorā ome tap'ok'ee jōnajida mīda, k'āida-ee p'anajida. Maperā unujida Jesús māgá k'īra wāree māik'aapa ma eperāarā omé. ³³ Ma eperāarā Jesús ik'aawaapa uchiarutade Pedropa māgaji:

—Tachi Jarateepari, ꝑia bi nama p'anadait'ee ꝑi ome! Oodait'eeda aji, te chak'eerã õpee, aba ꝑi-it'ee, aba Moise-it'ee, chi apema Elia-it'ee.

Mamĩda Pedropa k'ĩsia-ee mãga jaraji. ³⁴ Iru pedee nĩbide jĩararapa ãchi jõmaweda aneu ata cheji. Mãgã jĩarara esajĩak'a ãchi unudak'ãri, nejasiadachida. ³⁵ Mãpai ma jĩararadeepa Tachi Ak'õrepa pedeeji:

—Nãgida aji, mi Warra k'inia, mia jirit'erada. ꝑĩrĩti iru pedee!

³⁶ Ma pedee ũridap'eda, Jesús ituaba beeji ãra ome. Mãpai k'ĩup'ee p'aneejida. Ma t'ẽepai ãchia unuda ma ewate apidaamaa nepirĩda-e paji.

Jesupa netuara uchiapida warra k'ap'ideepa

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Ai norema Jesús, Pedro, Santiago mãik'aapa Juan ee nok'odeepa edaa chedak'ãri, eperãarã chok'ara chejida Jesús ome unudait'ee. ³⁸ Mãirãdepema eperã abaapa golpe pedeeji:

—Tachi Jarateepari, mi chupiria k'awaapãde aji. Mi warra apai iru bi ak'inaꝑãde aji. ³⁹ Netuarapa iru jita atak'ãri, biapipari, wawapipari mãik'aapa iduba k'õp'ep'ee uchiapipari iru it'aideepa. Iru ichiak'au bik'aa. Maperã ꝑiupĩit'eeda aji. ⁴⁰ Mia ꝑi k'õp'ãyoorãmaa chupiria iidiji ma netuara uchiapit'aadamerã. Mamĩda p'oyaada-e paji.

⁴¹ Jesupa p'anauji:

—Aai, eperãarã, ¿at'ãrita mide ijãada-e p'anik'ã? ꝑijãadak'arãk'api p'ani! ¿Jõmasaa taarãit'ee parã ome ijãarutamaa? Anéeti ma warra.

⁴² Ma warra Jesús k'ait'a chek'ãri, netuarapa eujãde bat'at'aaji mãik'aapa waya wawat'aaji. Mamĩda Jesupa ma netuara itriat'aaji mãik'aapa uchiapit'aaji. Ma warra mãgã jipap'eda, teeji chi ak'õremaa. ⁴³ Arii p'anadap'edaarã jõmaweda p'era ꝑik'a para beeji, Ak'õrepa ne-inaa pia ooda unudap'edaa perã.

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Eperãarã ak'itrua para beeru misa Jesupa ooda k'aurepa, irua mãgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

⁴⁴ —Na pedee pia ũrĩti mãik'aapa k'ĩra atuanáati: eperãpa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema baaipiit'ee k'achia beerã juade.

⁴⁵ Mamĩda ãchia k'awada-e paji irua jara k'inia bada. Tachi Ak'õrepa ãramaa at'ãri mãga k'awapi k'inia-e baji. Ma awara ãchia waawee p'anajida iididait'ee k'ãata jara k'inia baji.

Eperã waibiara bi Ak'õre k'ĩrapite

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Maapai Jesús k'õp'ãyoorã aupedee p'aneejida k'awaadait'ee ãchidepema k'aita waibiara bi. ⁴⁷ Jesupa k'awaak'ãri ãrapa k'ĩsia p'ani, warra chai ataji mãik'aapa ak'inĩ biji ichi ik'aawa ⁴⁸ mãik'aapa mãgaji:

—Eperãpa mide ijãa bi k'aurepa nãgĩ warra chaik'a auteebairu ꝑirã, mi jida auteebaipari. Ma awara chi mi auteebairupa mi ꝑeida auk'a auteebaipari. Mapa chi parãdepema ek'ariara ꝑik'a bi audua-ee bairã, mãgita waibiara pait'ee Ak'õre k'ĩrapite.

Jesús ome nipak'aa bĩpa netuara uchiapida

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Mãpai Juanpa mãgaji:

—Tachi Jarateepari, taipa unujida eperãpa ꝑi t'ĩ jarap'eda, netuara uchiapi bi eperãarã k'ap'ideepa. Mãga unudak'ãri, taipa oonaapãde ajida, tachi ome nipak'aa perã.

⁵⁰ Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au oopĩti. Tachi ome nipak'aa ꝑijida, tachi eere bida aji.

Samaria eujãdepemaarãpa Jesús yiaraa iru p'anadap'edaa

⁵¹ Ewari k'ait'a pa wāk'āri Jesús it'aa wāit'ee, sōcharra wāji Jerusalén ode. ⁵² Ichi naa eperāarā chok'a pēiji Samaria eujādepema p'uuru k'aipēe bimaa, te jiridamerā aide k'āidait'ee. ⁵³ Mamīda ma Samaria eujādepemaarāpa iru auteebai k'iniada-e paji, k'awa p'anadap'edaa perā judiorā p'uuru Jerusalendee wāru. ⁵⁴ Chi k'ōp'āyoorā Santiago Juan ome māga k'awaa atadak'āri, Jesumaa māgajida:

—Tachi Waibia, ¿k'inia bik'ā ajida, taipa pa it'īpa baaipidamerā māirā ĩri, jōdaidamerā?

⁵⁵ Mamīda Jesupa āra itriak'ooji, māgá k'achia k'ĩsiadap'edaa perā. ⁵⁶ Māpai wājida awaraa p'uuru k'aipēede.

Jesús ome nipa k'inia p'anadap'edaarā
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Ode wādade eperāpa Jesumaa māgaji:

—Tachi Waibia, pi ome wā k'inia bida aji, chi wārumaa.

⁵⁸ Jesupa p'anauji:

—Usap'ā yooro te uria iru bee māik'aapa ipanaarā te iru bee. Mamīda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema arajāgaa ni, k'āipari wēe. Made k'ĩsijaji, jarai naaweda wāara mi ome nipa k'inia bi wa māga-e.

⁵⁹ Māpai Jesupa māgaji awaraa eperāmaa:

—Mi ome nipa chéji.

Irua p'anauji:

—Tachi Waibia, mi jida pi ome nipaparai k'inia bi. Mamīda ai naaweda mi ak'ōre iapipáde aji, iru piuk'āri.

⁶⁰ Jesupa p'anauji:

—Ichiak'au bipáde aji, atuadait'eerāpa āchi piudap'edaarā iadamerā. Pi, jōdee, nipa chéji mi ome māik'aapa jaratéjei Tachi Ak'ōrepa eperāarā biit'ee ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.

⁶¹ Māpai awaraa eperāpa māgaji:

—Tachi Waibia, pi ome nipa k'inia bida aji. Mamīda ai naaweda wāpíji mi tedepemaarā ak'ide.

⁶² Jesupa p'anauji:

—Eperāpa eujā p'ēirat'īmaa bi pirā aradopa, jip'a nok'ooree ak'īpia bi. Āpíteee ak'iru pirā, pia ba-e pait'ee Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome.

10

Jesupa eperāarā setenta y dos pēida jarateenadamerā

¹ Maap'eda Jesupa chi k'ōp'āyoorā awara setenta y dos jirit'eraji ichi ome nipapataarādepema. Āra ome-omee pēiji ichi naa wādamerā p'uuru bee chaa ichi wāit'ee badamaa. ² Āra pēik'āri, māgaji:

—Eperāarā chok'ara mide waide ijāada-e p'ani. Ne-uu audú chau bík'api p'ani. Mamīda mimiapataarā chok'ara-ee p'ani. Mapa iidipatáati Tachi Ak'ōre, ma ne-uu chiparimaa awaraa mimiapataarā pēimerā chi chau bi p'ede. ³ Wāti eperāarāmaa jarateede. Mia parā pēiru oveja chak'eerā pēik'ajik'a ne-animalaarā k'achia beerā t'āide. ⁴ Na wārutade ateenáati muchila, p'arat'a maa-e pirā awaraa chancla. Ichiaba taarā ak'ini p'aneenáati pededait'ee chi unurutaarā ome. ⁵ Eperā tede t'īudak'āri, naapiara jarapatáati: “Na te pidaarā pia p'anapatáati.” ⁶ Māgá eperā t'āri pia paraa pirā ma tede, iru k'āiwee beeit'ee. Mamīda iru t'āri pia-e bi pirā parā ome, Tachi Ak'ōrepa iru k'āiwee bapi-e pait'ee. ⁷ Ma tede p'anéeti. Ārapa teeruta k'óti māik'aapa tóti, parā, mi mimiapataarāpa māga atadaipia bairā pāchi mimia pari. Te awara-awaraa nipanáati; te abaadepai p'anéeti.

⁸ P'uurude panadak'āri, ma p'uurudepemaarāpa parā auteebairuta pirā, k'óti ārapa teeruta. ⁹ Ma p'uurudepema k'ayaa beerā jipak'óoti māik'aapa māirāmaa jaráti: “Tachi

Ak'õrepa parã bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerã p'aneedamerã.” ¹⁰ Mamïda awaraa p'uurude panadak'ãri, ma p'uurudepemaarãpa parã auteebaida-e pirã, calle jãde wãyaarutade nãga jarãti: ¹¹ “iPãchi p'uurudepema yooro p'ora tai bïrïde beeda paara nêep'eruta, parã t'ãri k'achia p'anadairã tai ome! K'awáati Tachi Ak'õrepa parã bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerã p'aneedamerã. Mamïda parãpa mãga k'iniada-e.” ¹² Mia jara bi: Ak'õre ewari waibia ewate irua ma p'uurudepemaarã audupïara k'achia ooit'ee, chonaarãweda Sodoma pidaarã k'achia ooda k'ãyaara.

P'uuru pidaarãpa Ak'õre Ûraa ùridaamaa p'anadap'edaa
(Mt 11.20-24)

¹³ —iAai, Corazín p'uurudepemaarã! iAai, Betsaida p'uurudepemaarã! iTachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëit'eepi! Tiro p'uurude, Sidón p'uurude eperãpa ooda paara ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa, mia parã p'uurude oodak'a, taarã-e weda ijãak'ajida. Árapa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia jõnïpa chupïria iidik'ajida Tachi Ak'õremaa. Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa t'ãri p'uapa p'aru p'ãimaa jïk'ajida mãik'aapa it'abarre p'ora it'aa p'ok'ajida ãchi poro ïri. ¹⁴ Maperã mia jara bi: Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua parã k'achiaara ooit'ee ma Tiro p'uurudepemaarã k'ãyaara mãik'aapa Sidón p'uurudepemaarã k'ãyaara. ¹⁵ Ichiaba parã Capernaum p'uurudepemaarã, ¿k'ïsia p'anik'ã parã p'uuruta awaraa p'uuru k'ãyaara waibiaara pait'ee Ak'õre k'ïrapite? iMa k'ãyaara irua parã p'uuruta jõt'aait'ee!

¹⁶ 'K'õp'ãyoorã, eperãpa parã pedee ùrik'ãri, mi pedee k'a ùriit'ee. Jõdee chi parã yiaaraa iru bïpa mi jida yiaaraa iru bi. Ma awara mi yiaaraa iru bi pirã, ichiaba mi Ak'õre, mi pëida, yiaaraa iru bi.

Setenta y dos ãpïtee chedap'edaa

¹⁷ Ma setenta y dos pëida eperãarã ãpïtee chedak'ãri, t'ãri o-ï-ïa p'anajida. Mãgapachida: —Tachi Waibia, i taipa pi k'ap'ia pari pedeedak'ãri, netuaraarãpa paara oopachida taipa jaradap'edaak'a!

¹⁸ Jesupa p'anauji:

—Wãara. Mia Satanás unuji it'ariipa baaik'ãri pa baaiparik'a. ¹⁹ Mia parã k'aripaji t'iadamerã taamaarã ïri mãik'aapa tusõre ïri, parãmaa maarepida k'aada-ee. K'aripaji chõopataadamerã Netuara Poro Waibia ome; irua parã p'ua oo-ee. ²⁰ Maperã parã t'ãri o-ïa p'anadaipia bi. Mamïda ma k'ãyaara o-ïara p'anadaipia bi Tachi Ak'õrepa parã t'ï p'ã iru bairã it'ari ichideerã t'ï p'ã jëra bi librode.

Jesús t'ãri o-ïa bada
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Mãgã pedee bide Tachi Ak'õre Jaurepa iru audú t'ãri o-ïapïji. Mãpai irua mãgaji:

—Ak'õre Waibia, pi jõmaarã k'ãyaara waibiaara bi. Ne-inaa jõmaweda it'ari nïbi, na p'ek'au eujãde nïbi paara pi jua ek'ari bi. Mi t'ãri o-ïa bi pia eperãarã jïp'arãmaa k'awapiru perã ne-inaa pia waide k'awapi-e pada k'ïsia k'awaa beerãmaa mãik'aapa poro wësaa beerãmaa. Mãga ooji mãga oo k'inia bada perã.

²² 'Mi Ak'õrepa ne-inaa jõma bïji mi jua ek'ari mia ak'ïpariimerã. Tachi Ak'õrepapai wãara mi, ichi Warra k'awa bi. Mãgã ichiaba mi, chi Warrapapai wãara iru k'awa bi. Mamïda mia iru k'awapii mia k'awapi k'inia bi eperãarãmaa.

²³ Mãpai Jesupa ak'ïji chi k'õp'ãyoorãmaa mãik'aapa mãgaji:

—Parã, chi na ne-inaa unu p'anïrã, wãara t'ãri o-ïa p'ani. ²⁴ Mia jara bi: Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapataarãpa mãik'aapa reyrãpa unu k'inia p'anajida parãpa unu p'ani. Mamïda unuda-e paji. Ichiaba ùri k'inia p'anajida parãpa nama ùri p'ani. Mamïda ùrida-e paji, ewari ma-it'ee waide pa-e bada perã.

Jesupa nepïrida Samariadepema t'ãri pia badade

²⁵ Ewari aba Moisepa p'ãda jarateepari pedeenaji Jesús ome. K'awaait'ee Jesupa wãara Ak'õre Ũraa k'awa bi wa m̄ga-e, m̄gipa iidiji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ãata ooyama aji, mi it'aa wãit'ee?

²⁶ Jesupa p'anauji:

—¿K'ãata jara bi Moisepa p'ãdade? ¿K'ãata unu bima aji, aide?

²⁷ Ma Moisepa p'ãda jarateeparipa p'anauji:

—Tachi Ak'õre Waibia k'inia iru baparíji pichi t'ãriipa m̄ik'aapa ne-inaa jõmaa k'ãyaara iru k'inia iru baparíji. Ewari chaa k'ĩsaji irude pichi t'ãriipa;’ (Dt 6.5)
‘ma awara awaraarã k'inia iru baparíji, pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.’ (Lv 19.18)

²⁸ M̄pai Jesupa m̄gaji:

—Pia p'anaujipi. M̄ga ooru pirã, ichita bapariit'ee Ak'õre eujãde.

²⁹ Mamĩda ma Moisepa p'ãda jarateeparipa waapiara k'awaa k'inia baji. Mapa iidiji:

—Pia awaraarãda ak'ãri, ¿k'aita jara k'inia bima? aji.

³⁰ M̄pai Jesupa n̄ga nepiríji jarateeit'ee:

—Eperã Jerusalén ode wãji Jericó p'uurudee. M̄gã ode wãde nechiapataarã uchijida. Ma eperã p'ua oojida m̄ik'aapa iru p'aru paara chia atajida. Perã peet'aajida. ³¹ Bi-ap'eda, p'aare cheji ma ode. Mamĩda ma eperã eujãde bi unuk'ãri, jĩp'a wãyaaji ichi ode. ³² T'ẽpai Leví ẽreerãdepema uchiada ichiaba ma ode che wãji. Mamĩda ma eperã m̄gã unuk'ãri, ichiaba jĩp'a ichi ode wãyaaji. ³³ Ma t'ẽpai Samariadepema ichiaba ma ode cheji. M̄gipa ma eperã unuk'ãri, iru chupiria k'awaaji. ³⁴ Iru k'ait'a wãp'eda, aceite vino ome p'uruji iru k'ap'ia p'ua bimã m̄ik'aapa p'aru sorede beda ataji. M̄pai ma eperã su-ak'i binaji ichi burrode m̄ik'aapa ateeji eperãarã temaa ak'i p'anadamerã. ³⁵ Ai norema ma Samariadepemapa p'arat'a tau omé ẽt'a atap'eda, teeji ma te chiparimaa m̄ik'aapa m̄gaji: “Jã eperã ak'i baparíji mi cheru misa. Na p'arat'a awara faltaru pirã, mia p'aait'eeda” aji.

³⁶ M̄ga nepirip'eda, Jesupa iidiji ma Moisepa p'ãda jarateeparimaa:

—¿K'ãata k'ĩsia bima? aji. ¿Ma õpeedepema chisãgipa ma eperã ak'ijima ichi k'ap'ia ak'iparik'a?

³⁷ Ma Moisepa p'ãda jarateeparipa p'anauji:

—Chi chupiria k'awaadapa pajida aji.

M̄pai Jesupa m̄gaji:

—Pia auk'a oopãde aji, chupiria chedeerãmaa.

Jesús Marta tede p'asianada

³⁸ Maap'eda ma ode Jesús waya wã nipaji Jerusalendee. Panaji p'uuru k'aipede. Mama wãra t'ijarapatap'edaa Martapa iru auteebaiji ichi tede. ³⁹ Marta ipewãra María mama baji. Ichi Jesús b̄ri ik'aawa su-ak'i beeji ũriit'ee irua jararu. ⁴⁰ Mamĩda Marta ne-inaa audú oomaa beeji nek'opiit'ee Jesumaa m̄ik'aapa chi k'õp'ãyoorãmaa. Mapa Jesús k'ait'a cheji m̄ik'aapa m̄gaji:

—Tachi Waibia, ¿pi-it'ee p'ua-e bik'ã aji, mi ipewãrapa mi k'aripa-e bi? Mia ne-inaa chok'ara iru bi ooit'ee. Mapa jarãji irua k'aripamerã.

⁴¹ Mamĩda Jesupa p'anauji:

—Marta, Marta, pi audú k'ĩsia n̄bida aji, ne-inaa pi-ia oo k'iniapa. ⁴² Mamĩda Mariapa ne-inaa piara jiriji ooit'ee, mi nama bi misa. Apidaapa jarada-e pait'ee irua m̄ga oonaamerã.

11

Jesupa jarateeda it'aa t'ĩ k'awaadamerã (Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ewari aba Jesús it'aa t'ĩ aupak'ãri, k'õp'ãyo abaapa m̄gaji:

—Tachi Waibia, jaratééji taipa it'aa t'í k'awaadamerã, Juan Bautistapa chi k'õp'ãyoorãmaa jarateedak'a.

² Māpai Jesupa māgaji:

—Parã it'aa t'íidak'ãri, nãga jaráti:

Tachi Ak'õre it'ari bi,
pi t'í awaraa t'í k'ãyaara pipiara bi.

Eperãarã bíji pichi jua ek'ari pichideerã p'aneedamerã.

[Óoji pichia k'inia bik'a na p'ek'au eujãde, it'ari ooparik'a.]

³ Tai-it'ee chik'o tééji ewari chaa k'odait'ee.

⁴ Taipa p'ek'au k'achia oopata chupiria k'awáaji māik'aapa perdonáaji taipa perdonaapatak'a, awaraarãpa taimaa ne-inaa k'achia oodak'ãri. Tai k'achiade baaipináaji.

Tai k'aripa atáji Netuara Poro Waibia juadeepa.

⁵ Ichiaba Jesupa māgaji:

—K'ísiadáma nãgide. Parãdepemapa k'õp'ãyo iru bai. Esapite pi wãi iru temaa māik'aapa jarai: “K'õp'ãyo, mi-it'ee pan õpee tééji, ⁶ k'õp'ãyo aba et'ewapai t'imipa pacheda perã mi temã. Maarepida wêe bi teeit'ee k'omerã.” ⁷ Mãga p'asada paara, irua jara-e pai: “Mi ichiak'au bíji. Puerta jãa iru bi. Mi warrarã mi ome nama k'ãi p'anipi. Mapa p'irabai-eda a-e pai, pimaa ne-inaa teede.” ⁸ Mia jara bi: Mãgí k'õp'ãyo p'irabai-e pirã ne-inaa teeit'ee pi ichi k'õp'ãyo perã, mãgara p'irabaiit'ee waa iidi nãbanaamerã. Teeit'ee ne-inaa jõma pia falta bi. ⁹ Maperã mia nãga jara bi. Iidipatáati Tachi Ak'õremaa. Irua teeit'eepi. Jiripatáati. Irua k'awapiit'eepi. Eperãpa puerta t'aide t'íparik'a, Ak'õremaa t'ípatáati. Irua parã k'aripait'eepi. ¹⁰ Chi iidi bimaa Tachi Ak'õrepa teepari; chi jiri bimaa Tachi Ak'õrepa k'awapipari māik'aapa chi t'í bimaa ewapari.

¹¹ ¿Parãdepema ak'õrepa taama teeik'ã ichi warramaa, irua chik'o iidik'ãri? ¹² Maa-e pirã, ¿tusõre teeik'ã irumaa, ne-imi iidik'ãri? ¹³ ¿Mãga-epi! Parã, ne-inaa k'achia oopataarã mĩda, pãchi warrarãmaa net'aa pia tee k'awa p'ani. Parãpa mãga ooruta pirã, jaudupiaara pãchi it'aripema Ak'õre Waibia ichi Jaure teeit'ee chi iidirutaarãmaa!

*Jesús Netuara Poro Waibia jua ek'ari bida adap'edaa
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)*

¹⁴ Ewari aba Jesupa netuara uchiapimaa baji eperã pedee atua bi k'ap'iadeepa. Ma netuara uchiak'ãri, ma eperã pedee beeji. Mãga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarã ak'itrua para beeji. ¹⁵ Mamĩda ùk'uruurãpa māgajida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jãgã netuaraarã uchiapiparida ajida.

¹⁶ Māpai awaraarãpa Jesús imiatee k'inia p'anadap'edaa perã, iidijida ne-inaa oomerã Tachi Ak'õrepapai oopari. Mãga ooru pirã, k'awadayada ajida, Tachi Ak'õre juapa ooda.

¹⁷ Mamĩda Jesupa k'awaji ãchia k'isia p'ani. Mapa māgaji:

—P'uuru pidaarãpa ãchi auk'aarã jëreruta pirã, waa araa p'anapataada-e pai. ãchi itu jõdaridait'ee māik'aapa ãchi te ãri baibeeit'ee. ¹⁸ Mãga pik'a Netuara Poro Waibia ichi auk'aarã jëreru pirã, ãchi itu jõdaridai. Parãpa jara p'anik'a mi Beelzebú eere bada paara, ichideerã jëre-e pak'aji. ¹⁹ Ma awara mãga pada paara ¿k'ai juapa parã eere p'anirãpa netuaraarã uchiapipatama? ¿Netuara juapa-epi! ãchiata ak'ipipata parã pia k'isiaada-e p'ani. ²⁰ Jõdee mia netuaraarã uchiapipari pirã Tachi Ak'õre Waibia juapa, jara k'inia bi írá Tachi Ak'õredeerã poro waibia nama bi.

²¹ Eperã juataura bipa ichi te jãak'ãri espada ome, k'isia bi apida t'íuda-e pai ichi net'aa chiade. ²² Mamĩda eperã iru k'ãyaara juataura bi cheru pirã māik'aapa iru p'oyaaru pirã, iru espada jãri atai māik'aapa iru net'aa p'e atadari. Mi waibiaara bi Netuara Poro Waibia k'ãyaara. Mapa netuaraarã mi jua choodak'aa.

²³ 'Eperã mi eere bi-e pirã, mi k'ĩra unuamaa iru bi. Ichiaba mi k'aripa-e bi pirã awaraarã Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anapataadamerã, eperãarã äyaa pëipari mi ik'aawaapa.

Netuara eperã k'ap'iade waya merãtia bada
(Mt 12.43-45)

²⁴—Eperã k'ap'iadeepa netuara uchiapidak'ãri, mãgipa jiri nipapari eujã p'ũasaa sãma ïit'ee. Mamãda unu-e pak'ãri, k'ĩsiapari: “Waya merãtianait'ee ma eperã k'ap'iade, mi naaweda badamãi.” ²⁵ Chek'ãri, unu chepari ma eperã k'ap'ia pi-ia bi; te barrep'eda, sãip'eda pi-ia bik'a. ²⁶ Mãga unuk'ãri, jirinapari awaraa netuara siete k'achiara ichi k'ãyaara mãik'aapa ma eperã k'ap'iade merãtia chepata. Mãgã ma eperã audupãra k'achiade beeit'ee naaweda bada k'ãyaara.

Wãara t'ãri o-ia p'anãrã

²⁷ Jesupa mãgã pedeemaa bide arii p'anadap'edaarãdepema wërapa mãgaji:
—jT'ãri o-ia bapari pi nawe, chi pi t'oda mãik'aapa warida!

²⁸ Jesupa p'anauji:

—jMa k'ãyaara t'ãri o-ia bapari chi Tachi Ak'õre pedee ùrip'eda, ooparipa ma jara bik'a!

Ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Mãgã pedee bide eperãarã cho-k'ara chepachida iru ik'aawa seedarutamaa. Mãpai ichia jaramaa beeji ãramaa:

—Parã ïrapemaarã t'ãri k'achia-idaa p'anida aji. Iidipata mia oomerã ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mamãda Tachi Ak'õrepa ooit'ee chonaarãweda Jonás ome oodak'a. ³⁰ Tachi Ak'õrepa Jonás pëidak'a Nínive p'uurudepemaarãmaa ichi pedee jaramerã, mãga pik'a mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema pëiji ichi pedee jaramerã parã ïrapemaarãmaa. ³¹ Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua parã ïrapemaarãpa oopatap'edaa ak'ik'ãri jarait'ee pia wa k'achia, Reina Sur Eerepemapã parã ïmiateeit'ee Tachi Ak'õrepa k'achiadee pëimerã. Chonaarãweda ma reina t'imãpa cheji Rey Salomón k'ĩsia k'awaa bi pedee ùride. Mamãda nama bi aba waibia bi Salomón k'ãyaara. ³² Ma ewate ichiaba Nínive p'uuru pidaarãpa parã ïrapemaarã ïmiateedait'ee, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëimerã. Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa Jonás pëik'ãri Nínive pidaarãmaa, ãrapã p'ek'au k'achia oopatap'edaa oo amaa wãjida. Mamãda parã ïrapemaarãpa p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e, aba Jonás k'ãyaara waibia biãpa jara cheji mãda mãga oodamerã.

Jesupa tachi taude jarateeda
(Mt 5.15; 6.22-23)

³³—Lámpara k'oodak'aa mera bidait'ee ne-inaa ek'ari. Ma k'ãyaara k'oodak'ãri, ne-inaa ïri it'í ata bõpata, jõma te jãde p'anãrãpa ïdaa unudamerã. ³⁴ Tachi tau lamparak'a ïdaa pik'a bi tachi k'ap'ia-it'ee. Pichi tau pia bak'ãri, k'ap'ia jõmaweda ïdaa pik'a bide bait'ee. Mamãda pichi tau k'achia bi pirã, k'ap'ia jõmaweda p'ãriu pik'a bide bait'ee. ³⁵ K'ĩrak'aupai pi ïdaa pik'a bi p'ãriu pik'a padarii. Pia jarait'eera, k'ĩrak'aupai k'ĩsiai pia Tachi Ak'õre wãara k'awa bi, mi ùraade ijãa-e bi mãda. ³⁶ Mi ùraade ijãa bi k'aurepa pi k'ap'ia jõmaweda ïdaa pik'a bide bi pirã, Tachi Ak'õre wãara k'await'ee, lámpara uruade ne-inaa pia unupatak'a.

Jesupa jarada fariseorãmaa mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarãmaa
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesús pedee aupak'ãri, fariseo abaapa jaraji ichi ome wãmerã ichi temaa nek'ode. Ma tede t'ĩup'eda, Jesús mesade su-ak'i beeji. ³⁸ Ma fariseo p'era pik'a bajì Jesupa ichi jua sii-e pada perã nek'oi naaweda, fariseorãpa oopatak'a. ³⁹ Mamãda Jesupa mãgaji:

—Parã fariseorãpa vaso mãik'aapa p'arat'u taawaik'a eere pi-ia sipatada aji. Mamĩda mǎgí edajãde ipuru bi ne-inaa k'achiapa, parã t'ãri k'achia p'anadairã. Chĩara net'aa chiapata mãik'aapa chĩara k'ũrapata. ⁴⁰ ¡Parã k'ĩsia k'awada-ee p'ani! ¿K'awada-e p'anik'ã chi parã k'ap'ia oodapa parã t'ãri ichiaba ooda? ⁴¹ Eperãarã chupiria k'awáati mãik'aapa t'ãriipa ãchimaa ne-inaa téeti. Mãpaipi Tachi Ak'õrepa parã pia ak'ipariit'ee.

⁴² '¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã fariseorã k'achiadee pëiit'ee! Tachi Ak'õre-it'ee nãgee aliño awara bĩpata: menta, ruda, awaraa ne-inaa k'arra ome; mǎgí diezdepema chaa, aba. Mamĩda parã-it'ee p'ua-e bi ne-inaa oodait'ee Ak'õrepa oopi bik'a, iru k'inia iru p'anadairã. Mǎgata oodaipia bi parãpa ne-inaa oopata ome.

⁴³ '¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã fariseorã k'achiadee pëiit'ee! Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede p'anadak'ãri, su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata, k'inia p'anapata perã eperãarãpa parã ak'idamerã ãchi waibiarãk'a. Ma awara calle jãde nipadak'ãri, k'inia p'anapata jõmaarãpa parãmaa saludaadamerã, ãchi poro waibiarã ome oopatak'a.

⁴⁴ '¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëiit'ee! Eperãarã pariatua jãira ïri t'iapata, k'awada-ee aide eperã piuda bi. Parã ma jãirák'ata p'ani, pãchi t'ãride k'ĩsia k'achia iru p'anadairã.

⁴⁵ Mãpai Moisepa p'ãda jarateeparipa mǎgaji:

—Tachi Jarateepari, pia ma pedee jarak'ãri, ichiaba taimaa ik'achia jara bida aji.

⁴⁶ Mamĩda Jesupa mǎgaji:

—¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã ichiaba k'achiadee pëiit'ee! Eperãarãmaa audú ne-inaa chok'ara oopipata tachi chonaarãpa chonaarãweda oopatap'edaak'a. Mamĩda ãrapa ma jõma p'oyaa ooda-e pak'ãri parãpa jarapatak'a, maarepida k'aripada-e.

⁴⁷ '¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëiit'ee! Pi-ia oopata chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarã iadap'edaamãi, eperãarãpa ãra k'irãpadamerã. ¡Mamĩda parã chonaarãpata ãra peek'oojida! ⁴⁸ Parãpa mǎga oodak'ãri, ak'ipipata auk'a ook'ajida pãchi chonaarãpa oodap'edaak'a, parã ïrapemaarãpa auk'a ũridaamaa p'anapata perã Ak'õre pedee jarapataarãpa jara p'ani. Æchia ma Ak'õre pedee jarapataarã peek'oojida mãik'aapa parãpa mǎgĩrã iadap'edaamãi pi-ia oopata.

⁴⁹ 'Mapa Tachi Ak'õrepa na k'ĩsia k'awaa pedee jaraji: “Mi pedee jarapataarã pëiit'eeda aji, mi ũraa jarateepataarã ome. Mamĩda ũk'uru peedait'ee; jõdee awaraarã jiridait'ee miapidait'ee.” ⁵⁰ Parã chonaarãpa mǎga oopachida. Ak'õre pedee jarapataarã peepachida. Maperã ïrá Tachi Ak'õrepa parã k'achia ooit'ee. ⁵¹ Na eujã oodak'ãriipa iru pedee jarapataarã peepata; Abeldeepa Zacarías parumaa. Ma Zacarías peejida Tachi Ak'õre tede, te t'ĩupata altarmãi esajĩak'a. Maperãpi mia jara bi: Tachi Ak'õrepa ïrapemaarã k'achia ooit'ee ma oopatap'edaa pari.

⁵² '¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã k'achiadee pëiit'ee! Eperãarãpa llave iru p'anapatak'a puerta ewadait'ee, mǎga pik'a parãpa Tachi Ak'õre Ũraa iru p'anapata. Mamĩda ma ũraade jara bi awaraarãmaa k'awapidaamaa p'ani. K'iniadak'aa awaraarãpa ma pedee ũridamerã mãik'aapa oodamerã irua jara bik'a.

⁵³⁻⁵⁴ Jesupa ma jõma jarap'eda, ma Moisepa p'ãda jarateepataarã mãik'aapa fariseorã k'ĩraudachida. Iidida chok'ara iidi p'anejida iru k'achiade baaipidai jĩak'aapa irua p'anauda k'aurepa. Mamĩda p'oyaa imiateeda-e paji.

12

Jesupa ũraada fariseorãk'a p'ananaadamerã

¹ Jesús at'ãri mama bide eperãarã audupiara see nĩba cheji iru badamãi. Audú chok'ara nĩbada perã, awaraarã biiri ïri paara t'iak'oo wãpachida. Mãpai Jesupa jarateemaa beeji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—K'ĩrak'aupai fariseorã levadura ome; pia jarait'eera, ãchia jarateepata ome. Jarateepatada apata Tachi Ak'õrepa k'inia bi eperãarãpa oodamerã. Mamĩda ãchia mãga oodak'aa, t'ãri k'achia p'anadairã. ² Tachi Ak'õrepa ãchi k'ĩsia t'ãridepai k'awaapiit'ee mãik'aapa ãchia ne-inaa mera oopata unupiit'ee. ³ Wãara ne-inaa jõmaweda parãpa mera jarapata irua tau taawa k'awaapiit'ee. Pãchi puerta jĩadap'eda pedee mera jaradap'edaa paara tau taawa k'awaapiit'ee terraza ãriipa biaruk'a.

*K'aita waaweedaipia bi
(Mt 10.26-31)*

⁴—Michi k'õp'ãyoorã, mia nãga jara bi. Waaweenáati parã jiri p'anĩrã peedait'ee, ãrapa parã p'oyaa atuapida-e perã tok'arradee. ⁵ Jarait'ee k'aita waaweedaipia bi. Tachi Ak'õre waawéeti iruata tachi piupii perã mãik'aapa atuapii perã. Wãara iruta waaweedaipia bi.

⁶ '¿Netopata-ek'ã ipana chak'e joisomaa p'arat'a tau omee pari? Eperãarãpa mãga oopata ipana chak'e mak'iaara vale-e bi jĩak'aapa. Mamĩda Tachi Ak'õrepa ma ipana chak'eerã pia ak'ipari. ⁷ Parã jida mãgá ak'ipari. Parã puda paara irua juasia iru bi. Mapa waaweenáati, Tachi Ak'õrepa parã k'iniara iru bapari perã ipanaarã k'ãyaara.

*Jesucristode ijãapatada apataarã awaraarã k'ĩrapite
(Mt 10.32-33; 10.19-20; 12.32)*

⁸—Mia nãga jara bi. Eperãpa tau taawa jararu pirã ichi Jesucristode ijãapari, mi, chi Eperã Ak'õre Truadepemapa pida jarait'ee: “Mãgí mërè” Tachi Ak'õre angeleerã k'ĩrapite. ⁹ Mamĩda eperãpa meraru pirã mide ijãapari, mãgara mia pida merait'ee. “Mãgí mërè-eda” ait'ee Tachi Ak'õre angeleerã k'ĩrapite.

¹⁰ Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wẽpapik'ãri, wẽpapii ãchia ik'achia jarapata paara Eperã Ak'õre Truadepema ãpíte. Mamĩda ik'achia jararuta pirã iru Jaure ãpíte, mãgee p'ek'au k'achia wẽpapi-e pait'ee.

¹¹ Parã mide ijãapata k'aurepa eperãarãpa parã ateedak'ãri Ak'õre Ũraa jarateepata tede maa-e pirã charraarãmaa mãik'aapa poro waibiarãmaa imiateedait'ee, k'ĩsianáati sãga p'anaudait'ee maa-e pirã k'ãata jaradait'ee. ¹² Mãirã k'ĩrapite panadak'ãri mãik'aapa pedeedait'ee pak'ãri, Tachi Ak'õre Jaurepa jarateeit'ee, p'anau k'awaadamerã.

Jesupa nepirida p'arat'a paraa bi, k'ĩsia k'awa-ee bide

¹³ See nĩbadadepema abaapa Jesumaa mãgaji:

—Tachi Jarateepari, jaráji mi ipemamaa tai ak'õrepa net'aa bẽida t'oomerã mi ome.

¹⁴ Jesupa p'anauji:

—K'õp'ãyo, ¿k'aipa mi bijima aji, parã charrak'a mãga jaramerã?

¹⁵ Ichiaba mãgaji:

—K'ĩrak'aupai net'aa k'ĩadai. Eperãarã t'ãri o-ãa p'anadak'aa net'aara p'e iru p'anadairã.

¹⁶ Mãpai Jesupa nãga nepiriji jarateeit'ee ma et'ewa jaradade:

'Eperã p'arat'ara bi bapachi. Ne-uu waibia iru bada perã, net'atau waibia ewapachi.

¹⁷ Mapa k'ĩsia beeji: “¿K'ãata ooyama? aji. Te wẽe bi michi net'atau jõmaweda iait'ee.”

¹⁸ Mãpai ma p'arat'ara bipa k'ĩsia ataji. “K'awa bida aji, k'ãata ooit'ee. Mi net'atau ipata te wãrait'ee mãik'aapa awaraa te waibiaara oo atait'ee. Mãgá michi net'atau net'aa iru bi ome, jõmaweda iyada aji, ma tede. ¹⁹ Maapai mia jarai michi t'ãridepai: ‘Mia net'aara iru bi. Nãgí ome año chok'ara pia bapariit'ee. Írã ãiit'ee, nek'oit'ee, ne-inaa toit'ee mãik'aapa o-ãa bapariit'eeda' aji.” ²⁰ Mamĩda ma p'arat'ara bipa mãga k'ĩsia bide Tachi Ak'õrepa irumaa mãgaji: “¿Pi k'ĩsia k'awa-ee bi! Idi weda p'ãrik'ua pi piut'ee. Maap'eda, ¿k'aipa atait'eema aji, pia net'aara ia iru bi?”

²¹ Ma nepiri aupak'ãri, Jesupa mãgaji:

—Mãgá uchiat'eeda aji, eperãpa net'aara p'e atak'ãri ichi-it'ee, Tachi Ak'õrede ijãa-ee.

Tachi Ak'õrepa chi warrarã pia ak'ipari
(Mt 6.25-34)

²² Maap'eda Jesupa mägaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Mia jara bi: K'isia jõnanáati k'ãata k'odait'ee mägá chok'ai p'anadait'ee. Ichiaba k'isianáati sãga p'aru atadait'ee. ²³ Tachi Ak'õrepa tachi chok'ai p'anapipari. Iruata tachimaa chik'o teeit'ee. Ma awara irua tachi k'ap'ia ooda perã, tachimaa p'aru teeit'ee. ²⁴ Pichá, ak'íti já ipanaarã. Ñchia net'atau uudak'aa, ewadak'aa mãik'aapa ia bidak'aa chi net'atau iapatamã. Mamída Tachi Ak'õrepa ne-inaa teeparí k'odamerã. ¡Iru-it'ee parã pipiara p'ani ipanaarã k'ãyaara! ²⁵ Eperã audú k'isia nĩbipa hora aba pida waa chok'ai ba-e pai. ²⁶ Ma ne-inaa ma-ãri p'oyaa oodak'aa pirã, ¿sãap'eda k'isia jõnima awaraa ne-inaa p'oyaa ooda-e p'anadak'ãri?

²⁷ 'Ak'íti sãga nep'ono waripata. Mimiadak'aa mãik'aapa p'aru k'adak'aa mägá pi-ia p'anadait'ee. Mamída mia jara bi: Rey Salomonpa p'arat'ara, net'aa pia iru bapachi mída, iru p'aru piara jĩ bak'ãri, eperãarãpa iru pi-iara unuda-e paji nãgĩ nep'ono k'ãyaara. ²⁸ Tachi Ak'õrepa na p'ũajara pia t'onopipari. Idi wari wã. Mamída nu uratidaik'ãri, t'ipitaude paa jõdariit'ee. Tachi Ak'õrepa mägá pia ak'i bi pirã nep'ono p'ũajara t'ãide nĩbi, audupiara parã ak'i bapariit'ee, at'ãri irude mak'iaara ijãada-e p'ani mída. ²⁹ Tachi Ak'õrepa mägá ichia ooda pia ak'i bapari perã, k'isia jõnanáati jiridait'ee ne-inaa k'odait'ee maa-e pirã ne-inaa todait'ee. ³⁰ Mãga k'isiapata na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa. Mamída parãpata it'aripema Ak'õre Waibia iru p'ani. Irua k'awa bi ne-inaa parãpa falta p'ani. ³¹ Maperãpi jiríti p'anapataadait'ee iru jua ek'ari. Mãga ooruta pirã, ma ne-inaa jõma iru p'anadait'ee.

It'aripema ne-inaa pia
(Mt 6.19-21)

³² —K'õp'ãyoorã, parã michi ovejaarãk'a p'ani. Mapa waaweenáati. Parã chok'ara-ee p'ani. Mamída Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bi. Mapa parã biji ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. ³³ Maperã parãpa net'aa iru p'ani netok'óoti mãik'aapa chupiria beerãmaa téeti. Na p'ek'au eujãdepema muchila atadai k'ãyaara, óoti Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Mägá atadai it'aripema ne-inaa, sore pak'aa. Ma ne-inaa pi-ia bimãi nechiapataarã p'oyaa t'ĩudak'aa mãik'aapa polillapa p'oyaa ãridak'aa. ³⁴ Na p'ek'au eujãdepema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'ãri, pi t'ãri araa bait'ee ma ne-inaa ome. Jõdee it'aripema ne-inaa pia audú ata k'inia bak'ãri, pi t'ãri araa bait'ee mägá ne-inaa ome.

Jesupa jarateeda ijãapataarã poro waibia waya cheit'ee ewatede

³⁵ —Mi parã poro waibia perã, mi waya cheit'ee nidaipia bi, mimiapataarãpa p'aru jĩdap'eda lámpara k'oopatak'a ãchi chipari cheru misa. ³⁶ Mimiapataarãpa nipatak'a chipari teedaa cheru misa miak'ãipata fiesta oop'eda, puerta ewadait'ee iru t'ik'ãri, mãga pik'a parã nidaipia bi parã poro waibia cheit'ee ewate. ³⁷ Ma mimiapataarã chiparipa ãra pia ak'ipariit'ee, chok'ai p'anaruta pirã iru pachek'ãri. Mia jara bi: Irua ãra mägá unuk'ãri, jarait'ee su-ak'i p'aneedamerã mesade, ichia ãchimaa chik'o teeru misa. ³⁸ Ichia ma mimiapataarã pia ak'ipariit'ee mägá chok'ai p'anadak'ãri, ichi esapite maa-e pirã ãdatipodopa cheru pijida. ³⁹ Mamída nãga k'awáati parãpa. Te chiparipa k'awa bada paara nechiapari cheit'ee hora ichi net'aa chia atait'ee, chok'ai bak'aji ma nechiapari ichi tede t'ĩupiamapa. ⁴⁰ Mägá parã jida chok'ai pik'a p'anadaipia bi, atu p'anide mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, cheit'ee perã.

Mimiapari pia mimiapari k'achia ome
(Mt 24.45-51; Mr 13.34-37)

⁴¹ Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿ma pedee nepirijik'ã aji, tai-it'ee aupai, wa jõmaarã-it'ee?

⁴² Jesupa nāga nepiriji: ¿Sāgá baparima aji, mimiapataarã poro waibia pia? Māgipa k'ĩsia k'awaa oopari chiparipa oopi bik'a. Pia ak'ipari chipari net'aa atabēida ichi juade māik'aapa chiparimaa nek'opip'eda, mimiapataarãmaa chik'o tawapari. ⁴³ O-ĩa bapari chipari pachek'āri, ichi mimiamaa unu chepari perā. ⁴⁴ Mia wāarata jararu. Chiparipa māga unu chek'āri, jōma ichia net'aa iru bi biit'ee ma mimiapari jua ek'ari ak'i bamerā. ⁴⁵ Mamīda ma mimiapari t'āri k'achia bi pirā, nāga k'ĩsiai: “Taarāit'ee mi chipari.” Mapa apemaarã mimiapataarã wimaa beei māik'aapa tomaa beei, nek'omaa beei toyaa beerā ome. ⁴⁶ Mamīda ma mimiapari k'achia atu bide, chi te chipari pacheit'ee. Māpai irua ooda k'awaa atak'āri, iru miapiit'ee māik'aapa āyaa pēit'aait'ee awaraa ijāadak'aa beerā chupiria chitoonimaa.

⁴⁷ Mimiaparipa k'awaak'āri chiparipa oopi bi, mamīda chipari ni-e māik'aapa oo-e irua k'inia bik'a, chiparipa ma mimiapari wima chok'ara wipiit'ee. ⁴⁸ Mamīda mimiaparipa māgee ne-inaa k'achia ooru pirā k'awa-eeta, mak'iaara wipi-e pait'ee. Tachi Ak'ōrepa eperāmaa k'ĩsia k'awaapik'āri ne-inaa oo k'awaamerā, k'inia bi ma eperāpa māga oomerā, ma ne-inaa chaaree bi mīda. Ma awara eperāarã bik'āri ma eperā jua ek'ari, k'inia bi irua āra pia ak'i bapariimerā, chaaree bi mīda.

Jesús k'aurepa tachi ēreerā ome t'āri auk'a p'anada-e pait'ee
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ —Mi cheji na p'ek'au eujādee t'ipitauk'a k'oode, aide ijāadak'aa beerā miapiit'ee. jMāga oo aupada paara, mi o-ĩa bak'aji! ⁵⁰ Mamīda ai naaweda mimaa ne-inaa k'achia p'asait'ee. Chupiria nibait'ee māga parumaa. ⁵¹ ¿Parāpa k'ĩsia p'anik'ā mi cheji eperāarã k'āiwee p'anapide? Māga-e. K'ĩsia awara-awaraa papideta cheji. ⁵² Idideepa te pidaarã joisomaadepema ōpeerāpa mide ijāadait'ee; jōdee omeerāpa ijāada-e pait'ee. Maa-e pirā omeerāpa ijāadait'ee; jōdee ōpeerāpa ijāada-e pait'ee. Mi k'aurepa t'āri auk'a p'anada-e pait'ee. ⁵³ Ak'ōre t'āri auk'a ba-e pait'ee chi warra ome maa-e pirā chi warra t'āri auk'a ba-e pait'ee chi ak'ōre ome. Nawe t'āri auk'a ba-e pait'ee chi k'au ome maa-e pirā chi k'au t'āri auk'a ba-e pait'ee chi nawe ome. P'āk'ōre t'āri auk'a ba-e pait'ee chi āigu ome maa-e pirā chi āigu t'āri auk'a ba-e pait'ee chi p'āk'ōre ome.

Ewari k'awa p'anirā
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Jesupa ichiaba māgaji eperāarã arii p'anadap'edaarāmaa:
—Parāpa unudak'āri jīarara uchiaruta ak'ōrejīru baaipari eere, jarapata k'oi cheit'ee. Māga p'asapari parāpa jarapatak'a. ⁵⁵ Ichiaba nāu p'uak'āri sur eereepa, jarapata wāsia nibait'ee. Māga p'asapari. ⁵⁶ jK'ĩsia atua p'anirā! Parāpa māgá pajā māik'aapa eujā ak'i p'anipa eu k'achia wa eu pia k'awa p'ani pirā, ¿sāap'eda ne-inaa mia oomaa bi k'awada-e p'anima? aji.

T'āri auk'a p'anapataadaipia bi
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Mia oo bi māik'aapa jaratee bi ak'iti k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bi wa māga-e. Māpai parā t'āri auk'a bīti iru ome. ⁵⁸ Eperā nepira iru bi pirā pi ome māik'aapa pi charramaa atee k'inia bi pirā, wāi naaweda t'āri pia pedeeipia bi iru ome t'āri auk'a bidait'ee. Maa-e pirā charra k'īrapite panadak'āri, māgipa pi ata bi jīapataarã juade carcelde t'i nibinadamerā. ⁵⁹ Mia wāarata jararu. Mamāik'aapa uchua-e pai p'arat'a jōmaweda p'aa-ema.

13

P'ek'au k'achia oo amaadaipia bi

¹ Maapai eperãarã ùk'uru wājida Jesús ak'ide. Nepirijida Pilatopa Galilea eujãdepema imik'iraarã peepida, ãrapa p'aareerãmaa ne-animalaarã peepidap'eda, paapidak'ãri. Māgá ma eperãarã waa p'oira beeji ma ne-animalaarã waa ome. ² Māga ùrip'eda, Jesupa māgaji:

—¿Parãpa k'ĩsia p'anik'ã aji, Tachi Ak'õrepa māga p'asapiji ma Galilea eujãdepemaarãpa p'ek'au k'achiara oodap'edaa perã ma eujãdepemaarã awaraarã k'ãyaara? ³ Māga-e. Mamĩda pãchia p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e pirã, ichiaba piudait'ee. ⁴ Māga-e pirã ¿k'ĩsia p'anik'ã dieciocho piudap'edaarã Siloé torre t'ee'ãri, māgá piujida ne-inaa k'achiara oopachida perã awaraa Jerusalendepemaarã k'ãyaara? ⁵ Māga-e. Mamĩda pãchia p'ek'au k'achia oopata oo amaada-e pirã, ichiaba piudait'ee.

Jesupa nepirida higuera bĩrĩde

⁶ Māpai Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Eperãpa higuera bĩrĩ uu iru baji ichi uva k'ãide. Ewari aba ak'inaji, higojõ chau bi jĩak'aapa. Mamĩda chau-ee baji. ⁷ Mapa jaraji eperã chi ne-uu ak'i baparimaa: “Año õpee iru bida aji, higojõ jiri che bi nama. Mamĩda unuk'aada aji. T'iap'et'aapáde aji. ¿K'ãare-it'ee ichi k'inia jãma bainĩ bayama aji, eujã jĩamaa?” ⁸ Mamĩda ma eujã ak'iparipa p'anauji: “Señor, ichiak'au bipáde aji, na año aupai. Yooro p'oirait'ee ujãra ome mĩik'aapa arii p'e binait'eeda aji. ⁹ Māga ook'ãri, ¿chau-e paik'ã? aji. Mata chau-e pirã, t'iap'et'aaait'eeda” aji.

Jesupa wẽra eburuk'uk'ua bada jipada

¹⁰ Ewari aba ñipata ewate Jesupa jarateemaa baji Tachi Ak'õre Ñraa jarateepata tede. ¹¹ Mama baji wẽra dieciocho años k'ayaa bi. Netuarapa ma wẽra eburuk'uk'uapiji. Mapa jĩp'a p'oyaa bainĩ beek'aa paji. ¹² Jesupa ma wẽra unu atak'ãri, t'ĩ ataji mĩik'aapa māgaji:

—Wẽra, pi jipa bida aji.

¹³ Māpai ichi jua biji ma wẽra ek'arra ñri. Aramata jĩp'a bainĩ beeji mĩik'aapa Ak'õremaa it'aa t'ĩmaa beeji o-ĩapa. ¹⁴ Mamĩda ma Ak'õre Ñraa jarateepata tedepema poro waibia k'ĩraudachi, ñipata ewate Jesupa jipat'aada perã. Mapa eperãarãmaa māgaji:

—Ewari seis paraada aji, mimiadait'ee. Chedapáde aji, māgá ewate jipapide. ñipata ewate chenaadapáde aji.

¹⁵ Māpai Tachi Waibia pa p'anauji:

—¿Mamĩda parãpa paara oodak'aa pãchia jarateepatak'a! jĩipata ewate ichiaba mimi-apata! ¿ñipata ewate pãchi p'ak'a maa-e pirã burro ãrapata-ek'ã aji, ateedait'ee pania topide? ¹⁶ Na wẽra Abrahamdepa uchiada Satanapa dieciocho años k'ayaa iru baji. ¿ñipata ewate p'oyaa jipap'araa baji-ek'ã? aji.

¹⁷ Jesupa māga jarak'ãri, ichi k'ĩra unuamaa iru p'anadap'edaarã k'ĩra nejasia p'aneejida eperãarã k'ĩrapite. Mamĩda arii p'anadap'edaarã o-ĩa para baji Jesupa ne-inaa pia ooda k'aurepa.

Mostaza taude nepirida

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—¿K'ãarek'a bima aji, Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã? ¿K'ãare ome auk'a bima? aji. ¹⁹ Mostaza tau p'isi k'edek'ata bida aji, eperãpa uuda ichi te ãuk'idaa. Wari wãpachi pak'uruk'a nĩbeerumaa. Waibia nĩbeek'ãri, chi jua t'aide ipanaarã chepata ñidait'ee.

Levadurade nepirida

(Mt 13.33)

²⁰ Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—¿K'ãarek'a bima aji, Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã? ²¹ Wẽrapa levadura p'oiraparik'a bi harina waibia ome, pan masa pia warimerã.

Tachi Ak'õre truadee wãit'ee puerta p'ĩrup'ee pik'a bi
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalén ode wãdade Jesupa jarateeki p'uuru bee chaa mãik'aapa ai ik'aawa eperãarã p'anapatamã. ²³ Maapai eperãpa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿eperãarã chok'ara-ee Ak'õre eujãdee wãdait'ee'ã? aji.

Jesupa p'anauji:

²⁴ —Tachi Ak'õre truadee wãit'ee puerta p'ĩrup'ee bide t'ĩupatak'ata bi. Mia jara bi: Eperãarã chok'ara wã k'inia p'anadait'ee Tachi Ak'õre truadee. Mamãda p'oyaa wãda-e pait'ee. ²⁵ Te chipari p'irabaip'eda, ichi puerta jãa nĩbiparik'a, mãga pik'a ewari cherude mi, parã poro waibiaapa Ak'õre truadepema puertak'a bi jãait'ee. Mãpai parã taawa p'anĩrãpa mãgadait'ee: “Tachi Waibia, ewapãde adait'ee tai t'ĩudait'ee.” Mamãda mia p'anaut'ee: “Mia parã k'awa-e bi. Mapa parã t'ĩupi-e pait'ee. Parã michideerã-eda ait'ee.” ²⁶ Mãpai parãpa jara p'aneedait'ee: “Tai pi ome nek'opachida mãik'aapa ne-inaa topachida. Tai p'uuru jãde pia jaratee nipapachida” adait'ee. ²⁷ Mamãda mia p'anaut'ee: “¿Mia jara-e pajik'ã parã michideerã-e? ¡Áyaa wãti mi ik'aawaapa, ne-inaa k'achia oopataarã!” ²⁸ Parãpa unudak'ãri Abraham, Isaac, Jacob, jõmaweda Ak'õre pedee jarapataarã ome Tachi Ak'õre truade, k'awaadait'ee parã taawa p'ani. Mãpai jẽedait'ee mãik'aapa pãchi k'ida kierrkierree para bait'ee p'uapa. ²⁹ Eperãarã chedait'ee norte eereepa, sur eereepa, ak'õrejĩru uchiapari eereepa mãik'aapa ak'õrejĩru baaipari eereepa. Mãĩrãta su-ak'i p'ana chedait'ee nek'ode Tachi Ak'õre ome ichi truade. ³⁰ Maapai chi ĩrapema ek'ariara beerã Tachi Ak'õrepa waibiaara papiit'ee. Jõdee ĩrapema waibiaara beerã irua ek'ariara papiit'ee.

Jesús jẽeda Jerusalén p'uuru pidaarã pari
(Mt 23.37-39)

³¹ Mãpai fariseorã ũk'uru chejida mãik'aapa mãgajida Jesumaa:

—Wãji namãik'aapa, Herodepa pi peet'aa k'inia bairã.

³² Irua p'anauji:

—Wãti jarade jã ik'awaa bima: “Idi mãik'aapa nu uchiapik'ooit'ee netuara merãtia bee eperãarã k'ap'iadeepa mãik'aapa k'ayaa beerã jipak'ooit'ee. Maap'eda nunorema parumaa aupait'ee.” ³³ Mamãda idi, nu mãik'aapa nunorema ichita wãit'ee michi ode, pia-e bairã Ak'õre pedee jarapari Jerusalén p'uurudeepa taawa piumerã.

³⁴ ¡Jerusalén, Jerusalén, pìdepemaarãpa Tachi Ak'õre pedee jarapataarã peepata mãik'aapa irua pẽida eperãarã mãupa bat'a peepata! At'apai mia pìdepemaarã araa p'e k'inia bapachi, et'erre wẽrapa chi chak'eerã p'e ataparik'a ichi isia ek'ari. Mamãda parãpa k'iniada-e paji. ³⁵ ¡Ūrĩti! ¡Pãchi te ituaba beeit'ee, Tachi Ak'õrepa parã waa ak'i-e pait'ee perã! Mia jara bi: Parãpa mi waa unuda-e pait'ee ewari cherude nãga jararutamaa:

¡Tachi Ak'õrepa ichia pẽida ichita pia ak'i bapariit'ee! (Sal 118.26)

14

Jesupa eperã k'ap'ia ooro bada jipada

¹ Ewari aba ĩpata ewate Jesús wãji nek'ode fariseorã poro waibia temaa. Mama bide awaraa fariseorãpa iru ak'i p'anajida, imiatee k'inia p'anadap'edaa perã. ² Mama ichiaba baji eperã aba k'ap'ia ooro bi k'ayaapa. Mãgĩ Jesús k'ĩrapite bainĩ ba cheji. ³ Mãpai Jesupa iidiji Moisepa p'ãda jarateepataarãmaa mãik'aapa fariseorãmaa:

—¿ĩpata ewate k'ayaa bi jipapia bik'ã aji, maa-e pirã jipaik'araa bi?

⁴ Mamīda āchi k'ĩup'ee para beeji. Māpai irua chi k'ayaa bi jita atap'eda, jipat'aaji māik'aapa jaraji wāmerā. ⁵ Māpai fariseorāmaa māgaji:

—Pichi warra maa-e pirā p'ak'a toidú padarida paara, ¿isapai jitana-e pak'ajik'ā aji, ĩipata ewate mīda?

⁶ Mamīda maarepida p'anauda-e paji.

Eperāarā miak'āipata fiesta oode t'ĩ pēida

⁷ Jesupa unuk'āri ma fariseopa awaraarā t'ĩ pēida su-ak'i p'aneeruta su-ak'i beepari piara bide, nāga nepiriji jarateeit'ee:

⁸ —Eperāpa pi t'ĩ pēik'āri miak'āipata fiesta oode, su-ak'i beenāaji su-ak'i beepari piara bide, eperā pi k'āyaara waibiara bi t'ēe chei perā. ⁹ Māgara chi t'ĩdapa pīmaa māgai: “Téji pi su-ak'i beepari na eperāmaa.” Māpai pi k'ĩra nejasia bai māik'aapa su-ak'i banai su-ak'i beepari t'imipiara bide. ¹⁰ Ma k'āyaara pi t'ĩ pēidak'āri, su-ak'i banāji su-ak'i beepari t'imīara bide, pi t'ĩdapa māga chemerā: “K'ōp'āyo, su-ak'i ba chéji su-ak'i beepari piara bide.” Māgara pi o-īa su-ak'i banai apemaarā waawí mesade. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa chi waibiara pa k'inia bi ek'ariara papiit'ee. Jōdee chi audua-ee bi waibiara papiit'ee.

¹² Ichiaba Jesupa māgaji ma fariseorā poro waibiamaa:

—Eperāarā t'ĩ pēik'āri nek'o chedamerā pichi temaa, t'ĩ pēināaji pichi k'ōp'āyoorā, ĩpemaarā, ēreerā, wa pi te k'ait'a p'ani p'arat'ara beerā, ma pari ārapa ichiaba pi t'ĩdai perā nek'ode āchi temaa. ¹³ Ma k'āyaara fiesta ook'āri, t'ĩ pēipia bi chupiria chedeerā, p'oyaa t'ia-ee beerā, biiri nik'anik'aa beerā māik'aapa tau p'āriu beerā. ¹⁴ Māgá o-īa bait'ee, ma pari ārapa ne-inaa oodait'ee wēe p'anadairā. Ma awara ma pari Tachi Ak'ōrepa pīmaa ne-inaa pia ooit'ee, ichia pia ak'i biirā jai-idaadap'eda p'irabairuta ewate.

Nek'opata fiesta waibiade nepirida

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Māga ũrik'āri, ma mesade su-ak'i p'anadap'edaadepema abaapa māgaji Jesumaa:

—o-īa bait'eepi chi nek'oru nek'opata waibiade Ak'ōre truade!

¹⁶ Māpai Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Eperāpa chik'o waibia joopiji māik'aapa eperāarā chok'ara t'ĩ pēiji. ¹⁷ Chik'o aupa nībak'āri, pēiji chi chok'apari jarade ma t'ĩ pēida eperāarāmaa: “Chéti, jōma aupa jēra bairā.” ¹⁸ Mamīda jōmaarāpa: “P'oyaa wāda-eda” ajida. Chi naapemapa māgaji: “Et'ewapai mia eujā neto ataji. Ichita wāit'ee ak'ide. Mi chupiria k'awaapáde aji, p'oyaa wā-e perā.” ¹⁹ Awaraapa māgaji: “Et'ewapai p'ak'a diez neto atajida aji, mimiapinait'ee mīchi eujāde. Mi chupiria k'awaapáde aji, p'oyaa wā-e perā.” ²⁰ Jōdee awaraapa māgaji: “Ewaa miak'āiji. Mapa p'oyaa wā-eda” aji. ²¹ Chi chok'a pēida āpītee cheji chiparimaa jarade. Māpai ma te chipari k'ĩraudachi māik'aapa māgaji chi chok'aparimaa: “Wāji p'uuru jādee māik'aapa p'e anéji chupiria chedeerā, p'oyaa t'iak'aa beerā, tau p'āriu beerā māik'aapa biiri nik'anik'aa beerā.” ²² Bi-ap'eda, māgaji chi chok'a pēidapa: “Señor, mia ooji pia jaradak'a. Mamīda su-ak'i beepari at'āri pari jēra bida” aji. ²³ Māpai ma te chiparipa māgaji chi chok'aparimaa: “Māgara wāji o bee chaa eperāarā jiride, mi te p'ũu nība chemerā. ²⁴ Mia jara bi: Chi eperāarā naa t'ĩ pēida apidaapa k'oda-e pait'ee mi chik'o.”

Cristo ome nipapataarā nāga p'asadait'ee

(Mt 10.37-38)

²⁵ Eperāarā chok'ara nipajida Jesús t'ēe. Mapa irua āpītee ak'iji māik'aapa māgaji:

²⁶ —Mi ome niparupa mi k'iniara iru ba-e pirā chi ak'ōre, chi nawe, chi wēra, chi warrarā, chi ĩpemaarā, chi ĩpewēraarā, ichi paara k'inia bai k'āyaara, māgí p'oyaa mēré pa-e pai. ²⁷ Ichiaba eperā piuamaa bi pirā mīde ijāa bi k'aurepa, māgí mēré pa-e pai. ²⁸ Parādepema abaapa te t'ia oo k'inia bi pirā, naapiara juasia-e paik'ā k'awaait'ee

jõmasaa p'arat'a falta bi ma te oo aupait'ee. ²⁹ Māga oo-e pirā, ma te basa oop'eda, p'oyaa oo aupa-e pak'āri, chi unurutaarāpa pi oomaa iru p'aneedai. ³⁰ Jarapataadai: “Na eperāpa te oomaa beeji. Mamīda p'oyaa oo aupa-e paji.” ³¹ Maa-e pirā, rey wā k'inia bak'āri jura chōode awaraa rey ome, naapiara chi soldaorā juasiapari k'awaait'ee diez mil soldaorāpa p'oyaadai wa p'oyaada-e pai soldaorā veinte mil āra ĩri chōo cherutaarā. ³² P'oyaa-e paita bi pirā, ¿chi apema rey t'imí cheru weda jara pēiit'ee-ek'ā k'īra jīp'a p'aneedait'ee chōoda-ee? ³³ Māga pik'a parādepemapa k'īsiap'eda mide ijāait'ee, ma k'aurepa ichia ne-inaa jōmaweda iru bi atuaamaa beeru pirā, māgara p'oyaa mēre pa-e pai.

Jesupa jarateeda t'ā k'iyaa-ee pik'a p'anīrāde
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴—T'ā pia bi. Mamīda k'iyaa-edaru pirā, ¿sāga waya k'iyapiima? aji. ³⁵ Pia-e bi eujā-it'ee pijida. Ichiaba ne-uu k'arra ik'aawa p'eit'ee pida pia-e bi. Jīp'a bat'at'aapia bida aji. Pia k'īsiati parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamērā k'āata jara k'inia bi.

15

Oveja atua badade nepirida
(Mt 18.10-14)

¹ Ma t'ēpai Cesar-it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa awaraa k'achia oopataarāda apatap'edaa k'ait'a chejida Jesús pedee ūride. ² Mapa fariseorā Moisepa p'āda jarateep-ataarā ome iru āpīte ik'achia pedeejida:

—Jāgipa p'ek'au k'achia oopataarā auteebaipari māik'aapa nek'opari āra ome.

³ Māpai Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

⁴—Parādepema abaapa cien oveja iru bi pirā māik'aapa madepema aba atuadaru pirā, ¿atabēi-e paik'ā aji, chi apemaarā noventa y nueve āchi p'anapatamāi chi atuadaida jirīnait'ee unu atarumaa? ⁵ Unu atak'āri, o-īapa pi ik'ia ĩri jira atap'eda, ⁶ aneeit'ee māik'aapa pachek'āri teeda, pīchi k'ōp'āyoorā t'ī p'e atait'ee. Māpai māgait'ee: “O-īa p'anadāma mi oveja atua bada unu atada perā.” ⁷ Mia jara bi: Ak'ōre truade māgā ichiaba audú o-īadaipata p'ek'au k'achia ooparipa ichia p'ek'au k'achia oopata oo amaak'āri māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāa beek'āri. O-īara p'anapata ma k'ap'ia, o-īa p'anadai k'āyaara noventa y nueve t'āri pia beerā k'ap'ia.

P'arat'a tau atua badade nepirida

⁸—Wērapa p'arat'a tau diez iru bīpa madepema aba atuadaru pirā, ¿lámpara k'oo atap'eda, piak'āa te jā barremaa bee-e paik'ā unu atarumaa? ⁹ Unu atak'āri, chi k'ōp'āyoorā t'ī p'e atait'ee māik'aapa māgait'ee: “O-īa p'anadāma mia unu atada perā p'arat'a tau atuadaida.” ¹⁰ Mia jara bi: Angeleerāpa ichiaba māgā o-īadaipata p'ek'au k'achia ooparipa ichia p'ek'au k'achia oopata oo amaak'āri māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāa beek'āri.

Eperāpa chi warrapa k'achia ooda perdonaada

¹¹ Jesupa ichiaba nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Eperāpa warrarā omé iru baji. ¹² Ewari aba chi k'ūtrāra badapa māgaji chi ak'ōremaa: “Ak'ōre, teepāde aji, mi eerepema net'aa pi piuk'āri atabēiit'ee bīdepema.” Māga ooji chi ak'ōrepa. Ma k'ūtrāa eerepema net'aa teeji irumaa. ¹³ Maap'eda ma warra t'ēpemapa ichi eerepema net'aa p'e atap'eda, netok'ooji māik'aapa ma p'arat'apa t'imí wāji awaraa todee. Mama p'arat'a pariatua gasta wāpachi māik'aapa jōt'aaji ichia oo k'iniata oo bīpa. ¹⁴ Ma awara p'arat'a jōma jōdaik'āri, at'apai jarra oojida ma eujāde. Maperā jarra choomaa beeji. ¹⁵ Mapa wāji mimia jiride ma eujādepema eperāmaa. Ma eperāpa pēiji sinarā jīade. ¹⁶ Audú jarrapa bi jāwaa k'inia bapachi sinarā chik'opa.

Mamīda apidaapa nek'opidak'aa paji. ¹⁷ Māpai k'ĩsia beeji: “Mi ak'õre tede mimiapataarã chok'araarãpa nek'odait'ee iru p'anida aji. jJõdee mi nama jarrapa piu wã! ¹⁸ Mi ak'õremaa wãit'eeda aji. Panak'ãri, nãga jarait'eeda aji: Ak'õre, mia p'ek'au k'achiata ooji Tachi Ak'õre k'ĩrapite mãik'aapa pi ãpĩte. ¹⁹ Waa pichi warrak'a mi iru banãaji. Jĩp'a pichi mimiaparik'a iru bãji anait'ee.” ²⁰ Maap'eda cheji chi ak'õre temaa.

'At'ãri t'imí cheru weda, chi ak'õrepa unu ataji mãik'aapa chupĩria k'awaaaji. P'iraji chi warramaa mãik'aapa wẽre atap'eda, k'ĩra ĩt'aaji. ²¹ Māpai chi warrapa mãgaji: “Ak'õre, mia p'ek'au k'achiata oojida aji, Tachi Ak'õre k'ĩrapite mãik'aapa pi ãpĩte. Waa pichi warrak'a iru banãaji. Jĩp'a pichi mimiaparik'ata iru bãji.” ²² Mamīda chi ak'õre audú o-ĩa bada perã, mãgaji chi mimiapataarãmaa: “P'aru pipĩara bita atanãti mãik'aapa jĩ bitĩ. Ichiaba ichi juade sortija jĩ bitĩ mãik'aapa ichi biĩride chancla jĩ bitĩ. ²³ Anéeti p'ak'a poreera bita mãik'aapa peet'áati. jK'odait'ee mãik'aapa pẽiradait'ee! ²⁴ jMi warra piu pik'a bada waya chok'ai bi! jChi atua pik'a bada unu atajidapi!” Māpai fiesta oojida.

²⁵ 'Mãmisa chi warra naapema ne-uu k'ãide baji. Teedaa chek'ãri, ũri cheji o-ĩa pẽira para bi. ²⁶ Mapa mimiapari aba t'ĩ ataji mãik'aapa iidiji: “¿Sãga jõnima?” aji. ²⁷ Māpai ma mimiapari mãgaji: “Pi ĩpema pachejida aji. Pi ak'õrepa p'ak'a poreera bita peepiji, iru k'ap'ia k'ayaa wẽe pacheda perã.” ²⁸ Mãga ũrik'ãri, chi ĩpema ne-uu k'ãideepa cheda k'ĩraudachi mãik'aapa teedaa t'ĩuamaa beeji. Maperã chi ak'õre taawaa uchijaji enenee pedeede t'ĩumerã. ²⁹ Mamīda chi warrapa mãgaji chi ak'õremaa: “Pia k'awa bida aji, mi taarã mimiadoo. Ichita k'ĩra jĩp'a oodoo pia jaradak'a. Mamīda mimaa tee-e paji cabra chak'e pida, o-ĩa nek'omerã michi k'õp'ãyoorã ome. ³⁰ Jõdee pi warra pacheda-it'eeta peepiji p'ak'a poreera bi, jõma pichi p'arat'a teeda jõt'aaji mĩda prostitutaarã ome.”

³¹ 'Māpai chi ak'õrepa p'anauji: “Warra, pi ichita mi ome bapari. Net'aa jõmaweda mia iru bi péré. ³² Mamīda ĩrá o-ĩa p'anadaipia bi pi ĩpema piu pik'a bada chok'ai bairã; chi atua bada unu atadap'edaa perã.”

16

Mimiapataarã poro waibiade nepirida

¹ Jesupa ichiaba nãga nepiriji chi k'õp'ãyoorãmaa jarateeit'ee:

—Eperã p'arat'ara bi bapachi. Ichia iru baji mimiapataarã poro waibia ichi jua ek'ari. Ewari aba mãgĩ imiateejida irua net'aa pariatua atuapi bada perã. ² Mapa chi mimia chiparipa t'ĩ atap'eda, mãgaji: “¿Wãarak'ã aji, pi ãpĩte jara chedap'edaa? ĩraweda p'ã téeji jõmaweda mi net'aa iru bi, pi waa mi mimiapataarã poro waibia pa-e pait'ee perã.” ³ Mãga ũrik'ãri, ma mimiapataarã poro waibiapa k'ĩsijaji: “Ĩrá ¿sãgapĩ ooit'eema mi mimia chiparipa mi mimia wẽe bik'ãri? Juatau wẽe bi mimia chaaree ooit'ee mãik'aapa k'ĩra nejasia bi ne-iidipariit'ee. ⁴ K'awa bida aji, sãga ooit'ee eperãarãpa mi auteebaidamerã mimia wẽe beek'ãri.” ⁵ Māpai t'ĩpiji aba-abaa chedamerã chi paraa p'anadap'edaarã chi mimia chiparimaa. Chi naa chedamaa iidiji: “Pia ¿jõmasaa paraa bima aji, michi poro waibiamaa?” ⁶ P'anauji: “Aceite olivodee ooda ochocientos galones paraa bida” aji. Māpai ma mimiapataarã poro waibiapa mãgaji: “Acha bida aji, pia paraa bada p'ãda. Nãgĩ jět'ãaji mãik'aapa awaraata oo atapáde aji, cuatrocientos pari.” ⁷ Maap'eda iidiji awaraamaa: “¿Pia jõmasaa paraa bima?” aji. Ma eperãpa p'anauji: “Trigo bulto cien paraa bida” aji. Māpai mimiapataarã poro waibiapa mãgaji: “Acha bida aji, pia paraa bada p'ãda. Nãgĩ jět'aap'eda, awaraata oo atapáde aji, ochenta bulto pari.” ⁸ Chi mimia chiparipa k'awaji ma mimiapataarã poro waibia k'achia bada ik'awaa bi. Mapa ĩtria-e paji. Ichiaba mãga pik'a p'anĩ na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã. Ik'awaraa p'anapata Tachi Ak'õredeerã k'ãyaara.

⁹ Maperã mia parãmaa ùraait'ee. Na p'ek'au eujãdepema net'aa iru p'ani téeti k'õp'ãyoorã atadait'ee mi-it'ee. Mãga ooruta pirã, ma net'aa jõdaik'ãri, Tachi Ak'õrepa parã autee-baiit'ee ichi truade.

Chisãgita tachi chipari; Tachi Ak'õre wa p'arat'a

¹⁰ —Chi t'ãri jĩp'a bĩpa net'aa chok'ara-ee iru bi pijida, awaraarãmaa teeru pirã, auk'a teepariit'ee net'aa chok'ara iru bak'ãri. Jõdee chi k'ũrayaa bĩpa teemaa bi pirã net'aa chok'ara-ee iru bidepema, auk'a teemaa bapariit'ee net'aara iru bak'ãri. ¹¹ Mapa parã t'ãri jĩp'a p'anada-e pirã na p'ek'au eujãdepema net'aa, p'arat'a ome, ¿k'aipa it'aripema net'aa parã jua ek'ari biima? ¹² Ichiaba na p'ek'au eujãde p'anide chiãra net'aa t'ãri jĩp'a ak'ida-e pirã, ¿k'aipa parãmaa it'aripema net'aa pia teeima?

¹³ 'Eperã chipariirã omé jua ek'ari mimia baik'araa bi. Mãga bi pirã, chipari aba k'ĩra unuamaa iru bai mãik'aapa chi apema k'inia iru bai, maa-e pirã abaapa jara bik'a ooi mãik'aapa chi apemapa jara bik'a oomaa bai. Mãga pik'a apidaapa ooda-e pai Tachi Ak'õrepa jara bik'a; p'arat'a, net'aa pia p'e bi misa.

Jesupa fariseorãmaa jarada

¹⁴ Fariseorãpa ma ùraa ùridak'ãri, Jesús oo iru p'aneejida, p'arat'a k'inia p'anadap'edaa perã. ¹⁵ Mapa Jesupa mägaji:

—Parã t'ãri pia beerãk'a p'anapata eperãarã k'ĩrapite. Mamĩda Tachi Ak'õrepa k'awa bi k'ĩsia k'achia parã t'ãride iru p'ani. Ne-inaa parãpa audupãra k'inia iru p'ani; ma ne-inaa Tachi Ak'õrepa unuamaa iru bapari.

Jesupa jarada Moisepa p'ãdade

¹⁶ —Moisepa ùraa p'ãdak'ãriipa mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa ùraa p'ãdak'ãriipa Juan Bautistapa ùraa jarada parumaa, eperãarãpa jiripachida Tachi Ak'õredeerã p'aneedit'ee ma ùraade jara bik'a oo p'anipa. Mamĩda ma ùraa jõru. Juan badak'ãriipa mia pedee pia jaratepari, eperãarãpa k'awaadamerã mi k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedit'ee.

¹⁷ 'Pajã mãik'aapa na p'ek'au eujã jõdaridai, jõma Tachi Ak'õrepa ùraa p'ãpidade jara bik'a p'asai naaweda.

*Jesupa jarateeda miak'ãri p'anãrã mia amaanaadamerã
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)*

¹⁸ —Eperãpa ichi wẽra amaataaru pirã mãik'aapa miak'ãiru pirã awaraa ome, p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ichiaba eperã miak'ãiru pirã wẽra amaataada ome, p'ek'au oomaa bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

P'arat'ara bada mãik'aapa Lázaro, chupãria chada

¹⁹ —Eperã p'arat'ara bi bapachi. Mãgĩ p'aru pi-ia jĩpachi mãik'aapa ewari chaa fiesta waibia oopachi. ²⁰ Ichiaba mama bapachi eperã chupãria chi t'ĩjarapatap'edaa Lázaro. Mãgĩ k'ap'ia jõma aida-idaa baji. Eujãde su-ak'i beepachi ma p'arat'ara bi te t'ĩupatamã. ²¹ Mãga oopachi ma p'arat'ara bi mesadeepa chik'o baaida k'o k'inia bada perã. Mama bide usaarãpa iru aida senepachida. ²² Ewari aba ma chupãria chi jai-idaaji mãik'aapa angeleerãpa iru jaure it'aa ateejida Abraham ome bade. Ichiaba ma p'arat'ara bada piuji mãik'aapa iajida.

²³ 'Ma p'arat'ara bada jaure chupãria nĩbaji piudap'edaarãmã. Mamãik'aapa it'aa ak'ik'ãri, t'imãpa unuji Abraham Lázaro ome. ²⁴ Mãpai biaji: “Michi chonaarã ak'õchona Abraham, jmi chupãria k'awãaji! Lázaro jua k'ĩ paniade beepãji mãik'aapa pẽiji mi k'ĩrame k'urãtipide, na t'ipitaude chupãria nĩbairã.” ²⁵ Mamĩda Abrahampa p'anauji: “Warra, k'irãpãji pi pia bapachi chok'ai bak'ãri; jõdee Lázaro chupãria bapachi. Írã iru ñimaa bi nama; jõdee pi chupãria nĩbi. ²⁶ Ma awara tachi p'ani esãjãk'a waibia k'õot'ari jira bi.

Mapa chi nãik'aapa wã k'inia p'anĩrã p'oyaa wãda-e jãmaa. Ichiaba chi jãik'aapa che k'inia p'anĩrã p'oyaa cheda-e namaa.”

²⁷ Māpai ma p'arat'ara badapa mǎgaji: “Mǎgara ak'õchona Abraham, mi chupiria k'awáaji. Pěiji Lázaro miichi ak'õre temaa. ²⁸ Mama miichi ipemaarã joisomaa p'anapata. Jara pěiji chenaadamerã namaa, mi mia nĩbimaa.” ²⁹ Mamĩda Abrahampa p'anauji: “Árapa iru p'anida aji, Moisepa p'ãda mǎik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa. Mǎgĩ ũraa ũridaipia bi mǎik'aapa Ak'õrede ijãadaipia bi.” ³⁰ Mamĩda ma p'arat'ara badapa p'anauji: “Wãarada aji, ak'õchona Abraham. Mamĩda piuda chok'ai p'irabaip'eda, wãru pirã áramaa, mǎgara wãara áchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadait'ee mǎik'aapa Ak'õrede ijãadait'ee.” ³¹ Mamĩda Abrahampa mǎgaji ma p'arat'ara badamaa: “Moisepa p'ãda mǎik'aapa Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa ũri k'iniada-e p'anĩ pirã, ichiaba ijãada-e pait'ee eperã piuda p'irabaip'eda, wãru pijida áramaa jarade.”

17

Jesupa jarateeda p'ek'au k'achiade baainaadamerã (Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Jesupa mǎgaji chi k'õp'ãyoorãmaa:

—Na p'ek'au eujãde ichita p'ek'au k'achia paraait'ee. ¡Mamĩda Tachi Ak'õrepa k'achiadee pëiit'eepi chi eperãpa p'ek'au k'achia oopi bi awaraarãmaa! ² Piara bak'aji k'ũruma iru otaude jĩ atadap'eda, p'usa jãde bat'at'aadait'ee, ichia na warrarãmaa p'ek'au k'achia oopii k'ãyaara. ³ ¡K'ĩrak'aupai parãpa mǎga oodai!

Áwaraa ijãaparipa p'ek'au k'achia ooru pirã, itriati. Mamĩda irua p'ek'au k'achia oo amaa bi pirã, chupiria k'awáati mǎik'aapa ma k'achia ooda perdonáati. ⁴ Ewari abaade pimaa ne-inaa k'achia ooda siete ooru pijida, jarada siete irua jara cheru pirã mǎga waa oo-e, ichita chupiria k'awáaji mǎik'aapa ma k'achia ooda perdonáaji.

Ijãapataarãpa wãara ijãadak'ãri

⁵ Māpai chi k'õp'ãyoorãpa Jesumaa iidijida:

—Taimaa waapiara ijãapĩji Tachi Ak'õrede.

⁶ Jesupa p'anauji:

—Mostaza tau p'isi k'edee mĩda, waibiadaipari pak'uruk'a. Mǎga pik'a írã parãpa wãara ijãaruta pirã, ma-ãri pida, ne-inaa oodai Ak'õrepa k'inia bik'a. Waapiara ijãadak'ãri, ne-inaa waibiara oodai iru-it'ee. Mǎga p'anadak'ãri, na nejõ bĩrimaa jaradai: “Jãmǎik'aapa áyaa wãji mǎik'aapa p'usa jãde baaináji.” Mǎgá wãara ijãarutara, ma nejõ bĩripa ooi parãpa jararutak'a.

Ichita oodaipia bi Ak'õrepa oopi bik'a

⁷ —Parãdepemapa chok'apari aba iru bi ne-uu k'ãide mimia bap'eda maa-e pirã oveja ak'ideepa cheru pirã, ¿nãga jarak'ajik'ã? “Su-ak'i béeji mǎik'aapa nek'õji.” ⁸ Mǎga-e. Ma k'ãyaara nãga jarai: “Mi-it'ee nejõoji mǎik'aapa mia iidiruta anéeji, mi nek'omaa, ne-inaa tomãa bi misa. T'ẽepai pi nek'oi mǎik'aapa ne-inaa toi.” ⁹ Ma awara pia gracias jara-e pait'ee ma chok'aparipa ooda pari pia jaradak'a. ¹⁰ Mǎga pik'a parãpa oodap'eda jõmaweda Ak'õrepa jaradak'a, irumaa nãga jaradaipia bi: “Pĩata tai chok'apari. Jĩp'a oojida pia jaradak'a.”

Jesupa leprapa k'ayaa beerã diez jipada

¹¹ Jesús ode wãde Jerusalendee, wãyaaji Samaria eujãde mǎik'aapa Galilea eujãde.

¹² Panaji p'uuru chak'ede. Mama irumaa chejida diez imik'ĩraarã leprapa k'ayaa p'ani. Mamĩda t'imĩ p'aneejida mǎgá k'ayaa p'anadap'edaa perã. ¹³ Mǎga nide biajida:

—Jesús, Tachi Jarateepari, ¡tai chupiria k'awáaji!

¹⁴ Jesupa áchi unuk'ãri, mǎgaji:

—P'aareerãmaa wãti jarade Tachi Ak'õre juapa pãchi k'ap'ia jipak'ooda.

Mãgá wãrutade, jipa p'aneejida. ¹⁵ Ma diezdepema abaapa unuk'ãri ichi k'ap'ia jipada, ãpĩtee o-ĩa cheji. Tachi Ak'õremaa golpe pedee pia jara cheji. ¹⁶ Mãpai Jesús k'ĩrapite bedabaidachi ichi tau bĩri eujãde t'õbairumaa. Mãga ooji gracias jarait'ee ichi jipada perã. Ma eperã judio-e paji. Samaria eujãdepema paji. ¹⁷ Mãpai Jesupa mãgaji:

—¿Diez paji-ek'ã aji, jipa p'aneedap'edaarã ãchi k'ayaadeepa? ¿Sãma p'anima ape-maarã nueve? ¹⁸ ¿Na k'ĩra tewaraa aupaita chejik'ã aji, gracias jarade Tachi Ak'õremaa?

¹⁹ Mãpai Jesupa mãgaji ma eperãmaa:

—P'irabãiji mãik'aapa wãji. Pia wãara ijãada perã, jipa beejida aji.

*Sãga pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichideerã papik'ãri
(Mt 24.23-28, 36-41)*

²⁰ Fariseorãpa Jesumaa iidijida:

—¿Sãapaita Tachi Ak'õrepa ichia pẽida rey papiit'ee na eujãde?

Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa pẽida rey papi-e pait'ee eperãarã taide. ²¹ Eperãarãpa jarada-e pait'ee: “Iru nama bi” maa-e pirã “iru jãma bi”. Mãga p'oyaa jarada-e iru parã ome bapari perã, unuda-e p'ani mĩda.

²² Mãpai Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa mãgaji:

—Ewari cherude parãpa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, audú unu k'inia jõnadait'ee. Mamĩda unuda-e pait'ee. ²³ Eperãarã ùk'uruurãpa jaradait'ee: “Iru nama bi” maa-e pirã “iru jãma bi”. Mamĩda wãnáati ãchia jara p'animaa mãik'aapa ijãanáati ãchi pedee. ²⁴ Atu p'anide pa tau p'orep'orek'ãri pajã jõmaweda ìdaa ataparik'a, mãga pik'a atu p'anide mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, waya cheit'ee. ²⁵ Mamĩda mãga pai naaweda ìrapemaarãpa mi chupiria papidait'ee mãik'aapa yiarã iru p'anadait'ee. ²⁶ Noé bada ewaride p'asadak'a, mãga pik'a p'asait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri. ²⁷ Maapai eperãarã nek'opachida, ne-inaa topachida mãik'aapa miak'ãipachida Noé ichi barcode bataurumaa. Mãpai k'oi che nĩbeeji, na p'ek'au eujã ùudachi mãik'aapa eperãarã jõmaweda k'iniidachida. ²⁸ Mãga paji ichiaba Lot bapariik'ãri. Eperãarã nek'o para bapachi, to para bapachi, ne-inaa neto para bapachi, ne-uu para bapachi mãik'aapa te oo para bapachi. ²⁹ Mamĩda Lot Sodoma p'uurudeepa uchiak'ãri, ma ewate it'ariipa k'oi tau baaiparik'a, azufre mãuk'a baaiji t'ipĩtau ome ma p'uuru ìri. Mapa ma p'uurudepemaarã jõmaweda k'iniidachida. ³⁰ Mãga pik'a pait'ee Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri. Eperãarãpa Tachi Ak'õrede k'ĩsiada-e p'anadait'ee.

³¹ Ma ewate eperã terrazade bi pirã, mamãik'aapa irabaik'ãri, teedaa t'ĩuk'araa bi ichi net'aa p'e atade. Ma awara eperã ichi ne-uu k'ãide ni pirã, teedaa cheik'araa bi ichi net'aa atade. ³² K'irãpãti Lot wẽra p'asada. ³³ Eperã piuamaa bi pirã mĩde ijãapari k'aurepa, mãgĩ piuk'ãri atuit'ee. Mamĩda eperã piuru pirã mĩde ijãapari k'aurepa, mãgĩ eperã piuk'ãri, it'aa wãit'ee.

³⁴ Mia jara bi: Ma ewate p'ãrik'ua mi waya cheit'ee. Omé arã p'aru abaade k'ãi p'anide angeleerãpa aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabẽidait'ee. ³⁵ Ichiaba wẽraarã omé trigo bamaa p'anadait'ee k'ũrumade. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabẽidait'ee. ³⁶ [Ichiaba imik'ĩraarã omé ne-uu k'ãide mimiamaa p'anadait'ee. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabẽidait'ee.]

³⁷ Mãpai Jesús k'õp'ãyoorãpa iidijida:

—Tachi Waibia, ¿sãma mãga p'asait'eema? ajida.

P'anauji:

—Piuda k'ap'ia bimãi, ãkoso seedaipatada aji.

18

Jesupa p'êtrãade m̃aik'aapa charrade nepirida

¹ Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa nãga nepiriji jarateeit'ee ichita sêda-ee it'aa t'ĩpataadamerã.
² M̃agaji:

—P'uuru abaade charra bapachi. M̃agipa Tachi Ak'õre, eperãarã paara waaweek'aa paji. ³ Ma p'uurude ichiaba bapachi p'êtrãa. M̃agí nepira iru baji awaraa eperã ome. Mapa wãpachi ma charramaa irua ma nepira ak'imerã. ⁴ Ewari chaa ma charrapa iru pedee ùripachi m̃ida, k'aripa k'iniak'aa paji. Mam̃ida t'êepai k'ĩsiaji: “M̃ia Tachi Ak'õre waaweek'aa, eperãarã jida. ⁵ Mam̃ida na p'êtrãapa mi itu bi-e bairã, mi t'ãri k'achiadai naaweda, k'aripait'ee waa chenaamerã.”

⁶ M̃apai Jesupa ichiaba m̃agaji:

—Ma charra k'achia bipa m̃aga ooji pirã ma p'êtrãa ome, ⁷ audupiarã Tachi Ak'õrepa ichia jirít'eradaarã k'aripait'eeda aji, ãrapa it'aa iidipata perã ãstaawa, p'ãrik'ua pida. ¿Ãramaa taarã nipiik'ã? ⁸ M̃ia jara bi: Taarã-e weda ãra k'aripait'ee. Mam̃ida mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri, ¿unu cheik'ã aji, na p'ek'au eujãde p'ani ijãapataarã at'ãri mide wãara ijãapata?

Jesupa nepirida fariseode m̃aik'aapa impuesto p'eparide

⁹ Jesupa awaraa nepiriji jarateeit'ee chi awaraarã ek'ariara ak'i p'anirãmaa, ãchi t'ãri piara p'ani jĩak'aapa:

¹⁰ —Imik'ĩraarã omé wãjida Tachi Ak'õre te waibiadee it'aa t'ĩde. Aba fariseo paji. Jõdee chi apemapa Cesar-it'ee impuesto p'epachi. ¹¹ Ma fariseo ak'inĩ beep'eda, nãga it'aa t'ĩpachi: “Aai, Ak'õre, pĩmaa gracias jarapari, mi apemaarãk'a bak'aa perã. Mi nechayaa bak'aa; k'achia ooyaa bak'aa; chĩara wẽra ome k'ãik'aa m̃aik'aapa ook'aa jã impuesto Cesar-it'ee p'eparipa ooparik'a. ¹² Tomia chaa k'ãima omé nek'ok'aa it'aa t'ĩit'ee m̃aik'aapa m̃ia jitaru ne-inaa diezdepema chaa aba pĩmaa teepari.” ¹³ Mam̃ida ma Cesar-it'ee impuesto p'epari t'imí bainĩ baji, audú p'ek'au k'achia ooyaa bi jĩak'aapa. Mapa it'aa pida ak'ik'aa paji. Jĩp'a t'ũa t'aap'e nĩbapachi m̃aik'aapa it'aa t'ĩpachi: “Aai, Ak'õre, mi chupiria k'awáaji p'ek'au k'achia ooyaa bairã.” ¹⁴ M̃ia jara bi: Ma impuesto p'epari k'ãiwee wãji ichi temaa, Tachi Ak'õrepa irua p'ek'au k'achia oopata wẽpapida perã. Jõdee m̃aga-e paji ma fariseo ome. Tachi Ak'õrepa irua p'ek'au k'achia oopata wẽpapi-e paji. Chi awaraarã k'ãyaara waibiara pa k'inia bi ek'ariara bait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Jõdee chi audua-ee bi awaraarã k'ãyaara waibiara pait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

Jesupa warrarã bendiciada

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Ichiaba eperãarãpa warra chak'eerã aneejida Jesumaa iru jua bimerã ãra ïri m̃aik'aapa bendiciamerã. Mam̃ida chi k'õp'ãyoorãpa m̃aga unudak'ãri, ma warrarã aneedap'edaarã itriajida. ¹⁶ M̃apai Jesupa chi k'õp'ãyoorã t'ĩ p'ejí m̃aik'aapa m̃agaji:

—Ichiak'au mĩmaa warrarã chepítí, Tachi Ak'õrepa ãra jĩak'arã biit'ee perã ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. ¹⁷ M̃ia wãarata jararu. Warra chaipa t'ãriipa wãara ijãapari. Eperãpa m̃agá Tachi Ak'õrede ijãa-e pirã, p'oyaa ba-e pai iru jua ek'ari ichideerã ome.

Eperã p'arat'ara bada Jesús ome pedeeda

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Eperãarã poro waibiapa iidiji Jesumaa:

—Tachi Jarateepari t'ãri pia, ¿k'ãata m̃ia oopia bima aji, it'aa wãit'ee?

¹⁹ Jesupa p'anauji:

—¿Sãap'eda mĩmaa t'ãri pia bida a bima? aji. T'ãri pia apaita bi: m̃agí Tachi Ak'õre. ²⁰ Pia k'awa bi Tachi Ak'õrepa Moisemaa ùraa p'ãpida:

‘Eperã peenáaji; miak'ãi bi pirã, awaraarã ome k'aináaji; nechianáaji; seewa jaranáaji chĩara k'achiade baaipiit'ee; pichi ak'õre mãik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíiji mãik'aapa ára pedee úriparíiji.’ (Ex 20.12-16)

21 Māpai ma eperāpa māgaji:

—Mia ma jōma ooparida aji, k'ũtrāa weda.

22 Māga ũrik'ãri, Jesupa p'anauji:

—Ne-inaa aba waide oo-e bi. Pichi net'aa jōmaweda netok'oonáaji mãik'aapa chupiria beerāmaa ma p'arat'a téjei. Māga ooru pirã, ne-inaa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'õre eujāde. Māga oop'eda, mi ome nipa chéji.

23 Mamīda māga ũrik'ãri, ma eperã k'ĩra pia-ee wāji, p'arat'a audú k'inia bada perã.

24 Māga unuk'ãri, Jesupa māgaji:

—¡Chaaree bi p'arat'ara beerã p'anedait'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome!

25 Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beei'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari, camello aguja taude wāyaai k'āyaara.

26 Māpai chi ũri p'anadap'edaarāpa iidijida:

—Māgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wāyama? ajida.

27 Jesupa p'anauji:

—Eperāarã p'oyaa it'aa wāda-eda aji, āchi k'ĩradoopa, audú chaaree bairã. Mamīda Tachi Ak'õre-it'ee ne-inaa chaaree wē-eda aji.

28 Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Waibia, tai net'aa jōmaweda atabēijida pi ome nipapataadait'ee.

29 Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Eperã mide ijāa bi k'aurepa atabēiru pirã ichi te, wēra, ĩpemaarã, ak'õreerã maa-e pirã warrarã, 30 māgí eperāpa waapiara atait'ee na p'ek'au eujāde bi misa, mãik'aapa piuk'ãri, ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'õre ome.

Jesupa jarada õpee jarada k'achia beerāpa ichi peedait'ee

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

31 T'ēepai Jesupa chi k'õp'āyoorã doce awara āi t'ĩ p'e ataji mãik'aapa māgaji:

—Írá tachi Jerusalendee wādait'ee. Mama jōmaweda chonaarāwedapema Ak'õre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaak'a p'asait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema ome. 32 K'achia beerāpa mi k'ĩra tewaraarāmaa teedait'ee. Māgĩrāpa mi oo iru p'anadait'ee, ik'achia jaradait'ee mimaa mãik'aapa k'ĩramaa idudait'ee. 33 Maap'eda mi widait'ee mãik'aapa peet'aadait'ee. Mamīda ewari õpeemaa mi waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

34 Jesús k'õp'āyoorāpa maarepida k'awada-e paji irua jarada. Ichiaba k'awada-e paji k'āaredeta pedee bajji. Irua jara k'inia bada p'oyaa k'awadak'aa paji.

Jesupa tau p'ãriu bi jipada Jericó p'uurude

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

35 Jesús Jericó p'uuru k'ait'a pak'ãri, unuji tau p'ãriu bi o bi ik'aawa su-ak'i bi. Māgĩ chupiria chipa chi wāyaarutaarāmaa p'arat'a iidimaa bajji. 36 ũrik'ãri eperāarã chok'ara wāyaa wāruta ichi ik'aawa, iidiji:

—¿K'aita nama wāyaa wādama? aji.

37 P'anaujida:

—Jesús Nazaret p'uurudepemata wāyaa wāda ajida.

38 Māga ũrik'ãri, ma tau p'ãriu bipa biaji:

—¡Jesús, Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji!

39 Chi naa wādap'edaarāpa itriat'aapachida k'ĩup'ee beemerã. Mamīda waapiara bia-pachi:

—Rey David Warra, mi chupiria k'awáaji.

40 Māpai Jesús ak'inĩ beejji mãik'aapa jaraji aneedamerã. K'ait'a pachek'ãri, Jesupa iidiji:

41 —¿K'ãata k'inia bima aji, mia pi ome oomerã?

Tau p'ãriu bipa p'anauji:

—Tachi Waibia, michi taupa pia unu k'inia bida aji.

42 Māpai Jesupa māgaji:

—¡Unúji! Pia ijãada perã, jipa beejida aji.

43 Aramãgá ma tau p'ãriu badapa pia unu beeji māik'aapa Jesús t'ëe wãji. O-ïapa pia pedeeji Tachi Ak'õremaa. Ichiaba Jesupa ooda unudap'edaarãpa o-ïapa pia pedee p'aneejida Tachi Ak'õremaa.

19

Jesús Zaqueo ome

1 Jesús Jericó p'uurude panak'ãri, nipaji calle jãde. 2 Mama bapachi eperã p'arat'ara bi, t'ïjarapatap'edaa Zaqueo. Māgí Cesar-it'ee impuesto p'epataarã poro waibia paji. 3 Ma eperãpa Jesús k'awa k'inia baji. Mamïda p'oyaa unuk'aa paji, eperãarã audú chok'ara nipadap'edaa perã iru ome. Ma awara ichi audú jep'eda baji. 4 Mapa Jesús naa p'iraji māik'aapa it'í padachi pak'uru o bi ik'aawa badade Jesús wãyaait'eemã. 5 Māpai Jesús Zaqueo badamã wãyaa wãk'ãri, it'aa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Zaqueo, isapai irabáiji jãmāik'aapa, idi mi pi tede beeit'ee perã.

6 Aramãgá Zaqueo irabaidachi māik'aapa t'ãri o-ïa Jesús ateeji ichi temaa. 7 Māga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarã jõmaarãpa ik'achia pedee p'aneejida Jesús ãpïte, iru wãda perã p'ek'au k'achia ooyaa bida apata tede. 8 T'ëepai teeda p'anadak'ãri, Zaqueo bainĩ beeji māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, mia net'aa p'e iru bidepema esa-auk'a chupiria beerãmaa teeit'eeda aji. Ichiaba chãara p'arat'a chiadoo pirã, ma chiada aba chaachaa pari k'ïmari teeit'eeda aji.

9 Māpai Jesupa māgaji:

—Idi Tachi Ak'õrepa na te chipari k'aripa ataji iru o k'achiade wãdadeepa, auk'a Tachi Ak'õrede ijãapari perã, ichi chonaarãwedapema ak'õchona Abrahampa ijãadak'a. 10 Ma-it'eepi mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheji; atua beerã jiriit'ee māik'aapa o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

Jesupa p'arat'ade nepirida

(Mt 25.14-30)

11 Eperãarãpa ùrimaa p'anajida Jesupa māga jarak'ãri. Jerusalén k'ait'a bada perã, ãchia k'ïsjajida taarã-ee Tachi Ak'õrepa iru rey papiit'ee. Mapa Jesupa nãga nepiriji jarateit'ee.

12 —P'arat'ara beerãdepema aba bapachi. Māgí t'imí wãji awaraa eujãdee, Cesarpa ichi rey bimerã māik'aapa t'ëepai ichi ãpïtee chemerã ichi eujã ak'ide. 13 Mamïda wã naaweda, t'ï p'ëji ichi mimiapataarã diez māik'aapa p'arat'a waibia teeji ãchi chaachaa. Māpai māgaji: “Na p'arat'apa net'aa neto p'e atãti māik'aapa netóti awaraarãmaa waapiara eepadamerã, mi cheru misa.” 14 Mamïda ichi eujãdepemaarãpa iru k'ïra unuamaa iru p'anapachida. Mapa iru t'ëe eperãarã pëjjida jaradamerã: “K'iniada-e jã eperã tai rey pamerã.”

15 'Māga jara pëjjida mïda, Cesarpa iru rey bïji. Ma t'ëepai waya cheji ichi eujãdee. Pachek'ãri, t'ï pëjii ichi mimiapataarã, māgí p'arat'a teedarãmaa, k'awaa k'inia bada perã jõmasaa eepa iru p'ani ãchi chaachaa. 16 Chi naa chedapa māgaji: “Señor, pia p'arat'a teeda mimaa, ma p'arat'a tau chaa waa diez eepa wãjida” aji. 17 Reyra māgaji: “¡Pi pia bida aji, pia mimiapari perã! Mia atabëida pia ak'iji māik'aapa ai ïri waapiara uchiapiji. Māga ooda perã ïrá mia pi eperãarã poro waibia papiit'ee p'uuru diez ak'ipariimerã.” 18 Araarepema mimiapari ichiaba jara cheji: “Señor, pia p'arat'a teeda mimaa, ma

p'arat'a tau chaa waa joisomaa eepa wājida” aji. ¹⁹ Ichiaba māgimaa reypa māgaji: “Māgara pia p'uuru joisomaa ak'ipariit'eeda” aji.

²⁰ 'Mamīda awaraa mimiapari chedapa māgaji: “Señor, acha bida aji, pia p'arat'a mīmaa teeda. P'arude pia jī bip'eda, ia iru bajida aji. ²¹ Mia pi waawee bapari, k'awa bairā pia eperāarā pia chupiria k'awak'aa. K'awa bi pichia ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari.” ²² Māpai ma reypa māgaji: “iMimiapari k'achia! Pia jaradak'a ooit'eeda aji, pi ome. K'awa bida a bi, mia pia chupiria k'awak'aa māik'aapa mia ne-inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari. ²³ Māgara ¿sāap'eda pia mi p'arat'a iana-e pajima aji, p'arat'a iapata tede, mi chek'āri, māpemaarāpa mīmaa waya teedamerā ai īri eepadap'edaa ome?” ²⁴ Māpai ma reypa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa: “Jāri atāti mia p'arat'a teeda irumaa māik'aapa téeti ma p'arat'a tau chaa waa diez eepadamaa.” ²⁵ Māpai āchia māgajida: “Mamīda tachi poro waibia, jirua ma tau chaa waa diez eepada iru bida!” ajida. ²⁶ Māpai ma reypa māgaji: “Mia jara bi: Chi iru bīmaa waapiara teeit'ee. Mamīda chi mak'iarā wēe bipa ma-āri iru bi paara jāri atait'eeda aji. ²⁷ Ma awara jirināti mi k'iniada-ee p'anadap'edaarā āchi rey pamerā. Anéeti mi k'īrapite māik'aapa peek'óoti.”

Jesús Jerusalén p'uurudee wāda

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Ma pedee jara aupap'eda, Jesús wāji Jerusalén ode. ²⁹ Olivo Eede, Betfagé māik'aapa Betania p'uuru k'ait'a panadak'āri, chi k'ōp'āyoorā omé naa pēiji. ³⁰ Āramaa māgaji:

—Wāti ara bi p'uuru tachi k'īrapite bīmaa. Panadak'āri, ununadait'ee burro jī bainī bi, waide apida batauda-e p'ani iru īri. Ēra atāti māik'aapa anéeti. ³¹ Apidaapa iidiruta pirā k'āare-it'ee ēramaa p'ani, jarāti: “Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bi.”

³² Māpai Jesús k'ōp'āyoorā wājida māik'aapa ununajida jōma irua jaradak'a. ³³ Ma burro ēramaa p'ani misa, chipariirāpa iidijida:

—¿K'āare-it'ee ēramaa p'anima? ajida.

³⁴ P'anaujida:

—Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bida ajida.

³⁵ Māpai ma burro Jesumaa ateedap'eda, āchi īripema p'aru jīpatap'edaa ata bijida ai īri māik'aapa bataupijida. ³⁶ Wāruta misa, eperāarāpa āchi īripema p'aru t'ō jēra bijida o jāde, āchi rey pai jīak'aapa. ³⁷ Māpai Olivo Eedeepa irabaipata o k'ait'a pa wādak'āri, jōmaweda iru ome nipapataarā o-īapa biuk'a para beeji, taarā-ee āchi rey pai jīak'aapa. O-īapa Tachi Ak'ōremaa pedee pia pedee pachida, āchia unudap'edaa perā Jesupa oo bi; ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ³⁸ Māgapachida:

—iK'īra wāree Ak'ōre eujāde, Tachi K'aripapari reyk'a cheru perā! jīrā Tachi Ak'ōre k'āiwee bapariit'ee ichi eperāarā ome! iIru jōmaarā k'āyaara waibiara bi! (Sal 118.26)

³⁹ Māpai ūk'uru fariseorā ma eperāarā t'āide p'anadap'edaarāpa Jesumaa māgajida:

—Tachi Jarateepari, pi ome nipapataarā itriapāde ajida, māga jaranaadamerā.

⁴⁰ Mamīda Jesupa p'anauji:

—Na eperāarā k'īup'ee p'aneeruta pirā, māu paara māga biadait'eeda aji.

Jesús Jerusalén-it'ee jēda

⁴¹ Jerusalén p'uuru k'ait'a parutade Jesupa araa ak'ik'āri, jēedachi. ⁴² Māpai māgaji:

—iPidepemaarāpa mide ijāadap'edaa paara, idi weda mia parā k'āiwee p'aneepik'aji! Mamīda māga k'awada-e p'anadairā, parā-it'ee mera pik'a bi. Mapa p'oyaa unuda-e Tachi Ak'ōrepa oo bi. ⁴³ Jerusalén, ewari cherude pīmaa ne-inaa k'achia p'asait'ee. Pi k'īra unuamaa iru p'anapataarāpa muralla yoorodee oodait'ee pi ik'aawa. Pi wap'ira atadait'ee māik'aapa ma muralladeepa pi k'idaa chaa wawadait'ee. ⁴⁴ Pi muralla jōma t'et'aadait'ee, edajādepema te jēra bi paara. Aide p'anirā chok'ara peedait'ee. Māu apida

bee-e pait'ee awaraa m̄au ĩri, pidepemaar̄apa ũridaamaa p'anadap'edaa per̄a mia par̄a k'aripa chek'āri.

Jesupa ne-inaa netopataar̄a j̄erek'ooda Ak'ōre te waibiadeepa
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jerusalén p'uurude panadak'āri, Jesús Tachi Ak'ōre te waibiade t'ĵuji m̄aik'aapa j̄eremaa beeji aide ne-inaa netomaa p'anadap'edaar̄a. ⁴⁶ M̄agaji:

—Tachi Ak'ōre Ũraa p'ā j̄era b̄ide jara bi:

'Mi te it'aa t'ĵipata teda apatadait'ee.'

(Is 56.7)

'Mam̄ida par̄apa nechiapataar̄a ték'ata oo iru p'ani.'

(Jer 7.11)

⁴⁷ Ewari chaa Jesupa jarateepachi Tachi Ak'ōre te waibiade. Maapai p'aareer̄a poroor̄a, Moisepa p'āda jarateepataar̄a m̄aik'aapa Jerusalén p'uuru pidaar̄a poro waibiar̄apa jir̄ipachida Jesús peepit'aadait'ee. ⁴⁸ Mam̄ida p'oyaadak'aa paji, eper̄aar̄apa iru pedee audú ũri k'inia p'anadap'edaa per̄a.

20

Tachi Ak'ōrepa Jesús p̄eida
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Ewari aba Tachi Ak'ōre te waibiade Jesupa jarateemaa baji pedee pia Ak'ōrepa jara p̄eida. M̄aga nide pachejida p'aareer̄a poroor̄a, Moisepa p'āda jarateepataar̄a m̄aik'aapa judior̄a poro waibiar̄a. ² M̄air̄apa Jesumaa iidijida:

—¿Tachi Ak'ōrepa tai bij̄i-ek'ā ichi te waibia ak'idamer̄a? ¿K'aipa p̄imaa n̄aga oopi b̄ima? ajida.

³ Jesupa p'anauji:

—Mia pida par̄amaa iidit'eeda aji. P'anáuti p'oyaa p'anaudai pir̄a. ⁴ ¿K'aipa p̄eijima aji, Juan Bautistapa poro choo chemer̄a; Tachi Ak'ōrepa maa-e pir̄a eper̄aar̄apa?

⁵ M̄apai āchi pitapai pedee para beeji:

—Tachi Ak'ōrepa p̄eidada aruta pir̄a, irua iidit'ee: “M̄agara, ¿s̄āap'eda Juan ũraa ij̄āada-e pajima?” ait'ee. ⁶ Ichiaba jaradaik'araa bi: “eper̄aar̄apa Juan p̄eijida”. M̄aga jararuta pir̄a, na eper̄aar̄a k'ĭraudaridait'ee tachi ome m̄aik'aapa tachi m̄aupa bat'a peedai. J̄ōmaar̄apa ij̄āa p'ani Juan Tachi Ak'ōre pedee jarapari paji.

⁷ Mapa āchia p'anaujida:

—K'awada-e p'anida ajida, k'aipa Juan p̄eiji poro choo chemer̄a.

⁸ M̄apai Jesupa m̄agaji:

—M̄agara mia pida jara-eda aji, k'aipa m̄imaa n̄aga oopi bi.

Mimiapataar̄a k'achia beer̄āde nep̄ir̄ida
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Maap'eda Jesupa n̄aga nep̄irimaa beeji jarateeit'ee eper̄aar̄amaa:

—Eper̄āpa uva euj̄a uuji. Maap'eda ne-uu euj̄a ak'ipataar̄a jir̄iji aide mimiadamer̄a.

M̄apai awara āyaa t'imí w̄aji. ¹⁰ T'ēepai uva oropata ewari pak'āri, ma euj̄a chiparipa ichi mimiapari p̄eiji ma ne-uu ak'ipataar̄amaa, ichi eere bee bi chauda tee p̄eidamer̄a. Mam̄ida āchia ma mimiapari s̄ik'oojida m̄aik'aapa p̄eit'aajida waya chiparimaa, maarepida net'aa w̄ee. ¹¹ M̄apai ma ne-uu chiparipa awaraa mimiapari p̄eiji. Mam̄ida m̄agimaa ichiaba ik'achia jaradap'eda, p'ua oot'aajida m̄aik'aapa jua araj̄āgaa p̄eit'aajida. ¹² Ma t'ēepai awaraa mimiapari p̄eiji. Mam̄ida ma ne-uu ak'ipataar̄apa iru auk'a p'ua oojida m̄aik'aapa taawaa p̄eijida.

¹³ M̄apai ma ne-uu chiparipa m̄agaji: “ĭrá, ¿k'āata ooyama? aji. P̄eilit'eeda aji, mi warra k'inia iru bi. Taawa iru waaweedayada” aji. ¹⁴ Mam̄ida ma ne-uu ak'ipataar̄apa iru warra t'imí cheru unu atadak'āri, āchi pitapai m̄āgapachida: “J̄āgipa ichi ak'ōre

net'aa jōmaweda atait'ee chi ak'ōre piuk'āri. Peet'aadāma ajida, tachi-it'ee na ne-uu eujā beemerā.”¹⁵ Mapa ma uva eujādeepa uchia atajida māik'aapa peet'ajida.

Māpai Jesupa māgaji:

—Parāpa, ¿k'āata k'īsia p'anima aji, ma uva eujā chiparipa ooit'ee ma eujā ak'ipataarā ome?¹⁶ Mia jarait'ee. Wāk'āri, ma eujā ak'ipataarā peek'ooit'eeda aji, māik'aapa chi eujā teeit'eeda aji, awaraarāmaa āchia ak'ipataadamerā.

Māga ūridak'āri, eperāarāpa māgajida:

—¡Māga p'asa-e pait'eeda! ajida.

¹⁷ Mamīda Jesupa āramaa ak'iji māik'aapa māgaji:

—Māgara, ¿k'āata jara k'inia bīma aji, na pedee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema? 'Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi.' *(Sal 118.22)*

¹⁸ Eperā ma māu pipiara bi ĩri t'ūturu pirā, chupirīa nībeeit'ee. Jōdee ma māu eperā ĩri baairu pirā, iru peet'aait'ee.

¹⁹ P'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome ma nepirīda ūri aupadak'āri, k'awaajida Jesupa āchideta pedee baji. Mapa aramata jita atapi k'inia p'anajida. Mamīda māga ooda-e paji eperāarā waawee p'anadap'edaa perā.

Judiorāpa Cesar-it'ee impuesto p'aapatap'edaa

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Maperā t'ēepai ma judiorā poroorāpa pēijida t'āri jīp'a pik'a beerā Jesús ome pedeede. K'inia p'anapachida ma eperāarāpa iidi p'anipa Jesupa pedee k'achia jarapidai Romadepemaarā poro waibiarā āpīte. Māgā ma eujā ak'ipari, Romadepemaarā poro waibiapa iru atapii.²¹ Ma-it'ee ma pēida eperāarāpa Jesumaa iidijida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'anida ajida, pia pedee wāara jarapari māik'aapa jarateepari eperāarāpa ne-inaa pia oo k'awaadamerā. Eperāarā maarepida k'ūrak'aa. Ichita jara bi eperāarā k'īra jīp'a p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a.²² Māga bita, nāga iidi k'inia p'ani: ¿Pia bik'ā ajida, taipa Cesarmaa impuesto p'aadait'ee wa māga-e?

²³ Jesupa k'awa bada perā māirāpa k'īsia k'achia iru p'ani, māgaji:

²⁴ —Ak'ipiti denario p'arat'a tau. ¿K'ai k'īrata nade bi māik'aapa k'ai t'īta p'ā bīma? aji.

P'anaujida:

—César k'īra māik'aapa ichi t'īta p'ā bīda ajida.

²⁵ Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara téeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, māik'aapa auk'a téeti Tachi Ak'ōremaa irua iidipari.

²⁶ Māga ūridak'āri, k'awaajida Jesumaa pedee k'achia p'oyaa jarapida-e pai eperāarā taide. Mapa ak'itrua para beeji māik'aapa k'īup'eek'oodachida.

Piudap'edaarā chok'ai p'irabaipatade iididap'edaa

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Maap'eda saduceorā ūk'uru wājida Jesumaa. Saduceorāpa ijāadak'aa eperā piup'eda waya chok'ai p'irabaii. Maperā iidijida:

²⁸ —Tachi Jarateepari, Moisepa nāga p'ā bēijida ajida. Eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ĩpemapa iru wēra ataipia bi māik'aapa ai ome warra ooipia bi chi ĩpema piuda k'ap'ia pari.²⁹ Māga jaradap'eda, ma saduceorāpa nāga nepirījida. P'anajida ĩpemaarā siete. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji.³⁰ Chi araarepema

³¹ māik'aapa araarepema miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda auk'a warra wēe piujida. Ma t'ēepai chi apemaarā jida miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda āchi jōmaweda warra wēe piujida.³² Maap'eda ma wēra ichiaba piuji.³³ ĩrá taipa nāga k'awa k'inia p'ani. Piudap'edaarā waya chok'ai p'irabaidak'āri, ¿chisāgí ĩpemata ma wēra imik'īra pait'eema ajida, āchi jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Na p'ek'au eujāde imik'īraarā māik'aapa wēraarā miak'āipata. ³⁵ Mamīda Ak'ōrepa jirit'eradaarā ichi eujāde p'anadak'āri, imik'īraarā wēraarā paara waa miak'āida-e pait'ee, ³⁶ waa piuda-e pait'ee perā. Angeleerāk'a p'anadait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōre warrarā padait'ee, chok'ai p'irabaidap'edaa perā. ³⁷ Moisepa paara tachimaa k'awapipari piudap'edaarā chok'ai p'irabaidait'ee. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa irumaa pedee'āri pak'uru jep'eda urua jira bideepa t'ipitauk'a, jaraji ichi Abraham, Isaac, Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibia. ³⁸ ;Tachi Ak'ōre piudap'edaarā Ak'ōre Waibia-e! ;Chok'ai p'anairā Ak'ōre Waibia, iru-it'ee eperāarā jaureerā jōma chok'ai p'anadairā!

³⁹ Māpai ūk'uru Moisepa p'āda jarateepataarāpa māgajida:

—Tachi Jarateepari, pia p'anaujida ajida.

⁴⁰ Maadamāiipa waawee p'aneejida waa iididait'ee.

Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Māpai Jesupa iidiji:

—;Sāap'eda jara p'anima aji, Mesías chonaarāwedapema Rey Daviddeepa uchiat'ee?

⁴² Salmos p'ādade Rey Davidpa paara jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa jaraji Tachi Waibiamaa: “Pi mi ome auk'a waibia bairā, su-ak'i beepāde aji, mi juaraare, ⁴³ mia pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā p'oyaaru misa.” ’ (Sal 110.1)

⁴⁴ Davidpa ichi ēreerādeepa uchiat'ee bimaa t'ījaraji “Tachi Waibia”. ;Mapa k'awada-ek'ā aji, Mesías waibiara bi chonaarāwedapema Rey David k'āyaara?

Jesupa Moisepa p'āda jarateepataarā imiateeda
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Eperāarā jōmaarāpa ūrimaa p'anajida, Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa māgak'āri:

⁴⁶ —K'īrak'aupai p'anapataadai Moisepa p'āda jarateepataarāk'a. Āchi audua p'anadairā p'aru teesoo jīi awaa p'anapata māik'aapa k'inia p'anapata jōmaarāpa āchimaa saludaadamerā plaza bee chaa, tachi poro waibiarā ome oopatak'a. Ichiaba su-ak'i p'aneepata su-ak'i beepari pipiara bide Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa nek'odak'āri, chi su-ak'i beepari pipiara bide su-ak'i p'aneepata. ⁴⁷ Ma awara p'ētrāarā k'aripadai k'āyaara, āra te jāri atapata māik'aapa taarā it'aa t'īpata, eperāarāpa āchi t'o p'anadamerā. Māga p'anapata perā, Tachi Ak'ōrepa āra audupiara miapiit'ee, k'achia beerā miapik'āri ichi ewari waibia ewate.

21

P'ētrāa chupiria k'iripa primisia teeda
(Mr 12.41-44)

¹ Jesupa ak'imaaji baji, p'arat'ara beerāpa primisia ata bi p'ani misa p'arat'a p'epatade Tachi Ak'ōre te waibiade. ² Māpai ichia unuji p'ētrāa chupiria k'iripa ata bi cheru p'arat'a tau omé cobrede. ³ Māga unuk'āri, Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Na p'ētrāa chupiria k'iripa primisia waibiara teejida aji, apemaarā k'āyaara. ⁴ Jōmaarāpa tee p'ani āchi p'arat'a waibia iru p'anadap'edaadepema beeda. Jōdee na p'ētrāa, chupiria k'iri mīda, ichia iru k'erada jōmaweda teeji Tachi Ak'ōremaa. Teejida aji, chi p'arat'a iru bada paara chik'o netoit'ee.

Jesupa jarada Tachi Ak'ōre te waibia t'eet'aait'ee
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Eperãarã ùk'uru pedeemaa p'anajida Tachi Ak'õre te waibiade. Jarapachida mãu pi-iadee oo k'obi mãik'aapa k'ïra wãree bainĩ bi eperãarãpa net'aa tee p'anadap'edaa k'aurepa. Mãga ùrik'ãri, Jesupa mãgaji:

⁶—Ewari cherude parãpa na jõma unu p'ani unuda-e pait'ee. Mãu apida bee-e pait'ee awaraa mãu ïri, na jõmaweda t'eek'oo chedait'ee perã.

*Ne-inaa p'asait'ee na p'ek'au eujã jõi naaweda
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)*

⁷ Mãpai Jesumaa iidijida:

—Tachi Jarateepari, ¿sãapaita mãga p'asait'eema? ajida. ¿Sãga k'awadayama ajida, ma ewari k'ait'a pak'ãri p'asait'ee pia jaradak'a?

⁸ Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatãati apidaamaa k'urapiamaapa. Mi jïak'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mita Ak'õre Warra; ïrapĩ paji chi cheit'ee bada.” Mamĩda ãchia jara p'ani ijãanáati. ⁹ Ûridak'ãri eperãarãpa jura chõo jõni mãik'aapa oodaamaa p'ani ãchi poro waibiarãpa jara p'anik'a, p'eranáati. Ichita mãga p'asait'ee naapiara. Mamĩda Tachi Ak'õre ewari waibia ewate at'ãri pa-e pait'ee.

¹⁰ Ichiaba Jesupa mãgaji:

—Eperãarã awaraarã ome chõodait'ee. ¹¹ Awërachai wëre nĩbeeit'ee; jarra oodait'ee mãik'aapa k'ayaara paraait'ee eujã awara-awaraade. Ma awara pajãde ne-inaa waide unudak'aa unupataadait'ee; ne-inaa tachi p'erapipari.

¹² Mamĩda mãga p'asai naaweda, ijãadak'aa beerãpa parã jiripataadait'ee miapidait'ee mãik'aapa jita atadap'eda, ateedait'ee Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede. Mama parã ak'idait'ee jaradait'ee eperãarã pia wa k'achia. Ichiaba carcelde t'i nĩbinadait'ee mãik'aapa ateedait'ee reyrã k'ïrapite maa-e pirã eperãarã poro waibiarã k'ïrapite. Ma jõma parãmaa oopataadait'ee, mide ijãapata k'aurepa. ¹³ Mãga oodak'ãri, ãchi k'ïrapite parãpa jarapataadai Tachi Ak'õrepa ooda parã-it'ee mi k'ap'ia pari. ¹⁴ Maapai k'ïsanãati k'ãare pedeeta jaradai. ¹⁵ Mia k'ïsia k'awaa pedee jarapiit'ee, parã k'ïra unuamaa iru p'anapataarãpa p'anaupiamapa mãik'aapa jarapiamaapa parãpa seewa jara jõni. ¹⁶ Mamĩda pãchi ak'õreerãpa, ïpemaarãpa, ëreerãpa mãik'aapa k'õp'ãyoorãpa paara parã traicionaadait'ee. Maapai parã ùk'uru peepidait'ee. ¹⁷ Jõmaarãpa parã k'ïra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijãapata k'aurepa. ¹⁸ Mamĩda parã puda k'ãu apida atuada-e, mia parã ak'i bapariit'ee perã. ¹⁹ Mapa jt'ãriipa choopatãati! Mãgã parã it'aa wãdait'ee.

Jerusalén p'uuru jõdariit'ee

²⁰ —Unudak'ãri soldaorãpa Jerusalén p'uuru wap'ira iru p'ani, k'awãati taarã-e jõdariit'ee. ²¹ Maapai Judea eujãde p'anirã mirudaipia bi eera jëra bidee. Jõdee Jerusalén p'uurude p'anirã mamãik'aapa uchiadaipia bi. Ichiaba chi taawa p'anirã chedaik'araa bi p'uurudee. ²² Mãga oodaipia bi ma ewate Tachi Ak'õrepa mide ijãadak'aa beerã k'achia ooit'ee perã. Eperãarã chupiria chitoonadait'ee, Tachi Ak'õrepa ãra k'achia ooit'ee perã ichi ùraa p'ãdade jara bik'a. ²³ ¡Aai, ma ewate chupiria jõneedait'ee wëraarã biak'oo bee maa-e pirã warra chak'eerã jude iru bee, isapai p'oyaa wãda-e pait'ee perã! Ma eujãde audú chupiria jõnadait'ee mãik'aapa Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'achia ooit'ee na p'uurudepemaarãmaa. ²⁴ Ûk'uru piudait'ee espadapa; awaraarã ateedait'ee awaraa eujãdee esclavoorãk'a p'aneedamerã. Maapai Tachi Ak'õrede ijãadak'aa beerãpa Jerusalén p'uuru iru p'anadait'ee ãchi jua ek'ari, Tachi Ak'õrepa ewari awara bida parumaa ãra k'achia ooit'ee.

*Eperã Ak'õre Truadepema waya chek'ãri
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)*

²⁵ —Maapai ne-inaa eperãarãpa waide unudak'aa unudait'ee ak'õrejĩrude, atanede mãik'aapa lucerode. Na p'ek'au eujãdepemaarãpa mãga unudak'ãri, k'awada-e pait'ee k'ãata k'ĩsiadai mãik'aapa p'eradait'ee, audú p'usa t'o jĩwaa nĩbait'ee perã. ²⁶ Eperãarã k'ĩra k'ĩdaipataadait'ee p'era jõnĩpa, k'ĩsiadak'ãri na p'ek'au eujã p'asarude, pajã wẽre nĩbait'ee perã. ²⁷ Mãpai eperãarãpa unudait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema jõmaarã k'ãyaara waibiara bi, k'ĩra wãree cheru jĩjararade. ²⁸ Mãga p'asak'ãri, sõcharra p'anapatãati mãik'aapa t'ãri o-ĩa para bãti, taarã-e nide mi cheit'ee perã parã k'aripade atuanaadamerã.

Jesupa higuera bĩrĩde jarateeda

²⁹ Ichiaba Jesupa nãga nepĩriji jarateit'ee ichi waya cheit'ee pak'ãri:

—K'ĩsiati higuera bĩrĩde maa-e pirã awaraa nejõ bĩrĩde. ³⁰ Unudak'ãri k'iru t'uk'ua uchua nĩbeeru, parãpa k'awaapata eujã wãsia wã. ³¹ Mãga pik'a unudak'ãri mãgĩ ne-inaa p'asaruta, k'awaadait'ee Tachi Ak'õre ewari waibia ewate k'ait'a bi.

³² 'Mia wãarata jararu. Irapemaarã piudai naaweda, ma ne-inaa jõmaweda p'asait'ee.

³³ Ewari cherude pajã na p'ek'au eujã ome jõdait'ee. Mamĩda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

³⁴ 'K'ĩrak'aupai k'ĩiri k'isua p'aneedai pãchi k'inia ne-inaa oo k'iniapa; it'ua to k'iniapa maa-e pirã audú k'ĩsia jõnĩpa na p'ek'au eujãdepema ne-inaade. Maa-e pirã atu bide ³⁵ ne-animal trampade baaiparik'a, mãga pik'a parã atu p'anide mi waya cheit'ee. Ma ewate ne-inaa k'achia p'asait'ee jõmaweda na p'ek'au eujãdepemaarãmaa. ³⁶ Mapa tauk'a nipapatãati mãik'aapa ichita it'aa t'ĩpatãati. Mãgã baaida-e pait'ee ma ne-inaa k'achia p'asait'ee bi juade mãik'aapa panadait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema k'ĩrapite.

³⁷ Ewari chaa ãstaawa Jesupa jarateepachi Tachi Ak'õre te waibiade. Jõdee p'ãrik'ua beepachi Olivo Eede. ³⁸ Maperã tap'eda weda eperãarã wãpachida Tachi Ak'õre te waibiadee iru pedee ũride.

22

Jesús jita atapidait'ee pedeteedap'edaa

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ K'ait'a baji fiesta pan levadura wẽe k'opata t'ĩjarapatap'edaa Pascua. ² P'aareerã poroorãpa Moisepa p'ãda jarateepataarã ome eperãarã waawee p'anadap'edaa perã, ãra taide Jesús jita atapida-e paji. Mamĩda ichita jiripachida sãga iru peepit'aadait'ee.

Judapa Jesús traicionaada

³ Mãpai Satanás Judas k'ap'iaide t'ĩuji. Mãgĩ Judas Jesús k'õp'ãyoorã docedepema paji. Ichiaba t'ĩjarapachida Iscariote. ⁴ Mãgĩ wãji p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa Tachi Ak'õre te waibia jĩapataarãmaa. Mama pedeeji ãchi ome sãga Jesús atapii. ⁵ Mãpai ãchi o-ĩadachida mãik'aapa pedeejida p'arat'a teedait'ee Judamaa. ⁶ Ichia ma p'arat'a jitap'eda, jirĩmaa beeji sãga Jesús ãchimaa atapii, eperãarã wẽ-e misa.

Pascua fiestadepema chik'o k'odap'edaa

(Mt 26.17-30; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

⁷ Fiesta pan levadura wẽe k'opata ewate pak'ãri, oveja chak'e peepata Pascua fiesta-it'ee. ⁸ Mapa Jesupa jaraji Pedro Juan ome Pascua fiestadepema chik'o jirĩdamerã mãik'aapa awaraa ne-inaa oodamerã, nek'odai naaweda.

⁹ Mãpai ãchia iidijida:

—¿Sãma mãga oodaipia bĩma? ajida.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Parã p'uurude panadak'ãri, unudait'ee eperãpa pania chok'ode ateeru. Iru t'ẽe wãti ichi temã t'ĩurumaa. ¹¹ Mãpai chi te chiparĩmaa jarãti: “Tachi Jarateeparipa iidi peiji:

‘¿Chisāgí cuartode Pascua chik'o k'oit'ee michi k'ōp'āyoorā ome?’ ” ¹² It'ipema pisode irua ak'ipiit'eeda aji, cuarto waibia ne-inaa jōmaa ome. Mama ne-inaa jōma óotí tachi nek'odait'ee.

¹³ Āchi wādak'āri, jōmaweda ununajida Jesupa jaradak'a māik'aapa mama ne-inaa jōma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

¹⁴ Nek'odait'ee pak'āri, Jesús chi k'ōp'āyoorā ome mesade su-ak'i p'aneejida. ¹⁵ Māpai ichia māgaji:

—¡Wāara mi piu naaweda, parā ome na Pascua fiestadepema chik'o audú k'o k'inia baji! ¹⁶ Mia jara bi: Parā waa nāgá nek'oda-e pait'ee mi ome, Tachi Ak'ōre truade p'anadai naaweda.

¹⁷ Māpai copa jitap'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa māik'aapa māgaji:

—Jitátí na copa māik'aapa jedéti pāchi pitapai. ¹⁸ Mia jara bi: Mia vino waa to-e pait'eeda aji, Tachi Ak'ōre truade pai naaweda.

Pan vino ome k'odap'edaa

¹⁹ Maap'eda Jesupa pan ataji māik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrat'aaji māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa teeji. Māpai māgaji:

—Nāgí pan mi k'ap'ia, mi peepiit'ee parā k'aripait'ee. Nāgá pan k'odak'āri, k'opatáati k'irāpadait'ee mi piuda parā pari.

²⁰ Nek'odap'edaa t'ēpai, ichiaba māgá ooji ma vino ome. Māgaji:

—Nāgí vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perā mi piuk'āri eperāarā pari. Tachi Ak'ōrepa nāgí ūraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wēpapiit'ee parāpa p'ek'au k'achia oopata māik'aapa michideerā papiit'ee. ²¹ Mamīda chi mi traicionaait'ee bi jua na mesa ĩri bi michi jua ome. ²² Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema ichita piut'ee Ak'ōrepa oopi bik'a. Mamīda, jaai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pēiit'ee chi mi traicionaait'ee bi!

²³ Māpai āchi pitapai iidi para beeji k'aipata traicionaait'ee.

K'aita Jesús k'ōp'āyo pipiara bi

²⁴ Māpai chi k'ōp'āyoorā aupedee para beeji k'awaadait'ee k'aita pipiara bi apemaarā k'āyaara. ²⁵ Mapa Jesupa māgaji:

—Ijāadak'aa beerā t'āide reyrāpa āchia oo k'iniata oopipata eperāarāmaa māik'aapa māirā poro waibiarāpa āchi jua ek'ari p'anirā pia ak'i p'anida apata. ²⁶ Mamīda parā māgá p'anadaik'araa bi. Ma k'āyaara parā t'āidepema waibiara bi warra chok'ek'ee baparik'a baipia bi. Ma awara parā t'āidepema poro waibiara bi mimiapari jip'aak'a beeipia bi parā k'aripait'ee. ²⁷ ¿Chisāgí eperā waibiara bi; chi mesade su-ak'i bi nek'oit'ee maa-e pirā chi chik'o jedeparí? ¿Chi mesade su-ak'i bi-ek'ā? Jōdee mi nama bi parā t'āide chi chik'o jedeparik'a.

²⁸ Parā ichita mi ome p'ani, nepirade wa ne-inaa k'achiade p'anajida mīda. ²⁹ Mapa mia parā reyrā papiit'ee mi Ak'ōrepa mi rey papidak'a. ³⁰ Parā nek'odait'ee Ak'ōre truade māik'aapa ne-inaa todait'ee mi ome mi it'aripema mesade. Ma awara su-ak'i p'aneedait'ee rey su-ak'i beeparide. Israeldepa éreerā doce uchiadap'edaarā iru p'anadait'ee parā jua ek'ari māik'aapa jaradait'ee māirāpa oopatap'edaa pia wa k'achia.

Jesupa jarada Simón Pedropa ichi k'awa-e bida ait'ee (Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Ichiaba Jesupa māgaji:

—Simón, Simón, Satanapa parā iididoo oo k'inia bairā trigo ome oopatak'a nēesidak'āri chi tau āyaa atadait'ee. ³² Mamīda mi it'aa t'ipari pi pari mide ijāa bapariimerā. Waya mi ome nipak'āri, k'aripáji pichi ipemaarā mi k'ap'ia, ichita ijāapataadamerā.

³³ Māpai Simonpa māgaji:

—Tachi Waibia, mi pi ome nipa k'inia bida aji, mi carcelde t'i n̄biruta pijida maa-e pirā piuru pijida.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Pedro, mia jara bi: Idi p'ārik'ua et'erre k'arii naaweda, jarada õpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

Jesús chup̄ria n̄bait'ee hora k'ait'a pak'āri

³⁵ Maap'eda Jesupa iidiji:

—Mia parā p̄ik'āri muchila w̄ee, p'arat'a te w̄ee, chancla w̄ee, ¿net'aa apida faltajidak'ā? aji.

P'anaujida:

—Maarepida faltada-e pajida ajida.

³⁶ Māpai irua māgaji:

—Írá, jōdee, chi muchila iru b̄ipa ateeipia bi ichi p'arat'a te ome; chi espada w̄ee b̄ipa ichi íripema p'aru j̄i bi netoipia bi māik'aapa espada aba neto ataipia bi. ³⁷ Mia māga jara bi ichita uchait'ee perā mide jara bik'a Ak'õre Ūraa p'ādade:

'Eperā t'āri k'achia-idaak'a iru p'anajida.'

(Is 53.12)

Jōma ma p'ādade jara bi mide ichita p'asait'eeda aji.

³⁸ Māpai āchia māgajida:

—Tachi Waibia, nama espada omé iru p'anida ajida.

Māpai irua p'anauji:

—Jāgapai.

Jesús Getsemaní ne-uu k'āide it'aa t'ida

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Maap'eda Jesús wāji Olivo Eedee ichi wāpatak'a māik'aapa chi k'õp'āyoorā t'ēe wājida.

⁴⁰ Mama panadak'āri, ichia āramaa māgaji:

—It'aa t'it̄i p'ek'au k'achiade baaiipamaapa.

⁴¹ Maap'eda Jesús waawipai wāji chi k'õp'āyoorā p'anadap'edaamāiipa. Mama bed-abaiji it'aa t'it̄i'ee. ⁴² Māgaji:

—Ak'õre, pichia k'inia bi pirā, k'aripáji na miait'ee bideepa. Mamīda oonaapáde aji, mia k'inia bik'a. J̄ip'a pia k'inia bik'ata oopáde aji.

⁴³ [Māga n̄ide it'aripema ángel iru ik'aawa bain̄i ba cheji iru k'aripait'ee. ⁴⁴ Jesús audú t'āri p'ua n̄bada perā, audup̄ara it'aa t'ip̄achi, ichi j̄ia eujāde baairumaa waa t'eut'ewaak'a.]

⁴⁵ It'aa t'ī aupak'āri, chi k'õp'āyoorā atabēidamaa wāji. Mamīda ununaji k'āi para bi, audú t'āri p'ua jōn̄ipa. ⁴⁶ Māpai irua māgaji āramaa:

—¿Sāap'eda k'āi jōn̄ima? aji. P'irabait̄i māik'aapa it'aa t'it̄i p'ek'au k'achiade baaiipamaapa.

Jesús jita atadap'edaa

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús at'āri pedeemaa bide, eperāarā chok'ara pachejida. Ma eperāarā chok'ara chedap'edaa naa che wāji Judas, Jesús k'õp'āyoorā docedepema. Māgí Jesús k'ait'a chek'āri k'īra it'aait'ee, ⁴⁸ Jesupa māgaji:

—Judas, ¿mi k'īra írupa mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema traicionaaruk'ā? aji.

⁴⁹ Jesús ome p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, iidijida:

—Tachi Waibia, ¿espada chōodaipia bik'ā? ajida.

⁵⁰ Aramata āradepema abaapa p'aareerā poro waibia mimiapari juaraarepema k'īri orp'et'ajia espada. ⁵¹ Māpai Jesupa māgaji:

—Ichiak'au bítì; jãgapaipi.

Mãpai Jesupa ma eperã k'iri orp'et'aadamã t'õbait'aaruta, anidachi. ⁵² Mãpai mågaji ichi ata chedap'edaa p'aareerã poroorãmaa, Tachi Ak'õre te waibia jãpataarãmaa mãik'aapa judiorã poro waibiarãmaa:

—¿Sãap'eda parã espada ome mãik'aapa pak'uru ome chejidama aji, mi jita atade, nechayaa bi jita atapatak'a? ⁵³ Ewari chaa mi Tachi Ak'õre te waibiade bapari parã ome. Maapai parãpa mi jita atada-e paji. Mamida hora pajipi parãpa ne-inaa k'achia oodamerã mimaa, Netuara Poro Waibia k'inia bik'a.

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Jesús mágá jita atadap'eda, ateejida p'aareerã poro waibia temaa. Mãmisa Pedro t'imipapai t'ëe wãk'ãti wãji. ⁵⁵ Mama te taawaik'a eere t'iak'au bimã t'ipi oro iru p'anajida mãik'aapa ai ik'aawa eperãarã su-ak'i p'anajida. Pedro jida ichiaba su-ak'i beejãra ome. ⁵⁶ Mãga nide ariipema mimiapari awẽrapa Pedro unuji, t'ipitau ik'aawa su-ak'i bi. Ma mimiapari pa pi-ia ak'iji mãik'aapa mågaji:

—Nãgí jida auk'a jã eperã ome bajida aji.

⁵⁷ Mamida Pedropa meraji:

—Mia iru k'awa-e bida aji.

⁵⁸ Taarã-e nide awaraapa Pedro unu atak'ãri, ichiaba mågaji:

—Pi auk'a jã eperã k'õp'ãyoorãdepemada aji.

Pedropa p'anauji:

—¿Mi iru k'õp'ãyo-eda! aji.

⁵⁹ Hora abamaa awaraapa ichiaba mågaji:

—Wãara na eperã ichiaba bajida aji, jãgí ome. Ma awara ichi Galilea eujãdepemada aji.

⁶⁰ Pedropa p'anauji:

—Mia k'awa-e bida aji, k'ãaredeta pedee bi.

Aramata Pedro at'ãri pedeemaa bide, et'erre k'ariji. ⁶¹ Mãpai Jesupa ãpíte ak'iji Pedromaa mãik'aapa Pedropa k'irãpaji irua jarada: “Et'erre k'arii naaweda, pia jarada õpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” ⁶² Mãpai Pedro taawaa uchiap'eda, jëe nĩbeji audú t'ãri p'ua nĩbada perã.

Jesús oo iru p'anadap'edaa

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesús jã p'anadap'edaarãpa iru oo iru p'aneepachida mãik'aapa sipachida. ⁶⁴ Iru tau p'ãrajã atadap'eda, mågapachida:

—¿Pi wãara Tachi Ak'õre Warra pirã, jarapãde aji, k'aipata pi siji!

⁶⁵ Ichiaba awaraa ik'achia pedee jarapachida.

Jesús Junta Suprema k'irapite

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Tap'eda weda judiorã poro waibiarã, p'aareerã poroorã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã, pia jarait'eera, chi Junta Supremadepemaarã chip'ejida. Mãpai Jesús aneejida ãra k'irapite. Irumaa iidijida:

⁶⁷ —¿Pik'ã ajida, Mesías, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã?

Ichia p'anauji:

—Mia mágada aru pirã, parãpa ijãada-eda aji. ⁶⁸ Jõdee mia parãmaa ne-inaa iidiru pirã, p'anauda-e. ⁶⁹ Mamida mia jara bi: fraweda mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema Tachi Ak'õre Waibia juaraare su-ak'i banait'ee.

⁷⁰ Mãpai jõmaarãpa iidijida:

—¿Mãgara pi Tachi Ak'õre Warrak'ã? ajida.

Jesupa p'anauji:

—Pāchia jara p'anik'a, māgada aji.

⁷¹ Māpai āchia māgajida:

—¿K'āare-it'ee eperāarā waa jiridayama ajida, irua ooda jaradamerā? Tachi k'iripa ūrijidada ajida, ma pedee k'achia ichi it'aideepa jarada Ak'ōre Waibia āpite.

23

Jesús Pilato k'irapite

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Ma judiorā poro waibiarā p'irabaik'oodaidap'eda, Jesús ateejida Pilato k'irapite.

² Mama iru k'irapite imiateemaadachida:

—Taipa na eperā unujidada ajida, tai p'uuru pidaarāmaa k'isia awara-awaraa papi-maa bi. Jara bi taipa Cesarmaa impuesto p'aadaik'araa bi. Ma awara jara bi ichi Mesías, Tachi Ak'ōrepa pēida rey pamerā.

³ Māpai Pilatopa iidiji:

—¿Pik'ā aji, Judiorā Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a.

⁴ Māpai Pilatopa māgaji ma p'aareerā poroorāmaa māik'aapa arii p'anadap'edaarāmaa:

—Mia unu-e bida aji, na eperāpa ne-inaa k'achia ooda.

⁵ Mamīda audupīara golpe pedeejida:

—Ichia jaratee bi k'aurepa tai p'uuru pidaarā jōmaweda chōo pik'a para bi. Naa Galilea eujāde jaratee nipa beeji. Irá nama Judea eujāde auk'a oomaa bi.

Jesús Herodes k'irapite

⁶ Māga ūrik'āri, Pilatopa iidiji:

—¿Na eperā Galilea eujādepemak'ā? aji.

⁷ Ichida adak'āri, Pilatopa pēiji Herodema. Māgí Galilea eujā ak'ipari paji. Auk'a baji Jerusalende. ⁸ Herodepa Jesús unuk'āri, o-īadachi ai naaweda iru k'ira unu k'inia bada perā māik'aapa ūrida perā nepiri p'ani irua oopari ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mapa unu k'inia baji ichi taide irua māgee ne-inaa oomerā. ⁹ Ma-it'ee iidida chok'ara iidiji Jesumaa. Mamīda Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. ¹⁰ Mama ichiaba p'aareerā poroorā māik'aapa Moisepa p'āda jaratepataarā p'anajida. Āchiata audú Jesús imiateepachida. ¹¹ Mapa Herodes ichi soldaorā ome Jesumaa ik'achia pedee jarajida māik'aapa reypa jīpari p'aru pi-iaara bita jī bijida iru oo iru p'anadait'ee. Maap'eda Herodepa waya āpītee pēit'aaji Pilatoma. ¹² Ma ewate Pilato k'ōp'āyo meraaji Herodes ome, ai naaweda chik'ira unuamaa p'anapachida mīda.

Pilatopa Jesús peepida

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Pilatomāi panadak'āri, irua waya t'ī p'eji p'aareerā poroorā, judiorā poro waibiarā māik'aapa p'uuru pidaarā. ¹⁴ Maap'eda māgaji:

—Parāpa mīmaa jara chejida na eperāpa p'uuru pidaarā k'isia awara-awaraa papik'oomaa bi. Mamīda parā k'irapite irumaa mia iidida chok'ara iidiji māik'aapa unu-e ne-inaa k'achia apida ichia oo bida a p'ani. ¹⁵ ¿Ichiaba Herodepa iru māga unu bi-ek'ā? aji. Maa-e pirā waya namaa pēi-e pak'aji. Parāpa k'awa p'ani irua ne-inaa k'achia oo-e bi ma k'aurepa iru peepimerā. ¹⁶ Mapa wīpip'eda, ichiak'au wāpiit'eeda aji.

¹⁷ [Māgí fiestade Pilatopa k'ena pēipachi carceldepema preso; chi iidirutata p'uuru pidaarāpa.] ¹⁸ Mamīda arii p'anadap'edaarā jōmaweda biuk'adachida:

—jāgí āyaa atāji! jBarrabata k'ena pēiji!

19 Ma Barrabás carcelde baji ooamaa bada perã Romadepemaarãpa oopipatak'a ma p'uurude; ma awara chãara peet'aada perã. 20 Mãpai Pilatopa Jesús uchia pëi k'inia bada perã, waya pedeeji. 21 Mamïda ãchi waapiara biuk'a nïbeeji:

—¡Kurusode peepit'áaji! ¡Kurusode peepit'áaji!

22 Mãpai waya jarada õpee Pilatopa mägaji:

—¿K'ãare k'achiata oojima aji, irua? Mia unu-e bi ne-inaa k'achia ooda ma k'aurepa peepiit'ee. Wïpip'eda, ichiak'au k'ena pëiit'eeda aji.

23 Mamïda audupiara biapachida Jesús kurusode baijira bipimerã. Mägá bia jõnïpa ãchia k'inia p'anadap'edaak'a oopijida. 24 Pilatopa ooji ãchia iidi p'anadap'edaak'a.

25 K'ena pëiji Barrabás, ãchia k'inia p'anadap'edaa, ma ooamaa bada Romadepemaarãpa oopidap'edaak'a mãik'aapa chãara peeda. Jõdee Jesús ateeþiji kurusode baijira binadamerã, ãchia k'inia p'anadap'edaak'a.

Jesús kurusode baijira bidap'edaa

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

26 Jesús ateedak'ãri kurusode baijira bidait'ee, jita atajida eperã aba p'uurudee che wã nipada, Cirene p'uurudepema t'ïjarapatap'edaa Simón. Mägïmaa kuruso ateeþijida Jesús t'ëe.

27 Ma wãdade eperãarã chok'ara ichi t'ëe wã nipapachida. Mãirã ome wãdap'edaarã wëraarã chok'ara jëe wãpachida mãik'aapa biuk'a wãpachida t'ãri p'uapa, Jesús mägá atee wãdap'edaa perã. 28 Mamïda Jesupa ãchïmaa ak'iji mãik'aapa mägaji:

—Jerusalendepema wëraarã, jëenãati mi pari. Jëeti pãchi pari mãik'aapa pãchi wararã pari, ewari cherude audú chupïria chitoonadait'ee perã. 29 Tachi Ak'õrepa na eujãdepemaarã k'achia ook'ãri, mägadait'ee: “O-ïa p'ani chi ju tawadak'aa beerã warra t'odak'aa perã.” 30 Ma ewate eperãarãpa eemaa jaradait'ee:

‘¡Tai ïri irak'oodarïti!’ mãik'aapa: ‘¡Tai t'ap'a atãti!’

(Os 10.8)

31 Eperãarãpa pak'uru õdoo bi t'ipitaude bat'at'aapata pirã, ¿audupiara pak'uru p'ũasaa bi bat'at'aada-e paik'ã, taarã-ee paa jõdaipari perã?

Eperãarã Jesús ik'aawa kurusode baijira bidap'edaa

32 Ichiaba Jesús ome atee wã nipajida k'achia beerã omé auk'a kurusode baijira bidait'ee. 33 Panadak'ãri eujã “Tachi Poro Bïri” apatap'edaamãi, Jesús ma k'achia beerã ome kurusode baijira bijida; aba juaraare, chi apema juabi eere. 34 [Mãpai Jesupa mägaji:

—Ak'õre, mi nãgá oo p'anïrã perdonãaji, k'awada-e p'anadairã ne-inaa k'achiata oomaa p'ani.]

Mãpai soldaorãpa suerte jemeneþida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee. 35 Mãimisa arii p'anadap'edaarãpa Jesumaa ak'ï para bapachi mãik'aapa judiorã poroorãpa iru nãga oo iru p'anapachida:

—Awaraarã k'aripadak'a, pïchi k'ap'ia jida k'aripa atãji, wãara Tachi Ak'õrepa pi pëida pirã, maa-e pirã irua jirit'erada pirã.

36 Soldaorãpa ichiaba Jesús oo iru p'anapachida. Iru k'ait'a wãdap'eda, vino achuchua teepachida 37 mãik'aapa mägapachida:

—¡Pi wãara Judiorã Rey pirã, jãmãik'aapa uchiadarïji!

38 Ichiaba Jesús poro it'aik'a eere letrero bijida: NÃgï JUDIORã REY.

39 Ma awara iru ik'aawa baijira badapa ik'achia jarapachi:

—¡Pi wãara Tachi Ak'õrepa pëida pirã, jãmãik'aapa uchiadaipãde apachi, mãik'aapa tai jida auk'a k'aripapãde! apachi.

40 Mamïda chi apemapa mägï pedee bada itriat'aaji:

—¿Pia Tachi Ak'õre waawee-e bik'ã aji, nama auk'a baijira bita? ⁴¹ Tachi nama chupiria chitoni ne-inaa k'achia oodap'edaa perã. Mamïda na eperãpa ne-inaa k'achia ook'aa pajida aji.

⁴² Maap'eda, mägaji:

—Jesús, pi Ak'õre Waibia truade rey beek'ãri, mi k'irãpáji.

⁴³ Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Idi pi mi ome bapariit'eeda aji, Ak'õre Waibia eujãde.

Jesús jai-idaada

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Imat'ipa ak'õrejïru k'iat'idachi. Na eujã jõma p'ãriudachi las tres parumaa. ⁴⁵ Ak'õrejïru k'iat'idachi mãik'aapa Tachi Ak'õre te waibiadepema cuarto edupïara t'ïupatamãï p'aru eebai jira bada esajïak'a jëdachi. ⁴⁶ Mãpai Jesús golpe biaji:

—'¡Ak'õre, michi jaure pi juade biru!'

(Sal 31.5)

Mãga jarap'eda, jai-idaaji.

⁴⁷ Romadepema soldaorã poropa ma jõma unuk'ãri, pedee pia jaraji Tachi Ak'õremaa mãik'aapa mägaji:

—Wãara na eperãpa ne-inaa k'achia ook'aa pajida aji.

⁴⁸ Eperãarã jõmaweda mama see nïbadaarãpa mãga unudak'ãri, ãchi t'üa t'aap'e er-reudachida t'ãri p'uapa. ⁴⁹ Mamïda Jesús ome nipapatap'edaarã, imik'ïraarã mãik'aapa wëraarã iru ome chedap'edaa Galilea eujãdeepa, ma ne-inaa p'asada t'imïpa ak'ïmaa p'anejida.

Jesús iadap'edaa

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰ Ma eujãde eperã t'ãri pia bapachi. Ne-inaa k'achia ook'aa paji. Mãgí t'ïjarapachida José. Iru Arimatea p'uurudepema paji. Mãgí p'uuru Judea eujãde bi. ⁵¹ Ni baji Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã. Junta Supremadepema paji. Mamïda ijãa-e paji mãirãpa oodap'edaade Jesús ome. ⁵² Mapa wãji Pilatoma Jesús k'ap'ia piuda iidide ïait'ee. ⁵³ T'ëpai Jesús k'ap'ia kurusodeepa irabai atap'eda, pirat'aaji lienzode mãik'aapa binaji mãu te uria k'oro iru p'anadap'edaade. Made piuda apida waide iada-e p'anajida. ⁵⁴ Ma ewate judiorã ïipata noreweda paji. P'ãriupodopa pada perã, ne-inaa waa ooi'araa baji, ïipata ewate wãyaaru misa.

⁵⁵ Ma wëraarã Jesús ome Galilea eujãdeepa chedap'edaa ichiaba wãjida ma mãu te uriade iru bidap'edaamaa mãik'aapa ak'ïjida sãga Jesús k'ap'ia ata bijida. ⁵⁶ Maap'eda teedaa chedak'ãri, k'era oojida ne-inaa awaraa t'üa bee ome Jesús k'ap'ia ïri bidait'ee, judiorãpa oopatak'a ãchi auk'aarã piudak'ãri. ïipata ewate ma wëraarã ïijida Tachi Ak'õre Üraa p'ãdade jara bik'a.

24

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Tomia ewate tap'eweda ma wëraarã wãjida Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa. Ateejida k'era ne-inaa t'üa ome ãchia oodap'edaa. ² Panadak'ãri, unujida chi mãu te uria t'ai mãupa t'ap'a bada awara ãi bi. ³ T'ïudak'ãri, Tachi Waibia Jesús k'ap'ia unuda-e paji.

⁴ K'awadak'aa paji k'ãata oodait'ee. Mãga nide unujida imik'ïraarã omé p'aru t'o-t'oo uchiterree jï baini p'ani ãchi ik'aawa. ⁵ Mãpai ãchobeeпа bedabaidachida tau biiri eujãde t'õbairutamaa. Mamïda mãirãpa mägajida:

—¿Sãap'eda jãiramãï jiri p'anima ajida, iru chok'ai bita? ⁶ Iru nama wë-e. ¡Chok'ai p'irabajii! K'irãpãti iru at'ãri Galilea eujãde bak'ãri, ⁷ jaraji ichi, chi Eperã Ak'õre

Truadepema, k'achia beerã juade bidait'ee; ãrapa kurusode baijira bidait'ee piumerã mãik'aapa ewari õpeemaa ichi chok'ai p'irabaiit'ee.

⁸ Mãga ùridak'ãri, ma wëraarãpa Jesupa jarada k'irãpajida. ⁹ Mãpai iru k'ap'ia iadap'edaamãiipa wãdak'ãri, ma jõmaweda nepirinajida Jesús k'õp'ãyoorã oncemaa mãik'aapa awaraarãmaa. ¹⁰ Chi mãga nepirinaadap'edaarã paji María Magdalena, Juana, Santiago nawe María mãik'aapa awaraa wëraarã. ¹¹ Mamãda ãrapa nepiridap'edaa ùridak'ãri, Jesús k'õp'ãyoorãpa k'ĩsiajida pariatua pedeemaa p'ani. Mapa ijãa k'iniada-e paji.

¹² Mãga jarajida mãda, Pedro p'iradachi Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa mãik'aapa edajãde ak'ik'ãri, chi k'ap'ia lienzode beda bada unu-e paji. Jip'a chi p'aru aupai unuji. Mãpai p'era pik'a teedaa cheji. K'awa-e paji k'ãata ooit'ee.

Jesús unudap'edaa ode wãdade Emaús p'uurudee
(Mr 16.12-13)

¹³ Ma ewate weda Jesús ome nipapatap'edaarã omé wã nipajida Emaús p'uurudee. Ma p'uuru Jerusalendeepa perã once kilometros bi. ¹⁴ Ma ode wãdade ãchi pedee wã nipajida ma jõma Jesús ome p'asadade. ¹⁵ Mãgã pedee wãdade, Jesús cheji ãchi ik'aawa mãik'aapa auk'a t'ia wãji. ¹⁶ Unu p'anajida mãda auk'a wãru awaraa eperã ãchi ome, k'awada-e paji k'aita mãga bi. ¹⁷ Mãpai Jesupa iidiji ãramaa:

—¿K'ãaredeta parã pedee wãdama? aji.

Mãpai ãchi k'ĩra pia-ee bainĩ p'aneejida ¹⁸ mãik'aapa ãchidepema Cleofás apatap'edaapa p'anauji:

—¿Pi Jerusalende badata k'awa-e bik'ã aji, mama p'asada?

¹⁹ Mãpai ichia iidiji:

—¿K'ãata p'asajima? aji.

Ãchia mãgajida:

—Jesús Nazaretdepema Ak'õre pedee jarapari paji. Ne-inaa pi-ia oopachi mãik'aapa pedee pia jarateepachi Tachi Ak'õre k'ĩrapite mãik'aapa p'uuru pidaarã k'ĩrapite. ²⁰ P'aareerã poroorãpa mãik'aapa tachi poro waibiaarãpa iru ateejida Romadepema poro waibia Pilatoma kurusode peepit'aamerã. ²¹ Taipa ijãa p'anajida ma Jesupata tachi Israel pidaarã uchiapiit'ee Romadepemaarã juadeepa. Mamãda ewari õpee paru mãgĩ ne-inaa jõma p'asada. ²² Ma awara wëraarã tai ome nipapataarãpa tai p'erapijida. Taujaaweda wãjida Jesús iadap'edaamaa. ²³ Mamãda iru k'ap'ia unuda-e pak'ãri, ãpítee chejida teedaa mãik'aapa taimaa nepirijida angeleerã unudap'edaa. Mãirãpa jarajidada ajida, Jesús chok'ai bi. ²⁴ Mãga ùridak'ãri, tai k'õp'ãyoorã ùk'uru wãjida iru iadap'edaamaa mãik'aapa ununajida ma wëraarãpa jaradap'edaak'a. Mamãda iru unuda-e paji.

²⁵ Mãpai Jesupa mãgaji:

—¡Parã k'ĩsia k'awada-ee p'ani! ¿Ijãada-e p'anik'ã Ak'õre pedee jarapataarãpa chonaarãweda jaradap'edaa? ²⁶ ¿Tachi Ak'õrepa pëida mãgã chupiria nibait'ee paji-ek'ã aji, Ak'õrepa iru ateei naaweda ichi truadee?

²⁷ Mãpai Jesupa jarateemaa beeji ichi p'asait'ee bada Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a. Jarateeji Moisepa p'ãdadeepa, Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade jara bi parumaa.

²⁸ Chi p'uuru wãdap'edaamaa panadak'ãri, Jesús k'ĩra jiwaa wãyaait'ee paji, p'uurudee bee-ee. ²⁹ Mamãda ãchia mãgajida:

—Tai ome béeji k'ewara bairã mãik'aapa p'ãriu wã perã.

Mãpai Jesús auk'a teedaa wãji ãra ome. ³⁰ T'ëepai mesade su-ak'i p'aneedak'ãri nek'odait'ee, Jesupa ichi juade pan ataji. Mãpai it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa mãik'aapa t'oop'eda ãramaa teeji. ³¹ Mata Tachi Ak'õrepa aweda ãra tau eratik'oopiji mãik'aapa ãramaa Jesús k'awapiji. Mamãda mamãik'aapa iru wëpadachi. ³² Mãpai mãgajida:

—¿Wãara-ek'ã? ajida. ¡Iru paji! Tachi t'ãripa mãga jara nĩbaji, ode Ak'õre Ûraa p'ãda tachimaa jaratee che wã nipak'ãri.

³³ Aramata waya ãpĩtee chejida Jerusalendee. Mama unu chejida iru k'õp'ãyoorã once awaraa nipapatap'edaarã ome see nĩbi. ³⁴ Mãgĩ see nĩbadaarãpa mãgajida:

—Wãarada ajida, Jesús chok'ai bi. Simón Pedromaa ichiaba unupijida ajida.

³⁵ Mãpai ãchi omeerãpa nepirijida ode p'asada mãik'aapa Jesupa pan t'oop'eda, jedek'ãri k'awaadap'edaa.

Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa unupida

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23; Hch 1.6-8)

³⁶ At'ãri mãgã nepirĩmaa p'anide, Jesús ãra esajĩak'a bainĩ ba cheji mãik'aapa mãgaji:

—K'ãiwee p'anapatãati.

³⁷ Jesús unudak'ãri, ãchi p'eradachida, iru jaureta unu p'ani jĩak'aapa. ³⁸ Mamĩda Jesupa mãgaji:

—¿Sãap'eda p'era jõnima? aji. ¿Sãap'eda pãchi t'ãride at'ãri ijãada-e p'anima? aji. ³⁹ Ak'ĩti mi jua, mi bĩri ome. Mipi. Mi k'ap'ia t'õbãiti mãik'aapa ak'ĩti. Eperã jaure chiara wẽe bi, bĩri jida mia iru bik'a.

⁴⁰ Mãga jarap'eda, ãramaa ak'ipiji ichi jua mãik'aapa ichi bĩri. ⁴¹ Mamĩda at'ãri pia ijãada-e p'anajida, audú o-ĩa p'anadap'edaa perã mãik'aapa p'era pik'a p'anadap'edaa perã. Jesupa ichi k'awapi k'inia bada perã, iidiji:

—¿Nama ne-inaa k'oparii iru p'anik'ã? aji.

⁴² Mãpai ãchia chik'o paada esajĩak'a teejida. ⁴³ Irua jitaji mãik'aapa ãchi taide k'ot'aaji. ⁴⁴ Maap'eda mãgaji:

—Mĩmaa p'asajida aji, mia jaradak'a, at'ãri parã ome bak'ãri. Jaraji ne-inaa jõmaweda p'asait'ee paji Moisepa p'ãdade jara bik'a mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade jara bik'a, Salmos libro p'ãdade jara bik'a paara.

⁴⁵ Mãpai jarateegi Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi Mesiade. ⁴⁶ Mãgaji:

—Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi Mesías ichita piut'ee mãik'aapa ewari õpemaa chok'ai p'irabaiit'ee. ⁴⁷ Ak'õrepa k'aripap'eda, Jerusalendee na p'ek'au eujã eperãarã paraamaa jarateenãti p'ek'au k'achia oo amaadamerã mãik'aapa Tachi Ak'õrede ijãapataadamerã. Mãgã irua ãchia p'ek'au k'achia oopata wẽpapiit'ee. ⁴⁸ Parãpa mi p'asada jõmaweda k'awa p'ani, unudap'edaa perã. ⁴⁹ Mapa parãmaa mia ne-inaa pẽit'ee mi Ak'õrepa jaradak'a. Mamĩda mãga ooru misa, nama p'anéeti Jerusalén p'uurude. T'ẽepai it'ariipa Tachi Ak'õrepa ichi jaure pẽit'ee parã ome bapariimerã.

Jesús Ak'õre eujãdee wãda

(Mr 16.19-20; Hch 1.9-11)

⁵⁰ Maap'eda Jesupa ãra ateeji ma p'uurudeepa Betania p'uuru k'ait'a. Mama ichi jua it'aa iap'eda, ãra bendiciaji. ⁵¹ Mãpai mãgã pedeema bide Tachi Ak'õrepa iru it'aa ateeji ãra ik'aawaapa. ⁵² T'ẽepai chi k'õp'ãyoorãpa it'aa t'ĩdap'eda, pedee pia jarajida irude mãik'aapa t'ãri o-ĩa ãpĩtee chejida Jerusalendee. ⁵³ Maadamãiipa ewari chaa Tachi Ak'õre te waibiade p'anapachida it'aa t'ĩmaa mãik'aapa pedee pia jaramaa Tachi Ak'õremaa.

SAN JUAN

San Juanpa Pedee Pia P'ãda

Juan, Zebedeo warrapa na pedee pia p'ãji. Judío paji. Nipapachi Jesucristo ome. Na p'ãdade Juanpa jara bi Jesupa jarada mãik'aapa ooda, mak'ïara uchïa-e bi awaraarãpa p'ãdade. Na p'ãdade chi Jesús k'õp'ãyo k'iniara iru bida apachi. Jesús ome nipapachi perã pia k'awaji iru bapata. Na p'ãdade k'awapi k'inia baji k'aita paji Jesús; Tachi Ak'õre na eujãdee cheda. Jara bi Jesús pank'a bi; ïdaa pik'a bi; puertak'a bi; ovejaarã ak'ïparik'a bi; uva k'arrak'a bi; eperãarã chok'ai p'anapipari; piudap'edaarã chok'ai p'irabaipipari; Tachi Ak'õre o ak'ïpipari; wãarata jarapari; chi ichita bapari.

Naapiara Juanpa jara bi Jesús Tachi Ak'õre pedee, na p'ek'au eujãdee cheda (cap. 1.1-18). Jara bi Juan Bautistapa jarateeda mãik'aapa Jesupa k'õp'ãyoorã ùk'uru jirit'erada (cap. 1.19-51). Mamïda mak'ïara jara-e bi Jesús nipada Galilea eujãde. Ma k'ãyaara jara bi irua ooda mãik'aapa jarateeda Judea eujãde bak'ãri mãik'aapa judiorã fiesta awara-awaraade bak'ãri (caps. 2.1-10.42). Jara bi Jesupa Lázaro chok'ai p'irabaipida (cap. 11) mãik'aapa Mariapa Jesús biiri ïri k'erapa weeda (cap. 12.1-11). Ichiaba jara bi Jesús p'asada Jerusalandee wãk'ãri (cap. 12.12-50). Jara bi Jesupa jarada nek'ok'ãri chi k'õp'ãyoorã ome (caps. 13.1-14.14); irua jarateeda Tachi Ak'õre Jaurede (caps. 14.15-16.33) mãik'aapa irua it'aa t'ïda ijãapataarã pari (cap. 17); iru jita atadap'edaa mãik'aapa ateedap'edaa poro waibiarã k'ïrapite (caps. 18.1-19.16). Jara bi Jesús piuda mãik'aapa chok'ai p'irabaida (caps. 19.17-21.14). Juanpa t'ëepai Pedrode p'ãda uchïa-e awaraarãpa pedee pia p'ãdade (cap. 21.15-25). Maperã jara p'ani Juanpa pedee pia p'ãda awara uchïaji apemaarãpa p'ãdap'edaa k'ãyaara.

Jesús na p'ek'au eujãdee cheda

¹ Na p'ek'au eujã bai naaweda Jesucristo, Tachi Ak'õre Pedee apata, bapachi. Mãgí bapachi Tachi Ak'õre ome. Iru ichita Tachi Ak'õre bapari. ² Tachi Ak'õre ome bapachi. ³ Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda ooji. Iru wëe Tachi Ak'õrepa ne-inaa maarepida oo-e paji. ⁴ Irua chok'ai bapipachi ne-inaa jõmaweda chok'ai bi. ïdaa pik'a bapachi eperãarã t'ãide, ma k'aurepa eperãarãpa Tachi Ak'õre k'awapataadamerã. ⁵ At'ãri irua Tachi Ak'õre k'awapimaa bi eperãarãmaa. Apidaapa p'oyaa jarada-e irua mãga oonaamerã.

⁶ Bapachi eperã, t'ïjarapatap'edaa Juan Bautista. ⁷ Tachi Ak'õrepa mãgí eperã jirit'eraji jamerã ma ïdaa pik'a bide, jõmaarãpa Ak'õrede ijãadamerã ma jarateeda k'aurepa. ⁸ Juan ïdaa pik'a ba-e paji. Jïp'a cheji jarateede ⁹ ma wãara ïdaa pik'a bi na p'ek'au eujãdee cheji, Tachi Ak'õre eperãarãmaa k'awapiit'ee.

¹⁰ Mãgí Pedee, Jesucristo ba cheji na p'ek'au eujãde, ichia eujã oodade. Mamïda na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'awada-e paji iru Tachi Ak'õre Warra. ¹¹ Cheji mïda ichi auk'arã t'ãide, ãchia auteebaida-e paji. ¹² Mamïda eperãarã ùk'uruurãpa iru auteebaijida mãik'aapa wãara irude ijãajida. Irua mãgíirã Tachi Ak'õre warrarã papiji. ¹³ Tachi Ak'õre warrarã mãgá padait'ee, mãgí eperãarã t'oda-e paji warra jïp'arã t'opatak'a, eperãpa warra oo k'inia ooparik'a. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õrepata mãgíirã ichi warrarã papiji, irude ijãa p'aneedap'edaa perã.

¹⁴ Mãgí Pedee, Jesucristo Tachi Ak'õrepa pëida. T'oji eperã k'ap'ïade mãik'aapa tachi t'ãide bapachi. Iru Tachi Ak'õre Warra pada perã, Tachi Ak'õre k'ïra wãree unupiji tachi-maa. Eperãarã k'inia iru bapachi mãik'aapa Tachi Ak'õre wãarata ãchïmaa k'awapipachi.

¹⁵ Juan Bautistapa k'awaji mãgí Pedee Tachi Ak'õrepa pëida. Mapa jarapachi:

—Nāgide mia jara baji jarak'āri eperā mi t'ēpai cheru mi k'āyaara waibiara bi, mi t'oi naaweda iru bapachi perā.

¹⁶ Ma eperā t'āri pia bapari tachi jōmaarā ome māik'aapa tachi ichita k'aripapari.

¹⁷ Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa k'awapiji eperāarāmaa Moisés k'ap'ia pari. Mamīda eperāarā k'inia iru baji māik'aapa ichi wāarata k'awapiji āramaa Jesucristo k'ap'ia pari. ¹⁸ Eperā apidaapa Tachi Ak'ōre unudak'aa. Mamīda Jesucristo, iru Warra apai iru bi, iru ome auk'a bairā, iru eperāarāmaa k'awapiji.

Juan Bautistapa Jesucristode jarada

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Judiorā poroorāpa Jerusalendeepa pēijida p'aareerā Leví ēreerādepemaarā ome, māirāpa Juanmaa iididamerā:

—¿Pi k'aima? ajida.

²⁰ Juan Bautistapa wāarata p'anauji:

—Mī Tachi Ak'ōrepa pēida-epi, eperāarā rey pamerā.

²¹ Māpai iidijida:

—Māgara, ¿pi Tachi Ak'ōre pedee jarapari Eliak'ā? ajida.

—Māga-eda aji.

Mamīda waya iidijida:

—¿Pi Tachi Ak'ōre pedee jaraparik'ā ajida, tachia ni p'ani?

—Māga-eda aji.

²² Māpai māgajida:

—Māgara, ¿pi k'aima? Jarapāde ajida. Tai pēidap'edaarāmaa jaranadait'ee. ¿K'āata jara pēit'eema? ajida.

²³ Juanpa p'anauji Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa chonaarāweda p'ādade jara bik'a:

—Mī ni eujā pania wēe bide māik'aapa bia bi:

'O pi-ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda.' (Is 40.3)

²⁴ Ma fariseorāpa pēidap'edaarāpa ²⁵ Juanmaa iidijida:

—Pi Tachi Ak'ōrepa pēida-e pirā eperāarā rey pamerā, Elia-e pirā wa Tachi Ak'ōre pedee jarapari-e pirā, ¿k'āare-it'ee eperāarā poro chooparima? ajida.

²⁶ Juanpa māgaji:

—Mia parā poro choopari paniapa. Mamīda pāchi t'āide bida aji, awaraa eperā, parāpa k'awada-e p'ani. ²⁷ Māgí mi t'ēpai parāmaa jaratee cheru. Iru mi k'āyaara waibiara bi. Mia iru chancla jida ēraik'araa bida aji, mi iru k'āyaara ek'ariara bairā.

²⁸ Māga p'asaji Betania p'uurude Jordán to k'īraik'a eere, Juanpa poro choomaa badamāi.

Jesús Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā pari piumerā

²⁹ Ai norema Juanpa unuk'āri Jesús ichi k'ait'a cheru, māgaji:

—¡Ak'íti! Nāgí eperā oveja chak'ek'a bi, Tachi Ak'ōrepa pēida perā piumerā eperāarā pari. Nāgipa wēpapiit'ee eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata. ³⁰ Nāgí eperāde mia pedee baji nāga jarak'āri: “Eperā mi t'ēpai cheru mi k'āyaara waibiara bi, iru mi t'oi naaweda bapachi perā.” ³¹ Ai naaweda mia pida k'awa-e baji iru Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerā. Mamīda ma-it'ee mia eperāarā poro choo cheji; māgá Israel pidaarāpa iru k'awadamerā.

³² Māpai Juanpa jaraji ichia unuda:

—Mia Tachi Ak'ōre Jaure unuji iru ĩri palomak'a baai chek'āri. ³³ Mia k'awa-e bak'aji iru Tachi Ak'ōre Warra. Mamīda ai naaweda mi pēidapa eperāarā paniapa poro choomerā, mīmaa jaraji: “Pia unuit'eeda aji, mi Jaure baai cheru eperā ĩri, ichita iru ome

bapariit'ee. Māgí eperāpa mi Jaure ba chepiit'eeda aji, eperāarā ome.” ³⁴ Tachi Ak'õrepa jaradak'a mia māga unuji. Maperāpi mia parāmaa jara bi: Nāgí Jesús, Tachi Ak'õre Warra.

Jesús ome nipapatap'edaarā

³⁵ Ai norema Juan Bautista waya mama baji chi k'õp'āyoorā omeerā ome. ³⁶ Jesús wāyaa wā unuk'āri, māgaji:

—¡Ak'iti! Jāgita chi oveja chak'ek'a bi, Tachi Ak'õrepa pēida.

³⁷ Chi k'õp'āyo omeerāpa māga ũridak'āri, Jesús t'ēe wājida. ³⁸ Jesús āpītee p'irraabak'āri, unuji ichi t'ēe cheruta māik'aapa māgaji:

—¿K'āata k'inia p'anima? aji.

Māgajida:

—*Rabuni* (jara k'inia bi Tachi Jarateepari), ¿pi, sāma baparima? ajida.

³⁹ Jesupa p'anauji:

—Chéti k'awaadamerā.

Māgá wājida iru baparimaa māik'aapa ma ewate p'aneejida iru ome k'ewara las cuatro pada perā.

⁴⁰ K'õp'āyo abaapa Juan pedee ũrida māik'aapa Jesús t'ēe wāda Andrés paji. Iru Simón Pedro ĩpema paji. ⁴¹ Māgí Jesús ome bap'eda, ne-inaa awaraa ooi naaweda, isapai wāji chi ĩpema ĩride. Unu atak'āri, māgaji:

—Mesías unujidada aji. (Māgí t'ĩ jara k'inia bi Cristo, Tachi Ak'õrepa pēida eperāarā rey pamerā.)

⁴² Māpai Andrepa chi ĩpema aneeji Jesumaa. Jesupa iru unuk'āri, māgaji:

—Pi Simón, Juan warra. Mamīda pi t'ĩjaradait'eeda aji, Cefas. (Māgí t'ĩ griego pedeede jara k'inia bi Pedro.)

Jesupa Felipe Natanael ome ĩrit'erada

⁴³ Ai norema Jesús wāji Galilea eujādee. Mama unuji eperā t'ĩjarapatap'edaa Felipe. Māpai māgaji:

—Mi ome nipaparíji.

⁴⁴ Māgí Felipe, Andrés māik'aapa Pedro Betsaida p'uurudepemaarā paji. ⁴⁵ Felipepa Natanael ĩrinaji māik'aapa unu atak'āri, māgaji:

—Unujidada aji, eperā Moisepa jarada Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade. Māgí ichiaba Tachi Ak'õre pedee jarapataarāpa chonaarāweda āchi p'ādap'edaade jaradap'edaa. Māgí eperā José warra; t'ĩjarapata Jesús Nazaretdepema.

⁴⁶ Natanaelpa māgaji:

—¡Nazaretdepema! ¿Nazaret p'uurudeepa eperā pia uchiaik'ā? aji.

Felipepa māgaji:

—Wādāma aji, ak'ide.

⁴⁷ Jesupa Natanael ichi k'ait'a cheru unuk'āri, māgaji:

—Na Israel pida wāara t'āri pia bapari. Apida k'ūrak'aa.

⁴⁸ Natanaelpa Jesumaa iidiji:

—¿Sāga pia mi k'awa bima? aji.

Jesupa p'anauji:

—Felipepa pi atanai naaweda, mia pi unuji higuera k'arra ek'ari.

⁴⁹ Māpai Natanaelpa māgaji:

—Tachi Jarateepari, pi Tachi Ak'õre Warra. Pi Israel pidaarā Rey, chi cheit'ee bada.

⁵⁰ Jesupa māgaji:

—¿Ījāa bi-ek'ā aji, mia jarada perā pi unuji ma pak'uru ek'ari? Pia unuit'ee ne-inaa awara ma k'āyara pi-iara. ⁵¹ Mia wāarata jararu. Parāpa unudait'ee Tachi Ak'õre eujā

ewaraa k'obi m̄aik'aapa angeleerã it'aa w̄aruta m̄aik'aapa edaa cheruta mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, k'aripade.

2

Caná p'uurude miak'ãidak'ãri, fiesta oodap'edaa

¹ Natanael ome pedee'eda, k'ãima õpeemaa miak'ãipata fiesta oojida Caná p'uurude. M̄agí p'uuru Galilea eujãde bi. Jesús nawe mama baji. ² Jesús chi k'õp'ãyoorã ome ichiaba t'í p̄eijida chedamerã ma fiestade. ³ Mama p'anide vino jõdachi. Maperã Jesús nawepa m̄agaji:

—Vino jõdachida aji.

⁴ M̄apai Jesupa m̄agaji:

—Nawe, ¿sãap'eda pia m̄imaa m̄aga jara bima? aji. Waide ewari pa-eeta mia Ak'õre jua ak'ipimerã.

⁵ M̄apai chi nawepa m̄agaji vino jedepataarãmaa:

—Óoti jõma irua jara bik'a.

⁶ Mama bainí p'anajida chok'o seis, m̄audee ooda. Judiorãpa m̄agee chok'o iru p'anapachida aide pania t'idait'ee. M̄agá siidai ãchi jua, b̄iri maa-e pirã net'aa Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jaradak'a. Chok'o abaade cincuenta wa setenta litros araapachi.

⁷ Jesupa vino jedepataarãmaa m̄agaji:

—Paniapa na chok'o ipuruk'óoti.

Pania atanajida m̄aik'aapa ma chok'o ipuruk'oojida. ⁸ M̄apai Jesupa m̄agaji:

—Íra ma-ãri joi atadapáde aji, m̄aik'aapa teepáde aji, na fiesta chiparimaa.

M̄aga oojida. ⁹ Ma fiesta chiparipa pania vino padai bada tok'ãri, k'awa-e paji s̄am̄aik'aapa uchijaji ma vino. Ma vino jedepataarãpapai k'awajida, ãchia ma vino chok'odeepa joidap'edaa perã. M̄agá top'eda, ma fiesta chiparipa chi imik'ĩra miak'ãit'ee bada t'í ataji ¹⁰ m̄aik'aapa m̄agaji:

—Fiesta oodak'ãri, jõmaarãpa naapiara vino piara bita jedepata. Maap'eda, waibia to p'anadap'eda, jedepata chi vino mak'iaara pia-e bi. Mam̄ida pia ia n̄ibijida aji, chi vino piara bita iraweda todamerã.

¹¹ M̄agí ooda Jesupa Galilea eujãdepema Caná p'uurude paji irua naapiara ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. M̄aga ook'ãri, unupiji ichi w̄ara Tachi Ak'õrepa p̄eida. Ma ooda unudak'ãri, chi k'õp'ãyoorãpa audupiara irude ijãa p'aneejida.

¹² Ma t'ẽepai Jesús w̄aji Capernaum p'uurudee chi nawe ome, chi ipemaarã ome m̄aik'aapa chi k'õp'ãyoorã ome. K'ãima chok'ara-ee mama p'anajida.

Jesupa ne-inaa netopataarã j̄erek'ooda Ak'õre te waibiadeepa (Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Judiorã Pascua fiesta ïri pa w̄ada perã, Jesús w̄aji Jerusalendee. ¹⁴ Mama Tachi Ak'õre te waibia ãuk'idaa t'iak'au bide ununaji p'ak'a netopataarã, oveja netopataarã m̄aik'aapa paloma netopataarã. Ichiaba unuji p'arat'a tau t'erabaipataarã mama su-ak'i p'ani.

¹⁵ M̄aga unuk'ãri, Jesupa soo oo ataji m̄aik'aapa ma jõmaweda taawaa j̄erek'ooji ãchi p'ak'a, oveja ome. Ma p'arat'a tau t'erabaipataarã mesa eujãde s̄ia bat'ak'oop'eda, ãchi p'arat'a eujãde p'ok'ooji ¹⁶ m̄aik'aapa paloma netopataarãmaa m̄agaji:

—¡Pãchi net'aa atéeti nam̄aik'aapa! ¡Mi Ak'õre te net'aa netopata tek'a papináati!

¹⁷ Jesupa m̄aga oo bide chi k'õp'ãyoorãpa k'irãpajida Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi: 'Mia pi te k'inia iru bapari perã, mi peet'aadait'ee.' (Sal 61.1a)

¹⁸ M̄apai judiorã poroorã, arii p'anadap'edaarãpa m̄agajida Jesumaa:

—W̄ara Tachi Ak'õrepa n̄aga oopiru pirã p̄imaa, ¿k'ãata ooit'eema ajida, taipa ijãadamerã w̄ara Ak'õrepa pi p̄eida?

¹⁹ Jesupa p'anauji:

—Na te t'et'aruta pirã, ewari õpeemaa mia waya baik'o biit'eeda aji.

²⁰ Māpai judiorāpa māgajida:

—Cuarenta y seis años mimiajidada ajida, na te oodait'ee. ¿T'leep'eda pia ewari õpeede baik'o biit'eeek'ã? ajida.

²¹ Mamīda Jesupa “na te” ak'ãri, jara k'inia baji ichi k'ap'ia. ²² Mapa ai t'ẽepai, iru piup'eda, chok'ai p'irabaik'ãri, chi k'õp'ãyoorāpa k'irāpajida irua ma ewate jarada. Māpai wāara ijāajida Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jarada māik'aapa Jesupa jarada.

Jesupa jōmaarã t'ãri k'awapari

²³ Jesús Jerusalende bide Pascua fiesta wāyaaru misa, eperāarã chok'araarāpa irude ijāajida, unudak'ãri irua ne-inaa oomaa bi eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

²⁴ Mamīda Jesupa k'awaji wāara ijāada-e p'anajida, āchi t'ãri pia k'awada perã. ²⁵ Faltak'aa paji apidaapa eperāarã k'ĩsia k'awaapidamerã irumaa, irua eperāarã t'ãri k'awa bada perã.

3

Jesús Nicodemo ome

¹ Bapachi fariseo t'ijarapatap'edaa Nicodemo. Judiorã poro waibiarādepema paji.

² P'ãrik'ua māgí eperã Jesumaa p'asiade wāji māik'aapa māgaji:

—Tachi Jarateepari, k'awa p'anida aji, Tachi Ak'õrēpata pi pēida taimaa jarateede. Pia p'oyaa oo-e pak'ajida aji, nāgee ne-inaa pia pia ooparik'a, Tachi Ak'õre pi ome ba-e pada paara.

³ Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Eperã waya t'o-e pirã, p'oyaa ba-e pai Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome.

⁴ Māpai Nicodemopa iidiji:

—Mamīda ¿sāga waya t'oyama aji, eperã chona bita? ¡P'oyaa t'ũuk'aa chi nawe bide waya t'oit'ee!

⁵ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Eperã paniapa t'o-e pirã māik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa t'opi-e pirã, p'oyaa ba-e pai Ak'õre jua ek'ari ichideerã ome. ⁶ Eperādeepa uchiapari eperã. Mamīda Tachi Ak'õre Jauredeepa uchiapari Tachi Ak'õredeerã. ⁷ P'era pik'a banáaji mia jarada perã eperāarã waya t'odaipia bi. ⁸ Nāu p'uapari chi p'ua k'iniamaa. Pia ma nāu ūruru mīda, k'awak'aa sāmāik'aapa cheru wa sāmaa wã. Māga pik'a bi ichiaba eperã Tachi Ak'õre Jaurepa t'opida.

⁹ Māpai Nicodemopa waya iidiji:

—Mamīda ¿sāga māga payama? aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Pi Israeldeepa uchiadap'edaarã jarateepari. ¿K'awa-e bik'ã aji, mia jara bi? ¹¹ Mia wāarata jararu. Taipa jarapata ne-inaa k'awa p'ani māik'aapa unudap'edaa. Mamīda parāpa ijāadak'aa taipa jarapata. ¹² Parāpa ijāada-e p'ani pirã mia na eujādepema ne-inaa jarak'ãri, ¿sāga ijāadayama aji, mia it'aripema ne-inaa jarak'ãri?

¹³ 'Apida Ak'õre eujādee wāda-e p'ani. Jōdee aba, chi Eperã Ak'õre Truadepema, Ak'õre eujādeepa cheji. ¹⁴ Moisés eujā pania wēe bide Israel pidaarã ome nipak'ãri, taama broncedee ooda pak'urude jiraji eperāarāpa māgí ak'idamerã. Māgá piuda-e paji. Māga pik'a ichiaba chi Eperã Ak'õre Truadepema pak'urude ichita jiradait'ee ¹⁵ eperāarāpa iru ak'idamerã. Māgá jōmaarāpa irude ijāapata ichita iru ome it'ari p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'õrepa eperāarã jōmaweda k'inia iru bapari

¹⁶ —Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã audú k'inia iru bada perã, ichi warra apai iru bada pëiji piumerã eperãarã pari. Eperãpa iru Warrade ijãa bi pirã, atua-e. Jai-idaak'ãri, Ak'õre eujãde banait'ee. ¹⁷ Tachi Ak'õrepa ichi Warra pëi-e paji na p'ek'au eujãdepemaarã atuapiit'ee. Jip'a pëiji eperãarã o k'achiade wãdap'edaadeepa k'aripa atade atuanaadamerã.

¹⁸ 'Mapa Tachi Ak'õrepa atuapi-e ichi Warrade ijãa bi. Mamãda atuapiit'ee chi ijãa-ee bi, mãgipa ijãak'aa perã Tachi Ak'õre Warra apai iru badade. ¹⁹ Chi ìdaa pik'a bi cheji na p'ek'au eujãdee. Mamãda eperãarã ùk'uruurãpa ma ìdaa pik'a bi k'iniadak'aa paji, p'ãriu pik'a bide p'anee k'inia p'anadap'edaa perã ne-inaa k'achia oodait'ee. ²⁰ Chi k'achia ooyaa beerãpa ma ìdaa pik'a bi unuamaa iru p'anapata. Iru k'awa k'iniadak'aa. Mãga p'ani k'iniadak'aa perã irua unupimerã ãchia ne-inaa k'achia oopata. ²¹ Jõdee chi oopataarãpa Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a, ma ìdaa pik'a bi k'awa k'inia p'anapata. Mãga p'anapata jõmaarãmaa k'awapi k'inia p'anadairã ãchia ne-inaa pia oo p'ani Tachi Ak'õrepa oopiparik'a.

Juan Bautistapa waya Jesude jarada

²² Ma t'ëepai, Jesús chi k'õp'ãyoorã ome wãjida Judea eujãdee. Mama taarãji ãchi ome, ãchia eperãarã poro choodamerã. ²³ Juanpa ichiaba eperãarã poro choomaa bajji Enonde, Salim k'ait'a, mama paniara paraada perã. Mama eperãarã chepachida poro choopidait'ee. ²⁴ (Mãga paji Herodepa Juan carcelde t'ipit'aai naaweda.)

²⁵ Ewari aba Juan k'õp'ãyoorã aupedeemaa p'aneejida awaraa judío ome, eperãarã poro choopata k'ap'ia. ²⁶ Juanmaa chejida mãik'aapa mãgajida:

—Tachi Jarateepari, ma eperã pi ome bada Jordán to k'ĩraik'a eere mãik'aapa pia jarada taimaa, mãgipa eperãarã poro choomaa bida ajida. Ma awara jõmaarãta irumaa wã p'ani poro choopide.

²⁷ Mãpai Juanpa p'anauji:

—Apidaapa mãgee ne-inaa ooda-e pak'ajida aji, Tachi Ak'õrepa oopi-e pada paara. ²⁸ Pãchia pia ùrijida mia jarak'ãri mi Tachi Ak'õrepa pëida-e eperãarã rey pamerã. Iru pëi naaweda, Tachi Ak'õrepa mi pëiji. ²⁹ K'ĩsiadáma nãgide. Miak'ãidak'ãri, wëra chi imik'ĩra wëra paru. Mamãda ma imik'ĩra k'õp'ãyo k'ait'a baini beepari mãik'aapa o-ìdaipari ùrik'ãri ma imik'ĩrapa jararu chi wëramaa. Mãga pik'a mi ma poro choomaa bi k'õp'ãyok'a bi. Maperãpi mi o-ìa bi. ³⁰ Iru mi k'ãyaara waibiara pait'ee eperãarã k'ĩrapite. Jõdee mi iru ek'ariara pait'ee.

Juan Bautistapa eperã it'ariipa chedade jarada

³¹ —Eperã it'ariipa cheda jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Eperã na p'ek'au eujãdepema na eujãde bapari perã, ichita jarapari na eujãdepema ne-inaa. Jõdee chi it'ariipa cheda jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. ³² Irua jarapari ichia unuda mãik'aapa ùrida it'ari, apidaapa ijãa k'iniada-e p'ani pijida irua jara bi. ³³ Mamãda eperãpa irua jara bi ijãak'ãri, k'awa bi Tachi Ak'õrepa ichita wãarata jarapari. ³⁴ Tachi Ak'õrepa pëidapa jarapari Tachi Ak'õre pedee, Ak'õrepa ichi Jaure pëipari perã iru ome bapariimerã. ³⁵ Tachi Ak'õrepa ichi Warra k'inia iru bapari. Ne-inaa jõmaweda iru jua ek'ari biji irua ak'imerã. ³⁶ Eperãpa iru Warrade wãara ijãak'ãri, ichita bapariit'ee Tachi Ak'õre ome. Mamãda eperãpa iru Warrade ijãa k'inia-e bi pirã, Ak'õre trua unu-e pait'ee. Tachi Ak'õre ichita k'ĩrau bait'eeda aji, mãgí eperã ome.

4

Jesús Samaria eujãdepema wëra ome pedeeda

¹ Fariseorãpa ùrijida Jesupa Juan k'ãyaara k'õp'ãyoorãra p'e wã mãik'aapa eperãarã chok'araara poro choopachi. ² (Mãga ùrijida Jesupa poro chook'aa paji mĩda. Chi

k'õp'ãyoorãpata poro choopachida.) ³ Jesupa mãga k'awaa atak'ãri, waya uchiaji Judea eujãdeepa Galilea eujãdee wãit'ee.

⁴ Ma wãdade wãyaaji Samaria eujãde. ⁵ Mãgá Jesús pacheji Sicar p'uurude. Mãgí p'uuru Samaria eujãde bi. Chonaarãweda ma p'uuru Jacobpa ichi warra Josemaa eujã teeda k'ait'a baji. ⁶ Ma eujãde Jacob pozo baji. Ma che wãdade ode cherupa Jesús ñyapaa cheda perã, ma pozo ik'aawa su-ak'i beeji. Imat'ipa pa wã nipaji. ⁷⁻⁸ (Chi k'õp'ãyoorã p'uurudee wã p'anajida chik'o netode.) Mãga ñide Samariadepema wëra cheji ma pozodee pania joide. Mãpai Jesupa mägaji irumaa:

—Mimaa pania teepáde aji.

⁹ Mamída judiorã, Samariadepemaarã ome pedeedak'aa pada perã, mãgí wërapa mägaji:

—Mi Samaria eujãdepemapi. ¿Sãap'eda pi, judío bita mimaa pania iidi cheruma? aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Pia k'awada paara jõma Tachi Ak'õrepa oo k'inia bi eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa k'awada paara k'aipata pimaa pania iidimaa bi, mimaa iidik'aji teemerã pania eperãarã ichita chok'ai p'anapipari.

¹¹ Mãpai mãgí wërapa mägaji:

—Señor, na pozo nãpia bida aji. Pia ne-inaa wëe bi pania joi atait'ee. ¿Sãma mãgee pania atayama? aji. ¹² Na pozo tachi chonaarãwedapema Jacobpa bëida. Irua na pozodepemata pania topachi, ichi warrarã ome mãik'aapa chi ne-animalaarã ome. ¿Pi iru k'ãyaara waibiara k'isia bik'ã? aji.

¹³ Jesupa p'anauji:

—Eperãarãpa na pozodepema pania toruta waya opisiadaridait'eeda aji. ¹⁴ Mamída mia pania teerudepema todak'ãri, waa opisiada-e pait'ee. Ma k'ãyaara ara pania poatri uchiaparik'a eujãdeepa, mãga pik'a mia pania teeru uchit'ee ãra t'ãrideepa mãik'aapa ma k'aurepa k'awaadait'ee ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome.

¹⁵ Mãpai mãgí wërapa mägaji:

—Señor, mi-it'ee teepáde aji, mãgí pania, mi waa opisias-e pait'ee, ichiaba waa che-e pait'ee pania joide na pozode.

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—Wãpáde aji, pichi imik'ira atade mãik'aapa waya namaa chepáde aji.

¹⁷ Mãgí wërapa p'anauji:

—Mi imik'ira wëe bida aji.

Jesupa mägaji:

—Wãarata jaraji imik'ira wëe bida ak'ãri. ¹⁸ Imik'iraarã joisomaa iru badoo mãik'aapa chi ñra iru bi përe-e. Mapa wãarada aji, pia jara bi.

¹⁹ Mãga ñrik'ãri, ma wërapa mägaji:

—Señor, pia pedee jarada k'aurepa mia k'awaa wãda aji, pi Tachi Ak'õre pedee jarapari. ²⁰ Tai chonaarã nãgí eede it'aa t'ipachidada aji. Mamída parã judiorãpa jarapata Jerusalende eperãarãpa it'aa t'ipataadaipia bi.

²¹ Mãpai Jesupa mägaji:

—Wëra, mia jararu ijãaji. Ewari paruda aji, parãpa wãara it'aa t'ipataadait'ee Tachi Ak'õremaa. Mamída mãga ooda-e pait'ee nãgí eede wa Jerusalende. ²² Parãpa it'aa t'ipata Tachi Ak'õremaa. Mamída iru pia k'awada-e p'ani. Jõdee táipata iru pia k'awa p'ani, tai judiorã k'ap'ia pari irua jara pëida perã sãga eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. ²³ Mamída ewari pait'ee mãik'aapa ñraweda paru wãarata it'aa t'ipataarã Tachi Ak'õremaa it'aa t'ipataadait'ee iru Jaure k'ap'ia pari, Tachi Ak'õre wãara k'awapata perã. Tachi Ak'õrepa mãgeerã jiripari mãgá ichimaa it'aa t'ipataadamerã. ²⁴ Tachi Ak'õreta,

Jaure. P'aareerã irumaa it'aa t'ĩpataadaipia bida aji, iru Jaure k'ap'ia pari, iru wãarata k'awapata perã.

²⁵ Mãpai mǎgí wërapa mǎgaji:

—Mia k'awa bi Mesías (ichiaba t'ĩjarapata Cristo) cheit'eeda aji. Iru chek'ãri, tachimaa ne-inaa jõmaata jarateeit'ee.

²⁶ Jesupa mǎgaji:

—Mǎgí mida aji, pi ome pedeemaa bi.

²⁷ Mǎgá pedeemaa bide chi k'õp'ãyoorã pachejida. Ñchi t'ãridepai k'ĩsiajida: “¿Sãap'eda Jesús pedeemaa bi já wëra ome?” Mamída apidaapa iidida-e paji ma wërapa k'ãata k'inia baji, maa-e pirã k'ãare-it'ee iru pedeemaa baji ma wëra ome. ²⁸ Mãpai mǎgí wërapa ichi chok'o atabëip'eda, wãji p'uurudee mǎik'aapa jaranaji eperãarãmaa:

²⁹ —¡Ak'í chéti! Eperãpa mimaa nepiriji ne-inaa jõma mia oopari. ¿Mǎgí Mesia-epaama? aji.

³⁰ Mãpai eperãarã wãjida Jesumaa. ³¹ Mǎgá cherutade, Jesús k'õp'ãyoorãpa enenee jõnajida nek'omerã:

—Tachi Jarateepari, nek'óji, ma-ãri pijida.

³² Mamída irua mǎgaji:

—Parãpa k'awada-e p'anida aji, chik'o mia iru bi k'oit'ee.

³³ Chi k'õp'ãyoorã ãchi pitapai pedeechida:

—¿Apidaapa chik'o aneejida-epaama? aji.

³⁴ Mamída Jesupa mǎgaji:

—Mi-it'ee chik'o nãga pik'a bi: ooit'ee mi pëidapa k'inia bik'a mǎik'aapa aupait'ee mimia irua k'ĩsia iru bi mi-it'ee. ³⁵ ¿Parãpa jarapata-ek'ã? “Atane k'ĩmari falta bi ne-uuda ewadait'ee.” ¡Ak'íti parã ik'aawa! Unudait'ee ne-uuda chiwari nĩbi. Mapa ewadaipia bi. ³⁶ Ne-uuda ewaparipa ma ne-uuda ewak'ãri, o-ĩadaipari p'arat'a jitait'ee perã ichi mimia pari. Mǎga pik'a mi, Tachi Ak'õre Ñraa jarateepari, o-ĩadaipari parãpa eperãarã p'e atadak'ãri mide ijãapataadamerã, ma k'aurepa ichita p'anapataadait'ee perã Tachi Ak'õre ome. Maperã chi ne-uupari chi ne-uu ewapari ome o-ĩa para beepari. ³⁷ Nǎgí pedee eperãarãpa jarapata wãara bi. “Abaapa uupari mǎik'aapa awaraapa ewapari.” ³⁸ Mia parã pëiji ne-uu ewanadamerã, parãpa uuda-e paji mída. Awaraarã parã naa mimiajida eperãarãpa mide ijãadamerã. Maap'eda parãpa ãra mimia aupajida.

³⁹ Samariadepemaarã chok'ara Jesude ijãajida mǎgí Samariadepema wërapa jarada perã:

—Jõma mia ne-inaa ooda jarajida aji.

⁴⁰ Maperãpi ma Samariadepemaarã Jesumãi pachedak'ãri, chupiria iidijida iru ãchi ome beemerã. Mapa iru mama beeji k'ãima omé. ⁴¹ Mama bide chok'araarãpa irua jarateeda ùridak'ãri, ijãajida. ⁴² Mãpai mǎirãpa mǎgí Samariadepema wëramaa mǎgajida:

—Írapí ijãada-eda ajida, pia taimaa nepirida k'aurepapai. Ichiaba ijãapata irua jarateeda ùridap'edaa perã. Maperãpi k'awa p'aní wãara nǎgí eperã cheji na p'ek'au eujãdepemaarã o k'achiadeepa k'aripa atade.

*Jesupa rey mimiapataarã poro waibia warra jipada
(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)*

⁴³ K'ãima omé wãyaap'eda, Jesús uchiaji Samaria eujãdeepa mǎik'aapa wãji Galilea eujãdee. ⁴⁴ Ichi ome nipapatap'edaarãpa k'ĩsiajida mǎpemaarãpa ãchi auteebaida-e pai, ichia jarada perã Tachi Ak'õre pedee jarapari p'uurudepemaarãpa iru waaweedak'aa. ⁴⁵ Mamída Galileade panadak'ãri, ma eujãdepemaarãpa iru auteebaijida. Mǎirãpa irua ooda Jerusalende unujida, mama p'anadap'edaa perã Pascua fiesta oodait'ee.

⁴⁶ Jesús waya cheji Caná p'uurudee, ichia pania vino papidamá. Maapai Capernaum p'uurude bapachi rey mimiapataarã poro waibia. Māgí warra k'ayaa baji. ⁴⁷ Māgipa k'awaa atak'ári Jesús cheda Judea eujādeepa Galileadee, wāji iru ak'ide māik'aapa chupiria iidiji wāmerã ichi temaa ichi warra jipade, chi warra juak'aya bada perã.

⁴⁸ Māga ũrik'ári, Jesupa māgaji:

—Parãpa unuda-e pirã mia ooru ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mide ijāadak'aa pait'eeda aji.

⁴⁹ Mamīda māgí poro waibiaapa māgaji:

—Tachi Waibia, chepáde aji, mi warra jai-idaai naaweda.

⁵⁰ Māpai Jesupa māgaji:

—Wāpáde aji, pichi temaa. Pi warra jipa beeit'eeda aji.

Ma eperãpa Jesupa jarada ijāaji māik'aapa wāji. ⁵¹ Ichi temaa wārude, ichi mimiapataarãpa unu chejida māik'aapa māgajida:

—Pi warra jipa beejida ajida.

⁵² Ichia iidik'ári chisāgí horade jipa beej, p'anaujida:

—Nuweda la una k'iamia tuu beejida ajida.

⁵³ Chi ak'õrepa k'awaji māgí hora paji Jesupa jarak'ári: “Pi warra jipa beeit'ee.” Mapa ichia māik'aapa ichi te pidaarãpa Jesude ijāajida.

⁵⁴ Ma cheda omeede Judea eujādeepa Galilea eujādee, Jesupa ichiaba ooji ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

5

Betzatá pozode Jesupa chiwa bi jipada

¹ Ma t'ēpai Jesús cheji Jerusalendee judiorã fiesta oode. ² Jerusalén p'uuru murallade t'ūpata aba Ovejaarã T'ūpata apachida. Māgí k'ait'a baji eperãarã k'uiapatamāi, hebreo pedeede t'ijarapata Betzatá. Māgí pozo wap'ira baji joisomaa tarimbak'a bipa. Māgí wāk'a beej te k'irupa. ³ Mama eujāde k'ayaa beerã chok'ara p'aneepachida: tau p'āriu beerã, nik'anik'aa t'ia beerã māik'aapa chiwa beerã. [Nipachida pania p'ērebai jira beerumaa. ⁴ Māga oopachida edaare angelpa pania p'ērebai jira beepik'ári, chi naa t'ūru aide jipa beepachi perã.] ⁵ Mama baji eperã treinta y ocho años k'ayaa bada. ⁶ Jesupa iru mama jēra bi unuk'ári māik'aapa k'awaa atak'ári taarã weda ichi māgá che bapachi, irumaa iidiji:

—¿Jipa bee k'inia bik'ã? aji.

⁷ Chi k'ayaa bipa p'anauji:

—Eperã wē-eda aji, mi toida ata bimerã jā pozode pania p'ērebai jira beek'ári. Mi t'ūdariit'ee pak'ári, awaraata mi naa t'ūdaiparida aji.

⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—¡P'irabáiji! Pichi p'aru atáji māik'aapa wāji pichi temaa.

⁹ Aramata ma eperã jipa beej. Bainĩ beep'eda māik'aapa ichi p'aru atap'eda, t'ia wāji. Mamīda ũpata ewate pada perã, ¹⁰ arii p'anadap'edaa judiorã poro waibiarãpa chi jipa beedamaa māgajida:

—Idi tachi ũpata ewate. Tachi Ak'õre Ũraa p'ādade jara bi ũpata ewate mimia odaik'araa bi. Jā p'aru pia ateeik'araa bida ajida.

¹¹ Māpai māgí eperãpa p'anauji:

—Mi jipadapa jarajida aji: “Pichi p'aru atáji māik'aapa wāji.”

¹² Āchia iidijida:

—¿K'aipata pīmaa māga jarajima? ajida.

¹³ Mamĩda ma k'ayaa badapa k'awa-e paji k'aipata ichi jipat'aada, Jesús tau atuat'aada perã t'ũuk'ãri eperãarã chok'ara see nibide.

¹⁴ Ma t'ẽepai, Tachi Ak'õre te waibiade Jesupa ma eperã unuk'ãri, irumaa mǎgaji:

—j'Ūrĩji! ĩrá pi jipa bida aji. P'ek'au k'achia oo amáaji ne-inaa k'achia p'asanaamerã.

¹⁵ Maap'eda mǎgĩ eperãpa judiorã poroorãmaa nepĩrinaji Jesupa ichi jipada. ¹⁶ ĩpata ewate Jesupa mǎgá jipapachi perã, judiorã poro waibiarãpa iru jiripachida peedait'ee.

¹⁷ Mamĩda Jesupa p'anaupachi ichi imiatee p'anadap'edaarãmaa:

—Mĩ Ak'õre ichita mimiapari mǎik'aapa ĩraweda mimiamaa bi. Mĩ jida mǎgá mimia-parida aji.

¹⁸ Mǎga ũridak'ãri, ma judiorãpa audupĩara peet'aa k'inia p'anapachida, ĩpata ewate mimiapachi perã mǎik'aapa Tachi Ak'õre ome auk'a bida ada perã. Mǎga jaraji Tachi Ak'õre ichi Ak'õreda ak'ãri.

Tachi Ak'õre Warrapa oopari Tachi Ak'õrepa ooparik'a

¹⁹ Āchia imiateeda ũrik'ãri, Jesupa mǎgaji:

—Mia wǎarata jararu. Tachi Ak'õre Warrapa ne-inaa p'oyaa oo-eda aji, ichi k'ĩradoopa. Ma k'ãyaara irua unupari chi Ak'õrepa oo bi mǎik'aapa auk'a oopari. Jõmaweda chi Ak'õrepa oo bi ichiaba oopari chi Warrapa. ²⁰ Mǎga bi chi Ak'õrepa ichi Warra k'inia iru bapari perã. Mapa jõma ichia oo bi ak'ĩpipari chi Warramaa. Wǎara na ewari ne-inaa pi-iaara ak'ĩpiit'ee chi warramaa. Mǎga unudak'ãri, parã p'era pik'a para beei'ee. ²¹ Chi Ak'õrepa piu beerã p'irabaipiparik'a ichita chok'ai p'anapataadamerã, chi Warrapa auk'a ichia k'inia bĩrã p'irabaipiparida aji, ichita chok'ai p'anapataadamerã. ²² Chi Ak'õrepa jara-e chisǎgĩ na p'ek'au eujǎdepemaarã ichita chok'ai p'anapataadait'ee mǎik'aapa chisǎgĩ atuadait'ee. Ma-it'ee chi Warra pẽiji. ²³ K'inia baji jõmaarãpa ichi Warra waaweedamerã iru waawepatak'a. Eperã iru Warra waawee-ee bĩpa ichiaba waawee-e Tachi Ak'õre, chi Warra pẽida.

²⁴ 'Mia wǎarata jararu. Tachi Ak'õre Waibiapa mi pẽiji. Mi pedee ũri bĩpa mǎik'aapa irude ijãa bĩpa it'aa wǎit'eeda aji. Mǎgĩ eperã atua-e pait'ee. Irua ijãadak'ãriipa ichita bapariit'ee Tachi Ak'õre ome. ²⁵ Mia wǎarata jararu. Ewari pait'ee mǎik'aapa ĩraweda paru piu pik'a beerãpa ũridait'ee Tachi Ak'õre Warra pedee. Chi ma pedee ijãarutaarã ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. ²⁶ Tachi Ak'õrepa eperãarã ichita chok'ai p'anapiparik'a, ichi Warra biji auk'a oomerã. ²⁷ Ma awara ichi Warra biji ichik'a jõmaarã k'ãyaara waibiara bamerã. Mǎgá irua jarai chisǎgĩ eperãarã ichita chok'ai p'anapataadait'ee mǎik'aapa chisǎgĩ atuadait'ee. Tachi Ak'õrepa iru mǎga biji iru Eperã Ak'õre Truadepema perã. ²⁸ P'era pik'a p'ananáati mia jararu ũridak'ãri. Ewari cherude jõmaweda jãirade p'anĩrãpa mi pedee ũridait'ee. ²⁹ Chok'ai p'irabaidait'ee mǎik'aapa jãiradeepa uchiadait'ee. Ne-inaa pia oopatap'edaarã ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. Mamĩda chi ne-inaa k'achia oopatap'edaarã atuadait'ee.

Jesús jõmaarã k'ãyaara waibiara bi

³⁰ —Mia ne-inaa p'oyaa oo-eda aji, michi k'ĩradoopa. Mia ũripari mi Ak'õrepa jara bi mǎik'aapa irua jara bik'a oopari. Mapa mia eperãarãpa oopata ak'ĩpari jarait'ee pia wa k'achia. Mia mǎga jarak'ãri, wǎarata jarapari, michia oo k'iniata oo k'iniak'aa perã. Jĩp'a oo k'inia bi mi pẽidapa k'inia bik'a. ³¹ Michi k'ĩsiadoopapai na pedee jarada paara, mǎgara eperãarãpa wǎarata jara-e bida ak'ajida. ³² Mamĩda awaraapa jara bi mi ichi Warra. Mia k'awa bi irua ichita wǎarata jarapari. ³³ Parãpa eperãarã pẽidak'ãri Juan Bautistamaa iidide, irua p'anauda wǎarata paji. ³⁴ Mia p'ua-e bida aji, eperãpa jarada. Mamĩda mǎga jaraji parãpa k'irãpadamerã Juanpa jarada mǎik'aapa mide ijãadamerã. Mǎgá mia parã o k'achiadeepa k'aripa atai. ³⁵ Juan urua pik'a bapachi lamparak'a na p'ek'au eujã p'ãriu

pik'a bide. Maapai parã o-ia p'anapachida iru ome ma urua pik'a bide. ³⁶ Mamïda ne-inaa piara paraa Juanpa jarada k'ãyaara. Mia ne-inaa jõma oopari mi Ak'õrepa k'ïsia iru bik'a. Mãga ook'ãri, ak'ipipari wãara irua mi pëiji. ³⁷ Irua pida ak'ipidoo mi pëiji, parãpa jara p'ani mïda waide iru pedee ùridak'aa mãik'aapa iru k'ïra unudak'aa. ³⁸ Ma awara parãpa ak'ipipata iru pedee jara pëida wãara ijãadak'aa, irua pëidade ijãada-e p'anadairã. ³⁹ Parãpa Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda pi-ia ak'ipata, ijãapata perã ma k'aurepa it'aa wãdait'ee. Mãgí ùraade mideta jara bi. ⁴⁰ Mamïda parãpa mide ijãa k'iniada-e p'ani, mia parã it'aa wãpimerã.

⁴¹ Mia mãga jara-e paji k'inia bairã eperãarãpa mi ak'idamerã eperã t'ãri piak'a. ⁴² Ma awara mia parã k'awa bida aji. Wãara Tachi Ak'õre k'inia iru p'anada-e. ⁴³ Mi chejida aji, mi Ak'õre pari. Mamïda parãpa mi auteebaida-e paji. Jõdee awaraa eperã ichi k'inia cheru pirã, mata parãpa auteebaipata. ⁴⁴ ¿Sãga mide ijãadayama? aji. Jiripata eperãarãpa parã ak'idamerã judiorã pia beerãk'a, jiridai k'ãyaara Tachi Ak'õrepa parã ak'imerã ichideerãk'a. ¡Iru aupaita Ak'õre Waibia! ⁴⁵ K'ïsiañati mia parã imiateeit'ee mi Ak'õre k'ïrapite. Ma k'ãyaara Moisepa p'ãdapa parã imiateepari, ma ùraade ijãa p'ani mïda. ⁴⁶ Parãpa wãara Moisepa p'ãda ijãadap'edaa paara, ichiaba mide ijãak'ajida, irua mide p'ãda perã. ⁴⁷ Mamïda wãara irua p'ãda ijãada-e p'anadairã, audupãra mi pedee ijãada-e pai.

6

Jesupa eperãarã cinco mil nek'opida (Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Ma t'ëepai, Jesús wãji Galilea Lago k'ïraik'a eeree. Mãgí lago ichiaba t'ïjarapata Tiberias. ² Eperãarã chok'ara iru t'ëe nipapachida, irua k'ayaa beerã jipada perã mãik'aapa ãrapa unudap'edaa perã irua oo bi ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ³ Mãpai Jesús wãji ee nok'odee mãik'aapa su-ak'i banaji chi k'õp'ãyoorã ome. ⁴ Judiorã Pascua fiesta ïri pa baji. ⁵ Jesupa unuk'ãri ma eperãarã chok'ara ichi t'ëe che wãda, Felipemaa mãgaji:

—¿Sãma chik'o netodait'eema aji, na eperãarã jõmaweda nek'odamerã?

⁶ Jesupa k'awa baji k'ãata ooit'ee. Mapa iidiji k'awaait'ee k'ãata p'anau Felipepa. ⁷ Felipepa p'anauji:

—Doscientos denariopa pida araa-e pak'aji, pan netodait'ee ma-ãri ma-ãria pida k'odamerã.

⁸ Mãpai Jesús k'õp'ãyo Andrés, Simón Pedro ïpemapa mãgaji:

⁹ —Nama bida aji, warra aba. Ichia iru bida aji, pan cebadadee ooda joisomaa mãik'aapa chik'o omé. Mamïda, ¿k'ãata araayama aji, na eperãarã see n'ibi-it'ee?

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—Jarãti jõmaweda su-ak'i p'aneedamerã.

Mama p'ũajara jep'eda paraaji. Mama su-ak'i p'aneejida. ãchi imik'ïraarã cinco mil paji. ¹¹ Jesupa ma pan jita atap'eda, it'aa t'ïji gracias jarait'ee mãik'aapa jõmaarãmaa jedepiji. Ichiaba mãga ooji chik'o ome. ¹² Jõmaweda bi jãwaa p'aneedak'ãri, Jesupa chi k'õp'ãyoorãmaa mãgaji:

—Chi n'ibeeda p'e atadapãde aji, maarepida ãrinaamerã.

¹³ ãrapa ipurujida k'oraa docena aba ma pan joisomaadeepa. ¹⁴ Eperãarãpa unudak'ãri Jesupa oo bi ma ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa, jarapachida:

—Wãara nata Ak'õre pedee jarapari tuchia ni p'anadap'edaa chemerã na p'ek'au eujãdee. ¹⁵ Mamïda Jesupa k'awa bada perã ichi rey papi k'inia p'ani, ee nok'odee waya wãji, ituaba ba k'inia bada perã.

Jesús pania ïri t'ia nipada (Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ P'ãriupodopa Jesús k'õp'ãyoorã lagoon idee chejida ¹⁷ mãik'aapa barcode bataudap'eda, Capernaum p'uurudee wãjida. P'ãriudaik'ãri, waide Jesús pache-e baji. ¹⁸ Mãgá ãchi ituaba wãrutade p'usara t'o nĩbeeji, nãu golpe p'ua nĩbada perã. ¹⁹ Tok'esaa wã nidade kilometro joisomaa maa-e pirã seis, unujida Jesús barco k'ait'a t'ia cheru pania ãri. Mãpai ãchi p'eradachida. ²⁰ Mãpai irua mägaji:

—¡P'eranãati! ¡Mida! aji.

²¹ Æchia mãga ùridak'ãri, o-ãa iru bateau atajida. Taarã-ee panajida ãchi wã ni-padap'edaamaa.

Eperãarãpa Jesús jiridap'edaa

²² Ai norema eperãarã lagoon k'ĩraik'a eere p'anadap'edaarãpa k'awaajida Jesús k'õp'ãyoorã wãdap'edaa barco mama badade. Ichiaba k'awaajida Jesús ãra ome wã-e pada. ²³ Mãga nide barco pachejida Tiberias p'uurudeepa, Jesupa Ak'õremaa gracias jarap'eda, eperãarãpa pan k'odap'edaa k'ait'a. ²⁴ Mãgá eperãarãpa Jesús chi k'õp'ãyoorã ome mama unuda-e pak'ãri, ma barcode bataudap'eda, Capernaum p'uurudee wãjida iru jiride.

Eperã Jesude ijãa bi ichita chok'ai bapariit'ee

²⁵ Ma eperãarã lagoon k'ĩraik'a eere panadak'ãri, Jesús ununajida mãik'aapa iidijida:

—Tachi Jarateepari, ¿sãaweda pachejima? ajida.

²⁶ Jesupa mägaji:

—Mia wãarata jararu. Parãpa mi jiri nidade aji, mia parã bi jãwaa netawada perã, jiridai k'ãyaara k'awaadait'ee mia ne-inaa pi-ia oopari eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ²⁷ Mimianãati chik'o k'odait'ee aupai, mãgee chik'o jõpari perã. Ma k'ãyaara mimiatĩ k'awaadamerã mi, chi ne-inaa jõk'aa. Mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema k'aurepata parã ichita p'anapataadai Tachi Ak'õre ome. Irua ak'ipi bi mi pia ak'i bapari, iru juapa mia ook'ãri ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa.

²⁸ Mãpai arii p'anadap'edaarãpa Jesumaa iidijida:

—¿K'ãata oodayama ajida, Tachi Ak'õrepa tai pia ak'ipariimerã?

²⁹ Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa k'inia bida aji, ijãadamerã eperã irua na eujãdee pëidade.

³⁰ Mãpai iidijida:

—¿K'ãata pia ooit'eema ajida, taipa ijãadamerã pi Tachi Ak'õrepa pëida? ¿K'ãata pia taimaa ak'ipiit'eema? ³¹ Eujã pania wëe bide tachi chonaarãpa it'aripema chik'o *maná*, k'ojidada ajida, Tachi Ak'õre Æraa p'ãdade jara bik'a:

'Tachi Ak'õrepa ãramaa it'aripema chik'o teeji nek'odamerã.'

(Ex 16.4)

³² Jesupa p'anauji:

—Mia wãarata jararu. Moisepa parãmaa mãgĩ chik'o tee-e paji. Mi Ak'õre it'aripemapata chik'o jõmaweda teepari. Mãgĩ chik'o chi pipiara bi-e paji. ³³ Chi pipiara bita it'ariipa cheji na p'ek'au eujãdepemaarã chok'ai p'anapiit'ee ichita p'anapataadamerã.

³⁴ Æchia mägajida:

—Tai-it'ee mãgĩ chik'ota teeparĩji.

³⁵ Mãpai Jesupa mägaji:

—Mida aji, chi chik'o eperãarã ichita chok'ai p'anapipari. Eperã ewaa nek'oda jarrapisia-e bik'a mãik'aapa chi ewaa ne-inaa toda opisia-e bik'a, mãga pik'a eperã mide ijãa bi o-ãa bapariit'ee. ³⁶ Mamĩda mia parãmaa et'ewa jaradak'a, parãpa mide ijãada-e p'ani, mi unupata mĩda. ³⁷ Jõmaweda eperãarã mi Ak'õrepa mi jua ek'ari bida mimaa chedait'ee. Chi cherutaarãmaa mia k'inia-eda a-e pait'ee. ³⁸ Mi it'ariipa che-e paji ooit'ee michia oo k'iniata. Ma k'ãyaara cheji ooit'ee mi Ak'õrepa k'inia bik'a. ³⁹ Ma-it'ee mi pëiji;

jōmaweda mi jua ek'ari bidaarã ak'i bamerã apida atuanaamerã. Māgá Ak'õre ewari waibia ewate ãra chok'ai p'irabaidait'ee. ⁴⁰ Mi Ak'õrepa k'inia bi jōmaweda ichi Warra k'awa p'anirã m̄aik'aapa irude ijãa p'anirã it'aa wādamerã. Ak'õre ewari waibia ewate miata m̄agirã p'irabaipiit'ee.

⁴¹ Māpai judiorã poro waibiarãpa Jesús āp̄ite pedee k'achia pedee p'aneejida irua jarada perã: “Mida aji, chi chik'o it'ariipa cheda”. ⁴² Maperã m̄agajida:

—¿Nāgi-ek'ã Jesús, José warra? Taipa k'awa p'anida ajida, chi ak'õre m̄aik'aapa chi nawe. ¿Sāgapi it'ariipa chejida a bima? ajida.

⁴³ Māpai Jesupa m̄agaji:

—¡Pedee k'achia pedee amáati! ⁴⁴ Mi Ak'õrepa mi p̄eiji. Eperã apida mimaa p'oyaa cheda-eda aji, irua anee-emã. Ak'õre ewari waibia ewate irua aneeda eperãarã mia p'irabai atait'eeda aji. ⁴⁵ Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade jara bi:

‘Tachi Ak'õrepa eperãarãmaa ichi ũraa jarateeit'ee.’ (Is 54.13)

Mapa jōmaarãpa iru ũraa ũri p'ani m̄aik'aapa k'awaa wāda mimaa chedait'ee.

⁴⁶ Mia m̄aga jarak'ãri, jara k'inia-e bi eperãarãpa Tachi Ak'õre unupata. Eperã apidaapa Tachi Ak'õre unuda-e p'ani. Irua it'ariipa p̄eidapapaita iru unupari. ⁴⁷ Mia wāarata jararu. Eperãpa mide ijãa bi it'aa wāit'ee. ⁴⁸ Mida aji, chi chik'o eperãarã ichita chok'ai p'anapipari. ⁴⁹ Parã chonaarã eujã pania wēe bide wāyaadak'ãri, *maná* k'ojidada aji. Mam̄ida ma chik'opa ãra ichita chok'ai p'anapi-e paji, ai t'ēepai āchi piudap'edaa perã. ⁵⁰ Mia “chik'o” ak'ãri, jara k'inia bi chik'o it'ariipa cheda. Eperãpa m̄agí chik'o k'oru p̄irã, atua-e. ⁵¹ Mida aji, ma chik'o it'ariipa cheda eperãarã chok'ai p'anapiit'ee. Chi nāgí chik'o k'o b̄ipa ichita chok'ai bapariit'ee. Nāgí chik'o mi k'ap'ia, mia teeit'eeda aji, piumerã jōmaarã pari, ichita chok'ai p'anapataadamerã.

⁵² Māga ũridak'ãri, judiorã aupedee para beeji:

—¿Sāga na eperãpa tachimaa ichi k'ap'ia k'opiit'eema? ajida.

⁵³ Māpai Jesupa m̄agaji:

—Mia wāarata jararu. Parãpa Eperã Ak'õre Truadepema k'ap'ia k'oda-e p̄irã m̄aik'aapa iru waa toda-e p̄irã, it'aa wāda-e pai. ⁵⁴ Chi mi k'ap'ia k'o b̄ipa m̄aik'aapa mi waa to b̄ipa Ak'õre eujãde banait'ee. Ak'õre ewari waibia ewate miata iru chok'ai p'irabai atait'ee. ⁵⁵ Mapa mi k'ap'iaata chi chik'o pipiara bida aji. Ichiaba mi waata chi ba pipiara bida aji. ⁵⁶ Chi mi k'ap'ia k'o b̄ipa, ichiaba mi waa to b̄ipa mi ome araa bapariit'eeda aji. ⁵⁷ Mi Ak'õre ichita chok'ai bapari; mi jida auk'a. Irua mi p̄eiji mi k'ap'ia k'opataarã ichita chok'ai p'anapimerã. ⁵⁸ Mia jara bida aji, chik'o it'ariipa chedade. Nāgí chik'o parã chonaarãpa *maná* k'odap'edaak'a bi-e. Ārapa *maná* k'ojida. Mam̄ida ma chik'opa ãra ichita chok'ai p'anapi-e paji, ai t'ēepai piudap'edaa perã. Jōdee chi nāgí chik'o k'o b̄ipa ichita chok'ai bapariit'ee.

⁵⁹ Jesupa ma jōma jara aupada jarateeji Tachi Ak'õre ũraa jarateepata tede Capernaum p'uurude.

Jesupa jarada sāga eperãarã it'aa wādai

⁶⁰ Jesupa jarateemaa bi ũridak'ãri, iru ome nipapataarãpa m̄agajida:

—Pia jara bi p'oyaa k'awada-eda ajida. ¿K'aipa ijāyama? ajida.

⁶¹ Jesupa k'awa bada perã ichi āp̄ite m̄agá pedeemaa p'ani, iidiji:

—¿Na pedee parãpa k'achia ũri p'anik'ã? aji. ⁶² Māgara audupiara ijāada-e pai, parãpa Eperã Ak'õre Truadepema unuruta p̄irã it'aa wāru ichi badamaa. ⁶³ Tachi Ak'õre Jaurepa eperãarã ichita chok'ai p'anapipari. Tachi k'iradoopa apida ichita chok'ai p'anada-e pai. Mia jaradak'a parãpa mi k'ap'ia k'oruta p̄irã, pia jarait'eera, mide wāara ijāaruta p̄irã, Tachi Ak'õre Jaure cheit'ee parã ichita chok'ai p'anapide. ⁶⁴ Mam̄ida waide parã ũk'uru ijāada-e p'ani.

Jesupa māga jaraji ai naaweda k'awa bada perã k'airãpa ijãada-e p'ani māik'aapa k'aipa ichi traicionaait'ee. ⁶⁵ Ichiaba māgaji:

—Mapa mia parãmaa jaraji eperã apida mĩmaa p'oyaa cheda-eda aji, mi Ak'õrepa anee-e pirã.

⁶⁶ Maadamãiipa chok'ara Jesús ome nipadap'edaarãpa iru atabaibëijida. ⁶⁷ Mãpai Jesupa iidiji chi k'õp'ãyoorã docemaa:

—¿Parã jida ichiaba wã k'inia p'anik'ã? aji.

⁶⁸ Simón Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, pik'a awaraa wẽ-e. Pi ũraa k'aurepa k'awa p'ani it'aa wãdait'ee. ⁶⁹ Taipa pide ijãa p'anida ajida, māik'aapa k'awa p'ani pi chi k'achia wẽe bapari, Tachi Ak'õrepa pëida.

⁷⁰ Jesupa p'anauji:

—Mia parã doce weda jirit'erajida aji. Mamĩda parãdepema aba netuara eere bida aji.

⁷¹ Jesupa māga jarak'ãri, jara k'inia baji Simón Iscariote warra Judapa ichi traicionaait'ee, chi k'õp'ãyoorã docedepema paji mĩda.

7

Jesús ñpemaarãpa irude ijãada-e padap'edaa

¹ Ma t'ëpai Jesús nipaji Galilea eujãde. Judea eujãde ba k'inia-e paji, judiorã poro waibiarãpa iru jiri p'anadap'edaa perã peepit'aadait'ee.

² Mamĩda judiorã fiesta Rancho Oopata ñri p'anadap'edaa perã, ³ Jesús ñpemaarãpa māgajida:

—Nama beenaapãde ajida. Wãpãde ajida, Judea eujãdee, arapemaarã pide ijãapataarãpa ichiaba pia ne-inaa oo bi ak'idamerã. ⁴ Eperãpa ichia oo bi merak'aa ma oo bi k'awapi k'inia bi pirã. Mapa pia ne-inaa oo bi nama jõmaarãmaa ak'ipinapãde aji.

⁵ Mãga jarajida chi ñpemaarãpa pida ijãada-e p'anadap'edaa perã iru Tachi Ak'õrepa pëida. ⁶ Mãpai Jesupa māgaji:

—Ewari Tachi Ak'õrepa awara bida ma-it'ee waide pa-e bida aji. Mamĩda parã wã k'inia p'anadak'ãri, wãdaipia bi. ⁷ Na p'ek'au eujãdepemaarãpa parã k'ĩra unuamaa iru p'anadak'aada aji. Mamĩda mi k'ĩra unuamaa iru p'anapata, mia jarapari perã ãchia k'achia oopata. ⁸ Wãti fiestadee. Mi wã-eda aji, waide mi ewari pa-e perã.

⁹ Mãga jarap'eda, beeji Galilea eujãde.

Jesús fiesta Rancho Oopatade bada

¹⁰ Mamĩda chi ñpemaarã wãdap'edaa t'ëpai, Jesús ichiaba wãji ma fiestadee. Mamĩda awaraarã ome wã-e paji. Ituaba miru wãji, chi k'õp'ãyoorã ome. ¹¹ Mãmisa judiorã fiestade p'anadap'edaarãpa Jesús jiripachida māik'aapa māgapachida:

—¿Sãma bima apachida, jã eperã?

¹² Eperãarã chok'ara ãchi pitapai osausawaa pedeepachida iru ãpite. Ũk'uruurãpa māgapachida:

—Jã eperã t'ãri pia bapari.

Mamĩda awaraarãpa māgapachida:

—Jã eperãpa eperãarã k'ũramaa nipapari.

¹³ Mamĩda judiorã poroorã waidoopa, jõmaarã taide apidaapa māga jarada-e paji.

¹⁴ Ma fiesta tomia esa-auk'a wãyaa wãde Jesús t'ũji Ak'õre te waibiade māik'aapa jarateemaa beeji. ¹⁵ Arii p'anadap'edaa judiorã ak'ĩtrua para beeji māik'aapa iidijida:

—¿Sãgapi na eperãpa Tachi Ak'õre Ũraa audú k'awa bima ajida, estudia-e padata awaraarãk'a?

¹⁶ Jesupa p'anauji:

—Michi k'ĩsiadoopa jaratee-e bida aji. Mia jaratee bi mi pëidapa jarateepi bik'a. ¹⁷Eperãpa oo k'inia bi pirã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, ma eperãpa k'awaait'ee mia wãara jarateemaa bi Ak'õre Ũraa, maa-e pirã wãara jarateemaa bi michi k'ĩsiadoopa. ¹⁸Eperãpa ichi k'ĩsiadoopa jarateek'ãri, mãga oopari awaraarãpa ichi t'o p'anadamerã. Mamĩda eperãpa jarateek'ãri awaraarãpa Tachi Ak'õre Ũraa pia ak'i p'anapataadamerã, mãgipa wãarata jarateepari. Seewa jarak'aa mãik'aapa eperãarã k'ũrak'aa.

¹⁹'Moisepa parã chonaarãmaa Ak'õre Ũraa p'ã teeji. ¿Wãara-ek'ã? Mamĩda apidaapa ichita oodak'aa ma ũraade jara bik'a. ¿Sãap'eda parãpa mi peet'aa k'inia p'anima? aji.

²⁰Arii p'anadap'edaarãpa mãgajida:

—¿Netuara pi k'ap'iade merãtia bi-ek'ã? ajida. ¿K'aipa pi jiri bima ajida, peet'aait'ee?

²¹Jesupa mãgaji:

—Parãpa ijãa p'ani ñipata ewate mimiadaik'araa bida aji, Moisepa p'ãdade mãga jara bairã. Mapa parã jõmaweda p'era pik'a para baji, ñipata ewate mia ook'ãri ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ²²Mamĩda ñipata ewate parãpa paara ne-inaa oopata. Pãchi imik'ĩra warrarã k'ap'iade tauchaa bipata. Mãga oopata Moisepa jarada perã mãga oodamerã. (Wãara Moisepa naapiara mãga oopi-e paji. Iru t'oi naaweda, parã chonaarãpa mãga oopachida.) ²³ñipata ewate parãpa mãga oopata, oo k'inia p'anadairã Moisepa p'ãdade jara bik'a. Mãga bita, ¿sãap'eda k'ĩrau p'anima aji, ñipata ewate mia eperã jipada perã? ²⁴Mia oo bi ñripai ak'inãati jaradait'ee pia wa k'achia. Ak'iti Tachi Ak'õrepa mi ak'iparik'a, iruapai jarapii perã chisãgí pia mãik'aapa chisãgí k'achia.

Jesús it'ariipa pëida

²⁵Maapai Jerusalén p'uurudepemaarãpa iidi para beeji:

—¿Nãgí eperã-ek'ã ajida, tachi poroorãpa jirimaa p'ani peet'aadait'ee? ²⁶Jãma jõmaarã taide pedeemaa bi. Mamĩda apidaapa jarada-e p'ani iru pedeenaamerã. ¿Tachi poroorãpa ijãa p'anik'ã na eperã Mesías, Tachi Ak'õrepa pëida tachi k'aripamerã? ²⁷Taipa k'awa p'ani sãmapema na eperã. Mamĩda Mesías chek'ãri, apidaapa k'awada-e pait'ee iru sãmapema.

²⁸Mãimisa Tachi Ak'õre te waibiade Jesupa jarateemaa baji. Mãirã pedee ũrik'ãri, Jesupa golpe mãgaji:

—Wãara parãpa mi k'awa p'ani mãik'aapa k'awa p'ani mi sãmapema. Mamĩda michi k'ĩradoopa che-e bida aji. Abaapa mi pëiji. Mãgí wãara bapari. Mamĩda parãpa iru k'awada-e p'ani. ²⁹Jõdee mia iru k'awa bi, iru baparimãiipa cheda perã. Iruata mi pëijida aji.

³⁰Mãga ũridak'ãri, Jesús jita atadait'ee paji. Mamĩda p'oyaada-e paji, at'ãri iru ewari-maa pa-e bada perã. ³¹Mãga baji mĩda judiorã poroorã ome, eperãarã chok'ara Jesude ijãajida mãik'aapa mãgapachida:

—Mesías chek'ãri, ¿ne-inaa piara ooik'ã ajida, na eperãpa oo bi k'ãyaara?

Fariseorãpa Jesús jita ata k'inia p'anadap'edaa

³²Fariseorãpa ũrijida eperãarã mãgá pedee p'ani. Mapa ma fariseorãpa p'aareerã poroorã ome pëijida Tachi Ak'õre te waibia jãapataarã Jesús jita atadamerã. ³³Mamĩda Jesupa mãgaji:

—Mi parã ome mak'iaara taarã-eda aji. Ma t'ëepai mi waya wãit'ee mi pëida baparimaa. ³⁴Parãpa mi jiridayada aji. Mamĩda mi unuda-e pait'ee, p'oyaa wãdak'aa perã mi wãit'ee bima.

³⁵Mãpai judiorã poroorã pedee para beeji:

—¿Sãmapì wãit'eema ajida na eperã, tachia p'oyaa unuda-e pait'ee? ¿Tok'esaa wãit'ee-epaa jarateede judiorãmaa, k'ira tewaraarã p'uurudepemaarãmaa, maa-e pirã judio-eerãmaa? ³⁶ ¿K'ãata jara k'inia bima ajida, irua jarak'ãri: “Parãpa mi jiridait'ee. Mamïda mi unuda-e pait'ee, p'oyaa wãdak'aa perã mi wãit'ee bima?”

Ak'õre Jaurepa eperãarã chok'ai p'anapipari

³⁷ Fiesta Rancho Oopata jõ wãda ewate, ma ewari waibiara paji. Ma ewate Jesús bainĩ beeji mãik'aapa golpe pedeeji:

—Apida opisia bi pirã, mimaa chepãde aji, tode. ³⁸ Chi mide ijãa bi bait'ee Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a:

‘Eperã t'ãrideepa to chak'ek'a jĩchooyada aji, paniapa eperãarã chok'ai p'anapiparik'a.’ (*Is 55.1*)

³⁹ Ma pedee “paniapa eperãarã chok'ai p'anapiparida” ak'ãri, Jesupa jara k'inia baji Tachi Ak'õre Jaure, mãgí peiit'ee bada perã irude ijãapataarãmaa. Mamïda Jesupa mãga jarak'ãri, waide Ak'õre Jaure pei-e paji, ichi waide it'aa wã-e bada perã.

Eperãarã k'isia awara-awaraadaidap'edaa

⁴⁰ Ma pedee ùridak'ãri, eperãarã ùk'uruurãpa mãgapachida:

—Wãara, na eperã Ak'õre pedee jarapari.

⁴¹ Awaraarãpa mãgapachida:

—Na Mesías, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.

Mamïda awaraarãpa mãgapachida:

—Mãga-epi. ¿Sãga Mesías adaima? Iru Galilea eujãdepema. Galilea eujãdeepa Mesías uchiala-e pait'ee. ⁴² ¿Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi-ek'ã ajida, Mesías uchiala'ee Rey David èreerãdeepa mãik'aapa t'oit'ee Belén p'uurude Rey David t'odamãi?

⁴³ Mapa eperãarã k'isia awara-awaraadachida. Ùk'uruurãpa ijãajida Jesús Tachi Ak'õrepa pëida; ùk'uru ijãadak'aa paji. ⁴⁴ Mãrãpa Jesús jita ata k'inia p'anajida. Mamïda apidaapa p'oyaa ooda-e paji.

Judiorã poroorãpa Jesude ijãada-e p'anadap'edaa

⁴⁵ Mãpai Tachi Ak'õre te waibia jãapataarã ãchi pëidap'edaarãmaa chejida. Pachedak'ãri, fariseorãpa mãik'aapa p'aareerã poroorãpa iidijida:

—¿Sãap'eda Jesús aneeda-e pajima? ajida.

⁴⁶ Ma Ak'õre te waibia jãapataarãpa p'anaujida:

—¡Eperã apida pedeeda-eda ajida, mãgí eperãk'a!

⁴⁷ Mãpai fariseorãpa mãgajida:

—¿Parãpa pida irumaa k'ùrapijidak'ã? ajida. ⁴⁸ ¿Sãma tachi poroorãpa maa-e pirã tai fariseorãpa irude ijãa p'anima? ajida. ¡Mãga oodak'aa! ⁴⁹ Jã eperãarãpa k'awadak'aa Tachi Ak'õrepa Moiseama ùraa p'ãpida, irude ijãadak'aa perã. Mapa Ak'õrepa ãra k'achia ooit'ee.

⁵⁰ Mãpai fariseo Jesumaa naaweda wã bada, Nicodemopa mãgaji:

⁵¹ —¿Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade nãga jara bi-ek'ã? aji. Ùridaipia bi eperãpa jara bi mãik'aapa k'awaadaipia bi irua oo bi, jaradai naaweda ma eperã pia wa k'achia.

⁵² Æchia p'anaujida:

—¿Pi jida ichiaba Galilea eujãdepemak'ã? ajida. Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda pia léegi. Mãga oorù pirã, k'awaait'ee Tachi Ak'õre pedee jarapataarã Galilea eujãdeepa uchiadak'aa.

⁵³ [Mãpai jõmaweda wãjida ãchi te chaa.

8

¹ Mamĩda Jesús wãji Olivo Eedee. ² Ai norema tap'eda, waya cheji Tachi Ak'õre te waibiadee. Mama pachek'ãri, eperãarã chok'ara chejida irumaa. Mapa iru su-ak'i beeji mãik'aapa jarateemaa beeji.

Wëra chi k'ima-ee ome k'ãida

³ Moisepa p'ãda jarateepataarãpa fariseorã ome aneejida wëra unu atadap'edaa p'ek'au oomaa bi. Eperãarã taide ata bijida ⁴ mãik'aapa Jesumaa mãgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa na wëra miak'ãi bita unujidada ajida, awaraa ome nĩbi.

⁵ Ak'õre Ũraa p'ãdade Moisepa jaraji nãgee wëraarã mãupa bat'a peet'aadamerã. Mamĩda taipa k'awaa k'inia p'ani ¿pia k'ãata jara bi?

⁶ Æchia mãga iidijida Jesupa Moisepa p'ãda merai jĩak'aapa. Mãgã imiateek'ajida. Mamĩda Jesupa made t'ĩupi-e paji. Edaa ijaabaip'eda, p'ãmaa beeji yooro p'orade ichi jua k'ĩpa. ⁷ Mãpai æchia iidi jõnde Jesús jĩp'a su-ak'i beeji mãik'aapa mãgaji:

—Naapiara ichimaa mãupa bat'apãde aji, parãdepema chi p'ek'au k'achia wëe bĩpa.

⁸ Maap'eda waya edaa ijaabaip'eda, yooro p'orade waya p'ãmaa beeji ichi jua k'ĩpa.

⁹ Mãgĩ pedee ũridak'ãri, jõmaweda aba-aba uchia wãdapa erreudachida. Naapiara wãjida chonaarã, maap'eda apemaarã. Jesús ituaba beeji mãgĩ wëra ome. ¹⁰ Mapa Jesús jĩp'a su-ak'i beep'eda, irumaa iidiji:

—¿Sãma p'anĩma? aji. ¿Apidaapa pi pee k'iniada-e pajik'ã? aji.

¹¹ Ma wërapa mãgaji:

—Apidaapa, Tachi Waibia.

Jesupa mãgaji:

—Mia pida pi pee k'inia-eda aji. İrá wãpãde aji, mãik'aapa İraweda p'ek'au k'achia oo amãaji.]

Jesús ĩdaa pik'a bi na p'ek'au eujãdepemaarã-it'ee

¹² Mãpai Jesupa waya jarateemaa beeji eperãarãmaa:

—Mida aji, ĩdaa pik'a bi na p'ek'au eujãdepemaarã-it'ee, mia ãramaa Tachi Ak'õre o ak'ipipari perã. Mide ijãa bi p'ãriu pik'a bide nipa-e pait'ee, Tachi Ak'õre k'awa-ee. Ma k'ãyaara ichita chok'ai bapariit'ee, ĩdaa pik'a bide Tachi Ak'õre ode nipapari perã.

¹³ Mãpai fariseorãpa irumaa mãgajida:

—Pichi k'ĩsiadoopa mãgĩ pedee jaramaa bida ajida. Awaraa wë-e perã auk'a jarait'ee, pari pi pedeemaa bida ajida.

¹⁴ Jesupa p'anauji:

—Mi pedee k'ãri, wãarata jarapari. Mia k'awa bida aji, sãmãik'aapa cheda mãik'aapa sãmaa wãit'ee. Jõdee parãpa mãga k'awada-e p'ani. ¹⁵ Awaraarãpa oo p'ani ĩripai ak'ipata jaradait'ee pia wa k'achia. Jõdee mia mãgã ak'ĩ-epi. ¹⁶ Mamĩda eperãpa oo bi ak'ik'ãri, mia jararu pirã pia wa k'achia, wãarata jarait'ee, mi pëidapa mi k'aripapari perã. Michi ituabaapa eperãarãpa oopata mãgã ak'ik'aa. ¹⁷ Pãchi ũraa p'ãdade jara bi eperã omeerãpa ne-inaa unudap'edaa auk'a jaradak'ãri, ma jarada wãara. Auk'a bi mi ome. ¹⁸ Michia oo bi jarapari mãik'aapa mi Ak'õre, mi pëidapa, auk'a jarapari.

¹⁹ Mãpai æchia iidijida:

—¿Sãma bĩma ajida, pi Ak'õre?

Jesupa p'anauji:

—Parãpa mi wãara k'awada-eda aji. Mi Ak'õre jida wãara k'awada-e. Mi wãara k'awa p'anadap'edaa paara, mi Ak'õre jida wãara k'awa p'anak'ajidada aji.

²⁰ Jesupa mãga jaraji, Tachi Ak'õre te waibiade primisia iapatamã jaratee bi misa. Eperãarã chok'ara mama wãyaa wãjida mĩda, apidaapa iru jitada-e paji irua jarateeda k'aurepa, ewari Tachi Ak'õrepa awara bida ma-it'ee waide pa-e bada perã.

Jesupa ichi wãit'ee bimaa p'oyaa wãda-eda ada

²¹ Māpai waya Jesupa mǎgaji:

—Mi āyaa wãit'eeda aji. Parāpa mi jiridait'ee. Mamīda mi unuda-e pait'ee. Atuadait'ee pāchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mapa mi wãit'ee bimaa parā p'oyaa wãda-eda aji.

²² Māga ũridak'āri, judiorā poroorā pedee para beeji:

—Tachi p'oyaa wãda-eda a bi, iru wãit'ee bimaa. ¿Ichi juadoopa piut'ee-epaama? aji.

²³ Māpai Jesupa āchima mǎgaji:

—Parā ek'aripemaarāda aji. Mamīda mi it'aripema. Parā na p'ek'au eujādepema. Mamīda mi na p'ek'au eujādepema-e. ²⁴ Mapa mia jaraji parā atuadait'ee pāchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Wāara mǎgá atuadait'eeda aji, ijāada-e p'ani pirā Mita jōmaarā Ak'ōre Waibia. Mia aupaita eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapii.

²⁵ Māpai irumaa iidijida:

—Pi, ¿k'aima? ajida.

Jesupa p'anauji:

—Mi chedak'āriipa, parāmaa mǎga jaraparida aji. ²⁶ Mia unupari pāchia ne-inaa k'achia oopata māik'aapa pedee chok'araapa parā imiateek'aji. Mamīda mǎga oo-e pait'ee. Jip'a jarait'ee mi pēidapa jarapi bik'a na p'ek'au eujādepemaarāmaa. Irua ichita wāarata jaraparida aji.

²⁷ Mamīda āchia k'awada-e paji, Jesupa jarak'āri ichi Tachi Ak'ōrepa pēida. ²⁸ Mapa Jesupa mǎgaji:

—Parāpa Eperā Ak'ōre Truadepema kurusode jiradak'āri peedait'ee, k'awaadait'ee Mita Tachi Ak'ōrepa pēida. Ma awara k'awaadait'ee mia ne-inaa jōma oopari irua oopi bik'a māik'aapa jōma jarapari irua jarapi bik'a. ²⁹ Mi pēida na p'ek'au eujādee mi ome baparida aji. Mi ituaba atabēi-epi, irua k'inia bik'a oopari perā.

³⁰ Jesupa mǎga jarak'āri, eperāarā chok'ara irude ijāajida.

Abrahamdeepa uchiadap'edaada apatap'edaarā

³¹ Māpai Jesupa judiorā irude ijāadap'edaarāmaa mǎgaji:

—Parāpa oo p'ani pirā mia ũraa bik'a, wāara mi k'ōp'āyoorā. ³² Māga ooruta pirā, k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida māik'aapa ma k'aurepa waa esclavoorā p'anada-e pait'eeda aji.

³³ Āchia p'anaujida:

—Tai Abrahamdeepa uchiadap'edaarā. Mapa tai esclavoorā-epi. Apidaa jua ek'ari p'anadak'aa. Tachi Ak'ōre juadepai p'anapata. ¿Sāap'eda taimaa jara cheruma ajida, waa esclavoorā p'anada-e pait'ee?

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Jōmaweda p'ek'au k'achia oopataarā esclavoorāk'a p'anida aji, p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata perā. ³⁵ K'ĩsiadáma nǎgide. Esclavo ichita ba-e chipari tede. Jōdee ma te chipari warra ichita bapari ma tede, ichi ak'ōrede perā. ³⁶ Mapa Tachi Ak'ōre Warrapa parā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa uchua ataru pirā, wāara uchiadait'ee. ³⁷ Mia k'awa bi parā Abrahamdeepa uchiadap'edaarā. Mamīda mi peet'aa k'inia p'ani, mi ũraa wāara ijāa k'iniada-e p'anadairā. ³⁸ Mia jaraparida aji, mi Ak'ōrepa mimaa ak'ipida. Jōdee parāpa oopata pāchi ak'ōrepa jarateedak'a.

³⁹ Māpai āchia mǎgajida:

—¡Tai ak'ōre Abrahamda! ajida.

Mamīda Jesupa p'anauji:

—Parā wāara Abraham warrarā pada paara, irua oodak'a ook'ajidada aji. ⁴⁰ Mamīda mǎga ooda-e p'ani. Mia parāmaa Tachi Ak'ōre wāarata jaraji, irua mimaa mǎga jarada perā. Mamīda irā parāpa mi peet'aa k'inia p'ani. Abrahampa mǎga oo-e paji Ak'ōre pedee jarapataarā ome. ⁴¹ Parāpa ne-inaa k'achia oomaa p'anida aji, pāchi ak'ōrepa ooparik'a.

Ãchia mǎgajida:

—¡Tai awaraa ak'õredeepa uchiada-e pajida! ajida. ¡Ak'õre abapaita iru p'anida! ajida.
¡Mǎgí Tachi Ak'õre!

⁴² Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õre wāara parā ak'õre pada paara, mi k'inia iru p'anak'ajidada aji, mi Tachi Ak'õremāiipa cheda perā. Mapa mi nama bi. Michi k'iradoopa nama che-e paji. Tachi Ak'õrépata mi pēiji. ⁴³ ¿Parāpa mia jaratee bi at'āri k'awada-e p'anik'ā? Parāpa mi ūraa ūri k'iniada-e p'ani. Maperāpi mia jara bi k'awada-e p'ani. ⁴⁴ Parā ak'õre Netuara Poro Waibia. Ichideerā perā ichia oopi k'iniata oo k'inia p'ani. Na eujā beedak'āriipa ichia eperāarā peeyaa bapari. Ma awara ne-inaa wāara unuamaa iru bapari, wāarata k'awak'aa perā. Seewa jarapari wāarak'a; mǎga bapari. Ichi seewa-idaa beerā ak'õre, seewa-idaa bapari perā. ⁴⁵ Mamīda mia Tachi Ak'õre wāarata jarak'āri, parāpa mi pedee ijāadak'aa. ⁴⁶ ¿K'aipa ak'ipii mia p'ek'au k'achia aba pida ooda? ¡Mǎga p'oyaa ooda-e! Mǎga bita, mia wāarata jarak'āri, ¿parāpa sǎap'eda mi pedee ijāada-ema? ⁴⁷ Tachi Ak'õredeerāpa iru Ūraa ūri k'inia p'anapata. Mamīda parā Ak'õredeerā-e p'anadairā, iru ūraa ūri k'iniadak'aada aji.

Abraham t'oi naaweda, Jesús bapachi

⁴⁸ Mǎpai judiorā poroorāpa Jesumaa mǎgajida:

—¿Pi Samariadepema-ek'ā? ajida. Ma awara pichi k'ap'iade netuara merātia bida ajida.

⁴⁹ Jesupa p'anauji:

—Mi k'ap'iade netuara wēe bida aji. Ma k'āyaara mia mi Ak'õre waawee bapari. Mamīda parāpa mi waaweedak'aa. ⁵⁰ Mia jiri-e bi eperāarāpa mi t'o p'anadamerā, mi Ak'õrepa mǎga k'inia bi mīda. Iruata ak'i bi parāpa oopata mǎik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ⁵¹ Mia wāarata jararu. Eperāpa mi ūraa ūrip'eda, ooru pirā ma ūraade jara bik'a, piu-e pait'eeda aji.

⁵² Mǎpai ma judiorāpa mǎgajida:

—¡īrapī k'awa p'ani wāara pi k'ap'iade netuara merātia bi! Abraham mǎik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarā jōmaweda piujida. Mamīda pia jara bi pi ūraa jara bik'a oopari piu-e pait'ee. ⁵³ Mǎgara, ¿pi waibiaara bik'ā tai chonaarāwedapema piuda Abraham k'āyaara? ¿Waibiaara bik'ā Tachi Ak'õre pedee jarapataarā piudap'edaa k'āyaara? ¿K'āata k'inia bima ajida, taipa k'īsiadamerā pide?

⁵⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia jarada paara mi waibiaara bi awaraarā k'āyaara, pari mǎga jarak'aji. Mamīda mi Ak'õrépata mǎga jarapari. Mǎgí Ak'õre parāpa “Tachi Ak'õre” apata. ⁵⁵ Mamīda parāpa Tachi Ak'õre k'awada-e p'ani. Jōdee mia iru wāara k'awa bi. Mia iru k'awa-e bida ada paara, seewa-idaa bak'aji parā jīak'a. Mamīda mǎga-e. Mia wāara iru k'awa bi mǎik'aapa oopari irua jara bik'a. ⁵⁶ Pāchi chonaarāwedapema Abraham o-īadachi mi na eujādee cheda unuit'ee bada perā. Wāara mǎga unuji mǎik'aapa o-īa beejida aji.

⁵⁷ Mǎpai āchia mǎgajida Jesumaa:

—Pi waide cincuenta años wēe bi. Mǎga bita, ¿Abraham unujida a bik'ā? ajida.

⁵⁸ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Abraham t'oi naaweda, Mita bapachida aji.

⁵⁹ Mǎga ūridak'āri, āchia mǎu p'e atajida bat'adait'ee Jesumaa, ichi Tachi Ak'õreda ada perā. Mamīda Jesús mirudachi mǎik'aapa Ak'õre te waibiaadeepa uchiadachi.

9

Jesupa tau p'āriu bada jipada

¹Maap'eda Jesús awara ãi wã nide unuji eperã tau p'ãriu bi ichi t'oru weda. ²Ma eperã unudak'ãri, Jesús ome nipapataarãpa iidijida:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ãare k'aurepata na eperã tau p'ãriu t'ojima? ajida. ¿Ichia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa pajik'ã ajida, maa-e pirã chi ak'õreerãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa?

³Jesupa p'anauji:

—Ichi k'aurepa-epi; ichiaba ichi ak'õreerã k'aurepa-epi. Tachi Ak'õrepa mãga t'opiji eperãarãpa ak'idamerã iruata ne-inaa pia ooi ma eperã k'ap'iade. ⁴Åstaawa tachia oodaipia bi mi pëidapa oopi bik'a, p'ãrik'ua pak'ãri, apidaapa mãga p'oyaa oodak'aa perã.

⁵Mi na p'ek'au eujãde bi misa, ïdaa pik'a bi na eujãdepemaarã-it'ee.

⁶Mãga jarap'eda, Jesupa eujãde idut'aaji mãik'aapa yooro p'ora ome p'oirat'aap'eda, tau p'ãriu bi taude p'urut'aaji. ⁷Mãpai mãgaji:

—Wãpãde aji, pichi tau siide pania t'ipata *Siloé* apatamaa. (Siloé jara k'inia bi “Pëida”.)

Mãpai tau p'ãriu bi wãji ichi tau siide. Åpítee chek'ãri, pia unu beeji. ⁸T'ëepai ma eperã k'ait'a p'anadap'edaarãpa mãik'aapa iru ne-iidimaa unudap'edaarãpa mãgapachida:

—¿Nãgí chi ne-inaa iidimaa su-ak'i bapariida-ek'ã? apachida.

⁹Ûk'uruurãpa mãgapachida:

—Jã ichipi.

Awaraarãpa mãgapachida:

—Jã iru-epi, iru k'ïra papaa bi mïda.

Mamïda ichia p'anauji:

—Mipi.

¹⁰Mãpai iidijida:

—¿Sãga ïrá pia unu bïma? ajida.

¹¹Ichia p'anauji:

—Eperã t'ïjarapata Jesupa iduba yooro p'ora ome p'oirap'eda, mi taude p'urut'aajida aji, mãik'aapa mãgaji: “Wãji pichi tau siide pania t'ipata *Siloé* apatamaa.” Aramãgá mi wãjida aji, mãik'aapa michi tau siit'aak'ãri, unuji.

¹²Mãpai ãchia iidijida irumaa:

—¿Sãma bïma ajida, ma eperã?

Ichia p'anauji:

—K'awa-e bïda aji.

Fariseorãpa tau p'ãriu badamaa iididap'edaa

¹³⁻¹⁴Jesupa ma yooro ook'ãri p'uruit'ee tau p'ãriu bada taude, ïipata ewate paji. Maperã judiorã poro waibiarãpa ma tau p'ãriu bada ateejida fariseorãmaa. ¹⁵Mãpai ãchia iidijida:

—¿Sãga ïrá unu bïma? ajida.

Ichia p'anauji:

—Yooro mi taude p'urujida aji. Maap'eda mia siit'aaji. Mapa ïrá pia unu bïda aji.

¹⁶Fariseorã Ûk'uruurãpa mãgajida:

—Jãgí eperã Tachi Ak'õrepa pëida-eda ajida, ïipata ewate mãga ooda perã. ¿Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi-ek'ã ajida, ïipata ewate mimiadaik'araa bi?

Mamïda awaraarãpa mãgapachida:

—¿Sãgá eperã p'ek'au k'achia ooparipa nãgee ne-inaa pia ooyama? ajida.

Mãgá ãchi k'ïsia awara-awaraadachida mãik'aapa ãchi k'õp'ãyoorã ome aupedee jõnapachida. ¹⁷Maap'eda waya iidijida naaweda tau p'ãriu badamaa:

—Pia ¿k'ãata k'ïsia bïma ajida, jã eperãpa pi tau jipadade?

Ichia p'anauji:

—Mi-it'ee iru Ak'õre pedee jaraparida aji.

¹⁸ Mamñda ma judiorãpa ijãada-e paji ma eperã wãara naaweda tau p'ãriu baji mãik'aapa ãra pia unu bi. Mapa chi ak'õre chi nawe ome t'ĩ pëijida. ¹⁹ Mãpai iidijida:

—¿Na parã warrak'ã? ajida. ¿Parãpa jaradaik'ã ichi tau p'ãriu t'oda? ¿Sãga ãra pia unu bima? ajida.

²⁰ Chi ak'õreerãpa p'anaujida:

—Taipa k'awa p'anida ajida, nãgí tai warra mãik'aapa k'awa p'ani ichi tau p'ãriu t'oda.

²¹ Mamñda k'awada-e ãra sãga ichi taupa unu bi. Ichiaba k'awada-e k'aipa ichi taupa unupiji. Iiditi irumaa. Iru chona bairã, ichi itu jarayada ajida.

²² Chi ak'õreerãpa mãga jarajida judiorã waidoopa. Ai naaweda judiorã poro waibiarãpa pedeteejida chi eperã Jesús Mesías aru pirã, waa t'ũpida-e pait'ee Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede. ²³ Mapa chi ak'õreerãpa jarajida: “Ichimaa iiditi. Iru chona bida” ajida.

²⁴ Maperã judiorã poro waibiarãpa waya t'ĩ pëijida ma naaweda tau p'ãriu bada mãik'aapa mãgajida:

—Wãara jarapãde ajida, Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Taipa k'awa p'anida ajida, jã eperã p'ek'au k'achia ooyaa bapari.

²⁵ Ichia p'anauji:

—Mia k'awa-e bida aji, ma eperãpa p'ek'au k'achia oopari wa mãga-e. Nãgapai k'awa bi. Mi tau p'ãriu baji. Mamñda ãra pia unu bida aji.

²⁶ Waya iidijida:

—¿K'ãata oojima? ajida. ¿Sãga pi tau pia unupijima? ajida.

²⁷ Ichia p'anauji:

—Mia parãmaa jarajida aji. Mamñda mi pedee ijãada-e p'ani. ¿Waya jarapi k'inia p'anik'ã? ¿Parãpa ichiaba irude ijãa k'inia p'anik'ã? aji.

²⁸ Mãga ũridak'ãri, ik'achia pedee p'aneejida ma tau p'ãriu badamaa:

—¿Piata jã eperãpa jaratee bide ijãa bida! ajida. ¿Jõdee taipa Moisepa p'ãdade ijãapata!

²⁹ Taipa k'awa p'anida ajida, Tachi Ak'õrepa Moisemaa pedeeda. Mamñda k'awada-eda ajida, sãmãik'aapa cheji jã eperã.

³⁰ Ichia p'anauji:

—¿Sãga? ¿Parãpa k'awada-eda a p'ani sãmãik'aapa cheji! ¿Mamñda irua mi tau unupiji!

³¹ Jõmaarãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa p'ek'au k'achia ooyaa beerã pedee ũrik'aa. Mamñda ũripari ichimaa it'aa t'ĩpataarã pedee, mãirãpa irua k'inia bik'a oopata perã. ³² Na p'ek'au eujã beedak'ãriipa waide ũridak'aa eperãpa tau p'ãriu bee pia unupida. ³³ Ma eperã Tachi Ak'õrepa pëi-e pada paara, nãgee ne-inaa oo-e pak'ajida aji.

³⁴ Mãpai ma fariseorã k'ĩraudachida mãik'aapa mãgajida:

—Pichi t'oru weda p'ek'au k'achia ooyaa bapari. Mãga bita, ¿taimaa jaratee k'inia bik'ã? ajida.

Maap'eda taawaa jëret'aajida.

Tau p'ãriu pik'a p'anirãpa Tachi Ak'õre k'awada-e

³⁵ Jesupa k'awaaji mãgí tau p'ãriu bada taawaa jëret'aadap'edaa. T'ëepai iru ome unuk'ãri, iidiji:

—¿Pia Eperã Ak'õre Truadepemade ijãa bik'ã? aji.

³⁶ Ichia p'anauji:

—Mimaa jarapãde aji, k'aita pia jara bi. Mia irude ijãait'ee.

³⁷ Jesupa mãgaji:

—Pia mãgí unuda; mida aji, pi ome pedeemaa bi.

³⁸ Mãpai Jesús k'ĩrapite bedabajiji mãik'aapa mãgaji:

—Tachi Waibia, mia ijãa bida aji.

³⁹ Ma t'ëepai Jesupa mägaji:

—Mi na p'ek'au eujādee chejida aji, eperāarā ak'ide, k'awaaitee wāara ijāa p'ani wa ijāada-e p'ani. Chejida aji, Tachi Ak'ōre k'awapiit'ee tau p'āriu pik'a beerāmaa, āchia iru k'awaadamerā. Ichiaba cheji ak'ipiit'ee tau īdaa pik'a beerāmaa, āchia Tachi Ak'ōre wāara k'awada-e p'ani.

⁴⁰ Fariseorā ūk'uruurāpa māga ūridak'āri, iidijida:

—¿K'āata jara k'inia bima? ajida. ¿Tai jida Tachi Ak'ōre k'awada-e p'anik'ā? ajida.

⁴¹ Jesupa p'anauji:

—Parā māga p'anadap'edaa paara, apidaapa parā imiateeda-e pak'aji. Mamīda parāpa jarapata Tachi Ak'ōre wāara k'awa p'ani. Māga jaradak'āri, p'ek'au k'achia oomaa p'ani, seewa jara p'ani perā.

10

Ovejaarā ak'ipari nepirida

¹ Māpai Jesupa mägaji:

—Mia wāarata jararu. Eperāarā oveja k'āipatamāi t'ūdak'āri, puerta eere t'ūpata. Maperā eperā ma puerta eere t'ū-e pirā, māgí nechiyaa bi. ² Mamīda chi eperā puerta eere t'ūpari; māgí chi ovejaarā ak'ipari. ³ Puerta jīparipa ewapari māgí oveja ak'ipari t'ūmerā. Māpai irua ichi ovejaarā aba-abaa t'ipari. Ma ovejaarāpa iru pedee k'awapata perā, āchi k'āipatamāiipa uchiadak'āri, iru t'ēe k'ūp'ee wāpata. ⁴ Ichi ovejaarā jōmaweda uchua atak'āri, āra naa wāpari māik'aapa chi ovejaarā iru t'ēe wāpata, chipari pedee k'awapata perā. ⁵ Mamīda awaraa eperāpa ma ovejaarā atee k'inia bi pirā, wādak'aa māgí ome. Āyaa wāpata, māgí pedee k'awadak'aa perā.

⁶ Jesupa māga nepiriji jarateeit'ee ma fariseorāmaa. Mamīda āchia k'awada-e paji irua k'āata jara k'inia bada.

Jesupa ichideerā pia ak'ipari

⁷ Mapa Jesupa āchima waya mägaji:

—Mia wāarata jararu. Mida aji, ma puertak'a, ovejaarā t'ūpatamāi. ⁸ Jōmaarāpa mi naa jara chedap'edaa āchita Tachi Ak'ōrepa pēida, nechiyaa beerāk'a p'anajidada aji. Mapa michi ovejaarā, pia jarait'eera, michideerāpa māirā pedee ijāada-e paji. ⁹ Mida aji, puertak'a bi. Mia eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atapari t'ūdamerā michi jua ek'ari michideerā ome. Oveja ak'ipari pia bīpa ichi ovejaarā ak'iparik'a, māga pik'a mia michideerā ak'ipari māik'aapa k'aripapari pia p'anapataadamerā.

¹⁰ Chi nechipari chepari nechiait'ee aupai māik'aapa peeit'ee aupai; ichiaba ne-inaa jōma p'e atadariit'ee aupai. Jōdee mi nama cheji eperāarā pia p'anapiit'ee māik'aapa ichita p'anapiit'ee Tachi Ak'ōre ome.

¹¹ Mi chi ovejaarā ak'ipari t'āri piara bik'a māik'aapa eperāarā mi ovejaarāk'a. Ovejaarā ak'ipari t'āri pia bak'āri, chi ovejaarā pia ak'ipari, māga oo bi k'aurepa piuru pijida.

¹² Mamīda māga-e mimiapari jīp'aa ome. Chīara ovejaarā ak'i bide, māgipa ne-animal k'achia cheru unuk'āri, mirudaipari ma ovejaarā k'iniak'aa perā. Maperāpi ne-animal k'achia bīpa ma ovejaarā ūk'uru ata chepari māik'aapa apemaarā awara āyaa jīchoopari.

¹³ Ma eperā mirudaipari ma ovejaarā ak'ipari-e perā māik'aapa ma ovejaarā ichide-e perā.

¹⁴⁻¹⁵ Ovejaarā ak'ipari t'āri piara bīpa ichi ovejaarā pia ak'iparik'a, māga pik'a mia michideerā pia ak'ipari. Mi Ak'ōrepa mi t'āri k'awa bi; ichiaba mia pida mi Ak'ōre t'āri k'awa bi. Māgā ichiaba mia michi ovejaarā t'āri k'awa bi māik'aapa ārapa pida mi t'āri k'awa p'ani. Michi k'ap'ia peepiit'ee āra k'aripait'ee. ¹⁶ Mia ichiaba awaraa ovejaarā iru bi. Māgí ovejaarā nāpemaarā-e, judiorā-e perā. Mamīda mia ichiaba āra k'aripa k'inia bi.

Ārapa ichiaba mi pedee ūripataadayada aji. Mapa mia āra p'e biit'ee apemaarā michideerā, judiorā mide ijāpataarā ome, jōmaweda ak'ipari apai jua ek'ari p'anapataadamerā.

¹⁷ Mi Ak'ōrepa mi k'inia iru bapari michi k'ap'ia peepiit'ee perā eperāarā pari. Mamīda waya chok'ai p'irabaiit'ee. ¹⁸ Awaraarāpa mi k'ap'ia peepida-e pai. Ma k'āyaara miata āchimaa michi k'ap'ia peepiit'ee. Mia māga ooit'ee māik'aapa waya chok'ai p'irabaiit'ee, mi Ak'ōrepa māga jara bairā. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi.

¹⁹ Ma pedee ūridak'āri, judiorā waya k'īsia awara-awaraa p'aneejida. ²⁰ Ūk'uruurāpa māgapachida:

—¿Sāap'eda parāpa jā eperā pedee ūri p'anima? ajida. Iru k'ap'iade netuara merātia bi māik'aapa k'īra k'awa-ee bi.

²¹ Mamīda awaraarāpa māgapachida:

—Eperā k'ap'iade netuara merātia bak'āri, māga pedee k'aada ajida. ¿Netuarapa tau p'āriu beerā pia unupiik'ā? ajida.

Judiorāpa Jesús yiarāa iru p'anadap'edaa

²² Ma t'ēpai k'oijara pak'āri, judiorāpa fiesta oojida Jerusalén p'uurude. Ma fiesta oopachida k'irāpadait'ee chonaarāwedapema ewari Tachi Ak'ōre te waibiara awara bidap'edaa iru-it'ee. ²³ Jesús mama nipaji Ak'ōre te āuk'idaa, Salomón Pórtico apatap'edaamāi. ²⁴ Maperā judiorā poro waibiara iru wap'ira ata chejida māik'aapa iidijida:

—¿At'āri tai audú k'īsiapimaa iru bait'ee k'ā? ajida. Pi Tachi Ak'ōrepa pēida, Mesías pirā, aweda jarāji.

²⁵ Jesupa p'anauji:

—Naaweda mia parāmaa māga jarajida aji. Mamīda ijāada-e paji. Mia oopari mi Ak'ōrepa oopi bik'a. Oopari ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Ma k'aurepata ijāadaipia bi mi Tachi Ak'ōrepa pēida. ²⁶ Mamīda parāpa ijāada-e p'ani, michideerā-e perā. ²⁷ Michideerāpa mi pedee k'awapata māik'aapa mia āchi k'awapari. Mapa āchi mi t'ēe nipapata. ²⁸ Mia āchi o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerā; jīp'a ichita chok'ai p'anapataadamerā Tachi Ak'ōre ome. Apidaapa āchi p'oyaa jāri atada-e pai mi juadeepa. ²⁹ Mi Ak'ōrepa āchimaa mide ijāapiji. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Maperāpi apidaapa āchi p'oyaa jāri atada-e pai iru juadeepa. ³⁰ Mi, mi Ak'ōre ome abapai.

³¹ Māga ūridak'āri, ma judiorāpa māu p'e atajida iru bat'a peedait'ee. ³² Mamīda Jesupa māgaji:

—Mi Ak'ōrepa mimaa oopiparida aji, ne-inaa pia chok'ara eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. ¿Chisāgí k'aurepata mi bat'a pee k'inia p'anima aji, māupa?

³³ Ma judiorāpa p'anaujida:

—Pia ne-inaa pia oo bi k'aurepa pi bat'a pee k'iniada-eda ajida. Māga oodait'ee pia Tachi Ak'ōre āpite ik'achia pedeeda perā. Jaraji pi Tachi Ak'ōre ome auk'a, pi eperā bi mīda taik'a.

³⁴ Māpai Jesupa māgaji:

—¿Parā ūraa p'ādade Tachi Ak'ōrepa jara bi-ek'ā?

‘Mia jaraji parā mik'a; ak'ōre waibiara?’

(Sal 82.6)

³⁵ Tachi Ak'ōre Ūraa jōk'aa. Maperā p'oyaa merada-e. Ma ūraa p'ādade Ak'ōrepa t'ijaraji ‘ak'ōre waibiara mik'a’ iru pedee ūridap'edaarāmaa, parā chonaarāpa māirā awara bidap'edaa perā iru-it'ee. ³⁶ Tachi Ak'ōrepa mi auk'a awara biji māik'aapa pēiji na p'ek'au eujādee. Māga bita, ¿sāga parāpa jaradai mia ik'achia pedee baji Tachi Ak'ōre āpite, jarak'āri mi Tachi Ak'ōre Warra? ³⁷ Oo-e pirā mi Ak'ōrepa oopi bik'a, māgara ijāanāati.

³⁸ Mamīda oo bi pirā mi Ak'ōrepa oopi bik'a, mia jara bi ijāada-e p'ani mīda, ijāati mia ooda k'aurepa. Māgā parāpa wāara k'awaadai mi Tachi Ak'ōre ome abapai.

³⁹ Māga ūridak'āri, waya iru jita atadait'ee paji. Mamīda Jesús mirudachi.

⁴⁰ Maap'eda Jesús wāji Jordán to k'irai'ka eeree. Mama Juanpa naaweda poro choopatamāi beeji. ⁴¹ Mama bide eperāarā chok'ara irumaa wājida māik'aapa āchi pitapai māgapachida:

—Juanpa oo-e paji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, na eperāpa ooparik'a. Mamīda irua wāarata jarapachi na eperāde.

⁴² Maperāpi mama eperāarā chok'ara Jesude ijāajida.

11

Lázaro jai-idaada

¹ Eperā, t'ijarapatap'edaa Lázaro k'ayaa baji. Ma eperā chi ipewēraarā María, Marta ome Betania p'uurudepema paji. ² (T'ēepai māgí Mariapa k'era weeji Jesús bīri ĩri māik'aapa Jesús bīri p'ooji ichi pudapa.) ³ Lázaro k'ayaa bada perā, chi ipewēraarāpa jara pējjida Jesumaa:

—Tachi Waibia, pi k'ōp'āyo k'inia Lázaro k'ayaa bi.

⁴ Jesupa māga ũrik'āri, māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Ma k'ayaapa jai-idaaru pijida, chok'ai p'irabaiit'ee. Iru k'ayaa bi eperāarāpa k'awaadamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiaara bi māik'aapa k'awaadamerā Tachi Ak'ōre Warrapa ne-inaa jōma ooi ichi Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga ook'āri, jarapataadait'ee Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari eperāarā ome; chi Warra jida auk'a.

⁵ Jesupa k'inia p'e iru bapachi Marta, María māik'aapa Lázaro. ⁶ Jesumaa jara pējjida mīda, ichi badamāi k'āima omé beeji. ⁷ Maap'eda māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Waya wādāma aji, Judea eujādee.

⁸ P'anaujida:

—Mamīda Tachi Jarateepari, mak'āra taarā-e bida ajida, judiorā poro waibiaarāpa pi māupa peedait'ee p'anadap'edaa. ¿Waya jāmaa wā k'inia bik'ā? ajida.

⁹ Jesupa p'anauji:

—¿Ewari doce hora ĩdaa nībapari-ek'ā? aji. Eperā āstaawa nipak'āri, t'ititik'aa, ĩdaa nībairā. ¹⁰ Mamīda eperā p'ārik'ua ni pirā, t'itipari ĩdaa-e bairā.

¹¹ Māga jarap'eda, Jesupa māgaji:

—Tachi k'ōp'āyo Lázaro k'āi bi. Mamīda mia ĩrimat'aanait'ee.

¹² Chi k'ōp'āyoorāpa p'anaujida:

—Tachi Waibia, iru k'āi bi pirā, jipait'eeda ajida.

¹³ Jesupa jara k'inia baji Lázaro jai-idaa bi. Mamīda ārapa k'awada-e p'anajida. K'īsiajida jīp'a k'āi bi. ¹⁴ Māpai Jesupa jīp'a māgaji:

—Lázaro jai-idaajida aji. ¹⁵ Pia bi mi naaweda wā-e paji, ma k'aurepa ĩrá parāpa waapiara ijāadait'ee perā Tachi Ak'ōrede. ĩrá wādāma aji, Lazaromaa.

¹⁶ Māpai Tomapa (ichiaba t'ijarapatap'edaa Me-iso) apemaarāmaa māgaji:

—Wādāma aji, iru ome, tachi peek'ooruta pijida.

Jesude ijāapataarā chok'ai p'irabaidait'ee jai-idaaruta pijida

¹⁷ Jesús pachek'āri Lázaro bapatamāi, k'āima k'īmari baji idap'edaa. ¹⁸ Jerusalendeepa Betania p'uuru perā kilometro ōpee baji. ¹⁹ Mamāik'aapa judiorā chok'ara cheepuru p'anajida Marta māik'aapa María k'ōp'āyaadait'ee, āra ipema jai-idaa bada perā.

²⁰ Martapa k'awaak'āri Jesús cheru, wāji iru k'irachuude. Mamīda María teeda beeji. ²¹ Jesús unuk'āri, Martapa māgaji:

—Tachi Waibia, pi cheda paara, mi ipema jai-idaa-e pak'ajida aji. ²² Mamīda mia k'awa bi at'āri pia iidiruta Tachi Ak'ōrepa ooi't'ee.

²³ Jesupa māgaji:

—Pi ipema p'irabaiit'eeda aji.

²⁴ Martapa p'anauji:

—Mia k'awa bi na p'ek'au eujã jōdaik'ãri, iru chok'ai p'irabaiit'ee m̃aik'aapa it'aa wãit'ee.

²⁵ M̃apai Jesupa m̃agaji:

—Mia piu beerã waya chok'ai p'anapiparida aji. Chi jai-idaada Ak'õre eujãde ichita chok'ai bapariit'eeda aji, m̃ide ijãa bapachi perã. ²⁶ Ma awara chi chok'ai bi jida atua-e. Ichita it'ari banait'eeda aji, ijãa bapari perã. ¿Pia m̃aga ijãa bik'ã? aji.

²⁷ Martapa m̃agaji:

—Ijãa b̃ipi. Pita Mesías, chi na p'ek'au eujãdee cheit'ee bada eperãarã k'aripade. Pita Tachi Ak'õre Warra.

Jesús Lázaro iadap'edaamã jēeda

²⁸ M̃aga jarap'eda, Marta w̃aji ichi ñpewēra Mariamaa m̃aik'aapa k'iri ik'aawa m̃aganaji:

—Tachi Waibia nama bi. Pi t'ĩ bida aji.

²⁹ Mariapa m̃aga ũrik'ãri, isapai Jesumaa w̃aji. ³⁰ Jesús waide pana-e baji p'uurude; at'ãri Marta ome unudamã baji. ³¹ Judiorã María ome p'anadap'edaarãpa ichi isapai uchiaru unudak'ãri, iru t'ēe w̃ajida, w̃ait'ee j̃iak'aapa jēede Lázaro iadap'edaamã.

³² Mam̃ida Mariapa Jesús unuk'ãri, bedabaidachi m̃aik'aapa m̃agaji:

—Tachi Waibia, pi nama bada paara, mi ñpema jai-idaa-e pak'ajida aji.

³³ Jesupa unuk'ãri María chi che p'anadap'edaarã ome jēe para ñibi, t'ãri p'ua ñibeeji.

³⁴ M̃apai iidiji:

—¿Sãma iajidama? aji.

P'anaujida:

—Chepáde ajida, ak'ide.

³⁵ Jesús jēedachi. ³⁶ M̃aga unudak'ãri, judiorãpa m̃agajida:

—¡Ak'iti! ¡M̃agara Lázaro k'inia iru baji!

³⁷ Mam̃ida m̃airã ũk'uruurãpa m̃agajida:

—Na Jesupa tau p'ãriu beerã pia unupipari. Maperã ¿Lázaro jipak'aji-ek'ã ajida, jai-idaanaamerã?

Lázaro chok'ai p'irabaida

³⁸ Lázaro piuda k'aurepa Jesús at'ãri t'ãri p'ua ñibide, panaji Lázaro iadap'edaamã. M̃au te uria baji m̃aik'aapa chi t'ai j̃ia ñibaji m̃au choma b̃ipa. ³⁹ Mapa Jesupa m̃agaji:

—Jã m̃au ãyaa ata binadapáde aji.

M̃apai Marta, chi piuda ñpewērapa m̃agaji:

—Mam̃ida Tachi Waibia, írá iru k'ap'ia mik'ia jo ñibida aji, k'ãima k'ĩmari bairã iadap'edaa.

⁴⁰ M̃apai Jesupa m̃agaji:

—¿Mia pimaa jaraji-ek'ã? aji. Ijãa bi pirã, Ak'õrepa ne-inaa pia ooit'ee eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa.

⁴¹ M̃apai chi m̃au ãyaa ata bijida. Maap'eda Jesús it'aa ak'iji m̃aik'aapa m̃agaji:

—Ak'õre, gracias mia chupiria iidida ũrida perã. ⁴² K'awa bi mia iidipari chaa pia ũripari. Mam̃ida na pedee jararu na eperãarãpa ũridamerã m̃aik'aapa ijãadamerã pia mi p̃eji.

⁴³ M̃aga jarap'eda, Jesupa golpe biaji:

—¡Lázaro, uchíaji j̃am̃aik'aapa!

⁴⁴ M̃apai chi jai-idaa bada uchijai. Ichi k'ap'ia jōma at'ãri p̃ira baji p'arupa; chi jua, j̃iru paara. Ichiaba ichi poro p̃ira baji p'arupa. Mapa Jesupa m̃agaji:

—Iru ia bada p'aru ērat'aadapáde aji.

Jesús jita atadait'ee pedeetedap'edaa

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Jesupa ooda unudak'ãri, judiorã chok'ara María ome wã p'anadap'edaarãpa irude ijãajida. ⁴⁶ Mamïda mãirãdepema ùk'uru fariseorãmaa wãjida Jesupa ooda nepiride. ⁴⁷ Mapa ma fariseorã p'aareerã poroorã ome t'ĩ pëijida Junta Supremadepemaarã mãik'aapa mägajida:

—¿K'ãata oodait'eema? ajida. Jã eperãpa oomaa bi ne-inaa chok'ara eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ⁴⁸ Ita-aria birutara, jõmaarãpa irude ijãadai. Mägara Romadepemaarã chedayada ajida, Tachi Ak'õre te waibia t'eet'aade mãik'aapa tachi auk'aarã jõt'aade.

⁴⁹ Judío t'ijarapatap'edaa Caifás p'aareerã poro waibia paji ma añode. Ichia mägaji:

—Parãpa maarepida k'awada-e p'anida aji. ⁵⁰ Piara bi eperã aba piumerã tachi p'uuru pidaarã pari, tachi p'uuru pidaarã jõmaweda piudai k'ãyaara.

⁵¹ Mamïda Caifapa mägã jara-e paji ichi k'ĩsiadoopa. Ma añode p'aareerã poro waibia pada perã, Tachi Ak'õrepa ne-inaa p'asait'ee bada ichimaa jarapiji. Maperãpi ichia jaraji Jesús piut'ee ãchi p'uuru pidaarã pari. ⁵² Mamïda wãara ma eujãdepemaarã-it'ee aupai piu-e pait'ee paji. Ichiaba piut'ee paji eperãarã jõmaarã pari, chi Tachi Ak'õrede ijãapataadait'eerã awara-awaraa eujãde p'anapataarã pari. ⁵³ Caifapa mägã jarada ewatedeepa judiorã poroorãpa pedeeteepachida Jesús peedait'ee.

⁵⁴ Maperã Jesús judiorã t'ãide tau taawa nipak'aa paji naawedapemak'a. Mamãik'aapa wãji eujã pania wëe bi k'ait'a, eperãarã mak'iaara p'anadak'aa p'uurude. Mägí p'uuru t'ijarapachida Efraín. Mama beeji chi k'õp'ãyoorã ome.

⁵⁵ Ma t'ëepai judiorã Pascua fiesta ïri pak'ãri, eperãarã chok'ara awara ãiipa chejida Jerusalendee Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a oodait'ee mãik'aapa pia p'anadait'ee iru k'ĩrapite. ⁵⁶ Mama p'anide ma eperãarã Jesús jiri nipapachida mãik'aapa Tachi Ak'õre te waibiade pedee para baji ãchi k'õp'ãyoorã ome:

—¿K'ãata k'ĩsia p'anima? ajida. ¿Iru cheipaa na fiestade wa mägã-e?

⁵⁷ Mamïda fariseorãpa mãik'aapa p'aareerã poroorãpa Jesús jita atapi k'inia p'anapachida. Mapa jarajida apidaapa Jesús unuruta pirã, ãchimaa jara chedamerã.

12

Mariapa k'era weeda Jesús bïri ïri (Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Ewari seis falta bak'ãri Pascua fiesta oodait'ee, Jesús wãji Betania p'uurudee, Lázaro bapatamãi. Ma Lázaro paji Jesupa chok'ai p'irabaipida. ² Mama bide k'ewara Jesumaa nek'opijida. Martapa jedepachi. Jõdee Lázaro Jesús ome nek'omaa baji. ³ Mãimisa Mariapa aneeji k'era ïpia nardodee ooda. Litro k'audaa baji. Ma k'era Jesús bïri ïri weet'aaji mãik'aapa ichi pudapa p'oot'aaji. Te jã t'ũa jo nïbeeji k'erapa. ⁴ Mãpai Jesús k'õp'ãyo, Judas Iscariote, Jesús traicionaait'ee badapa mägaji:

⁵ —Jã k'era ichi k'inia weemaa bida aji. Netot'aak'aji trescientos denarios pari mãik'aapa chupiria beerã k'aripak'aji.

⁶ Mamïda Judapa mägã jara-e paji chupiria beerã k'aripa k'inia bada perã. Ma k'ãyaara mägã jaraji nechiayaa bada perã. Ichia ãra p'arat'a anipapachi mãik'aapa aïdepema chia atapachi. ⁷ Mãpai Jesupa mägaji:

—Ita-aria bïji. Irua nãgí k'era ïa iru bajida aji, mi iaruta ewatepema-it'ee. ⁸ Chupiria beerã ichita paraait'ee parã t'ãide. Mamïda mi parã ome ichita ba-e pait'eeda aji.

Judiorã poroorãpa Lázaro jiridap'edaa peet'aadait'ee

⁹ Ûridak'ãri Jesús Betania p'uurude bi, judiorã chok'ara wãjida iru ak'ide. Ichiaba wãjida Lázaro ak'ide, Jesupa iru chok'ai p'irabaipida perã. ¹⁰ Maperã p'aareerã poroorãpa

pedeeteejida Lázaro ichiaba peet'aadait'ee. ¹¹ K'ĩsajida Jesupa iru p'irabaipida k'aurepa judiorã chok'ara ãchi ũraade ijãadaamaa p'aneeruta Jesude ijãadait'ee.

Jesús Jerusalén p'uurudee wãda

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Ai norema eperãarã chok'ara, chi wã p'anadap'edaarãpa k'awaajida Jesús Jerusalendee Pascua fiesta oode cheru. ¹³ Mapa t'ap'uru k'iru t'iap'edap'eda, wãjida iru auteebaidait'ee mãik'aapa biapachida:

—¿Hosana! ¡Tachi K'aripapari cheru Tachi Ak'õre k'ap'ia pari! ¡Tachi Ak'õrepa iru pia ak'iji mãik'aapa pëiji Israel pidaarã Rey pamerã! (Sal 118.25-26)

¹⁴ Jesupa burro chak'e atapiji mãik'aapa bataudachi ai ñri, Ak'õre ũraa p'ãdade jara bik'a: ¹⁵ 'Sión p'uurudepemaarã, waweenáati. ¡Ak'íti! Pãchi Rey cheru burro chak'e ñri.' Zac 9.9 ¹⁶ Chi k'õp'ãyoorãpa k'awada-e paji ma pedee p'ãda k'ãata jara k'inia bi. Mamãda Jesús it'aa wãda t'ëepai k'irãpajida ma pedee mãik'aapa Jesús p'asada. Mãpai k'awaajida ma pedee p'ãda irude jara baji.

¹⁷ Jesupa Lázaro p'irabaipida unudap'edaarãpa irua ooda jõmaarãmaa nepiripachida. ¹⁸ Mapa eperãarã chok'ara wãjida Jesús ome unudait'ee. Mãgá wã k'inia p'anajida ũridap'edaa perã irua ne-inaa ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ¹⁹ Fariseorã ũk'uruurãpa mãga unudak'ãri, ãchi k'õp'ãyoorãmaa mãgajida:
—¿Parãpa unu p'anik'ã? ajida. ¡Iru maarepida p'oyaada-e pai! ¡Jõmaarãta irude ijãa wãdada! ajida.

Judio-eerãpa Jesús unu k'inia p'anadap'edaa

²⁰ Pascua fiesta pai naaweda, eperãarã wãpachida Jerusalendee it'aa t'ide Tachi Ak'õremaa. Ma wãdap'edaarã t'ãide p'anajida judio-eerã, judiorã ũraade ijãadap'edaarã. ²¹ Mãirã Felipemaa wãjida. Mãgí Felipe Betsaida p'uurudepema paji. Mãgí p'uuru Galilea eujãde bi. Ma judio-eerãpa mãgajida irumaa:

—Señor, taipa Jesús unu k'inia p'anida ajida.

²² Mãpai Felipepa nepirinjaji Andreemaa. Maap'eda ãchi omé wãjida Jesumaa nepiride.

²³ ũrik'ãri judio-eerãpa iru jirĩmaa p'ani, Jesupa mãgaji:

—Ewari paruda aji, Eperã Ak'õre Truadepema it'aa wãit'ee. ²⁴ Mia wãarata jararu. Eperãpa trigo tau apai iru bita, mãgí tau uu-e pirã, tau apai iru bait'ee. Jõdee mãgí tau uuru pirã, baaip'eda yoorode piu pik'a bi mĩda, madeepa trigo k'arra chiwidi t'onopari mãik'aapa warip'eda, chaupari. Mãgá tau apaideepa chok'ara uchiadait'ee. ²⁵ Na p'ek'au eujãde bi misa, eperãpa jirĩru pirã ooit'ee ichia oo k'iniata, ichi piuk'ãri atuait'ee. Mamãda na p'ek'au eujãde bi misa, eperãpa jirĩru pirã ooit'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, ma k'aurepa ichita chok'ai bapariit'ee Tachi Ak'õre ome. ²⁶ Apidaapa oo k'inia bi pirã mia oopi bik'a, mãgí nipaipia bi mi ome mi wãrumaa. Mãga ooru pirã, mi Ak'õrepa iru pia ak'it'ee.

Jesupa ichi piut'eeda ada

²⁷ —Írá mi t'ãri p'ua nĩbida aji. ¿K'ãata jaraima? ¿Nãga jaraik'ã: "Ak'õre, mi k'aripáji nãgá banaamerã"? Ma-it'ee mi cheji, chupiria chait'ee. Mapa mia jara bi mi Ak'õremaa:

²⁸ "Ak'õre, ak'ipíji wãara pi jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. ¡Óoji pichia oo k'iniata!"

Mãpai arii p'anadap'edaarãpa ũrijida it'ariipa jara bi:

—Mia mãga ak'ipidoo pi k'ap'ia pari mãik'aapa waya mãga ak'ipiit'ee.

²⁹ Eperãarãpa mãgí pedee ũridak'ãri, k'ĩsajida pata k'ĩrau nĩbi. Mamãda mãirã ũk'uruurãpa mãgajida:

—It'aripema ángel paji. Mãgí pata pedeejida ajida.

³⁰ Mãpai Jesupa mãgaji:

—Jã pedee ũridap'edaa, mi-it'ee-e pajida aji. Parã-it'eeta paji. ³¹ Irapî Tachi Ak'õrepa k'awapiit'ee na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'achia oopata. Irapî Tachi Ak'õrepa p'oyaa'it'ee na p'ek'au eujãdepemaarã poro waibia Satanás. ³² Mamïda miichi k'ap'ia kurusode jira atadak'ãri eujãdeepa, eperãarãpa mide ijãa p'aneedait'eeda aji.

³³ Mãga jaraq'ãri, Jesupa jara k'inia baji ichi sãgá piut'ee. ³⁴ Mãpai eperãarãpa p'anaujida:

—Tai ũraade jara bi Mesías ichita bapariit'ee. ¿Sãga pia jaraima Eperã Ak'õre Truadepema kurusode jiradait'ee? ¿K'aima ma Eperã Ak'õre Truadepema?

³⁵ Jesupa mägaji:

—Mi, chi ïdaa pik'a bi mak'iaara taarã-e parã ome. Nipapatáati mi ïdaa pik'a bide p'ãriu pik'a bide t'ũnaadamerã. Chi p'ãriu pik'a bide nipaparipa k'awa-e bi sãmaa wãru. ³⁶ Mi, chi ïdaa pik'a bi parã ome bi misa, mide ijãapatáati. Mia Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida jarateepari, parãpa ma pedee ijãadap'eda, iru warrarã p'aneedamerã.

Mãga jarap'eda, Jesús ãyaa wãji ichi ununaadamerã.

Judiorãpa Jesude ijãada-e p'anadap'edaa

³⁷ Jesupa ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi taide oopachi mïda, judiorã chok'araarãpa irude ijãadak'aa paji. ³⁸ Mãga paji wãara uchiamerã nãgí pedee Ak'õre pedee jarapari Isaíapa p'ãdade jara bik'a:

'Tachi Ak'õre, ¿k'aipa ijãajima aji, taipa jarateedap'edaa? ¿K'aimaa pia ooda ak'ipijima?' (Is 53.1)

³⁹ Isaíapa p'ãdade ichiaba jara bi ãchia p'oyaa ijãadak'aa paji nãga perã:

⁴⁰ 'Tachi Ak'õrepa ãchi tau p'ãriu pik'apiji irua ooda ak'ip'ani mïda, ununaadamerã. Ma awara k'ãiri k'isua pik'apiji irua jarada ũri p'ani mïda, k'awanaadamerã mãik'aapa irumaa chenaadamerã, irua ãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapimerã.' (Is 6.10)

⁴¹ Isaíapa mãga jaraji, k'ãimok'araa pik'a bide Jesús unuda perã Tachi Ak'õre k'ãra wãree eujãde. Maperãpi Jesude pedee baji.

⁴² Isaíapa jaradak'a wãara uchijai mïda chok'araarã ome, judiorã ũk'uruurãpa Jesude ijãajida; ichiaba ãchi poroorã ũk'uruurãpa pida ijãajida. Mamïda fariseorã waidoopa mãirãpa ijãadap'edaa eperãarã taide jaradak'aa paji. Waawee p'anajida fariseorãpa ãchi t'ũpida-e pai jãak'aapa Tachi Ak'õre ũraa jarateepata tede. ⁴³ Audupãra k'inia p'anapachida ãchi auk'aarãpa ãchi ak'idamerã judiorã pia beerãk'a, k'inia p'anadai k'ãyaara Tachi Ak'õrepa ãchi ak'imerã ichideerãk'a.

Tachi Ak'õrépata eperãarãpa oopata ak'it'ee

⁴⁴ Maap'eda Jesupa golpe pedeeji judiorã arii p'anadap'edaarãmaa:

—Chi mide ijãa bi midepai ijãa-e bida aji. Ichiaba mi Ak'õrede ijãa bi, iruata mi na p'ek'au eujãdee pëida perã. ⁴⁵ Chi mi unu bipa ichiaba mi pëida unu bi. ⁴⁶ Mita chi ïdaa pik'a bi. Mi cheji na p'ek'au eujãdee mide ijãapataarã p'ananaadamerã p'ek'au oopataarã p'anapatak'a p'ãriu pik'a bide. ⁴⁷ Eperãpa mi ũraa ũrip'eda, made jara bik'a oo-e pirã, mia jara-e ma eperã atuait'ee. Mi che-e paji na p'ek'au eujãdepemaarã atuapiit'ee. Ma k'ãyaara mi cheji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atade. ⁴⁸ Eperãpa mi yiaara iru bi pirã mi ũraa ũri k'inia-e bairã, Tachi Ak'õre ewari waibia ewate ichia mãgí eperã miapiit'ee. Mia jarada k'aurepa irua eperãarãpa oopata ak'it'ee k'awaait'ee ijãapachida wa ijãadak'aa paji. ⁴⁹ Miichi k'ãsiadoopa pedee-e bajida aji. Mi Ak'õre, mi na eujãdee pëidapa ma pedee jõma mĩmaa jarapiji. Irua jaraji mia pedeeit'ee mãik'aapa jarateeit'ee. ⁵⁰ Mia k'awa bi jõmaweda mi Ak'õrepa mĩmaa jarapiru, mãga jara bi eperãarãpa ijãadamerã mãik'aapa it'aa wãdamerã.

¹ Pascua fiesta ewate pai naaweda, Jesupa k'awa baji ewari awara bida ichi na p'ek'au eujādepa uchiat'ee māik'aapa ichi Ak'ōremaa wāit'ee; māgí ewari paru. Ichia chi k'ōp'āyoorā na p'ek'au eujāde p'ani k'inia iru bapachi. Māgá āchi k'inia iru bapachi ichi piurumaa.

² Ai k'ewara Pascuadepema chik'o jedei naaweda, Netuara Poro Waibiapa k'isia k'achia k'Isiapiji Judas, Simón Iscariote warramaa, ichia Jesús traicionaamerā. ³ Mamīda Jesupa k'awa baji ichi Tachi Ak'ōredeepa cheda māik'aapa Ak'ōremaa wāit'ee. Ichiaba k'awa baji Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda bijī ichi jua ek'ari. ⁴ Mapa nek'omaa p'anide Jesús bainī beeji māik'aapa ichi ĩripema p'aru jī bada ērat'aap'eda, āyaa bijī. Maap'eda toalla jī nībijī ichi k'irride, mimiapataarāpa oopatak'a chīara bīri sīdait'ee pak'āri. ⁵ Māpai jarrade pania wee atap'eda, chi k'ōp'āyoorā bīri sīmaa beeji. Maap'eda ma toallapa p'ook'ooji.

⁶ Mamīda Simón Pedro bīri sīnait'ee pak'āri, irua māgaji:

—Tachi Waibia, ¿mi bīri paara sīit'ee k'ā? aji.

⁷ Jesupa p'anauji:

—Īrá pia k'awa-e bida aji, mia oomaa bi. Mamīda t'ēpai k'awayada aji.

⁸ Māpai Pedropa māgaji:

—¿Mi bīri sīpi-eda! aji.

Jesupa p'anauji:

—Pi bīri sīpi k'inia-e bi pīrā, māgara waa nipanaapāde aji, mi ome.

⁹ Māpai Simón Pedropa māgaji:

—¿Tachi Waibia, māgara mi bīri aupai sīinaapāde aji. Ichiaba mi jua māik'aapa poro paara sīpāde! aji.

¹⁰ Mamīda Jesupa p'anauji:

—Eperā ewaa k'ui'eda māik'aapa taawaa uchiap'eda, waya k'ui-eda aji. Chi bīri aupaita sīpari, k'ap'ia jōma t'āu-ee bairā. Māga pik'a parā t'āu-ee pik'a p'ani p'ek'au k'achiapa. Mamīda parā jōmaweda māga p'ani-eda aji.

¹¹ Jesupa māga jaraji k'awa bada perā k'aipa ichi traicionaait'ee bi.

¹² Chi k'ōp'āyoorā bīri sīp'eda, waya ichi ĩripema p'aru jī beeji. Maap'eda mesade suak'i beeji māik'aapa māgaji:

—¿Parāpa k'awa p'anik'ā aji, k'āata jara k'inia bi mia et'ewa ooda? ¹³ Parāpa mīmaa “Jarateepari” māik'aapa “Tachi Waibia” apata. Māga jaradak'āri, wāarata jara p'ani. ¹⁴ Mi parā Waibia māik'aapa parā Jarateepari bi mīda, parā bīri sīji. Mapa parāpa pida pāchi k'ōp'āyoorā bīri sīdaipia bi. ¹⁵ Mia māga ooji parāpa auk'a oodamerā. ¹⁶ Mia wāarata jararu. Mimiapari ichi poro waibia k'āyaara waibiara bi-e. Ichiaba chok'a pēida iru pēida k'āyaara waibiara bi-eda aji. ¹⁷ Parāpa mia et'ewa jarada ũrijida. Ma jaradak'a ooruta pīrā, t'āri o-īa p'anadait'ee.

¹⁸ Mamīda māga-e pait'ee parā jōmaarā ome. Mia k'awa bi mi k'ōp'āyoorā jirit'erada. Mapa ichiaba k'awa bi wāara p'asait'ee Tachi Ak'ōre Ũraa p'ādade jara bik'a:

‘Mi ome nek'orupa mi peepit'aait'ee.’

(Sal 41.9)

¹⁹ Īrá mia māga jara bi māga p'asak'āri, parāpa wāara ijāadamerā Mita, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā. ²⁰ Mia wāarata jararu. Chi mia pēida auteebairupa mi jida auteebai bi. Māga pik'a chi mi auteebairupa mi Ak'ōre, mi pēida, auk'a auteebai bi.

Jesupa jarada k'aipa ichi traicionaait'ee

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Māga jarap'eda, Jesús t'āri p'ua nībeeji. Māpai māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parādepema abaapa mi traicionaait'eeda aji.

²² Jesupa māga jarak'āri, chi k'ōp'āyoorā ak'i trua para beeji, k'awada-e p'anadap'edaa perā k'aita jara bi. ²³ Māirādepema aba, Jesupa audú k'inia iru bada, iru ik'aawa sū-ak'i baji. ²⁴ Mapa Simón Pedropa taupa jarapachi māgimaa iidimerā k'aipata Jesús traicionaait'ee.

²⁵ Māpai māgí k'ōp'āyopa k'iri ik'aawa iidiji Jesumaa:

—Tachi Waibia, ¿k'aima? aji.

²⁶ Jesupa p'anauji:

—Nāgí pan pite sā atak'āri, mia teeit'eeda aji, māgimaa.

Aramata Jesupa ma pan pite sā ataji māik'aapa teeji Judamaa. Māgí Judas Simón Iscariote warra paji. ²⁷ Judapa māgí pan jitak'āri, Satanás iru t'āride t'ūdachi. Māpai Jesupa māgaji:

—Pichia ooit'ee bi isapai oopáde aji.

²⁸ Mamída Jesús ome nek'omaa p'anadap'edarāpa k'awada-e paji sāap'eda māga jaraji.

²⁹ Judapa āchi p'arat'a anipapachi perā, ũk'uruurāpa k'īsiajida Jesupa jara baji ne-inaa netonamerā fiesta-it'ee, maa-e pirā chupiria beerāmaa ne-inaa teenamerā.

³⁰ Judapa ma pan jitap'eda, uchiadachi taawaa. P'ārik'ua paji.

Ūraa chiwidi eperāarā-it'ee

³¹ Judas taawaa uchiada t'ēpai, Jesupa māgaji:

—Írá Tachi Ak'ōrepa ichi k'ira wāree unupiit'ee, mi chi Eperā Ak'ōre Truadepema k'ap'ia pari. Mi k'aurepa jōmaarāpa wāara k'awaadait'ee Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bi. ³² Mia māga ak'ipik'āri, taarā-e nide Tachi Ak'ōrepa ichiaba ak'ipiit'ee mi wāara irua pēida.

³³ 'Warrarā, naapai mi taarā-e parā ome. Parāpa mi jiridayada aji. Mamída unuda-e pait'ee. Mia judiorā poro waibiarāmaa jaradak'a parāmaa auk'a jarait'ee; p'oyaa wāda-e mi wārumaa. ³⁴ Parāmaa ūraa chiwidi jararu. Chik'inia p'anapatáati. Mia parā k'inia iru baparik'a, māgá parā jida chik'inia p'anapatáati. ³⁵ Māgá chik'inia p'anaruta pirā, jōmaarāpa k'awadayada aji, parā mi k'ōp'āyoorā.

Jesupa jarada Pedropa ichi k'awa-e bida ait'ee

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Māpai Simón Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿sāmaa wāit'eema? aji.

Jesupa p'anauji:

—Mí wārumaa waide pi p'oyaa wā-eda aji. Mamída t'ēpai wāit'eeda aji.

³⁷ Pedropa māgaji:

—Tachi Waibia, ¿sāap'eda mi pi t'ēe wā-e payama? aji. ¡Pi ome wā k'inia bi, pi k'aurepa piuru pijida!

³⁸ Māpai Jesupa p'anauji:

—¿Wāara pichi k'ap'ia peepit'aik'ā aji, mi k'aurepa? Mia wāarata jararu. Et'erre k'arii naaweda, jarada ōpee pia mi k'awa-e bida ait'ee.

14

Jesupa jarada ichi Tachi Ak'ōre ok'a bi

¹ —K'isia paraa p'ananaati. Ma k'āyaara ijāapatáati Tachi Ak'ōrede māik'aapa mide. ² Mi Ak'ōre eujāde te chok'ara paraada aji, ichideerā-it'ee. Māga-e pada paara, mia jarak'aji. Parā naa wāit'ee te pi-ia oode parā-it'ee. ³ Ma t'ēpai mi waya cheit'ee parā atade, mi ome p'anadamerā mi baparimaa. Māgá parā ichita p'anapataadait'ee mi ome. ⁴ Mi wārumaa parāpa k'awa p'anida aji, chi o k'awa p'anadairā.

⁵ Māpai Tomapa māgaji Jesumaa:

—Tachi Waibia, k'awada-e p'anida aji, pi sãmaa wãru. ¿Sãga chi o k'awadayama? aji.

⁶ Jesupa p'anauji:

—Mita Tachi Ak'õre truadee wãpari ok'a bi. Miata Tachi Ak'õre wãarata jarapari. Miata eperãarã chok'ai p'anapipari ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre ome. Mi awara apidaapa eperãarã wãpida-e pai Tachi Ak'õremaa. Mapa midepai ijãadak'ãri, mi Ak'õremaa wãdait'ee. ⁷ Parãpa wãara mi k'awada paara, ichiaba mi Ak'õre k'awak'ajida. Wãara, ñraweda iru k'awadait'ee, iru unupata perã.

⁸ Mãpai Felipepa mãgaji:

—Tachi Waibia, Ak'õre Waibia k'ĩra taimaa ak'ipipãde aji. Mãgapaita k'inia p'anida aji.

⁹ Jesupa p'anauji:

—Felipe, mi taarã nipapari parã ome. Mãga bita, ¿waide mi k'awa-e bik'ã? aji. Chi mi unuparipa ichiaba Ak'õre Waibia unupari. ¿Sãga pia “Ak'õre Waibia k'ĩra ak'ipipãde” ayama? aji. ¹⁰ ¿Ijãa-e bik'ã aji mi, Ak'õre Waibia ome araa bapari? Mi araa bapari iru Jaure ome; jõdee iru araa bapari mi k'ap'ia ome. Mia jaramaa bi michi k'ĩsiadoopa jara-e bida aji. Mi Ak'õrãpata mãga jarapi bi. Ma awara mia ne-inaa oo bi ook'aa michi juadoopa. Mi Ak'õrãpata mãga oopi bi, mi ome bapari perã. ¹¹ Ijãati mia jarak'ãri mi, Ak'õre Waibia ome araa bapari. Maa-e pirã ijãati mia ne-inaa ooda k'aurepapai, oopari perã ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ¹² Mia wãarata jararu. Chi mide wãara ijãa bipa auk'a ooyada aji, mia ne-inaa oo bik'a. Ma awara ne-inaa pi-iaara ooyada aji, mi wãit'ee perã mi Ak'õre bimaa. ¹³ Mia oopariit'ee jõmaweda parãpa it'aa iidiruta mi t'ide michideerã perã. Mãgã iru Warra k'aurepa jõmaarãpa unudai Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. ¹⁴ Parã michideerã perã, mi t'ide it'aa iididak'ãri, mia nejõmaata oopariit'eeda aji, parãpa iidi p'anik'a.

Jesupa jarada ichia Tachi Ak'õre Jaure pëit'ee ichideerãmaa

¹⁵ —Parãpa mi k'inia iru p'ani pirã, oopataadait'eeda aji, mi ùraade jara bik'a. ¹⁶ Mãpai mia chupiria iidiit'ee mi Ak'õremaa, irua awaraa K'aripapari pëimerã mi pari, mãgã ichita parã ome bapariimerã. ¹⁷ Mãgã Tachi Ak'õre Jaure. Ichia wãara aupaita jarateepari. Ijãadak'aa beerã ome iru ba che-e, iru unuda-e p'anadairã mãik'aapa k'awada-e p'anadairã. Mamãda parãpata iru k'awa p'ani, parã ome bapari perã mãik'aapa parã t'ãride bapariit'ee perã.

¹⁸ 'Mia parã chupiria atabëi-eda aji. Waya cheit'ee. ¹⁹ Taarã-e na p'ek'au eujãdepemaarãpa mi waa unuda-e pait'ee. Mamãda parãpata mi unudait'ee. Mi ichita chok'ai bapari perã, parã jida auk'a ichita chok'ai p'anapataadait'ee. ²⁰ Maapai parãpa wãara k'awaadait'ee mi, Tachi Ak'õre Waibia ome araa bapari mãik'aapa parã mi ome ichiaba araa p'anapataadait'ee, t'ãri a-ba. ²¹ Chi mi ùraa ùri bipa mãik'aapa oo bipa ma ùraade jara bik'a wãara mi k'inia iru bi. Mi Ak'õrepa mãgã eperã ichiaba k'inia iru bapariit'ee. Ma awara mia pida iru k'inia iru bapariit'ee mãik'aapa irumaa unupiit'ee.

²² Mãpai Judas, chi Simón Iscariote warra-ee badapa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿sãap'eda pia taimaa unupiit'eema aji, mamãda ijãadak'aa beerãmaa unupi-e pait'ee?

²³ Jesupa p'anauji:

—Eperãpa mi k'inia iru bi pirã, mi ùraade jara bik'a oopariit'eeda aji. Mi Ak'õrepa mãgã eperã k'inia iru bapariit'ee mãik'aapa mi Ak'õre mi ome chedait'ee iru ome p'anapataade. ²⁴ Jõdee chi mi k'inia-e bipa oo k'inia-e bi mi ùraade jara bik'a. Na pedee parãpa ùri p'ani mëre-eda aji; mi Ak'õrede. Iruata mi pëiji.

²⁵ 'Mia na ùraa jara bida aji, parã ome bi misa. ²⁶ Mamãda mi uchiada t'ëepai, Ak'õre Waibiaapa pëit'ee awaraa K'aripapari mi pari; mãgã iru Jaure. Mãgãpa ne-inaa jõmaata jarateit'ee parãpa oodamerã mia oopi bik'a. Ma awara irua k'aripait'ee mia jarada jõmaweda k'irãpadamerã.

27 'Mi wāi naaweda, parā t'āri k'āiweepi k'inia bi. T'āri k'āiwee p'anapatáati. Mia arak'atiapai k'āiwee p'anapi-e, na p'ek'au eujādepemaarāpa oopatak'a. Mapa t'āri p'ua p'ananaáti māik'aapa p'eranaáti. 28 Parāpa ūrijida mia jarak'āri: “Mi wāit'ee, maap'eda waya cheit'ee.” Parāpa wāara mi k'inia iru p'anadap'edaa paara, t'āri o-īa p'anak'ajida mia nāga jarak'āri. O-īa p'anadaipia bi mi wāru perā Ak'ōre Waibiamaa; mi k'āyaara waibiara bīmaa. 29 Ma jōma p'asai naaweda, mia māga jaraji, p'asak'āri, parāpa mi pedee ijāadamerā.

30 'Waa mak'iara pedee-e pait'ee parā ome, Satanás, na p'ek'au eujādepemaarā poro waibia, cheru perā. Ichia mi p'oyaa chok'ak'aa. 31 Mamīda na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadamerā mia Ak'ōre Waibia k'inia iru bapari, ooit'ee irua jara bik'a.

'P'irabaidapáde aji. Āyaa wādāma namāik'aapa.

15

Jesús uva k'arrak'a bi

¹ Uchiadai naaweda, Jesupa māgaji:

—Mi uva k'arrak'a pipiara bida aji. Jōdee mi Ak'ōre chi uva uuda ak'iparik'a bi. ² Mi k'arradepema jik'ara chau-e bi pirā, irua māgí jik'ara t'iap'et'aapari. Jōdee chi jik'ara chauparidepema jua chak'eerā jarit'aapari māgí jik'ara waapiara chaumerā. ³ Parā māgí jik'ara jaridák'ata p'ani mia ūraa jarada ijāadap'edaa perā. ⁴ Mi ome araa p'anapatáati mi parā ome araa baparik'a. Uva jik'ara ichi itu chauk'aa chi k'arra ome araa ba-e pirā. Māga pik'a pāchi k'iradoopa mia oopi bik'a p'oyaa ooda-e, mi ome araa p'anapataada-e pirā.

⁵ Mida aji, uva k'arrak'a bi. Jōdee parā chi jik'arák'ata p'ani. Uva jik'ara pia chauparik'a araa bak'āri chi k'arra ome, māga pik'a parā mi ome araa p'anapataadak'āri, ne-inaa chok'ara mia oopi bik'a oopataadait'ee. Mamīda mi wēe parāpa maarepida ooda-e pai mia oopi bik'a. ⁶ Uva jik'ara chauk'aa bak'āri, t'iap'ek'oodap'eda, p'e nībipata ak'ōrejīrumaa p'ook'oodaimerā. Maap'eda t'ipitaude bat'ak'oopata paak'oodaimerā. Māga pik'a pait'ee chi mi wēe beerā ome.

⁷ Mamīda parā araa p'anaruta pirā mi ome māik'aapa mi ūraade jara bik'a ooruta pirā, it'aa iidipatáati pāchia iidi k'iniata. Mi Ak'ōrepa ooit'ee parāpa iidi p'anik'a. ⁸ Parāpa ne-inaa chok'ara mia oopi bik'a oodak'āri, ak'ipipata wāara mi k'ōp'āyoorā. Māga unudak'āri, awaraarāpa “Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bida” adait'ee. ⁹ Mi Ak'ōrepa mi k'inia iru baparik'a, mia auk'a parā k'inia iru bapari. Mi ome chik'inia p'anapatáati. ¹⁰ Mi, mi Ak'ōre ome chik'inia bapari, mia oopari perā irua jara bik'a. Māgá parā mi ome chik'inia p'anapataadait'ee, mia jara bik'a ooruta pirā.

¹¹ 'Mia māga jaraji mik'a parā t'āri o-īa p'anapataadamerā. K'inia bi parā t'āri o-īa p'anapataadamerā. ¹² Mia nāga jara bi: Chik'inia p'anapatáati, mia parā k'inia iru baparik'a. ¹³ Eperāpa chi k'ōp'āyo audú k'inia iru bak'āri, iru k'aripapari ma k'aurepa piuru pijida. Ma k'āyaara apidaapa awaraa eperā audupiara k'inia iru p'anada-e pai. ¹⁴ Parā wāara mi k'ōp'āyoorā, mi ūraa jara bik'a oo wāruta pirā. ¹⁵ Waa mia parā t'ijara-e “mimiapataarā”, mimiaparipa k'awa-e bairā ne-inaa jōmaweda chi poropa oo bi. Ma k'āyaara t'ijara bi “michi k'ōp'āyoorā” mia k'awapida perā jōmaweda mi Ak'ōrepa mīmaa jarada. ¹⁶ Parāpa mi jirit'erada-e paji. Miata parā jirit'eraji māik'aapa awara biji mi ūraa jarateenadamerā. Māgá parā k'aurepa eperāarāpa ma ūraa ūridap'eda, mide ijāadai māik'aapa ichita p'anapataadai mi ome. Ma awara ma jarateenadap'edaa k'aurepa parāpa mi t'ide ne-inaa iididak'āri mi Ak'ōremaa michideerā perā, irua ooit'ee parāpa iidi p'anik'a. ¹⁷ Waya mia jara bi: chik'inia p'anapatáati.

Ijāadak'aa beerāpa Jesús ichideerā ome k'īra unuamaa iru p'anapata

18 —Mide ijãadak'aa beerãpa parã k'ïra unuamaa iru p'ani pirã, k'irãpãti mita naapiara k'ïra unuamaa iru p'anapachida. 19 Parã p'anadap'edaa paara ãchi p'anapatak'a, ãchia parã k'inia iru p'anak'ajida ãchideerãk'a. Mamïda parã ãchideerã-e. Miata parã jirit'eraji ãchi k'ãyaara awara p'anapataadamerã. Maperãpi ãchia parã k'ïra unuamaa iru p'anapata. 20 K'irãpãti mia jarada: “Mimiapari ichi poro waibia k'ãyaara waibiarã bi-e.” Mi jiri nipapatap'edaak'a ichiaba parã jiri nipapataadait'ee. Jõdee mia jarateeda ijãajida pirã, parãpa jaratee p'ani ichiaba ijãadait'ee. 21 Mamïda ma k'ãyaara audupiarã parã jiri nipapataadait'ee, michideerã perã. Mãga oodait'ee k'awada-e p'anadairã k'aipata mi pëiji.

22 'Mia Ak'õre net'aa jara che-e pada paara, ãrapã k'ïsiada-e p'anak'ajida ãchia p'ek'au k'achia oopata. Mamïda mi Ak'õrepa jara pëida jara cheji. Mapa ïrá “taipa k'awada-e p'anida” adaik'araa bi. 23 Mi k'ïra unuamaa iru p'anirãpa mi Ak'õre jida k'ïra unuamaa iru p'ani. 24 Unuda-e pada paara mia ne-inaa ooda awaraarãpa p'oyaa oodak'aa, ãchia p'ek'au k'achia ooda-e pak'aji Tachi Ak'õre k'ïrapite. Mamïda ãchia mãga unujida mïda, at'ãri mi, mi Ak'õre ome k'ïra unuamaa iru p'ani. 25 P'asaji ãchi ùraa p'ãdade jara bik'a: *‘Ãchi k'inia mi k'ïra unuamaa iru p'anapachida.’* (Sal 35.19)

26 'Mamïda mia awaraa K'aripapari pëiit'eeda aji. Mãgipa wãara aupaita jarapariit'ee. Mãgí uchiapari Tachi Ak'õredeepa, iru Jaure perã. Mãgí chek'ãri, irua mi k'awapiit'ee eperãarãmaa. 27 Parãpa pida mi k'awapidait'ee awaraarãmaa, mide ijãadak'ãriipa mi ome p'anapatap'edaa perã.

16

1 'Mia ma jõma jaraji parãpa mide ijãapataadamerã. 2 Tachi Ak'õre ùraa jarateepata tedee pa parã jëret'aapataadait'eeda aji. Ma awara parã peet'aadait'eeda aji. Mãga oodak'ãri, ãchia k'ïsiadait'ee mãgata pia oomaa p'ani Tachi Ak'õre-it'ee. 3 Mãga oodait'ee mi, mi Ak'õre ome wãara k'awada-e p'anadairã. 4 Mapa ma jõma jaraji parãmaa, mãga p'asak'ãri, k'irãpadamerã. Naaweda mãga jara-e paji, parã ome bada perã.

Tachi Ak'õre Jaurepa oo bi

5 —Ërá mi wãit'ee mi pëida baparimaa. Mamïda parãdepema apidaapa iidida-e p'ani mi sãmaa wãit'ee. 6 Ma k'ãyaara parã k'ïra pia-ee p'ani, mia mãga jarada perã. 7 Mia wãarata jararu. Parã-it'ee piara bi mi wãmerã. Mi wã-e pirã, Ak'õre Jaure, Tachi K'aripapari, che-e pait'ee parã ome bapariit'ee. Mamïda mi wãru pirã, mia iru pëiit'ee parãmaa. 8 Iru chek'ãri, na p'ek'au eujãdepemaarãmaa k'awapiit'ee ãchia p'ek'au k'achia oopata. Ichiaba ãchimaa k'awapiit'ee Tachi Ak'õredeerãpa ne-inaa pia oopata irua k'inia bik'a. Ma awara k'awapiit'ee Tachi Ak'õre ewari waibia ewate ichia ak'it'ee eperãarãpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. 9 K'awapiit'ee eperãarãpa mide ijãada-e p'anadak'ãri, k'achia oomaa p'ani. 10 K'awapiit'ee mia oopachi Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, mi irumaa wãru perã. Mãga ook'ãri, parãpa mi waa unuda-e pait'ee. 11 K'awapiit'ee Tachi Ak'õrepa pia ak'i-e na p'ek'au eujãdepemaarã poro waibiaapa oo bi. Mapa iru, iru eere p'anirã ome miapiit'ee.

12 'Mia k'ïsia chok'ara iru bida aji, parãmaa jarait'ee. Mamïda ïrá waa jara-e, parãpa ma jõma k'irãpada-e pai perã. 13 Mamïda Ak'õre Jaure chek'ãri, ne-inaa wãarata jõma k'awapiit'ee parãmaa, ichia wãara aupaita jarapari perã. Ichi k'ïsiadoopa pedee-e pait'ee. Tachi Ak'õrepa jara bi ùrip'eda, mãga jarapariit'ee mãik'aapa jarapariit'ee ne-inaa waide p'asa-e bi. 14 Ak'ipiiit'ee mi apemaarã k'ãyaara waibiarã bi, mia ne-inaa k'awa bi parãmaa k'awapik'ãri. 15 Jõma mi Ak'õrepa k'awa bi mia pida k'awa bi. Maperãpi mia jaraji Ak'õre Jaurepa k'awapiit'ee jõma mia ne-inaa k'awapi k'inia bi parãmaa.

16 'Na ewari mi waa unuda-e pait'ee. Mamïda ai t'ëepai taarãpai waya unudait'eeda aji.

K'ïra pia-ee p'anadap'eda, t'ãri o-ïa p'aneedait'ee

17 Mãga ùridak'ãri, chi k'õp'ãyoorã ùk'uru ãchi pitapai pedee para beeji:

—¿K'ãata jara k'inia bima, ajida, na pedee: “Na ewari mi unuda-e pait'ee, mamïda ai t'ëpai waya unudait'ee”? ¿Ichiaba k'ãata jara k'inia bima nãgí pedee: “mi Ak'õremaa wãru perã”? ¹⁸ ¿K'ãata jara k'inia bima na pedee: “taarãpai”? K'awada-e p'anida ajida, irua k'ãata jara k'inia bi.

¹⁹ Jesupa k'awaji chi k'õp'ãyoorãpa k'ãata iidi k'inia p'ani. Mapa mãgaji:

—Mia jarajida aji, na ewari parumaa mi waa unuda-e pait'ee, mamïda ai t'ëpai waya unudait'ee. ¿Mata parãpa iidi para bi-ek'ã? aji. ²⁰ Mia wãarata jararu. Parã jarajëedait'ee mãik'aapa t'ãri p'ua p'anedait'ee. Jõdee na p'ek'au eujãdepema ijãadak'arã o-ïa p'anedait'ee. Mamïda parã k'ïra pia-ee p'anadap'eda, o-ïa p'anedayada aji. ²¹ K'ïsiadáma nãgide. Wëra warra t'oit'ee pak'ãri, p'ua nibeepari, t'oit'ee perã. Mamïda chi warra t'o atak'ãri, k'ïra atuadaipari p'ua nïbada mãik'aapa o-ïa nibeepari warra chai t'o atada perã. ²² Mãga pik'a bi parã ome. frá parã k'ïra pia-ee p'ani mi wãru perã. Mamïda mia parã waya unuit'ee. Maapai parã t'ãri o-ïa p'anedak'ãri, apidaapa ma o-ïa wëpapida-e pait'ee.

²³ Maapai parãpa mïmaa maarepida iidida-e pait'ee. Mia wãarata jararu. Mi t'ïde mi Ak'õremaa ne-inaa iidiruta pirã, irua parãpa iidi p'ani teepariit'ee, michideerã perã.

²⁴ Waide mi t'ïde parãpa maarepida it'aa iidida-e p'ani. Iiditi mi Ak'õrepa teemerã parãpa iidi p'ani. Mãgã parã wãara t'ãri o-ïa p'anapataadait'ee.

²⁵ Ma et'ewa jarada mia imeraa pik'a jarateeji. Mapa parãpa pia k'awada-e paji. Mamïda na ewari mãgã jaratee-e pait'eeda aji. Jïp'a pedeeit'ee Ak'õre net'aa pia k'awaadamerã. ²⁶ Maapai parãpa mi t'ïde it'aa iididait'ee, michideerã perã. Mapa mia jara-e chupiria iidit'ee parã pari Tachi Ak'õremaa. ²⁷ Ak'õrëpata parã k'inia iru bapari parãpa mi k'inia iru p'anapata perã mãik'aapa ijãapata perã mi wãara cheji iru baparimãiipa. ²⁸ Cheji na p'ek'au eujãdee eperã jïp'aak'a bapariit'ee. frá jõdee na p'ek'au eujã atabëit'eeda aji, mãik'aapa waya irumaa wãit'ee.

²⁹ Mãpai chi k'õp'ãyoorãpa mãgajida:

—frapi jïp'a pedee bida ajida. Imeraa pik'a jaratee-e bida ajida. ³⁰ frapi k'awa p'ani pia ne-inaa jõmaata k'awa bi. Apidaapa pïmaa iidida-e pait'ee, taipa iididai naaweda, pia k'awa bairã taipa iidi k'inia p'ani. Mapa ijãa p'anida ajida, pi wãara cheji Tachi Ak'õre baparimãiipa.

³¹ Jesupa p'anauji:

—¿Mãgara írá wãara ijãa p'anik'ã? aji. ³² Ewari k'ait'a pa wã, parã jïchoodait'ee pãchi te chaa mãik'aapa mi ituaba atabëidait'ee. Mamïda wãara mi ituaba bi-eda aji, mi Ak'õre mi ome bairã. ³³ Ma jõma jaraji parã t'ãridepai choodamerã mide ijãa p'anide mãik'aapa parã k'ãiwee p'anapataadamerã. Na p'ek'au eujãde p'ani misa, nepirade baaidait'ee parã jiridait'ee perã. Mamïda sõcharra p'anapatáati. Miata na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã áchi poro waibia ome p'oyaaajida aji.

17

Jesús ichi pari it'aa t'ida

¹ Ma pedee jarap'eda, Jesupa it'aa ak'iji mãik'aapa mãgaji:

—Ak'õre, mi ewari pajida aji. Ak'ipíji mi wãara pichi Warra, mãgã mia ak'ipimerã pi wãara jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. ² Pia eperãarã jõmaweda biji mi jua ek'ari, chi mide ijãa p'anirã jõmaweda ichita p'anapataadamerã pi ome. ³ Mãgã ichita p'anapataadait'ee pi ome, k'awaadak'ãri pi aupaita wãara Tachi Ak'õre mãik'aapa k'awaadak'ãri mi, Jesucristo, pichia pëida eperãarã k'aripamerã.

⁴ Na p'ek'au eujãde bi misa, mia ak'ipíji pi aupaita Tachi Ak'õre, ook'ãri pia mïmaa oopidak'a. ⁵ frá Ak'õre, ak'ipíji mi wãara pichi Warra. Mi atëjeji pïmaa bapariit'ee pichi k'ïra wãreede, na p'ek'au eujã bai naaweda badak'a.

Jesús it'aa t'ida chi k'õp'ãyoorã pari

⁶ —Mia pi k'ira unupipachi mi ome nipapatap'edaarãmaa, ma-it'ee pia ãra jirit'era atada perã na p'ek'au eujãdepemaarã t'ãideepa. Përé paji mãik'aapa pia michideerã papiji. Pi ùraade ijãa p'anipi. ⁷ Ìrá ãrapa k'awa p'ani ne-inaa jõmaweda mia k'awa bi piata mimaa k'awapida. ⁸ Mia jõma jarateegi pia jarapidak'a. Ìrapa ma pedee ijãajida, ijãa p'anadap'edaa perã wãara piata mi pëida.

⁹ Mia chupiria iidimaa bi ãra pari. Na p'ek'au eujãdepemaarã jip'arã pari chupiria iidi-e bi. Pia jirit'eradaarã mide ijãadamerã, mãirã parita chupiria iidimaa bi, ãra pichideerã perã. ¹⁰ Michideerã pichideerã auk'a. Ichiaba pichideerã michideerã auk'a. Ìrapa ne-inaa oodak'ãri mia oopi bik'a, ak'ipipata mi waibiara bi apemaarã k'ãyaara.

¹¹ Mi na p'ek'au eujãde waa ba-e pait'ee. Mamãda ãra p'aneedait'ee, mi pi ome banaru misa. Mapa Ak'õre, pi jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara bairã, ãra ak'i bapariji pichi juapa pia mimaa teeda juapa, ãra t'ãri a-ba, chik'inia p'anapataadamerã, pi mi ome baparik'a. ¹² Mi na p'ek'au eujãde ãra ome bak'ãri, ãra ak'i bapachi pi k'ap'ia pari, apida atuanaadamerã. Aba chi atuit'ee bita atuit'ee, p'asamerã pi ùraa chonaarãweda p'ãdade jaradak'a.

¹³ Ìrá mi wãit'ee pimaa. Na p'ek'au eujãde bide mia nãgí pedee jara bi, ãrapa o-ia ùridamerã mãik'aapa t'ãri o-ãadamerã, mi t'ãri o-ia bik'a. ¹⁴ Mia ãramaa pi ùraa jarateegi. Mide ijãadak'ãri, na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa ãra k'ira unuamaa iru p'aneejida, mik'a mãirã eere p'ani-e perã. ¹⁵ Mia iidi-e bi pia ãra na p'ek'au eujãdeepa uchia atamerã. Ma k'ãyaara iidi bi ãra chi k'achia ooyaa bi juadeepa k'aripa atamerã. ¹⁶ Mi mãgí jua ek'ari bak'aak'a, ãra jida mãgí jua ek'ari p'anada-e, iru eere p'ani-e perã. ¹⁷ Mapa ãra awara bíji pi wãarata bide t'ãri pia p'anapataadamerã pi baparik'a. Mãga p'anapataadai pi ùraa k'awaadak'ãri, wãara bairã. ¹⁸ Pia mi na p'ek'au eujãdee pëidak'a, mãgá ichiaba mia ãra na p'ek'au eujãdepemaarãmaa pëiji. ¹⁹ Ìra k'aurepa mia ne-inaa jõma oopari pia oopi bik'a, michi k'ap'ia piuru pijida mãga oo k'iniapa. Mia mãga oopari ãrapa pida auk'a wãara ne-inaa jõma pia oopi bik'a oopataadamerã.

Jesús it'aa t'ida ichideerã jõmaarã pari

²⁰ —Ìra-it'ee aupai mia iidi-e bida aji. Ichiaba iidimaa bi jõmaarã eperãrã pari, chi t'ëepai mide ijãadait'eerã ãrapa jarateepata k'aurepa. ²¹ Ak'õre, mia iidi bi mãgí ijãapataarã ichiaba t'ãri a-ba, chik'inia p'anapataadamerã, pi mi ome t'ãri a-ba, chik'inia baparik'a. Mãgá p'anapataadak'ãri, jõmaarãpa ijãadait'ee wãara pia mi pëiji na p'ek'au eujãdee. ²² Pia mimaa pia oodak'a mia ichiaba ãramaa pia ooji, t'ãri a-ba p'anapataadamerã, pi mi ome t'ãri a-ba baparik'a. ²³ Mi t'ãri a-ba bapari ãra ome, pi mi ome baparik'a, ãra mãgá t'ãri a-ba p'anapataadamerã ãchi k'õp'ãyoorã ome. Mãgapi na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'awaadait'ee wãara pia mi pëiji mãik'aapa pia ãra auk'a k'inia iru bapari, mi k'inia iru baparik'a.

²⁴ Ak'õre, pia ãra jirit'eraji mide ijãapataadamerã. Mia k'inia bi ãra p'anadamerã mi ome, mi wãrumaa. Mãgá jõma mi k'ira wãree unudait'ee, pia mimaa teeda mi k'inia iru bapachi perã na p'ek'au eujã bai naaweda. ²⁵ Ak'õre, pi jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara bi. Na p'ek'au eujãdepemaarãpa pi k'awada-e p'ani mïda, mia pi k'awa bi mãik'aapa nãgíirãpa pida k'awa p'ani pia mi pëida. ²⁶ Mia pi ãramaa k'awapiji mãik'aapa at'ãri k'awapiit'ee, mi ãra t'ãride bapariit'ee perã. Mãgá pia mi k'inia iru baparik'a, ãra jida ichiaba k'inia iru bapariit'eeda aji, ãrapa jõdee awaraarã k'inia iru p'anapataadamerã.

18

*Jesús jita atapidap'edaa**(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)*

¹ Māgá it'aa t'ip'eda, Jesús chi k'öp'āyoorā ome Cedrón to chak'e sġajida. Mama t'ġujida olivo k'āide.

² Judas, Jesús traicionaait'ee badapa k'awa baji āra t'ġudap'edaamāi, Jesús chi k'öp'āyoorā ome mama chip'epatap'edaa perā. ³ Mapa Judapa maaaa ateeji Romadepema soldaorā chok'ara māik'aapa Tachi Ak'ōre te waibia ġġapataarā, judiorā p'aareerā poroorāpa pēidap'edaa; ichiaba fariseorāpa pēidap'edaa. Espada pak'uru ome, lámpara, ġpirā paara anipajida. ⁴ Jesupa k'awa baji ichi p'asait'ee bada. Mapa māirā cheruta unu atak'āri, uchiaji ma ne-uu k'āideepa māik'aapa iidiji:

—¿K'aita ġiri p'anġma? aji.

⁵ Āchia p'anaujida:

—Jesús Nazaretdepema.

Jesupa māgaji:

—Mġda aji.

Judas, chi traicionaait'ee bada mama bainġ baji ma chedap'edaarā ome. ⁶ Jesupa “mġda” ak'āri, āchi ġōma āpġtee ġġġjida māik'aapa eujāde baainajida.

⁷ Māpai Jesupa waya iidiji:

—¿K'aita ġiri p'anġma? aji.

Waya p'anaujida:

—Jesús Nazaretdepema.

⁸ Māpai Jesupa māgaji:

—Mġa jaraji mġ Jesús Nazaretdepema. Mġa ġiri p'anġ pġrā, mġ ome p'anġrā ichiak'au wāpġti.

⁹ Jesupa māga jaraji p'asamerā ichia naaweda jaradak'a. “Pġa mġ juade bġdaarā apġda atuada-e pait'ee.” ¹⁰ Māpai Simón Pedropa espada iru bada ēe atap'eda, t'uji māirādepema aba, t'ġjarapatap'edaa Malco. Māgġ k'ġiri juaraarepema orp'et'aaji. Māgġ p'aareerā poro waibia esclavo paji. ¹¹ Māpai Jesupa māgaji Pedromaa:

—ġPġchi espada ata bġġi ichi badamāi! ¿Mġa choo-e paik'ā aji, mġ Ak'ōrepa miapġru?

*Jesús p'aareerā poro waibia Anás k'ġrapite bada**(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)*

¹² Māpai ma soldaorā see nġbada āchi poro ome māik'aapa judiorā, chi Tachi Ak'ōre te waibia ġġapataarā paara, Jesús jita atadachida. Māpai ġġ nġbġjida. ¹³ Naapiara ateejida Anás temaa, ichi Caifás chāure pada perā. Ai naaweda Anás p'aareerā poro waibia paji. Mamġda ma año Caifás āchi poro waibia paji. ¹⁴ Caifás paji chi jarada: “Pġara bġ eperā aba piumerā tachi judiorā p'uuru pġdaarā pari.”

*Pedropa naapiara Jesús k'awa-e bġda ada**(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)*

¹⁵ Jesús jita atadak'āri, Simón Pedro awaraa k'öp'āyo ome āra t'ēe wājida. P'aareerā poro waibiapa māgġ k'öp'āyo k'awa bada perā, t'ġupġji ma te t'ġak'au badamāi Jesús ome. ¹⁶ Mamġda Pedro taawa bainġ beeji puerta t'aide. Mapa chi apema k'öp'āyo Caifás k'awa badapa pedeenaji awēra puerta ġġapari ome Pedro ichiaba t'ġupġmerā. Māgá Pedro ichiaba t'ġuji. ¹⁷ Ma puerta ġġaparġpa Pedromaa iidiji:

—¿Pġ ġā eperā k'öp'āyo-ek'ā? aji.

Māpai Pedropa p'anauji:

—Mġ-eda aji.

18 Jĩsua nĩbada perã, p'aareerã poro waibia mimiapataarãpa mãik'aapa te jĩapataarãpa t'ipĩ orojida mãik'aapa k'ara p'aimaa p'anejida. Bainĩ p'anide t'ipitau ik'aawa, Pedro ichiaba ãchi ome k'ara p'aimaa beeji.

P'aareerã poro waibia Jesumaa iidida

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-65; Lc 22.66-71)

19 Mãimisa p'aareerã poro waibia Jesumaa iidiji:

—¿K'áirãma aji, pi k'õp'ãyoora? Pĩa, ¿k'ãata jarateeparima? aji.

20 Jesupa p'anauji:

—Mi jĩp'a pedeparida aji, jõmaarã taide Ak'õre te waibiade mãik'aapa Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata te beede. Judiorã chepatamãia mia jarateepari. Maarepida chĩara ãpĩte pedee-e bi. 21 ¿Sãap'eda mĩmaa mãga iidi bĩma? aji. Mi pedee ùridap'edaarãmaa iidinãji. Ærapa jaradaipi, k'awa p'anadairã mia jarapari.

22 Jesupa mãga jarak'ãri, te jĩaparipa iru k'ĩramaa sĩji mãik'aapa mãgaji:

—¿Jãgata p'anauparik'ã aji, p'aareerã poro waibiamaa?

23 Jesupa mãgaji:

—Mia pedee k'achia jaraji pirã, jarapãde aji, k'ãare pedeeta k'achia baji. Mamĩda mia jarada wãara pirã, ¿sãap'eda mi sĩjima? aji.

24 Mãpai Anapa Jesús jua jĩp'eda, Caifamaa pẽiji. Maapai Caifãs p'aareerã poro waibia paji.

Pedropa waya Jesús k'awa-e bida ada

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Mãimisa taawa Simón Pedro bainĩ baji t'ipitau ik'aawa k'ara p'aimaa. Arii p'anadap'edaarãpa iidijida:

—¿Pi jã eperã k'õp'ãyo-ek'ã? ajida.

Pedropa meraji:

—iMi iru k'õp'ãyo-eda! aji.

26 Mamĩda awaraa eperãpa Pedro k'ĩra k'awa ataji. Mãgĩ p'aareerã poro waibia mimiapari paji. Èreerã paji Pedropa k'ĩri orp'et'aada ome. Mãgipa mãgaji:

—¿Pi-ek'ã mia ne-uu k'ãide Jesús ome unuda?

27 Mãpai Pedropa waya meraji. Aramata et'erre k'ariji.

Jesús Pilato k'ĩrapite

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Tap'eda weda judiorã poro waibiarãpa Jesús ateejida Caifãs tedeepa Pilato palaciodee. Pascua fiesta ïri pada perã, ai tede t'ĩuda-e paji. K'awa p'anajida judio-eerã tede t'ĩudap'edaa paara, Pascua chik'o p'oyaa k'oda-e pak'aji. Mãga k'awajida ãchi ùraade jara bairã. 29 Maperã Pilato uchijaji pedeede ãchi ome:

—¿K'ãare k'aurepata na eperã nãgã iru p'anima? aji.

30 P'anaujida:

—Na eperã t'ãri k'achia-idaa-e bada paara, pĩmaa aneeda-e pak'ajida ajida.

31 Mãpai Pilatopa mãgaji:

—Mãgara pãchia atadarĩti mãik'aapa iru ak'ĩti pãchi ùraade jara bik'a. Maap'eda óoti pãchia oo k'iniata.

Mamĩda ma judiorãpa p'anaujida:

—Pãchi Romadepemaarã ùraade jara bi tai judiorãpa chĩara peedaik'araa bi irua neinaa k'achia ooda k'aurepa.

32 Mãga jarajida uchiamerã Jesupa ai naaweda jaradak'a, irua jarak'ãri sãga ichi piut'ee. 33 Pilato waya ichi palaciode t'ĩup'eda, Jesús t'ĩ ataji mãik'aapa iidiji:

—¿Pik'ã aji, Judiorã Rey?

³⁴ Jesupa mǎgaji:

—¿Pichi k'iradoopapai mǎga iidi bik'ǎ, maa-e pirǎ awaraarǎpa pimaa mǎga jaradap'edaa perǎ?

³⁵ Pilatopa p'anauji:

—¡Mi judio-epi! Pichi auk'arǎpata mǎik'aapa p'aareerǎ poroorǎpata pi mimaa aneejida. ¿Pia k'ǎata oojima? aji.

³⁶ Jesupa p'anauji:

—Mi rey-eda aji, na p'ek'au eujǎdepema reyrǎk'a. ǎchik'a pada paara, mi ome nipa-pataarǎ chǒok'ajida, judiorǎ poro waibiarǎpa mi jitanaadamerǎ. Mamǐda mi rey-e na p'ek'au eujǎdepema reyrǎk'a.

³⁷ Mǎpai Pilatopa iidiji:

—¿Wǎara pi reyk'ǎ? aji.

Jesupa p'anauji:

—Pichia jarajipi. Mi reypi. Ma-it'ee mi t'oji mǎik'aapa cheji na p'ek'au eujǎdee; Tachi Ak'ǒre wǎarata jarait'ee. Wǎarata k'awa k'inia p'anirǎ jǒmaarǎpa mi pedee ũripatada aji.

³⁸ Mǎpai Pilatopa mǎgaji:

—¿K'aipa wǎarata k'awayama? aji.

Jesús pǎida peedamerǎ

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Mǎga jarap'eda, Pilato taawaa uchijaji waya pedeede ma judiorǎ poro waibiarǎ ome:

—Mia maarepida k'achia unu-eda aji, na eperǎde. ³⁹ Mamǐda k'irǎpǎti año chaa Pascua fiestade mia preso aba k'ena pǎipari. Mapa ¿k'inia p'anik'ǎ aji, mia Judiorǎ Rey apata k'ena pǎimerǎ?

⁴⁰ Mǎpai arii p'anadap'edaarǎ jǒmaweda waya biajida:

—¡jǎgí k'ena pǎinǎaji! ¡Barrabata k'ena pǎiji!

Barrabás nechiyaya bapachi mǎik'aapa chǒoyaa bapachi Romadepemaarǎ ome, ǎchi jua ek'ariipa uchia k'inia bada perǎ.

19

¹ Mǎpai Pilatopa Jesús wipiji soldaorǎmaa. ² Soldaorǎpa poro jǐra pak'uru jua ne-iri-idaa bidee oodap'eda, Jesús porode jǐ bijida mǎik'aapa p'aru p'oree teesoo, k'ira p'ǎimap'ǎimaa bi, jǐ bijida. ³ Maap'eda irumaa chejida mǎik'aapa mǎgajida:

—¡Ak'íti Judiorǎ Rey!

mǎik'aapa k'iramaa sǐpachida.

⁴ Pilato waya tedeepea uchiak'ǎri, mǎgaji:

—Ak'íti. Mia iru nama aneeru parǎ taide. K'awapi k'inia bi parǎmaa mia maarepida ne-inaa k'achia unu-e na eperǎde.

⁵ Jesús uchiak'ǎri, ma poro jǐra jǐ bají mǎik'aapa p'aru teesoo. Mǎpai Pilatopa mǎgaji:

—¡Nama bi chi eperǎ!

⁶ Jesús unu atadak'ǎri, p'aareerǎ poroorǎpa mǎik'aapa Tachi Ak'ǒre te waibia jǐapataarǎpa biapachida:

—¡Kurusode peepit'ǎaji! ¡Kurusode peepit'ǎaji!

Mamǐda Pilatopa mǎgaji:

—Mǎgara pǎchia atadaidapáde aji, mǎik'aapa peet'aanadapáde aji. Mia maarepida unu-e bi ne-inaa k'achia ooda ma k'aurepa peepit'ee.

⁷ Mamǐda ma judiorǎ poro waibiarǎpa p'anaujida:

—Tai ũraade jara bi eperǎpa ichi Tachi Ak'ǒre Warrada aru pirǎ, piupia bi. Mǎga ooji jǎgí eperǎpa.

⁸ Māga ũrik'āri, Pilato waapiara p'eradachi. ⁹ Waya ichi palaciode t'ŕuji māik'aapa Jesumaa iidiji:

—¿Pi, sãpemama? aji.

Mamīda Jesupa maarepida p'anauk'aa paji. ¹⁰ Māpai Pilatopa māgaji:

—¿Mi pedee p'anau-ek'ā? aji. ¿K'awa-e bik'ā aji, mia pi kurusode peepi k'inia bait'eera peepit'aai, maa-e pirā peepi k'inia-e bait'eera k'ena pēi?

¹¹ Māpai Jesupa p'anauji:

—Pia mīmaa maarepida oo-e pak'aji, it'ari baparipa pi eperāarā poro waibia papi-e pada paara. Maperā chi eperā mi nama pēidapa ne-inaa k'achiara oo bida aji, pi k'āyaara.

¹² Maadak'āriipa Pilatopa k'ŕiapachi sāga Jesús k'ena pēi. Mamīda judiorāpa biapachida:

—¡Jāgí eperā peepi-e pirā, pi César k'ōp'āyo-eda! apachida. ¡Eperāpa ichi reyda a bi pirā, māgipa César k'ŕira unuamaa iru bida! ajida.

¹³ Pilatopa māga ũrik'āri, Jesús taawaa ateepeji māik'aapa ichi su-ak'i beejii charra su-ak'i beeparimāi, hebreo pedeede Gabatá apatap'edaa, griego pedeede “Māu Choma P'ep'edee Bimāi”. ¹⁴ Māgí ewate Pascua fiesta norema paji. Imat'ipa Pilatopa māgaji ma judiorā poro waibiarāmaa:

—¡Ak'iti! ¡Nama bida aji, pāchi rey!

¹⁵ Mamīda āchia biapachida:

—¡Āyaa ateepeji! ¡Āyaa ateepeji! ¡Kurusode peepit'āaji!

Pilatopa iidiji:

—¿K'inia p'anik'ā aji, mia pāchi rey peepimerā?

P'aareerā poroorāpa p'anaujida:

—¡Taipa rey awaraa wēe p'anida ajida, César k'āyaara!

¹⁶ Māpai Pilatopa Jesús teeji ichi soldaorāmaa kurusode peet'aanadamerā.

Jesús peet'aadap'edaa

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesumaa kuruso ateepidap'eda, uchijida p'uurudeepa taawaa wādait'ee “Tachi Poro Būri” apatap'edaamaa. (Hebreo pedeede Gólgota apachida.) ¹⁸ Mama merap'edap'eda, ma kurusode baijira bijida piumerā. Iru ik'aawa bijida awaraarā omé, aba juaraare, aba juabi eere.

¹⁹ Pilatopa letrero p'āji Jesús kurusode bidamerā. Nāga p'āji: JESÚS NAZARETDEPEMA, JUDIORĀ REY. ²⁰ Judiorā chok'araarāpa leejida ma p'āda, Jesús peedap'edaamāi p'uuru k'ait'a bada perā. Ma p'āda p'ā bajii hebreo pedeede, latín pedeede māik'aapa griego pedeede. ²¹ Ma p'āda leedak'āri, p'aareerā poroorāpa māgajida Pilatoma:

—P'ānāaji *Judiorā Rey*. Ma k'āyaara nāga p'āpāde ajida. *Na eperāpa jaraji ichita Judiorā Rey*.

²² Mamīda Pilatopa p'anauji:

—Mia p'āda perā jāgá p'ā beeit'eeda aji.

²³ Soldaorāpa Jesús kurusode baijira bidap'eda māik'aapa iru p'aru atadap'eda, āchi k'ŕimariirāmaa jedet'aajida. Mamīda chi edupema p'aru teesoo bajii, k'aat'i-ee; jīp'a k'a bajii.

²⁴ Mapa māgajida:

—Jēnaadāma. Ma k'āyaara suerte jemenedāma k'awaadait'ee k'aipata atait'ee.

Māga oojida uchiamerā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a:

‘Michi p'aru jedejida māik'aapa suerte jemenedap'eda, michi p'aru jitajida’. *(Sal 22.18)*

²⁵ Soldaorāpa māga oo p'anī misa, kuruso k'ait'a bainī p'anajida Jesús nawe chi nawe ipewēra ome, awaraa María, māgí Cleofás wēra pada, māik'aapa María Magdalena.

²⁶ Jesupa unuk'āri chi nawe k'ait'a bainī bi mi, chi k'ōp'āyo k'inia iru bada ome, chi nawemaa māgaji:

—Nawe, jã pichi warrapi.

²⁷Maap'eda mĩmaa mǎgaji:

—Jã pichi nawepi.

Maadak'ãriipa mĩa María iru bapachi mĩ tede mĩchi nawek'a.

Jesús jai-idaada

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸Ma t'ēpai Jesupa k'awaak'ãri jǎmweda ichia ooit'ee bada auparu, mǎgaji:

—'Opisia nĩbida aji.'

(Sal 69.21)

Mǎga jaraji uchiamerã Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a. ²⁹Mama iru p'anajida vino achuchua chok'ode. Aide esponjak'a p'ēsap'ēesaa bi topa atadap'eda, jǎi bijida hisopo k'ĩde mǎik'aapa it'aimã t'ĩ atajida. ³⁰Sǎp'eda, Jesupa mǎgaji:

—frá jǎma aupajida aji,

mǎik'aapa ichi poro ñjaabaip'eda, jai-idaaji.

Miasupa Jesús orro sudap'edaa

³¹Ma ewate Pascua fiesta ñipata ewate norema paji. Judiorãpa mǎgĩ ewate ñapata perã, k'iniada-e p'anajida piuda k'ap'ia kurusode p'aneedamerã. Maperã iidijida Pilatoma kurusode p'anadap'edaarã jĩru k'õrapik'oomerã, mǎgá isapai piudamerã. Mǎgá chi piuda k'ap'ia kurusodepa ñrabai atapidai. ³²Pilatopa ooji ãchia iididap'edaak'a. Romadepema soldaorã wãdap'eda, Jesús ik'aawa bajjira p'anadap'edaarã jĩru k'õrak'oonajida, waide piuda-e p'anadap'edaa perã. ³³Mamĩda Jesús k'ait'a panadak'ãri, piu bi unujida. Maperã iru jĩru k'õrada-e paji.

³⁴Ma k'ãyaara soldaopa Jesús orrode miasupa sut'aaji. Aramata uchijaji waa pania ome. ³⁵Mi, chi mǎga unudapa nepirĩmaa bi mĩa unuda. Mĩa k'awa bi wãarata jara bi, mĩa mǎga unuda perã. Mĩa nãga jara bi parãpa pida ichiaba ijãadamerã. ³⁶Mǎga p'asaji uchiamerã Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a:

'Iru bĩiri apida biada-e paji'.

(Sal 34.20)

³⁷Ichiaba mǎga p'asaji uchiamerã pedee awaraa Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a:

'Ak'idait'ee eperã ãchia sut'aadap'edaa'.

(Zac 12.10)

Jesús ñadap'edaa

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸Ma t'ēpai Josepa Pilatoma Jesús k'ap'ia iidinaji, ichimaa ñapimerã. Ichi Arimatea p'uurudepema paji mǎik'aapa Jesude ijãa bapachi. Mamĩda judiorã poro waibiarã waidoopa, awaraarãmaa k'awapi-e paji. Pilatopa Josemaa jaraji Jesús k'ap'ia atanamerã.

³⁹José ome cheji Nicodemo, chi naaweda Jesús ome p'ãrik'ua pedeenada. Mǎgĩpa aneeji treinta kilos mirra k'era áloe k'era ome p'oirada Jesús piuda k'ap'ia ñri p'odait'ee.

⁴⁰Judiorãpa oopatak'a piuda ñadak'ãri, ãchia Jesús k'ap'ia ma k'era ome pi-ia pirat'aajida lienzode. ⁴¹Jesús peedap'edaamã ne-uu eujã k'ait'a baji. Mama baji mǎu te uria ewaa k'orodap'edaa piuda ñadait'ee. Mamĩda waide apida ñada-e p'anajida. ⁴²Jesús k'ap'ia mama binajida, ma mǎu te uria k'ait'a bada perã mǎik'aapa judiorã ñipata ewate ñri bada perã.

20

Jesús chok'ai p'irabaida

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹Tomia ewate tap'eweda, María Magdalena wãji Jesús k'ap'ia ñadap'edaamaa. Panak'ãri, unuji chi mǎu te uria t'ai mǎupa t'ap'a bada awara ñi bi. ²Mapa p'ira cheji Simón Pedromaa mǎik'aapa mi, chi apema k'õp'ãyo Jesupa k'inia iru badamaa. Mǎpai mǎgaji:

—¡Tachi Waibia k'ap'ia ateejidada! aji. ¡K'awada-e p'ani sãma ata binajida!
³ Mãga ùridak'ãri, Pedro mi ome araa wãjida ak'ide. ⁴ Omee weda auk'a p'ira wãjida. Mamïda mi Pedro k'ãyaara isapaira p'iradachi. Mapa naapiara panaji Jesús iadap'edaamãï mãu te uriade. ⁵ ¡Jaabaik'ãri ak'it'ee edaa, chi p'aru aupai unuji. Mamïda t'ïu-e paji. ⁶ Mãga nide Simón Pedro pacheji mãik'aapa t'ïuji edú. Ma lienzo ichiaba unuji. ⁷ Ma awara unuji Jesús poro pira bada p'aru, bedap'eda awara ãi bi. ⁸ Mãpai mi auk'a t'ïuji. Ak'ik'ãri, ijãaji Jesús chok'ai p'irabaida, ai naaweda taipa ijãada-e paji mïda. ⁹ Waide k'awada-e paji Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara k'inia bi Jesús piup'eda, chok'ai p'irabaiit'eeda ak'ãri. ¹⁰ Maap'eda tai ome weda temaa wãjida.

María Magdalenapa Jesús unuda

(Mr 16.9-11)

¹¹ Mamïda María beeji mãu te uria k'ait'a jëemaa. Mãgá jëe nïbïde ¡jaabaiji edaa ak'it'ee. ¹² Unuji angeleerã omé p'aru t'o-t'oo jï p'ani. Su-ak'ï p'anajida Jesús k'ap'ia badamãï, aba chi poro bada eere, aba chi jïru bada eere. ¹³ Æchia iidijida Mariamaa:

—Wëra, ¿sãap'eda jëemaa bïma? ajida.

Mãpai Mariapa mägaji:

—Michi Waibia k'ap'ia ateejidada aji. K'awa-eda aji, sãmaapi binajida.

¹⁴ Mata ãpïtee ak'ik'ãri, unuji Jesús mama bainï bi. Mamïda iru k'ïra k'awa-e paji. ¹⁵ Mãpai Jesupa iidiji:

—Wëra, ¿sãap'eda jëe nïbïma? aji. ¿K'aita jiri bïma? aji.

Mariapa k'ïsiaji ma eperã chi jãiradepema ne-uu ak'ipari. Mapa mägaji:

—Mi chupïria k'awãaji. Pïa Jesús k'ap'ia ateeji pirã, jarãji sãma iru bi. Mïa atanait'eeda aji.

¹⁶ Mãpai Jesupa mägaji:

—¡María!

Ichi t'ïjarak'ãri, waya ãpïtee ak'iji mãik'aapa hebreo pedeede mägaji:

—¡Rabuni! (Jara k'inia bi “Tachi Jarateepari”.)

¹⁷ Jesupa mägaji:

—Mi k'ena pëiji waide mi Ak'õremaa wã-e bairã. Jaranapãde aji, mi k'õp'ãyoorãmaa: “Mi wãit'ee mi Ak'õremaa; iru ichiaba parã Ak'õre. Mi wãit'ee mi Ak'õre Waibïamaa; iru ichiaba parã Ak'õre Waibia.”

¹⁸ Mãpai María Magdalena wãji Jesús k'õp'ãyoorãmaa nepïride ichia unuda mãik'aapa Jesupa jarada.

Jesús chi k'õp'ãyoorãmaa cheda

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Mãgí ewate tomia ewate paji. K'eupodopa Jesús k'õp'ãyoorã teeda p'anajida. Puerta jãa iru p'anajida judiorã poro waibiarã waidoopa. Mãga nide Jesús ãra esajïak'a bainï ba cheji mãik'aapa mägaji:

—P'eranáati. K'ãiwee p'anapatáati.

²⁰ Mãga jarap'eda, ãramaa ak'ipiji ichi jua mãik'aapa ichi orro. Jesús k'awaadak'ãri, t'ãri o-ïadachida. ²¹ Waya Jesupa mägaji:

—¡K'ãiwee p'anapatáati! Mi Ak'õrepa mi pëidak'a, mïa parã jida auk'a pëiru.

²² Mãga jarap'eda, jãrap'uaji ãchi ïri mãik'aapa mägaji:

—Ak'õre Jaure auteebáiti, parã ome ba chemerã. ²³ Eperãarãpa ãchia p'ek'au k'achia oopata oo amaaruta pirã mide ijãadait'ee, parãpa ãramaa jaradai: “Tachi Ak'õrepa pãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee,” mãik'aapa Ak'õrepa ooit'ee parãpa jaradap'edaak'a. Jõdee eperãarãpa mide ijãadaamaaruta pirã, parãpa ãramaa jaradai: “Tachi Ak'õrepa pãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapi-e pait'ee,” mãik'aapa Ak'õrepa ooit'ee parãpa jaradap'edaak'a.

Tomapa Jesús unuda

²⁴ Tomás, ichiaba t'ijarapatap'edaa Me-iso, Jesús k'õp'ãyoorã docedepema paji. Mamĩda mǎgí wē-e paji Jesús chek'ãri apemaarãmã. ²⁵ Mapa chi k'õp'ãyoorãpa irumaa mǎgajida:

—Taipa Tachi Waibia unujidada ajida.

Mǎga ũrik'ãri, Tomapa mǎgaji:

—Mia unuk'ãri clavopa merap'edap'edaamã i ru juade mǎik'aapa aide mi jua k'ĩ t'ik'ãri, maap'eda i ru orrode sudamã mi jua t'ik'ãri, ijãayada aji, Jesús chok'ai bi. Mǎga-e pirã, ijãa-eda aji.

²⁶ Tomia abaamaa waya Jesús k'õp'ãyoorã ma tede p'anadak'ãri, Tomás jida baji. Puerta jãa baji mĩda, Jesús ãchi t'ãide bainĩ ba cheji mǎik'aapa mǎgaji:

—¡K'ãiwee p'anapatãati!

²⁷ Mǎpai Tomamaa mǎgaji:

—Ak'i chéji mi jua, mǎik'aapa pichi jua k'ĩ t'it'áaji. Ichiaba pichi jua mi orrode t'it'áaji. ¡Jãa-eda ai k'ãyaara, ijãa bida aparĩji!

²⁸ Mǎpai Tomapa mǎgaji:

—¡Michi Waibia, íra mia ijãa bipi. Pi Tachi Ak'õre Waibia!

²⁹ Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—Pia ijãa bi mi unuda perã. ¡T'ãri o-ãa p'ani chi mide ijãa p'anãrã, mi unuda-e p'ani mĩda!

Sãap'eda nǎgí p'ãda

³⁰ Wãara chi k'õp'ãyoorã taide Jesupa awaraa ne-inaa chok'ara ooji, ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mia na p'ãdade ma jõma p'ã-e paji. ³¹ Mamĩda nǎgí p'ãji parãpa ijãapataadamerã Jesús Tachi Ak'õre Warra; irua pẽida eperãarã k'aripamerã. Jesude ijãa p'ani pirã, it'aa wãdait'ee jai-idaadak'ãri.

21

Jesupa chi k'õp'ãyoorã ũk'uruurãmaa unupida

¹ Ma t'ẽepai Jesupa ichi waya unupiji chi k'õp'ãyoorãmaa, Tiberias Lago ik'aawa. Nǎga paji. ² Ma lago ik'aawa p'anajida Simón Pedro; Tomás ichiaba t'ijarapatap'edaa Me-iso; Natanael, Caná p'uurudepema Galilea eujãde bi; Zebedeo warrarã omé mǎik'aapa Jesús k'õp'ãyoorã awaraarã omé. ³ Mama p'anide Simón Pedropa mǎgaji:

—Mi to-ianait'eeda aji.

Apemaarãpa p'anaujida:

—Tai jida wãdait'eeda ajida, pi ome.

Mǎgá wãjida mǎik'aapa barcode batauk'oodachida. Mamĩda ma ewate p'ãrik'ua maarepida peeda-e paji. ⁴ Taujaaweda unujida Jesús bainĩ bi lago ide. Mamĩda i ru k'awada-e paji. ⁵ Mǎpai Jesupa iidiji:

—Warrarã, ¿Peeda-ek'ã? aji.

Ãchia p'anaujida:

—Maarepida peeda-eda ajida.

⁶ Mǎpai Jesupa mǎgaji:

—Barco juaraare t'iri t'aadapãde aji. Mǎgara peedayada aji.

Irua jaradak'a oodak'ãri, ma t'iri p'oyaa jirada-e paji chik'o chik'iaapa. ⁷ Mǎpai mi, chi k'õp'ãyo Jesupa audú k'inia i ru badapa Pedromaa mǎgaji:

—¡Jãgí Tachi Waibia!

Simón Pedropa “Tachi Waibia” ũriruta, ichi ĩripema p'aru jĩ beeji, ma p'aru ĩrapachi perã ma mimia ook'ãri. Mǎpai toidú jĩtidachi. ⁸ Jõdee chi apemaarã k'õp'ãyoorã barcode chejida. T'iri jidiu aneejida chik'o ome, mak'iaara t'imia-e bada perã lago ideepa; cien

metropai baji. ⁹ Ipude bataudak'ãri, unujida ok'ok'ĩra urua nĩbi chik'o ome mãik'aapa pan. ¹⁰ Mãpai Jesupa mǎgaji:

—Chik'o ũk'uru anéeti parãpa et'ewa peedap'edaadepema.

¹¹ Simón Pedro barcode bataudaip'eda, t'iri ipu idee jidiu aneeji. Aide ciento cincuenta y tres chik'o waibia bee p'aneejida. Mamĩda ma t'iri jẽ-e paji. ¹² Jesupa mǎgaji:

—Nek'o chéti.

Chi k'õp'ãyoorã apidaapa iididak'aa paji k'aita iru, Jesuta k'awa p'anadap'edaa perã.

¹³ Mãpai Jesús ãra k'ait'aara cheji. Ma pan chik'o paada ome atap'eda, ãramaa jedet'aaji.

¹⁴ Ma Jesupa unupida õpee paji chi k'õp'ãyoorãmaa, iru chok'ai p'irabaida t'ẽepai.

Jesupa Simón Pedromaa iidida

¹⁵ Nek'odap'edaa t'ẽepai, Jesupa Simón Pedromaa iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru baparik'ã aji, apemaarãpa mi k'inia iru p'anapata k'ãyaara?

Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, piata k'awa bi. Mia pi k'inia iru bi.

Mãpai Jesupa mǎgaji:

—Ewaa ijãa p'anĩrã ak'ipariipáde aji, oveja ak'iparipa oveja chak'eerã ak'iparik'a.

¹⁶ Jesupa waya iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru baparik'ã? aji.

Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, piata k'awa bi. Mia pi k'inia iru bi.

Jesupa mǎgaji:

—Mide ijãapataarã ak'ipariipáde aji, oveja ak'iparipa ovejaarã ak'iparik'a.

¹⁷ Waya iidida õpee iidiji:

—Simón, Juan warra, ¿pia mi k'inia iru bik'ã? aji.

Pedro k'ĩra pia-ee baji Jesupa iidida õpee mǎgá iidida perã. P'anauji:

—Tachi Waibia, pia jõma k'awa bi. K'awa bida aji, mia pi k'inia iru bi.

Jesupa mǎgaji:

—Mide ijãapataarã ak'ipariipáde aji, oveja ak'iparipa ichi ovejaarã ak'iparik'a. ¹⁸ Mia wãarata jararu. Pi k'ũtrãa bak'ãri mãik'aapa ãyaa wãit'ee pak'ãri, pichi p'aru pichi juadoopa jĩ beepachi. Mamĩda pi chonaa pak'ãri, pichi jua eratiit'ee mãik'aapa awaraapa pi p'aru jĩ biit'ee, maap'eda pi ateeit'ee pi wã k'inia-e bĩmaa.

¹⁹ Jesupa mǎga jarak'ãri, jara k'inia baji sǎgá Pedro piut'ee paji, mǎga p'asak'ãri, eperãarãpa jaradamerã Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibia bi. Mǎga jarap'eda, Jesupa Pedromaa mǎgaji:

—Mǎga p'asait'ee mĩda, mide ijãaparĩji.

Jesús k'õp'ãyo k'inia iru bada

²⁰ Æpĩtee ak'ik'ãri, Pedropa unuji mi, chi k'õp'ãyo Jesupa audú k'inia iru bada. (Pascua chik'o k'odak'ãri, mi Jesús ik'aawa baji iru k'õp'ãyoorã ome. Mi paji chi iidida: “Tachi Waibia, ¿k'áipapi pi traicionaait'eema?” ada.) ²¹ Pedropa mi unuk'ãri, Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ¿k'ãata p'asait'eema aji, iru ome?

²² Jesupa p'anauji:

—Mia k'inia bi pirã iru chok'ai bamerã mi waya cherumaa, pi-it'ee p'ua-e bida aji. Mide ijãaparĩji.

²³ Jesupa mǎga jarada perã irude ijãapataarãpa k'ĩsiapachida mǎgĩ k'õp'ãyo piu-e pait'ee. Mamĩda Jesupa mǎga jara-e paji. Jip'a jaraji: “Mia k'inia bi pirã iru bamerã mi waya cherumaa, pi-it'ee p'ua-e bida” aji.

²⁴ Mǎgĩ “k'õp'ãyo” et'ewa jarada mi, Juanpa nǎgĩ pedee nepirĩmaa bi parãmaa. Na jõma mia p'ãji. Mapa k'awa p'ani jõma nepirĩda na p'ãdade wãara.

²⁵ Jesús na p'ek'au eujãde bak'ãri, awaraa ne-inaa chok'ara oopachi. Ma ne-inaa jõma aba-abaa p'ãdap'edaa paara, mia k'ĩsia bi ma p'ãda jõmaweda araa-e pak'aji na eujãde.

HECHOS

Jesucristopa Jirit'eradaarãpa Oodap'edaa

San Lucapa na historia p'ãji. Irua pedee pia p'ãda ome oodak'a p'ã pëiji ichi k'õp'ãyo Teofilomaa, nepiri aupait'ee Jesús bapata mãik'aapa ichideerã p'anapatap'edaa iru it'aa wãda t'ëepai. Na p'ãdade Lucapa jara bi Ak'õre Jaure chep'eda, sãga Jesude ijãapataarãpa iru ũraa jaratee wãpachida judiorãmaa mãik'aapa judio-eerãmaa paara. Audú jara bi Jesús ome nipapatap'edaarã p'anapata mãik'aapa Pablo bapata.

Naapiara jara bi Jesús it'aa wãda chi k'õp'ãyoorã taide mãik'aapa angeleerãpa iru waya cheit'eeda adap'edaa (cap. 1.1-11). Jara bi Matías jirit'eradap'edaa Judas Iscariote pari (cap. 1.12-26); Tachi Ak'õre Jaure ba cheda Jesude ijãapataarã ome mãik'aapa arapa jarateedap'edaa judiorã t'ãide (cap. 2); Pedro Juan ome jaratee nipapata (caps. 3.1-4.31); Cristode ijãapataarã p'anapatap'edaa (caps. 4.32-5.11) mãik'aapa irua jirit'eradaarã carcelde t'i nĩbidap'edaa (cap. 5.12-42); siete k'aripapataarã bidap'edaa (cap. 6.1-7); Esteban jita atadap'edaa mãik'aapa peedap'edaa (caps. 6.8-7.60); ijãapataarã erreudap'edaa Israel eujã jõmaade mãik'aapa Felipepa jaratee nipapata (cap. 8.1-40); Saulo Jesude ijãa beeda (cap. 9.1-31); Pedropa jaratee nipapata (caps. 9.32-11.18); judio-eerã chip'epatap'edaa Antioquía p'uurude (cap. 11.19-30); Herodepa ooda mãik'aapa piuda (cap. 12); Pablo naapiara wãda Jesús ũraa jarateede judio-eerãmaa (caps. 13.1-14.28); ijãapataarã poro waibiarã chip'edaidap'edaa Jerusalende (cap. 15.1-35); Pablo waya wãda judio-eerãmaa jarateede (caps. 15.36-18.22); Pablo t'ëepai wãda judio-eerãmaa (caps. 18.23-21.16) mãik'aapa ijãadak'aa beerãpa Pablo carcelde t'i nĩbidap'edaa Jesude ijãa bada k'aurepa (caps. 21.17-28.31).

Tachi Ak'õrepa jarada ichi Jaure pëiit'ee

¹ Teófilo, naapiara k'art'a p'ãdade pimaa mia p'ãji Jesupa ne-inaa ooda mãik'aapa jarateeda it'aa wãrumaa. ² Wãi naaweda, Ak'õre Jaure k'ap'ia pari jaraji ichia jirit'eradaarãmaa k'ãata oopataadait'ee. ³ Piuda t'ëepai chi k'õp'ãyoorãmaa cheji mãik'aapa unupiji wãara ichi chok'ai bi. K'ãima cuarenta wãyaaru misa, ichi k'ap'ia unupipachi mãik'aapa jarateepachi Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi ichide ijãapataarãmaa.

⁴ Ewari aba chi k'õp'ãyoorã ome bak'ãri, mågaji:

—Wãnaadapáde aji, Jerusalendeepa awara ãyaa. Nidapáde aji, mi Ak'õrepa jarada oorumaa, mia parãmaa jaradak'a ooit'ee perã. ⁵ Juan Bautistapa poro choopachi paniapa. Mamĩda taarã-e Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepiit'ee parã k'ap'iade.

Jesús it'aa wãda

⁶ Ma t'ëepai Olivo Eede p'anadak'ãri, Jesús k'õp'ãyoorãpa iidijida:

—Tachi Waibia, ¿ĩraweda Israel pidaarã p'uuru waibia papiit'eek'ã ajida, ai naawedapemak'a, chĩara jua ek'ari p'anada-ee?

⁷ Irua p'anauji:

—Parãpa k'awadaik'araa bida aji, sãapai Tachi Ak'õrepa ne-inaa ooit'ee, parã-it'ee-e perã. Irua aupaita mãgee net'aa k'awa bi. ⁸ Mamĩda Tachi Ak'õre Jaure parã ome ba chek'ãri, ichia k'aripait'ee nejõmaata oodamerã Ak'õrepa oopi k'inia bik'a. K'awapiit'eeda aji, jõmaweda mia ooda eperãarã k'aripait'ee, parãpa jarateenadamerã Jerusalén p'uurude, Judea eujãde, Samaria eujãde, awaraa eujã t'imí beede paara.

⁹ Mãga jarap'eda, Tachi Ak'õrepa iru it'aa ateeji. ãchia ak'i jõnide jĩararade t'ĩudachi mãik'aapa waa unuda-e paji.

¹⁰ Mãgá it'aa ak'i jõni misa, angeleerã omé ãchi ik'aawa bainĩ p'ana chejida. P'aru t'o-t'oo jĩ p'anajida. ¹¹ Mãirãpa mågajida:

—Galilea pidaarã, ¿sãap'eda it'aa ak'i jõnima? ajida. Jãgí Jesús parã ome bada mãik'aapa it'aa wãda waya cheit'eeda ajida, parãpa iru it'aa wãru unudap'edaak'a.

Matías jirit'eradap'edaa Judas Iscariote pari

¹² Maap'eda Olivo Eedeepa Jesús ome nipapatap'edaarã waya chejida Jerusalendee. ñipata ewate paji mãik'aapa ãchi ùraade jara bi ma ewate t'imí wãdaik'araa bi. Mamída t'imia-e bada perã, chejida. ¹³ P'uurude panadak'ãri, wãjida ãchi p'anapatap'edaamaa it'ipema pisode. Ma chedap'edaarã paji Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo warra Santiago, Simón Celote apatap'edaa mãik'aapa Santiago warra Judas. ¹⁴ Mama ãchi it'aa t'ípachida Jesús ñipemaarã ome mãik'aapa Jesús nawe María ome, ichiaba awaraa wẽraarã ome.

¹⁵ Ewari aba Jesucristode ijãapataarã ciento veinte see nĩbide Pedro bainĩ beejĩ mãik'aapa mãgaji:

¹⁶ —Ñipemaarã Cristo k'aurepa, chonaarãweda Ak'õre Jaurepa jarajida aji, Rey David it'aideepa eperã abaapa Jesús peepiit'ee. Mãga jara bi Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade. ñrá Davidpa jaradak'a uchijai Judas ome. ¹⁷ Judas tachi k'õp'ãyo paji mãik'aapa tachi ome auk'a mimiapachi. ¹⁸ Mamída k'achia ooda pari p'arat'a p'aadap'edaapa irua eujã neto ataji. Mama iru baaidachi mãik'aapa chi jĩsi chedachi. ¹⁹ Jerusalende p'anapatap'edaarãpa iru piuda k'awaadak'ãri, ma eujã t'í bijida *Hacéldama*, ãchi pedeede jara k'inia bi “Waa Eujã”. ²⁰ Mãga p'asada perã Judas ome, awaraa jiridaipia bi iru mimia oomerã. Mãga oodaipia bi Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdadepema Salmode jara bairã: ‘Pi tede apida p'anada-e. Mapa ichita te tuma bait'ee.’

(Sal 69.25)

mãik'aapa awara ãi ichiaba jara bairã:

‘Awaraapa pi mimia atait'ee.’

(Sal 109.8)

²¹ ‘Nama p'anida aji, eperãarã tachi ome nipapatap'edaarã, Jesús tachi ome niparu weda. ²² Juan Bautistapa iru poro choodak'ãriipa it'aa wãrumaa mãgã nipapachida. Judas pari ãchidepema jiridaipia bi aba tachi ome auk'a Jesús unuda chok'ai p'irabaip'eda.

²³ Mãpai madepema omé jirijida aba jirit'eradait'ee. Aba paji José. Mãgí ichiaba t'ijarapachida Barsabás, maa-e pirã Justo. Chi apema t'ijarapachida Matías. ²⁴ Ma omé jiridap'eda, it'aa t'ijida:

—Tachi Waibia, pia jõmaarã t'ãri k'awa bida ajida. Maperã k'awapíji na omeedepema k'aita pia k'inia bi. ²⁵ Mãgípa pi ùraa jarateenait'eeda aji, Judas pari, irua k'achia ooda k'aurepa ichi wãit'ee padamaa wãda perã.

²⁶ Mãga it'aa t'ídap'eda, suerte jemenejida jirit'eradait'ee. Mãpai Matiata uchijai. Ma ewate weda apemaarã once Cristopa jirit'eradaarã ome mimiamaa beejĩ.

2

Tachi Ak'õre Jaure cheda

¹ Jerusalén p'uurude Pentecostés fiesta ewate pak'ãri, jõmaweda Cristode ijãapataarã abaamaa see nĩbaji. ² Mãga nide nãumia pururua jĩwaaparik'a ùrijida it'ariipa cheru ãchima. ³ Mãpai unujida t'ipitauk'a jẽrajẽraa cheru ãchi ñri. Maap'eda ãchi chaachaa ñri urua jẽrajẽraa nĩbeeji. ⁴ Jõmaweda Ak'õre Jaure ome p'aneejida mãik'aapa Ak'õre Jaurepa pedeejiji ichia k'inia badak'a. Pedeejijida ãchia ai naaweda k'awada-e p'anadap'edaa pedeede.

⁵ Maapai Jerusalende p'anajida judiorã Tachi Ak'õrede ijãapataarã fiesta-it'ee chedap'edaarã awara ãiipa. ⁶ ãchia mãgí nãu pururua jĩwaaparik'a ùridak'ãri, jõmaweda seedachida ma ciento veinte ijãapataarã p'anadap'edaamãi. K'awadak'aa paji k'ãata k'ĩsiadai, ùripachida perã ãchi t'odap'edaa pedeede. ⁷ Mapa ãchi ak'itrua para beejĩ mãik'aapa mãgapachida:

—¿Jōmaweda na eperāarā pedee para bi Galileadepemaarā-ek'ā? ⁸ ¿Sāgapi k'īra t'ādoō pedee para bima ajida, eperāarā nama para bi pedee chaa? ⁹ Nama eperāarā p'ani Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto māik'aapa Ásia eujādepemaarā. ¹⁰ Ma awara chejida Frigiadepemaarā, Panfiliadepemaarā, Egiptoddepemaarā, ichiaba Libiadepemaarā Cirene p'uuru k'ait'a p'anapataarā. Ichiaba Roma p'uuruddepemaarā ūk'uru chejida. ¹¹ Judiorā ūk'uru māga t'odap'edaa perā māik'aapa ūk'uru judiorā pak'oodaidaarā, judiorā ūraade ijāadap'edaa perā. Ichiaba chejida Creta isladedpemaarā māik'aapa Arabia eujādepemaarā. Nāgīrā Galilea eujādepemaarā mīda, tachi chaachaa t'odap'edaa pedeede tuchia ūri p'anida ajida. Āchia pedee para bida ajida, jaradait'ee Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pia ooda.

¹² Māgā āchi t'odap'edaa pedeede ūridap'edaa perā, jōmaarāta ak'itrua para beiji māik'aapa k'awadak'aa paji k'āata k'īsiadai. Āchi pitapai māgapachida:

—Na ¿k'āata jara k'inia bima? apachida.

¹³ Mamīda ūk'uru, chīara oo k'iniapa, māgapachida:

—¡Vinopata piu para bi! ¡Mapa pariatua pedee p'anida! apachida.

Pedropa jarada Jerusalende p'anadap'edaarāmaa

¹⁴ Māpai Pedro, it'a ak'inī beep'eda chi k'ōp'āyoorā once ome, golpe pedeeji:

—Tachi auk'aarā māik'aapa jōmaweda nama Jerusalende p'anīrā, mia jararu pia ūrīti. ¹⁵ At'āri tap'eda nībairā tai vinopa piuda-e p'anida aji, parāpa k'īsia p'anik'a. Parāpa pia k'awa p'ani tai judiorā tap'eda weda todak'aa. ¹⁶ Parāpa nama unu p'ani chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari Joelpa nāga jaradak'a:

¹⁷ 'Tachi Ak'ōrepa jara bi: Na ewari na eujā jōi naaweda, eperāarā chok'araarāmaa mi Jaure pēit'eeda aji. Parā warrarā māik'aapa parā k'aurāpa jaradait'ee mia jarapiruk'a. K'ūtrāarāpa k'āimok'araa pik'a bide mia ooru unudait'ee māik'aapa chonaarā k'āimok'araadait'ee mi ome. ¹⁸ Wāara, maapai mia oopi bik'a oopataarāmaa mi Jaure pēit'ee; imik'īraarāmaa, wēraarāmaa auk'a. Mia ooru ārapa jarapataadait'ee. ¹⁹ Pajāde māik'aapa eujāde ne-inaa eperāarāpa waide unudak'aa unupit'ee: waa, t'ipitau māik'aapa nari jīrak'awaa nībi. ²⁰ Ak'ōrejīru k'īdarii'ee māik'aapa atane k'īra p'oree waak'a padarii'ee. Māgā pait'ee Ak'ōre ewari waibia ewate, na eujā jōi naaweda. ²¹ Mamīda ai naaweda Tachi Ak'ōrepa ichimaa chupiria iidirutaarā k'aripa atait'eeda aji, atuanaadamerā.' (Jl 2.28-32)

²² Māpai Pedropa māgaji:

—K'awa p'anida aji, Joelpa jaradak'a wāara uchiaru idi, Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure taimaa pēida perā. Israel pidaarā, ūrīti mia jararu. Tachi Ak'ōrepa Jesús Nazaretdepema pēiji tachi t'āide. Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa irumaa oopipachi perā ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa. ²³ Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badak'a, parāpa iru jita atadachida, maap'eda ijāadak'aa beerāmaa peepijida. Māirāpa kurusode baijira bijida mama piumerā. ²⁴ Mamīda Tachi Ak'ōrepa chok'ai p'irabai ataji. Māgā chok'ai p'irabai atada perā, waa piu-e; ichita chok'ai bait'ee. ²⁵ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa Jesús ome oot'ee bada jaraji Rey David it'aideepa:

'Ichita mi Ak'ōre Waibia unupachida aji, mi k'īrapite. Ichi mi ome bairā, maarepida mi waawee-e. ²⁶ Mapa mi t'āri o-īa nībi, māik'aapa k'ari k'inia bi, k'awa bairā Tachi Ak'ōrepa mi k'aripapari. ²⁷ Ak'ōre, pia mi k'ap'ia beraupi-e pait'ee mi iarutamāi, mia oopari perā pia oopi bik'a. ²⁸ Ak'ōre eujādee wāpari o mimaa ak'ipiji. Mapa mi o-īa bait'eeda aji, pi k'īrapite.' (Sal 16.8-11)

²⁹ Maap'eda Pedropa māgaji:

—Tachi auk'aarā nama see nībi, ūrīti. Tachi chonaarāwedapema Rey David jai-idaaji māik'aapa iajida. Iru k'ap'ia at'āri jāirade bi tachi t'āide. ³⁰ K'awa p'ani David chok'ai bak'āri, Ak'ōre pedee jarapari paji. Mapa irua k'awa baji Tachi Ak'ōrepa jarada irumaa,

irudeepa rey uchiapiit'ee. ³¹ Māgá, wāara Davidpa unu pik'aji māik'aapa jaraji sāga Cristo p'irabaiit'ee iru iadap'edaamāiipa māik'aapa iru k'ap'ia berau-e pait'ee. ³² K'awa p'ani na pedee Jesudeta jara bi, Tachi Ak'ōrepa iru p'irabai atada perā māik'aapa taipa unudap'edaa perā. ³³ Tachi Ak'ōrepa iru it'aa ateeji ichi juaraare ak'i banamerā. Maap'eda ichia jaradak'a ichi Jaure teeji Jesumaa, irua pēimerā irude ijāapataarāmaa. Māgita parāpa et'ewa unujida māik'aapa ūrijida. ³⁴ Tachi Ak'ōrepa Rey David k'ap'ia piuda chok'ai p'irabaipi-e paji it'aa ateeit'ee. Mamīda Davidpa jaraji:
 'Tachi Ak'ōrepa jaraji Tachi Waibiaamaa: "Pi mi ome auk'a waibia bairā, su-ak'i beepáde aji, mi juaraare, ³⁵ mia pi k'īra unuamaa iru p'anapataarā p'oyaaru misa." ' (*Sal 110.1*)

³⁶ 'Israel pidaarā, pia k'awáati māgí Jesús parāpa kurusode peepidap'edaa Tachi Ak'ōrepa Tachi Waibia papiji. Iruta Tachi Ak'ōrepa pēijida aji, tachi rey pamerā.

³⁷ Māga ūridak'āri, arii p'anadap'edaarā k'īsia p'uadachida. Mapa iidijida Pedromaa māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa:

—¿K'āata oodayama ajida, taipa?

³⁸ Pedropa p'anauji:

—P'ek'au k'achia oo amáati, Tachi Ak'ōrepa parā p'ek'au k'achia wēpapik'oomerā māik'aapa Jesucristo t'ide poro choopíti. Māga ooruta pirā, Ak'ōrepa ichi Jaure pēiit'ee parā ome bapariimerā. ³⁹ Māgí jarada parā-it'ee aupai-eda aji; ichiaba pāchi warrarā-it'ee māik'aapa t'imí p'anūrā-it'ee; pia jarait'eera, Tachi Ak'ōre Waibiaapa ichi odee atee k'inia biirā-it'ee.

⁴⁰ Māgí pedee jōma jarap'eda, Pedropa ūraaji:

—P'ananáati Jesús peedap'edaarāk'a; jīp'a ijāati māik'aapa óoti Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a.

⁴¹ Ma ewate weda Pedro pedee ijāadap'edaarāpa poro choopijida māik'aapa apemaarā Cristode ijāapataarā ome t'ūujida. Ma ijāadap'edaarā Pedro k'aurepa eperāarā tres mil paji. ⁴² Mamāik'aapa āchia ūri k'inia p'anapachida Cristopa jirit'eradaarāpa jarateepata māik'aapa jedepachida āchia ne-inaa iru bee. Ichiaba jōmaweda cheepurupachida it'aa t'ídait'ee māik'aapa ne-inaa jedek'odait'ee, māgá k'irāpadait'ee Cristo piuda āchi pari.

Chi naa ijāadap'edaarā

⁴³ Maapai eperāarā p'era pik'a para bapachi, Tachi Ak'ōrepa oopipachi perā Cristopa jirit'eradaarāmaa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa. ⁴⁴ Ma awara Cristode ijāapataarā chik'inia para bapachi māik'aapa chi wēe beerāmaa āchi ne-inaa jedepachida. ⁴⁵ Pia jarait'eera, netopachida āchi net'aa iru p'ani māik'aapa ma p'arat'a t'oopachida teedait'ee chi wēe beerāmaa. ⁴⁶ Ewari chaa cheepurupachida Ak'ōre te waibiade it'aa t'ídait'ee māik'aapa t'āri o-īapa ne-inaa jedek'opachida āchi tede. ⁴⁷ Ak'ōremaa it'aa t'īpachida jaradait'ee iru t'āri pia bi. Jerusalén pidaarāpa pia pedeeepachida āra āpīte. Maperā ewari chaa chok'araara o k'achiadeepa uchiapachida āchi k'aurepa.

3

Pedropa eperā chiwa bi jipada

¹ Ewari aba Pedro Juan ome wājida Tachi Ak'ōre te waibiadee a las tres, ma hora judiorā it'aa t'īpatap'edaa hora pada perā. ² Mama Ak'ōre te waibiade baji eperā chiwa bi, ichi t'oru weda. Ewari chaa eperāarāpa māgí atepachida māik'aapa binapachida Ak'ōre tede chi T'ūupata Pi-ia apatamāi, p'arat'a iidipariimerā chi mama t'ūrutaarāmaa. ³ Māgí eperāpa unuk'āri Pedro māik'aapa Juan Ak'ōre tede t'ū wāda, p'arat'a iidiji. ⁴ Māpai āchia ak'ijida irumaa māik'aapa Pedropa māgaji:

—Taimaa ak'ipáde aji.

⁵ Māgí eperāpa ak'iji, p'arat'a teedai jīak'aapa. ⁶ Mamīda Pedropa māgaji:

—Mia wēe bida aji, p'arat'a, nēe jida. Mamīda mia pi k'aripait'ee. Jesucristo Nazaret-depemapa mimaa nāga oopi bairā, iru t'īde mia jararu: p'irabáiji māik'aapa wāji.

⁷ Māga jararuta, Pedropa juaraarepema juade jitap'eda, p'irabai ataji. Aramata ma chiwa bada bīri pia beeji ⁸ māik'aapa p'inajīti bainī beeji. Maap'eda p'irria beeji. Ma t'ēpai ichi bīriipa t'īuji Ak'ōre tede āchi ome. Jītijītia wāji māik'aapa o-īapa it'aa t'ī wāji Ak'ōremaa. ⁹ Māga unudak'āri, jōmaweda arii p'anadap'edaarā ¹⁰ p'era pik'a para beeji. Māgá p'anajida ai naaweda āchia unupatap'edaa perā ma eperā su-ak'i bi p'arat'a iidimaa Ak'ōre tede, chi T'īupata Pi-ia apatamāi.

Pedropa jarada Tachi Ak'ōre tede p'anadap'edaarāmaa

¹¹ Māgí chiwa bada jīpa beeda perā, Pedro māik'aapa Juan ik'aawaapa āyaa wāk'aa paji. Āchi p'anajida Ak'ōre te waibia āuk'idaa, Salomón Pórtico apatap'edaamāi. Āchimaa eperāarā jōmaweda p'era pik'a p'ira erreujida. ¹² Pedropa māga unuk'āri, mājaji:

—Israel pidaarā, ¿sāap'eda parā p'era para bima? aji. ¿Sāap'eda tai k'īra ak'i jōnima? ¿Parāpa k'īsia p'anik'ā taipa tachi juadoopa na eperā jīpajida? ¹³ Tachi chonaarā Abraham, Isaac māik'aapa Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibiapa ichi Warra Jesús waibiara papiji jōmaarā k'āyaara, ichia oopi badak'a oopachi perā. Mamīda parāpa māgí Jesús jita atadap'eda, charraarāmaa teenajida. Maap'eda Pilatopa uchua pēit'ee pak'āri, parāpa k'iniada-e paji. ¹⁴ Eperā t'āri pia bi p'ek'au k'achia wēe k'ena pēidai k'āyaara, chīara peeparita parāpa uchiapit'aajida. ¹⁵ Māgá peepit'aajida Tachi Ak'ōre o ak'īpipari. Mamīda parāpa peepidap'eda, Tachi Ak'ōrepa chok'ai p'irabai ataji. Taipa māga unujida tachi taupa. ¹⁶ Nāgí eperā jīpa beeji ichia ijāada perā Jesupa jīpai. Maperāpi jīpa beeji, parāpa unu p'anik'a. Jesús jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, k'ayaa beerā jīpai.

¹⁷ 'Michi auk'aarā, mia k'awa bi pāchi poroorāpa māik'aapa parāpa Jesús peepidak'āri, k'awada-e paji iru Tachi Ak'ōrepa pēida tachi k'aripamerā. ¹⁸ Mamīda parāpa māga oo p'anīpa Tachi Ak'ōrepa uchiapiji ichia jaradak'a, ichi pedee jarapataarā it'aideepa: ichia pēida piut'ee. ¹⁹ Māpai Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badade pia k'īsiadap'eda, k'achia oo amāati māik'aapa irude ijāati, irua pāchi p'ek'au k'achia wēpapik'oomerā. ²⁰ Māga ooruta pīrā, Ak'ōrepa parā k'āiwee p'anapiit'ee māik'aapa pēit'ee Jesucristo, ichia jirit'erada parā k'aripapariimerā. ²¹ Mamīda Jesús at'āri Ak'ōre eujāde bait'ee, Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda chiwidi pik'a ooru misa, chonaarāweda ichi pedee jarapataarā it'aideepa jaradap'edaak'a. ²² Maapai Moisepa tachi chonaarāmaa mājaji:

'Ak'ōrepa ichi pedee jarapari uchiapiit'ee parā t'āide mi jīak'a. Oopatāati irua jara bik'a. ²³ Māgí Ak'ōre pedee jaraparipa jara bi pedee ūri k'iniada-e p'anīrā Ak'ōre eperāarā p'anīmāiipa āyaa jērek'ooit'ee māik'aapa peek'ooit'ee.' (Dt 18.15-19)

²⁴ 'Ichiaba Samuel beedak'āriipa jōma apemaarā Ak'ōre pedee jarapataarāpa jara-pachida tachia īrā unu p'ani. ²⁵ Mapa parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa jarada chonaarāweda ichi pedee jarapataarā it'aideepa parā īrapemaarā-it'ee. Ichiaba ichia jarada Abrahammaa parā īrapemaarā-it'ee. Mājaji Abrahammaa:

'Mia na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda k'aripait'eeda aji, pīdeepa uchiadait'eerā k'ap'ia pari.' (Gn 22.18)

²⁶ Ichia jaradak'a Abrahammaa Tachi Ak'ōrepa parā pia ooji, ichi Warra piup'eda chok'ai p'irabai atak'āri parā t'āide. Māga ooji k'inia bada perā parāpa naapiara ijāadamerā māik'aapa pāchia k'achia oopata oo amaadamerā.

4

Pedro Juan ome judiorā poroorā k'īrapite

¹ At'āri Pedro Juan ome pedeemaa p'ani misa, judiorā p'aareerā pachejida Ak'ōre te waibia jīapataarā poro ome. Ichiaba āchi ome chejida saduceorā. ² K'īrau

p'anajida Pedropa m̄aik'aapa Juanpa jaratee p'anadap'edaa per̄a eper̄aar̄a piudap'eda chok'ai p'irabaidai, Jesús p'irabaidak'a. ³ Mapa jita atadachida. K'ewara bada per̄a, carcelde t'it'aanajida, ai norema ma nep̄ira ak'idait'ee. ⁴ M̄aga oojida m̄ida, eper̄aar̄a chok'araar̄apa Cristode ij̄ajida, ārapa jarateedap'edaa k'aurepa. Ij̄apataar̄a j̄omaweda im̄ik'īraar̄a aupai cinco mil paji.

⁵ Ai norema Jerusalende abaamaa see n̄ibaji judior̄a poro waibiar̄a, āchi chonaar̄a m̄aik'aapa Moisepa p'āda jarateepataar̄a. ⁶ Mama baji ichiaba Anás, judior̄a p'aareer̄a poro waibia pada. Ichiaba baji p'aareer̄a poro waibia Caifás, Juan, Alejandro m̄aik'aapa Anás ēreer̄a awaraar̄a. ⁷ Pedro Juan ome atapijida m̄aik'aapa āchi k'īrapite bain̄i beepi-dap'eda, iidijida:

—¿K'ai juapa par̄apa jāgee net'aa oo p'anima? maa-e pir̄a ¿k'aipa jāgá oopi bima? ajida.

⁸ Ak'ōre Jaure Pedro ome bada per̄a, pia p'anauji:

—Judior̄a poro waibiar̄a m̄aik'aapa chonaar̄a, ⁹ par̄apa taimaa iidiruta, s̄aga n̄agí k'ayaa bada k'aripajida m̄aik'aapa s̄aga j̄ipa beeji. ¿M̄aga-ek'ā? aji. ¹⁰ Pia bi. Taipa par̄a k'īrapite jaradait'ee, j̄omaweda Israel pidaar̄apa k'awaadamer̄a. N̄agí eper̄a par̄a j̄omaar̄a k'īrapite bain̄i bi, j̄ipa beeji Jesucristo Nazaretdepema juapa, par̄apa kurusode peepidap'edaa m̄aik'aapa Tachi Ak'ōrepa chok'ai p'irabai atada. ¹¹ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi: 'Te oopataar̄apa m̄au k'iniada-e padap'edaa pip̄iara padachi.' (Sal 118.22)

¹² Mapa Jesucristodepai ij̄a p'ani pir̄a, it'aa w̄adait'ee, maarepida awaraa eper̄a wē-e per̄a iruk'a na p'ek'au euj̄ade, tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

¹³ Judior̄a poroor̄a arii p'anadap'edaar̄apa unudak'āri Pedro m̄aik'aapa Juan j̄ip'a pedeema p'ani waaweeda-ee, m̄aik'aapa k'awaadak'āri āchi eper̄a j̄ip'ar̄a, mak'iaara k'art'a tau k'awada-ee, ak'itrua para beeji. K'awaajida Jesús ome nipapatap'edaa per̄a, m̄aga pedeejida. ¹⁴ Ma awara chiwa bada āchia j̄ipadap'edaa arii baji. Mapa judior̄a poroor̄apa p'oyaa p'anaudak'aa paji. ¹⁵ M̄apai āchia Juan, Pedro, ma chiwa bada ome taawaa uchiapijida. Maap'eda pedee para beeji āchi pitapai:

¹⁶ —¿K'āata oodait'eema ajida, jā eper̄aar̄a ome? J̄omaweda Jerusalendepemaar̄apa k'awa p'ani ārapa ne-inaa pia oodap'edaa, eper̄aar̄apa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Tachia p'oyaa merada-e. ¹⁷ Mam̄ida ír̄a jaradáma ajida, ma eper̄aar̄amaa jara-teenaadamer̄a Jesupa ne-inaa oopata, m̄aga-e pir̄a miapidai.

¹⁸ M̄apai waya t'í p'e atajida m̄aik'aapa jarajida waa jarateenaadamer̄a Jesupa ne-inaa oopata. ¹⁹ Mam̄ida Pedropa Juan ome p'anaujida:

—Pia k'īsiati par̄apa. ¿K'āare piata bayama ajida, Ak'ōrepa jara bi ooda-e pait'ee, par̄a pedee ūri k'iniapa? ²⁰ Taipa unudap'edaa m̄aik'aapa ūridap'edaa p'oyaa nep̄iri amaada-eda ajida.

²¹ Judior̄a poroor̄a arii p'anadap'edaar̄apa āchi juade iru p'anajida m̄ida miapidait'ee, arajāgaa p̄eijida eper̄aar̄a waidoopa. J̄omaweda eper̄aar̄a o-īa it'aa t'īmaa p'anapachida Tachi Ak'ōrema, ²² Jesús Jaurepa ma eper̄a j̄ipataada per̄a, cuarenta años audú iru bita.

Ij̄apataar̄apa Tachi Ak'ōremaa k'aripa iididap'edaa

²³ K'ena p̄eidap'eda, Pedro Juan ome chejida āchi k'ōp'āyoor̄a p'anadap'edaamaa. Nep̄ir̄ijida judior̄a p'aareer̄a poroor̄apa m̄aik'aapa awaraa judior̄a poro waibiar̄apa āchima jaradap'edaa. ²⁴ M̄agí pedee ūridap'eda, j̄omaweda auk'a it'aa t'íjida:

—Tachi Waibia, pia paj̄a, na euj̄a, p'usa m̄aik'aapa ne-inaa j̄omaweda aide n̄ibi ooji. ²⁵ Pi Jaurepa tachi chonaa Davidmaa n̄aga pedeejiji irua p̄ide ij̄a bada per̄a:

¿K'āare-it'ee awaraa euj̄adepemaar̄a k'īrau p'anapatama? Michi eper̄aar̄a paara pariatua k'īsiapata. ²⁶ Na p'ek'au euj̄adepema reyr̄a m̄aik'aapa poro waibiar̄a audua p'anadair̄a, pedeeteepata k'achia oodait'ee. Pedee k'achia jarapata Tachi Ak'ōre āp̄ite m̄aik'aapa ichia rey p̄eida āp̄ite.' (Sal 2.1-2)

²⁷ Tachi Waibia, pia jaradak'a David it'aideepa, mąga uchiaji. Rey Herodes, Poncio Pilato mąik'aapa awaraarą judio-eerą na p'uurude pedeetejida Israel pidaarą ome k'achia oodait'ee Jesúś, pia pėida oo chemerą pia oopi k'inia bi. ²⁸ Mąga oojida pia naaweda k'isia iru badak'a. ²⁹ İrá Tachi Waibia, ak'ıji pi ąpıte k'achia pedee p'anıırą mąik'aapa taimaa waapiara pi ũraa waawee-ee jarateepıji, taipa oo k'inia p'anadairą pia oopi bik'a. ³⁰ Ichiaba tai k'aripąji k'ayaa beerą jıpapataadamerą mąik'aapa ne-inaa eperąarąpa p'oyaa oodak'aa ąchi juadoopa oopataadamerą Jesúś t'ıde. Iruata pıchia oopi bik'a ichita oopari.

³¹ It'aa t'ı aupadak'arı, ąchi p'anadap'edaamąi wirriwirria nıbeeji. Mąpai jımaweda Ak'ore Jaurepa oopi bik'a oo k'inia p'aneejida mąik'aapa Tachi Ak'orepa ooda Jesúś piuda k'aurepa waawee-ee jarateepachida.

Ijāapataarāpa ąchi net'aa jedepatap'edaa

³² Maapai ijāapataarą jımaweda auk'a k'ısiapachida mąik'aapa chik'aripa p'anapachida. Apidaapa ąchi net'aa iru p'anı ąchi-it'ee aupaida adak'aa paji. Jıp'a jımaarą-it'ee paji. ³³ Mapa Ak'orepa ąchi pia oopachi. K'aripaji Cristopa jirit'eradaarąpa jarateedamerą Jesúś chok'ai p'irabaida mąik'aapa oodamerą ne-inaa eperąarąpa p'oyaa oodak'aa ąchi juadoopa. ³⁴ ąchi chupıria p'anadak'aa paji. Chi eują iru beerąpa mąik'aapa ne-inaa awaraa iru beerąpa netot'aapachida. ³⁵ Mąpai ma p'arat'a Cristopa jirit'eradaarąmaa teepachida, jedenadamerą wėe beerąmaa. ³⁶ Mąga ooji Levı ęreerądepema Josepa. Mągı eperą Chipre isladepema paji. Mągımaa Cristopa jirit'eradaarąpa pedida t'ı bijida Bernabé (jara k'inia bi “T'arı O-ıapipari”). ³⁷ Mągı eperąpa eują iru bada netot'aaji mąik'aapa ma p'arat'a Cristopa jirit'eradaarąmaa teeji.

5

Ananías chi wěra Safira ome ne-inaa k'achia ooda

¹ Mamıda Bernabepa oodak'a ooda-e paji Ananías chi wěra Safira ome. Mągıırąpa ąchi eują netot'aajida. ² Mamıda mągı eperą chi wěra ome pedeetejida p'arat'a jıma teeda-e pait'ee Cristopa jirit'eradaarąmaa. Ananiapa mągı p'arat'a ũk'urupai teenak'arı, ³ Pedropa mągaji:

—Ananías, ıpi seewa cheruk'ą aji, Ak'ore Jauremaa, p'arat'a jıma tee che-ee? ıSąap'eda oojima Satanapa oopi bik'a? ⁴ ıJą eują pıchide paji-ek'ą netot'aai naaweda? ıMa p'arat'a pıchide paji-ek'ą netot'aap'eda? ıSąap'eda nąga oo k'iniadachima? Pia eperąarąmaa seewa-e paji. Ak'oremaata seewajida aji.

⁵ Mąga ũrıruta, Ananías eująde piu baainaji. Arii p'anadap'edaarąpa unudak'arı, p'erak'oodachida. ⁶ Mąpai k'ũtrąarą ũk'uruurąpa chi piuda beda atajida mąik'aapa ateejida iade.

⁷ Hora ępeemaa Ananías wěra t'ıuji, chi imik'ıra piuda k'awa-ee. ⁸ Mąpai Pedropa irumaa iidiji:

—ıWąara nągı p'arat'a pari eują netot'aajidak'ą? aji.

İchia p'anauji:

—Netot'aajidapi.

⁹ Pedropa mągaji:

—ıSąap'eda parą pedeetejida Ak'ore Jauremaa seewadait'ee? Ara cherutada aji, pi imik'ıra iadeepa. Naade pi jida auk'a ateedait'eeda aji.

¹⁰ Aramata Safira piu baainaji Pedro bırı ik'aawa. K'ũtrąarą t'ıudak'arı, unujida piu bi. Maap'eda ıanajida chi imik'ıra ik'aawa. ¹¹ Jımaweda ijāapataarą mąik'aapa awaraarą mąga k'awadap'edaarą p'era para beeji.

Ak'ore Jaurepa k'aripap'eda, Cristopa jirit'eradaarąpa oopatap'edaa

12 At'āri Jerusalende p'anide Cristopa jirit'eradaarāpa oopachida ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Maapai jōmaweda Cristode ijāapataarā cheepurupachida Salomón Pórtico apatap'edaamāi, Tachi Ak'ōre te waibia āuk'idaa. 13 Apemaarā judiorā Tachi Ak'ōre te waibiade t'ūpataarā waaweepa araa p'anada-e paji āchi ome. Mamīda pia pedeechida āchi āpite, apemaarā Jerusalendepemaarā ome. 14 Māirā māgá t'ūda-e paji mīda āchi ome, Cristode ijāapataarā īwajida, wēraarā māik'aapa imik'īraarā. 15 Cristopa jirit'eradaarāpa ne-inaa pia oo p'anadap'edaa perā, eperāarāpa āchi k'ayaa beerā calle jā ik'aawa uchua atapachida joip'aruk'a bi īri, Pedro wāyaa wāk'āri, chi jaurepa pida āra t'ōbaimerā māik'aapa jipamerā. 16 Ichiaba p'uuru k'ait'a beerāpa Jerusalendee k'ayaa beerā chok'ara aneepachida māik'aapa ichiaba eperā netuara merātia bee aneepachida. Tachi Ak'ōrepa jōmaweda jipak'oopachi Cristopa jirit'eradaarā juapa.

Cristopa jirit'eradaarā jiridap'edaa miapidait'ee

17 Unudak'āri jōmaweda Cristopa jirit'eradaarāpa oopata, judiorā p'aareerā poro waibia māik'aapa ūk'uru saduceorā iru ome nipapatap'edaarāpa Cristopa jirit'eradaarā k'īra unuamaa iru p'aneejida. 18 Mapa Tachi Ak'ōre te waibia jāpataarāmaa atapijida carcelde t'ik'oonadamerā. 19 Mamīda p'ārik'ua angelpa carcelde t'ūpata ewat'aa cheji. Maap'eda āchi taawaa uchiapik'ooji. Māpai māgaji:

20 —Wāti Tachi Ak'ōre te waibiadee māik'aapa arii p'anirāmaa jaratéeti Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee it'aa wādamerā.

21 Māgá ai norema tap'eweda t'ūjida Ak'ōre tede māik'aapa jarateemaa p'aneejida.

Māimisa ma p'aareerā poro waibiapa māik'aapa ichi ome p'anadap'edaarāpa t'ī pēijida Junta Supremadepemaarā jōmaweda. Ichiaba carceldepa Cristopa jirit'eradaarā atapijida. 22 Mamīda Ak'ōre te jāpataarāpa carcelde jirinadak'āri, unuda-e paji. Maperā nepiri chejida:

23 —Ununajidada ajida, carcel te pia jā nībi, māik'aapa chi jāpataarā ai t'aide jā p'ani. Mamīda ewa atadak'āri, apida unuda-e paji.

24 Māga ūridak'āri, ma p'aareerā poro waibia apemaarā p'aareerā poroorā ome māik'aapa Ak'ōre te jāpataarā poropa k'awada-e paji k'āata oodai. 25 Māga nide eperā pacheji māik'aapa māgaji:

—Parāpa carcelde t'ik'oodap'edaarā Ak'ōre te waibiade eperāarāmaa jarateemaa p'anida aji.

26 Aramata Ak'ōre te waibia jāpataarā poro apemaarā jāpataarā ome wājida jita p'e atade. Mamīda k'īra jīp'a p'e aneejida, eperāarāpa āchima māupa bat'adai jāak'aapa. 27 Pachedak'āri, ak'inī p'aneepijida Junta Suprema k'īrapite. Māpai ma p'aareerā poro waibiapa māgaji:

28 —Taipa parāmaa jarajida waa jarateenaadamerā jā eperāpa oopata. Mamīda māga ooda-e p'ani. Waapiara jōmaweda Jerusalén pidaarāmaa jarateemaa p'ani. Ma awara tāipata jā eperā peet'aajidada a jōni.

29 Apemaarā pari Pedropa p'anauji:

—Taipa ichita Ak'ōrepa oopi bik'a oodait'eeda aji, eperāpa jara bik'a oodai k'āyaara.

30 Tachi chonaarāwedapema Ak'ōrēpata Jesús, parāpa kurusode peepidap'edaa, chok'ai p'irabaipiji. 31 Tachi Ak'ōrepa iru p'irabai atap'eda, su-ak'i biji ichi juaraare, jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. Mama biji eperāarā ak'ipariimerā māik'aapa o k'achiadeepa k'aripa atamerā. K'inia baji Jesús piuda k'aurepa Israel pidaarāpa p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerā. Māgá irua wēpapik'ooi ārapa p'ek'au k'achia oopata. 32 Tachi Ak'ōre Jaurepa ma jōma k'awa bida aji. Taipa pida ichiaba māga k'awa p'anida aji, Cristode ijāadak'āri, Ak'ōrepa ichi Jaure taimaa pēida perā.

33 Judiorā poroorāpa māga ūridak'āri, Cristopa jirit'eradaarā peek'oo k'iniadachida.

34 Mamīda āra t'āide baji fariseo t'ījarapatap'edaa Gamaliel. Māgí Gamalielpa Moisepa

p'ãda pia k'awaa baji. Mapa eperãarãpa iru t'o p'anapachida. Mãgí bainí beep'eda, Cristopa jirit'eradaarã arak'atia taawaa uchua atapiji. ³⁵ T'ëpai mägaji apemaarã judiorã poroorãmaa:

—Israel pidaarã, pia k'ĩsĩati ne-inaa oodai naaweda jã eperãarãmaa. ³⁶ K'irãpãti mak'ĩara taarã-e bi eperã Teudas apatap'edaapa k'ĩsiaji ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara pai. Mãgí eere cuatrocientos imik'ĩraarã p'anajida. Mamĩda mägí peet'aadak'ãri, iru ome nipapatap'edaarã jĩhoodachida. Mägá ãchia k'ĩsia iru p'anadap'edaa jõdachi. ³⁷ Ai t'ëpai, Romadepemaarãpa eperãarã t'ĩ p'ãpimaa p'anadak'ãri, ichiaba Judas Galileadepemapa mãga k'ĩsiaji. Eperãarã ùk'uruurãpa iru pedee ijãajida. Mamĩda ichiaba peet'aadak'ãri, iru ome nipapatap'edaarã ãyaa erreudachida. ³⁸ Mapa mia parãmaa ùraait'ee jã eperãarã k'achia oonaadamerã. Æchia jaratee p'ani pirã ãchi k'ĩsiadeepa mãik'aapa ne-inaa oo p'ani pirã ãchi juadoopa, ãchia oopata jõdariyada aji. ³⁹ Mamĩda Tachi Ak'õrepata ãchimaa mãga oopi bi pirã, parãpa p'oyaada-eda aji. K'ĩrak'aupai, Tachi Ak'õre ome chõomaa p'aneedai.

Æchia Gamaliel ùraa ijãajida. ⁴⁰ Maap'eda Cristopa jirit'eradaarã t'ĩ p'e atajida mãik'aapa wik'oojida. Jarajida waa jarateenaadamerã Jesupa ooda. Maap'eda k'ena pëijida. ⁴¹ Mamĩda Cristopa jirit'eradaarã judiorã poroorã k'ĩrapiteepa o-ĩa uchijida, Ak'õrepa ãchi ita-aria miapida perã Jesús k'aurepa. ⁴² Maap'eda ewari chaa jarateepachida Jesucristota Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã k'aripamerã. Mãga jaratee wãpachida Tachi Ak'õre te waibiade mãik'aapa te bee chaa.

6

Ijãapataarã siete jirit'eradap'edaa Cristopa jirit'eradaarã k'aripadamerã

¹ Maapai ijãapataarã chok'arapiara iwajida. Judiorã griego pedee pedeeapataarãpa imiateejida judiorã hebreo pedee pedeeapataarãmaa, ãchia griego pedee pedeeapataarã p'ëtrãarã pia ak'idak'aa pada perã ewari chaa ne-inaa jededak'ãri k'aripadait'ee. ² Maperã chi doce jirit'eradaarãpa t'ĩ pëijida jõmaweda Cristode ijãapataarã cheepurudamerã. See nĩbeek'ãri, mägajida:

—K'õp'ãyoorã, tai jua araada-e ijãapataarã jõmaweda ak'idait'ee. Pia-e bida ajida, taipa waa jarateeda-e pait'ee Ak'õrepa jara pëida Jesucristo k'ap'ia pari, chi ne-inaa wëe beerã ak'i k'iniapa. ³ Mapa eperãarã siete jirit'erati ma mimia oodamerã. Jiridaipia bi nãgee eperãarã: k'ĩsia k'awaa beerã; t'ãri pia beerã mãik'aapa Ak'õre Jaurepa oopi bik'a oo k'inia beerã. ⁴ Tai jõdee it'aa t'ĩmaa p'anadait'ee mãik'aapa Ak'õrepa jara pëida jarateedait'eeda ajida.

⁵ Mãpai ãchia p'anaujida:

—Pia bida ajida.

Maap'eda jirit'erajida Esteban. Ma eperã Cristode pia ijãaji mãik'aapa Ak'õre Jaurepa oopi bik'a oopachi. Ichiaba jirit'erajida Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas mãik'aapa Nicolás Antioquiadepema. Naaweda mägí Nicolás Tachi Ak'õrede ijãak'aa bap'eda, judiorãpa ijãapatade ijãa baji. ⁶ Ma t'ëpai ateejida Cristopa jirit'eradaarã p'anadap'edaamaa. Mãgĩrã it'aa t'ĩjida ãchi pari mãik'aapa jua bijida ãchi ãri. Mãga oojida ak'ipidait'ee ma mimia ãchimaa teeruta.

⁷ Ma t'ëpai, Ak'õrepa ooda Cristo piuda k'aurepa waapiara jarateepachida mãik'aapa ijãapataarã waapiara iwapachida Jerusalende. Judiorã ùk'uru, p'aareerã jida ichiaba Cristode ijãajida.

Judiorã poroorãpa Esteban jita atadap'edaa

⁸ Maapai Jerusalendepemaarã t'ãide Estebanpa oopachi ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mãga oopachi Tachi Ak'õrepa iru k'aripa bada perã.

⁹ Mamĩda ewari aba pachejida judiorã Tachi Ak'õre Ùraa jarateepata tedepema.

Ma te t'ijarapachida Esclavoorã P'anadap'eda Uchiadap'edaa. Mãirãpa nepira jiri chejida Estebanmaa. Æchi ome chejida auk'a Cirene p'uurudepemaarã, Alejandria p'uurudepemaarã, Cilicia eujãdepemaarã mãik'aapa Ásia eujãdepemaarã. ¹⁰ Mamãda aupedeedak'ãri, Esteban p'oyaa k'ũup'eepidak'aa paji, Ak'õre Jaurepa iru k'ĩsia k'awaapida perã ãchia iidida p'anaut'ee. ¹¹ Mapa awaraarãmaa p'aajida seewa jaradamerã ichia pedee k'achia pedeemaa bi Moisés ãpíte mãik'aapa Tachi Ak'õre ãpíte. ¹² Mãgã p'uuru pidaarã, judiorã poro waibiarã mãik'aapa Moisepa p'ãda jarateepataarã k'ĩraupik'oojida Esteban ome. Mãirãpa Esteban jita atadap'eda, atadachida Junta Suprema k'ĩrapite Tachi Ak'õre te waibiade. ¹³ Mãpai ma p'aadap'edaarã aneejida seewa jaradamerã. Mãirãpa mãgajida:

—Nãgí eperãpa ik'achia pedeparida ajida, Tachi Ak'õre te ãpíte mãik'aapa Moisepa p'ãda ãpíte. ¹⁴ Jara bi Jesús Nazaretdepemapa nãgí te t'eet'aait'ee mãik'aapa tachimaa waa oopi-e pait'ee Moisepa p'ãdade jaradak'a, tachia oodamerã.

¹⁵ Judiorã poroorãpa mãik'aapa arii p'anadap'edaarãpa Esteban ak'idak'ãri, chi k'ĩra ángel k'ĩrak'a unujida.

7

Estebanpa p'aare poro waibia k'ĩrapite p'anauda

¹ Mãpai p'aareerã poro waibiaa iidiji Estebanmaa:

—¿Wãarak'ã aji, na eperãarãpa jara p'ani?

² Irua p'anauji:

—Michi auk'aarã mãik'aapa chonaarã, ũrítí. Tachi Ak'õre k'ĩra wãree bĩpa ichi unupijida aji, tachi ak'õchona Abrahammaa Mesopotamia eujãde bak'ãri, Harande banai naaweda.

³ Ak'õrepa jaraji:

'Atabẽipáde aji, pi eujã pi ẽreerã ome mãik'aapa wãpáde aji, mia ak'ipiit'ee eujãmaa.' (Gn 12.1)

⁴ Mãpai Abraham uchijai Caldea eujãdeepa mãik'aapa banaji Harande. T'ẽepai chi ak'õre piuk'ãri, Tachi Ak'õrepa Abraham aneeji na eujãdee tachi írá p'anímãí. ⁵ Mamãda na eujã maarepida waide tee-e paji irumaa; bĩri aba t'iait'ee pida. Jĩp'a jaraji teeit'ee irudeepa uchiadait'eerãmaa iru piuda t'ẽepai, Abraham waide warra wẽe baji mãda. ⁶ Ma awara Ak'õrepa jaraji:

'Pideepa uchiadait'eerã p'anapataadait'eeda aji, awaraa eujãde mimiamaa chĩara-it'ee. Mama esclavoorã p'anadait'ee mãik'aapa jãpemaarãpa ãra miapi iru p'anadait'ee cuatrocientos años.' (Gn 15.13)

⁷ Mamãda Ak'õrepa ichiaba jaraji:

'Mia k'achia ooit'eeda aji, ãra esclavoorã papirutaarã. T'ẽepai ãra mamãik'aapa uchiadait'ee mãik'aapa mĩmaa it'aa t'ĩdait'eeda aji, na eujãde.' (Gn 5.14)

⁸ Mãgã pedee nĩbide Abraham ome, Ak'õrepa jaraji Abrahampa tauchaa bĩmerã ichi warra k'ap'iade. Tachi Ak'õrepa k'inia baji mãga oodamerã ichi eperãarãpa ak'ipidait'ee ichide ijãa p'ani. Mapa Abraham warra Isaac t'ok'ãri, k'ãima ocho parumaa iru k'ap'iade tauchaa biji. Isaacpa mãga ooji ichi warra Jacob ome. Ichiaba Jacobpa mãga ooji chi warrarã doce ome. Mãirãdeepa Israel pidaarã ẽreerã doce uchijida.

⁹ 'Mãgí Jacob warrarã pada, tachi chonaarãpa, ãchi ípema José k'ĩra unuamaa iru p'anapachida. Maperã netot'aajida esclavok'a Egiptodee wãyaa wãdap'edaarãmaa. Mamãda Tachi Ak'õre José ome baji. ¹⁰ Maperã k'aripa ataji jõmaweda ne-inaa k'achiadeepa. Ma awara k'ĩsia k'awaapiji mãik'aapa k'inia iru bapiji rey Egiptodepema Faraonmaa. Mãgĩpa José Egiptodepemaarã poro waibia papiji ichi palaciode.

11 'Ma t'ēpai jarra oojida Egipto eujāde māik'aapa Canaán eujāde. Maperā mak'iara nek'odait'ee wē-e paji. 12 Mamīda Jacobpa k'awaak'āri Egiptode ne-inaa k'oit'ee paraa, jāmaa pēiji ichi warrarā, ne-inaa netode. Māgí paji tachi chonaarā naapiara wādap'edaa. 13 Ai t'ēpai wādak'āri, Josepa ichi ipemaarāmaa k'awaapiji. Madeepa Faraónpa José ēreerā k'awaji. 14 T'ēpai, Josepa jara pēiji chi ak'ōre Jacob māik'aapa chi ēreerā jōmaweda chedamerā Egiptodee. Āchi setenta y cinco paji. 15 Māgapi Jacob banaji Egiptode. Mama jai-idaaji. Ichiaba mama tachi chonaarā jai-idaajida. 16 Jacob bīri māik'aapa chi warrarā bīri ateejida Siquem p'uurudee māik'aapa mama iajida Abrahampa Hamor ēreerā juak'aawa netoda jāirade.

17 'Ewari k'ait'a pak'āri Tachi Ak'ōrepa uchiapiit'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaarā Egiptodeepa ichia jaradak'a, āchi chok'ara p'anajida, ĩwa p'anadap'edaa perā. 18 Maapai Egiptodepema reypa José k'awa-e pada Faraón paji. 19 Māgí reypa tachi chonaarā k'ūraji waa ĩwanaadamerā. Āchi chupiria ooji. Jaraji āchi warrarā ewaa t'o k'edeerā ita-aria piupidamerā. 20 Maapai t'oji Moisés. Tachi Ak'ōrepa māgí warra chai pia ak'iji. Mapa chi ak'ōreerāpa atane ōpee warimaa iru p'anajida āchi tede. 21 Mamīda p'oyaa waa merada-e paji. Mapa ituaba atabēidak'āri, Faraón k'aupa unu ataji māik'aapa wari ataji ichi warrak'a. 22 Māgapi Moisés wariji Egipto pidaarā t'āide māik'aapa k'awaa wāji ne-inaa k'īra t'ādo Egiptodepemaarāpa k'awa p'anadap'edaak'a. Māpai jōmaarāpa iru k'awajida, irua pedeeda k'aurepa māik'aapa ooda k'aurepa.

23 'Cuarenta años iru bak'āri, k'īsiaji wāit'ee Israel pidaarā ak'ide, ichi auk'arā pada perā.

24 Mamīda unuk'āri Egiptodepema ichi auk'aa sīmaa bi, Moisepa k'aripanjaji māik'aapa ma Egipto pida pee atapēiji.' *(Ex 2.11-12)*

25 Moisepa k'īsiaji ichi auk'arāpa ijāadai Tachi Ak'ōrepa ichi pēida āchi k'aripamerā. Mamīda āchia māga ooda-e paji.

26 'Ai norema unuji Israel pidaarā omé chōomaa p'ani. Māgá chōonaadamerā māgaji: "¿Pāchi auk'arā-ek'ā aji, jāgá chōo jōnadait'ee?" 27 Māpai chi k'ōp'āyo sīmaa badapa Moisés sīat'aaji māik'aapa māgaji: "¿K'aipa pi tai porok'a bijima aji, taipa oopata ak'imerā?" 28 ¿Mi peet'aa k'inia bik'ā aji, nuweda Egipto pida peet'aadak'a?" ' *(Ex 2.13-14)*

29 Māga ūrik'āri, Moisés mirudachi. Maap'eda t'imí wāji Madián eujādee. Mama banaji k'īra tewaraak'a. Ariipema wēra atap'eda, warrarā omé paraaji.

30 'Cuarenta años wāyaap'eda, ewari aba Moisés bají eujā pania wēe bimāi Sinaí ee k'ait'a. Mama bide unuji pak'uru jep'eda t'ipitauk'a urua nībi, angelpa aide ichi unupi bada perā. 31 Māgá urua unuk'āri, Moisés k'ait'aara wāji pi-iara ak'iit'ee k'āata māga bi. Māga nīde ūriji Tachi Ak'ōrepa māgaru:

32 'Mi pi chonaarā Ak'ōre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijāadap'edaa Ak'ōre Waibia.' *(Ex 3.6)*

Māga ūrik'āri, Moisés bīri wēre nībeeji p'era nībipa māik'aapa p'oyaa ak'ik'aa paji ma pak'urumaa. 33 Māpai Tachi Ak'ōrepa māgaji:

'Pichi chancla ērat'aapáde aji, nama pi mi k'īrapite bainí bairā. 34 Mia k'awa bi mi eperāarā chupiria chitooni Egiptode. Ūri bi āchi bia chitooni. Mapa cheji k'aripait'ee. Pia auk'a k'aripanjaji. Mia pi Egiptodee pēiit'eeda aji.' *(Ex 3.5-10)*

35 'Ai naaweda āchia Moisés pedee ūri k'iniada-e paji nāga p'anauda perā:

'¿K'aipa pi tai porok'a bijima ajida, taipa oopata ak'imerā?' *(Ex 2.14)*

Māgá yiarāa pik'a iru p'anajida mīda, Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pak'uru ĩri-idaade unupida k'ap'ia pari Moisés pēiji āchi porok'a. Tachi Ak'ōrepa k'inia bají Moisepa āchi uchía atamerā Egipto pidaarā juadeepa. 36 Māgá Moisepa tachi chonaarā uchía p'e ataji Egiptodeepa. Ichia ne-inaa ooji eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa māgí

eujãde, Mar Rojode mãik'aapa cuarenta años wãyaaruta misa eujã pania wêe bide. ³⁷ Mãgí Moisepa jaraji Israel pidaarãmaa:

'Parãdeepa Ak'õrepa uchiapiit'ee ichi pedee jarapari mi jãak'a.' (Dt 18.15)

³⁸ P'anadak'ãri eujã pania wêe bide, Israel pidaarã pari Moisepa pedeeji ángel ome Sinaí eede. Ichiata Ak'õrepa jarada naapiara p'ãji, tachi chonaarãpa mãik'aapa tachia mãgí ũraa ijãadap'eda, ichita p'anapataadamerã.

³⁹ Mamãda tachi chonaarãpa iru pedee ijãa k'iniada-e paji. Ma k'ãyaara waya Egiptodee wã k'iniadachida. ⁴⁰ Mapa Moisés wê-e pak'ãri, ichi ipema Aaronmaa mägajida:

'Tachi-it'ee ak'õre waibiarã oopáde ajida, tachi naa o jaratee wãdamerã, k'awada-e p'anadairã sãgataji jã Moisés ome, Egiptodeepa tai ãyaa aneeda.' (Ex 32.1)

⁴¹ Mãpai oojida p'ak'a chak'ek'a ai k'ĩrapite it'aa t'ĩdait'ee. Ne-animalaarã peejida ai k'ĩrapite paadait'ee mãik'aapa fiesta oojida o-ĩapa, ma p'ak'a chak'ek'a ooda-it'ee.

⁴² Maperãpi Tachi Ak'õre ãchi ik'aawaapa ãyaa wãji. Mapa pajãde nĩbi ne-inaamaa it'aa t'ĩpachida, Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩdai k'ãyaara. Oojida Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade jara bik'a:

'Israel pidaarã, parã cuarenta años eujã pania wêe bide p'anadak'ãri, ¿mi-it'ee ne-animalaarã peedap'eda, paapachidak'ã, mide ijãa p'anadap'edaa perã? ⁴³ Ma k'ãyaara parãpa it'aa t'ĩpachida Canaandepemaarã ak'õre waibia Molocmaa mãik'aapa Egiptodepemaarã ak'õre waibia Refanmaa. Mia mãga k'awa bi ne-inaa pãchi juapa oodap'edaa atee p'anadap'edaa perã pãchi wãrutamaa. Mapa mia parã ãyaa jërek'ooit'eeda aji, Babilónia p'uuru k'ãyaara t'imiaara.' (Am 5.25-27)

⁴⁴ 'Tachi chonaarã eujã pania wêe bide p'anadak'ãri, atepachida Tachi Ak'õre te ne-ede ooda, k'irãpadait'ee Tachi Ak'õre arii bi ãchi ome. Mãgí te oojida Tachi Ak'õrepa Moisepa ak'ipidak'a. Oojida aide it'aa t'ĩpataadait'ee Tachi Ak'õremaa. ⁴⁵ Ma t'ëpai tachi chonaarã mãgí tede it'aa t'ĩpachida ãchi chonaarãpa oodap'edaak'a. Mapa Tachi Ak'õrepa awaraa p'uuru ome jura chõo p'oyaapik'ãri, Josué ome chedap'edaarãpa ãchi ome aneejida mãgí te ne-ede ooda. Mãgá iru p'anapachida David rey parumaa. ⁴⁶ Tachi Ak'õrepa Rey David k'inia iru bapachi. Mapa Davidpa iidiji Tachi Ak'õremaa te waibia oo teit'ee, te pia oo k'inia bada perã Jacobpa ijãadap'edaa Ak'õre-it'ee. ⁴⁷ Mamãda David warra Salomonpa Tachi Ak'õre te waibia ooji. ⁴⁸ Salomonpa mãgí te ooji mĩda, k'awa p'ani Tachi Ak'õre Waibia bak'aa te eperãarã juapa oodade. Mãga k'awa p'ani Ak'õre pedee jaraparipa jarada perã:

⁴⁹ 'Mi, Jõmaarã Rey, it'arita baparida aji, mãik'aapa eujã mi jua ek'ari bi. ¿Te k'ãaredeeta mimaa oo teedait'eema? ¿Sãmata mi ñinait'eema? ⁵⁰ ¿Michi juadoopa jõmaweda ooji-ek'ã? aji.' (Is 66.1-2)

⁵¹ Mãpai Estebanpa mägaji:

—Parãpa Tachi Ak'õrede ijãa p'anida apata mĩda, t'ãri k'achia-idaa p'anapatada aji, ijãadak'aa beerãk'a. Ma awara k'ĩri k'isua p'anapata, oo k'iniadak'aa perã Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Pãchi chonaarãk'api p'ani. ⁵² Parã chonaarãpa ichita Tachi Ak'õre pedee jarapataarã jirijida peedait'ee. Peejida chi p'ek'au k'achia wêe bi cheit'ee bida apatap'edaarã. Maap'eda chi p'ek'au k'achia wêe bi chek'ãri Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ooit'ee, iru ichiaba jita atapidap'eda, peepijida parãpa. ⁵³ Parãpata Ak'õre ũraa iru p'anapata angeleerã k'aurepa. Mamãda at'ãri ooda-e p'anida aji, mãgí ũraa jara bik'a.

Esteban peedap'edaa

⁵⁴ Mãga ũridak'ãri, t'ãri k'achiapa Esteban peet'aa k'inia p'aneejida. ⁵⁵ Mamãda Ak'õre Jaure ichi ome bada perã, it'aa ak'iji mãik'aapa unuji Ak'õre k'ĩra wãree mãik'aapa Ak'õre juaraare Jesús bainĩ bi. ⁵⁶ Mãpai mägaji:

—Ak'idapáde aji. Mía unu bi pajã ewa nĩbi mãik'aapa unu bi Eperã Ak'õre Truadepema Ak'õre Waibia juaraare.

⁵⁷ Mamĩda áchi k'ĩri t'ap'ak'oodachida mãik'aapa golpe biadap'eda, jõmaweda iru ĩri wãjida. ⁵⁸ Jerusalén p'uurudeepa uchia atadap'eda, mãupa bat'amaa p'aneejida iru peet'aadait'ee. Auk'a k'aripajida Esteban imiateedap'edaarãpa. Áchi ĩripema p'aru ĩpatap'edaa ata bijida eperã Saulo apatap'edaa bĩri ik'aawa irua ak'imerã, áchia mãu bat'aruta misa.

⁵⁹ Mãupa bat'amaa p'anide Esteban it'aa t'ĩji:

—Tachi Waibia Jesús, mi jaure pichimaa atéjei.

⁶⁰ T'ẽepai bedabaiji mãik'aapa golpe it'aa t'ĩji:

—Tachi Waibia, áchi chupiria k'awáaji, mi nãgá k'achia oo p'ani mĩda.

Mãga jarap'eda, piuji.

8

Saulopa ijãapataarã miapiit'ee jirida

¹⁻² Esteban peedak'ãri, Saulo mama baji ak'it'ee, ichi judiorã poroorã eere bada perã. Esteban piup'eda, ũk'uru Tachi Ak'õrede ijãapataarãpa iajida; ichiaba audú jẽejida iru-it'ee.

Ma ewatedeepa Jerusalende Cristode ijãadak'aa beerãpa irude ijãapataarã jirijida peedait'ee. Mapa jõmaweda miruk'oodachida Judea eujãdee mãik'aapa Samaria eujãdee. Cristopa jirit'eradaarã aupai miruda-e paji. ³ Mãgá jiri p'ani misa, Saulopa Cristode ijãapataarã auk'a jiripachi. Te chaa t'ĩu wãpachi wẽraarã imik'ĩraarã ome jita p'eit'ee. Maap'eda carcelde t'ipik'oopachi.

Samariade jarateedap'edaa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee

⁴ Saulopa mãga oo baji mĩda, chi Jerusalendeepa mirudap'edaarãpa jaratee wãpachida Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee áchi wãrutamaa. ⁵ Felipe wãji Samaria eujãdee mãik'aapa Cristopa ooda jarateepachi. ⁶ Arii p'anadap'edaarãpa mãga ũridak'ãri mãik'aapa unudak'ãri irua ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa áchi juadoopa, waapiara k'awa k'inia p'anajida. ⁷ Mama Felipepa uchiapik'oopachi netuaraarã merãtia bee eperãarã chok'ara k'ap'iadeepa. Mãgá netuaraarã ára k'ap'iadeepa bia uchia wãpachida. Ma awara Felipepa jipak'oopachi eperãarã chok'ara chiwa beerã mãik'aapa p'oyaa áchi bĩriipa pia nipadak'aarã. ⁸ Maperã ma p'uurudepemaarã o-ĩa p'anapachida.

⁹ Mamĩda mama bapachi eperã t'ĩjarapatap'edaa Simón. Mãgipa petau tau k'awaa baji mãik'aapa ma eujãdepemaarã k'ũra p'e iru bapachi ichia oo bi k'aurepa. Mapa áchi t'ãide eperã waibiaak'a bapachi. ¹⁰ Waibiara beerã, ek'ariara beerãpa paara iru pedee ũri k'inia p'anapachida mãik'aapa mãgapachida:

—Tachi Ak'õrẽpata irumaa nãga oopi bi.

¹¹ Irua jararu ijãapachida, ichi petau taupa k'ũrap'e iru bada perã. Taarãji ma k'apite bi. ¹² Mama bide Felipepa jarateejji: Jesucristo Tachi Ak'õrepa pẽida mãik'aapa iru k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã p'ek'au k'achia wẽpapik'oopari. Mãga ijãadak'ãri, mãpema imik'ĩraarã mãik'aapa wẽraarã poro choopijida. ¹³ Simonpa pida ijãaji. Maap'eda poro choopiji mãik'aapa nipaji Felipe ome. Unuk'ãri Felipepa ne-inaa oo bi eperãarãpa p'oyaa oodak'aa áchi juadoopa, ichia k'awa-e bapachi sãga k'ĩsiai.

¹⁴ Cristopa jirit'eradaarã Jerusalende p'anadap'edaarãpa ũridak'ãri Samaria pidaarãpa ijãaruta Ak'õrepa ooda Cristo piuda k'aurepa, maaaa pẽijida Pedro Juan ome. ¹⁵ Arii panadak'ãri, it'aa t'ĩjida Samaria pidaarã Cristode ijãapataarã pari, Tachi Ak'õre Jaure ára ome ba chemerã, ¹⁶ waide Ak'õre Jaure ára k'ap'iade ba che-e bada perã. ĩp'a poro choopijida Tachi Waibia Jesús t'ĩde, ak'ipidait'ee irude ijãadap'edaa. ¹⁷ Mãpai Pedropa mãik'aapa Juanpa jua bidak'ãri ára ĩri, mãgá Ak'õre Jaure ba cheji ára ome.

¹⁸ Simonpa unuk'ãri Ak'õre Jaure che bi Cristopa jirit'eradaarãpa jua birutade eperãarã ñri, p'arat'a teeit'ee paji, ichia auk'a mãga ooit'ee. ¹⁹ Mãgaji:

—Mimaa k'awaapidapãde aji, ichiaba mia jua bik'ãri eperã ñri, Ak'õre Jaure iru ome ba chemerã.

²⁰ Mãpai Pedropa p'anauji:

—¿Pichi p'arat'a ome atua baibeepãde aji, k'isia bairã neto atai Tachi Ak'õrepa oopipari ichi jirit'eradaarãmaa! ²¹ Pia na mimia p'oyaa oo-e, Ak'õre k'irapite k'ira jĩp'a k'isia-e bairã. ²² Mãgã k'isia amãaji mãik'aapa Tachi Ak'õremaa chupiria iidiji. Mãga oorura, Tachi Ak'õrepa perdonaaipi pia k'achia oo k'inia bi. ²³ Mia mãga jara bi k'awa bairã pi t'ãride tai ome k'irau bi, waibiara paruta perã pi k'ãyaara nãpemaarã k'irapite. Wãara pi at'ãri p'ek'au k'achia jua ek'ari bi.

²⁴ Mãpai Simonpa p'anauji:

—Parãpa Ak'õremaa chupiria iididapãde aji mi pari, mi baainaamerã parãpa mimaa jaradap'edaade.

²⁵ Maap'eda Pedropa Juan ome ma p'uurudepemaarãmaa jarajida ãchia unudap'edaa Jesús ome nipadak'ãri. Ichiaba Tachi Ak'õrepa jara pëida jarateejida. Ma t'ëepai chejida Jerusalendee. Mamãda ode Samariade p'uuru bee chaã jaratee che wãpachida Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida Cristode.

Felipe Etiopía eujãdepema poro ome unuda

²⁶ Ma t'ëepai, Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëiji Felipemaa jaramerã:

—Wãji barree, Jerusalendee chonaarãwedapema Gaza p'uurudee wãpari ode. Mãgí o wãyaapari eujã pania wëe bide.

²⁷ Mãpai Felipe wãji mãik'aapa ode unuji eperã Etiopía eujãdepema. Mãgí Etiopiadepemaarã poro waibiara paji. Æchi reina p'arat'a jãpari paji. Ichi wã baji Jerusalendee Tachi Ak'õremaa it'aa t'ide. ²⁸ Mata waya che wãji ichi eujãdee. Su-ak'i baji ichi caballopa jidiupata carrode mãik'aapa lee wãji chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapari Isaíapa p'ãda.

²⁹ Mãgã wãde, Ak'õre Jaurepa mãgaji Felipemaa:

—Wãji jã carro k'ait'a.

³⁰ Felipe ma carro ik'aawa pak'ãri, ñriji Etiopiadepemapa Isaíapa p'ãda leemaa bi. Mãpai iidiji:

—¿K'awa bik'ã aji, k'ãata jara k'inia bi pia leemaa bi?

³¹ Etiopiadepemapa p'anauji:

—¿Sãga mia k'awaayama aji, apidaapa mimaa jarateeda-eeta?

Mãpai Felipemaa chupiria iidiji bataumerã mãik'aapa ichi ik'aawa su-ak'i beemerã.

³² Isaíapa p'ãdãdepema ichia leemaa badade nãga p'ã baji:

‘Iru ateejida oveja atepatak'a chi peepatamaa. Ara oveja k'ĩup'ee baparik'a chi k'ara t'ĩmaa p'anadak'ãri, mãga pik'a iru k'ĩup'ee baji. ³³ Iru k'ira nejasiapijida mãik'aapa maarepida chupiria k'awada-e paji. Æchi audú t'ãri k'achia-idaa p'anadap'edaa perã, pee atapëijida. Maperã irudeepa warra apida uchiada-e paji. Mãgã iru peedak'ãri, uchiapijida na p'ek'au eujãdeepa.’ (Is 53.7-8)

³⁴ Mãpai Etiopiadepemapa Felipemaa iidiji:

—Mi chupiria k'awãaji. ¿K'aideta pedeemaa bima aji, na Ak'õre pedee jaraparipa; ichide wa awaraa eperãde?

³⁵ Mãpai Felipepa ma Etiopiadepemamaa mãgaji:

—Pia leemaa bi Tachi Ak'õre Warrade; Jesús p'asada.

Mãpai Felipepa jarateemaa beeji jõma Jesupa ooda eperãarã k'aripait'ee. ³⁶ Maap'eda waawipai ode wãyaadak'ãri pania paraamã, mãgí eperãpa mãgaji:

—Nama pania paraa. ¿Sãap'eda mi poro choo-ema? aji.

³⁷ [Felipepa p'anauji:

—Pia wāara Jesucristode ijāa bi pirā, pia bida aji.

Ma eperāpa māgaji:

—Mia ijāa bida aji, Jesucristo Tachi Ak'ōre Warra.]

³⁸ Ma carro t'ibaipip'eda, āchi omee weda irabaijida māik'aapa wājida pania paraamaa. Mama Felipepa poro chooji. ³⁹ Paniadeepa uchiadak'āri, Felipe wēpadachi Tachi Ak'ōre Jaurepa ateeda perā. Ma Etiopiadepemapa waa unu-e paji. Mamīda ichi o-ia wāji ichi eujādee. ⁴⁰ Māimisa Ak'ōre Jaurepa Felipe uchiapiji Azoto p'uurude. Mamāik'aapa p'uuru bee chaa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jaratee wāpachi Cesarea p'uurude panarumaa.

9

Saulopa Cristode ijāada (Hch 22.6-16; 26.12-18)

¹ Felipepa māga oo bi misa, Saulopa Cristode ijāapataarā peek'ooit'eeda apachi. Mapa wāji judiorā p'aareerā poro waibiamaa ² māik'aapa iidiji k'art'a p'ā teedamerā. K'īsia iru baji wāit'ee Damasco p'uurudee Tachi Ak'ōre Ode P'anirāda apata jiride, imik'īraarā wēraarā ome, māgīrā jita p'e ateeit'ee Jerusalendee. Ma k'art'a p'ādap'edaade jaraji Saulopa oo k'inia bi, judiorā poroorāpa Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te bee chaa k'awaadamerā māik'aapa k'aripadamerā. ³ Ma k'art'a p'ādap'edaa atap'eda, Saulo wāji. Damasco k'ait'a pa wāk'āri, it'ariipa ichi īri īdaa jēra t'īudachi. ⁴ Māga unuk'āri, Saulo eujāde baainaji. Maap'eda pedee ūriji:

—Saulo, Saulo ¿sāap'eda michideerā jiri nima? aji.

⁵ Saulopa iidiji:

—¿Pi, k'aima? aji.

Chi pedee badapa p'anauji:

—Mi Jesupi, pia jiri ni eperāarā poro waibia. ⁶ P'irabāiji māik'aapa wāji p'uurudee. Mama jaradai pia k'āata ooit'ee.

⁷ Saulo ome wā nipadap'edaarā pedee wēe ak'inī p'aneejida p'era jōnīpa, ārapa pedee ūridap'edaa perā. Mamīda unuda-e paji k'aipata pedee bi. ⁸ Ma t'ēepai Saulo p'irabaidachi. Mamīda tau ēek'āri, maarepida unuk'aa paji. Māgā juade jitadap'eda, ateejida Damascodee. ⁹ K'āima ōpee mama baji tau p'āriu; maarepida ne-inaa to-ee māik'aapa nek'o-ee.

¹⁰ Ma p'uurude bapachi eperā Cristode ijāapari, t'ījarapatap'edaa Ananías. Saulo māga bi misa, Ak'ōrepa k'āimok'araa pik'a bide Ananías t'ījaraji. Ichia p'anauji:

—Tachi Waibia, mi nama bida aji.

¹¹ Ak'ōrepa māgaji:

—Wāji calle t'ījarapata Derechamaa māik'aapa Judas tede iidiji Tarso pida, t'ījarapata Saulo. Māgīpa mīmaa it'aa t'īmaa bida aji. ¹² Māgīmaa k'āimok'araa pik'a bide mia unupijida aji, eperā t'ījarapata Ananías wāru irumaa māik'aapa jua biru iru īri, waya pia unumerā.

¹³ Māga ūrik'āri, Ananiapa māgaji:

—Tachi Waibia, mia ūridooda aji, jā eperāpa pide ijāapataarā miapida Jerusalende. ¹⁴ Irā nama che bi p'aareerā poroorāpa k'aripa k'inia p'anadairā. Maperā pēijidada aji, pide ijāapataarā jita p'e atade.

¹⁵ Mamīda Ak'ōrepa p'anauji:

—Wāpāde aji, mia iru jirit'erada perā mi ūraa jarateenamerā awaraa eujādepemaarāmaa māik'aapa āchi reyrāmaa, ichiaba Israel pidaarāmaa. ¹⁶ Mia irumaa k'awapiit'eeda aji, sāgapi iru mia iru p'anapataadait'ee, mia ooda jaratee k'inia bi k'aurepa.

¹⁷ Maap'eda Ananías wāji Saulo badamaa. Teeda panap'eda, jua biji iru ĩri mǎik'aapa mǎgaji:

—K'ōp'āyo Saulo, pia unuda ode che wāk'āri, Tachi Waibia Jesupata mi pēijida aji, pia waya unumerā mǎik'aapa Tachi Ak'ōre Jaure ome beemerā.

¹⁸ Aramata Saulo taudeepa chik'o escamak'a baaijida mǎik'aapa waya pia unu beeji. Maap'eda poro choopiji Ananiamaa. ¹⁹ T'ēepai nek'oji waya juatau paraait'ee. Ewari chok'ara-ee beeji Damascodemaarā Cristode ijāpataarā ome.

Saulopa Damasco p'uurude jarateeda

²⁰ Saulopa jarateenapachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Jarapachi Jesuta Tachi Ak'ōre Warra. ²¹ Māga ūridak'āri, jōmaarāpa ak'itrua para beepachi mǎik'aapa mǎgapachida:

—¿Nāgí paji-ek'ā ajida, Jerusalende jiri nipapata peeit'ee jōmaweda Jesude ijāpataarā? ¿Ichiaba nama cheji-ek'ā ajida, ijāpataarā jita p'e ateede p'aareerā poroorāmaa?

²² Māga jarapachida mīda, Saulopa ewari chaa waapiara jarateepachi Jesuta Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā. Mapa judiorā Damascode p'anapatap'edaarāpa k'awadak'aa paji k'āata k'ĩsiadai.

Saulo judiorā juadeepa uchiada

²³ Ma t'ēepai taarā pak'āri, judiorāpa pedeetejida Saulo peet'aadait'ee. ²⁴ Mamīda ichia k'awaa ataji. Āstaawa mǎik'aapa p'ārik'ua p'uuru t'ĩupata chaa ot'ewa p'anapachida uchiak'āri jita atadait'ee. ²⁵ Mamīda ijāpataarāpa k'oraa choma bide t'i atajida mǎik'aapa chi p'uuru ik'aawa t'iak'au jēra bi ĩriipa irabai pēijida. Māgá mirudachi.

Saulo Jerusalende

²⁶ Mamǎik'aapa Saulo Jerusalende wāji. Mama ijāpataarā ome k'ōp'āyo meraa k'inia baji. Mamīda jōmaarāpa iru waawee p'anapachida. Ijāadak'aa paji wāra irua Cristode ijāa bi. ²⁷ Awaraa ijāpataarā māga p'anajida mīda, Bernabepa ateeji Cristopa jiri'eradaarāmaa. Nepiriji Saulopa Tachi Waibia unuda Damasco ode mǎik'aapa Jesupa irumaa pedeeda. Maap'eda nepiriji Saulo Damascode bak'āri, waawee-ee jarateemaa bada Jesupa ooda. ²⁸ Māgá Saulo beeji Jerusalende mǎik'aapa nipapachi Cristode ijāpataarā ome. Mama bide Cristopa ooda waawee-ee jarateepachi judiorāmaa. ²⁹ Ichiaba aupedeepachi judiorā griego pedee pedeepataarā ome. Mapa ārapa iru peet'aa k'inia p'anapachida. ³⁰ Cristode ijāpataarāpa māga k'awaadak'āri, ateejida Cesarea p'uurudee. Mamǎik'aapa pēijida Tarso p'uurudee.

³¹ Maapai ijāpataarā Judeadepemaarā, Galileadepemaarā mǎik'aapa Samariadepemaarā k'āiwee p'anapachida. Ak'ōre Jaurepa āchi k'aripapachi perā, waapiara oo k'awaa wāpachida Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi mǎik'aapa chok'araara ĩwa wāpachida.

Pedropa eperā t'ijarapatap'edaa Eneas jipada

³² Maapai Pedropa Cristode ijāpataarāmaa p'asia nipak'āri, panaji Lida p'uurude. ³³ Mama ununaji eperā t'ijarapatap'edaa Eneas. Māgí ocho años iru baji chiwa bi. ³⁴ Ma eperā unuk'āri, Pedropa irumaa mǎgaji:

—Eneas, Jesucristopa pi jiparupi. P'irabaipáde aji, mǎik'aapa pichi p'aru bedáji.

Aramata Eneas p'irabaidachi. ³⁵ Chok'ara Lida p'uurude p'anapatap'edaarāpa mǎik'aapa Sarón eujāde p'anapatap'edaarāpa Eneas jipa bi unudak'āri, Jesucristode ijāajida.

Dorcasp'eda, chok'ai p'irabaida

³⁶ Maapai Jope p'uurude baji wēra Cristode ijāpari, t'ijarapachida Tabita; griego pedeede Dorcas apata. Māgí wērapa awaraarā k'aripapachi mǎik'aapa chupiria beerāmaa ne-inaa teepachi. ³⁷ Ma wēra k'ayaadachi mǎik'aapa jai-idaaji. Judiorāpa oopatap'edaak'a iru k'ap'ia k'uit'aadap'eda, te it'ipema pisode binajida. ³⁸ Maapai Pedro

Lida p'uurude baji. Lida Jope p'uuru k'ait'a bada perã, ijãapataarãpa eperãarã omé pëijida irumaa. Mãganajida:

—Isapai chepáde ajida, Jopedee.

³⁹ Pedro wãji ãchi ome mãik'aapa panadak'ãri, ateejida piuda bĩmaa. Jõmaweda p'ëtrãarã jëe para baji iru ik'aawa mãik'aapa Pedromaa ak'ipijida Dorcapa p'aru k'aat'ida chok'ai bak'ãri. ⁴⁰ Pedropa jõmaweda taawaa uchiapik'ooji. Mãpai bedabaip'eda, it'aa t'ĩji. T'ëepai jai-idaa badamaa ak'iji mãik'aapa mägaji:

—¡Tabita, p'irabáiji!

Iru tau ëeji mãik'aapa Pedro unuk'ãri, su-ak'i beeji. ⁴¹ Pedropa juadeepa p'irabai ataji mãik'aapa t'ĩ p'eji chi p'ëtrãarã mãik'aapa awaraa ijãapataarã, ãchimaa ak'ipiit'ee chok'ai bi. ⁴² Jopedepemaarãpa mãga k'awaadak'ãri, chok'ara Cristode ijãajida. ⁴³ Maperã Pedro k'ãima chok'ara beeji ma p'uurude, ne-e p'oopari t'ijarapatap'edaa Simón tede.

10

Corneliopa Pedro t'ĩ pëida

¹ Pedro Jope p'uurude bi misa, Cesarea p'uurude baji eperã t'ijarapatap'edaa Cornelio. Mãgí Romadepema soldaorã batallondepema poro paji. Ma batallón t'ijarapachida Italiadepema. ² Mãgí eperã t'ãri pia bapachi. Ichi tedepemaarã ome Tachi Ak'õrede ijãapachida. Ichiaba p'arat'a teepachi judiorã k'aripait'ee mãik'aapa Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩpachi.

³ Ewari aba a las tres, k'ãimok'araa pik'a bide taawapemak'a unuji it'aripema ángel ichimãi t'ĩuru mãik'aapa jararu:

—¡Cornelio!

⁴ Corneliopa waaweede mãgí ángel k'ĩra ak'i nĩbeep'eda, iidiji:

—¿K'ãata k'inia bima? aji.

P'anauji:

—Tachi Ak'õrepa ũrijida aji, pia it'aa iidida mãik'aapa unu bi pia p'arat'a teepari chupiria beerãmaa. Pia pia oo bi iru k'ĩrapite. ⁵ Eperã pëiji Jope p'uurudee aneemerã Simón Pedro apata. ⁶ Irua pĩmaa Ak'õre net'aa jarateeit'ee. Awaraa Simón, ne-e p'oopari tede bi. Mãgí p'usa ide baparida aji.

⁷ Ma ángel ichi ome pedeemaa bada wãk'ãri, Corneliopa t'ĩ pëiji ichi mimiapataarã omé mãik'aapa Romadepema soldao aba Ak'õrede ijãa bada. ⁸ Ichia k'ãimok'araa pik'a bide unuda nepirip'eda, ãchi pëiji Jopedee.

⁹ Ai norema imat'ipa ãchi Jope p'uuru k'ait'a wãrutade, Pedro wãji terrazade it'aa t'ĩde.

¹⁰ Mama bide jarrapisia nĩbeeji. Nejoomaa p'anĩ misa, ichia k'ãimok'araa pik'a bide

¹¹ unuji pajã ewadaru. Madeepa it'ariipa che wãji lienzok'a bi. Ma k'ĩ chaa jĩ beeji.

¹² Mãgí p'arude ne-animalaarã k'ĩra t'ãdoo p'anajida: bĩriipa nĩuteepata, bipa nĩuteepata mãik'aapa wãabaipata. ¹³ Pedropa mãga ak'i bide pedee ũriji:

—Pedro, p'irabáiji. Péeji mãik'aapa k'opáde aji.

¹⁴ Pedropa p'anauji:

—Tachi Waibia, k'o-eda aji, michi t'oru weda waide k'ok'aa perã jãgee ne-animalaarã, pia k'oik'araa bida ada.

¹⁵ Waya pedee ũriji:

—Ak'õrepa k'oipia papida k'oik'araa bida anaapáde aji.

¹⁶ Jarada õpee mãga jarap'eda, mãgí lienzok'a bi waya it'aa wãji. ¹⁷ Pedropa k'ĩsia beeji k'ãata jara k'inia baji ichia unuda mãgí k'ãimok'araa pik'a badade. Mãga nide Simón te iidi wãdapa Cornelio mimiapataarã pachejida te t'ĩupata t'aide. ¹⁸ Arii panadak'ãri, iidijida:

—¿Nama bik'ã ajida, eperã t'ijarapata Simón Pedro?

19 At'ãri Pedro k'ĩsiamaa bide ichi k'ãimok'araa pik'a badade, Ak'õre Jaurepa mǎgaji irumaa:

—Eperǎ õpeerǎpa pi jiri nidada aji. 20 P'irabáiji mǎik'aapa irabáiji. Wǎji ãra ome k'ĩsia-ee, miata ãra pëida perǎ.

21 Pedro irabaip'eda, mǎgaji ma eperǎarǎmaa:

—Mida aji, parǎpa jiri p'ani. ¿K'ãata oo che p'anima? aji.

22 P'anaujida:

—Tai chejida Cornelio, Romadepema soldaorǎ poropa pëida perǎ. Iru Tachi Ak'õrede ijǎapari mǎik'aapa t'ãri pia bapari. Mapa jõmaweda Cesareadepema judiorǎpa iru k'inia iru p'anapata. It'aripema angelpa jaraji irumaa tai pëimerǎ pi atade, pi iru temaa wǎmerǎ jarateede.

23 Mǎpai Pedropa teeda t'ĩupip'eda, nek'opiji mǎik'aapa p'aru teeji k'ãidamerǎ. Ai norema, Pedro wǎji ãchi ome. Jopedepema ijǎapataarǎ ùk'uruurǎpa iru k'õp'ãyanajida.

24 Ai norema panajida Cesareade, Corneliopa nimaa badamǎi, ichi te pidaarǎ ome mǎik'aapa ichia t'ĩ pëida k'õp'ãyoorǎ k'iniarǎ ome. 25 Pedro ai temaa panak'ãri, Cornelio taawaa cheji mǎik'aapa Pedro k'ĩrapite bedabaidachi, irumaa it'aa t'ĩit'ee. 26 Mamǐda Pedropa p'irabaipiji, mǎik'aapa mǎgaji:

—Mi jida pik'a, eperǎ jip'aada aji.

27 Maap'eda pedee wǎdapa teeda t'ĩujida eperǎarǎ see nĩbadamǎi. 28 Mǎpai Pedropa mǎgaji:

—Parǎpa k'awa p'anida aji, tai judiorǎ t'ĩudaik'araa bi judio-eerǎ tede mǎik'aapa k'õp'ãyo meraadaik'araa bi parǎ ome. Mamǐda Tachi Ak'õrepa mimaa k'awapijida aji, jõmaarǎ ome k'õp'ãyo meraaipia bi. 29 Maperǎ jararutata mi cheji, k'ĩsia-ee. Írǎ k'awa k'inia bida aji, ¿k'ãare-it'eeta mi t'ĩ pëiji?

30 Corneliopa p'anauji:

—K'ãima k'ĩmari paruda aji, na horak'a k'ewara, mi it'aa t'ĩmaa bi misa, eperǎ p'aru uchiterree jĩ bi mi k'ĩrapite bainĩ ba cheji. 31 Jaraji ma eperǎpa: “Cornelio, Ak'õrepa ùrijida aji, pia it'aa iidida mǎik'aapa unu bida aji, pia p'arat'a teepari chupiria beerǎmaa. Pia pia oo bi iru k'ĩrapite. 32 Eperǎ pëipáde aji, Jope p'uurudee eperǎ t'ĩjarapata Simón Pedro atade. Iru baparida aji, awaraa Simón ne-e p'oopari tede p'usa ide.” 33 Maperǎ mia isapai pëiji pi jiride mǎik'aapa pi t'ãri pia bairǎ, cheji. Írǎ nama jõmaweda p'ani misa Ak'õre k'ĩrapite, taipa ùri k'inia p'anida aji, jõma Tachi Ak'õrepa pimaa jarapiru.

Pedropa Cornelio tede jarada

34 Mǎpai Pedro pedeemaa beeji:

—Írǎ wǎara mia k'awaaruda aji, Tachi Ak'õrepa mi auk'arǎ apemaarǎ k'ãyaara pipiara ak'i-e bi. 35 Awaraa eujǎdepemaarǎ jida k'inia iru bapari ichide ijǎadak'ãri mǎik'aapa neinaa pia oodak'ãri. 36 Tachi Ak'õrepa k'awapiji Israeldeepa uchiadap'edaarǎmaa ichia ãchi k'ãiwee p'anapiit'ee Jesucristo k'aurepa, iru jõmaarǎ Waibia perǎ. 37 Parǎpa pia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ooda Galilea eujǎde mǎik'aapa Judea eujǎde, Juanpa poro choopia bida a nipada t'ẽepai. 38 Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Jesús Nazaretdepema pëida ichia oopi bik'a oomerǎ, ichi Jaurepa k'aripap'eda. Mǎgĩ Jesupa neinaa eperǎarǎpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa oo nipaji mǎik'aapa jipapachi eperǎarǎ netuara merǎtia beerǎ. Mǎga oopachi Tachi Ak'õre iru ome bada perǎ. 39 Tai iru ome nipapatap'edaarǎpa unujida jõmaweda irua ooda Judea eujǎde mǎik'aapa Jerusalén p'uurude. Ichiaba p'anajida iru kurusode peedak'ãri. 40 Mamǐda Tachi Ak'õrepa iru chok'ai p'irabai ataji k'ãima õpeemaa, maap'eda taimaa unupiji. 41 Judiorǎ jõmaarǎmaa unupi-e paji. Jip'a taimaapaita unupiji, Tachi Ak'õrepa ai naaweda tai jirit'erada perǎ iru unudamerǎ. Chok'ai p'irabaida t'ẽepai iru tai ome nek'oji ak'ipiit'ee wǎara chok'ai bi. 42 Ai t'ẽepai irua tai pëiji judiorǎmaa jaranadamerǎ taipa unudap'edaa mǎik'aapa

jarateenadamerã iruta Tachi Ak'õrepa bida jõmaarã Waibia. Ak'õre ewari waibia ewate chok'ai p'anirãpa oopata mãik'aapa piudap'edaarãpa oopatap'edaa ak'it'ee. ⁴³ Jõmaweda Ak'õre pedee jarapataarãpa irua ooit'ee bada k'awa p'anajida mãik'aapa jarapachida Tachi Ak'õrepa iru k'aurepa wëpapipariit'ee irude ijãarutaarãpa p'ek'au k'achia oopata.

Tachi Ak'õre Jaure judio-eerãmaa cheda

⁴⁴ At'ãri Pedro pedeemaa bide, Ak'õre Jaure cheji chi ùrimaa p'anadap'edaarãmaa. ⁴⁵ Judiorã ijãapataarã Pedro ome chedap'edaarã ak'itrua para beeji, Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepida perã judio-eerã k'ap'iade. ⁴⁶ Ûripachida pedee para bi ãchia k'awada-e p'ani pedeede mãik'aapa Ak'õremaa it'aa iidi para bi. ⁴⁷ Mãpai Pedropa mägaji:

—Tachi Ak'õrepa na eperãarãmaa ichi Jaure pëiru taimaa pëidak'a. Mãga bita, ¿k'aipa poro choonaapáde adayama? aji.

⁴⁸ Mãpai Pedropa jaraji Jesucristo t'ide poro choopidamerã. Maap'eda Corneliopa chupiria iidiji Pedromaa ãchi ome taarã beemerã.

11

Pedropa nepirida ijãapataarã Jerusalende p'anadap'edaarãmaa

¹ Cristopa jirir'eraadaarã mãik'aapa apemaarã ijãapataarã Judea eujãde p'anirãpa ùrijida judio-eerãpa Tachi Ak'õrepa jara pëida ùridap'eda, ichiaba Cristode ijãadap'edaa. ² Mapa Pedro waya chek'ãri Jerusalende, ùk'uru judiorã Cristode ijãa p'anadap'edaarã k'irau p'anajida irua ooda k'aurepa judio-eerã t'ãide. ³ Iidijida:

—¿Sãap'eda judio-eerã ak'inajima? ajida. ¿Sãap'eda ãra ome nek'ojima? ajida.

⁴ Mãpai Pedropa nepirimaa beeji jõmaweda Tachi Ak'õrepa ichimaa k'awapida:

⁵ —Mi bajida aji, Jope p'uurude. It'aa t'ĩmaa bide k'ãimok'araa pik'a bide unuji lienzok'a bi it'ariipa mimaa che wã. Ma k'ĩ chaa jĩ beeji. ⁶ Pi-ia ak'iji k'awaaait'ee k'ãata edajãde paraaji. Unuji ne-animalaarã k'ira t'ãdo, bõripa nĩuteepata, k'achia beepata, bipa nĩuteepata mãik'aapa wãabaipata. ⁷ Maap'eda pedee ùriji: “Pedro, p'irabãiji. Peep'eda, k'óji.” ⁸ Mãpai mia p'anauji: “Waide jãgee ne-animalaarã pia k'oik'araa bida adadepema k'ok'aada” aji.

⁹ Mãpai it'ariipa waya pedeeji: “Ak'õrepa k'oipia papida k'oik'araa bida anãaji.” ¹⁰ Jarada õpee mãga jaraji. Maap'eda ma lienzok'a bi waya it'aa jidiu ataji. ¹¹ Aramata eperãarã õpee pëidap'edaa Cesareadeepa mi jiri chejida mi te badamã. ¹² Tachi Ak'õre Jaurepa mimaa jaraji wãmerã ãra ome, k'ĩsia-ee. Na k'õp'ãyoorã seis wãjida ichiaba mi ome. Jõmaweda t'ũjida ma eperã ichi mimiapataarã pëi bada temã. ¹³ Ma eperãpa taimaa nepiriji ichia ángel unuda mãik'aapa ma angelpa jarada: “Eperã pëipáde aji, Jope p'uurudee eperã t'ijarapata Simón Pedro atanadamerã. ¹⁴ Irua jarayada aji, sãga Ak'õrepa pi o k'achiadeepa k'aripa atai pichi te pidaarã ome.”

¹⁵ Mi pachep'eda, pedeemaa beek'ãri, Ak'õre Jaure ãramaa cheji, naaweda tachi judiorãmaa chedak'a. ¹⁶ Mãga pak'ãri, mia k'irãpaji Tachi Waibiapa jarada: “Wãara Juan Bautistapa poro choopachi paniapa. Mamida Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepiit'ee parã k'ap'iade.” ¹⁷ Mãgã mia k'awaaaji Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepi k'inia bi ãra ome tachi ome ba chepidak'a, auk'a ijãapata perã Tachi Waibia Jesucristode. Mãga bita ¿sãga mia Tachi Ak'õrepa ooda k'achia bida ayama? aji.

¹⁸ Jerusalendepema ijãapataarãpa mãga ùridak'ãri, k'ĩup'ee para beeji. Maap'eda it'aa t'ijida Tachi Ak'õremaa. Mägajida:

—iMãgara Tachi Ak'õrepa ichi Jaure judio-eerã k'ap'iade ichiaba ba chepiit'ee, k'achia oodaamaa p'aneedak'ãri mãik'aapa Jesucristode ijãadak'ãri! iMãgã ichita iru ome chok'ai p'anapataadait'ee!

Ijãapataarã Antioquía p'uurude chip'epatap'edaa

¹⁹ Esteban piuda t'ēepai, Jesucristode ijāapataarā jirīmaa p'anadak'āri peedait'ee, ūk'uru miruk'oodachida Fenicia eujādee, Chipre isladee māik'aapa Antioquía p'uurudee. Āchi wādap'edaa chaa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateepachida judiorāmaa aupai. ²⁰ Mamīda Cristode ijāapataarāpa Chipreddepemaarā māik'aapa Cirene p'uurudepemaarā chedap'eda Antioquía p'uurude, Jesupa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateepachida judio-eerāmaa. ²¹ Tachi Ak'ōrepa āra k'aripaji. Mapa judio-eerā chok'ara Jesucristode ijāa p'anejida.

²² Ijāapataarā Jerusalendepemaarāpa māga ūridak'āri, Bernabé pēijida Antioquiadee. ²³ Panak'āri, Bernabepa unuji Tachi Ak'ōrepa āra k'aripada. Mapa o-īadachi. Ūraaji t'āripa Cristode ijāadamerā māik'aapa irua oopi bik'a oodamerā. ²⁴ Bernabé eperā t'āri pia bapachi. Cristode pia ijāapachi māik'aapa oopachi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Maperā eperāarā chok'ara Cristode ijāajida iru k'aurepa.

²⁵ Ma t'ēepai Bernabé wāji Tarso p'uurudee Saulo jirīde. ²⁶ Unu atak'āri, ateeji Antioquiadee. Mama p'anejida año aba ijāapataarā ome jarateemaa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Eperāarā chok'araarāpa āchia jarateeda ūripachida. Antioquía p'uurude naapiara Cristode ijāapataarā t'ī bijida Cristodeerā.

²⁷ Maapai Ak'ōre pedee jarapataarā ūk'uru wājida Jerusalendeepa Antioquiadee. ²⁸ Mama p'anide māirādepema aba t'ījarapatap'edaa Agabo, ijāapataarā k'īrapite bainī beep'eda, Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapiji jarra oodait'ee jōmaweda Roma jua ek'ari p'anīrā eujāde. Wāara, ai t'ēepai māgipa jaradak'a p'asaji César Claudio Romadepema reyrā poro waibia bak'āri. ²⁹ Antioquiadepema Cristode ijāapataarāpa māga ūridak'āri, pedeetejida Judeadepema ijāapataarā k'aripadait'ee, āchia p'arat'a teedai pitapai. ³⁰ Māgí p'arat'a p'edap'eda, Judeadepema ijāapataarā ak'ipataarāmaa tee pēijida Bernabé ome māik'aapa Saulo ome.

12

Santiago peedap'edaa māik'aapa Pedro carcelde t'ī nībidap'edaa

¹ Bernabé Saulo ome Antioquía p'uurude at'āri p'anī misa, Rey Herodepa Cristode ijāapataarā ūk'uru jirīmaa beeji miapiit'ee. ² Jaraji Juan īpema, Santiago espadapa peet'aadamerā. ³ Herodepa k'awaak'āri judiorā o-īa p'anī ichia oo bi unudap'eda, ichiaba Pedro jita atapiji. Māga ooji judiorāpa fiesta pan levadura wēe k'opata oo p'anide. ⁴ Pedro jita atadap'eda, Herodepa carcelde t'ī nībipi. Mama Romadepema soldaorā dieciséis p'epachida k'īmarik'īmarii carcel jīadamerā. Herodepa k'īsia iru baji Pedro imiateeit'ee eperāarā taide Pascua fiesta t'ēepai. ⁵ Māgá Pedro baji carcelde jīapari paraa. Mamīda awaraa Cristode ijāapataarāpa ewari chaa it'aa t'īpachida iru pari.

Tachi Ak'ōrepa Pedro uchiapida carceldeepa

⁶ Herodepa Pedro imiateeit'ee pada ewate ai noreweda p'ārik'ua, Pedro jua cade-napa soldao jua k'īraichaa jīp'eda, k'āi baji āchi esajīak'a. Māimisa apemaarā soldaorā taawa jīamaa p'anapachida chi t'īupatamāi. ⁷ Māga nīde Pedromāi īdaadachi māik'aapa it'aripema ángel bainī ba cheji. Māgipa Pedro orromāi t'ōbaiji māik'aapa māgaji:

—jIsapai p'irabáiji!

Māga jararuta, cadena baaik'oodachida Pedro juadeepa. ⁸ Māpai ma angelpa māgaji:

—P'aru jī beep'eda, pīchi chancla jī béjei.

Māga ooji Pedropa. Maap'eda māgaji angelpa:

—Pīchi īripema p'aru jī beep'eda, mi ome chéjei.

⁹ Pedro uchijai iru t'ēe, k'awa-ee wāara wa seewa angelpa oo bi. Ichi k'īsia-it'ee k'āimok'araa pik'a baji. ¹⁰ Mamīda wāyaajida chi jīapari naapema, maap'eda araarepema ichiaba. Carcel puerta hierrode ooda badamāi pachedak'āri calle jādee uchiadait'ee,

ma puerta ichi itu ewadachi. Uchiadap'eda, calle jãde wãjida mãik'aapa ma angelpa ituaba atabëiji.

¹¹ Mãpai Pedropa k'awaaji k'ãimok'araa-e bi. Mapa mägaji:

—Írá mia k'awa bida aji, wãara Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëiji mi k'aripait'ee Herodes juadeepa mãik'aapa judiorã poroorã k'achia oodait'ee padadeepa.

¹² Mãga k'awaak'ãri, Pedro wãji María temaa. Mãgí Juan nawe paji. Ma Juan ichiaba t'íjarapachida Marcos. Arii ijãapataarã chok'ara it'aa t'ímaa p'anajida Pedro pari. ¹³ Ma te t'íupata taawaik'a eereepa Pedropa t'íji. Mãpai te ak'ipari awëra Rode apatap'edaapa ak'i cheji k'awaait'ee k'aita mãga ni. ¹⁴ Pedro otau k'awaak'ãri, o-ĩadachi. O-ĩapa puerta ewa-ee, edaa p'iradachi jarade Pedro taawa bi. ¹⁵ Mãga ũridak'ãri, mägajida:

—¿K'íra k'awa-ee nĩbik'ã? ajida.

Mamĩda ichia wãarada ak'ãri, ãchia mägapachida:

—Iru-epi, Tachi Ak'õre angelpi; iru ome nipaparida ajida.

¹⁶ Mãimisa Pedropa taawaik'a eereepa t'ímaa bapachi. Mãpai puerta ewadap'eda, unudak'ãri, p'eradachida. ¹⁷ Mamĩda ichi juapa jaraji k'íup'ee p'aneedamerã mãik'aapa nepiriji sãga Tachi Ak'õrepa ichi carceldeepa uchía atada. Maap'eda mägaji:

—Nepiride wãti Santiagomaa mãik'aapa apemaarã Cristode ijãapataarãmaa.

T'ëepai Pedro wãji awara ãyaa.

¹⁸ Ewarik'ãri, carcelde k'íraupik'a para beejí, k'awada-e pada perã sãmaa wãji Pedro. ¹⁹ Herodepa k'awaa atak'ãri, jaraji jirínadamerã. Mamĩda p'oyaa unuda-e pada perã, chi soldaorã jã p'anadap'edaarãmaa iidip'eda, jita p'e atapiji mãik'aapa peepik'ooji. Ma t'ëepai Herodes uchiaji Judeadeepa mãik'aapa Cesarea p'uurude banaji.

Herodes piuda

²⁰ Maapai Herodes k'írau baji Tiro p'uurudepemaarã ome mãik'aapa Sidón p'uurudepemaarã ome. Mapa ãchi wãjida iru ome pedeede. Mamĩda panadak'ãri, p'aajida Herodes mimiapataarã poro aba, Blastomaa, irua naapiara chupiria iidinamerã ãchi pari, chõoda-e pait'ee. Mãga oojida ãchia ne-inaa k'odait'ee netonapachida perã Herodes jua ek'ari p'anadap'edaarã eujãde. ²¹ Ma eperãpa iidinak'ãri, Herodepa jaraji ichia jararu ewate chedamerã. Ma ewate pak'ãri, ichi p'aru pia jĩ beep'eda, rey su-ak'i beeparide su-ak'i banaji mãik'aapa pedeemaa beejí. ²² Ichi pedeemaa ũridak'ãri, eperãarã biuk'a nĩbeejí mãik'aapa mägapachida:

—Nãgí eperã nama pedeemaa bi eperã-eda ajida. Ak'õre waibiak'ata bida apachida.

²³ Aramata, angelpa Herodes k'ayaapit'aaji, irua itria-e pada perã mãga jaradak'ãri. Mapa mok'it'a k'ida p'uapa piuji.

²⁴ Maapai ijãapataarã chok'araara ĩwa wãpachida. T'imipiara jaratee wãpachida Tachi Ak'õrepa ooda Cristo piuda k'aurepa.

²⁵ Bernabé Saulo ome Jerusalendepema ijãapataarãmaa tee chejida ma p'arat'a ijãapataarãpa teedap'edaa Antioquiade. Maap'eda waya wãjida Antioquiadee. ãchi ome ateejida Juan. Mãgí ichiaba t'íjarapachida Marcos.

13

Tachi Ak'õre Jaurepa Bernabé Saulo ome awara bida

¹ Antioquiadepema Cristode ijãapataarã t'ãide paraaji Ak'õre pedee jarapataarã mãik'aapa jarateepataarã. Mãgĩrã paji Bernabé, Simón (ichiaba t'íjarapata Nerro), Lucio Cirene p'uurudepema, Menahem (auk'a warida Galilea pidaarã poro Herodes ome) mãik'aapa Saulo. ² Ewari aba mãirã it'aa t'ímaa p'anide nek'oda-ee, Ak'õre Jaurepa mägaji: —Awara bidapáde aji, Bernabé mãik'aapa Saulo, mia ãra jirit'erada perã oodamerã mimia mia k'ĩsia iru bi ãchi-it'ee.

³ It'aa t'ĩdap'eda nek'oda-ee, mǎgĩrǎ ĩri jua bijida, maap'eda p̄ejjida.

Saulo Bernabé ome Chipre islade

⁴ Tachi Ak'õre Jaurepa mǎgá p̄eida perǎ, Bernabé Saulo ome wǎjida Seleucia p'uurudee. Mama barcode bataudap'eda, Chipre isladee wǎjida. ⁵ Salamina p'uurude panadak'ǎri, Tachi Ak'õrepa ooda Cristo piuda k'aurepa judiorǎmaa jarateemaa p'aneejida, Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede. Ichiaba Juan Marcos mama nipaji āchi ome k'aripait'ee.

⁶ Chipre isla jōmaweda b̄iripa wǎyaa wǎdapa, jaratee wǎjida Pafos p'uurude panarutamaa. Mama ununajida judío t'ĩjarapatap'edaa Barjesús. Mǎgipa petau tau k'awaa baji. Seewa-idaa bapachi, ichia Tachi Ak'õre pedee jaraparida apachi perǎ. ⁷ Mǎgí Romadepema poro Sergio Paulo k'õp'āyo paji. Sergio Paulo k'ĩsia k'awaa baji. Mapa t'ĩ p̄eiji Bernabé mǎik'aapa Saulo, ũri k'inia bada perǎ āchia jarateepata Tachi Ak'õrepa ooda Cristo piuda k'aurepa. ⁸ Mamĩda āchia jarateemaa p'ani misa, mǎgí petau tau k'awaa b̄ipa, (griego pedeede Elimas apatap'edaa) jarapachi Romadepema poromaa irua ijāanaamerǎ āchia jaratee p'ani. ⁹ Mǎpai Saulo, ichiaba Pablo apatap'edaapa, Ak'õre Jaure iru ome bapachi perǎ, mǎgí petau tau k'awaa bi k'ĩra pia ak'iji mǎik'aapa mǎgaji:

¹⁰ —jSeewa-idaa, netuara warra! jK'achia ooyaa bi! ¿Chĩara k'ũra k'inia bi-ek'ǎ seewa jara b̄ipa? ¿Sǎap'eda Ak'õrepa jarateepida pia seewada aparima? ¹¹ ĩraweda Ak'õrepa pi k'achia ooit'ee. Pi tau p'ǎriu baibeeit'ee. Taarǎ mǎgá nipait'eeda aji, ak'õrejĩru unu-ee.

Aramata Elimas tau p'ǎriudachi mǎik'aapa pariatua jiri nipapachi ichi juadeepa jidibai ateedamerǎ. ¹² Romadepema poropa mǎga unuk'ǎri mǎik'aapa āchia jaratee p'ani ũrik'ǎri, k'awaaaji wǎarata pedee p'ani. Mapa Cristode ijāaji.

Pablo Bernabé ome Antioquía p'uurude

¹³ Pablo mǎik'aapa ichi ome nipapatap'edaarǎ Pafos p'uurudeepa barcode wǎjida Perge p'uurudee. Mǎgí p'uuru Panfilia eujǎde bi. Mama p'anide Juan Marcopa āchi atab̄eiji mǎik'aapa āp̄itee wǎji Jerusalendee. ¹⁴ Mamĩda āchi Pergedee wǎjida Antioquía p'uurudee. Mǎgí p'uuru Pisidia eujǎde bi. Mama p'anide ĩpata ewate t'ĩujida judiorǎ Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata tede mǎik'aapa su-ak'i p'aneejida. ¹⁵ Mǎgí tedepema judiorǎ poroorǎpa Moisepa p'ǎda mǎik'aapa Ak'õre pedee jarapataarǎpa p'ǎdap'edaa pedeedap'eda, jara p̄ejjida Pablomaa mǎik'aapa Bernabemaa:

—Tachi auk'aarǎ, parǎpa eperǎarǎmaa pedee pia jara k'inia p'ani p̄irǎ, ĩraweda jaradapáde aji.

¹⁶ Mǎpai Pablo it'a ak'inĩ beep'eda mǎik'aapa juapa jarap'eda k'ĩup'ee p'aneedamerǎ, mǎgaji:

—Ũrítĩ Israel pidaarǎ mǎik'aapa parǎ awaraa eujǎdepemaarǎ, Tachi Ak'õrede ijāa p'anĩrǎ. ¹⁷ Tai Israel pidaarǎpa ijāa p'anida aji, chonaarǎweda Tachi Ak'õrepa tai chonaarǎ jirit'eraji ichi-it'ee. Āchi ĩwapiji Egiptode, at'ǎri awaraa eujǎdepemaarǎk'a p'anajida mĩda. Ichi juapa āchi mamǎik'aapa uchiapiji, ichi jōmaarǎ k'āyaara waibiara bairǎ. ¹⁸ Ma awara āchi ak'ipachi cuarenta años eujǎ pania w̄ee b̄ide wǎyaadak'ǎri. ¹⁹ Canaán eujǎde panadak'ǎri, ichia Canaandepema awara-awaraa to pidaarǎ site k'iniipiji, āra eujǎ tai judiorǎ chonaarǎpa atadamerǎ. ²⁰ Ak'õrepa tai judiorǎ jirit'eradak'ǎriipa mǎgí eujǎ Canaánde atarutamaa cuatrocientos cincuenta años paji.

'Ma t'ēpai Tachi Ak'õrepa eperǎarǎ charraarǎk'a b̄iji aba-abaa, āchi ak'ipataadamerǎ, ichi pedee jarapari Samuel āchi poro waibia parumaa. ²¹ Mǎpai āchia iidijida Samuelmaa rey b̄imerǎ āchi ak'ipari. Mapa Tachi Ak'õrepa Saúl āchi rey papiji cuarenta años. Mǎgí Quis warra paji, Benjamín ěreerǎdepema. ²² Ai t'ēpai Saúl uchiapip'eda, Tachi Ak'õrepa Rey David b̄iji iru pari. Mǎgaji:

'Mia Jesé warra David unujida aji, mia k'inia bik'a. Ichiaba mia k'awa bida aji, irua ooit'ee mia oopi k'inia bik'a.' (1 S 13.14)

²³ 'Rey David éreerādeepa uchiaji Tachi K'aripapari. Māgí Jesús, Tachi Ak'ōrepa pēida Israel pidaarā k'aripamerā, ichia naaweda jaradak'a ichi pedee jarapataarā it'aideepa.

²⁴ Māgí Jesús chei naaweda, Juan Bautistapa jarateepachi jōmaweda Israel pidaarāmaa āchi p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa poro choopidamerā. ²⁵ Māpai Juanpa, ichi mimia aupa wāk'āri, māgaji:

'Mi parā poro waibia-e, parāpa k'īsia p'anik'a. Mamīda mi t'ēepai cheit'eeda aji, eperāarā poro waibiara bi. Mia iru chancla jida ēraik'araa bida aji, iru mi k'āyaara waibiara bairā.' (Mr 1.7)

²⁶ 'Michi auk'arā, Abrahamdeepa uchiadap'edaarā, ichiaba parā judio-eerā, jūrīti! Tachi Ak'ōrepa tachi jōmaarāmaa jara pēi bi sāga ichia tachi o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi. ²⁷ Eperāarā Jerusalende p'anapatap'edaarāpa māik'aapa āchi poroorāpa k'awada-e p'anajida Jesús Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā k'aripamerā. Ichiaba k'awadak'aa paji Tachi Ak'ōrepa jara k'inia bada chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade, īipata ewari chaa judiorāpa māgí leepata mīda Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Maperā āchiata oojida ma ūraade jaradap'edaak'a Jesús peepidak'āri.

²⁸ Irua maarepida k'achia oo-e paji. Mamīda āchia iru pee k'inia p'anajida. Mapa Pilatoma iidinajida peepit'aamerā. ²⁹ Maap'eda jōma oodap'eda iru ome Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara badak'a, awaraarāpa kurusodeepa irabai atadap'eda, ianajida. ³⁰ Mamīda Tachi Ak'ōrepata chok'ai p'irabaipiji. ³¹ Ai t'ēepai iru ome chedap'edaarāpa Galileadeepa Jerusalendee unuda chok'ara unupachida, māik'aapa ĩrā tai auk'arāmaa āchia unudap'edaa jara p'ani.

³² 'Mapa taipa parāmaa nāgí pedee pia jara k'inia p'ani. Tai judiorā chonaarāmaa Tachi Ak'ōrepa jaraji ³³ aba pēit'ee eperāarā k'aripade. Mamīda ichia māgí pēi-e paji tai chonaarā chok'ai p'ani weda. Jīp'a pēiji āchideepa uchiadap'edaarā, tachi ĩrapemaarā chok'ai p'anide. Māgí pēida paji ichi Warra Jesús, ichia chok'ai p'irabaipida. K'awa p'ani ichi Warra pēiji ichi ūraa p'ādadepema Salmode jara bairā:

'Mia idi jōmaarāmaa jara bi pi mi Warra.' (Sal 2.7)

³⁴ Tachi Ak'ōrepa jaraji ichi Warra chok'ai p'irabaipiit'ee, waa piu-e pait'ee ichi ūraa p'ādade jara bik'a:

'Rey Davidmaa jaradak'a mia ooit'ee, mia wāarata jarapari perā.' (Is 55.3)

³⁵ Ichiaba jara bi awaraa Salmo p'ādade:

'Pia mi k'ap'ia beraupi-e pait'ee, mia oopari perā pia mīmaa oopi bik'a.' (Sal 16.10)

³⁶ 'Wāara na eujāde bak'āri, Rey Davidpa ooji Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badak'a. Maap'eda jai-idaaji. ĩajida chi ak'ōreerā ĩk'aawa māik'aapa ichi k'ap'ia beraudachi.

³⁷ Mamīda Tachi Ak'ōrepa Jesús chok'ai p'irabaipida k'ap'ia berau-e paji. ³⁸ Maperāpi, tachi auk'arā, k'awaadaipia bi Tachi Ak'ōrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapipari Jesús piuda k'aurepa. ³⁹ Ma k'aurepa ichide ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite. Moisepa p'ādak'a oodap'edaa k'aurepa p'ek'au k'achia wēpak'aa paji mīda, Tachi Ak'ōrepa Jesude ijāapataarā p'ek'au k'achia wēpapipari, Jesupa ooda k'aurepa.

⁴⁰ K'īrak'aupai p'anadai Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bik'a:

⁴¹ 'Ūrīti parā chi oo iru p'anapataarāpa Tachi Ak'ōrepa jara bi. Ak'īti māik'aapa ak'ītrua para bāti. Parā at'āri chok'ai p'anide mia ooit'ee ne-inaa parāpa ijāada-e pai, ai naaweda abaapa parāmaa māga jararu pijida.' (Hab 1.5)

⁴² Pablo Bernabé ome judiorā Ak'ōre Ūraa jarateepata tedee uchiadak'āri, chi waa k'awa k'inia p'anadap'edaarāpa chupīria iidijida īipata ewate pak'āri waya jaratee chedamerā. ⁴³ Judiorā māik'aapa judio-eerā Tachi Ak'ōrede ijāapataarā uchiadap'eda, chok'ara wājida Pablo māik'aapa Bernabé t'ēe. Maperā āchia ma Ak'ōrede

ijãapatap'edaarãmaa ũraajida k'irãpadamerã Tachi Ak'õrepa ãchi k'aripada Cristo piuda k'aurepa.

⁴⁴ Apema tomiade ñipata ewate, perã jõmaweda p'uuru pidaarã cheepurujida Ak'õrepa jarapida ũride. ⁴⁵ Mamãda judiorãpa unudak'ãri eperãarã chok'ara see nĩbi, k'ĩraudachida mãik'aapa Pablomaa ik'achia jaramaa p'aneejida, Cristo ãpĩte paara. ⁴⁶ Mãpai Pablopa Bernabé ome waawee-ee p'anaujida:

—Tachi Ak'õrepa tai naapiara pëijida ajida, parã judiorãmaa ichia jara pëida Cristode jarateedamerã. Mamãda parãpa ũri k'iniada-e p'anadairã, pãchi k'ĩradoopa atuadait'ee. Mãga p'anadairã, tai wãdait'ee judio-eerãmaa jarateede. ⁴⁷ Mãga oodait'ee Tachi Ak'õre ũraa p'ãdade jara bairã:

'K'õp'ãyoorã ome lámpara pëipatak'a ñdaamerã ode p'ãrik'ua nipadak'ãri, mãga pik'a mia pi pëiru mi o ak'ipimerã na p'ek'au eujãdepemaarãmaa. Mia mãgá pëiru k'inia bairã pia chi t'imĩara beerã paara o k'achiadeepa k'aripa atamerã.' (Is 49.6)

⁴⁸ Judio-eerãpa mãga ũridak'ãri, o-ĩa para beeji mãik'aapa Tachi Ak'õrepa jara pëida pia bida apachida. Mãpai Cristode ijãajida chi Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bada ichita chok'ai p'anapataadamerã. ⁴⁹ Mãgiirãpa Tachi Ak'õrepa ooda jaratee wãpachida ãchi wãrutamaa. Cristo piuda k'aurepa irua tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji. ⁵⁰ Mamãda judiorãpa pedeejida wëraarã ãchik'a Tachi Ak'õre waaweeepataarã ome. Pablo Bernabé ome ãpĩte ik'achia pedeejida. Maperã ma p'arat'ara beerãpa mãik'aapa imik'ĩraarã chi p'uuru pidaarã poroorãpa Pablo Bernabé ome ma eujãdeepa jëret'aajida. ⁵¹ Mãirãpa mãga oodak'ãri, Pablo Bernabé ome ãchi bĩri p'ora nëep'ejida ak'ipidait'ee waa jarateeda-e pait'ee ma judiorãmaa, Cristode ijãadak'aa p'anadap'edaa perã. Maap'eda wãjida Iconio p'uurudee. ⁵² Pablo Bernabé ome mãgá jërek'oojida mĩda, chi Cristode ijãapataarã ma eujãde o-ĩa p'anajida, Tachi Ak'õre Jaure ãchi ome bada perã.

14

Pablo Bernabé ome Iconio p'uurude

¹ Iconiode panadak'ãri, oojida Antioquiade oodap'edaak'a. T'ĩujida judiorã Ak'õre ũraa jarateepata tede mãik'aapa jarajida Tachi Ak'õre Jaurepa jarapidak'a. Mapa judiorã chok'ara Cristode ijãajida, judio-eerã jida ichiaba. ² Mamãda judiorã Cristode ijãa k'iniada-ee p'anadap'edaarãpa pedee k'achia jaramaa p'aneejida Pablo mãik'aapa Bernabé ãpĩte. Mapa judio-eerã k'ĩraudachida ãra ome. ³ Mãga p'anajida mĩda, ãchi omé arii taarãjida mãik'aapa waawee-ee jarateepachida Tachi Ak'õrepa jarapidak'a, Cristopa ãchi k'aripa bapachi perã. Jarateepachida Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ooda Cristo piuda k'aurepa. Maperã Ak'õrepa ãchimaa oopiji ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ⁴ Mamãda, mãga oo p'anajida mĩda, ma p'uuru pidaarã k'ĩsia awara-awaraa p'anajida. Ũk'uru judiorã eere p'anajida, jõdee chi apemaarã Cristopa jirit'eradaarã eere. ⁵ Maapai ũk'uru judiorã mãik'aapa judio-eerã pedeeteejida ãchi poroorã ome miapidait'ee; mãupa bat'a peedait'ee. ⁶ Mamãda Pablopa Bernabé ome k'awaadak'ãri, mirudachida Licaonia eujãdee, Listra p'uurude mãik'aapa Derbe p'uurude, ichiaba ma p'uuru ik'aawa. ⁷ Mama ichiaba Jesupa ooda eperãarã k'aripait'ee jarateepachida.

Listrade Pablomaa mãupa bat'adap'edaa

⁸ Listra p'uurude p'anide unujida eperã p'oyaa t'iak'aa bi, ichi t'oru weda chiwa bada perã. Ma eperã su-ak'i baji ⁹ ũrimaa Pablopa jarateemaa bi. Pablopa irumaa ak'ik'ãri mãik'aapa unuk'ãri wãara ijãa bi, k'awaji jipaipia bi. ¹⁰ Mapa ma eperãmaa golpe pedeeji:

—P'irabáiji mãik'aapa jĩp'a bainĩ béeeji.

Aramata ma eperã p'inajiti baini beeji maik'aapa p'irria beeji. ¹¹ Pablopa ooda unudak'ari, arii p'anadap'edaarã biuk'a nibeji Licaonia pidaarã pedeede. Mamida Pablopa Bernabé ome arapa jara p'ani k'awada-e paji. Arapa magajida:

—iNagira ak'ore waibiarã, it'ariipa edaa che p'ani tachi t'aide eperaarãk'a!

¹² Māpai Bernabé t'i bijida Greciadepemaarã ak'ore waibia Zeus. Jodee Pablo t'i bijida Hermes, ichiata pedee bapachi perã. ¹³ Ma p'uuru t'ipata k'ait'a Zeumaa it'aa t'ipata te iru p'anajida. Maperã atapijida Zeus p'aaremaa aneemerã p'ak'a imik'ira, paadait'ee Pablo maik'aapa Bernabé k'irapite; ma awara nep'ono aneemerã teedait'ee Pablomaa maik'aapa Bernabemaa, achi ak'ore waibiarã jiak'aapa. ¹⁴ Mamida Bernabé Pablo ome k'awaadak'ari magá oo p'ani it'aa t'idait'ee achi k'irapite, achi p'aru jët'aaajida t'ari p'uapa. Maap'eda nāga bia t'itudachida eperaarã t'aide:

¹⁵ —Eperaarã, ¿sāap'eda nāga oorutama? ajida. Tai ichiaba eperaarãpi parãk'a. Ma it'eepi tai che p'ani jaradait'ee nāgee net'aa vale-ee baibide ijā amaadamerã; ma k'āyaara Tachi Ak'orede ijāadamerã, iru ichita bapari perã. Tachi Ak'orepa ooji pajã, na eujã, p'usa maik'aapa ne-inaa jōmaweda aide nibi. ¹⁶ Naaweda Tachi Ak'orepa na p'ek'au eujādepemaarãmaa ita-aria achi oo k'iniata oopiji. ¹⁷ Mamida ichia āra ak'i baji. Māga oo bipa ak'ipiji ichi Tachi Ak'ore. Ichiata parã-it'ee k'oi chepipari ne-uu pia chaumerã. Māgá iru p'ani nek'odait'ee maik'aapa o-ia p'anadait'ee.

¹⁸ Pablopa Bernabé ome ma jōma jarajida mīda, perã p'oyaada-e paji eperaarã p'ak'a imik'ira peenaadamerã maik'aapa it'aa t'inaadamerã achi k'irapite.

¹⁹ Ai t'ēpai pachejida judiorã Antioquía p'uurudeepa maik'aapa Iconio p'uurudeepa. Eperaarã achi eere pa atadap'eda, Pablomaa māupa bat'ajida peet'aadait'ee. Piu bi jiak'aapa, p'uuru k'idaa jidiu baibinajida. ²⁰ Mamida Cristode ijāapataarã Pablomāi seedaidak'ari, waya p'irabaiji. Maap'eda waya wāji p'uurudee maik'aapa ai norema wāji Bernabé ome Derbe p'uurudee.

²¹ Cristopa ooda eperaarã k'aripait'ee jarateedak'ari Derbede, eperaarã chok'ara ijāajida. Mama bap'eda, apitee chejida Listradee, Iconiodee maik'aapa Antioquiadee.

²² Ma nipadap'edaa chaa ūraajida Cristode ijāapataarã waapiara ijāa p'aneedamerã maik'aapa magajida:

—It'aa wādai naaweda, tachi ichita miadait'eeda ajida, Cristode ijāapata perã.

²³ Ichiaba ijāapataarã para bee chaa ūk'uru jirit'erajida ijāapataarã ak'i p'anapataadamerã. Māpai it'aa t'idap'eda nek'oda-ee, ijāapataarã jōmaweda Ak'ore juade bijida.

Pablo Bernabé ome Antioquía p'uurudee wādap'edaa

²⁴ Maap'eda Pisidia eujāde wāyaajida Panfilia eujāde panarutamaa. ²⁵ Mama bide Ak'orepa jarapidak'a jarateejida Perge p'uurudee. Mamāik'aapa wājida Atalía p'uurudee.

²⁶ Mama barcode bataudap'eda, wājida Antioquía p'uurudee, chi ijāapataarãpa Ak'ore juade bidap'edaamāi, irua achi pia ak'i bapariimerã. Māgá irua k'aripapachi perã, achi oojida jōma irua k'inia badak'a oodamerã ma wādade. ²⁷ Pachedak'ari Antioquiadee, Cristode ijāapataarã t'i p'ejida maik'aapa nepirijida Tachi Ak'orepa achi pari ooda. Ichiaba nepirijida Ak'orepa judio-eerãmaa ijāapida. ²⁸ Maap'eda Pablo Bernabé ome mama taarã p'aneejida Cristode ijāapataarã ome.

15

Ijāapataarã Jerusalende chip'edaidap'edaa

¹ Maapai eperaarã Judeadeepa chejida Antioquiadee. Māgira Jesude ijāapataarãmaa jarateemaa p'aneejida. Māgajida:

—Pāchi imik'iraarã k'ap'iade tauchaa bida-e pirã Moisepa p'ādade jara bik'a, it'aa wāda-e pait'eeda ajida.

² Māpai Pablo Bernabé ome ijāti pedeejida āchi ome. Maap'eda Jesude ijāpataarāpa Pablo, Bernabé māik'aapa awaraarā pēijida Jerusalendee māgi jarateeda iidinadamerā Cristopa jirit'eradaarāmaa māik'aapa Jerusalendepema ijāpataarā ak'ipataarāmaa.

³ Antioquiadepema ijāpataarāpa āchi pēidap'eda, Fenicia eujāde māik'aapa Samaria eujāde wāyaajida. Nepirijida judio-eerāpa Cristode ijāa p'anadap'edaa. Māga ūridak'āri, māpema Cristode ijāpataarā o-īadachida.

⁴ Pablo Bernabé ome Jerusalende pachedak'āri, awaraa ijāpataarāpa āra auteebaijida Cristopa jirit'eradaarā ijāpataarā ak'ipataarā ome. Chip'edaidap'eda āra ome, Pablo māik'aapa Bernabé nepirijida jōma Tachi Ak'ōrepa ooda āchi pari. ⁵ Mamīda ūk'uru fariseorā Cristode ijāpataarā, p'irabaijida māik'aapa māgajida:

—Judio-eerā ijāa p'anirāmaa tauchaa bipidaipia bi āchi imik'īraarā k'ap'iade māik'aapa oopidaipia bida ajida, Moisepa p'ādade jara bik'a.

⁶ Māpai seedachida Cristopa jirit'eradaarā māik'aapa ijāpataarā ak'ipataarā k'īsiadait'ee ma pedee jaradade. ⁷ Taarā aupedee jōnide, Pedro p'irabaiji māik'aapa māgaji:

—Ipemaarā Cristo k'aurepa, parāpa k'awa p'anida aji, taarāru Tachi Ak'ōrepa mi jirit'eraji Jesucristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jaranamerā judio-eerāmaa, āchia auk'a Jesude ijāadamerā. ⁸ Tachi Ak'ōrepa āchi t'āride iru p'anadap'edaa k'awa bada perā, ak'ipiji ichia āchi jida k'inia iru bi, tachi k'inia iru bik'a. Māga ak'ipiji āchimaā pēik'āri ichi Jaure, tachimaā pēidak'a. ⁹ Tachi Ak'ōrepa āchi auk'a ak'ipari tachik'a. Māga k'awa p'ani āchia p'ek'au k'achia oopata auk'a wēpapik'ooda perā Cristode ijāadak'āri, tachi ome oodak'a. ¹⁰ Irā, ¿tachia sāga oodaima? ¿Oodaipia bik'ā Tachi Ak'ōrepa jara-e padata? ¿Jōma ijāpataarāmaa oopidaik'ā māgee ne-inaa chaaree Moisepa p'ādade jara bik'a? Tachia māik'aapa tachi chonaarāpa māgee ne-inaa jōmaweda p'oyaa ooda-e paji. ¹¹ Maperā māga oodaik'araa bi. Tachia ijāa p'ani Tachi Waibia Jesucristo tachi ome t'āri pia bairā, tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee it'aa wādamerā. Āchia auk'a māga ijāa p'anida aji.

¹² Maap'eda jōma k'īup'ee para beeji Bernabé Pablo ome nepirimaā p'aneedak'āri Tachi Ak'ōrepa oopida āchimaā judio-eerā t'āide, eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

¹³ Pedee aupadak'āri, Santiagopa māgaji:

—Ipemaarā, mi pedee ūriti. ¹⁴ Simón Pedropa et'ewa nepirijida aji, Tachi Ak'ōrepa judio-eerā k'aripada. Tachi Ak'ōrepa āchi jida jiripari ichideerā p'aneedamerā. ¹⁵ Māga bi iru pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bik'a:

¹⁶ 'Nāga bap'eda, mia Rey David trua waya papiit'ee irudeepa uchiada jua ek'ari. Mia ooit'ee Israel pidaarā t'āidepema te k'arawapataarāpa oopatak'a. Te t'eedaik'āri, ārapa t'eedeechoo jēra bada araa p'epata te chiwidik'a baini bidait'ee. ¹⁷ Māga pik'a Rey Daviddeepa uchiadap'edaarā mide ijāa p'ani mia araa p'eit'ee apemaarā mide ijāa p'anirā ome. Maap'eda ma jōmaweda michideerā papiit'ee mi Warra k'aurepa. Māga ooit'ee chi mide ijāa p'anirā, Daviddeepa uchiada-e paji mīda.

¹⁸ Chonaarāweda mia k'awapidak'a eperāarāmaa, māga ooit'ee. Mi, Tachi Ak'ōre Waibia māga jara bi.' (Am 9.11-12)

¹⁹ Māpai Santiagopa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa māga jara bairā, mia nāga k'īsia bida aji. Tachia Moisepa p'ādade jara bik'a oopidaik'araa bi judio-eerāmaa, māgirā Tachi Ak'ōrede ijāadak'āri. ²⁰ Ma k'āyaara k'art'a p'ā pēidāma jaradait'ee k'onaadamerā nechiarā ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite it'aa t'īpata; wēra apai ome p'anadamerā; ne-animal iyapa jia piuda chiara k'onaadamerā, aide waa paraa perā māik'aapa ne-animal waa k'onaadamerā. ²¹ Māgi ūraa aupai pēidaipia bi. Awaraa ūraa k'awa k'inia p'ani pirā, īipata ewari chaa ūridai Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede. Chonaarāweda Moisepa p'āda jarateepachidada aji, māgee tede māik'aapa irā at'āri māga oopata.

Judio-eerāmaa k'art'a p'ādap'edaa

²² Māpai Cristopa jirit'eradaarā, ijāapataarā ak'ipataarā māik'aapa jōmaweda Jerusal-endepema ijāapataarāpa pedeetejida ūk'uru jirit'eradait'ee māik'aapa pēidait'ee Antioquiadee Pablo ome māik'aapa Bernabé ome. Nāgí eperāarā jirit'erajida: Judas, ichiaba t'īpatap'edaa Barsabás māik'aapa Silas. Apemaarā ijāapataarāpa māgí omé pia ak'i p'anapachida āchi poroorāk'a. ²³ K'art'a p'ādap'edaade nāga jara pēijida:

Tai, Cristopa jirit'eradaarāpa, ijāapataarā ak'ipataarā ome na k'art'ade salude pēiruta parā judio-eerāmaa Cristode ijāa p'anirā Antioquía p'uurudepema, Siria eujādepema māik'aapa Cilicia eujādepemaarā-it'ee.

²⁴ Taipa ūrijida nāpemaarā ūk'uru parāmaa wādap'edaa, mamīda taipa pēida-eeta. Māgīrāpa pariatua āchi k'īradoopa jaratee nipajida. Maperā parāpa k'awada-e paji ijāadait'ee Moisepa p'ādade wa Pablopa jarateedade. ²⁵ Mapa taipa pedeetejida taidepemaarā ūk'uru jirit'eradait'ee māik'aapa pēidait'ee parāmaa tai k'ōp'āyoorā k'iniarā Bernabé Pablo ome. ²⁶ Taipa k'awa p'ani Pablo Bernabé ome waaweedak'aa piudait'ee Tachi Waibia Jesucristode ijāa p'ani k'aurepa. ²⁷ Mapa āchi ome parāmaa pēiruta Judas Silas ome. Āchia parāmaa jōma taipa k'īsiadap'edaa na p'ādade jara bik'a nepiridait'ee. ²⁸ Tachi Ak'ōre Jaurepa tai k'aripaji parāmaa ne-inaa audú chaaree oopinaadamerā. Nāgapai jara k'inia p'ani parāpa oodamerā. ²⁹ K'onáati nechiarā ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite it'aa t'īpata. Ne-animal iyapa jīa piuda chiara k'onáati māik'aapa ne-animal waa k'onáati. Ma awara p'ek'au oonáati. Taipa jara p'anik'a ooruta pirā, pia oodait'ee.

Māgapai paji.

³⁰ Māpai ma k'art'a p'ādap'eda, pēijida Antioquiadee wādap'edaarā ome. Mama panadap'eda, ijāapataarā jōmaweda t'ī p'ejida māik'aapa ma k'art'a āchima teejida. ³¹ Ijāapataarāpa ma k'art'a leedak'āri, o-īadachida, āchi-it'ee ūraa pia bada perā. ³² Judas Silas ome Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapiru jarapataarā pada perā, ichiaba ma ijāapataarāmaa ūraajida t'āri o-īa p'aneedamerā. ³³ Mama p'anadap'eda, ijāapataarāpa āchi despediijida k'āiwee wādamerā. ³⁴ [Mamīda Silas arii beeji.] ³⁵ Pablo Bernabé ome ichiaba p'aneejida awaraa ijāapataarā ome Antioquiade, Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida Cristode jarateedait'ee.

Pablo waya wāda ichi naaweda wāda ode

³⁶ Māga p'anadap'eda, ewari aba Pablopa māgaji Bernabemaa:

—Waya wādāma aji, ijāapataarā ak'ide, Tachi Ak'ōrepa jara pēida Cristode jaratee nipadap'edaa p'uuru chaa. Ak'idait'eeda aji, at'āri ijāa p'ani wa māga-e.

³⁷ Bernabepa ichiaba atee k'inia baji Juan; māgí Juan ichiaba t'ījarapatap'edaa Marcos. ³⁸ Mamīda Pablopa atee k'inia-e paji, āchi ik'aawaapa uchiada perā Panfilia eujāde, āchi mimia at'āri aupada-eeta. ³⁹ Ijīati pedeedap'eda, āchi o chaachaa jitak'oodachida. Bernabé wāji Chipre isladee Marcos ome. ⁴⁰ Jōdee Pablopa jirit'eraji Silas ichi k'ōp'āyo pamerā. Ijāapataarāpa āchi omé Ak'ōre juade bijida irua āchi pia ak'i bapariimerā. Māpai Pablo ichi k'ōp'āyo ome wāji. ⁴¹ Wāyaajida Siria eujāde māik'aapa Cilicia eujāde. Ijāapataarā ūraa wājida āchi para bee chaa.

16

Timoteopa Pablo Silas ome k'ōp'āyaada

¹ Mamāik'aapa Pablo Silas ome panajida Derbe p'uurude māik'aapa Litra p'uurude. Mama unujida ijāapari t'ījarapatap'edaa Timoteo. Chi nawe judío wēra Cristode ijāapari paji. Jōdee chi ak'ōre Greciadepema paji. ² Ijāapataarā Listradepemaarā māik'aapa Iconiodepemaarāpa Timoteo pia t'o p'anadap'edaa perā, ³ Pablopa ichi ome ateeji

mamãik'aapa. Mamãda uchiadai naaweda, iru k'ap'iade tauchaa biji mãpemaarã judiorã k'aurepa. Ma eujãdepema jõmaarãpa k'awajida Timoteo ak'õre Greciadepema paji mãik'aapa ãrapa tauchaa bidak'aa paji ãchi warrarã k'ap'iade. ⁴ P'uuru bee chaa wãyaa wãdak'ãri, jara bëi wãpachida Cristopa jirit'eradaarãpa mãik'aapa ijãapataarã ak'ipataarãpa jara pëidap'edaa Jerusalendee. ⁵ Mãgã ijãapataarãpa pipiara k'awaajida Cristopa oopi k'inia bi ãchimaa mãik'aapa waapiara ijãajida irude. Ma awara ewari chaa ijãapataarã chok'araara ãwa wãjida.

Pablo k'ãimok'araa pik'a bada Troas p'uurude

⁶ Ma wãrutade wãyaajida Frigia eujãde mãik'aapa Galacia eujãde, Tachi Ak'õre Jaurepa jarateepi-e pada perã Ásia eujãde. ⁷ Misia eujãde panadak'ãri, wãdait'ee paji Bitinia eujãdee. Mamãda Jesús Jaurepa wãpi-e paji. ⁸ Mapa Misia eujãde wãyaajida Troas p'uurude parutamaa. ⁹ Panadap'edaa ewate p'ãrik'ua, Pablo k'ãimok'araa pik'a bide unuji Macedonia eujãdepema imik'ira baini bi. Mãgipa chupiria iidiji Pablo wãmerã ichi eujãdee. Mãgaji:

—Chéji Macedoniadee tai k'aripade.

¹⁰ Pablo mãgã k'ãimok'araa pik'a bap'eda, aramata net'aa p'e atajida wãdait'ee Macedoniadee, k'isia p'anadap'edaa perã Tachi Ak'õrepa jarateepi k'inia bi Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee ma eujãde. Ma wãdap'edaade mi jida auk'a wãji.

Pablo Silas ome Filipos p'uurude

¹¹ Troas p'uurudeepa tai barcode bataujida. Mata Samotracia islade panajida. Mamãik'aapa ai norema Neápolis p'uurude panajida. ¹² Neapolideepa wãjida Filipodee. Mãgí p'uuru waibia Macedonia eujãde bi. Ma p'uurude Romadepemaarã chok'ara p'anapachida. Mama k'ãima chok'ara-ee p'anajida. ¹³ ñipata ewate tai wãjida p'uurudeepa to idee, ma p'uurudepema judiorã it'aa t'ipitamã unudai jãak'aapa. Unu atadak'ãri, su-ak'i p'aneejida mãik'aapa jarateemaa p'aneejida wëraarã cheepurudap'edaarãmaa. ¹⁴ Ma wëraarã t'ãide baji aba t'ijarapatap'edaa Lidia. Ma wëra Tiatira p'uurudepema paji. Mãgipa netopachi p'aru pia t'ida p'up'uchia. Mãgí wërapa Tachi Ak'õremaa it'aa t'ipachi. Maperã Ak'õrepa irumaa ùripiji Pablopa jaratee bi. Pia ùrik'ãri, Cristode ijãa beeji. ¹⁵ Iru poro choopip'eda ichi te pidaarã ome, taimaa mãgaji:

—Parãpa unu p'ani pirã mi wãara ijãa bi Jesucristode, mi tede p'ana chéti.

Mãga jara bipa wãjida ichi temaa.

Filipos p'uurude carcelde p'anadap'edaa

¹⁶ Ewari aba tai waya it'aa t'ide wãdak'ãri it'aa t'ipatap'edaamaa, unujida awëra. Mãgí awëra esclava paji. Mãgipa ne-inaa p'asait'ee bi jarapachi, ichi k'ap'iade netuara merãtia bada perã. Mapa ma awëra chiparipa p'arat'ara jitapachi ichi k'aurepa. ¹⁷ Mãgí awëra tai t'ëe bia wãpachi:

—Nãgí eperãarã Tachi Ak'õre Waibiaapa pëida jarateedamerã sãga eperãarã it'aa wãdai.

¹⁸ Ewari chok'ara mãga oopachi tai wãrutamaa. Mata ewari aba Pablopa ùriamaadaik'ãri, ãpítee ak'iji mãik'aapa mãgaji ma netuara k'ap'iade merãtia badamaa:

—Jesucristo jõmaarã poro waibia perã, ichi t'ide mia pimaa jara bi uchiadamerã jã wëra k'ap'iadeepa.

Aramata ma netuara uchiadachi.

¹⁹ Ma awëra chipariirãpa mãga unudak'ãri, k'awaajida ãchi p'arat'a waa p'oyaa jitada-e iru k'ap'ia. Mapa Pablo Silas ome jita atadap'eda, ateejida ãchi p'uurudepema poroorãmaa, mãgíirã chip'edaipatap'edaamã. ²⁰ Ma Romadepema poroorãmaa ateedap'eda, mãgajida:

—Na judiorãpa tachi p'uuru pidaarã k'ĩraupirutada ajida, ²¹ mãik'aapa ne-inaa jara-teemaa p'ani tachi Romadepemaarãpa oopata awara. Taipa mãga ũri k'iniada-e p'anida ajida.

²² Mãpai p'uuru pidaarã chok'ara seedachida. Āchi poroorãpa Pablo Silas ome p'aru ěrapijida mãik'aapa wipijida pak'urupa. ²³ Pia wipit'aadap'eda, carcelde t'it'aajida mãik'aapa carceldepema jĩaparimaa jarajida pia jĩamerã, carceldeepa uchiapiamaapa. ²⁴ Chi jĩaparipa mãga ũrik'ãri, calabozo edupiara badade t'i nĩbiji mãik'aapa āchi bĩri t'ik'ooji cepode.

²⁵ Mãgá iru p'anajida mĩda, Pablo Silas ome it'aa t'ĩmaa mãik'aapa k'arimaa p'anajida Tachi Ak'õremaa. Jõdee chi apemaarã carcel pidaarãpa ũrii p'anajida. ²⁶ Esapite pak'ãri, awẽrachai golpe wẽre nĩbeeji. Ma carcel perã t'eedachi. Aramata chi puerta jõmaweda ewak'oodachida. Presoorã juade nĩbada cadena mãik'aapa cepo ichiaba jõma ět'ak'oodachida. ²⁷ Ma carceldepema jĩaparipa unuk'ãri chi puerta jõma ewa jẽra bi, ichi espada ět'a ataji ichi juadoopa piudariit'ee, carcel pidaarã jõma uchiadai p'ani jĩak'aapa.

²⁸ Mamĩda Pablopa biaji ichi badamãiipa mãgĩ jĩaparimaa:

—jĩãgá oonãaji! jTai jõma nama p'anipi!

²⁹ Mãpai carceldepema jĩaparipa lámpara aneepip'eda, t'ĩudachi Pablo mãik'aapa Silas p'anadap'edaamã. Āchi k'ĩrapite wirriwirria bedabai nĩbanaji p'era nĩbipa. ³⁰ Uchia p'e atap'eda calabozo edupiara bideepa, mãgaji:

—Jarateepataarã, ¿k'ãata oopia bima aji, mi it'aa wãit'ee?

³¹ Mãpai p'anaujida:

—Jesucristode ijãaji. Mãgara pi, pichi tedepemaarã ome it'aa wãdayada ajida.

³² Mãpai Tachi Ak'õrepa jara pẽida Cristode jarateejida ma jĩaparimaa mãik'aapa ichi tede p'anadap'edaarãmaa. ³³ Aramata ma carceldepema jĩaparipa Pablo Silas ome ateeji siik'ooit'ee āchi k'ap'iade t'udak'a jẽra bada. Maap'eda iru ichi tedepemaarã ome poro choopijida. ³⁴ Mãpai teedaa p'e atep'eda, nek'opiji. Ma carcel jĩapari ichi tedepemaarã ome o-ĩa p'anajida Tachi Ak'õrede ijãadap'edaa perã.

³⁵ Ai norema tap'eda Romadepema poroorãpa āchi jĩapataarã pẽijida ma carceldepema jĩaparimaa, Pablo Silas ome uchia pẽimerã. ³⁶ Maperã carceldepema jĩaparipa mãgaji Pablomaa:

—Mi poroorãpa jara pẽi p'anida aji, parã uchia pẽimerã. Mapa k'ãiwee wãti namãik'aapa.

³⁷ Mamĩda Pablopa mãgaji Romadepema poroorãpa pẽidap'edaarãmaa:

—Tai auk'a Romadepemaarã p'anita, wijidada aji, jõmaarã k'ĩrapite, charramaa ateeda-ee. Maap'eda carcelde t'ipijida. frã jõdee, ¿merã uchiapi k'inia p'ani-ek'ã? jMãga-epi! Namãik'aapa wãda-eda aji, āchia uchia pẽi cheda-emã Āchi k'ĩradoopa.

³⁸ Pablopa jarada āchi poroorãmaa jaranadak'ãri mãik'aapa jã eperãarã auk'a Romadepemaarãda adak'ãri, mãĩrã poroorã p'eradachida, āchia wipidap'edaa perã mãik'aapa carcelde t'i nĩbidap'edaa perã. ³⁹ Mapa chedap'eda, chupiria iidijida Pablomaa Silas ome perdonaadamerã āchia oodap'edaa. Mãpai uchiapijida carceldeepa mãik'aapa p'uurudeepa. ⁴⁰ Pablo Silas ome ma carceldeepa uchiadap'eda, wãjida Lidia temaa. Mama ijãapataarã jõmaarãmaa ũraajida t'ãri o-ĩa p'aneedamerã. Maap'eda wãjida ma p'uurudeepa.

17

Tesalónica p'uuru pidaarã k'ĩrauk'oodaidap'edaa Pablo Silas ome

¹ Mamãik'aapa āchi wãdade Pablo Silas ome wãyaajida Anfĩpolis p'uurude mãik'aapa Apolonia p'uurude. Maap'eda Tesalónica p'uurude panajida. Mãgĩ p'uurude baji Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata te. ² Maperã Pablo ichia oopatak'a p'uurude panak'ãri, jãmaa

wāji. Mama beeji tomia õpee m̄aik'aapa ïpata ewari chaa aupedeeji arii p'anadap'edaarā ome. ³ Ak'õre Ũraa p'ādade ak'ipipachi s̄aga Cristo chupiria n̄ibait'ee m̄aik'aapa piup'eda, p'irabaiit'ee. Jarapachi:

—Nāgí Jesús parāmaa mia jaratee bi Cristota, Tachi Ak'õrepa p̄ida eperāarā k'aripamerā.

⁴ Māga ũridak'āri, judiorā ũk'uru Cristode ijāajida m̄aik'aapa araa nipapachida Pablo m̄aik'aapa Silas ome. Ichiaba ijāajida judio-eerā; Tachi Ak'õrede ijāa p'anadap'edaarā chok'ara m̄aik'aapa wēraarā p'arat'ara beerā. ⁵ Judiorā Cristode ijāada-ee p'anadap'edaarāpa māga unudak'āri, k'īraudachida. Mapa jirijida eperāarā mimiadak'aa p'anadap'edaarā, p'uuru pidaarā k'īraupit'aadamerā Pablo m̄aik'aapa Silas ome, pedee jōn̄ipa āra āp̄ite. Māgá p'uuru pidaarā jōma k'īraupit'aadap'eda, Jasón tede t'īudachida, Pablo Silas ome uchua atadap'eda, p'uuru pidaarāmaa teedait'ee. ⁶ Mamīda m̄agí tede āra unuda-e pak'āri, uchua atajida Jasonta m̄aik'aapa awaraa ijāapataarā. Maap'eda āchi p'uurudepema poroorāmaa ateejida. Mama panadak'āri, biapachida:

—j̄irā eperāarā Roma jua ek'ari p'an̄irā k'īsia awarapipataarā nama che p'an̄ida! ajida. ⁷ Ma awara m̄aḡirā Jasonpa ichi tede auteebaiji. Māirāpa oodak'aa Cesarpa oopi bik'a. J̄ip'a jara p'an̄i ichi k'āyaara rey aba waibiara bida ajida, t'ījarapata Jesús.

⁸ Māga ũridak'āri, ma p'uuru pidaarā m̄aik'aapa āchi poroorā k'īraupik'a para beeji. ⁹ Mamīda Jasonpa apemaarā ijāapataarā ome p'ajida āchi uchua p̄idamerā. Māpai k'ena p̄ejida.

Pablo Silas ome Berea p'uurude

¹⁰ Ma p'ārik'ua weda ijāapataarāpa Pablo Silas ome Berea p'uurudee p̄ejida. Mama panadak'āri, t'īujida judiorā Ak'õre Ũraa jarateepata temāi. ¹¹ Māpema judiorā Tesalonicadepema k'āyaara k'īsia k'awaara p'anajida. Mapa Pablopa jaratee bi ũri k'inia p'anajida. Māga ũridap'eda, ewari chaa Tachi Ak'õre Ũraa p'āda ak'ipachida k'awaadait'ee wāara jara bi Pablopa jara bik'a maa-e p̄irā awara jara bi. ¹² K'awaadak'āri wāarata jara bi, m̄aḡidepemaarā judiorā chok'ara ijāajida. Ichiaba judio-eerā wēraarā p'arat'ara beerā chok'ara ijāajida, im̄ik'īraarā jida ichiaba. ¹³ Mamīda Tesalonicadepema judiorāpa ũridak'āri Pablopa Tachi Ak'õrepa jara p̄ida jarateemaa bi Bereade, wājida ma p'uuru pidaarā k'īraupit'aade. ¹⁴ Aramata m̄apema ijāapataarāpa Pablo p̄ejida k'ōp'āyoorā ũk'uru ome p'usa idee. Jōdee Silas Timoteo ome Bereade p'aneejida. ¹⁵ Chi Pablo ome wādap'edaarāpa iru ateejida Atenas p'uurudee. Waya āp̄itee uchiadait'ee pak'āri, Pablopa jara p̄eji Silamaa Timoteo ome taarā-ee chedamerā ichimaa.

Pablo Atenas p'uurude

¹⁶ Atenas p'uurude Pablopa Silas m̄aik'aapa Timoteo n̄imaa beeji. Mama bide unuk'āri chok'ara ne-inaa iru p'an̄i eperā juapa ooda ai k'īrapite it'aa t'īpata, t'āri āriidachi. ¹⁷ Mapa aupedeepachi judiorā ome m̄aik'aapa judio-eerā Tachi Ak'õre waawepataarā ome Ak'õre Ũraa jarateepata temāi. Ichiaba māga oopachi ewari chaa chi unuru ome ma p'uurude net'aa netopatamāi. ¹⁸ Mama ũk'uru poro wēsaa beerā t'ījarapatap'edaa Epicúreo eerepemaarā m̄aik'aapa Estoico eerepemaarā aupedee p'aneejida Pablo ome. Māirā ũk'uruurāpa māgapachida:

—¿K'āata jara k'inia bima apachida, na pedee-idaa b̄ipa?

Awaraarāpa māgapachida:

—Awaraa eujādepemaarā ak'õre waibiapa ooda jaratee bida apachida.

Māga jarapachida Pablopa jarateemaa bada perā Tachi Ak'õrepa ooda Jesús piuda k'aurepa m̄aik'aapa jarateepachi perā tachi piuda t'ēepai waya chok'ai p'irabaidait'ee. ¹⁹ Māpai āchia Pablo ateejida Areopagomaa, āchi poro wēsaa beerā cheepurupatamaa ũraa ũride. Mama iidijida:

—¿Taipa pia jaratee bi k'awaadaik'ã? ajida. ²⁰ Taipa waide ũrida-e p'anida ajida, pedee pia jaratee bik'a. Mapa k'awa k'inia p'anida ajida.

²¹ Ma Atenas pidaarã mãik'aapa awaraarã arii p'anadap'edaarã mimiada-e p'anadak'ãri, p'anapachida ne-inaa chiwidi pedeemaa mãik'aapa ũrimaa.

²² Mãpai Pablo bainĩ beeji ãchi k'ĩrapite Areopagode mãik'aapa mãgaji:

—Atenas p'uuru pidaarã, mia unu bi parãpa ak'õre waibia k'ĩra t'ãdoo waawepata.

²³ Mi wãyaak'ãri parã it'aa t'ĩpatamãi, unuji net'aa chok'ara iru p'ani ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpata. Mama bide unuji parã altar bide p'ã bi: *Tachi Ak'õre Waibia k'awada-e p'ani-it'ee*. Parãpa k'awada-eda a p'ani Ak'õrepa ooda mia jaratee bi.

²⁴ 'Nãgí Ak'õrépata ooji na eujã mãik'aapa jõma aide nĩbi. Nãgita, Tachi Ak'õre, jõmaarã Waibia na p'ek'au eujãde mãik'aapa pajãde. Nãgí Ak'õre eperãarãpa te oodade bak'aa, ²⁵ ichi-it'ee p'ua-e bairã ne-inaa eperãarãpa oopata ichi-it'ee. Ichiata eperãarã chok'ai p'anapipari, ñyapaapipari mãik'aapa tachimaa ne-inaa jõmaata teepari pia p'anapataadamerã.

²⁶ 'Eperã abaadeepa eperãarã k'ĩra t'ãdoo uchiapiji, na p'ek'au eujã jõmaade p'anapataadamerã. Ai naaweda k'ĩsia iru baji sãapai uchiapiit'ee mãik'aapa sãmaata p'anapiit'ee. ²⁷ Tachi Ak'õrepa mãga ooji eperãarãpa iru jiridamerã. Tachi taupa nãgí Ak'õre unuda-e p'ani mĩda, iru k'awadai, wãara tachimãiipa t'imia-ee bairã. ²⁸ Iru k'aurepa tachi chok'ai p'ani; p'irriapata mãik'aapa na eujãde p'anapata. Pãchi k'arik'a p'ãpataarãpa jaradap'edaak'a mãga bi: “Tachi, Tachi Ak'õre Waibiapa ooda”. ²⁹ Maperã k'ĩsiadaik'araa bi Tachi Ak'õre santok'a bi, eperãarãpa k'ĩsiadap'eda oopatak'a nẽedee, p'arat'adee maa-e pirã mãudee. ³⁰ Naaweda Tachi Ak'õrepa miapi-e paji mãgee k'ĩrapite it'aa t'ĩpatap'edaarã, iru waide k'awada-e p'anadap'edaa perã. Mamĩda ñrá jõmaarãmaa jara bi p'ek'au k'achia oo amaadamerã mãik'aapa ichide ijãadamerã. ³¹ Ichia mãga jara bi na ewari na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopata jõmaweda ak'it'ee perã, k'await'ee pia wa k'achia. Mãga ooit'ee ichia pẽida Jesucristopa. Cristopa eperãarãpa oopata mãgá ak'ii, ichia k'achia ook'aa pada perã na eujãde nipak'ãri. Tachia k'awa p'anida aji, Ak'õrepa iru jirit'eraji, iru piup'eda, chok'ai p'irabaipida perã.

³² Arii p'anadap'edaarãpa ũridak'ãri eperã piup'eda chok'ai p'irabaida, ũk'uru ãi para beeji mãik'aapa ũk'uruurãpa mãgajida:

—Na ewari waya ũridayada ajida, pi pedee.

³³ Mãpai Pablo uchijaji mamãik'aapa. ³⁴ Mamĩda ũk'uruurãpa ijãajida Pablopa jarada mãik'aapa Cristode ijãa p'aneejida. Ma ijãadap'edaarã t'ãide baji imik'ĩra t'ĩjarapatap'edaa Dionisio. Mãgí Areópago poro wẽsaa beerã cheepurupatadepema paji. Ichiaba baji wẽra t'ĩjarapatap'edaa Dámaris mãik'aapa awaraarã.

18

Pablo Corinto p'uurude

¹ Ma t'ẽepai Pablo wãji Atenas p'uurudeepa Corinto p'uurudee. ² Mama ununaji judío t'ĩjarapatap'edaa Áquila. Mãgí Ponto eujãdepema paji. Ewaa pache baji chi wẽra Priscila ome Italia eujãdeepa, César Claudiopa judiorã jõmaweda jerek'ooda perã Roma p'uurudeepa. ³ Pablo p'asiade wãk'ãri ma judío badamaa, k'awaa ataji ichi jĩak'a Aquilapa carpa oopari. Mapa Pablo ãra ome beeji ma mimia oomaa. ⁴ Mama bide ñpata ewari chaa wãpachi Ak'õre Ũraa jarateepata temaa jarateede judiorãmaa mãik'aapa judioeerãmaa Cristode ijãadamerã.

⁵ Silas Timoteo ome pachedak'ãri Macedoniadeepa, Pablopa ewari chaa Tachi Ak'õrepa jara pẽida Cristode jarateemaa bapachi, judiorãpa ijãadamerã Jesuta Cristo, Tachi Ak'õrepa pẽida. ⁶ Mamĩda judiorã, ichi pedee ijãa k'iniada-ee p'anadap'edaarãpa

ik'achia jaramaa p'aneejida. Mapa Pablopa ichi p'aru jĩ bada jãp'ejí ak'ipiiit'ee ãchimaa waa jaratee-e. Maap'eda mägaji:

—Pãchi k'ĩradoopa atuadait'eeda aji, piudak'ãri. Idideepa mi wãit'eeda aji, judio-eerãmaa Tachi Ak'õrepa jarapi bi jarateede.

⁷ Mãga jarap'eda, Pablo wãji Ticio Justo apatap'edaa temaa jarateede. Mãgí eperãpa Tachi Ak'õremaa it'aa t'ipachi. Ichi te baji Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata te ik'aawa.

⁸ Pablopa mama jarateemaa bide, Cristode ijãaji ma Ak'õre Ûraa jarateepata tedepema poro, t'ijarapatap'edaa Crispo. Chi te pidaarã jida auk'a ijãajida mãik'aapa apemaarã Corinto pidaarã chok'ara Pablopa jarateeda ùridap'edaarã ichiaba ijãajida. Mapa mãirã jõma poro choopijida. ⁹ At'ãri Corinto p'uurude p'anide ewari aba p'ãrik'ua k'ãimok'araa pik'a bide Tachi Ak'õrepa mägaji Pablomaa:

—Waawee-ee jaratéeji na p'uurude ¹⁰ michideerã nama chok'ara nãbairã. Mi pi ome bairã, apidaapa pi k'achia ooda-e.

¹¹ Tachi Ak'õrepa mãga jarada perã, Pablo mama beeji año aba ap'eda esa-auk'a, Tachi Ak'õrepa jara pèida Cristode jarateemaa.

¹² Mamĩda, mama bide, Romadepema Galión apatap'edaa Acaya eujãdepema poro waibia bak'ãri, judiorã chok'ara pedeteejida mãik'aapa Pablo jita ateejida iru k'ĩrapite.

¹³ Mama mägajida:

—Na eperãpa jaratee bi Tachi Ak'õrede ijãadamerã mãik'aapa irumaa it'aa t'ipataadamerã. Mamĩda jaratee-eda ajida, Moisepa p'ãdade jara bik'a oodamerã.

¹⁴ Mãpai Pablo pedeeit'ee arude, Galionpa mägaji ma judiorãmaa:

—Na eperãpa ne-inaa k'achia oo bada paara maa-e pirã chĩara pee bada paara, mia ak'ik'ajida aji. ¹⁵ Mamĩda jara p'anadairã chĩara t'ĩ mãik'aapa parãpa ùraa p'ãdade, pãchi pitapai ma nepira ak'idapãde aji. Mia parã nepira ak'i k'inia-eda aji.

¹⁶ Aramata jerek'ooji ichimãiipa. ¹⁷ Mãpai arii ak'i p'anadap'edaarãpa Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tedepema poro Sóstenes jita atadap'eda, wijida Galión k'ĩrapite. Mamĩda iru-it'ee maarepida p'ua-e paji.

Pablo waya Antioquía p'uurudee wãda

¹⁸ Ai t'ẽepai Pablo taarã beeji Corinto p'uurude. Mãpai ijãapataarãmaa despediip'eda, Siria eujãdee wãji Priscila mãik'aapa Áquila ome. Cencrea p'uurude barcode batau naaweda, Pablopa ichi poro bi-si wët'aaji. Mãga ooji ak'ipiiit'ee ichia Tachi Ak'õremaa ooit'eeda ada ooda. ¹⁹ Ma wãrutade Éfeso p'uurude panadak'ãri, Pablo t'ĩunaji Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede judiorã ome pedeeit'ee. ²⁰ Ichia jarateeda ùridak'ãri, chupiria iidijida ãchi ome taarã beemerã. Mamĩda Pablopa k'inia-e paji. ²¹ Mägaji:

—Írá wãit'eeda aji. Mamĩda waya cheit'eeda aji, Tachi Ak'õrepa k'inia bi pirã.

Mãpai Pablo batauji mãik'aapa wãji. Jõdee Priscila Áquila ome mama p'aneejida. ²² Pablo Cesarea p'uurude panak'ãri, mamãik'aapa wãji Jerusalendee ijãapataarã ak'ide. Maap'eda wãji Antioquía p'uurudee. Mãgí p'uuru Siria eujãde bi.

²³ Antioquiade bap'eda, wãji ijãapataarã para bee chaa ãchi ak'ide mãik'aapa ùraade. Mãga oo wãji Galacia eujãde mãik'aapa Frigia eujãde.

Apolopa Éfeso p'uurude jarateeda

²⁴ Maapai judío t'ijarapatap'edaa Apolo pacheji. Mãgí Alejandría p'uurudepema paji. Mãgí p'uuru Egipto eujãde bi. Mãgí judiopa Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda pia k'awa baji. Ma awara pia jarateepachi. ²⁵ Mãgipa o-ĩ-ia jarateepachi Juan Bautistapa jarateedak'a, eperãarãpa ãchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerã mãik'aapa poro choopidamerã ak'ipidait'ee Tachi Ak'õrede ijãa p'ani. Ichiaba jarateepachi Jesucristo Tachi Ak'õrepa pèida. ²⁶ Apolo Éfeso p'uurude pachek'ãri, waawee-ee jarateemaa beeji

judiorã Ak'õre Ûraa jarateepata temã. Mãga ùridak'ãri, Priscila Áquila ome ãchi temaa ateejida. Mãpai Apolomaa jarateejida jõma ãchia k'awadap'edaa, Tachi Ak'õrepa ooda Jesucristo k'aurepa. ²⁷ Maap'eda, Apolo Acaya eujãdee wã k'inia bak'ãri, Efesodepema ijãapataarãpa k'art'a p'ãjida jãpemaarãmaa iru auteebaidamerã. Mãgã mama panak'ãri, irua k'aripai Cristode ijãapataarã waapiara ijãadamerã. Tachi Ak'õre t'ãri pia bapari perã, ãchimaa Cristode ijãapiji, Apolo mamaa wã naaweda. ²⁸ Apolo mama bide jõmaarã taide Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda ak'ipachi mãik'aapa jarateepachi Jesucristo Tachi Ak'õrepa pëida eperãrã k'aripamerã. Mapa judiorãpa maarepida p'oyaa p'anauda-e paji.

19

Pablo Éfeso p'uurude

¹ Apolo Corinto p'uurude bi misa, Pablo wãyaaji Galacia mãik'aapa Frigia eujãde Éfeso p'uurude parumaa. Mama Cristode ijãapataarã ununaji. ² Mãpai Pablopa iidiji:

—Parãpa Cristode ijãadak'ãri, ¿Tachi Ak'õre Jaure parã k'ap'iade ba chejik'ã? aji.

P'anaujida:

—Taipa k'awada-eda ajida, Tachi Ak'õre Jaure ba chepari ijãapataarã k'ap'iade.

³ Mãpai Pablopa iidiji:

—Parãpa poro choopidak'ãri, ¿k'ãare-it'ee poro choopijidama? aji.

P'anaujida:

—Juanpa jaradak'a poro choopijida ak'ipidait'ee p'ek'au k'achia oo amaa k'inia p'ani.

⁴ Mãpai Pablopa mägaji:

—Juanpa wãara poro choojida aji, waa p'ek'au k'achia oo k'iniada-e p'anadap'edaarã.

Mamãda Juanpa ichiaba jarapachi ijãadamerã ichi t'ëe cheru eperãde. Mãgí eperã Jesucristo.

⁵ Ma eperãrãpa mãga ùridak'ãri, aramata ãchi poro choopijida Tachi Waibia Jesús t'ide ak'ipidait'ee irude ijãa p'ani. ⁶ Maap'eda Pablopa jua biji ma poro choodap'edaarã ñri. Mãgã bik'ãri, Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ãra k'ap'iade ba chepiji. Mãgãpa ãramaa pedeeipachi k'awada-e p'ani pedeede. Mãgã jarajida Tachi Ak'õrepa jarapidak'a. ⁷ Chi mãgã poro choodap'edaa eperãrã doce paji.

⁸ Maap'eda Pablo wãji Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tedee. Mama ñipata ewari chaatane õpee Tachi Ak'õre Ûraa waawee-ee jarateoji. Jaraji Tachi Ak'õrepa pia ooda Jesucristo pëik'ãri, judiorãpa irude ijãadamerã. ⁹ Mamãda ùk'uruurãpa ijãa k'iniada-e paji Pablopa jaratee bada mãik'aapa waapiara pedee k'achia jarajida Tachi Ak'õre Ode P'anãrã ãpíte. Maperã Pablo mamãik'aapa ãyaa wãji ijãapataarã ome. Jaratee banaji eperã t'ijarapatap'edaa Tirano escuelade. Mama ewari chaatateepachi. ¹⁰ Irua Tachi Ak'õre Ûraa jarateoji año omé. Mãgã judiorã mãik'aapa judio-eerã Ásia eujãde p'anapatap'edaarãpa ùrijida Tachi Ak'õrepa jara pëida Jesude. ¹¹ Ichiaba Tachi Ak'õrepa Pablomaa oopipachi ne-inaa eperãrãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. ¹² Pablo k'ap'iade p'aru t'õbaidapapai, k'ayaa beerã jipapachida. Ichiaba netuara eperãrã k'ap'iade merãtia beechiapachida.

Netuarapa Esceva warrarãmaa ooda

¹³⁻¹⁴ Mãpema judiorã ùk'uru Cristode ijãada-e p'anadap'edaarãpa netuara merãtia beechiapachida. Mãga oo nipajida judiorã p'aareerã poro Esceva warrarã. ãra siete paji. Mãirãpa k'awaadak'ãri netuaraarã uchia p'ani Pablo k'aurepa ichia Tachi Waibia Jesús t'ijarak'ãri, auk'a oo k'inia p'aneejida. Mapa jarajida netuara merãtia bimaa:

—¡Pablopa jara bi Jesús t'ide uchíati!

¹⁵ Mamãda mãga oodak'ãri, ma netuara eperã k'ap'iade merãtia badapa mägaji:

—Mia k'awa bida aji, Jesús. Ichiaba k'awa bi k'aita Pablo. Mamida parã ¿k'airãma? aji.

¹⁶ Māpai ma netuara k'ap'iade merätia bada eperäpa ächi ïri cheji mäik'aapa ächi jōmaweda sīk'ooji. Māgá p'u oop'eda, chi netuara uchiapi chedap'edaarã mamäik'aapa äk'adaa p'ira uchiak'oodachida. ¹⁷ Éfeso p'uurude p'anapataarã, judiorã mäik'aapa judio-eeräpa māga ũridak'äri, jōmaarãta p'erajida mäik'aapa Tachi Waibia Jesús t'ï pia t'o p'anajida.

¹⁸ Māpemaarã ũk'uru Cristode ijãa p'anejida. Maap'eda Pablomaa jara chepachida ächia k'achia oopatap'edaa, ai naaweda ijãa p'anadap'edaa perã petau tau k'awaa beeräpa oo p'anadap'edaade. ¹⁹ Ichiaba ũk'uru petau tau k'awaa beeräpa aneepachida ächi libro jōmaarã taide paak'oodait'ee. Māgí libro valor p'arat'ade juasiadak'äri, uchiaji p'arat'a tau cincuenta mil. ²⁰ Ma jōma oo p'anadap'edaa k'aurepa ma eujãdepemaarãpa waapiara ijãapachida Tachi Ak'õrepa jarapidade.

²¹ Ma t'ëepai, Tachi Ak'õre Jaurepa Pablomaa k'ïsiapiji wäit'ee Jerusalendee, wäyaap'eda Macedonia eujãde mäik'aapa Acaya eujãde. Ichiaba Jerusalendee pa Pablo wã k'inia baji Romadee. ²² Māga k'ïsiap'eda, Pablopa chi k'õp'äyoorã Timoteo Erasto ome naa pëiji Macedonia eujãdee. Jōdee ichi Ásia eujãde jaratemaa beeji. Maap'eda wäji ära t'ëe.

Éfeso p'uurudepemaarã k'ïraudaidap'edaa

²³ Maapai Tachi Ak'õre Ode P'anirã k'aurepa, Éfeso p'uurudepemaarã jōma k'ïraupik'a para baji ²⁴ ne-inaa p'arat'adee oopari Demetrio apatap'edaapa ära äpïte pedee k'achia jarada perã. Māgí eperäpa ne-inaa ma-äri santok'a p'arat'adee oopachi, ächi it'aa t'ïpata nawe Artemisa te waibia k'irãpapataadamerã. Māga oo bipa ichia mäik'aapa apemaarã ne-inaa oo k'awaa beeräpa p'arat'a waibia jitapachida. ²⁵ Maperäpi Demetriopa māgïrã mäik'aapa awaraa ne-inaa oo k'awaa beerã t'ï p'e atap'eda, māgaji:

—K'õp'äyoorã, paräpa k'awa p'anida aji, nāgí mimia oo p'anipa tachi p'arat'a jitapata.

²⁶ Ma awara paräpa unu p'ani mäik'aapa ũri p'ani Pablopa jaratee bi, ne-inaa ooda eperäaräpa ai k'ïrapite it'aa t'ïpata ak'õre waibiarã-e. Māga jara bipa eperäarã chok'ara ichi eere ũraa p'e iru bi. Māga jara-e bi nama Éfeso p'uurudepai. Ichiaba māga jara bi jōma Ásia eujãde. ²⁷ Iru pedee ijãaruta pirã, tachia ooda neto amaadai mäik'aapa tachia p'arat'a waa jitada-e pai. Ma awara tachi nawe Artemisade ijãada-e pai mäik'aapa ichiaba waa iru ïgrete ak'ida-e pai. Māgí tede na Ásia eujãdepemaarã mäik'aapa jōmaweda Roma jua ek'ari p'anirã irumaa it'aa t'ïpata. ¿Wãara-ek'ã aji, mia jara bi?

²⁸ Arii p'anadap'edaaräpa māga ũridak'äri, k'ïraudachida mäik'aapa biuk'a nïbeeji:

—¡Artemisa Waibia; tachi Éfeso pidaarã nawe!

²⁹ Māpai eperäarã waapiara cheepuru nïbeeji mäik'aapa p'uuru pidaarã jōma k'ïraupik'a para beeji. Māpai Gayo, Aristarco ome jita atajida mäik'aapa atadachida ächi chip'edaipatamaa. Ma eperäarã omé Macedonia eujãdepemaarã paji. Ichiaba Pablo ome nipapachida. ³⁰ Pablo wäit'ee paji ma p'uuru pidaarã k'ïrapite pedeede. Mamida ijãapataaräpa wãpida-e paji. ³¹ Ichiaba Asiadepema poroorã ũk'uru Pablo ome k'õp'äyo meraadap'edaa perã, jara pëijida wãnaamerã ma eperäarã k'ïraupik'a para bimaa. ³² Mäimisa, chi cheepurudap'edaarã waapiara k'ïraupik'a para beeji. ũk'uruuräpa ne-inaa jarapachida; awaraaräpa biapachida. Mapa biuk'a nïbaji. ũk'uruuräpa k'awada-e p'anajida säap'eda cheepurudap'edaa. ³³ Judiorã arii p'anadap'edaaräpa Alejandromaa nepiridap'eda, jōmaarã taide ateejida. Māpai Alejandropa juapa jaraji k'ïup'ee p'aneedamerã, ächi k'ap'ia pedeeit'ee perã. ³⁴ Mamida eperäarã k'ïraupik'a para badaaräpa ichi judío k'awaadak'äri, perã hora omé waapiara biuk'a nïbeeji. Māgapachida:

—¡Artemisa Waibia; tachi Éfeso pidaarã nawe!

³⁵ Māpai ai p'uurudepema secretariopa eperāarā k'īup'ee p'anapiji māik'aapa māgaji:

—Éfeso pidaarā, jōmaarāpa k'awa p'anida aji, na p'uuru pidaarāpata tachi nawe Artemisa jīak'a it'ariipa baaida ichi ĩgrestede jīapata. ³⁶ Apidaapa nāgí p'oyaa merada-e perā, k'īra jīp'a p'anéeti, ne-inaa k'achia pariatua ooda-ee. ³⁷ Na eperāarā parāpa anee p'ani tachi ĩgrestedepema net'aa maarepida chiada-e p'ani māik'aapa tachi nawe āpīte pedee k'achia jarada-e p'ani. ³⁸ Demetrio wa chi k'ōp'āyoorā nepira iru p'ani pirā awaraa ome, Romadepema charraarāmaa wāti. Ārapa ak'idaipi, ma-it'ee p'anadairā. ³⁹ Mamīda jōmaarāpa awaraa nepira iru p'ani pirā, k'īra jīp'a cheepurudak'āri, ma nepira jō pēidai. ⁴⁰ Idipema oodap'edaa k'aurepa Romadepemaarāpa k'īsiadait'ee tachi chōoyaa p'ani. Nāga bide āchia iidi p'ani pirā sāap'eda idi nāga oojida, ¿sāga p'anaudayama? aji.

⁴¹ Māga jarap'eda, eperāarā jōmaweda āchi te chaa pēik'ooji.

20

Pablo Macedonia eujādee māik'aapa Grecia eujādee wāda

¹ Eperāarā āchi te chaa wādap'edaa t'ēepai, Pablopa ijāapataarā t'īp'eji ūraait'ee. Maap'eda wāji Macedonia eujādee. ² Mama ijāapataarā ūraa nipap'eda, panaji Grecia eujāde. ³ Atane ōpee mama beeji. Mamāik'aapa barcode wāit'ee bide Siria eujādee, k'awaaji judiorāpa ichi peedait'ee ot'ewa p'ani. Mapa waya āpīte p'irrabaidachi. Mata wāyaaji Macedonia eujāde. ⁴ Ma wādade iru k'ōp'āyaajida nāgí ijāapataarāpa: Pirro warra Sópatro, Berea p'uurudepema; Aristarco māik'aapa Segundo, Tesalónica p'uurudepema; Gayo, Derbe p'uurudepema; Timoteo, Tíquico māik'aapa Trófimo, Ásia eujādepema. ⁵ Māirā tai naa wājida māik'aapa nīnajida Troas p'uurude. ⁶ Ma t'ēepai tai wājida Filipos p'uurudeepa, fiesta pan levadura wēe k'opata wāyaap'eda. Barcode wā nipadap'edaa perā, k'āima joisomaamaa panajida Troas p'uurude. K'īrachuunadap'eda apemaarā ome, mama k'āima siete p'aneejida.

Pablopa ooda Troas p'uurude

⁷ Tomia ewate tai chip'ejida apemaarā ijāapataarā ome nek'odait'ee māik'aapa Cristo piuda k'irāpadait'ee. Pablopa ijāapataarāmaa jarateemaa baji esapite parumaa, ichi ai norema wāit'ee pada perā. ⁸ Te piso it'ipema cuartode chip'e p'anajida māik'aapa lamparara ĩdaa nībaji. ⁹ Pablo jarateemaa bi misa, k'ūtrāa Eutico apatap'edaa su-ak'ī baji ventanade ūrimaa. Mamīda Pablopa taarā jarateeda perā, ma k'ūtrāa k'āidaip'eda, tudú padachi piso ōpeedeepa. Aramata piu jira atanajida. ¹⁰ Māpai Pablo irabaip'eda, ma k'ūtrāa k'ap'ia wēre ataji māik'aapa māgaji chi k'ōp'āyoorā arii p'anadap'edaarāmaa:

—¡P'eranāati! ¡Iru chok'ai bipi!

¹¹ Māpai Pablo waya teedaa wāk'āri, nek'ojida māik'aapa Cristo piuda k'irāpajida. Mata waya ichi jarateemaa beeji ewarirumaa. Ewarik'āri, wāji ichi ode. ¹² Ma k'ūtrāa piu bada chok'ai ateadap'edaa perā ichi temaa, ijāapataarā o-īa p'aneejida.

Troas p'uurudeepa Mileto p'uurudee wāda

¹³ Pablo ode wā k'inia baji. Mapa tai naa wājida barcode Aso p'uurudee. Mama nījida iru batau atadait'ee. ¹⁴ Aso p'uurude unudak'āri, batauji tai ome māik'aapa wājida Mītilene p'uurudee. ¹⁵ Mamāik'aapa uchiadap'eda, ai norema Quío isla k'īrapite wāyaajida. Ma norema Samos p'uurude panajida. Mamāik'aapa panajida Mileto p'uurude. ¹⁶ Māgá oojida Pablo waa wā k'inia-e bada perā Ásia eujādee. Ma awara Éfeso p'uurude wiibai k'inia-e paji, Jerusalende isapai pana k'inia bada perā, Pentecostés fiesta ewate pai naaweda.

Pablopa jarada Éfeso p'uurudepema ijāapataarā ak'ipataarāmaa

17 Māgá Éfeso p'uurude wiibai k'inia-e paji taarāi j̄iak'aapa. Mamīda Mileto p'uurude pachedak'āri, Pablopa t'ī pēiji Efesodepema ijāapataarā ak'ipataarā. 18 Āchi pachedak'āri, ichia māgaji:

—Parāpa k'awa p'anida aji, sāgata mi nipapari parā t'āide, na Ásia eujāde ewaa pachedak'āriipa. 19 Taarāru parā ome Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oomaa bi, chupiria n̄ibide māik'aapa nepirade n̄ibide judiorā juapa. 20 Mamīda jōmaarā taide waawee-ee jarateeki, parā te chaa paara. Māga ooji parā ūrait'ee māik'aapa k'aripait'ee. 21 Auk'a jarateeki judiorāmaa māik'aapa judio-eerāmaa, āchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'aneedamerā māik'aapa Tachi Waibia Jesucristode ijāadamerā. 22 Irá wāru Jerusalendee, Tachi Ak'ōre Jaurepa māga k'inia bairā. Wāit'ee k'awa-e bi mīda k'āata mi ome oodait'ee mama. 23 Nāgapai k'awa bi. P'uuru bee chaa wāyaarude Tachi Ak'ōre Jaurepa mīmaa k'awapiru mi mīait'ee māik'aapa carcelde chupiria n̄ibanait'ee. 24 Mamīda mīa p'ua-e bi, piuru pijida Jesupa oopi bik'a oo k'inia bairā. J̄ip'a jaratee k'inia bi na pedee pia: Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'inia iru bairā, tachi k'aripaji Jesucristo piuda k'aurepa.

25 'Māga jarateeki parā t'āide. Ma awara Tachi Ak'ōrepa parāmaa jarateeki ichia oopi k'inia bi Cristode ijāapataarāmaa. Mīa k'awa bi parāpa mi k'īra waa unuda-e pait'ee. 26 Mapa idi weda Tachi Ak'ōre k'īrapite mīa jara bi: parādepema aba piuk'āri atuuru pirā, mi k'aurepada ada-e pait'ee. 27 Māga jara bi mīa jarateeda perā jōmaweda Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a. 28 Mapa ipemaarā, chik'aripa p'anapatāati māik'aapa ijāapataarā pia ak'ī p'anapatāati, ma-it'ee Tachi Ak'ōre Jaurepa parā jir'it'erada perā. Tachi Waibia k'inia bi parāpa ak'idamerā ichide ijāapataarā, ichia āra o k'achiadeepa k'aripa atada perā, ichi waa bat'ada k'aurepa. 29 Mīa k'awa bi ne-animal k'achia beerā atu chepatak'a eperāarā peede, māga pik'a mi nāik'aapa wāda t'ēpai awaraarā chedait'ee Cristode ijāapataarā ijāa amaapide. 30 Ichiaba pāchi t'āideepa pida uchiadait'ee seewa jarapataarā. Māgīrāpa ijāapataarā āchi eere atee k'inia p'anadait'ee. 31 Mapa k'īra ibia p'anāti māik'aapa k'irāpāti sāga mi chupiria n̄ibaji año ōpee, parā ūraa bi misa p'ārik'ua māik'aapa āstaawa.

32 Irá ipemaarā, mīa parā biru Tachi Ak'ōre juade, ichia parā pia ak'ī bapariimerā ichi ūraa p'ādade jara bik'a. Ichi aupaita parāmaa oopii ichia oopi k'inia bik'a, māgá iru-it'ee p'anapataadamerā chi apemaarā awara bidaarāk'a. 33 Mīa chīara p'arat'a, nēe māik'aapa p'aru k'īa-e bi. 34 Parāpa pia k'awa p'anī michi juadoopa mimiapari māik'aapa ne-inaa atapari michi-it'ee māik'aapa mi ome p'anīrā-it'ee. 35 Mīa parāmaa at'apai jarateedo, auk'a mimiadamerā māik'aapa chik'aripa para bamerā. K'irāpāti Tachi Waibia Jesupa jarada: “Pipiara bi teeit'ee, jitai k'āyaara.”

36 Māga jarap'eda, Pablo bedabaidachi māik'aapa it'aa t'īji Tachi Ak'ōremaa jōmaarā ome. 37 Māpai jōmaweda jēejida t'āri p'uupa māik'aapa Pablo wēre atapachida. 38 K'īra pia-ee para baji, Pablopa ichi k'īra waa unuda-eda ada perā. Maap'eda, barco badamaa k'ōp'āyanajida.

21

Pablo Jerusalendee wāda

1 Māgá despēiidap'eda, barcode tai bataujida māik'aapa wājida Cos isladee. Ai norema wājida Rodas isladee. Mamāik'aapa panajida Pátara p'uurude. 2 Mama barco Fenicia eujādee wā nipadade bataujida māik'aapa wājida. 3 Ma wādade Chipre isla unujida tai juabi eere. Mata wājida Siria eujāde Tiro p'uurude panarutamaa, mama net'aa barcode atee wādap'edaa atabēidait'ee pada perā. 4 Mama ijāapataarā jiridak'āri, unu atajida māik'aapa ewari siete p'aneejida āra ome. Mama bide Tachi Ak'ōre Jaurepa ma ijāapataarāmaa k'awapiji Pablo Jerusalende p'asait'ee. Mapa irumaa jarajida wānaamerā. 5 Māga jarajida mīda, tomiamaa tai mamāik'aapa uchiajida. Māpai ijāapataarā āchi wēra māik'aapa chi warrarā ome p'uurudeepa taawaa tai k'ōp'āya tee chejida p'usa ide.

Ma ipude bedabaijida m̄aik'aapa j̄omaweda Tachi Ak'õremaa it'aa t'ijida. ⁶ Maap'eda, despeditap'eda, tai w̄ajida barcode. J̄odee, ma ij̄apataarã āchi te chaa erreujida.

⁷ Tiro p'uurudeepa tai w̄ajida. Mata panajida Tolemaida p'uurude. Mama ij̄apataarã ome ewari aba p'aneejida. ⁸ Ai norema uchiadak'āri, panajida Cesarea p'uurude. Mama panadak'āri, w̄ajida Tachi Ak'õre Ūraa jarateepari Felipe temaa. M̄agí Felipe Cristopa j̄irit'eradaarã k'aripapataarã sietedepema paji. Mama p'aneejida. ⁹ Felipepa k'au k'ĩmari iru baji, at'āri imik'ĩra w̄ee. M̄air̄apa jarapachida Tachi Ak'õre Jaurepa jarapidak'a. ¹⁰ Mama taarã p'anide Judea euj̄adeepa cheji Tachi Ak'õre pedee jarapari, t'ijarapatap'edaa Agabo. ¹¹ Taimaa pachek'āri, Pablo k'irride j̄ipari ēra ataji. M̄apai Agabopa ichi jua b̄iri ome p'āraj̄i ak'i beeji m̄aik'aapa m̄agaji:

—Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi: “Jerusalende judior̄apa n̄agá oodait'ee n̄agí k'irride j̄ipari chipari ome, iru judio-eerã poroorã jua ek'ari b̄idak'āri.”

¹² Taipa m̄aik'aapa Cesaredepema ij̄apataarãpa m̄aga ūridak'āri, Pablomaa enenee j̄oneejida Jerusalendee w̄anaamerã. ¹³ Mam̄ida irua m̄agaji:

—¿K'āare-it'ee j̄ak'iaara j̄ee p'anima? aji. Mi t'āri p'uapit'aaruta. Ichita mi w̄ait'ee Jerusalendee j̄i n̄ib̄iruta pijida, ma awara peet'aaruta pijida, mia Cristopa ooda jaratee bi k'aurepa.

¹⁴ Tai pedee ūri-e pada perã, ichiak'au bijida. J̄ip'a Tachi Ak'õre juade bijida, Tachi Ak'õrepa ichiak'au oomerã ichia oo k'iniata.

¹⁵ Maap'eda, net'aa p'e atadap'eda, w̄ajida Jerusalendee. ¹⁶ Cesaredepema ij̄apataarã ūk'uru w̄ajida tai ome, atedait'ee Chipre isladepema Mnasón apatap'edaa temaa, Jerusalende bi. M̄agí eperã taarã weda Cristode ij̄aa bapachi.

Pablo Santiagomaa p'asiade w̄ada

¹⁷ Jerusalende panadak'āri, ij̄apataarãpa o-ia tai auteebaijida. ¹⁸ Ai norema Pablo tai ome Santiagomaa w̄aji. Mama ichiaba ij̄apataarã ak'ipataarã p'anajida. ¹⁹ Pablopa saludaap'eda, nepir̄iji j̄oma Tachi Ak'õrepa ooda ichi k'ap'ia pari judio-eerã t'āide. ²⁰ M̄aga ūridak'āri, o-ia para beeji m̄aik'aapa it'aa t'ijida Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iruta j̄omaarã k'āyaara waibiara bi. M̄apai Pablomaa m̄agajida:

—Ip̄ema Pablo, pia k'awa bida ajida, n̄apema judior̄a cho-k'ara Cristode ij̄aa p'ani. Mam̄ida at'āri k'ĩsia p'ani Moisepa p'ādade jara bik'a oodaipia bi. ²¹ M̄agir̄apa ūri p'ani pia judior̄a awaraa euj̄ade p'anir̄amaa jaratee ni Moisepa p'ādade jara bik'a oonaadamerã, m̄aik'aapa warra k'ap'iaade tauchaa binaadamerã, ma awara ne-inaa chonaar̄weda oopatap'edaa oonaadamerã. ²² Maperã, ¿taipa s̄aga oodaima? Ārapa pi nama che bi k'awaa atadait'ee. ²³ Mapa n̄aga oopáde aji: nama ij̄apataarã k'ĩmariir̄apa Tachi Ak'õremaa jaradap'edaak'a ewaa oodait'ee, waya iru tede t'ĩu pia p'aneedamerã. ²⁴ Pichi ome p'e ateedpáde aji, m̄aik'aapa p'aapáde aji, āchima p'aapipataarãpa iidi p'ani. Oodapáde aji, Tachi Ak'õre Ūraade jara bik'a; puda t'ip̄idamerã m̄aik'aapa Tachi Ak'õre tede t'ĩu pia p'aneedamerã. M̄agá oor̄u pir̄ã, j̄omaar̄apa k'awaadai pi āp̄ite seewa nepir̄i p'ani. Ma awara pia m̄agá āramaa ak'ip̄ii Moisepa p'ādade jara bik'a ichiaba oopari. ²⁵ J̄odee m̄aga oopi k'iniada-e judio-eer̄amaa, ichiaba Cristode ij̄adadak'āri. J̄ip'a taipa āramaa p'ā p̄ei p'ani: k'onaadamerã nechiar̄a ata b̄idap'edaa ne-inaa eper̄apa ooda k'ĩrapite, ai k'ĩrapite it'aa t'ip̄ata; k'onaadamerã ne-inaa waa maa-e pir̄ã ne-animal iyapa j̄ia piuda chiara m̄aik'aapa pariatua p'ek'au oonaadamerã.

Pablo Tachi Ak'õre te waibiade jita atadap'edaa

²⁶ Ai norema Pablopa ma eper̄arã k'ĩmari ateeji Tachi Ak'õre temaa. Oojida Moisepa p'ādade jara bik'a t'ĩu pia p'anadamerã Tachi Ak'õre te waibiade. Maap'eda Pablo t'ĩuji Tachi Ak'õre tede jarait'ee s̄apaita Tachi Ak'õremaa āchia jaradap'edaa j̄odait'ee m̄aik'aapa

sãapaita ãchia ne-animalaarã ateedait'ee p'aareerãmaa peedap'eda, paadamerã Tachi Ak'õre-it'ee.

²⁷ Ewari siete jõit'ee nĩbide ma eperã k'ĩmari jõdait'ee paji ãchia oodait'ee bada t'ũ pia p'aneedamerã Tachi Ak'õre te waibiade. Mama p'anide Ásia eujãdepema judiorãpa Pablo unu atajida Tachi Ak'õre te waibiade. Mapa ãchia arii p'anadap'edaarã k'ĩraupik'oojida. Pablo jita atadap'eda, biajida:

²⁸ —Israel pidaarã, tai k'aripáti. Nãgí eperãpa p'uuru bee chaa ne-inaa k'achia jaratee ni tachi judiorã ãpíte. Jaratee bi Moisepa p'ãdade jara bik'a oonaadamerã mãik'aapa pedee k'achia jara bi na te ãpíte. Ma awara judio-eerã t'ĩupiji nama, mãgeerã Tachi Ak'õrepa t'ĩupiik'araa bida a bi mĩda. Mãgá Tachi Ak'õre te waibia k'achia oomaa bi.

²⁹ Mãga biapachida ai naaweda Pablo unudap'edaa perã p'uuru jãde ni Trófimo ome. Mãgí Éfeso p'uurudepema paji. Ma omé unudap'edaa perã mãgá, judiorãpa k'ĩsiajida Pablopa ma eperã auk'a t'ĩupiji Tachi Ak'õre tede.

³⁰ Ma k'aurepata p'uuru pidaarã jõmaweda k'ĩrau para beeji. Mãpai eperãarã p'ĩsua cheepuru nĩbeeji. Pablo jita atajida mãik'aapa jidi babataa atadachida Tachi Ak'õre temãipa. Aramata Tachi Ak'õre te jĩapataarãpa chi t'ĩupata jõmaweda jĩajida. ³¹ Mãga nide taawa Pablo peet'aadait'ee pak'ãri, Romadepema soldaorã poro waibiamaa jaranajida p'uuru pidaarã jõma k'ĩrau para nĩbi. ³² Aramata ichi soldaorã p'e atap'eda, awaraa poroorã ome p'ira chejida see nĩbadamaa. Ma soldaorã poro waibia chi soldaorã ome cheruta unudak'ãri, eperãarãpa Pablo ichiak'au bijida. ³³ Mãpai ma soldaorã poro waibia chep'eda, Pablo jita ataji mãik'aapa cadena omeepa jĩ nĩbipiji. Maap'eda eperãarãmaa iidiji k'asaa t'ĩjarapata jã eperã mãik'aapa k'ãare k'achiata ooji. ³⁴ Biuk'a nĩbeeji; abaapa ne-inaa jarapachi, awaraapa ne-inaa awara. Mapa chi soldaorã poro waibiapa p'oyaa k'awa-e paji k'asaa jara para bi. Maperã jaraji soldaorãmaa ãchi temaa ateedamerã. ³⁵ Soldaorã temãi tomede panadak'ãri, Pablo it'í jira ateejida eperãarã waidoopa, ³⁶ eperãarã t'ëe bia wãdap'edaa perã:

—jPeet'áati!

Pablopa judiorãmaa jarada

³⁷ Mamĩda teeda panadai naaweda, griego pedeede Pablopa mãgaji ma soldaorã poro waibiamaa:

—Mĩ pi ome arak'atia pedee k'inia bida aji.

Mãpai mãgí poro waibiapa p'anauji:

—¿Pia griego pedee k'awa bi-ek'ã? aji. ³⁸ ¿Mãgara pi-ek'ã aji, jã Egipto pidapa mẽepemaarã cuatro mil ateeda eujã pania wëe bĩmaa?

³⁹ Pablopa p'anauji:

—Mãga-eda aji. Mĩ judiopi Tarso p'uurudepema. Mãgí p'uuru Cilicia eujãde bi. Mĩ ma p'uuru pipiara bidepemapi. Mĩ chupiria pedee pipáde aji, eperãarãmaa.

⁴⁰ Mãpai mãgí soldaorã poro waibiapa pedee piji. Pablo tomede bainĩ beep'eda, juapa eperãarãmaa jaraji k'ĩup'ee p'aneedamerã. Eperãarã k'ĩup'ee para beek'ãri, Pablo hebreo pedeede pedeeji.

22

¹ Mãgaji:

—Michi auk'aarã mãik'aapa chonaarã, ũrítĩ mia jararu.

² Hebreo pedeede pedeeru ũridak'ãri, eperãarã k'ĩup'ee para beeji. Mãpai Pablopa mãgaji:

³ —Mĩ judiopi, Tarso p'uurude t'oda. Mãgí p'uuru Cilicia eujãde bi. Mamĩda mĩ nama Jerusalende estudiaji Tachi Ak'õre Ũraa jarateepari Gamaliel ome. Iru k'aurepa mĩa

k'awaaji Moisepa p'áda, tachi chonaarãpa bëidap'edaa. Ma awara mia oo k'inia bapachi Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a, parãpa idi oo p'anik'a. ⁴ Mapa naaweda mia Tachi Ak'õre Ode P'anirã apata miapipachi. Áchi jita atap'eda, carcelde t'i nĩbipachi. Wëraarã mãik'aapa imik'ĩraarã auk'a mägá oopachi. ⁵ P'aareerã poro waibiapa mãik'aapa jõma nãpema poro waibiarãpa k'awa p'ani na jara bi wãara. Árapa k'art'a p'ãjida mãik'aapa mi ome pëijida judiorãmaa Damascode, mia ijãapataarã mama p'ani p'e aneemerã nama miapiit'ee. Mamĩda mi k'ĩsia awara k'ĩsiaji.

*Pablopa jarada sãga ichi Cristode ijãada
(Hch 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ —Mi Damasco k'ait'a pa wãde, imat'ipa it'ariipa ĩdaa jëra t'ĩudachi mi ĩri. ⁷ Mãpai mi eujãde baainaji mãik'aapa ũriji pedeeru: “Saulo, Saulo, ¿sãap'eda michideerã jiri nima?” aji. ⁸ Mãpai mia iidiji: “¿K'aima pi?” P'anauji: “Mi Jesús Nazaretdepema, pia jiri ni eperãarã poro waibia.” ⁹ Mi ome wãdap'edaarãpa ma ĩdaa jëra t'ĩuda unujida. Mamĩda ũrida-e paji mi ome pedeema bada. ¹⁰ Mãpai mia mägaji: “Tachi Waibia, ¿mia k'ãata oopia bima?” aji. Mãpai ichia p'anauji: “P'irabãiji mãik'aapa wãji Damasco p'uurudee. Jãma jaradai pia k'ãata ooit'ee.” ¹¹ Ma ĩdaa jëra t'ĩudapa mi tau p'ãriudachi. Mapa mi k'õp'ãyoorãpa juadeepa jidiu ateejida Damascodee.

¹² Mama baji eperã t'ĩjarapatap'edaa Ananías. Mãgipa oopachi Moisepa p'ãdade jara bik'a. Mapa Damascodepema judiorãpa iru pia unupachida. ¹³ Irua mi ak'i chek'ãri, mägaji: “Ipema Saulo, waya unupãde” aji. Aramãgã tau eratidachi mãik'aapa mia iru unuji. ¹⁴ Mãpai irua mägaji: “Tachi chonaarã Ak'õre Waibiapa pi jirit'eraji k'awaamerã ichia pĩmaa oopi k'inia bi. Ma awara pi jirit'eraji unumerã Jesucristo, chi p'ek'au k'achia wëe bi mãik'aapa ũrimerã pedee ichi it'aideepa. ¹⁵ Mãga ooji pita jõmaarã taide irua jararu jarateepari pait'ee perã, jarak'ãri na unuda mãik'aapa ũrida. ¹⁶ Mapa ĩraweda poro choopipãde aji, mãik'aapa Jesumaa it'aa t'ĩpãde aji, irua pĩchi p'ek'au k'achia wëpapimerã.”

Tachi Ak'õrepa Pablo jirit'erada judio-eerãmaa jarateenamerã

¹⁷ —Waya Jerusalendee chek'ãri, wãji Tachi Ak'õre te waibiadee it'aa t'ĩde. Mama k'ãimok'araa pik'a bide unuji Jesús. ¹⁸ Ichia mĩmaa mägaji: “Isapai uchiapãde aji, Jerusalendee, nama pia jarateek'ãri mia ooda, ũri k'iniada-e pait'ee perã.” ¹⁹ Mãpai mia p'anauji: “Mamĩda jõmaarãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ũraa jarateepata te cha wãk'ãri, mia ijãapataarã p'e aneepachi carcelde t'ik'oodo mãik'aapa p'u oopide. ²⁰ Ma awara pi mimiapari Esteban peedak'ãri, mi arii baji mãik'aapa iru peedap'edaarã p'aru ak'i baji. ĩrá pĩde ijãa bita, ¿ũridaik'ã mia ãramaa nepirik'ãri mi pi ome unuda?” ²¹ Mamĩda ichia mĩmaa mägaji: “Namãik'aapa uchiapãde aji, mia pi pëiit'ee perã awaraa eujãdee judio-eerãmaa jarateenamerã.”

²² Mãgapai eperãarãpa Pablo pedee ũrijida. Mãpai ma ũri para badaarãpa biamaa p'aneejida:

—jã eperã chok'ai baik'araa bida! ajida. jPeet'aadapãde! ajida.

²³ Eperãarã waapiara biuk'a nĩbeeji. Áchi p'aru jãap'ejida mãik'aapa eujã p'ora it'aa bat'apachida, k'ĩrau para bada perã.

Pablo soldaorã poro waibia juade

²⁴ Mãpai chi soldaorã poro waibiapa jaraji Pablo ateedamerã soldaorã temaa mãik'aapa wĩdamerã. Mãga ooji ichia ũri-e pada perã Pablopa jarada judiorã pedeede. K'ĩsiaji Pablo wĩdak'ãri, jarapidai sãap'eda eperãarã jãga k'ĩrau para bi iru ome. ²⁵ Mamĩda jĩmaa p'anide wĩdait'ee, Pablopa iidiji chi wĩdait'ee p'anadap'edaarã poromaa:

—Mi Romadepema. ¿Pia wĩpiipia bik'ã aji, eperã Romadepema, atedai naaweda charraarãpa ak'idamerã?

²⁶ Mãgĩ capitanpa mãga ũrik'ãri, isapai wãji áchi poro waibiamaa mãik'aapa mägaji:

—¿Pia, k'ãata ooit'eema aji, jã eperã Romadepema ome?

²⁷ Mãpai ãchi poro waibia chek'ãri, Pablomaa iidiji:

—¿Wãara pi Romadepemak'ã? aji.

Pablopa p'anauji:

—Wãarada aji.

²⁸ Mãpai soldaorã poro waibiapa mågaji:

—Mia p'arat'a waibia p'aajida aji, eperã Romadepema pait'ee.

Mãpai Pablopa p'anauji:

—Mi Romadepema, mi ak'õre mãga bada perã.

²⁹ Mãpai chi wıdait'ee p'anadap'edaarãpa ichiak'au bijida. Æchi soldaorã poro waibia jida p'eraji Pablo jıpi bada perã wıpiit'ee, Romadepema bita.

Pablo Junta Suprema k'ırapite

³⁰ Ai norema soldaorã poro waibiapa Pablo cadenapa jı bada ėrapiji mãik'aapa uchialataji carceldeepa, k'awa k'inia bada perã sãap'edata judiorãpa Pablo perã peejida. Mapa p'aareerã poroorã mãik'aapa Junta Supremadepemaarã jõmaweda t'ı p'e atap'eda, Pablo uchiapiji ãchi k'ırapite.

23

¹ Pablopa Junta Supremadepemaarã see nıbadamaa ak'iji mãik'aapa mågaji:

—Michi auk'aarã, mi at'ãri k'ısia p'ua-ee ni Tachi Ak'õre k'ırapite, mia oo k'inia bairã irua oopi bik'a.

² Mãga ũrik'ãri, p'aareerã poro waibia Ananiapa Pablo it'aimaa wıpiji iru k'ait'a p'anadap'edaarãmaa. ³ Mamıda Pablopa mågaji:

—ıTachi Ak'õrepata pi k'achia ooyada aji, t'ãri k'achia-idaa bairã! Pi jãma su-ak'i bi mia ooda ak'it'ee Moisepa p'ãdade jara bik'a. Mamıda irua p'ãdak'a oo-e bi. Moisepa p'ãdade jara bi chupıria k'awaamerã. Mamıda pia mi chupıria k'awa-e bi. ıMa k'ãyaara mi it'ai wıpiru!

⁴ Mãpai arii p'anadap'edaarãpa mågajida:

—¿Jãgata ik'achia jararuk'ã ajida, Tachi Ak'õre p'aareerã poro waibiaamaa?

⁵ Mãpai Pablopa p'anauji:

—Michi auk'aarã, mia k'awa-e pajida aji, iru p'aareerã poro waibia. Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bi:

'Pedee k'achia jaranáati pãchi p'uuru pidaarã poroorã ãpıte.'

(Ex 22.28)

⁶ Maap'eda Pablopa unuk'ãri ma see nıbide para bi saduceo eerepemaarã mãik'aapa fariseo eerepemaarã, ichi t'ãridepai k'ısiaji. Maap'eda golpe pedeeji:

—Michi auk'aarã, mi fariseopi; fariseorãdeepa uchiada. Mia ijãa bi tachi piup'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. Maperãta nãgá parã k'ırapite mi anee p'ani, mia ijãapari ak'ıdait'ee.

⁷ Pablopa mãga jarak'ãri, fariseo eere p'anadap'edaarã mãik'aapa saduceo eere p'anadap'edaarã ãchi pitapai aupedee para beeji. ⁸ Mãga oojida saduceorãpa jarapata perã piudap'edaarã chok'ai p'irabaida-e, angeleerã wē-e mãik'aapa tachi jaure wē-e. Jõdee fariseorãpa ijãapachida mãgı jõma paraa. ⁹ Maperãpi biuk'a nıbeeji. Ũk'uru Moisepa p'ãda jaratepataarã fariseo eere p'anadap'edaarãpa mågajida:

—Na eperãpa ne-inaa k'achia oo-e bida ajida. ¿Eperã jaurepa maa-e pırã angelpa irumaa pedeeji-ek'ã? ajida.

¹⁰ Audupai biuk'a nıbeek'ãri, soldaorã poro waibiapa, ewaa Pablo peet'aadai jıak'aapa, t'ıji chi soldaorã iru uchialatadamerã ma biuk'a nıbadadeepa mãik'aapa ateedamerã ãchi temaa.

¹¹ Ai norema p'ãrik'ua Tachi Waibia Jesús Pablo ik'aawa bainı ba cheji mãik'aapa mågaji:

—¡Waaweenáaji! Mia ooda eperãarã k'aripait'ee pia jarateedak'a Jerusalende, jãgá ichiaba jarait'ee Roma p'uurude.

Judiorãpa pedeetedap'edaa Pablo peet'aadait'ee

¹² Ai norema judiorã ûk'uruurãpa pedeetejida Pablo peet'aadait'ee. Mãgĩrãpa Tachi Ak'õre k'ĩrapite nek'oda-eda ajida, Pablo peet'aarutamaa. ¹³ Mãgĩ pedeetedap'edaarã cuarenta imik'ĩraarã audú paji. ¹⁴ Æchi wãjida p'aareerã poroorãmaa mãik'aapa judiorã poro waibiarãmaa mãik'aapa mãgajida:

—Taipa Tachi Ak'õre k'ĩrapite jurajida nek'oda-e pait'ee Pablo peeda-emãi. ¹⁵ Írã parãpa mãik'aapa awaraa Junta Supremadepemaarãpa jara pëiti soldaorã poro waibiamaa nu Pablo aneedamerã, seewata parãpa pipiara k'awa k'inia p'anadairã k'ãare k'achiata oo bi irua. Ma aneerutade taipa ode peet'aadayada ajida.

¹⁶ Mamĩda Pablo ipewëra warrapa k'awaak'ãri mãga pedeeteeruta, wãji soldaorã temaa jarat'aade Pablomaa. ¹⁷ Maap'eda Pablopa soldaorã poro t'ĩji mãik'aapa mãgaji:

—Atéjei nãgĩ warra pichi poro waibiamaa, ne-inaa jara k'inia bairã.

¹⁸ Mapa ma soldaorã poropa ateeji ichi poro waibiamaa mãik'aapa mãgaji:

—Pablo preso bipa mi t'ĩji na warra pimaa aneemerã ne-inaa jara k'inia bairã.

¹⁹ Chi soldaorã poro waibiapa warra juade jita atap'eda, ãyaa ateeji mãik'aapa iidiji:

—¿K'ãata mimaa jara k'inia bima? aji.

²⁰ Mãpai ma warrapa mãgaji:

—Judiorãpa pedeetejida pimaa iididait'ee Pablo nu ateemerã Junta Suprema k'ĩrapite, pipiara k'awaadait'ee iru nepira. ²¹ Mamĩda ijãanaapãde aji, imik'ĩraarã cuarenta audú ot'ewa p'anadait'ee perã. Ma awara ãchia Tachi Ak'õre k'ĩrapite jurajida nek'oda-e pait'ee Pablo peet'aarutamaa. Mapa taarã-e mãga iidi chedait'ee, pia Pablo ãchimaa atepimerã.

²² Mãpai soldaorã poro waibiapa mãgaji:

—K'ĩrak'aupai chĩaramaa jarai pia mimaa nepiri cheda.

Maap'eda ma warra pëiji ichi temaa.

Pablo Romadepema poro Félix k'ĩrapite pëida

²³ Aramata soldaorã poro waibiapa t'ĩ p'ëji soldaorã poro omé. Mãirãmaa mãgaji:

—P'e atadapãde aji, doscientos soldaorã biripa wãdamerã, ma awara setenta caballo ãri wãdamerã, ma awara doscientos miasu ome, uchiadamerã p'ãrik'ua a las nueve. Wãdait'ee Cesarea p'uurudee. ²⁴ Ichiaba Pablo-it'ee caballo anéeti ai ãri wãmerã. K'ĩra jip'a ateedapãde aji, Roma jua ek'ari eujã ak'ipari Felixmaa.

²⁵ Ma soldaorã poro waibiapa ichiaba k'art'a p'ã tee pëiji. Made jara pëiji:

²⁶ “Claudio Lisiapa nãga p'ãru Felixmaa.

Mia salude pëiru pimaa. Pi Roma jua ek'ari eujã ak'ipari pipiara bi. Mapa na nepira mia jara k'inia bi pimaa.

²⁷ Na eperã mia pëiru pimaa judiorãpa jita atajida mãik'aapa perã peet'aajida. Mamĩda mia k'awaak'ãri iru Romadepema, michi soldaorã ome wãdap'eda, ãra juadeepa k'aripa ataji. ²⁸ Mia k'awa k'inia baji k'ãare-it'eeta ãrapa iru imiatee p'anajida. Mapa iru ateeji judiorã nepira ak'ipataarã k'ĩrapite. ²⁹ Mamĩda mama bide k'awaaji na eperã ne-inaa k'achia oo-e bi. Jip'a ãra chonaarãwedapema ùraa p'ãdade jara p'anajida. Pedee k'achia jarajida iru ãpíte. Mamĩda irua ne-inaa k'achia oo-e bada perã, mia k'awaji iru peepiik'araa bi, ma awara carcelde pida baik'araa bi. ³⁰ Ai t'ëepai mia k'awaaji judiorãpa pedeetedap'edaa iru peet'aadait'ee. Mapa pimaa pëiru. Jara pëiji iru imiatee p'anadap'edaarãmaa pi k'ĩrapite wãdamerã ãchi nepira jarade.

Mãgapai paji.”

³¹ Māpai ma soldaorāpa Pablo p'ārik'ua ateejida Antípatris p'uurudee āchi poro waibiapa jaradak'a. ³² Ai norema soldaorā bīirīpa wādap'edaarā chejida āchi temaa. Jōdee chi caballo ĩri wādap'edaarā wājida Pablo ome. ³³ Cesarea p'uurude panadak'āri, ma Roma jua ek'ari eujā ak'ipari Felixmaa ma k'art'a teejida, ichiaba Pablo teena-jida. ³⁴ Felixpa k'art'a leep'eda, iidiji Pablomaa sāmāpema māik'aapa k'awaak'āri Cilicia eujādepema, ³⁵ māgaji:

—Pi pedee ūriyada aji, pi imiateepataarā chedak'āri.

Maap'eda preso jīapataarāmaa jaraji jīa paraa bidamerā Rey Herodepa oopida palaciode.

24

Pablopa Felixmaa ichia ooda nepirida

¹ K'āima joisomaa t'ēpai, p'aareerā poro waibia Ananías pacheji Cesarea p'uurude judiorā poro waibiarā ome. Āchi ome cheji Romadepemaarā abogado t'ījarapatap'edaa Tértulo. Ma jōmaweda Roma jua ek'ari eujā ak'iparimaa chejida Pablo imiateedait'ee.

² Māpai Pablo ma see nībadamāi aneedak'āri, Tertulopa jōmaarā k'īrapite Felixmaa māgaji:

—Aai, tachi waibia, pi k'aurepa tai k'āiwee p'anapata na eujāde māik'aapa ĩrā ne-inaa pipiara jēra bi na eujāde, pi k'īsia k'awaa bairā. ³ Tai o-īa p'ani pi ome, ne-inaa jōma pipiara oo bairā. ⁴ Mak'īara taarā pedee k'inia-e bairā, pi ewari atuapiamaapa, chupiria k'awāaji mi pedee ūrimerā. ⁵ Jāgí eperā nepira jiriyaa bapari ichi wārumaa na eujāde, judiorā chōopi nipapari perā āchi auk'aarā ome. Ma awara ichi nazareno eere p'anirā poro. ⁶ Ichiaba Tachi Ak'ōre te waibiade ne-inaa k'achia ooit'ee paji. [Mapata taipa iru jita atapijida ateedait'ee tai nepira ak'ipataarāmaa. ⁷ Mamīda soldaorā poro waibia Lisias pachek'āri, tai juadeepa jāri ataji, māik'aapa jaraji pi k'īrapite chedamerā.] ⁸ ĩrā pia jā eperāmaa iidipia bi k'awaait'ee taipa seewa jarada-e p'ani.

⁹ Judiorā arii see nībadaarāpa wāarada ajida. ¹⁰ Maap'eda ma Roma jua ek'ari eujā ak'iparipa Pablomaa juapa jaraji pedeemerā. Māpai Pablopa māgaji:

—Mi o-īa bida aji, pi k'īrapite pedeeit'ee perā michi k'ap'ia pari. Mia k'awa bi pi taarāru na eujādepemaarā charra. ¹¹ Pichia k'awa k'inia bi pirā, iidiji sāaweda mi pache bi. Mi k'āima docepai iru bi Jerusalende pacheda Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īde. ¹² Judiorāpa mi unuda-e paji chīara ome aupedee pedemaa wa eperāarā chōopimaa Tachi Ak'ōre te waibiade. Ichiaba māga unuda-e paji Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede pida, wa awara āi. ¹³ Na eperāarāpa pīmaa p'oyaa ak'ipida-e āchia wāarata jara p'ani. ¹⁴ Wāara mia ijāa bi Tachi Ak'ōre Ode P'anirā apata ijāa p'anik'a. Mi it'aa t'īpari tachi chonaarāwedapema Ak'ōremaa māik'aapa ijāa bi Moisepa p'ādade jara bi, ichiaba Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade jara bi. Nata mia k'achia ooda a p'ani nama p'anirāpa. ¹⁵ Mia ijāa bi āchik'a; Tachi Ak'ōrepa piudap'edaarā chok'ai p'irabaipiit'ee, eperā t'āri pia beerā māik'aapa eperā t'āri k'achia-idaa beerā. ¹⁶ Mapa mia jōma oopari k'īsia p'ua-ee bait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa eperāarā k'īrapite.

¹⁷ Mamīda taarā nipap'eda to bee chaa, cheji michi auk'aarāmaa Jerusalende, teeit'ee p'arat'a p'edap'edaa chupiria beerā k'aripait'ee. Ma awara cheji ne-animalaarā teeit'ee p'aareerāpa peedap'eda, paadamerā Tachi Ak'ōre-it'ee. ¹⁸ Māpai jōma oop'eda Tachi Ak'ōre tede t'īu pia beeit'ee, mama t'īuji. Maap'eda Tachi Ak'ōre-it'ee ne-inaa teemaa bide, Asiadepema judiorāpa mi unujida. Mamīda chīara ome pida chōo-e paji. ¹⁹ Maperā āchita pi k'īrapite chek'ajida mi imiateede, wāara k'achia oo baji pirā. ²⁰ Maa-e pirā nama see nībirāmaa iidiji k'āare k'achiata unujida mi wāk'āri Junta Suprema k'īrapite Jerusalende. ²¹ ¿K'achia ooji-epaama aji, āchi k'īrapite mia golpe pedeeit'ee? “Idipema ewari parā k'īrapite mi aneeruta ijāa bairā tachi piup'eda chok'ai p'irabaidait'ee?”

²² Felixpa mǎga ũrik'āri, jaraji ma nepira ichiak'au bidait'ee soldaorǎ poro waibia Lisias cheru misa. Mǎga jaraji pia k'awa bada perǎ sǎga p'anapata Tachi Ak'ōre Ode P'aniirǎ.

²³ Mǎpai Felixpa soldaorǎ poromaa jaraji Pablo jǎa paraa bidamerǎ, mamǐda ichiak'au ak'i chepipataadamerǎ chi k'ōp'āyoorāmaa.

²⁴ Maap'eda taarǎpai Félix waya pacheji chi wēra Drusila ome. Mǎgǐ judío wēra paji. Pachedak'āri, Felixpa Pablo t'ǐ pēiji k'awaait'ee irua ijāada Jesucristode. ²⁵ Mamǐda Pablopa jaramaa bide t'āri pia nipapariimerǎ Tachi Ak'ōre k'īrapite mǎik'aapa k'īra jǐp'a bapariimerǎ, ichiaba tachi piuda t'ēpai Tachi Ak'ōrepa ak'it'ee tachia pia oodap'edaa mǎik'aapa k'achia oodap'edaa, Félix p'eradachi. Mǎpai mǎgaji:

—Jǎgapai pia bida aji. Na ewari jua pari bak'āri, waya pi t'ǐ pēiit'eeda aji.

²⁶ Ma t'ēpai, Felixpa Pablo ip'ii t'ǐ pēipachi, k'īsia bada perǎ Pablopa p'arat'a p'aai, ichi juadeepa uchua pēimerǎ. ²⁷ Año omé mǎgǎ wāyaaji. Ma t'ēpai Félix pari t'īuji awaraa eujǎ ak'ipari, t'ījarapatap'edaa Porcio Festo. Mamǐda Félix judiorǎ ome pia bee k'inia bada perǎ, Pablo preso bēiji.

25

Pablo Festo k'īrapite

¹ Festo pachek'āri Cesarea p'uurude ma eujǎ ak'ipari bade, k'āima ōpee mama baji, Jerusalendee wǎi naaweda ma p'uuru k'awade. ² Mama bide p'aareerǎ poroorǎpa mǎik'aapa judiorǎ poro waibiarǎpa Pablo āpíte pedeejida. ³ Chupiria iidijida Festomaa Pablo Jerusalendee pēimerǎ. Mǎga oojida pedetee p'anadap'edaa perǎ ode peet'aadait'ee. ⁴ Mamǐda Festopa mǎgaji:

—Pablo preso bida aji, Cesarea p'uurude. Taarǎ-ee mi araa wǎit'ee. ⁵ Mapa parǎ poro waibiarǎ mi ome pēiti. Mǎgǎ ma eperǎpa ne-inaa k'achia ooji pirǎ, iru k'īrapite āchi nepira jaradayada aji.

⁶ Festo Jerusalende baji tomia aba maa-e pirǎ k'āima diez. Maap'eda cheji Cesarea p'uurudee. Ma pacheda norema charra mimiapari tede su-ak'i beeji mǎik'aapa Pablo atapiji. ⁷ Pablo pak'āri, judiorǎ Jerusalendee cheepurudap'edaarǎpa imiateejida Festomaa. Mamǐda āchia jara p'anadap'edaa p'oyaa ak'ipida-e paji. ⁸ Jōdee Pablopa p'anauji:

—Mia pedee k'achia jara-e bida aji, judiorǎ ũraa Moisepa p'āda āpíte maa-e pirǎ Tachi Ak'ōre te waibia āpíte. Ma awara César āpíte pedee k'achia jara-e bida aji.

⁹ Mamǐda Festo, judiorǎpa ichi t'o p'anadamerǎ, Pablomaa mǎgaji:

—¿Wǎ k'inia bik'ā aji, Jerusalendee, mia jǎma pi nepira ak'imerǎ?

¹⁰ Pablopa p'anauji:

—Nama mi nepira ak'idaipia bida aji, nama mi César charra k'īrapite bairǎ. Pia k'awa bi mia judiorāmaa ne-inaa k'achia oo-e bi. ¹¹ K'achia oo bi pirǎ, mi peedaipia bi. Waawee-ee piut'ee. Mamǐda k'achia oo-e bi pirǎ, apidaapa mi āchimaa teedaik'araa bi. Mapa mia k'inia bida aji, Cesarpa mi nepira ak'imerǎ.

¹² Mǎpai Festo pedeeji ichi ũrapataarǎ ome mǎik'aapa mǎgaji Pablomaa:

—Cesarmaa wǎ k'inia bairǎ, pi irumaa wǎit'ee.

Festopa Pablo nepira jarada Rey Agripamaa

¹³ Maap'eda, taarǎpai Rey Agripa chi ipewēra Berenice ome Festomaa p'asiade wǎjida Cesarea p'uurudee. ¹⁴ Taarǎ p'anadap'edaa perǎ, Festopa Pablo nepira nepiriji reymaa:

—Nama bida aji, Felixpa preso bēida. ¹⁵ Jerusalende nipak'āri, p'aareerǎ poroorǎpa mǎik'aapa judiorǎ poro waibiarǎpa mimaa jarajida Pablo ome nepira iru p'ani. Maap'eda jarajida peepit'aamerǎ. ¹⁶ Mamǐda mia p'anauji Romadepema charraarǎpa chīara peepidak'aa, ma presopa ichi k'ap'ia pedee-ema ichi imiateepataarǎ k'īrapite. ¹⁷ T'ēpai

ãra nama pachedak'ãri, ai norema mi charra tede wãji maap'eda aneepiji ma preso. ¹⁸ Mamïda iru imiateepataarãpa p'oyaa wãarada ada-e paji ma preso k'ïrapite. Mia k'ïsia baji Pablopa k'achia oo bi. Mamïda mãga-e paji. ¹⁹ Jïp'a jara p'anapachida ãchia ijãa p'ani Ak'õre Waibiapa ooda mãik'aapa Jesuda a p'ani piuda; mãgita Pablopa chok'ai bida a bi. ²⁰ Mia k'awa-e pada perã sãga ooi, Pablomaa iidiji wã k'inia bi pirã Jerusalendee, jãma mia na nepira waya pia ak'imerã. ²¹ Mamïda ichia chupiria iidiji Tachi Rey Waibia Cesarpa na nepira ak'imerã. Mapa mia jaraji at'ãri preso bamerã, Romadee pëiru misa.

²² Mãga ùrik'ãri, Rey Agripapa mãgaji Festomaa:

—Mia ma eperã pedee ùri k'inia bida aji.

Mãpai Festopa p'anauji:

—Nu iru pedee pia ùriyada aji.

²³ Ai norema Agripa Berenice ome, reyrã chi-oo jômaweda jïdap'eda, t'ïujida eperãarã chip'edaipata tede. Ichiaba t'ïujida soldaorã poroorã mãik'aapa ma p'uurudepema poro waibiarã. Mãpai Festopa Pablo aneepiji ãchi k'ïrapite. ²⁴ Festopa mãgaji:

—Rey Agripa mãik'aapa k'õp'ãyoorã nama see nïbi, pãchi k'ïrapite na eperã unu p'ani. Judiorã jõmaarãpa ichi imiatee chepata Jerusalendee mãik'aapa Cesarea p'uurudeepa. Jõmaarãta biuk'adaipata mia ichi peepit'aamerã. ²⁵ Mamïda mi-it'ee irua k'achia oo-e bi piumerã. Ma awara ichia chupiria iidida perã Cesarpa ichi nepira ak'imerã, mapa mia maaaa pëiit'ee. ²⁶ Ichi nepirade mia ne-inaa k'achia unu-e pada perã, p'ã pëiit'ee wëe bi michi poro waibia Cesarmaa. Mapata mia aneeru na eperã parã k'ïrapite mãik'aapa ma k'ãyaara pi k'ïrapite, Rey Agripa. Taipa k'awaadak'ãri k'ãare k'achiata oo bi, mia p'ã pëiit'ee reyrã poro waibiamaa. ²⁷ Mi-it'ee pia-e pik'a bi pëiit'ee preso, jara-ee k'ãare k'achiata ooji.

26

Pablopa Rey Agripamaa jarada

¹ Mãpai Agripapa Pablomaa mãgaji:

—Pedéji pïchi k'ap'ia pari.

Pablopa ichi jua it'aa iaji mãik'aapa mãgaji:

² —Tachi Rey Waibia Agripa, mi o-ia bida aji, idi pi k'ïrapite pedeeru perã. Wãarata jarait'ee michi k'ap'ia pari, judiorãpa mi ãpïte seewa jara jõnapata perã. ³ O-ia bi pedeeit'ee pi k'ïrapite, pia k'awa bairã tai judiorã p'anapata mãik'aapa k'ïsiapata. Mapa pïmaa chupiria iidit'ee ùrimerã mi pedeeru misa.

Pablo bapata Cristode ijãai naaweda

⁴ —Judiorã jõmaarãpa k'awa p'ani mi bapata ãra ome michi tode mãik'aapa Jerusalende. ⁵ Ichiaba k'awa p'ani mi k'ùtrãa weda fariseorã eerepema paji, mãirãpa jõmaarã k'ãyaara pipiara oopata perã Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a. Ærapa mãga jara k'inia p'ani pirã, wãarada adai. ⁶ Maperãta mi parã k'ïrapite anee p'ani, ijãa bairã Tachi Ak'õrepa jaradade tai chonaarãmaa. ⁷ Tai Israeldeepa uchiadap'edaa èreerã docedepemaarãpa ni p'ani Tachi Ak'õrepa oomerã ichia jaradak'a. Maperãta ewari chaa tai Tachi Ak'õremaa it'aa t'ïpata mãik'aapa oopata iru ùraa p'ãdade jara bik'a. Mia auk'a ijãa bi mïda, mi imiatee p'ani judiorãpa, jmichi auk'aarãpa pida! ⁸ ¿K'ãata k'ïsia p'anima? ¿Eperã piup'eda, Tachi Ak'õrepa p'oyaa p'irabaipi-e paik'ã?

Pablopa nepirida ichia Cristode ijãapataarã peepida

⁹ —Naaweda mia pida k'ïsia baji judiorãpa k'ïsia p'anik'a. Mapa Jesús Nazaretdepema t'ïde ijãapataarã miapipachi. ¹⁰ Mãga oopachi Jerusalende. Ijãapataarã chok'ara carcelde t'i nïbipachi, p'aareerã poroorãpa mãga oopidap'edaa perã. Ma awara ãrapa ijãapataarã peepidak'ãri, mi o-ia beepachi. ¹¹ Ichiaba at'apai mia ijãapataarã miapipachi Cristode ijãa

amaadamerã. Mãga oopachi Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata te chaa, ãra unuamaa p'e iru bada perã. P'uuru t'imí beemaa, judio-eerã t'ãide paara, ãra jiri nipapachi.

Pablopa waya jarada ichia sãga Cristode ijãada

¹² —Mãga ooi'tee paji mi wãk'ãri Damasco p'uurudee, p'aareerã poroorãpa mi k'aripadap'eda. ¹³ Mamída ode wãde imat'ipa unuji it'ariipa ídaa jëra t'ïudaru ak'õrejïru k'ãyaara ídaara, mi ïri mãik'aapa mi ome wãdap'edaarã ïri. ¹⁴ Tai jõmaweda eujãde baaina-jida. Mãpai mia ùriji tai hebreo pedeede pedeeru: “Saulo, Saulo ¿sãap'eda mi chideerã jiri nima? aji. Pichi k'ïradoopa k'achia oomaa bi, p'ak'apa ooparik'a ãpíte t'iak'ãri chipari nek'ida misuamaa.”

¹⁵ Mãpai mia iidiji: “¿Pi, k'aima?” aji. P'anauji: “Mi Jesupi, pia eperãarã jiri ni poro waibia. ¹⁶ P'irabaipáde aji, mi mimiapari pait'ee perã. Eperãarã k'ïrapite pia jarait'ee mi idi unuda mãik'aapa ichiaba jarait'ee mia ne-inaa na ewari ak'ipiit'ee pïmaa. ¹⁷ Ma-it'ee pi pëiit'eeda aji, judiorãmaa mãik'aapa judio-eerãmaa. Mamída pi k'aripa atait'ee ãchi juadeepa. ¹⁸ Æchimaa pëiit'eeda aji, k'awaadamerã sãga uchiadai o k'achia p'ãriu pik'a bideepa mãik'aapa Satanás juadeepa. Mãgá nipadai ídaa pik'a bide Tachi Ak'õre juade. Mide ijãa p'ani pirã, Tachi Ak'õrepa ãchi p'ek'au k'achia wëpapiit'eeda aji, mãik'aapa ãchia it'ari iru p'anadait'ee jõma Tachi Ak'õrepa k'ïsia iru bi ichia awara bidaarã-it'ee.”

Pablopa ooda Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a

¹⁹ —Mapa Rey Agripa, mia ooji mi ome pedee badapa jaradak'a. ²⁰ Naapiara jaranaji Damasco p'uurude, maap'eda Jerusalende mãik'aapa Judea eujãde. Ichiaba judio-eerãmaa jarateeji. Ma jõmaarãmaa jaraji k'achia oo amaadamerã mãik'aapa oodamerã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, mãgá awaraarãmaa ak'ipidait'ee wãara Tachi Ak'õrede ijãa p'ani. ²¹ Maperãpi judiorãpa mi jita atajida mãik'aapa perã peejida Tachi Ak'õre te waibiade. ²² Tachi Ak'õrepa mi k'aripapari perã, at'ãri nama ak'iní bi jarateeit'ee k'ïra jïp'aarãmaa mãik'aapa waibiarãmaa. Mia jarateepari Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa jaradap'edaa mãik'aapa Moisepa jarada, mãgí aupai. ²³ Ærapa jarajida Cristo piut'ee mãik'aapa naapiara chok'ai p'irabait'ee. Mãgá p'irabaik'ãri, ak'ipiji judiorãmaa mãik'aapa judio-eerãmaa ãchi ichiaba it'aa wãdai, mãgá ãchi uchiadamerã p'ãriu pik'a bideepa ídaa bidee.

Pablopa Rey Agripamaa jarada Cristode ijãamerã

²⁴ Pablopa at'ãri mãga jaramaa bide, Festopa golpe pedeeji:

—Pablo, pi k'ïra k'awa-ee baibida aji, audú estudia bïpa.

²⁵ Mãpai Pablopa p'anauji:

—¿Mãga-epi, tachi poro waibia Festo! Mi k'ïra pia bida aji. K'ïra jïp'a nepirímaa bi mãik'aapa wãarata jara bi. ²⁶ Rey Agripapa pia k'awa bi mia jara bi. Mapa waawee-ee mia nepirímaa bi ichi k'ïrapite, k'awa bairã nãgí net'aa mera ooda-e paji. ²⁷ Tachi Rey Waibia Agripa, pia ijãa bida aji, Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa jaradap'edaa. ¿Mãga-ek'ã?

²⁸ Mãpai Agripapa mãgaji:

—¿Taarã-e weda mi Cristode ijãapi k'inia bik'ã? aji.

²⁹ Pablopa p'anauji:

—Taarã pedeerupa maa-e pirã mak'ïara pedee-eepa, Tachi Ak'õremaa mia chupiría iidi bi pi pari mãik'aapa nama jõma see nïbi pari, parã mik'a papimerã, mamída na cadena wëe.

³⁰ Mãpai Rey Agripa mãik'aapa eujã ak'ipari Festo p'irabaidap'eda, uchiajida Berenice mãik'aapa awaraa mama su-ak'i p'anadap'edaarã ome. ³¹ Maap'eda ãchi pitapai mãgapachida:

—Na eperãpa k'achia oo-e bi piumerã maa-e pirã carcelde bamerã.

³² Mãpai Rey Agripapa mãgaji Festomaa:

—Iru carceldeepa uchia pëik'ajida aji, César k'irapite wã k'inia-e bida ada paara.

27

Pablo Romadee pëida

¹ Pedeteedap'eda, tai pëijida Italiadee. Pablo awaraa presoorã ome bijida soldaorã poro juade, Julio apatap'edaa. Māgí baji soldaorã batallonde t'ijarapatap'edaa Reyrã Poro Waibiadeerã. ² Bataujida Adramitio p'uurudepema barcode, māgí wāit'ee pada perã Ásia eujādee, p'usa ide p'uuru bee chaa. Tai ome ichiaba nipaji Aristarco, Tesalónica p'uurudepema. Māgí p'uuru Macedonia eujāde bi. ³ Tai uchiadap'edaa norema Sidón p'uurude wiibainajida. Mama soldaorã poro Juliopa Pablo chupiria k'awaap'eda, ichiak'au chi k'ōp'āyoorāmaa p'asiapiji, ārapa iru ak'idamerã māik'aapa k'aripadamerã. ⁴ Waya bataudak'āri, uchijida Sidón p'uurudeepa. Mata Chipre isla āpite wāyaajida, taimaa nāu p'ua nībada perã. ⁵ P'usa jāde wāyaajida Cilicia māik'aapa Panfilia eujā k'irapite. Mata panajida Mira p'uurude. Māgí p'uuru Licia eujāde bi.

⁶ Mama soldaorã poropa unuji barco Alejandria p'uurudepema wāru Italiadee. Mapa tai jōma ma barcode bataupiji. Māgá wājida tai wādap'edaa ode. ⁷ Mamīda nāu golpe p'ua nībada perã, taarājida piak'āa wādapa. Mata panajida Cnido p'uuru k'irapite. At'āri nāu taimaa p'ua nībada perã, Creta isla āpite wādade wāyaajida punto Salmona k'irapite. ⁸ Māgá isla k'ait'a piak'āa wādapa, t'ujida Buenos Puertos bahiade. Māgí Lasea p'uuru k'ait'a baji.

⁹ Maapai judiorã fiesta nek'odak'aa ewari wāyaa baji. Ewari chok'ara atuadai baji nāu k'aurepa. Maperã k'achia baji p'usa jāde wāyaadait'ee, p'usa t'ojara pait'ee nībada perã. Mapa Pablopa ūraaji:

¹⁰ —K'ōp'āyoorã, iraweda uchiaruta pirã namāik'aapa, k'achia wādait'eeda aji. Net'aa, barco māik'aapa eperārã paara atuadariita unu bida aji.

¹¹ Mamīda ma soldaorã poropa Pablo pedee ūri k'inia-e paji. Ma k'āyaara barco chipari pedee māik'aapa barco p'erapari pedeeta ūriji. ¹² Āchi panadap'edaamāi pia-e bada perã p'usa t'ojara wāyaait'ee, perã jōmaarāpa k'īsajida wāyaanadait'ee Fenice p'uurude. Māgí puerto baji Creta islade. Māgideepa unupachi noroeste māik'aapa suroeste.

Nāumiapa p'usa jāde atuapit'aada

¹³ Ewari aba baarek'aapa nāu p'ua nībeeji. Mapa ancla jira atajida māik'aapa uchijida, āchia k'īsia p'anadap'edaak'a. Isla k'ait'a wājida tok'esaa wādaamaapa. ¹⁴ Mamīda taarã-e nide nāumia golpe p'uaji barcomaa, nok'ooreepa māik'aapa ak'ōrejīru uchiapari eereepa. ¹⁵ Mapa barco t'imí atadachi. Chi p'erapataarāpa p'oyaa k'irapa nāumaa bida-e paji. Maperã ichiak'au nāumaa atepijida. ¹⁶ Māgá wādapa Cauda isla āpite wāyaajida. Māpai waa nāu golpe p'ua-e pak'āri, barco ātauwaare japa jī ateedap'edaa, it'í barcode jidiu atajida āripiamaapa. ¹⁷ Māgí japa it'í jira atadap'eda, barcode mimiapataarāpa barco ek'ari p'irrabai jī nībijida jīk'arapa, barco t'oop'epiamaapa. Ma awara waawee p'anajida, p'ooni p'ananadai jīak'aapa p'usa jāde ipu t'ijarapatap'edaa Sirte īri. Maperã chi vela pirat'aajida. Maap'eda, ichiak'au nāumaa atepijida. ¹⁸ Ai norema at'āri p'usa waapiara t'o nībada perã nāumiapa, barcode mimiapataarāpa net'aa nībada bat'amaa p'aneejida. ¹⁹ Ai norema k'āima ōpeemaa ma nāumia p'ua nībide, vela, jīk'ara, pak'uru paara toidaa āchi juadoopa bat'amaadachida. ²⁰ K'āima chok'ara ak'ōrejīru māik'aapa lucero unuda-e paji, eu k'achia nībada perã. Mapa k'īsia p'anajida tai k'iniidait'ee.

²¹ Barco pidaarã jua araadak'aa paji nek'odait'ee pida, audú mimia p'anadap'edaa perã. Mapa Pablo bainī beep'eda āchi esajīak'a, jōmaarāmaa māgaji:

—K'öp'äyoorã, mia jarajida aji, uchiada-e pait'ee Creta isladeepa. Mi pedee ũridap'edaa paara, nãga p'asada-e pak'aji. Net'aa chok'ara ãridai wã mãik'aapa atuadai wã. ²² Mamĩda k'ĩsia p'uanáati. Tachi nama p'aniĩrãdepema apida piuda-e. Mamĩda tachi barco atuadait'ee. ²³ Mia mãga k'awa bi Tachi Ak'õrepa mĩmaa jarada perã ichi ángel it'aideepa. Mãga ooji mi ichide ijãapari perã mãik'aapa ichia oopi k'inia bik'a oopari perã. P'ãrik'ua mĩmaa ichi ángel pëiji. ²⁴ Mãgipa mĩmaa mãgaji: “Pablo, p'eranaapáde aji, ichita pi César k'ĩrapite wãit'ee perã. Tachi Ak'õre t'ãri pia bairã, ũriji pia chupĩria iidida na barcode p'aniĩrã pari. Mapa maarepida piuda-eda” aji. ²⁵ Maperã k'öp'äyoorã, k'ĩsia p'uanáati mia ijãa bairã Tachi Ak'õrepa jaradak'a uchiat'ee. ²⁶ P'usapa isla bĩmaa tachi jira bat'ak'ooit'eeda aji.

²⁷ Mãgã wãdapa k'ãima catorcema tai p'anajida Adriático p'usa jãde. Ma ewate p'ãrik'ua esapite barco p'erapataarãpa k'ĩsiajida eujã k'ait'a pa p'ani. ²⁸ Mapa chaajida chi nãpia. Chaadak'ãri, juachama veinte bajı chi nãpia. Ma waapai waya chaadak'ãri, juachama quince bajı. ²⁹ Barcode mimiapataarãpa mãu ĩri p'ooni p'anandai jĩak'aapa, barco ãtauwaare ancla k'ĩmari t'aak'oojida. Maap'eda it'aa t'ĩjida Tachi Ak'õrepa isapai ewaripimerã. ³⁰ Mamĩda k'ĩsia atajida barcodeepa jirabododait'ee. Mapa japa jira atajida mãik'aapa toidaa bat'at'aajida, seewata k'ĩmaapema ancla toidú bat'arutak'a. ³¹ Mamĩda Pablopa mãga k'awaak'ãri, mãgaji soldaorã poromaa mãik'aapa chi soldaorãmaa:

—Jã eperãarã barcode p'aneeda-e pirã, parã nãik'aapa chok'ai uchiada-eda aji.

³² Mapa soldaorã japa jik'ara t'it'aajida mãik'aapa toidú bat'at'aajida, eperã wëe.

³³ Tap'eda pa wãk'ãri, Pablopa jaraji nek'odamerã.

—Tomia omé paruta pia nek'oda-ee, k'ĩsia jõnıpa. ³⁴ Mapa nek'óti ma-ãri pida, juatau paraadamerã. Mamĩda k'ĩsia p'uanáati, apida piuda-e pait'ee perã.

³⁵ Mãga jarap'eda, Pablopa pan ichi juade atap'eda, jõmaarã taide Tachi Ak'õrema it'aa t'ĩji mãik'aapa ma pan t'ook'oop'eda, k'oji. ³⁶ Mãpai ma jõma barcode nipadap'edaarãpa mãga unudak'ãri, auk'a k'ojida. ³⁷ Tai ma barcode wãdap'edaarã doscientos setenta y seis paji. ³⁸ Jõmaweda nek'odap'eda, bi jãwaadaidak'ãri, barcode atee wãdap'edaa trigo toidú bat'ak'oojida barco wësaatimerã.

Barco t'oop'edarida

³⁹ Ewarik'ãri, barco pidaarãpa ma eujã k'awada-e paji mĩda, unujida ipu i joobai nĩbi. Mapa k'ĩsiajida barco ipude p'oo atadait'ee. ⁴⁰ Mãpai ancla jĩ bada jõmaweda t'ik'oodap'eda, toida atabaibeejida. Ichiaba chi timón jĩ nĩbada ĩrat'aajida mãik'aapa chi vela k'ĩmaapema bainĩ bijida. Mãpai barco to idee sirria nĩbeeji. ⁴¹ Mamĩda barco p'oo nĩbanaji ipu at'ãri p'oo-ee badamãi. Barco k'ĩ pia p'oo nĩbeeji ipude, p'oyaa ãyaa mimik'a-ee. Mãpai chi tru t'odoochook'oodachi p'usapa.

⁴² Aramata soldaorãpa k'ĩsiajida presoorã jõma peek'oodait'ee, ipudee mirudaridai jĩak'aapa k'ui wãdapa. ⁴³ Mamĩda ãchi poropa mãga oopi-e paji, Pablo peepiamaa bada perã. Ma k'ãyaara jaraji chi k'ui k'awaa beerã toidú jĩhoodamerã, mãgã to idee naapiara panadamerã. ⁴⁴ Jõdee jaraji chi k'ui atua beerã tabla ĩri maa-e pirã barco pak'uru pite ĩri wãdamerã. Mãgã tai jõma pia to ide panajida.

28

Pablo Malta islade

¹ Tai jõma ipude panadak'ãri, k'awaajida ma isla t'ĩjarapata Malta. ² Ariipema eperãarãpa tai pia ak'ijida. K'oi che nĩbada perã mãik'aapa jĩsua nĩbada perã, t'ipĩtau oro jira bijida. Maap'eda taimaa jarajida t'ipĩtau ik'aawa k'ara p'ai chedamerã. ³ Pablopa t'ipi jua p'ũsaa p'e atap'eda, t'ipĩtaude oromaa bajı. Mãga nide t'ipi wãsiapa taama uchiadaip'eda, Pablo juade k'aa jira ba cheji. ⁴ Mãga unudak'ãri, ma isladepema eperãarãpa ãchi pitapai mãgajida:

—¿Na eperã chĩara peepari-ek'ã? ajida. P'usa jãdeepa uchijaji mĩda, tachi eperãarãpa oopata ak'iparipa chok'ai bapi-e pajida ajida.

Mãga jarajida Pablo piudariit'ee jĩak'aapa. ⁵ Mamĩda Pablopa taama t'ipitaude jĩap'et'aaji mãik'aapa k'ãiwee beeji. ⁶ Jõmaarãpa ni jõnapachida sãapaita Pablo jua oodarii maa-e pirã piudarii. Mamĩda maarepida mãga p'asa-e pak'ãri, k'ĩsia awara k'ĩsiadachida. Jarajida Pablo ak'õre waibiak'a.

⁷ Tai p'anadap'edaa k'ait'a baji ma isladepemaarã poro waibia eujã. Mãgĩ poro waibia t'ijarapachida Publio. Mãgipa tai pia ak'iji ichi tede k'ãima õpee. ⁸ Tai mama p'anide Publio ak'õre k'ayaa baji k'iamiapa mãik'aapa amipa. Mapa Pablopa ak'inak'ãri, it'aa t'iji mãik'aapa ichi jua bijii ma k'ayaa bada ĩri. Mãgã jipa beeji. ⁹ Mãga k'awaadak'ãri, ma isladepemaarãpa ãchi k'ayaa beerã p'e ateejida mãik'aapa Pablopa jõma jipak'ooji. ¹⁰ Mãgã jipa p'anedap'edaa perã, mãpema eperãarãpa tai pia ak'ijida mãik'aapa ne-inaa tee chejida tai-it'ee. Ichiaba mamãik'aapa barcode uchiadak'ãri, net'aa jõmaata taimaa teejida ateedamerã.

Pablo Romade panada

¹¹ Atane õpee ma islade p'anadap'eda, bataujida barco p'usa t'ojara wãyaapimaa badade. Mãgĩ barco Alejandría p'uurudepema paji. Ma barco k'ĩmaa baji santok'a, Romadepemaarã ak'õre waibiarã Cástor mãik'aapa Pólux apatap'edaa. ¹² Ma barcode wãjida Siracusa p'uurudee. Mama k'ãima õpee p'aneejida. ¹³ Ma p'uurudeepa wãjida to i k'ait'a. Mata wiibainajida Regio p'uurude. Ai norema tai ãpíteik'a eereepa nãu p'ua nĩbeeji. Mapa ma norema wiibainajida Pozzuoli p'uurude. ¹⁴ Mama unujida ijãapataarã. Mãirãpa tai ãchi temaa ateejida p'anade tomia aba. Maap'eda, wãjida Romadee. ¹⁵ Romadepema ijãapataarãpa k'awa p'anajida tai wã nidá. Mapa tai k'ĩrachuu chejida Romadeepa, ũk'uru Foro de Apio apatap'edaamã, jõdee ũk'uru Tres Tabernas apatap'edaamã. Pablopa ãchi unuk'ãri, Tachi Ak'õremaa it'aa t'ip'eda, o-ĩadachi. ¹⁶ Roma p'uurude panadak'ãri, Pablo te jĩp'aade bijida jĩapari abaa ome.

Pablo judiorã ome Romade unuda

¹⁷ Mama panadap'eda, k'ãima õpeemaa Pablopa Roma p'uurudepema judiorã poroorã t'ĩ p'ejii. Jõma pachedak'ãri, mãgaji:

—Michi auk'aarã, maarepida mia ne-inaa k'achia oo-e bida aji, judiorã k'ĩraupiit'ee maa-e pirã tachi chonaarãpa oodap'edaak'a oo amaadamerã. Mamĩda Jerusalende mi jita atadap'eda, Romadepemaarã juade bijida. ¹⁸ Romadepemaarãpa mĩmaa iididak'ãri k'ãare k'achiata oo bi, k'ena pëidait'ee paji, maarepida k'achia oo-e pada perã mi peedait'ee. ¹⁹ Mamĩda judiorãpa k'iniada-e paji mi uchua pëidamerã. Mapa mia chupiria iidiji Cesarpa mi nepira ak'imerã. Mãga ooji michi auk'aarã ãpíte jarai wëe bi mĩda. ²⁰ Írá parã t'ĩ pëiji jara k'inia bairã mi nãgã cadenapa jĩ nĩbi, tachi Israel pidaarãpa ijãa p'ani k'aurepa.

²¹ Mãpai ma judiorãpa p'anaujida:

—Taipa k'art'a p'ãda apida waide jitada-e p'anida ajida, Judea pidaarãpa tee pëidap'edaa. Ichiaba araapa pache p'anadap'edaarãpa pi ãpíte maarepida k'achia jarada-e p'ani. ²² Mamĩda taipa k'awa k'inia p'anida ajida, pia k'ĩsia bi, k'awa p'anadairã jõmaarãpa pedee k'achia jara p'ani pichi eere p'anirã ãpíte.

²³ Mãpai ewari aba bijida Pablo pedee ũridait'ee. Ma ewate pak'ãri, eperãarã cheepuru-jida Pablo badamã. Tap'eda weda k'ewara parumaa Pablopa jarateeji Tachi Ak'õrepa jarapidak'a, k'awaadamerã sãga Tachi Ak'õredeerã p'anedai. Jarateeji k'aita Jesús, Moisepa p'ãdadeepa mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaadeepa. ²⁴ Mãga ũridak'ãri, ũk'uruurãpa ijãajida Pablopa jarateeda Jesude. Mamĩda ũk'uru ijãada-e paji.

²⁵ ãchi pitapai k'ĩsia auk'a p'anada-e paji. Mãpai erreudait'ee pak'ãri, Pablopa mãgaji:

—Wãarata jarajida aji, Tachi Ak'õre Jaurepa ichi pedee jarapari Isaías it'aideepa parã chonaarãmaa jarak'ãri:

²⁶ Jã eperãarãmaa jaranapáde aji: Parãpa ùridait'ee mi pedee. Mamída k'awada-e pait'ee k'ãata jara k'inia bi. Mia oo bi unudai mída, k'awada-e pait'ee. ²⁷ Na eperãarã k'iri k'isua p'anadairã, pia ùridak'aa. Ma awara tau p'ãrajĩ pik'a jëra bi ununaadamerã; k'iri jida t'ap'a pik'a jëra bi ùrinaadamerã. Maperãpi mĩmaa chedak'aa, mia ãchi t'ãri pia p'anapimerã mãik'aapa ãchi o k'achiadeepa k'aripa atamerã.' *(Is 6.9-10)*

²⁸ Mãpai Pablopa mågaji:

—Idi wãara uchijida aji, ma et'ewa jarada, parãpa ijãa k'iniada-e p'anadairã Ak'õrepa mĩmaa jarapida. K'awáati Tachi Ak'õrepa it'aa wãpiit'ee judio-eerã, ãrapa parã k'ãyaara ùridait'ee perã Tachi Ak'õrepa jara pëi bi.

²⁹ [Pablopa mãga jarap'eda, judiorã uchijida. Aupedee erreu wãjida ãchi pitapai.]

³⁰ Pablo año omé beeji Romade, te alquilaa ata badade. Mama bide irumaa p'asianarutaarã jõmaweda auteebaipachi. ³¹ Jarateepachi Tachi Ak'õrepa jara pëida ijãadamerã Tachi Waibia Jesucristode, mágá it'aa wãdait'ee. Maapai apidaapa irumaa jarateenaapáde ada-e paji.

ROMANOS

San Pablopa K'art'a P'ãda Romade P'ani Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Pablo judío paji. Tachi Ak'õrepa Moisémaa ùraa p'ãpida pia k'awa baji, fariseo pada perã. Irua na k'art'a p'ã pëiji Romade p'ani ijãapataarãmaa; judiorã, judio-eerãmaa paara. Na k'art'a p'ãdade Pablopa jara bi ichia k'isia iru bi wãit'ee Romadee mãik'aapa Españadee. Jesucristopa jirit'eradaarã waide maaaa wãda-e pada perã jarateede, na k'art'ade Pablopa jara bi sãga eperãarã ijãapataadaipia bi Jesucristode, irua ãra o k'achiadeepa k'aripa atamerã. Ichiaba jaratee bi judiorãpa ijãapata judio-eerãpa ijãapata ome; sãga p'anapataadaipia bi Cristode ijãadak'ãri.

Naapiara Pablopa jara bi ichi Jesupa jirit'erada; ichia it'aa t'ĩpari Romadepema ijãapataarã pari mãik'aapa sãap'eda na k'art'a p'ãji ãramaa (cap. 1.1-17). Jara bi eperãarã jômaweda p'ek'au k'achia oopata jua ek'ari p'anapata perã, atuadait'ee. Maperãpi chupiria iididaipia bi Jesupa ãra ma o k'achiadeepa k'aripa atamerã (caps. 1.18-3.20). Jara bi sãga Jesude ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapiari mãik'aapa ichi t'ãri auk'a bipari ãchi t'ãri ome (caps. 3.21-5.11); Adán k'aurepa p'ek'au k'achia oopata; jödee Cristo k'aurepa p'ek'au k'achia oo amaadai (caps. 5.12-6.23); ijãapataarã araa p'anadak'ãri Cristo ome, Tachi Ak'õre Jaure jua ek'ari p'anapata (caps. 7-8); judiorãpa Jesucristode ijãa k'iniada-e pada perã, Tachi Ak'õrepa ichi ùraa chiwidi k'awapiji tachi judio-eerãmaa, mamãda judiorã jida auk'a Ak'õre truadee wãdai Cristode ijãaruta p'irã (caps. 9-11). Jara bi sãga Cristode ijãapataarã p'anapataadaipia bi: chik'inia p'anapataadaipia bi mãik'aapa oodaipia bi Ak'õrepa k'inia bik'a; ãchi poro waibiarã waawee p'ani; k'ira jip'a nipa p'ani awaraarã ome (caps. 12.1-15.13). T'ëepai na k'art'a p'ã aupa wãk'ãri, Pablopa salude pëiru ichi k'ira k'awa p'anãrãmaa (caps. 15.14-16.27).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa oopari Jesucristopa oopi bik'a. Mapa nãgí k'art'a p'ãru. Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji mãik'aapa awara biji jarateemerã irua pedee pia jara pëida Jesucristode.

² Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa jaraji ma pedee pia jara pëida ichi pedee jarapataarã k'ap'ia pari, ãrapa mãgí p'ãdamerã mãik'aapa jãadamerã awaraa ùraa p'ãda ome. ³ Ma jara pëidade Ak'õrepa jaraji ichi Warra uchiãit'ee chonaarãwedapema Rey Daviddeepa, eperã jip'aa uchiaparik'a. ⁴ Mamãda ichi warra eperã jip'aa-e paji. Tachi Ak'õre Warra paji. Ak'ipiit'ee Jesucristo wãara ichi Warra, Tachi Ak'õrepa iru jõmaarã k'ãyaara waibiara papiji, iru piup'eda, chok'ai p'irabaipik'ãri. Mãga ooji jõmaarãpa k'awaadamerã wãara Jesucristota Tachi Waibia.

⁵ Cristopa mi pia ooji mi pëik'ãri mãga jarateenamerã. Mapa mia jarateepari judio-eerã jõmaarãmaa, irude ijãadamerã mãik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. ⁶ Parãpa ichiaba ma jarateeda ijãajida. Tachi Ak'õrepa parã jida jiriji Cristodeerã papiit'ee.

⁷ Maperã mia na k'art'a p'ãru parã Roma p'uurudepemaarãmaa k'irãpapiit'ee Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bi mãik'aapa parã awara bi k'inia bi ichideerã p'aneedamerã. Mia it'aa iidi bi irua mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Pablo Romadee wã k'inia bada

⁸ Naapiara mia jara k'inia bi Jesucristo k'aurepa mia gracias jarapari mi Ak'õre Waibiamaa parã jõmaarã pari. Mia mãgá gracias jarapari, ijãapataarã para bee chaa nepiripata perã parãpa wãara Jesucristode ijãa p'ani. ⁹ Tachi Ak'õrépata k'awa bi mi ichita it'aa t'ĩpari parã pari, t'ãri pa oo k'inia bairã irua oopi bik'a. Mapa jarateepari iru Warrapa

ooda eperãarã k'aripait'ee. ¹⁰ Enenee nĩbi Tachi Ak'õremaa mi k'aripamerã wãit'ee parã ak'ide, irua mãga k'inia bi pirã. Taarãru mi wã k'inia bi. ¹¹ Parã k'ĩra ak'ik'inia bi, parãmaa waapiara k'awaapiit'ee Ak'õre Jaurepa oopi bi. Mãgã parãpa pipiara oodai Ak'õrepa k'inia bik'a. ¹² Ma awara mãgã tachi jõmaweda chik'aripa p'anadai pipiara Cristode ijãadait'ee.

¹³ Ipemaarã Cristo k'aurepa, mia parãmaa k'awapi k'inia bi mi wã k'inia bada parã ak'ide. Mamĩda p'oyaa-e paji. Parã auk'a k'aripa k'inia bi apemaarã judio-eerã k'aripaparik'a. K'inia bi parã t'ãidepemaarã ichiaba Cristode ijãadamerã mãik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. ¹⁴ Wãara Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji ichia jara pëida jarateenamerã jõmaarãmaa: Grecia eujãdepema pedee pedeeepataarãmaa; ai pedee pedeedak'aarãmaa ichiaba; k'ĩsia k'awaa p'anĩrãmaa mãik'aapa k'ĩsia k'awa-ee p'anĩrãmaa paara. ¹⁵ Maperã parã Roma p'uurudepemaarãmaa ichiaba mia jaratee k'inia bi Jesucristopa ooda eperãarã k'aripait'ee.

¹⁶ Mi k'ĩra nejasia-ee jarateeit'ee Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee, Tachi Ak'õre, ichi juapa aide ijãapataarã k'aripait'ee perã atuanaadamerã. Naapiara mãga jara pëiji judiorãmaa mãik'aapa ĩrã mãga ichiaba jara pëiru judio-eerãmaa. ¹⁷ Mãgĩ jara pëida k'aurepa k'awa p'ani eperãarãpa k'awaadak'ãri Cristopa ooda ãchi-it'ee mãik'aapa ĩrude ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãchi p'ek'au k'achia wëe ak'ipariit'ee. Tachia mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bairã:

'Eperã Tachi Ak'õrede wãara ijãapari ichita bapariit'ee iru ome, p'ek'au k'achia wëe bairã iru k'ĩrapite.'

(Hab 2.4)

P'ek'au k'achia oopata k'aurepa atuadait'ee

¹⁸ It'ariipa Tachi Ak'õrepa ijãapataarã mãgã p'ek'au k'achia wëe ak'i bi mĩda, ichia jõmaarãmaa k'awapi k'inia bi mãgã ak'i-e ichide ijãadak'aa beerã. K'ĩrau bi ãchi ome p'ek'au k'achia ooi awaa p'anapata perã mãik'aapa ne-inaa k'achia oopata perã apemaarãpa ijãanaadamerã irua wãarata jara pëidade. ¹⁹ Æchia mãga oopata, ãchi t'ãride pia k'awa p'ani mĩda Tachi Ak'õre bapari. Mãga k'awa p'ani ichi jua at'apai ãchimaa ak'ipidoo perã. ²⁰ Tachi Ak'õrepa na eujã, pajã mãik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi oodak'ãriipa, eperãarãpa ma ooda ak'i p'anapachida. Mãgã k'awaa wãpachida iru ichita bapari mãik'aapa jõmaweda irua ooda, eperãarãpa p'oyaa oodak'aa perã mãgee net'aa ãchi juadoopa. Mãga k'awa p'anajida mĩda, ãchi k'inia p'ek'au k'achia oo wãpachida. ²¹ Mãgã Tachi Ak'õre k'awa p'anide at'ãri ĩrude ijãa k'iniadak'aa paji mãik'aapa it'aa t'ĩ k'iniadak'aa paji gracias jaradait'ee, irua ãchi pia ak'i bapachi mĩda. Ak'õre net'aade k'ĩsiadak'aa paji. Maperãpi eperãarã k'ĩra k'awa-ee pik'a p'anapachida, pia mãik'aapa k'achia k'awada-ee. ²² "Tachia ne-inaa jõma k'awa p'anida" apachida. Mamĩda wãara k'ĩsia k'awadak'aa paji, Ak'õrede ijãadak'aa paji perã. ²³ Unupachida Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'ĩra wãree ooda. Mamĩda it'aa t'ĩdai k'ãyaara Ak'õre k'ĩra wãreemaa, irua oodadepema ne-inaa mãgee jĩak'a juapa oopachida ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpataadait'ee. Mãgã it'aa t'ĩ p'aneepachida eperã jĩak'a ooda k'ĩrapite; ipana, ne-animal maa-e pirã eujãde bipa nĩuteepata, mãgee jĩak'aa ooda k'ĩrapite. Mãga oopachida mãgee net'aa chook'aa mĩda, eperãpa ooda perã. Jõdaipari eperãk'a. Mamĩda Tachi Ak'õre ichita bapari.

²⁴ Mãga oo k'inia p'anapachida perã, Tachi Ak'õrepa ichiak'au bëiji k'achia oodamerã chĩara ome. Mãgã ãchia k'achia oo k'iniata oo wãpachida, k'ĩra nejasia-ee. ²⁵ Tachi Ak'õrepa wãara ne-inaa jõmaweda ooji mĩda, ma wãarata ijãadai k'ãyaara, seewa ijãapachida. Mapa it'aa t'ĩpachida irua oodamaa, irumaa it'aa t'ĩdai k'ãyaara. ¡Mamĩda tachi ooda ichita Ak'õre Waibia pait'ee! ¡Mãgĩta Tachi Ak'õre Waibia! Amén.

²⁶ Æchia mãgã Tachi Ak'õrepa oodamaa it'aa t'ĩ p'anadap'edaa perã irua ichiak'au bëiji ãchia oo k'iniata oodamerã. Mãgã ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo oo wãpachida. Wëraarã awaraa wëraarã ome k'ãi k'inia p'anapachida, wëra chi imik'ĩra ome k'ãiparik'a. ²⁷ Ichiaba imik'ĩraarãpa awaraa imik'ĩraarã audú jiripachida ãchi ome auk'a araa k'ãidait'ee, wëraarã

ome k'aidai k'āyaara. Māga oo p'anipa k'īra nejasia wēe, āchi k'ap'ia miapipachida, Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a eperāarāmaa oodaamaa p'anadap'edaa perā.

²⁸ Ma awara Tachi Ak'ōre k'awadaamaa p'anadap'edaa perā, irua āchi ichiak'au atabēiji ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo k'īsiadamerā māik'aapa oodamerā. ²⁹ Māgá p'ek'au k'achia k'īra t'ādoo oo p'aneepachida. Māgee eperāarā nāgá p'anapata: pariatua awaraarā jiripata ai ome k'aidait'ee; ik'awaa ne-inaa k'achia oodait'ee; chīara net'aa k'īayaa; chīara k'achia ooyaa; chīara k'īra unuamaa iru bee ne-inaa k'aurepa; chīara jiriyaa peedait'ee; chōo jiriyaa; chīara k'ūrayaa; t'āri k'achia-idaa; chīara āpīte k'achia pedeeyaa; ³⁰ ik'achia jarayaa; Tachi Ak'ōre k'īra unuamaa; auduayaa; āchia oopata nepiriyaa awaraarāpa āchi t'o p'anadamerā; ne-inaa k'achia oodait'ee k'īsiayaa; āchi ak'ōreerā pedee ūridaamaa; ³¹ k'īsia k'awadak'aa; oodak'aa āchia oodait'eeda apatak'a; āchideerā paara k'īra unuamaa; k'īra jōdak'aa; chupiria k'awaadak'aa. ³² Māgeerāpa āchi t'āridepai k'awapata p'ek'au k'achia oo p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite. Ma awara k'awapata Tachi Ak'ōrepa atuapiit'ee māgee p'ek'au k'achia ooi awaa beerā. Mamīda ichi k'inia māgee ne-inaa k'achia oo wāpata māik'aapa pia ak'ipata awaraarā āchi ome auk'a oo wāpataarā.

2

Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate

¹ Māgee k'achia oopataarā ak'ik'āri, parādepema abaapa k'īsiai: “Mia māga oo-e pak'aji”. Mamīda pia pida ne-inaa k'achia oopari Tachi Ak'ōre k'īrapite. Maperā k'īrak'aupai jarai Tachi Ak'ōrepa māgee k'achia oopataarā miapiipia bi. Auk'a Ak'ōrepa pi miapii, pia k'achia oopata k'aurepa. ² Wāara, tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'achia chook'aa ichi bimāi. Maperāpi ichia ne-inaa pia oopari, jarak'āri māgeerā miapiit'ee āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ³ Māga bita ¿k'īsia bik'ā irua pi miapi-e pait'ee, auk'a ne-inaa k'achia oopari mīda? ⁴ Maa-e pirā ¿nāga k'īsia bik'ā? “Tachi Ak'ōre audú t'āri pia bairā, chooit'ee mia ne-inaa k'achia ook'āri.” ¿K'awa-e bik'ā Tachi Ak'ōre t'āri pia bapari pi ome, k'inia bairā pia p'ek'au k'achia oo amaamerā? ⁵ Mamīda pia oo-e bi Ak'ōrepa k'inia bik'a, k'īri k'īsua bapari perā. Maperā Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua pi audupiarā miapiit'ee awaraa k'achia oopataarā k'āyaara. Māga ook'āri, ne-inaa pia ooit'ee, Tachi Ak'ōrepa ichita ne-inaa pia oopari perā. ⁶ Ma ewate Tachi Ak'ōrepa ak'it'ee eperāarā jōmaarāpa oopatap'edaa jarait'ee pia wa k'achia. ⁷ Ichi truadee wāpiit'ee nāgee eperāarā: ne-inaa pia oopataarā, k'inia p'anadairā Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'imerā, māik'aapa ichita p'ana k'inia p'anapataarā iru ome iru trua k'īra wāreede. ⁸ Jōdee nāgee eperāarā atuapiit'ee: audua p'anapataarā māik'aapa ooda-e p'anirā Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a, ma k'āyaara ne-inaa k'achia oo k'inia p'anadairā. Māirāpa Tachi Ak'ōre k'īraupipata. Mapa ma ewate irua āchi k'achia ooit'ee. ⁹ Ma ewate jōmaweda p'ek'au k'achia oopataarā miadait'ee māik'aapa chupiria chitoonadait'ee, naapiara judiorā, maap'eda judio-eerā. ¹⁰ Jōdee pia oopataarā k'āiwee p'anadait'ee, Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'it'ee perā māik'aapa ichi trua k'īra wāreedee wāpiit'ee perā. Māga p'anadait'ee naapiara judiorā, maap'eda judio-eerā. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa judiorāpa oopatap'edaa, judio-eerāpa oopatap'edaa auk'a ak'it'ee.

¹² Mia māga jara bi Ak'ōrepa judio-eerā atuapiit'ee perā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Moisepa p'āda k'awada-e p'ani mīda. Jōdee judiorā auk'a atuapiit'ee āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Moisepa p'āda k'awa p'ani mīda, ooda-e p'anadairā jōmaweda ma p'ādade jara bik'a. ¹³ Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida ūrirutapapai, eperā p'ek'au k'achia wēe bee-e pai Tachi Ak'ōre k'īrapite. Mamīda eperā p'ek'au k'achia wēe beei Tachi Ak'ōre k'īrapite, ooru pirā jōmaweda ma p'ādade jara bik'a. ¹⁴ K'awa p'ani judio-eerāpa ichiaba oodai Moisepa p'ādade jara bik'a, ma p'āda k'awada-e p'ani mīda. Māga oodai oodak'āri Tachi Ak'ōrepa k'īsia pia bēidak'a eperāarā t'āride, ewaa weda

eperāarā ook'āri. ¹⁵ Māgá pia oodak'āri, jōmaarāmaa ak'ipipata āchi t'āride bēida auk'a bee Ak'ōrepa p'āpida ome. Ma k'īsia pia bēida k'aurepa ne-inaa pia k'awapata. Mapa ne-inaa pia oodak'āri, k'āiwee p'anapata. Jōdee ne-inaa k'achia oodak'āri, k'īsia p'ua p'anapata. ¹⁶ Tachi Ak'ōrepa mi jirit'eraji jarateemerā ichi Warra Jesucristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Irua ak'iit'ee eperāarāpa oopatap'edaa Ak'ōre ewari waibia ewate. Iruata k'awapari jōmaarāpa āchi t'āride oo k'inia p'ani, pia wa k'achia. Mapa k'await'ee chisāgīrā wāpii Ak'ōre truadee māik'aapa chisāgīrā atuapii.

Judiorāpa Moisepa p'āda iru p'ani

¹⁷ Parāpa jarapata: “Tai judiorā.” Mamīda parā audua p'ani Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi eperāarāmaa k'awa p'anida apata perā. Māga jarapata pāchi auk'aarāpa Moisepa p'āda iru p'anadairā. ¹⁸ Wāara Moisepa p'āda k'aurepa k'awa p'ani sāga oodaipia bi māik'aapa sāga oodaik'araa bi, Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'i bamerā. Ma awara ijāa p'ani Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a wāara oodaipia bi jōmaarāpa, ma p'ādade jara bi ūraa pia bairā. ¹⁹ K'īsia p'ani parāpata Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi eperāarāmaa jarateedai Moisepa p'āda k'awa-ee beerāmaa, āchia Ak'ōre Ūraa k'awada-e p'anadairā. ²⁰ Parā-it'ee āchi k'īsia k'awa-ee beerāk'a p'ani maa-e pīrā warra chak'eerāk'a p'ani. Parā judiorāpa āchimaā jarateeda-e p'ani pīrā, ¿sāga k'awaadama Ak'ōrepa oopi k'inia bi āchimaā? ¿Parāpa wāarata k'awa p'ani-ek'ā, Ak'ōre Ūraa k'awa p'anapata perā? ²¹ Parāpa awaraarāmaa jarateepata Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a oodaipia bi. ¿Māga-ek'ā? Mamīda parāpa pida ooda-e p'ani ma p'ādade jara bik'a. Ūraapata awaraarāmaa nechianaadamerā. Mamīda edaare parāpa māga oopata. ²² Jarapata tachi wēra omepai k'āipia bi. Mamīda parādepema ūk'uruurāpa chīara wēra jiripata, ai ome k'āidait'ee. K'īra unuamaa iru p'anapatada apata ne-inaa k'īra t'ādo juapa ooda, ai k'īrapite it'aa t'īpata. Mamīda parādepemaarā ūk'uru t'īupata māgee ne-inaa iru p'ani tede nechidait'ee. ²³ Jara p'ani: “Tāipata Tachi Ak'ōre Ūraa k'awa p'anida” apata. Mamīda wāara ooda-e p'ani Ak'ōrepa jara bik'a ma ūraade. Mapa parā k'aurepa awaraarāpa pedee k'achia jarapata Tachi Ak'ōre āpīte, ²⁴ Ak'ōre Ūraa p'ādade nāga jara bik'a:

‘Parā k'aurepa Tachi Ak'ōrede ijāadak'aa beerāpa k'achia pedeepata iru āpīte.’ (Is 52.5)

²⁵ Tachi Ak'ōrepa oopidak'a chonaarāweda, tauchaa bijida parādepema imik'īraarā k'ap'iade, ak'ipidait'ee parā Tachi Ak'ōre eperāarā. Mamīda parāpa Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a wāara ooda-e p'ani pīrā, auk'a p'aneepata tauchaa wēe beerā ome. ²⁶ Jōdee, ma tauchaa wēe beerāpa wāara oo p'ani pīrā Ak'ōre Ūraade jara bik'a, Tachi Ak'ōrepa ichideerā papiit'ee, tauchaa wēe p'ani mīda. ²⁷ Māgá Tachi Ak'ōre k'īrapite māirā pipiara uchiadait'ee parā judiorā k'āyaara. Ak'ōrepa oopi bik'a oo p'anīpa ārapa ak'ipipata Ak'ōrepa parā miapiipia bi, irua oopi bik'a oo k'iniada-e p'anadairā. Māga p'anapata, parā judiorāpa iru ūraa p'āda k'awa p'ani mīda māik'aapa pāchi k'ap'iade tauchaa iru p'ani mīda. ²⁸ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichideerā papi-e judiorāda apataarā, ne-inaa oopata perā irua ūraa p'ādade jara bik'a maa-e pīrā āchi k'ap'iade tauchaa bipata perā. ²⁹ Ma k'āyaara ichideerā papipari chi t'āripa irude wāara ijāapataarā. Jaradai āchia tauchaa pik'a iru p'ani āchi t'āride, k'ap'iade iru p'anadai k'āyaara. Māgá t'āripa wāara ijāadak'āri, Ak'ōre Jaure āchi ome ba chepari. Māgí pipiara bi Ak'ōre Ūraa p'ādade iru p'anadai k'āyaara, iruata k'awapipari perā jōma Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi. Tachi Ak'ōrepa māgee wāara ijāapataarā pia ak'ipari, awaraarāpa āra māgá ak'ida-e p'ani mīda.

3

Tachi Ak'ōrepa ichita oopari ichia jara bik'a

¹ Māgara, ¿k'āare-it'ee eperā k'ap'iade tauchaa bii judío pamerā? ¿Pipiara bi-ek'ā judio-ee bait'ee, judío pai k'āyaara? ² ¡Māga-epi! Tachi Ak'ōrepa judiorāta naapiara jirit'eraji ichia jarada jīadamerā māik'aapa awaraarāmaa jarateedamerā. ³ Made Ak'ōrepa ichi ūraa jaraji judiorāmaa. Mamīda āchidepema ūk'uruurāpa ma ūraa ijāada-e p'anapachida. Maperā ooda-e paji irua oopi k'inia bik'a. Ārapa māgá ijāada-e p'anadap'edaa perā, ¿Ak'ōrepa oo amaa beejik'ā ichia jaradak'a ma ūraa p'ādade? ⁴ ¡Māga-e! Ak'ōrepa seewa jarak'aa eperāarāk'a. Jīp'a oopari ichia jara bik'a. Ichi ūraa p'ādade chonaarāwedapema Rey David it'aideepa jaraji:

'Ak'ōre, mia ne-inaa k'achia oopata ak'ip'eda, pia wāarata jarapari “k'achia bida” ak'āri. Pi imiateepataarā ichita p'oyaapariit'ee, pia aupaita ak'iit'ee perā eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia.' (Sal 51.4)

⁵ Mamīda tai judiorāpa ne-inaa k'achia oo p'anadak'āri, ak'ipipata Tachi Ak'ōre pipiara bi eperāarā k'āyaara, irua maarepida k'achia ook'aa perā. Māgara ¿k'āata jaradaima? “¿Tachi Ak'ōre, tachi ooda t'āri k'achia bik'ā, k'achia oopataarā atuapiit'ee perā?” (Mia māga iidik'āri parāmaa, pedeemaa bi eperā k'īsia k'awa-ee bik'a.) ⁶ ¡Tachi Ak'ōre t'āri k'achia-epi! Māga bada paara tachi ome, ¿sāga ak'ik'ajima na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia?

⁷ Mia māga k'īsia bada paara, eperā k'īsia k'awa-ee bīpa jarak'ajik'a ichiaba mia māga jarai: “Mia seewa jarak'āri, ak'ipimaa bi Tachi Ak'ōre pipiara bi mi k'āyaara, irua seewa jarak'aa perā.” Māgara mia k'īsiak'aji seewa jara bīpa jōmaarāpa Tachi Ak'ōre pipiara ak'idait'ee, irua wāarata jarapari perā. Māga pada paara ¿sāap'eda Ak'ōrepa mi atuapiima ma seewa jarada k'aurepa? ⁸ Wāara judiorā ūk'uruurāpa mi āpīte jara p'anīda a p'anī, mia jarateepari ne-inaa k'achia oodaipia bi, jōmaarāpa Tachi Ak'ōre pipiara ak'idamerā. ¡Mia māga jarateek'aapi! Ak'ōrepa k'awa bi k'airāpa māga jarateepata māik'aapa ichia māgiirā miapiit'ee ma k'aurepa.

Jōmaarāpa p'ek'au k'achia oopata

⁹ Ma jōma jara aupadade k'īsiadak'āri, k'awa p'anī tai judiorā pipiara p'anī-e judio-eerā k'āyaara, Ak'ōrepa ichi ūraa p'āda tai ome bēida perā. Et'ewa mia ak'ipiji parāmaa tachi jōmaarāpa p'ek'au k'achia oopata, p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata perā; judiorā, judio-eerā auk'a. ¹⁰ Ichiaba Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Eperā apida p'ek'au k'achia wēe bi-e Tachi Ak'ōre k'īrapite. ¹¹ Eperā apidaapa wāara k'awa-e bi ne-inaa pia ooit'ee. Eperā apidaapa jiri-e bi Tachi Ak'ōre wāara k'awaait'ee. ¹² Jōmaarāta o k'achiade p'anī āchia oo k'iniata oo p'anapata perā. Apidaapa oodak'aa Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, ne-inaa pia wāara p'oyaa oodak'aa perā.' (Sal 14.1-3; 53.1-3)

¹³ 'Nāga pik'a p'anī. Ara piuda k'ap'ia pia iada-e pak'āri, mik'ia uchiaparik'a ma iadap'edaamāiipa, māga pik'a pedee k'achia uchiapari āchi it'aideepa, t'āri k'achia-idaa p'anapata perā. Āchi it'aideepa seewa aupai uchiapari.' (Sal 5.9)

'Ara taamapa neera mera iru baparik'a chi k'idade eperā k'aait'ee, māga pik'a āchi imeraa pedee eperāarā k'ūrapata ne-inaa k'achia oopidait'ee.' (Sal 140.3)

¹⁴ 'Ik'achia pedee pata t'āri k'achia p'anapata perā.' (Sal 10.7)

¹⁵ 'Chīara audú pee k'inia p'anapata. ¹⁶ Māirā wārutamaa ne-inaa k'achia oo wāpata awaraarāmaa māik'aapa awaraarā t'āri p'uapipata. ¹⁷ K'āiwee p'anadak'aa māik'aapa k'awadak'aa awaraarā māgá p'anapidait'ee.' (Is 59.7-8)

¹⁸ 'Tachi Ak'ōre waaweedak'aa, irude ijāadak'aa perā.' (Sal 36.1)

¹⁹ Tachia k'awa p'anī Tachi Ak'ōrepa p'āpiji ma et'ewa pedeeda judiorā-it'ee, ichia bēida perā ichi ūraa p'āda tai chonaarā ome. Ma ūraa p'āpiji apidaapa jaranaadamerā “miata ne-inaa k'achia oo-e” māik'aapa jōmaweda na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadamerā

ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'õrepa ãchi atuapiit'ee. ²⁰ Maperã k'awa p'ani eperã apida p'ek'au k'achia wêe bait'ee Tachi Ak'õre k'irapite Moisepa p'ãda k'awapari perã maa-e pirã ma p'ãdade jara bik'a oopari perã. Jip'a ma ũraa p'ãda k'aurepa k'awapata tachia k'achia oopata.

Eperãarã o k'achiadeepa uchiapata Cristode ijãadak'ãri

²¹ Mamĩda írã eperãarãmaa Tachi Ak'õrepa ak'ipimaa bi p'ek'au k'achia wêe p'aneedai iru k'irapite, ooda-e p'ani mĩda jõmaweda irua jara bik'a ichi ũraa p'ãdade. Mãga k'awa p'ani irua mãga ak'ipida perã tai chonaarãmaa, Moisepa p'ãdade mãik'aapa Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaade. ²² Tachimaa ak'ipimaa bi ichia naaweda k'ĩsia iru bada: jõmaarãta wãara Jesucristode ijãa p'anĩrã p'ek'au k'achia wêe p'anapata Tachi Ak'õre k'irapite, judiorã mãik'aapa judio-eerã paara. ²³ Jõmaarãpa p'ek'au k'achia oopata. Eperã apida wê-e wãara ne-inaa jõmaweda oopari Ak'õrepa oopi bik'a. ²⁴ Mamĩda Tachi Ak'õre audú t'ãri pia bapari perã mãik'aapa eperãarã k'inia iru bapari perã, pëiji ichi warra Jesucristo p'ek'au k'achia oopataarã o k'achiadeepa k'aripa atamerã, p'ek'au k'achia wêe ichita p'anapataadamerã iru k'irapite. ²⁵ Jesucristopa eperãarã mãgã k'aripai Tachi Ak'õrepa iru piupida perã eperãarã pari. Chonaarãweda eperãarãpa p'ek'au k'achia oodak'ãri, Tachi Ak'õrepa choopachi mãik'aapa irua ma k'achia ãyaa bipachi. Mamĩda ma k'achia wëpapi-e paji. Jõdee eperãarã taide ichi warra kurusode piuk'ãri, iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã p'ek'au k'achia jõmaweda wëpapiji, chonaarãpa chonaarãweda oopatap'edaa paara. ²⁶ Mãga ooji ak'ipiit'ee ichi wãara t'ãri pia bapari. Maperãpi eperã Cristode wãara ijãa bi p'ek'au k'achia wêe bapari Tachi Ak'õre k'irapite.

²⁷ Mamĩda eperãpa jarai: “Tachi Ak'õrepa mĩta pia ak'i bapariit'ee mĩa ne-inaa pia oopari perã”. Mamĩda mãga-e. Tachi Ak'õrepa pia ak'i bapariit'ee chi wãara Jesucristode ijãa bi aupai. ²⁸ Ma jõma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'ani eperãarã p'ek'au k'achia wêe p'oyaa p'anadak'aa oo p'anadairã Tachi Ak'õre ũraa p'ãdade jara bik'a. Jip'a p'ek'au k'achia wêe p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'irapite, Jesucristode ijãa p'anadairã.

²⁹ Tachi Ak'õre jõmaarã Ak'õre Waibia; judiorã Ak'õre Waibia, ichiaba judio-eerã Ak'õre Waibia. ³⁰ Tachi Ak'õre apai. Maperã k'awa p'ani judiorã p'ek'au k'achia, judio-eerã p'ek'au k'achia auk'a wëpapipari, Cristode wãara ijãadak'ãri. ³¹ Mãga jaradak'ãri, ¿jara k'inia p'anik'ã Ak'õre ũraa p'ãda vale-ee pik'a bi? ¡Mãga-e! Tachia Cristode wãara ijãadak'ãri, oopata ma ũraa p'ãdade jara bik'a.

4

Abrahampa ijãada

¹ K'ĩsiadáma tai judiorã chonaarãwedapema Abrahampa oodade. ¿K'ãata oojima Tachi Ak'õrepa iru pia ak'imerã? ² Tachi Ak'õrepa jaradak'a jõmaweda ooda paara Abrahampa, ichia jarak'aji awaraarãmaa: “Tachi Ak'õrepa mi pia ak'ipari ne-inaa oopari perã iru-it'ee.” Mamĩda Tachi Ak'õre-it'ee mãga jara-e pak'aji, ne-inaa jõmaweda oo-e pada perã Ak'õrepa k'inia badak'a. Mãga bita, ¿sãap'eda Tachi Ak'õrepa Abraham pia ak'ijima?

³ Ak'õre ũraa p'ãdade jara bi:

‘Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijãaji. Maperã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.’ (Gn 15.6)

⁴ K'ĩsiadáma nãgide. Eperã mimiak'ãri awaraa pari, ma mimia aupap'eda, ichi p'arat'a iidinapari mimia chiparimaa. Mãgã tachia oopata p'arat'a jitadait'ee. ⁵ Mamĩda mãga-e Tachi Ak'õre ome. Irua eperã pia ak'i-e, ma eperãpa mãga iidi bairã ichia ne-inaa pia oopari k'aurepa. Jip'a p'ek'au k'achia oopataarã pia ak'ipari, mãirãpa wãara ijãadak'ãri irua ãchia p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee. ⁶ Chonaarãweda Rey Davidpa ichiaba k'awaji Ak'õrepa eperã p'ek'au k'achia wêe ak'ipari, ne-inaa pia oo-e bi mĩda iru-it'ee. Jaraji mãgee eperã t'ãri o-ña bapari, Ak'õrepa iru mãgã k'aripapari perã. Mãgaji:

7 'P'ek'au k'achia oopataarã o-ĩa p'anapata Tachi Ak'õrepa ãchi p'ek'au k'achia ãyaa bik'ãri m̃aik'aapa wẽpapik'ãri. 8 Mãge eperã o-ĩa bapari Tachi Ak'õrepa iru p'ek'au k'achia wẽe ak'ik'ãri.' (Sal 32.1-2)

9 Davidpa m̃aga jarada perã, ¿k'ãata jaradaima? ¿Tachi Ak'õrepa wẽpapiik'ã tauchaa iru beerãpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa aupai? Tauchaa wẽe beerãpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa auk'a wẽpapiit'ee, o-ĩa p'anapataadamerã Davidpa jaradak'a. Waya pedeedãma Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijãaji. Maperã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.' (Gn 15.6)

10 Tachi Ak'õrepa m̃aga jarak'ãri, Abrahampa at'ãri ichi k'ap'ide tauchaa bi-e baji. 11 Ma t'ẽepaita Abrahampa m̃aga ooji. M̃aga ook'ãri, ak'ipiji ichia wãara ijãa bi Tachi Ak'õrepa iru k'achia wẽe ak'ida, ma ijãa bi k'aurepa. Tachi Ak'õrepa Abraham m̃agã ak'ida perã ma tauchaa bi naaweda, k'awa p'ani tauchaa wẽe beerã auk'a p'ek'au k'achia wẽe p'anedai Tachi Ak'õre k'ĩrapite, ijãadak'ãri Abrahampa ijãadak'a. M̃agã ijãadak'ãri, Abraham war-rarãk'a padaipata, ãchi k'ap'ide tauchaa wẽe p'ani m̃ida. 12 Jõdee tauchaa iru beerã ichiaba Abraham warrarã. M̃aga p'ani-e tauchaa iru p'anadairã ãchi k'ap'idepai. Jĩp'a m̃aga p'ani ijãapata perã tai judiorã chonaarãwedapema Abrahampa ijãadak'a, ichi waide tauchaa wẽe bide.

Tachi Ak'õrepa jaradak'a oopari ijãapataarã ome

13 Ak'õrepa ichi ùraa p'ãpii naaweda, Abrahammaa jaraji irudeepa uchiadap'edaarãpa Tachi Ak'õrepa ooda jõmaweda iru p'anedait'ee ãchi jua ek'ari, m̃aik'aapa ãchi k'aurepa Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã pia ak'it'ee. Ak'õrepa m̃aga jara-e paji Abrahampa ne-inaa oo bada perã iru ùraade jaradak'a. M̃aga jaraji Abrahampa irude ijãa bada perã. Maperãpi Abraham p'ek'au k'achia wẽe baji iru k'ĩrapite. 14 Tachi Ak'õrepa m̃aga jarada paara ichi ùraa p'ãdade jara bik'a oopataarãmaa aupai, ¿k'ãare-it'ee irude ijãadaima? M̃aga bada paara, oo-e pak'aji ichia jaradak'a Abrahammaa. Mam̃ida m̃age-e. Tachi Ak'õrepa k'awa bi eperã apidaapa p'oyaa ooda-e jõmaweda iru ùraa p'ãdade jara bik'a. 15 Ma awara eperãarãpa ooda-e pak'ãri ma ùraa p'ãdade jara bik'a, ne-inaa k'achia oopata. M̃agã Tachi Ak'õre k'ĩraupipata m̃aik'aapa ma k'aurepa atuapata. Ma ùraa wẽe pada paara, k'awada-e pak'aji ãchia ne-inaa k'achia oo p'ani.

16 Ma jõma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa jaradak'a, ichia Abrahamdeepa uchiadap'edaarã pia ak'ipariit'ee, ãrapa ijãapata perã Abrahampa ijãadak'a; ma k'aurepapai. Maperã k'awa p'ani Abraham jõmaarã ak'õchona, judiorã ak'õchona m̃aik'aapa judio-eerã ak'õchona, ijãadak'ãri irua ijãadak'a. 17 Tachi Ak'õrepa Abrahammaa jara bi ichi ùraa p'ãdade:

'Mia pi eujã awara-awaraadepemaarã ak'õchona papiit'ee.' (Gn 17.5)

M̃agã k'awa p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite Abraham tachi ijãapataarã ak'õchona, irudeepa uchiada-e paji m̃ida. Abrahampa ijãapachi Tachi Ak'õrepa piudap'edaarã chok'ai p'irabaipipari. Ichiaba ijãapachi Ak'õrãpata jarak'ãri ichia ooit'ee bi, m̃aga ooit'ee, waide oo-e bi m̃ida.

18-19 Abraham perã cien años iru baji Tachi Ak'õrepa jarak'ãri:

'Pideepa uchiadait'eerã cho-k'ara pait'ee.' (Gn 15.5)

M̃agã taarã-ee piut'ee baji m̃aik'aapa chi wẽra Sara, chõtrãa bita, warra t'ok'aa paji m̃ida, Abrahampa ijãaji Tachi Ak'õrepa jarada; chi wẽrapa warra t'oit'ee. M̃aga ijãaji k'awa bada perã Tachi Ak'õrepa ichita oopari ichia jara bik'a. M̃agã ijãada perã, Ak'õrepa Abraham awara-awaraa eujãdepemaarã ak'õchona papiji. 20 Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijãa amaa-e paji m̃aik'aapa awaraa ne-inaa k'ĩsia-e paji. Jĩp'a ijãaji Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichia jaradak'a. Maperã Abraham it'aa t'iji Tachi Ak'õremaa 21 jarait'ee iruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. K'awaji ne-inaa wẽe Tachi Ak'õrepa p'oyaa ook'aa. 22 Maperãpi Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

‘Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijãaji. Maperã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.’ (Gn 15.6)

²³ Tachi Ak'õrepa mãga jara-e paji Abraham-it'ee aupai. ²⁴ Ichiaba mãga jaraji tachi-it'ee, irude ijãapata perã. Iruata Tachi Waibia Jesucristo chok'ai p'irabaipiji. ²⁵ Tachi Ak'õrepa Jesucristo pëiji piumerã tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Maap'eda iru chok'ai p'irabaipiji tachi p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã iru k'irapite.

5

Cristode ijãapataarã k'ãiwee p'anapata Tachi Ak'õre ome

¹ Tachi Cristode ijãapataarã mágá p'ek'au k'achia wëe p'anapata perã Tachi Ak'õre k'irapite, k'ãiwee p'anapata, k'awaa p'anadairã Tachi Ak'õrepa tachi atuapi-e pait'ee. Ma k'ãyaara tachi pia ak'ipari Tachi Waibia Jesucristo k'aurepa. ² Irude ijãapata k'aurepata Tachi Ak'õrepa tachi k'aripapari. Maperã t'ãri o-ia p'anapata. K'awa p'ani irua ichi k'ira wãree unupiit'ee tachimaa. ³ Ma awara iraweda t'ãri o-ia p'anapata, mia p'ani pijida. Mãga p'anadai k'awa p'anadairã mágá miadak'ãri, k'awaa wãpata choodait'ee. ⁴ Mágá choodak'ãri, k'awaapata Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'ipari mãik'aapa waapiara ijãapata ewari cherude iru k'ira wãree unudait'ee. ⁵ K'awa p'ani ma ewate irua tachi k'ura-e pait'ee, ichi Jaure pëida perã tachi ome ba chemerã. Mãgipa tachi t'ãride k'awapipari Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bi.

⁶ Naaweda tachia p'ek'au k'achia p'oyaa oo amaada-e paji tachi k'iradoopa. Maperã Ak'õrepa ewari aba jirit'eraji Cristo piumerã k'achia beerã pari. ⁷ Eperã jip'aapa mãga oo-e pak'aji awaraa pari. ¿K'aita chãara t'ãri k'achia-idaa bi pari piuk'ajima? Piu-e pak'aji pia oopataarã pari pijida. Piuk'ajisk'a eperã t'ãri pia bi pari. ⁸ Mamãda Tachi Ak'õrepa ak'ipiji ichiata tachi audú k'inia iru bi, Cristo pëik'ãri piumerã p'ek'au k'achia oopataarã pari.

⁹ Ichia mãga ooda perã tachi-it'ee, ijãapata Cristo waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa ijãapataarã p'ek'au k'achia wëe papipari ichi k'irapite. Ma awara k'awapata Cristo k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi miapi-e pait'ee ichi ewari waibia ewate. ¹⁰ Naaweda tachi jida Tachi Ak'õre k'ira unuamaa iru p'anapataarãk'a p'anajida, o k'achiade p'anapachida perã. Mamãda Cristo piuda k'aurepa tachi pari, Tachi Ak'õrepa ichi t'ãri auk'a bijji tachi t'ãri ome. Ma awara Cristo piup'eda chok'ai p'irabaida perã, irã audupiarã tachi k'aripapari ichi ode wãrutade, mãik'aapa mágá k'aripapariit'ee tachi wãrutamaa ichi truadee. ¹¹ Tachi Waibia Jesucristopa tachi mágá k'aripapari perã, irã tachi t'ãri auk'a p'anapata Tachi Ak'õre ome. Maperãpi tachi t'ãri o-ia p'anapata.

Adán badak'ãriipa Cristo parumaa

¹² Adanpa oodade k'isidáma. Chi naapema eperãpa naapiara p'ek'au k'achia ooji, oo-e pada perã Tachi Ak'õrepa jaradak'a. Piuji ma k'achia ooda k'aurepa. Ma k'achia oodak'ãriipa jômaweda ichideepa uchiadap'edaarãpa p'ek'au k'achia oo p'aneejida. Mágá Adanpa naapiara k'achia ooda k'aurepa, maadamãiipa eperãarã piupata. ¹³ Mãga paji Ak'õrepa ichi ũraa p'ãpii naaweda Moisémaa. Ma ũraa p'ãpida k'awada-e p'anapachida mĩda, eperãarãpa pariatua p'ek'au k'achia oopachida Tachi Ak'õre k'irapite. Mamãda Tachi Ak'õrepa ãchi miapi-e paji ãchia ne-inaa k'achia oopatap'edaa k'aurepa. ¹⁴ Jip'a piujida Adanpa ne-inaa k'achia ooda k'aurepa, auk'a ooda-e paji mĩda irua oodak'a. Irã k'isidáma Adanpa oodade mãik'aapa Cristo, chi cheit'ee bada apatapa oodade.

¹⁵ Tachi Ak'õrepa eperãarã chupiria k'awaada mãik'aapa pia ooda Cristo k'aurepa, Adanpa oodak'a bi-e. Adanpa ooda k'aurepa na p'ek'au eujãdepemaarã jômaweda piupata mãik'aapa pia-ee p'anapata Tachi Ak'õre k'irapite. Mãga p'anapata mĩda Ak'õre k'irapite mãik'aapa p'ek'au k'achia oopata mĩda, Cristode ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa eperãarã chupiria k'awaapari mãik'aapa arãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapipari. Mágá Cristopa ooda k'aurepa Ak'õrepa ma eperãarã p'ek'au k'achia wëe ak'ipari. ¹⁶ Ma awara Adanpa

k'achia ooda k'aurepa Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã pia ak'i-e paji mãik'aapa ma k'aurepa ãra atuapiit'ee paji. Jõdee Cristopa pia ooda k'aurepa Tachi Ak'õrepa na eujãdepemaarã pia ak'ipari irude ijãadak'ãri. ¹⁷ Ma et'ewa jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'ani Adanpa ooda k'aurepa na p'ek'au eujãdepemaarã piupata. Mamĩda ma k'ãyaara Jesucristopa ooda pipiara bi. Ma k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripapari, p'ek'au k'achia wẽe ichita p'anapataadamerã iru truade, ãrapa irude ijãapata perã.

¹⁸ Ichiaba Adanpa k'achia ooda k'aurepa, jõmaweda atuadait'ee paji. Jõdee Jesucristopa pia ooda k'aurepa jõmaweda p'ek'au k'achia wẽe p'anadai Tachi Ak'õre k'ĩrapite mãik'aapa iru truadee wãdai. ¹⁹ Mãpa jaradai eperã abaapa oo-e pada perã Ak'õrepa jaradak'a, eperãarã chok'araarãpa p'ek'au k'achia oo p'aneejida. Jõdee chi apemapa ooda perã Ak'õrepa jaradak'a, eperãarã chok'ara p'ek'au k'achia wẽe p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

²⁰ Tachi Ak'õrepa ichi ũraa Moisémaa p'ãpiji ak'ipiit'ee eperãarãmaa ãchia ne-inaa k'achia oopata. Ma ũraa k'awaadak'ãri, audupiara k'achia oopachida. Mamĩda Tachi Ak'õrepa mãgee eperãarã audú k'inia iru bada perã, ãchi ma o k'achiadeepa k'aripa ataji. ²¹ Waide Tachi Ak'õrepa mãgá k'aripa-e bak'ãri, tachi eperãarã piudap'eda, atuapachida tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamĩda Tachi Ak'õrepa tachi p'ek'au k'achia oopataarã k'aripak'ãri Jesucristo k'aurepa, p'ek'au k'achia wẽe p'aneejida iru k'ĩrapite mãik'aapa iru ode p'aneejida. Ma ode p'anadak'ãri, tachi k'ap'ia piuruta pijida, Ak'õre truade p'ananadait'ee.

6

Cristodeerãpa p'ek'au k'achia oodaamaa p'anapata

¹ Parãdepemapa iidii: “Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapataarã p'ek'au k'achia wẽe ak'i bi pirã, ¿p'ek'au k'achia waapiara oodaipia bi-ek'ã, mãgá Ak'õrepa waapiara tachi pia ak'imerã?” ² ¡Mãga-e! Cristode ijãadak'ãri, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'aji. Mãga bita, ¿sãga waapiara p'ek'au k'achia oodaima? ³ ¿K'awada-e p'anik'ã? Jesucristode ijãadak'ãri, poro choopijida ak'ipidait'ee iru ome araa p'ani. Mãgá araa p'anadairã iru ome, iru piuk'ãri tachi p'ek'au k'achia wẽepapiit'ee, tachi jida auk'a piu pik'ajida. ⁴ Ma awara tachi ijãapataarãpa poro choopidak'ãri mãgá ak'ipidait'ee tachi piu pik'adap'edaa Cristo ome, jaradai tachi auk'a ia pik'ajida iru ome. Ichiaba jaradai Tachi Ak'õre Waibiapa tachi auk'a p'irabai pik'apiji iru p'irabaipidak'a, mãgá awara p'anapataadamerã irua k'inia bik'a.

⁵ Cristo ome araa p'ani k'aurepa, tachi auk'a piu pik'ajida pirã iru ome, mãgara auk'a p'irabaidait'ee mãik'aapa iru ome p'ek'au k'achia wẽe p'anapataadait'ee, irua k'inia bik'a.

⁶ K'awa p'ani Cristode ijãadai naaweda p'ek'au k'achia ooyaa p'anapachida. Mamĩda ijãadak'ãri mãik'aapa araa p'aneedak'ãri iru ome, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia kurusode piu pik'aji iru k'ap'ia ome. Mãgá uchijida ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, waa tachimaa k'achia oopinaamerã. ⁷ Tachi eperã k'ap'ia piuk'ãri, ne-inaa waa tachimaa oopi-e pai, pia wa k'achia. Mãga pik'a tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ak'ãri Cristo k'ap'ia ome, ne-inaa k'achia waa tachimaa oopi-e pai. ⁸ Tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia mãgá piu pik'ada perã Cristo k'ap'ia ome, ijãa p'ani Cristopa tachi k'aripait'ee p'anapataadamerã irua k'inia bik'a, auk'a p'irabai pik'adap'edaa perã iru ome. ⁹ Tachi ijãapataarãpa k'awa p'ani Cristo piup'eda chok'ai p'irabaida perã, waa piu-e pait'ee. ¹⁰ Piuda apai piuji p'ek'au k'achia jõmaweda wẽepapiit'ee. Ma piudak'ãriipa ichita chok'ai bapari ooit'ee Ak'õrepa oopi bik'a. ¹¹ Parã ichiaba mãgá p'anapataadaipia bi, parã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ada perã Jesucristo k'ap'ia ome. Mapa ichita iididaipia bi Jesucristomaa, irua parã k'aripamerã oodait'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Mãgá ne-inaa k'achia oo amaadaipi.

¹² Oonáati ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi k'inia bik'a parãmaa. Mãgá k'aurepa ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo oopata. Mamĩda ma k'ap'ia jõit'ee. ¹³ Ne-inaa

k'achia oopináati pāchi juamaa, b̄ir̄imaa, it'aimaa, taumaa. J̄ip'a pāchi k'ap'ia b̄iti Tachi Ak'ōre jua ek'ari, irua ne-inaa pia oopimerā ma k'ap'iamaa. P'anapatáati k'ap'ia chiwidi iru p'anik'a, parā auk'a p'irabai pik'adap'edaa perā Cristo ome, iru k'ap'ia chiwidi p'irabaik'āri. ¹⁴ Māga ooruta p̄irā, waa p'ana k'iniada-e pait'ee pāchia p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari. Cristopa parā uchiapidak'a Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda jua ek'ariipa, auk'a uchiapii ma k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa. Māgá Tachi Ak'ōrepa parā k'aripa k'inia bi, parā k'inia iru bapari perā.

Pi, k'ai esclavo

¹⁵ Parādepemapa jarai: “Māgara, Cristopa ooda k'aurepa it'aa wādait'ee p̄irā, oonaadāma Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Oodāma tachia oo k'iniata.” ¡Māga-e! ¹⁶ ¿K'awada-e p'anik'ā esclavopa oopari chiparipa oopi bik'a? Ne-inaa k'achia oopiru p̄irā, k'achia oopari māik'aapa k'achiade baaipari. Māga pik'a bi parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari p'anadak'āri. Jōdee ma esclavo chiparipa chi esclavomaa ne-inaa pia oopiru p̄irā, pia oopari māik'aapa chiparipa k'achia wēe ak'ipari. Māga pik'a bi Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anadak'āri. Pi ¿k'ai esclavoma; p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia esclavo wa Tachi Ak'ōre esclavo? ¹⁷ Mia gracias jarapari Tachi Ak'ōremaa, írá irua oopiparik'a oo k'inia p'anadairā pāchi t'āriipa. Māga oo k'inia p'ani Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida Cristode ūridap'edaa perā iru mimiapataarā it'aideepa māik'aapa írude ijāadap'edaa perā. ¹⁸ Māgá uchijida ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa māik'aapa Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'aneejida. ¹⁹ (Nāgí jarateerude mia “esclavo” jara bi parāpa pipiara k'awaadamerā k'āata mia jara k'inia bi.) Naaweda pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari esclavoorāk'a p'anapachida. Mamīda írá pāchi k'ap'iamaa oopidaipia bi ne-inaa pia k'íra t'ādoo, Tachi Ak'ōrepa k'iniata, ma-it'ee Ak'ōrepa parā awara bida perā.

²⁰ Parā at'āri pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari esclavoorāk'a p'anadak'āri, ūridamaa p'anapachida Ak'ōrepa oopi k'inia bada parāmaa. J̄ip'a oo k'inia p'anapachida k'achia beerāpa oopatak'a. ²¹ ¿K'āare piata atajidama māga p'anadap'edaa pari? Māga p'anadap'edaa paara pāchi piurutamaa, atuak'ajida k'achia beerā atuapatak'a. Ma awara írá ijāapata perā, k'íra nejasia p'ani k'ísiadak'āri ma k'achia oopatap'edaade. ²² Mamīda Tachi Ak'ōrepa parā ichideerā papiji māik'aapa parā uchija ataji ma p'ek'au k'achia jua ek'ariipa, waa esclavoorāk'a p'ananaadamerā. Ichia parā māgá awara bida perā, ichia k'inia bik'a p'anapataadai māik'aapa it'aa wādai pāchi jai-idaadak'āri. ²³ Wāara p'ek'au k'achia oopataarā piudak'āri, atuadait'ee. Mamīda Cristode ijāapataarā it'aa wādait'ee māik'aapa ichita p'anapataadait'ee Tachi Waibia Jesucristo ome, Tachi Ak'ōrepa māga k'inia bairā.

7

Chonaarāwedapema ūraa māik'aapa Cristode ijāapataarā

¹ Ípemaarā Cristo k'aurepa, parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ūraa p'āpida. K'awa p'ani tachi ma ūraa jua ek'ari p'anapata chok'ai p'ani misa. ² K'ísiadāma nāgide. Tachi Ak'ōre Ūraade jara bi wērapa awaraa imik'íra j̄iriik'araa bi, ichi imik'íra chok'ai bi misa. Mamīda chi imik'íra jai-idaak'āri, chi wēra uchiai māgí ūraa jara bi jua ek'ariipa. Awaraa imik'íra atai. ³ Pia jarait'eera, chi imik'íra chok'ai bide, araa beeru p̄irā awaraa imik'íra ome, p'ek'au oo bi Tachi Ak'ōre k'írapite. Mamīda chi k'ima jai-idaap'eda, awaraa ome araa paru p̄irā, p'ek'au oo-e bi Tachi Ak'ōre k'írapite.

⁴ Māga pik'a bi parā ome, michi ípemaarā Cristo k'aurepa. Parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia kurusode piu pik'ak'āri Cristo k'ap'ia ome, Moisepa p'āda ūraa jara bideepa uchijida. Parāpa Cristode ijāadak'āri, araa p'aneejida iru ome, ichideerā p'aneedamerā māik'aapa oodamerā irua oopi bik'a. ⁵ Araa p'anadai naaweda Cristo ome, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia ne-inaa k'achia k'íra t'ādoo oopipachi tachimaa, oo k'inia

bada perã Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bi eperãarãpa oonaadamerã. Mãga oopida perã, Tachi Ak'õrepa tachi atuapiit'ee paji. ⁶ Mamĩda Cristode ijãadak'ãri mãik'aapa ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'ak'ãri Cristo ome, tachi uchijida ma ũraa jara bi jua ek'ariipa oodait'ee Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Naaweda ma ũraa tachi chipari pik'a baji. Mamĩda Cristo ome araa p'aneedak'ãri, Tachi Ak'õre Jaure tachi chipari beeji p'anapataadamerã Ak'õrepa k'inia bik'a.

Chonaarãwedapema ũraa mãik'aapa tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia

⁷ Mãgã Tachi Ak'õre Jaure tachi chipari beeji pirã, ¿jaradaik'ã, Tachi Ak'õrepa ũraa p'ãpida k'achia bi? ¡Mãga-e! Ma ũraa wẽ-e pada paara, mia k'awa-e pak'aji k'ãare net'aata k'achia bi Ak'õre k'ĩrapite. Ma ũraade jara-e pada paara:

‘Chĩara net'aa k'ĩanãaji’,

(Ex 20.17)

mia k'ĩsia-e pak'aji chĩara net'aa k'ĩait'ee. ⁸ Mamĩda tachia Ak'õre Ũraa p'ãda iru p'ani. Maperã mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa waapiara mĩmaa chĩara net'aa k'ĩapipari, mãgĩpa oopi k'inia bairã ma ũraade jara bi eperãarãpa oonaadamerã. Ma ũraa wẽ-e pada paara, ¿sãga oopik'ajima ma ũraade jara bi oonaadamerã? ¡Maarepida oopi-e pak'aji! ⁹ Mia ma ũraade jara bi waide k'awa-e bak'ãri, k'ĩsia p'ua wẽe bapachi Ak'õre k'ĩrapite. Mamĩda ma ũraa k'awaadak'ãriipa k'ĩsia p'ua beeji, k'awada perã chĩara net'aa k'ĩa bi k'aurepa mi atuait'ee. ¹⁰ Ak'õrepa ma ũraa p'ãpiji ak'ĩpiit'ee sãga iru ode t'ĩudai. Mamĩda mia ma ũraa ooi'araa bida adade ook'ãri, iru ode t'ĩu k'ãyaara, o k'achiade t'ĩuji. ¹¹ Mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa mi k'ũrat'aaji. Oopii k'ãyaara Ak'õrepa Ũraa p'ãpidade jara bik'a, oopiji ma ũraade jara bi oonaadamerã, mãgã mi atuapiit'ee.

¹² Tachi Ak'õrepa Moisemaa ũraa p'ãpida pia bi, ichia ũraa jarada chaa. Mia mãga jara bi ma ũraa uchiada perã Tachi Ak'õre t'ãri pia bideepa. Iru k'achia wẽe bapari. Mapa ma ũraa k'aurepa Ak'õrepa ak'ii eperãarãpa oopata k'awaait'ee pia wa k'achia.

¹³ Mãga pirã, ¿jaraik'ã Tachi Ak'õre Ũraa k'aurepa mi atua baji? ¡Mãga-e! Mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa mi atuapiji oopik'ãri Ak'õre Ũraa pia jara bi eperãarãpa oonaadamerã. Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru baji ichi ũraa k'aurepa mia k'awaamerã wãara mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia audú k'achia bi.

¹⁴ Tachia k'awa p'ani Ak'õre Ũraa jõmaweda uchijaji ichi Jauredeepa. Mamĩda mia p'oyaa oo-e ma ũraade jara bik'a, mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia mi chiparik'a bairã. Mãgĩpa mĩmaa ichita k'achia oopipari. ¹⁵ K'awa-e sãgap'eda oopari mãgĩpa oopi bik'a. Mia oo-e wãara michi t'ãriipa oo k'inia bik'a. Ma k'ãyaara oopari ne-inaa mia oomaa bi. ¹⁶ Mãga ook'ãri, ak'ipi bi Tachi Ak'õre Ũraade wãarata jara bi. ¹⁷ Oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a. Mamĩda mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa ne-inaa k'achia mĩmaa oopipari. ¹⁸ K'awa bi na p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaade pia wẽ-e, michi k'ĩradoopa pia p'oyaa oo-e bairã, mãga oo k'inia bi mĩda. ¹⁹ Oo-e ne-inaa pia, mia oo k'inia bi. Jĩp'a oopari ne-inaa k'achia, mia oo k'inia-e bi. ²⁰ Mãga oopari perã, k'awa bi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa mĩmaa mãga oopipari.

²¹ Ne-inaa pia oo k'inia bak'ãri Ak'õrepa oopi k'inia bik'a, ma p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa mãga oopi k'inia-e. ²² Mi t'ãri o-ĩa bi Tachi Ak'õre Ũraa k'awa bairã. T'ãriipa oo k'inia bapari made jara bik'a. ²³ Mamĩda mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia presok'a bi. Mãgĩ chõo pik'a bi michi t'ãri ome, at'ãri mi chipari ba k'inia bairã.

²⁴ ¿Sãgapi ooma? ¡Mi chupĩria chi! ¿K'aipa mi k'aripa ataima na p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa? Mãgĩpa mi waya o k'achiade t'ĩupi k'inia bi. ²⁵ ¡Mamĩda mia gracias jarapari Tachi Ak'õremaa, Tachi Waibia, Jesucristopata, mi k'aripa atada perã mi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa! Michi t'ãriipa oo k'inia bi Ak'õre ũraade jara bik'a. Mamĩda mi k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa at'ãri k'achia oopi k'inia bi.

8

Sāga p'anapata Tachi Ak'õre Jaure ome

¹ Ma jōma jara aupadade k'ĩsiadak'āri, tachia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Jesucristo ome araa p'aniirā atuapi-e pait'ee. ² Cristode wāara ijāadak'āri, Tachi Ak'õre Jaure ba chepari tachi ome. Iruata tachi uchiapipari tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, ma k'aurepa atuanaadamerā. ³ Tachi Ak'õre Ũraa Moisemaa p'āpidapa eperāarā p'oyaa k'aripa ata-e paji, eperāarāpa p'oyaa ooda-e p'anadairā ma ũraade jara bik'a, āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ari p'ani misa. Mapa Tachi Ak'õrepa ichi Warra pēiji eperā jīp'aak'a bapariimerā māik'aapa piumerā tachi pari, tachia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpapiit'ee. Māgapi Cristopa tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'oyaa. ⁴ Māga ooji tachi ijāapataarā p'anapataadamerā Ak'õre Ũraa p'ādade jara bik'a. Māgá p'anadai oodak'āri Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopii k'āyaara.

⁵ Chi oo k'inia p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi bik'a, māga oopata jiripata perā āchia oo k'inia p'ani aupai. Mamīda chi oo k'inia p'anapataarāpa Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, māga oopata jiripata perā Tachi Ak'õrepa k'inia bi. ⁶ Ma awara chi oo k'inia p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi bik'a o k'achia jiripata. Māgá atuadait'ee. Mamīda chi oo k'inia p'anapataarāpa Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, k'āiwee p'anapata Ak'õre k'īrapite, iru ode p'anadairā māik'aapa it'aa wādait'ee perā. ⁷ Māgee oo k'inia p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi bik'a Tachi Ak'õre k'īra unuamaa iru p'anapata. Mapa oo k'iniadak'aa iru ũraa p'ādade jara bik'a. Wāara māgá p'oyaa oodak'aa, Ak'õre Jaure wēe p'anadairā. ⁸ Ma awara ne-inaa wē-e māgee eperāarāpa oodai Tachi Ak'õrepa āchi pia ak'imerā.

⁹ Jōdee Ak'õre Jaure pāchi t'āride baparida a p'ani. Māga pirā, parāpa oo k'inia p'anapataadaipia bi iru Jaurepa oopi bik'a. Tachia k'awa p'ani Cristo Jaure wēe beerā Cristodeerā-e. ¹⁰ Mamīda Cristo pāchi t'āride bapari pirā, parā jaure ichita chok'ai bapariit'ee. Maperā parā k'ap'ia piudaruta pijida p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Cristo k'aurepa Tachi Ak'õrepa parā p'ek'au k'achia wēe ak'ipari. ¹¹ Ma awara Tachi Ak'õre Jaure pāchi t'āride bapari pirā, parā jai-idaadak'āri, irua parā k'ap'ia chok'ai p'irabaipiit'ee ichita p'anapataadamerā. Māga k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa māga ooda perā Cristo ome, iru piup'eda p'irabaipik'āri.

¹² Māpai ipemaarā, Tachi Ak'õrepa tachi Cristode ijāapataarā māgá k'aripapari perā ichi Jaure k'ap'ia, p'anapataadaipia bi iru Jaurepa p'anapi bik'a. Irā tachi ijāapataarā Cristo jua ek'ari p'anapata. Māga bita ¿sāga oodaima tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi bik'a? ¹³ Parā p'anaruta pirā māgí p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'anapi k'inia bik'a, atuadait'ee. Mamīda māgipa oopi bik'a oo amaaruta pirā māik'aapa Ak'õre Jauremaa oopiruta pirā irua oopi bik'a, parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'oyaadait'ee māik'aapa Ak'õre truade p'ananadait'ee.

¹⁴ Jōmaweda Tachi Ak'õre Jaurepa p'anapi bik'a p'anapataarā Tachi Ak'õre warrarā. ¹⁵ Cristode ijāadak'āri, Tachi Ak'õrepa ichi Jaure pēi-e paji parā p'era p'anapataadamerā esclavoorāk'a, irua parā miapii jīak'aapa. Jīp'a pēiji ichi warrarā padamerā. Maperāpi Tachi Ak'õremaa it'aa t'īdak'āri, jarapata: “¡Abbá! ¡Mi Ak'õre!” ¹⁶ Māga jaradai Ak'õre Jaurepa tachi t'ārimaa k'awapipari perā wāara Tachi Ak'õre warrarā. ¹⁷ Māgá Tachi Ak'õre warrarā p'anadairā, iru p'anadait'ee jōmaweda irua k'ĩsia iru bi ichideerā-it'ee it'ari p'ananadak'āri. Ne-inaa iru p'anadait'ee iru Warra Cristopa iru bik'a. Iru na eujāde bi misa, ijāadak'aa beerāpa iru jiripachida miapidait'ee. Māgá tachi auk'a jiripata. Mapa it'ari panadak'āri, Tachi Ak'õrepa tachi Cristok'a papiit'ee, auk'a iru k'īra wāreede p'anapataadamerā.

Tachi Ak'õre k'īra wāree unudait'ee

18 Michi t'āride mia nāga k'awa bi. Na p'ek'au eujāde p'ani misa, tachi mak'iaara miada-e p'ani k'īsiadak'āri jōma Tachi Ak'ōrepa tachimaa unupii't'ee ichi k'īra wāree eujāde. 19 Na p'ek'au eujāde māgá mia jōni jida, o-īa ni p'ani iru ewari waibia ewate. Jōma ne-inaa Tachi Ak'ōrepa ooda jida nīmaa bi irua ak'ipimerā ichi warrarā Cristo cheru ewaride. 20 Chi naapema eperāpa oo-e pak'āri Tachi Ak'ōrepa jaradak'a, k'achiade baaiji. Maperā Ak'ōrepa ichia ooda jōmaweda auk'a k'achiade baaipiji, ma ne-inaa Ak'ōrepa ooda māga k'inia-e baji mīda. 21 Mamīda írā ma ooda jōmaweda nīmaa bi ma ewari cherude ma k'achia baaidadeepa auk'a uchiat'ee perā Tachi Ak'ōre warrarā ome. Iru warrarā waa piuda-e pait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōre k'īra wāree eujāde p'ananadait'ee. 22 K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ooda jōmaweda at'āri mia nībi, wēra mia nībaparik'a ichi warra ewaa t'oit'ee pak'āri. 23 Tachi ijāapataarā jida mia chitooni na p'ek'au eujāde p'ani misa, ne-inaa pipiara bi iru p'ani mīda, Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bidepema teit'ee Cristode ijāapataarāmaa. Māgí iru Jaure. Māgá iru Jaure tachi ome iru p'ani mīda, tachi t'āride k'īsia paraa p'anapata na p'ek'au eujāde p'ani misa. Auk'a o-īa nipata Tachi Ak'ōrepa tachi k'ap'ia chiwidi p'irabaipimerā māik'aapa it'ari tachi ichi warrarāk'a p'anapimerā. 24 Ichia tachi o k'achiadeepa k'aripa atadak'āriipa, k'awajida ewari cherude wāara māgá k'ap'ia chiwidide p'anapataadait'ee iru k'īra wāree truade. Ma k'ap'ia chiwidi iru p'anadap'edaa paara, nida-e pak'ajida k'ap'ia chiwidi iru p'anadait'ee. 25 Mamīda wāara ijāa p'ani pirā ma k'ap'ia chiwidi iru p'anadait'ee, waide unuda-e p'ani mīda, choodait'ee tuchia ni p'anide.

26 Māgá choodai Tachi Ak'ōre Jaurepa tachi k'aripapari perā, audú k'īsia paraa p'anadak'āri maa-e pirā tachi t'āride juatau wēe pik'a p'anadak'āri. Māga p'anide tachi k'īradoopa p'oyaa it'aa t'ida-e pak'āri Ak'ōremaa, iru Jaurepa enenee nībi tachi pari iyapaa bidepai, pedee wēe. 27 Māpai Tachi Ak'ōrepa tachi ijāapataarā t'āride iru bi k'awapari perā, ūripari ichi Jaurepa jara k'inia bi tachi k'ap'ia pari. Ichi Jaurepa ichita iidipari irua k'inia bik'a.

28 Mapa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa pia uchiapiit'ee jōmaweda ne-inaa p'asaru ichi k'inia iru p'anirāmaa. Māga ooit'ee ichiata māirā jirida perā Cristode ijāadamerā. 29 Eperāarā ooi naaweda, Tachi Ak'ōrepa k'awaji māirāpa iru k'inia iru p'anadait'ee. Mapa k'īsia iru baji māirā ichi warra jīak'a papiit'ee. Cristo chi Warra naapema paji. Maap'eda irude ijāapataarā iru ipemaarāk'a p'aneejida. 30 Pia jarait'eera, naaweda Tachi Ak'ōrepa k'awaji eperāarā ūk'uruurāpa iru k'inia iru p'anadait'ee. Mapa māirā jiripari Cristode ijāadamerā. Māpai, ijāadak'āri, irua āchi p'ek'au k'achia wēe ak'ipari ichi warra Cristo ak'iparik'a. Maperāpi āra p'anapiit'ee ichi trua k'īra wāree bide.

Cristode ijāapata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa tachi k'inia iru bapari

31 K'īsiadak'āri jōmaweda Tachi Ak'ōrepa ooparide tachi ijāapataarā k'aripait'ee, ¿k'āata waa jaradaima? Tachi Ak'ōrepa tachi māgá k'aripapari pirā, ¿k'aipa tachi k'achia ooima? 32 Tachi Ak'ōrepa wāak'a-e paji pirā ichi Warra piupik'āri tachi pari, audupiara wāak'a-e pait'ee ne-inaa awaraa ichia jara bi teit'ee tachi Cristode ijāapataarāmaa. 33 ¿K'aipa Tachi Ak'ōrepa jirit'eradaarā imiateeima, irua āra pia-ee ak'imerā? Tachi Ak'ōrepata tachi p'ek'au k'achia wēe ak'ipari Cristopa ooda k'aurepa. 34 Māga-e pirā, ¿k'aipa Cristode ijāapataarā atuapiima? Jesucristo piuji māik'aapa chok'ai p'irabaiji tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Maap'eda it'ari Tachi Ak'ōre juaraare banaji chupiria iidit'ee Ak'ōremaa tachi pari. 35 Māga-e pirā, ¿k'aipa tachi āyaa ataima Cristo juadeepa, irua tachi k'inia-ee iru bamerā? Māgá āyaa wāda-e pai nepirade baairuta pijida maa-e pirā audú k'īsia jōni pijida maa-e pirā awaraarāpa tachi k'achia ooruta pijida Cristode ijāapata perā maa-e pirā jarrapisia jōni pijida maa-e pirā p'aru wēe p'ani k'aurepa chupiria chitooni pijida maa-e pirā awaraarāpa tachi jiriruta pijida miapidait'ee wa peedait'ee. ¡Ne-inaa apidaapa tachi āyaa wāpida-e Cristo juadeepa! 36 Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Ak’õre, taipa pi k’inia iru p’anapata perã, k’achia beerãpa tai ip’ii jiripata peedait’ee. Oveja peepataarãpa oveja iru p’anapatak’a ateedak’ãri peedait’ee, mãga pik’a mãgee k’achia beerãpa tai iru p’ani.’ *(Sal 44.22)*

³⁷ K’achia beerãpa tachi ijãapataarã at’ãri mãgã iru p’ani mĩda, tachia ne-inaa jõmaade ãchi p’oyaapata, tachi k’inia iru baparipa k’aripapari perã. ³⁸ Cristopa tachi mãgã k’inia iru bapari perã, michi t’ãripa mia nãga ijãa bi. ãyaa wãda-e iru juadeepa piuruta pijida maa-e pirã mia jõni pijida na eujãde p’ani misa. Cristo juadeepa tachi ãyaa wãpida-e pai angeleerãpa, netuaraarãpa, na p’ek’au eujãdepemaarã waibiãrãpa pida. Apidaapa mãgã wãpida-e pai ne-inaa irapema wa t’ëepema ewari cherude. ³⁹ It’ipiara wãruta pijida pajãde maa-e pirã edupiara wãruta pijida eujã ek’ari maa-e pirã t’imipiara wãruta pijida na p’ek’au eujãde, ãyaa wãda-e pai iru juadeepa. Mia mãga jara bi wẽ-e perã ne-inaa tachi ãyaa wãpiit’ee Tachi Ak’õre juadeepa Tachi Waibia, Jesucristopa, tachi k’inia iru bapari perã.

9

Tachi Ak’õrepa Israel pidaarã jirit’erada

¹ Mi Cristode ijãadak’ãriipa, araa bi iru ome. Tachi Ak’õre Jaurepa k’awapipari mia wãarata jararu. Ma awara michi t’ãripa ichiaba k’awa bi seewa jara-e nãga jarak’ãri. ² Mi audú t’ãri p’ua nĩbi michi auk’aarã, judiorãpa Cristode ijãadak’aa perã. ³ Piara bak’aji Cristopa mi yiarã iru bada paara, michi auk’aarã atuadai k’ãyaara. ⁴ ãra Israeldeepa uchijida. Chonaarãweda Tachi Ak’õrepa ãra jirit’eraji ichideerã p’aneedamerã. Mãga ichi warrarãk’a p’aneejida. Iru bapachi ãra chonaarã t’ãide. Mãga nide iru k’ãra wãree unujida. ãra chonaarãmaa jaraji ichia ooit’ee Abrahamdeepa uchiadap’edaarã k’ap’ia pari. Ichi ãraa p’ãpiji ãra chonaarãmaa mãik’aapa mãirãdepema ãk’uru awara biji mimi-adamerã ichi-it’ee. Jaraji ãra chonaarãmaa sãga it’aa iidipataadaipia bi. ãra chonaarãmaa jarada chok’ara jaraji ãra pia ak’i bapariit’ee mãik’aapa eperã pëit’ee ãra k’aripade. ⁵ ãra uchijida tai chonaarã Abrahamdeepa, Isaacdeepa, Jacobdeepa. Maap’eda Tachi Ak’õre Waibia Jesucristo, chi ne-inaa jõmaweda ak’ipari t’ok’ãri eperã k’ap’iade, ãchi auk’aa paji, ichiaba ma chonaarãdeepa uchiada perã. ¡Maperã ichita gracias jaradãma irumaa! ¡Amén!

⁶ Mãgara ¿k’ãata jaraima? ¿Tachi Ak’õrepa oo-e pajik’ã ichia ooit’eeda adak’a Israel pidaarã ome? ¡Mãga ooji! Mamĩda ichi-it’ee jõmaweda Israeldeepa uchiadap’edaarã wãara Israel pidaarã-e. ⁷ Ichiaba ichi-it’ee jõmaweda Abrahamdeepa uchiadap’edaarã wãara Abraham warrarã-e. Tachi Ak’õre ãraa p’ãdade jara bi:

‘Mia Isaacdeepa uchiadait’eerã pia ak’iit’ee, pi mide ijãapari perã.’ *(Gn 21.12)*

⁸ Ak’õrepa mãga jarada perã, k’awa p’ani iru-it’ee Isaacdeepa uchiadap’edaarã aupai Abraham warrarã, Abrahampa awaraa warrarã ooji mĩda. Tachi Ak’õrepa Isaacdeepa uchiadap’edaarã mãga ak’ipachi, ãra uchiadap’edaa perã irua Abrahammaa jarada k’aurepa. ⁹ Tachi Ak’õrepa mãgaji Abrahammaa:

‘Añomaa mi waya cheit’ee mãik’aapa Sarapa warra t’oit’ee.’ *(Gn 18.10)*

¹⁰ Ma awara ai t’ëepai tai judiorã chonaa Isaacpa me-iso ooji chi wãra Rebeca ome.

¹¹ Mamĩda ma me-iso t’odai naaweda, Tachi Ak’õrepa k’ãsia iru baji aba jirit’erait’ee mãik’aapa waibiara papiit’ee chi apema k’ãyaara. Ak’õrepa mãga ooji ma warrarãpa waide ne-inaa pia wa k’achia ooda-e p’anajida mĩda. Mãga ook’ãri, k’awapiji ichiata eperã jirit’erapari oomerã ichia oopi bik’a. ¹² Jirit’era-e ma eperãpa ne-inaa pia oopari perã. Jip’a jirit’erapari ichia k’inia bik’a. Mãga k’awa p’ani Ak’õrepa Rebecamaa nãga jarada perã:

‘Chi naapema chi t’ëepema jua ek’ari bait’ee.’ *(Gn 25.23)*

¹³ Tachi Ak’õre pedee jarapataarãpa p’ãdap’edaade ichiaba jara bi:

'Jacob jirit'eraji. Jōdee Esau unuamaa iru baji.'

(Mal 1.2-3)

¹⁴ Māgara ¿k'āata jaradaima? ¿Tachi Ak'ōrepa pia oo-e bik'ā, aba pipiara ak'ipari perā chi apema k'āyaara? ¡Māga-e! ¹⁵ Mia māga jara bi Tachi Ak'ōrepa Moisemaa nāga jarada perā:

'Mia chupiria k'awaait'ee mia chupiria k'awaa k'inia bīrā. Pia ak'it'ee mia pia ak'i k'inia bīrā.'

(Ex 33.19)

¹⁶ Māga jarada perā, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa eperāarā jirit'erapari k'aripait'ee, ichia āchi chupiria k'awaa k'inia bairā. Jirit'era-e āchia māga k'inia p'anadairā maa-e pirā ne-inaa pia wa k'achia oo p'anadairā. ¹⁷ Ichiaba Ak'ōrepa ichi ūraa p'ādade jaraji Egiptodepemaarā poro waibia Faraonmaa:

'Mia pi rey papiji māik'aapa pi k'īrapite ooji ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga ooji mia pi nepirade baaipida k'aurepa, na p'ek'au eujādepemaarāpa k'awaadamērā Mita, jōmaarā Ak'ōre Waibia.'

(Ex 9.16)

¹⁸ Māga jarada perā, k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa chupiria k'awaapari ichia chupiria k'awaa k'inia bīrā māik'aapa k'īri k'isuapipari ichia māgá oopi k'inia bīrāmaa.

¹⁹ Mamīda parādepemapa mimaa iidii: "Māga pirā, ¿sāgap'eda Tachi Ak'ōrepa k'īri k'isua p'anīrā miapiit'eema? ¿Iru k'aurepa māgá p'anapata-ek'ā?" ²⁰ Mia ma iidida nāga p'anaut'ee. Pi na p'ek'au eujādepema. Māga bita, ¿Tachi Ak'ōrepa ne-inaa oopari iidiipia bik'ā?

'Ma awara pi, Ak'ōrepa ooda, iidiipia bik'ā: "¿Sāap'eda mi nāgá oojima?"'

(Is 29.16; 45.9)

²¹ K'īsīaji nāgide. Chok'o k'aparipa ichi yooro p'e iru bidee chok'o k'īra t'ādoo k'apari, ichia k'inia bik'a. Ma yoorodee k'ai chok'o pi-ia fiestadee ateeit'ee māik'aapa ai yoorodee k'ai chok'o jīp'aa teeda iru bait'ee.

²² Tachi Ak'ōrepa māga pik'a oopari na p'ek'au eujādepemaarā ome. Ichia k'īsia iru bi mīda p'ek'au k'achia ooyaa p'anīrā jōpiit'ee, choopari āra ome ichi ewari waibia ewate paru misa. Māgá choo k'inia bi pirā, ¿k'āata jaradaima? ²³ Māgá chooru pirā k'īsia iru bada perā eperāarāmaa ichi k'īra wāree unupit'ee, ¿k'āata jaradaima? Irua māga ooji tachi chupiria k'awaak'āri māik'aapa tachi k'ap'ia ichi k'īra wāree unupik'āri awaraarāmaa. ²⁴ Tachi Ak'ōrepa tachita jiriji judiorā t'āideepa māik'aapa judio-eerā t'āideepa, tachi jōmaweda auk'a Cristode ijāadamērā. ²⁵ K'awa p'ani Ak'ōrepa māga k'īsia iru baji, iru pedee jarapari Osemaa jarapida perā:

'Michi eperāarā-ee p'anadap'edaarā t'ījaradait'ee "michi eperāarā" māik'aapa eperāarā mia k'inia-e badaarā t'ījaradait'ee "eperāarā mia k'inia iru bīrā".'

(Os 2.23)

²⁶ Awara ai Ak'ōre Ūraa p'ādade Oseapa ichiaba jaraji:

'Mia eperāarāmaa jara badamāi: "parā michi p'uuru pidaarā-e", māgīrāmāi āchideepa uchiadap'edaarāmaa "Ak'ōre ichita chok'ai bapari warrarāda" adait'ee.'

(Os 1.10)

²⁷ Ma awara Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa jaraji:

'Israel pidaarā ipu tau nāusaak'a p'usa ide chok'ara p'ani mīda, Tachi Ak'ōrepa āra chok'ara-ee uchiapiit'ee k'achia beerā juadeepa. ²⁸ Taarā-e nide Tachi Ak'ōrepa eperāarā chok'ara jōpiit'ee.'

(Is 10.22-23)

²⁹ Mamīda ai naaweda Isaíapa ichiaba jara baji:

'Jōmaarā Ak'ōre Waibiaapa tachi warrarā chok'ara-ee p'anīrā k'aripa-e pada paara, k'iniik'ajida Sodoma pidaarāk'a māik'aapa Gomorra pidaarāk'a.'

(Is 1.9)

Judiorā Cristode ijāadaamaa p'anadap'edaa

³⁰ Tachia ¿k'āata k'awaadama k'īsiadak'āri Ak'ōrepa māga oodade Israel pidaarā ome? K'awa p'ani judio-eerāpa Tachi Ak'ōre jirida-e p'anajida. Mamīda írá p'ek'au k'achia wēe p'anapata Tachi Ak'ōre k'īrapite, Cristode ijāapata perā. ³¹ Jōdee Israel pidaarāpa Tachi Ak'ōre jiri p'anajida māik'aapa oo k'inia p'anajida iru ūraa p'ādade jara bik'a, irua āchi pia ak'imerā. Mamīda p'oyaa ooda-e paji jōmaweda ma ūraade jara bik'a. ³² ¿Sāgap'eda

māga p'anajida? Cristode ijāa p'aneedai k'āyaara Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'imerā, Ak'ōre Ūraa Moisemaa p'āpidak'a oo k'inia p'anapachida. Mamīda Ak'ōrepa Cristo pēiji ichi o ak'ipimerā. Mapa irude ijāa k'iniada-e pak'āri, ma o atuajida. ³³ Oojida Ak'ōrepa jaradak'a chonaarāweda ichi ūraa p'ādade:

'Judiorā t'āide Sión p'uurude mia eperā māu pipiara bik'a papiit'ee. Ara eperā t'ūtuparik'a māumaa, māga pik'a eperāarā chok'ara t'ūti pik'adait'ee ma māu pipiara bi k'aurepa. Mamīda chi irude ijāa bi t'āri o-īa bapariit'ee Ak'ōre k'īrapite.' (Is 8.14; 28.16)

10

¹ Ipemaarā Cristo k'aurepa, t'āriipa mia k'inia bi judiorāpa Cristode ijāadamerā. It'aa t'īpari Tachi Ak'ōremaa āra chupiria k'awaamerā, māgá o k'achiadeepa uchiadamerā.

² Michi taupa unu bi ārapa Ak'ōre net'aa k'awa k'inia p'ani. Mamīda wāara iru k'awadak'aa. ³ K'awa k'iniadak'aa Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe beepipari. K'īsiapata ne-inaa pia oo p'anipa Tachi Ak'ōrepa āchi pia ak'it'ee. Maperā Cristode ijāa k'iniada-e. ⁴ Mamīda Cristopata ichideerā uchiapipari Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi jua ek'ariipa, oopataadamerā irua jara bik'a. Maperā Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā p'ek'au k'achia wēe ak'ipari.

⁵ Moisepa p'ādade jara bi:

'Eperāpa ook'āri jōmaweda Ak'ōre Ūraade jara bik'a, ichita bapariit'ee ma ūraade jara bik'a.' (Lv 18.5)

⁶ Mamīda p'ek'au k'achia wēe beerā Cristode ijāa p'ani k'aurepa, māgīrāpa auk'a jaradai Moisepa jaradak'a Tachi Ak'ōre k'awa k'inia p'anadap'edaarāmaa:

'K'īsianáati pāchi t'āridepai: “¿K'aita wāima Ak'ōre eujādee irua k'inia bi k'awaade?” ’ (Dt 30.12)

(pia jarait'eera, Cristo chemerā Ak'ōre eujādeepa.) ⁷ Maa-e pirā:

'“¿K'aita piudap'edaarāmaa wāima Ak'ōrepa k'inia bi k'awaade?” ’ (Dt 30.13)

(pia jarait'eera, Cristo chemerā iru idap'edaamāiipa.) ⁸ Māga k'īsiadai k'āyaara, jaradaipia bi Ak'ōre Ūraade jara bik'a:

'Nāgaweda Tachi Ak'ōrepa jara pēida k'awa p'ani, māgí pāchi it'aideepa jarapata perā māik'aapa pāchi t'āride k'awapata perā.' (Dt 30.14)

Māgí pedee Moisepa p'ādadepemak'a ichiaba taipa jarateepata jōmaarāmaa: t'āriipa Cristode ijāapataadamerā. ⁹ Eperāpa jara bi pirā: “Jesucristo Michi Waibia” māik'aapa t'āriipa wāara ijāa bi pirā Tachi Ak'ōrepa Cristo chok'ai p'irabaipiji, Tachi Ak'ōrepa ma eperā wāpiit'ee ichi truadee. ¹⁰ T'āriipa Cristode wāara ijāadak'āri, p'ek'au k'achia wēe p'aneepata Ak'ōre k'īrapite. Ma awara tachi it'aideepa jaradak'āri, “Jesucristo Michi Waibia”, ak'ipipata irua tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji.

¹¹ K'irāpāti Ak'ōre Ūraa p'ādade ichiaba jara bi:

'Eperā Cristode ijāa bi k'īra pia-ee ba-e pait'ee Ak'ōre k'īrapite.' (Is 28.16)

¹² Māga jara bairā k'awa p'ani judiorā, judio-eerā ome auk'a p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite, Cristode ijāadak'āri. Iruta Jōmaarā Waibia. Auk'a k'aripapari chi chupiria iidirutaarā ichimaa, āchi auk'a k'inia iru bapari perā. ¹³ Maperā k'awa p'ani na Ak'ōre Ūraa wāarata jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa ichimaa chupiria iidirutaarā k'aripa atait'eeda aji, atuanaadamerā.' (Jl 2.32)

¹⁴ Mamīda ¿sāga chupiria iididaima, irude ijāada-e p'ani pirā? Ichiaba ¿sāga irude ijāadaima, irua ooda āchi-it'ee ūrida-e p'ani pirā? Ma awara ¿sāga ūridaima irua ooda āchi-it'ee, eperāpa māga jara-e pirā āchimaa? ¹⁵ Māgí eperā, ¿sāga wāima jarateede, awaraarāpa iru pēida-e p'ani pirā? Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Eperãarã o-ĩadapata awaraarãpa pedee pia ãchimaã jara chedak'ãri.’ (Is 52.7)

¹⁶ Mamĩda jõmaarãpa ũri k'iniada-e p'ani, Ak'õre pedee pia jara chedak'ãri. Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiãpa p'ãdade jara bairã:

‘Tachi Ak'õre, ¿k'aipa ijãajima aji, taipa jarateedap'edaa?’ (Is 53.1)

¹⁷ Ma jõma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'ani eperãarãpa ũridak'ãri Cristopa ooda ãchi-it'ee, mãgapi irude ijãapata.

¹⁸ Mãga pĩrã, ¿sãgap'eda judiorãpa ijãada-e paji? ¿Ūrida-e pajik'ã Cristopa ooda ãchi-it'ee? ¿Ūrijidapi! Ak'õre Ūraa p'ãdade jara bi:

‘Tachi Ak'õrepa ooda jarateepachida jõmaarãmaa; na p'ek'au eujãdepema t'imĩ beerãmaa paara k'awapijida irua ooda.’ (Sal 19.4)

¹⁹ Mãga pĩrã, waya iidiit'ee: ¿sãgap'eda ijãada-e pajima? ¿K'awada-e pajik'ã ãchia ũridap'edaa? ¿K'awajidapi! Naapiara mia k'irãpapi k'inia bi Moisepa p'ãdade jara bi:

‘Tachi Ak'õrepa nãga jara bi ichi eperãarãmaa: Mia parã k'ĩra unuamaa iru p'anapiit'ee michi eperãarã-eerãmaa, ãra mide ijãa k'inia p'anadairã. Ma awara parã k'ĩraupiit'ee mãgĩrã ome, chi parãpa k'ĩsiapata k'ĩsia k'awa-ee beerã.’ (Dt 32.21)

²⁰ Ichiaba Isaiãpa p'ãdade jĩp'a jara bi:

‘Mi jirida-e p'anadap'edaarãpa mi unujida. Mia unupiji mi k'awa k'iniada-eerãmaa.’ (Is 65.1)

²¹ Jõdee Israel pidaarã ãpíte jara bi:

‘Ichita mia Israel pidaarã k'aripa k'inia baji. Mamĩda ãchia oodaamaa p'anapachida mia jara bik'a, mide ijãa k'iniada-e p'anadap'edaa perã.’ (Is 65.2)

11

Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã jirit'erada

¹ Israel pidaarã mãgã p'anadap'edaa perã, ¿Tachi Ak'õrepa ichi eperãarã yiarã iru bik'ã? ¿Mãga-e! ¿Mita Israel pida, Abrahamdeepa uchiada, Benjamín èreerãdepema! Tachi Ak'õrepa mi yiarã-e bi. ² Irua Israel pidaarã naaweda jirit'eraji ichi eperãarã papiit'ee. ¿ĩrã sãga ãchi yiarã iru baima? ¿K'irãpa p'ani-ek'ã Ak'õre Ūraa p'ãdade jara bi iru pedee jarapari Elías it'aideepa? Israel pidaarã ãpíte mãgipa Tachi Ak'õremaa jaraji:

³ ‘Ak'õre, tai poro waibiarãpa pi pedee jarapataarã peepachida. Ichiaba pia altar oopida ãrik'oojida. Mi aupai pide ijãapari mãik'aapa ãrã mi jida jiri p'ani peedait'ee.’ (1 R 19.10, 14)

⁴ Mamĩda Tachi Ak'õrepa Eliamaa p'anauji:

‘Mi jua ek'ari eperãarã siete mil iru bi, at'ãri mimaa aupai it'aa t'ĩpata. Pík'a, ãra jida bedabaidak'aa jã ne-inaa juapa ooda Baal k'ĩrapite.’ (1 R 19.18)

⁵ Tachi Ak'õrepa ichi eperãarã ũk'uru ichi jua ek'ari iru badak'a Elías na p'ek'au eujãde bak'ãri, auk'a ãrapema Cristode ijãa p'anĩrã jirit'eraji ichi jua ek'ari iru bapariit'ee. Mãga oopari ãchi k'inia iru bapari perã. ⁶ Maperãpi ma ijãapataarã jirit'eraji. Eperãarã jirit'erada paara ãchia ne-inaa oopata k'aurepa, ãchia Tachi Ak'õremaa jirit'erapik'ajida ma ne-inaa oo p'ani pari. Mamĩda mãga-e. Irua ãchi jirit'erapari ãchi k'inia iru bapari perã.

⁷ Mãgara ¿k'ãata k'ĩsiadaima Israelde? Jõmaweda Israel pidaarãpa unuda-e paji ãchia jiridap'edaa. Jiripachida Tachi Ak'õrepa ãchi pia ak'imerã, p'ek'au k'achia wõe. Mamĩda ũk'urupai, chi Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã Cristode ijãadamerã, wãara mãga p'anejida iru k'ĩrapite. Jõdee chi apemaarã k'ĩri k'isua p'aneepachida. ⁸ Mapa Ak'õre Ūraa p'ãdade jara bi:

‘Tachi Ak'õrãpata ãchi t'ãri chaareepiji. Tau iru p'anajida mãda, unuda-e paji Tachi Ak'õrepa ãchimaã unupida. Ichiaba k'ĩri iru p'anajida mãda, ũrida-e paji Tachi Ak'õrepa ãchimaã jarapida. At'ãri mãga p'anapata.’ (Dt 29.4)

⁹ Ichiaba Ak'õre Ūraa p'ãdade Rey David it'aideepa jara bi:

'Ak'õre Waibia, pi eperãarãpa k'ĩsiapata Ak'õre ewari ia p'anipapai pia ãchi pia ak'ipariit'ee. Mãga k'ĩsia p'anadairã, taawa pia ãchi k'achiade baapii mãik'aapa miapii. ¹⁰ Ichita ne-inaa oopata pi-it'ee ãchia k'ĩsia p'anik'a, pia wãara oopi k'inia bi k'ãyaara. Maperã taawa pia ãchi tau p'ãriu pik'apii ununaadamerã pia oo bi mãik'aapa ãchi eburuk'uk'ua pik'adaidamerã ãchia ne-inaa k'achia oopata k'aurepa.' (Sal 69.22-23)

Tachi Ak'õrepa judio-eerã k'aripada

¹¹ Waya iidit'ee: ¿Tachi Ak'õrepa ichi eperãarã yiarã iru bik'ã? ¡Mãga-e! Wãara ijãada-e pada perã Tachi Ak'õrepa k'inia badak'a, k'achiade baaijida. Mamãda ãchia mãgã ijãada-e pada k'aurepa judio-eerã Cristode ijãa p'aneejida mãik'aapa Ak'õre ode t'ũjida. Ak'õrepa mãgã judio-eerã o k'achiadeepa k'aripa ataji. Mãga ooji judiorãpa mãirã ijãa p'ani unudak'ãri, auk'a Cristode ijãadamerã mãik'aapa ichi ode t'ũdamerã. ¹² Judiorã Cristode ijãadaamaa p'anadap'edaa perã, na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'awaadai Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa judio-eerãpa iru p'anadai jõma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi Cristode ijãapataarã-it'ee. Judiorãpa auk'a Cristode ijãadak'ãri, ijãapataarã jõmaweda audupiara o-ia p'anadait'ee.

¹³ Írã parã judio-eerãmaa ne-inaa jarait'ee. Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji parã judio-eerãmaa jarateemerã irua pedee pia jara pëida Cristode. Mi o-ia bi ma-it'ee Ak'õrepa mi jirit'erada perã. ¹⁴ Na mimia oo bipa Tachi Ak'õre-it'ee, k'inia bi michi auk'arãpa parã ijãapata unudak'ãri, auk'a Cristode ijãadamerã mãik'aapa Ak'õre ode t'ũdamerã. ¹⁵ Mamãda Cristode ijãada-e p'anadap'edaa perã, na p'ek'au eujãdepemaarã awaraarãpa irude ijãadai mãik'aapa t'ãri auk'a p'anapataadai Tachi Ak'õre ome. Tachi Ak'õrepa ma judiorã at'ãri p'oyaa pia ak'i-e, mãga ijãada-e p'anadairã. Mamãda ijãadak'ãripi, Ak'õrepa ãchi pia ak'ipariit'ee. Ak'õrepa chok'ai p'irabaipidaarãk'a p'anadait'ee.

¹⁶ K'ĩsiadáma nãgide. Judiorãpa trigo naapiara ewadak'ãri, mãgã awara bipata aidee masa oodap'eda, pan oodait'ee Tachi Ak'õre-it'ee. Mamãda Ak'õrepa trigo jõmaweda waripipari perã, wãara ma masa jõmaweda ichi-it'ee. Mãga pik'a Tachi Ak'õrepa judiorã chonaarãwedapema Abraham awara biji ichi-it'ee, Abrahampa ijãa bada perã irua jarada. Mamãda wãara Abrahamdeepa uchiadap'edaarã jõmaweda ichi-it'ee, mãga ijãadak'ãri.

¹⁷ Abraham pak'uru k'arrak'a bi judiorã-it'ee. Mamãda olivo biri uupataarãpa chi jua t'iap'epatak'a ma pak'uru pipiara chaumerã, mãga pik'a Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã ùk'uru t'iap'e pik'aji, Cristode ijãadaamaa p'anadap'edaa perã. Mãpai pak'uru ak'ipataarãpa ma pak'uru jua t'iap'edap'edaamã awaraa pak'uru jua t'i bipatak'a mãgee jida chaumerã, mãga pik'a Tachi Ak'õrepa parã judio-eerã t'i pik'a biji judiorã k'ãyaara, Cristode ijãapata perã. ¹⁸ Tachi Ak'õrepa parã judio-eerã ome mãgã ooji mĩda, k'ĩsiadaik'araa bi parã pipiara p'ani judiorã k'ãyaara. Æra parã naaweda ma pak'uru k'arradepema juak'a p'anajida. Ma pak'uru k'arrak'a bi chok'ai-e bi parã, chi jua t'i pik'a bida k'aurepa. Parã chok'ai p'ani ma pak'uru k'arrak'a bi k'aurepa. Judiorã k'aurepata parãpa Tachi Ak'õre k'awa p'ani.

¹⁹ Parãdepemapa jarai: "Mamãda Tachi Ak'õrepa mi t'i pik'a biji ma k'arrak'a bide judiorã k'ãyaara." ²⁰ Pia bi. Mamãda k'irãpãji Ak'õrepa ma judiorã t'iap'e pik'aji Cristode ijãadaamaa p'anadap'edaa perã. Pi Cristode ijãapari perãta, t'i pik'a biji. Audua bai k'ãyaara, jip'a Tachi Ak'õre waaweeipia bi. ²¹ Tachi Ak'õrepa ichi eperãarã t'iap'e pik'aji pirã Cristode ijãadaamaa p'anadap'edaa perã, audupiara parã t'iap'e pik'ait'ee ijãa amaadaruta pirã. ²² Tachi Ak'õre t'ãri pia bapari Cristode ijãapataarã ome. Mamãda Cristode ijãadaamaa p'anãrã pia ak'i-e. Maperã pi ijãa beeru pirã, t'ãri pia bapariit'ee pi ome. Mamãda ijãa amaaru pirã, waa pia ak'i-e. Pi t'iap'e pik'ait'ee ijãadak'aa beerã ome ooparik'a. ²³ Jõdee, naaweda Cristode ijãadaamaa p'anadap'edaarãpa ijãaruta pirã, Tachi

Ak'õrepa ãchi pia ak'it'ee Cristodeerã ak'iparik'a. Æra waya t'i pik'a biit'ee ãra naaweda p'anadap'edaak'a. Måga ooi Tachi Ak'õre-it'ee ne-inaa audú chaaree wē-e perã. ²⁴ Irua pi, judio-ee bita, o k'achiadeepa k'aripa ataru pirã Cristode ijãapari perã, audupãra judiorã mågá k'aripait'ee, Cristode ijãadak'ãri. Måga ooit'ee ãchi uchiadap'edaa perã irua eperã jirit'erada Abrahamdeepa.

Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã k'aripait'ee

²⁵ Æpemaarã Cristo k'aurepa, ãrá mia parã judio-eerãmaa ne-inaa awaraarãpa waide k'awadak'aa k'awapi k'inia bi, k'ĩsianaadamerã judiorã k'ãyaara pipãra p'ani. Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã ùk'uru k'ĩri k'isuapiji judio-eerãpa irua jara pëida pia ùridap'eda, Cristode ijãadamerã mãik'aapa Tachi Ak'õre ode t'ĩudamerã. Mamãda ichita mågá-e pait'ee. Jip'a mågá p'asait'ee ijãarutamaa jõma judio-eerã irua k'ĩsia iru bi ijãadamerã. ²⁶ Ma t'ẽpai, Israel pidaarã chok'ara auk'a Cristode ijãadait'ee mãik'aapa Ak'õrepa ãra o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, iru ùraa p'ãdade jara bik'a:

'Tachi K'aripapari uchiãit'ee Israel pidaarã t'ãideepa, Siõn p'uurudeepa. Jacobdeepa uchiadap'edaarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. ²⁷ Maapai mia jaradak'a Jacobmaa, ichideerã pia ooit'ee ãchi p'ek'au k'achia wẽpapik'ãri.' (Is

59.20-21)

²⁸ Parã judio-eerã k'aurepa ãrá Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã yiarã iru bi, ãchi ijãada-e p'anadairã irua pedee pia jara pëida Cristo k'ap'ia pari. Mamãda Ak'õrepa naaweda Israel pidaarã jirit'eraji. Mapa at'ãri ãchi k'inia iru bapari mãik'aapa pia ak'i bapari. Måga oopari mågá ooit'eeda ada perã ãchi chonaarãmaa. ²⁹ Tachi Ak'õrépata ichita oopari ichia jara bik'a. Mapa ichi eperãarã atabëi-e pait'ee. Ichita ãchi pia ak'i bapariit'ee ichia jaradak'a ãchi chonaarãmaa. ³⁰ Naaweda parã judio-eerãpa oodaamaa p'anapachida Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Mamãda judiorã Ak'õre Waibiapa ichi Warra pëidade ijãadaamaa p'anadap'edaa perã, Tachi Ak'õrepa parã judio-eerã chupãria k'awaaji. ³¹ Ærapema judiorã at'ãri oodaamaa p'anapata Ak'õrepa jara bik'a. Mamãda Tachi Ak'õrepa parã judio-eerã chupãria k'awaadak'a Cristode ijãadak'ãri, auk'a chupãria k'awaait'ee judiorã, mågá ijãadak'ãri. ³² Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã judiorã mãik'aapa judio-eerã ichiak'au biiji ãchia oo k'iniata oodamerã. Måga ooji ak'ipiit'ee ichia chupãria k'awaapari p'ek'au k'achia oopataarã, judiorã, judio-eerã paara.

Pedee pia jarada Tachi Ak'õrede

³³ ¡Wãara Tachi Ak'õre k'ĩsia k'awaa bapari! Jõmaweda pia oopari ichia ne-inaa jõma k'awapari perã. Tachi eperãarãpa k'awada-e irua k'ĩsia iru bi. Ichiaba k'awada-e sãgap'eda irua eperãarãmaa ne-inaa oopipari.

³⁴ ¿Ak'õre ùraa p'ãdade nãga jara bi-ek'ã? '¿K'aipa k'awaaima Tachi Ak'õre k'ĩsia mãik'aapa k'aipa iru ùraaima? Iruata ne-inaa jõma k'awapari.' (Is 40.13)

³⁵ '¿K'aipa ne-inaa teeima Tachi Ak'õremaa, irua jõdee ma pari ne-inaa awara teemerã?' (Job 41.11)

³⁶ Eperãpa mågá p'oyaa tee-e, Tachi Ak'õre juadeepa ne-inaa jõmaweda uchiapari perã. Ichiata ne-inaa jõmaweda ak'i bapari. Ne-inaa jõmaweda nãbi ichi-it'ee. Mapa ichita jaradaipia bi: "Ak'õre, ¡pi jõmaarã k'ãyaara waibiara bi! ¡Amén!"

12

Cristodeerã sãga p'anapataadaipia bi

¹ Æpemaarã, mia nãga ùraait'ee: Tachi Ak'õrepa eperãarã chupãria k'awaapari perã, at'ãri chok'ai p'ani misa, oopiti Tachi Ak'õremaa irua k'inia bik'a pi ome. Mågá pãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia p'oyaadai, p'anapataadait'ee Ak'õrepa k'inia bik'a. Ichiaba mågá ak'ipidai parãpa wãara Tachi Ak'õre k'inia iru p'ani. ² Oonãati na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa oopatak'a. Mãirãpa k'ĩsiapata ãchia oo k'inia p'anidepai. Parã jõdee,

k'ĩsiadaipia bi Ak'õrepa k'inia bik'a. Māgá k'awaadait'ee Ak'õrepa k'inia bi ne-inaa pia, k'achia wēe; ne-inaa irua pia ak'ipari.

³ Tachi Ak'õrepa mi pia ooji mi jirit'erak'āri parāmaa jarateemerā. Maperā mia ūraait'ee parādepema apidaapa k'ĩsianaadamerā: “Mi pipiara bi awaraarā k'āyaara”. Ma k'āyaara k'ĩra jīp'a jirīpia bi Ak'õrepa oopi k'inia bi māik'aapa t'āripa māga ooipia bi, it'aa iidi bi misa irua k'aripamerā. ⁴ Tachi k'ap'iade nāgee ne-inaa chok'ara iru bi; biiri t'iait'ee; jua ne-inaa jitait'ee; māgee ne-inaa. Ma chaachaa ne-inaa awara-awaraa oopari. Auk'a oodak'aa. ⁵ Māga pik'a bi tachi Cristode ijāapataarā. Tachi jōma araa p'ani iru ome. Mapa auk'a araa p'ani apemaarā ijāapataarā ome k'ap'ia apai bik'a.

⁶ Mamīda Tachi Ak'õrepa k'aripak'āri, ne-inaa awara-awaraa oopata, irua oopi k'inia bik'a tachi chaachaa.

Ichi ūraa jarapiru pirā tachidepema abaamaa, māgipa māga ooipia bi t'āripa, Ak'õremaa k'aripa iidi bi misa. ⁷ Awaraamaa ijāapataarā k'aripapiru pirā, māga ooipia bi. Awaraamaa jarateepiru pirā, ichiaba māga ooipia bi. ⁸ Awaraa k'ariparu pirā chīara t'āri o-īapiit'ee, māga ooipia bi. Awaraamaa p'arat'arapiru pirā, t'āri pia p'arat'a waibia teeipia bi chupiria beerā k'aripait'ee. Awaraamaa eperā waibia papiru pirā, pia ak'īpia bi ijāapataarā ichi jua ek'ari p'aniirā. Awaraa k'ariparu pirā chīara chupiria k'awaamerā, t'āri o-īa māga ooipia bi.

Cristode ijāapataarā chik'inia p'anapataadaipia bi

⁹ Awaraarā t'āri jīp'a k'inia iru p'anadaipia bi. Ne-inaa k'achia k'ĩra t'ādoo oodaik'araa bi. Māgee ne-inaa unuamaa iru p'anapatāati. Pia aupaita jiridaipia bi oodait'ee. ¹⁰ Chik'inia p'anapataadaipia bi, tachi ēreerā ome p'anapatak'a. Audua p'anadaik'araa bi. Ma k'āyaara awaraa ijāapataarā pipiara ak'idaipia bi tachi k'āyaara.

¹¹ K'oo-idaa p'anadaik'araa bi. T'āri oodaipia bi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Māgá oodait'ee Tachi Waibia Jesucristopa oopi k'inia bik'a.

¹² O-īa p'anadaipia bi ni p'ani misa Tachi Ak'õre eujādee wādait'ee. Choodaipia bi nepirade baaidak'āri. Ichita it'aa t'īpataadaipia bi Tachi Ak'õremaa.

¹³ Awaraa ijāapataarā chupiria k'awaadaipia bi māik'aapa ne-inaa wēe p'ani pirā, āramaa teedaipia bi. Awaraarā pāchi t'āide p'asia chedak'āri, t'āri pia auteebaidaipia bi. K'āidait'ee wēe p'ani pirā, pāchi tede k'āipīti.

Awaraarā ome k'āiwee p'anapataadaipia bi

¹⁴ Awaraarāpa parā jiridak'āri ne-inaa k'achia oodait'ee, it'aa iiditi Ak'õrepa āra chupiria k'awaamerā māik'aapa bendiciamerā. Iidināati Ak'õrepa āra maldiciamerā.

¹⁵ Awaraarā o-īa p'anadak'āri, auk'a o-īa p'anadaipia bi. Jōdee t'āri p'ua p'anadak'āri, auk'a jēdaipia bi.

¹⁶ T'āri auk'a p'anadaipia bi awaraa ijāapataarā ome. Jīp'a jiridaipia bi Ak'õrepa parāmaa oopi k'inia bi. K'ĩsiadaik'araa bi parā awaraarā k'āyaara pipiara p'ani. Auk'a k'õp'āyo meraadaipia bi chupiria beerā ome māik'aapa p'arat'ara beerā ome. Audua p'anadaik'araa bi.

¹⁷ Awaraarāpa parā k'achia oodak'āri, auk'a oonāati. Ichita ne-inaa pia óoti awaraarāpa unudamerā Cristo k'aurepa parāpa ne-inaa pia oopata. ¹⁸ Awaraarā nepira jiriyaa p'ani mīda, parā jōdee k'āiwee p'anapatāati chīara ome. ¹⁹ Īpemaarā k'iniarā, k'ĩra jō-ee p'ananaati. Ma k'āyaara ichiak'au bīti, Tachi Ak'õrepa ārapa oodap'edaa ak'imerā māik'aapa miapimerā ichia k'inia bik'a. Mia māga jara bi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bairā: 'Mia aupaita eperāarāpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Miata p'ek'au k'achia oopataarā miapiit'ee.'

(Dt 32.35)

²⁰ Awara āi ichiaba jara bi:

'Eperãpa pi k'ĩra unuamaa iru bi pĩrã, nãgá ooipia bi. Mãgí jarrapisia bak'ãri, nek'opíji mãik'aapa opisia bak'ãri, ne-inaa topíji. Mãgá ooru pĩrã, iru k'ĩra nejasiapiit'ee mãik'aapa irua pĩmaa k'achia oo k'inia bi oo-e pai.' (Pr 25.21-22)

²¹ K'ĩrak'aupai ne-inaa k'achia oodai. Ma k'ãyaara k'achia p'oyáati ne-inaa pia oo p'anipa.

13

Tachi poro waibiarãpa jara p'anik'a oodaipia bi

¹ Írá mia ũraait'ee parã jõmaarãpa pãchi poro waibiarã waaweedamerã. Oopataati charraarãpa jara p'anik'a. Mãga oodaipia bi Tachi Ak'õrepa pãchi waibiarã papida perã parã ak'idamerã. Tachi Ak'õrepata eperãarã poro waibiarã jõmaweda mãga papi-pari. ² Maperã ooda-e pĩrã ãrapa jara p'anik'a, ichiaba ooda-e pai Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi parãmaa. Ma awara ma charraarãpa parã miapidait'ee, mãga ooda-e pĩrã. ³ Tachi charraarãpa ne-inaa pia oopataarã p'erapida-e. Ne-inaa k'achia oopataarãta p'erapipata. Maperã k'ãiwee p'ana k'inia p'ani pĩrã charraarã ome, pia óoti. Mãgá ãrapa parã pia ak'ipataadait'ee. ⁴ Tachi Ak'õrepa ma charraarã biji parã k'aripadamerã k'achia beerã juadeepa. Mamĩda pia ne-inaa k'achia ooru pĩrã, wãara waaweedaipia bi, ma charraarãpa pi ome oodait'ee perã k'achia beerã ome oopatak'a. Áchi jua ek'ari p'anĩrã pëidait'ee pi atade. Ma-it'ee espada anipapata. Mãpai pi atadak'ãri, miapide ateedait'ee, mãga oopi k'inia bairã Tachi Ak'õrepa k'achia oopataarãmaa. ⁵ Maperã óoti pãchi poro waibiarãpa jara p'anik'a. Mãga oodaipia bi k'ĩsia p'ua wëe p'anadait'ee ãra k'ĩrapite mãik'aapa Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ichiaba mãga oodaipia bi ãrapa parã miapinaadamerã. ⁶ Parãpa impuesto p'aapataadaipia bi mãgí poro waibiarãmaa, ãra mimia oopata pari, Ak'õrepa mãirã mãgá bida perã parã k'aripadamerã. ⁷ Pãchi poro waibiarã jõmaweda waaweedaipia bi. Parãmaa impuesto p'aapiruta pĩrã, p'áati. Parãmaa ne-inaa aneedap'edaa pari awaraa eujãdeepa p'aapiruta pĩrã, ichiaba p'áati, aupedeeda-ee.

Cristode ijãapataarã chik'inia p'anapataadaipia bi

⁸ Tewe paraa p'ananaáati. Ma k'ãyaara, chik'inia p'anapataadaipia bi. Mãga p'anaruta pĩrã, oodait'ee Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a:

⁹ 'Miak'ãi p'anĩrã k'ãinaáati awaraarã ome; eperã peenáati; chĩara net'aa chianáati; chĩara te, wëra, mimiapataarã, ne-animal wa net'aa k'ĩanaáati.' (Ex 20.13-17)

Ũraa awaraa ichiaba paraa ak'ipiit'ee sãga p'anapataadaipia bi chĩara ome. Mamĩda ma jõmaweda uchiapata ũraa abaade:

'Awaraarã k'inia iru p'anapatáati, pãchi k'ap'ia k'inia iru p'anapatak'a.' (Lv 19.18)

Mãga ooruta pĩrã, oodait'ee jõma Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a. ¹⁰ Mãgá awaraarã k'inia iru p'anadak'ãri, maarepida ãramaa k'achia ooda-e. Maperãpi mãga oodak'ãri, oopata jõma Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a.

Ídaa pik'a bide p'anapataarã

¹¹ Ma jõma oo p'ani misa, k'irãpãti jõmasaa taarãru tachi Cristode ijãadap'edaadeepa. Írá naawedapema k'ãyaara k'ait'aara p'ani it'aa wãdait'ee. Maperã k'ãi pik'a p'ananaadãma. Ma k'ãyaara oodãma Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ¹² Na p'ek'au eujãde p'ani misa, tachi p'ãriu pik'a bide p'ani. Mamĩda taarã-ee Cristo waya chek'ãri, ewari chiwidi pik'a unudait'ee. Mapa oo amaadãma ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo, na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopata mãik'aapa soldaopa armadura jĩparik'a chõode wãi naaweda, mãga pik'a oodãma Cristopa oopi bik'a. ¹³ P'anadãma Ak'õre ídaa pik'a bide p'anapataarã p'anapatak'a, ne-inaa k'achia ooda-ee. Oonaadãma p'ãriu pik'a bide p'anapataarãpa oopatak'a. Áchi piudaipata it'uapa mãik'aapa pariatua pedee nipapata. Ichiaba pariatua wëraarã jiripata ai ome k'ãidait'ee. Ma awara chõo jiripata chĩara ome mãik'aapa net'aa k'aurepa chĩara

k'ĩra unuamaa iru p'anapata. ¹⁴ Parã, jōdee, Tachi Waibia Jesucristode ijāapata perã, p'anapatáati iru na p'ek'au eujāde badak'a. K'ĩsianáati parã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaa oo k'inia bide.

14

Awaraa ijāapataarã āpīte pedee k'achia jaradaik'araa bi

¹ Cristode ijāapari auk'a parāk'a ijāa-e bi pirã, pia ak'iti, awaraa ijāapataarã ak'ipatak'a. Ķirua mǎgá ijāa-e bipaa at'āri Ak'ōre Ūraa pia k'awa-e bairã? Mapa iru ome au-pedeedaik'araa bi. ² Abaapa ijāai chik'o k'ĩra t'ādo k'oipia bi. Jōdee chi pia k'awa-e bipa k'ĩsiai nechiarã k'oik'araa bi, ma k'aurepa Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'i-e pai ĵiak'aapa. ³ Maperã ma chik'o k'ĩra t'ādo k'oparipa pia-ee ak'ik'araa bi ma nechiarã k'ok'aa bi. Jōdee ma nechiarã k'ok'aa bipa k'achia pedeeik'araa bi chi apema āpīte. Mǎga oodaik'araa bi Tachi Ak'ōrepa āchi auk'a pia ak'ipari perã Cristode ijāa p'ani k'aurepa. ⁴ Ķ'āipa pi bijima chĩara mimiapari ak'imerã jarait'ee irua oopata pia wa k'achia? Mimia chiparipapai ichi jua ek'ari mimiapataarã mǎgá ak'ipia bi. Mǎga pik'a bi Cristo ichideerã ome. Tachi Waibia Cristopata ichideerãpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Ichiata ichideerãmaa ne-inaa pia oopipari.

⁵ Ne-inaa awaraa jarait'ee parãpa aide k'ĩsiadamerã. Ijāapari abaapa ijāai ewari abaiaipia bi apema k'āyaara. Jōdee awaraapa ijāai ewari chaa auk'a bi. Tachi ijāapataarã chaachaa ĵiridaipia bi tachi t'āride ijāa p'ani, k'awaadait'ee wāara mǎga ijāa p'ani wa mǎga-e. ⁶ Ma ewari abaiaiparipa apema k'āyaara, mǎga oopari Tachi Ak'ōre-it'ee. Ichiaba ma chik'o k'ĩra t'ādo k'oparipa mǎga oopari Tachi Ak'ōre-it'ee, gracias jarapari perã Ak'ōremaa ma chik'o k'ok'āri. Jōdee ma nechiarã k'ok'aa bipa auk'a mǎga oopari Tachi Ak'ōre-it'ee, ichiaba gracias jarapari perã Ak'ōremaa nek'ok'āri.

⁷ Tachi ijāapataarã apida ituaba p'anadak'aa tachia oo k'iniata oodait'ee. Ichiaba apida ituaba piudak'aa, ak'ipari wēe. ⁸ Chok'ai p'ani misa, p'anapata oodait'ee Cristopa oopi bik'a, irua tachi ak'ipari perã. Mamĩda jai-idaaruta piĵida, at'āri Cristopa tachi ak'ipari. Mapa jaradai tachi chok'ai p'ani misa, Cristo Tachi Waibia. Ichiaba jai-idaa p'ani misa, Cristo Tachi Waibia. ⁹ Ma-it'ee Cristo piuji mǎik'aapa chok'ai p'irabaiji, jōmaweda ijāapataarã Ak'ōre Waibia pait'ee; chi chok'ai p'anirã, jai-idaadap'edaarã paara.

¹⁰ Mǎga bita Ķsǎap'eda pia, Ak'ōre Ūraa pia k'awa-e bita, pedee k'achia pedee bima awaraa ijāapataarã āpīte? Maa-e pirã, Ķsǎap'eda pia, Ak'ōre Ūraa k'awa bita, pia-ee ak'iparima ma ijāapari pia k'awa-e bi? Tachi jōmaweda p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'ĩrapite Ak'ōre ewari waibia ewate. ¹¹ Mǎga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairã:

'Mi ichita chok'ai baparida a bi Tachi Ak'ōrepa. Eperã chaa bedabaidait'ee mi k'ĩrapite mǎik'aapa jaradait'ee: "Pita Jōmaarã Ak'ōre Waibia." ' *(Is 45.23)*

¹² Mapa k'awa p'ani tachi chaachaa panadait'ee Tachi Ak'ōre k'ĩrapite mǎik'aapa jaradait'ee tachia k'ĩsiadap'edaa, jaradap'edaa mǎik'aapa oodap'edaa na p'ek'au eujāde p'ani misa.

Ne-inaa k'achia oopináati awaraa ijāapataarãmaa

¹³ Maperã ak'inaadama awaraa ijāapataarãpa oopata pedee k'achia pedeedait'ee āra āpīte. Ma k'āyaara jōma óoti awaraa ijāapataarã pipiara ijāadamerã, mǎik'aapa oodamerã Cristopa oopi k'inia bik'a. ¹⁴ Mi jida araa bi Cristo ome. Ijāa bi chik'o k'ĩra t'ādo k'oipia bi, Ak'ōrepa ma chik'o k'oit'ee ooda perã. Mamĩda awaraapa ijāa bi pirã chik'o k'ĩra aba k'oik'araa bi, ichi-it'ee k'oik'araa bi. ¹⁵ Maperã k'ĩrak'aupai pi ĵipema Cristo k'aurepa t'āri p'uapii. Iru k'ĩrapite pia k'oru pirã ne-inaa irua k'ok'aa, iru t'āri ārii beei pi ome maa-e pirã Tachi Ak'ōre ome, Cristode ijāa amaadarumaa. Cristo ichiaba piuji ma eperã k'aripait'ee. Mapa chik'inia p'anapatáati. ¹⁶ K'ĩrak'aupai awaraarãpa pedee k'achia jaradai pia ne-inaa pia oopata āpīte, pia ijāa bairã chik'o k'ĩra t'ādo k'oipia bi. ¹⁷ Tachi Cristode ijāada-e p'ani

irua chik'o k'ĩra t'ãdoo k'opipari perã wa chik'o k'ĩra apai k'opipari perã. Ijãada-e ne-inaa topipari perã wa topik'aa perã. Jĩp'a tachi Cristode ijãapata mãik'aapa iru jua ek'ari p'anapata, iru Jaurepa k'aripak'ãri, oopataadai perã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a mãik'aapa k'ãiwee p'anapataadai perã. ¹⁸ Tachi Ak'õrepa pia ak'ipari mágá ijãa p'anĩrã, oo k'inia p'anadairã Cristopa oopi k'inia bik'a. Mãga oodak'ãri, k'achia ooda-e p'ani. Mapa ãra ik'aawa p'anĩrãpa ichiaba ãra pia ak'ipata.

¹⁹ Maperã ne-inaa pia oodãma k'ãiwee p'anapataadait'ee awaraa ijãapataarã ome. Chik'aripa p'anadãma, tachi jõmaweda pĩpiara Cristode ijãadait'ee. ²⁰ K'ĩrak'aupai awaraarã t'ãri ãriipii Tachi Ak'õre ome, parãpa ne-inaa k'opata k'aurepa. K'irãpãti Tachi Ak'õrepa chik'o jõmaweda ooji k'odamerã. Mamĩda pia chik'o k'ĩra t'ãdoo k'o bĩpa awaraa ijãapari k'achiade baaipiru pĩrã, Tachi Ak'õre k'ĩrapite ne-inaa k'achia oomaa bi. ²¹ Piara bi chik'o k'ĩra t'ãdoo k'o-e pait'ee maa-e pĩrã ne-inaa k'ĩra t'ãdoo to-e pait'ee maa-e pĩrã ne-inaa awaraa oo-e pait'ee, ma k'aurepa k'achiade baaipii k'ãyaara pi ipema Cristo k'aurepa.

²² Maperã pia ijãa bi pĩrã chik'o k'ĩra t'ãdoo k'oipia bi, mágá ijãa béeji pĩchi t'ãridepai. Mãpai awaraa ijãapari mágá ijãa-e bi ome nipak'ãri, jaraik'araa bi pĩchi t'ãride iru bi. Tachi Ak'õrepa k'awa bi ne-inaa jõma pia ijãa bi pĩchi t'ãride. Chi mágá oo p'anĩrã o-ĩa p'ani Ak'õre k'ĩrapite, k'ĩsia p'ua-ee. ²³ Mamĩda pia ijãa bi pĩrã chik'o k'ĩra aba k'oik'araa bi, k'ĩsia p'uadarii ma chik'o k'ok'ãri. Mágá k'ĩsia p'uadaik'ãri, ne-inaa k'achia oomaa bi Ak'õre k'ĩrapite ma chik'o k'oru pĩrã. Mapa mia ũraapari ijãaparipa k'awa-e bi pĩrã ne-inaa ooi wa oo-e pai, ooi'araa bi, ichi t'ãriipa ijãarumaa oopia bi.

15

Tachia k'aripadaipia bi Tachi Ak'õre Ũraa pia k'awada-e beerã

¹ Tachi Ak'õre Ũraa pia k'awaa beerãpa choodaipia bi Ak'õre Ũraa pia k'awada-e beerã ome ne-inaa awara ijãadak'ãri. Tachia oo k'iniata oodai k'ãyaara, oodaipia bi ãrapa k'inia p'anik'a. ² Mágá ooruta pĩrã, ãchi t'ãri ãriipida-e pait'ee. Jĩp'a ãchi k'aripadait'ee waapiara k'awaadamerã Cristopa ãchimaa oopi k'inia bi. ³ Oodaipia bi Cristopa oodak'a. Ne-inaa oo-e paji irua mágá oo k'inia bada perã. Jĩp'a oopachi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, nepĩrade baaipachi mĩda mágá ooda k'aurepa. Choopachi Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a: 'Ak'õre, k'achia beerãpa ik'achia jaradap'edaak'a pi ãpĩte, auk'a mĩmaa jarajida, mia ooda perã pia oopidak'a.' (Sal 61.1b)

⁴ Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa ichi ũraa p'ãpiji, ma k'aurepa tachi ĩrapemaarãpa irua jara pẽida k'awaadamerã. Mágá k'awaa wãdak'ãri, t'ãri o-ĩ-ĩadaipata tachia ijãa p'anide, choo k'awaa wãpata nepĩrade p'anide mãik'aapa nipata Ak'õrepa tachi k'aripamerã ichi ũraade jara bik'a.

⁵ Mia it'aa iidi bi Ak'õrepa parã mágá k'aripamerã mãik'aapa choopimerã nepĩrade jõnide. Ichiaba iidi bi irua parã k'aripamerã t'ãri a-ba p'anapataadamerã apemaarã ijãapataarã ome, Jesucristopa mágá oopi k'inia bairã. ⁶ Mágá t'ãri a-ba p'anadak'ãri, otau aba pik'a parã jõmaweda o-ĩa it'aa t'ĩpataadait'ee mãik'aapa k'aripataadait'ee. Mágá ak'ipidait'ee wãara ijãa p'ani Tachi Waibia Jesucristo Ak'õrede.

⁷ Maperã awaraa ijãapataarã pia ak'ĩti, Cristopa parã pia ak'iparik'a. Cristopa mágá ooda perã na eujãde bi misa, awaraarãpa pia jarapachida Tachi Ak'õre ãpĩte. Auk'a pia jaradai iru ãpĩte, parãpa mágá oo p'ani pĩrã. ⁸ Tachi Ak'õrepa Cristo pẽiji tai judiorã k'aripade, ichia jaradak'a tai chonaarãmaa. Mágá ooji ak'ipiit'ee wãara ichia oopari ichia jara bik'a. ⁹ Ichiaba Ak'õrepa Cristo pẽiji ak'ipiit'ee ichia judio-eerã auk'a k'aripa k'inia bi. Ichia ãchi mágá chupiria k'awaa bapari perã, judio-eerã auk'a irumaa it'aa t'ĩ k'inia p'ani, iru ũraa p'ãdade jara bik'a:

‘Maperã awaraa eujãdepemaarã t'ãide mi it'aa t'íit'ee mǎik'aapa pĩmaa k'ariit'ee.’ (2 S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰ Awara ãi Ak'õre Ūraa p'ãdade ichiaba jara bi:

‘Awaraa eujãdepemaarã, o-ĩa it'aa t'íiti Tachi Ak'õre eperãarã ome.’ (Dt 32.43)

¹¹ Awara ãi ichiaba jara bi:

‘Parã jõmaarã eujãdepemaarã, it'aa t'íiti mǎik'aapa k'aríti Tachi Waibiamaa.’ (Sal 117.1)

¹² Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaiapa p'ãdade ichiaba jara bi:

‘Eperã uchiat'ee Jesedeepa. Mǎgí jõmaarã ak'ipari pait'ee. Israel pidaarã-eerãpa pida ijãadait'ee irua ãchi k'aripait'ee atuanaadamerã.’ (Is 11.10)

¹³ Mía it'aa iidi bi parã pari auk'a ijãadamerã. Mǎgá ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa parã o-ĩa p'anapiit'ee mǎik'aapa k'ãiwee p'anapiit'ee. Iidi bi Tachi Ak'õre Jaurepa parãmaa k'awaapimerã Ak'õrepa k'ĩsia iru bi Cristodeerã-it'ee, t'ãri o-ĩa ni p'anadamerã irumaa wãrutamaa.

Pablo judio-eerã ome mimiada

¹⁴ Ipemaarã, mia k'awa bi parã Cristode wãara ijãa p'ani. Ne-inaa pia oopata awaraarã k'aripadait'ee. Ak'õre net'aa pia k'awapata mǎik'aapa ūraa para bapari, chik'aripa p'ani misa. ¹⁵ Mǎga p'anapata mĩda, na p'ãdade mia ne-inaa ūk'uru jĩp'a jaraji Tachi Ak'õrepa jarapidak'a. Mǎgá jaraji parãpa k'irãpadamerã Ak'õrepa ichideerãmaa oopi k'inia bi. Ma-it'eepi Ak'õrepa mi jirit'eraji, mi chupiria k'awaap'eda. ¹⁶ Mi jirit'eraji judio-eerãmaa jarateenamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Ma-it'ee mi Jesucristo mimiapari papiji. P'aareerã awara bidak'a iru mimia oopataadamerã, mǎga pik'a mi awara bijji iru pedee pia jara pẽida Cristode jarateepariimerã judio-eerãmaa. Mía mǎga jarateepari ãrapa ijãadak'ãri, primisiak'a p'aneedamerã Tachi Ak'õre-it'ee mǎik'aapa irua ãra pia ak'ipariimerã Cristode ijãapata k'aurepa. Mǎgapĩ ichi Jaurepa ãra ichideerã papiit'ee.

¹⁷ Mi mǎgá mimiapari perã Tachi Ak'õre-it'ee, o-ĩa jara bi Cristopa oomaa bi michi k'ap'ia pari. ¹⁸ Ne-inaa ooda michi k'ĩradoopa jara-e. Jesucristopa mimaa oopi bi Tachi Ak'õre Jaure k'ap'ia pari jarait'ee; mimaa ne-inaa jarapiru mǎik'aapa ne-inaa oopiru judio-eerã ijãadamerã. ¹⁹ Ærapa mǎgá ijãajida, unudak'ãri Tachi Ak'õre Jaurepa mimaa oopi bi ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mǎpai iru Jaurepa mi t'imí wãpiji judio-eerãmaa jarateenamerã. Jerusalén p'uurudeepa Iliria eujãde parumaa, p'uuru bee chaa mia Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jaratee nipapachi, Ak'õrepa mimaa oopidak'a. ²⁰ Mǎgá mia jaratee k'inia bi. Wã k'inia bi Cristo at'ãri k'awada-e p'anĩrãmaa, jarateede irua ooda eperãarã k'aripait'ee. Eperãpa te chiwidi ook'ãri, oo-e awaraapa te biiri suda ĩri. Mǎga pik'a mia jaratee k'inia-e Cristopa ooda chi ūridap'edaarãmaa awaraa jarateepari it'aideepa. ²¹ Jĩp'a mia jaratee k'inia bi k'awada-e p'anĩrãmaa, ãra p'anadamerã Ak'õre Ūraa p'ãdade jara bik'a:

‘Waide irua ooda ūrida-e p'anĩrãpa iru unudait'ee mǎik'aapa waide irude ūrida-e p'anĩrãpa iru k'awaadait'ee.’ (Is 52.15)

Pablo wã k'inia bada Romadepema ijãapataarã ak'ide (1 Co 16.5-9)

²² Mi mǎgá t'imí wãpari perã awaraarãmaa jarateede, waide p'oyaa wã-e paji parã ak'ide, ichita wã k'inia baji mĩda. ²³ Mamĩda ĩrá, waa wẽ-e perã na tode at'ãri Cristopa ooda ūrida-ee mǎik'aapa año chok'ara paru mi wãit'ee bada parã ak'ide, ĩrá wãit'ee. ²⁴ Españadee wãk'ãri, parãmãi wiibaiit'ee. Parãpa mi k'ariparuta pirã, jãma panait'ee, p'asia nipap'eda parã t'ãide. O-ĩa bi parã unuit'ee perã, mak'iaara p'oyaa taarã ba-e mĩda parã ome. ²⁵ Mamĩda wãi naaweda parã ak'ide, mi wãit'ee Jerusalén p'uurudee. P'arat'a ateeit'ee ijãapataarã mama p'anĩrãmaa. ²⁶ Mǎga ooit'ee Macedonia eujãdepema mǎik'aapa Acaya eujãdepema ijãapataarãpa k'aripa k'inia p'anadairã Jerusalendepema ijãapataarã

chupiria chitoonirã. Ma-it'ee p'arat'a p'ejida tee pëidait'ee mi ome. ²⁷ Judio-eerã paji mīda, āchi k'īradoopa māga oojida t'āri pia p'anadap'edaa perã. Mamīda māga ooda-e pada paara āchi k'īradoopa, k'aripadaipia p'anak'ajida, judiorã k'aurepa āchia Ak'ōre net'aa k'awa p'anadairã. Maperãpi āchi net'aa teedaipia bi chi wēe p'anirãmaa judiorã t'āide. ²⁸ Māpai mia āchi p'arat'a p'edap'edaa Jerusalendee atep'eda māik'aapa teep'eda ma chupiria beerãmaa, mi wāit'ee Españadee māik'aapa ma wārude wiibaiit'ee parã ak'it'ee. ²⁹ Māgá unudak'āri, mia k'awa bi parã o-īa p'anadait'ee, mia jarait'ee perã ne-inaa pia Cristopa oo k'inia bi ichideerãmaa.

³⁰ Mamīda, ipemaarã, māga paru misa, mia k'inia bi parãpa it'aa t'ipataadamerã mi pari. K'īra jip'a it'aa iidipataati Ak'ōrepa mi k'aripamerã, mi unuk'āri Cristopa ooda ūridaamaa p'anirã ome. Tachi Waibia Jesucristopa k'inia bi tachi māgá chik'aripa p'anadamerã. Mapa Ak'ōre Jaurepa Cristodeerã jōmaweda chik'inia p'anapipari. ³¹ Maperã it'aa t'ipataati Tachi Ak'ōrepa mi baaipinaamerã Judeadepema Cristode ijāadak'aa beerã juade, māirãpa mi k'īra unuamaa iru p'anapata perã, mia jaratee bi k'aurepa. Ichiaba it'aa t'ipataati Jerusalendepema judiorã Cristode ijāapataarãpa t'āri o-īa jitadamerã ma p'arat'a mia ateeru teit'ee āramaa. ³² Māgá it'aa t'ipataati mi parã t'āide o-īa panamerã, Ak'ōrepa māga k'inia bi pirã. Jāma panak'āri, iit'ee māik'aapa pedee sia pedeeit'ee parã ome. ³³ Māga paru misa, mia it'aa iidit'ee Ak'ōrepa parã jōma k'āiwee p'anapimerã. Amén.

16

Pablopa salude pëida

¹ Mia k'inia bi parãpa auteebaidamerã tachi ipewēra Cristo k'aurepa, t'ijarapata Febe. Irua Cencrea p'uurudepema ijāapataarã ak'ipataarã k'aripapari. ² Iru parã t'āide panak'āri, pia ōoti Cristopa oopi bik'a jōmaweda ichideerãmaa. Febe k'aripati parãmaa ne-inaa iidiru pirã, irua ijāapataarã chok'ara k'aripadoo perã, mi paara.

³ Mia salude pëiru Priscilamaa māik'aapa Aquilamaa. Mi ome āra auk'a mimiapata Jesucristo-it'ee. ⁴ Perã piujida mi k'aripadait'ee. Maperã mia gracias jara k'inia bi āramaa māik'aapa ijāapataarã jōmaweda judio-eerã t'āidepemaarãpa pida.

⁵ Ichiaba salude pëiru jōmaweda ijāapataarãmaa, āra tede it'aa t'ī chepata. Salude pëiru mi k'ōp'āyo k'inia, Epenetomaa. Iru awaraarã k'āyaara naapiara Cristode ijāaji Ásia eujāde.

⁶ Salude pëiru Mariamaa. Pia oopari Cristopa oopi bik'a parã t'āide.

⁷ Salude pëiru michi auk'aarã Andronicomaa māik'aapa Juniamaa. Āra carcelde p'anajida mi ome. Ārapa mi k'āyaara naapiara ijāajida. Jōmaweda Cristopa jirit'eradaarãpa āra pia t'o p'ani, pia mimiapata perã Cristo-it'ee.

⁸ Salude pëiru mi k'ōp'āyo k'inia Ampliatomaa. Tachi ome auk'a ijāa bi Cristode.

⁹ Salude pëiru Urbanomaa. Irua tachi jōma k'aripapari mimia p'ani misa Cristo-it'ee. Ichiaba salude pëiru mi k'ōp'āyo k'inia, Estaquimaa.

¹⁰ Salude pëiru Apelemaa. Nepirade baaiji mīda Cristode ijāapari perã, choopari ijāa bide. Ichiaba salude pëiru Aristóbulo te pidaarãmaa, āra ichiaba Cristode ijāapata perã.

¹¹ Salude pëiru michi auk'aa Herodionmaa māik'aapa Narciso tedepema ijāapataarãmaa.

¹² Salude pëiru Trifenamaa māik'aapa Trifosamaa. Ma wēraarãpa pia oopata Cristopa oopi bik'a. Ichiaba salude pëiru mi ipewēra Cristo k'aurepa Persidemaa. Mia iru k'inia iru bi. Irua ichiaba pia oopari Cristopa oopi bik'a.

¹³ Salude pëiru Rufomaa. Ak'ōrepa iru jirit'eraji parã t'āide waibia papiit'ee. Auk'a salude pëiru iru nawemaa. Māgí wērapa mi ak'ipari michi nawek'a.

¹⁴ Salude pëiru Asincritomaa, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, māg#rãmaa māik'aapa apemaarã ipemaarãmaa, āra ome it'aa t'ī chepata.

¹⁵ Ichiaba salude pëiru Filologomaa Julia ome, Nereamaa iru ïpewëra ome, Olimpamaa mäik'aapa apemaarã ijãapataarãmaa, ãra ome it'aa t'ï chepata.

¹⁶ Salude tee para báti pãchi pitapai ak'ïpidait'ee chik'inia p'anapata Cristopa k'inia bik'a. Nãpema ijãapataarãpa parãmaa auk'a salude pëiruta.

¹⁷ ïpemaarã, mia enenee nïbi parã k'ïrichaa p'anadamerã, ùk'uru seewa jarateepata paraa perã. Mãirãpa awara jarateepata Tachi Ak'õre Ûraa wãara jarateepataarãpa parãmaa jarateedap'edaa k'ãyaara mäik'aapa ijãapataarã k'ïsia awara-awaraa papipata. Maperã Cristode ijãapataarã ùk'uru ijãa amaadaipata ãchi k'aurepa. Æyaa p'anéeti mãirã ik'aawaapa. ¹⁸ Mãgeerãpa oodak'aa Cristopa oopi bik'a. Jïp'a ãchi-it'ee aupai mimiapata. Pedee sia, iwarraa pedee jaratee p'anipa k'ûrapata ijãapataarã, chi pia k'ïsia k'awada-e p'anïrã. ¹⁹ Jõmaarãpa jara p'ani parã Cristode pia ijãapata mäik'aapa p'anapata irua pëida eperãarãpa jarateepatak'a. Mãga ùrik'ãri, mi o-ïadaipari. Mãgá ne-inaa pia k'awaa wãk'ãti wãti. Mamïda k'ïrak'aupai ne-inaa k'achia oodai. ²⁰ Parãpa ma seewa jarateepataarãpa jara p'ani ùrida-e pirã, Tachi Ak'õrepa isapai p'oyaa Satanás, chi ãchimaã mãga oopi bi. Mãgá parã k'ãiwee p'anadai, k'ïsia awara-awaraa p'anadai k'ãyaara. Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesupa made parã k'aripamerã.

²¹ Timoteopa parãmaa ichiaba salude pëiru. Ichia mi k'aripapari na mimia ome. Ichiaba salude pëiruta michi auk'aarã Luciopa, Jasonpa mäik'aapa Sosipatropa.

²² Mi, Terciopa na k'art'a p'ãmaa bi Pablo k'ap'ia pari. Mia pida Tachi Waibiade ijãa bi. Mapa parãmaa ichiaba salude pëi k'inia bi.

²³ Gayopa parãmaa ichiaba salude pëiru. Irua tai auteebaiji ichi tede mäik'aapa tai pia ak'ïmaa bi. Mãga oopari jõma Cristode ijãapataarã ome nama chedak'ãri. Erasto, na p'uurudepema p'arat'a jïaparipa ichiaba salude pëiru. Ma awara tachi ïpema Cristo k'aurepa, Cuartopa salude pëiru.

²⁴ [Mi, Pablopa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i bapariimerã.]

²⁵ Írá it'aa t'ídama Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Irua parã k'aripapariit'ee Cristopa oopi k'inia bik'a oodamerã. Mia mãga jõmaarãmaa jara bi jarateek'ãri Tachi Ak'õre Ûraa Pia jara pëida. Ma ùraade jara bi jõmaweda Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Ma pedee Ak'õrepa chonaarãweda k'awapi-e paji. ²⁶ Mamïda Tachi Ak'õre ichita baparipa, ma k'ïsia iru bada írá k'awapimaa bi michi it'aideepa mäik'aapa awaraa jarateepataarã it'aideepa. Taimaa k'awaapiji ichia wãarata jara k'inia bada ichi ùraa p'ãdade chonaarãweda, ma pedeeta jara bairã Cristopa ooit'ee bada jõmaarã k'aripait'ee. Mãga k'awaapida perã taimaa, jõmaweda taipa jarateepata ùri p'anïrãpa Cristode ijãadai mäik'aapa oodai irua oopi bik'a.

²⁷ Tachi Ak'õre aupaita wãara k'ïsia k'awaa bapari. Ichia Jesucristo pëiji tachi o k'achiadeepa k'aripa atamerã. ¡Mapa ichita it'aa t'ídama irumaa! Amén.

Mãgapai paji.

1 CORINTIOS

San Pablopa K'art'a Naapiara P'ãda Corinto P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji, Éfeso p'uurude bak'ãri. P'ã pëiji Corinto p'uurudepema ijãapataarãmaa. Pablo Jesucristo ũraa jaratee nipak'ãri judio-eerã t'ãide Corinto p'uurude, mãirã ũk'uru Cristode ijãa p'anejida. Corinto p'uuru waibia baji Grecia eujãde. Mama eujã k'ĩra t'ãdoodepa net'aa aneedap'edaa netopachida. Ichiaba mama p'anapachida awaraa ak'õre waibia apatade ijãapataarã k'ĩra t'ãdo. Maperã Cristode ijãapataarã nepira k'ĩra t'ãdoode baaipachida. Pablopa na k'art'a p'ãji ãra ũraait'ee, jĩp'a Jesucristode ijãapataadamerã; ãchi p'ek'au k'achia oo amaadamerã mãik'aapa chik'inia p'anapataadamerã Cristopa k'inia bik'a.

Naapiara Pablopa gracias jara bi Tachi Ak'õremaa ma Corintodepemaarã pari, Jesucristode wãara ijãapata perã (cap. 1.1-9). Mamĩda t'ẽepai ãra itria bi k'ĩsia awara-awaraa p'anapata perã, chik'inia p'anada-ee (caps. 1.10-4.21). Ichiaba ãra itria bi ãchi t'ãide p'ek'au oopataarã ichiak'au bipata perã mãik'aapa charraarãmaa nepira atepata perã, t'ãri auk'a bidai k'ãyaara Cristopa k'inia bik'a (caps. 5-6). Jara bi sãga miak'ãi p'anirã p'anapataadaipia bi (cap. 7) mãik'aapa sãga p'anapataadaipia bi ijãadak'aa beerã ãchi ik'aawa p'anapataarã ome (caps. 8.1-11.1). P'anau bi Corintodepemaarãpa iidi pëidap'edaa, k'awa k'inia p'anadak'ãri sãga oodaipia bi chip'edaidak'ãri it'aa t'ĩpataadait'ee (cap. 11.2-16). Ichiaba jara bi ijãapataarã nek'opatade Cristo piuda k'irãpadak'ãri (cap. 11.17-34); sãga p'anapata wãara chik'inia iru p'anapataarã (cap. 13) mãik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa ijãapataarãmaa ne-inaa oopiparide (caps. 12 y 14). Jara bi k'ãata jara k'inia bi Jesús piup'eda chok'ai p'irabaida irude ijãapataarã-it'ee (cap. 15). T'ẽepai jara bi sãga p'arat'a p'edaipia bi awaraa ijãapataarã k'aripadait'ee mãik'aapa ichia k'ĩsia iru bi ooit'ee (cap. 16).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo, tachi ipema Cristo k'aurepa Sóstenes ome na k'art'a p'ãruta. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. ² Mia na k'art'a p'ãru parã ijãapataarãmaa Corinto p'uurude p'ani. Parãpa Jesucristode ijãa p'aneedak'ãri, Tachi Ak'õrepa parã awara baji ichideerã p'aneedamerã. Mãga oopari jõmaweda na p'ek'au eujãdepemaarã ome, Jesucristomaa it'aa t'ĩdak'ãri. Mãgã Tachi Poro Waibia Jesucristo ãra Poro Waibia pai ichiaba. ³ Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapataarã pia ak'i bapari

⁴ Ichita Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩ bak'ãri parã pari, mia jarapari: “Ak'õre, pi t'ãri pia bi Jesucristode ijãapataarã pia ak'ipari perã.”

⁵ Cristode ijãa p'ani k'aurepa Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaade parã Corinto pidaarã k'aripaji. Pia pedeeji iru ũraa jarateedamerã. Ichiaba poro wësaapiji k'awaadamerã irua oopi k'inia bi ichide ijãapataarãmaa. ⁶ Tachi Ak'õrepa mãga ooda perã, parãpa waapiara Cristode ijãajida, taipa naaweda jarateedap'edaa k'ãyaara. ⁷ Ma awara Tachi Ak'õrepa ma jõma ooda perã parã-it'ee, parãpa oodai ne-inaa jõmaweda iru Jaurepa oopi bik'a ichideerãmaa, Tachi Waibia Jesucristo cheit'ee ewari ni p'ani misa. ⁸ Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariit'ee Cristo cherumaa, ma ewate iru k'aurepa parã k'achia wëe p'anadamerã. ⁹ Mãga ooit'ee ichia jaradak'a oopari perã. Parã jiriji ichi Warra Jesucristo ome araa p'anapataadamerã.

Ijāapataarā k'ĩsia awara-awaraa p'anadap'edaa

10-11 Ma jara aupada jōmaweda wāara mīda, Cloe tedepemaarāpa mīmaa k'awapijida parā nepirade para bi, auk'a k'ĩsiada-e p'anadairā. ĩpemaarā, Tachi Waibia Jesucristopa mi pēida perā, jūrīti mi ūraa! T'āri auk'a p'anapatāati, aupedeeda-ee, Cristode ijāapata perā. Óoti irua oopi bik'a ichideerāmaa. 12 Nāga mīmaa nepirijida. Ijāapataarā ūk'uruurāpa māgapata: “Mi Pablo eere bi”; awaraarāpa: “Mi Apolo eere bi”; awaraarāpa: “Mi Pedro eere bi”; jōdee apemaarāpa: “Mi Cristo eere bida” apata. 13 Cristopa ichide ijāapataarāmaa māgá awara-awaraa k'ĩsiapik'aa. Mi, Pablo kurusode piu-e paji parā pari, p'ek'au k'achia wēpapiit'ee. Parā poro choopidak'āri, mi t'ide poro chooda-e paji. 14 Mi o-ia bi Tachi Ak'ōre k'ĩrapite parādepema Crispo māik'aapa Gayo aupai poro chooda perā. 15 Māgá mia chok'ara-ee poro chooda perā, parādepema apidaapa p'oyaa jarada-e mi t'ide poro choopiji. 16 Ichiaba Estéfanos te pidaarā poro chooji. Māgīrā awara mia waa k'irāpa-e. 17 Cristopa mi pēi-e paji poro choode. Jīp'a ichia ooda māik'aapa ūraada jarateedeta pēiji. Māgí ūraa mia k'ĩsia k'awaa pik'a jaratee-e, ijāadamerā mi pedee wēsaa jaratee bīpa. Ma k'āyaara t'āri pia jarateepari k'awaadamerā Jesucristo kurusode piuji eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee.

Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara k'ĩsia k'awaara bi

18 Māgí jarateeda maarepida ūri k'iniada-e p'ani Cristode ijāadak'aa beerāpa, āchi-it'ee māgí jarateepataarā pariatua pedee p'anadairā. Mamīda tachi ijāapataarāpa māgí jarateeda ūridak'āri, p'ek'au k'achia oo k'iniada-e p'anapata, k'awa p'anadairā Cristopata tachi ma o k'achiadeepa k'aripa atapari. 19 Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

‘Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujādepema k'ĩsia k'awaa beerāda apata wāara māga p'ani-e, āchia k'ĩsia iru p'anik'a mia oopi-e pak'āri.’
(Is 29.14)

20 Tachi Ak'ōrepa māgí p'ādade nāga jara k'inia bi. Eperāarā ĩrapemaarāk'a, poro wēsaa p'ani jida māik'aapa pedee wēsaa pedee p'ani jida, k'ĩsia k'awada-ee pik'a p'ani Tachi Ak'ōre k'ĩrapite, iru jōmaarā k'āyaara k'ĩsia k'awaara bapari perā. 21 Tachi Ak'ōre māga bapari perā, na p'ek'au eujādepemaarāpa iru p'oyaa k'awada-e āchi k'ĩsiadoopa. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee taimaa jarateepiji, ūk'uruurāpa k'ĩsia p'ani mīda tai k'ĩsia k'awada-ee p'ani. Mamīda chi ijāarutaarā taipa jarateepatade o k'achiadeepa uchiadait'ee.

22 Judiorāpa taipa jarateepata ūri k'iniada-e p'ani, ak'i k'inia p'anadairā ne-inaa Tachi Ak'ōrepa ooru eperāarāpa p'oyaa oodak'aa. Jōdee judio-eerāpa ūri k'iniada-e p'ani, k'ĩsia k'awaa bīpa jarateedata jiri p'anadairā. 23 Mamīda táipata jarateepata Cristo kurusode piuda p'ek'au k'achia wēpapiit'ee, judiorāpa ijāadaamaa p'ani pijida māik'aapa judio-eerāpa ichiaba ijāa k'iniada-e p'ani pijida, tachi k'ĩsiadeepa pariatua jarateedai jīak'aapa. 24 Taipa māga jarateepata k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa jirimaa bi judiorā māik'aapa judio-eerā paara Cristode ijāadamerā. Irude ijāadak'āri, k'awa p'aneepata iruata k'awapipari Tachi Ak'ōrepa k'ĩsia iru bi māik'aapa oopipari Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a eperāarāmaa. 25 Tachi Ak'ōrepa māga k'ĩsia iru baji na p'ek'au eujādepemaarāpa k'ĩsia p'ani mīda irua ne-inaa pariatua ooji Cristo piupik'āri. Tachi Ak'ōrepa Cristo peedap'edaarā ome p'oyaa-e pajida apata. Mamīda irua māga oopik'āri, ak'ipiji ichi wāara jōmaarā k'āyaara k'ĩsia k'awaara bapari māik'aapa ak'ipiji ne-inaa jōma p'oyaa, māgá tachi o k'achiadeepa k'aripa atada perā.

Tachi Ak'ōrepa eperāarā jirit'erada

26 ĩpemaarā Cristo k'aurepa, k'ĩsiati parā p'anapatap'edaade, Tachi Ak'ōrepa parā jiri naaweda. Parā t'āide Tachi Ak'ōrepa eperāarā jirik'āri ichide ijāadamerā, chok'ara jiri-e paji nāgee: k'ĩsia k'awaa beerā na p'ek'au eujādepemaarāpa jiripatak'a; p'arat'ara beerā

maa-e pirã eperãarã poro waibiarã. ²⁷ Mãgeerã jirit'eraï k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa jirit'eraï eperãarã mak'ïara k'ïsia k'awada-ee beerã, na p'ek'au eujãdepema k'ïsia k'awaa beerã k'ïra nejasia p'aneedamerã ùridak'ãri irua jarapida mãirãmaa. Ichiaba jirit'eraï eperã jip'arã, na p'ek'au eujãdepema poro waibiarã k'ïra nejasia p'aneedamerã ùridak'ãri irua oopi bi mãirãmaa. ²⁸ Jirit'eraï na p'ek'au eujãdepema eperãarã chupiria beerãda apata. Mãga ooji ak'ipiit'ee pipiara bi Cristode ijãaru, k'ïsia k'awaa bai k'ãyaara, p'arat'ara bai k'ãyaara mãik'aapa eperã waibia bai k'ãyaara. ²⁹ Mãga ooji Tachi Ak'õrepa, apida audua p'ananaadamerã ichi k'ïrapite. ³⁰ Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara k'ïsia k'awaara bapari perã, tachimaa k'awaapiji Cristopa ooda tachi k'aripait'ee atuanaadamerã. Cristopa tachi neto pik'a ataji uchiadamerã p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Mãpai irude ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa tachi awara biji araa p'anapataadamerã iru ome. Mãgã p'ek'au k'achia wëe p'anejida Tachi Ak'õre k'ïrapite. Ma awara mãgã Cristopa tachimaa k'awapiji Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi. ³¹ Maperãpi Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi: 'Eperãpa jara k'inia bi pirã ichiata ne-inaa k'awaara bi awaraarã k'ãyaara, mãga jaraipia bi ichia k'awaa bairã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ï bapari.' (Jer 9.23-24)

2

K'ïsia k'awaa bipa ichi k'ïradoopa apida Cristode ijãapi-e pai

¹ Ipemaarã, mi parãmaa wãk'ãri, jarateji Tachi Ak'õrepa jara pëida; irua naaweda k'ïsia iru bada ooit'ee Cristo piuda k'ap'ia. Mãga jaratee-e paji poro wësaa bipa jarateeparik'a maa-e pirã k'ïsia k'awaa bipa jarateeparik'a. ² Ma k'ãyaara jarateji Jesucristo kurusode piuda tachi p'ek'au k'achia wëpapiit'ee. ³ Mãga jaratee bide mi p'era baji, parãpa mia jararu ùri k'iniada-e pai jãak'aapa. ⁴ Jaratee-e paji k'ïsia k'awaa bipa jarateeparik'a, ichi pedee ijãadamerã. Mãga-e. Tachi Ak'õre Jaurepata mia jarateeda parãmaa ijãapiji, ichia jõmaweda p'oyaapari perã. ⁵ Ak'õre Jaurepa mãga ooji parãpa k'ïsianaadamerã eperãpa jarateeda k'aurepa ijãa p'ani. Jip'a ijãa p'ani Tachi Ak'õre Jaurepata ijãapida perã.

Tachi Ak'õre Jaurepata k'awapipari ichia k'ïsia iru bi

⁶ Taipa parãmaa jarateeda-e paji k'ïsia k'awaa beerãpa jarateepatak'a. Mamãda mãgã jarateepata Tachi Ak'õre pipiara k'awa k'inia p'anirãmaa. Jarateedak'aa ijãadak'aa beerã k'ïsia k'awaa beerãk'a maa-e pirã ijãadak'aa beerã waibiarãk'a. Æchi piudak'ãri, Æchia jarateedap'edaa mak'ïara k'irãpadak'aa. ⁷ Æchia jarateepatak'a jarateedai k'ãyaara, taipa jarateepachida Tachi Ak'õrepa k'awapida taimaa; ai naaweda ne-inaa eperãarãmaa k'awapi-e pada. K'awapiji ichia k'ïsia iru bada ooit'ee Jesucristo k'ap'ia pari na eujã ooi naaweda. Ichiaba k'awapiji jõma ichia k'ïsia iru bi tachi-it'ee, it'ari panadak'ãri. ⁸ Tachi Ak'õrepa ichia k'ïsia iru bada k'awapi-e paji eperã waibia beerãmaa, mãgãrãpa ijãada-e pada perã. Æchia mãga k'awadap'edaa paara, Tachi Waibia kurusode peeda-e pak'aji. K'awak'ajida iru cheji Tachi Ak'õre k'ïra wãree unupide na p'ek'au eujãdepemaarãmaa. ⁹ Ma awara tachia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa mãgãrãmaa k'awapi-e paji ichia k'ïsia iru bi ichide ijãapataarã-it'ee, iru ùraa p'ãdade jara bairã:

'Tachi Ak'õrepa nãgí ne-inaa k'ïsia iru bi teit'ee ichi k'inia iru p'anirãmaa: ne-inaa eperãarãpa waide unudak'aa; waide ùridak'aa; mãik'aapa waide k'ïsiadak'aa.' (Is 64.4)

¹⁰ Chonaarãweda Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdak'ãri, k'awada-e p'anapachida irua k'ïsia iru bada. Mamãda Tachi Ak'õre Jaurepa ne-inaa jõma k'awapari perã, mãgí k'ïsia paara tachimaa k'awapii.

¹¹ Eperãpa ichi k'ïsia k'awapari ichi t'ãridepai. Mãga pik'a Tachi Ak'õre Jaurepa k'awapari Tachi Ak'õre k'ïsia. ¹² Mapa tachi ijãapataarãpa Ak'õrede ijãadak'aa rãpa k'ïsiapatak'a k'ïsiadak'aa. Tachi Ak'õrepa ichi Jaure pëiji tachimaa k'awapimerã ne-inaa

jōma irua ooit'ee bi tachi-it'ee Jesucristo k'ap'ia pari. Ak'ōrepa māga oo-e paji tachia ne-inaa pia oopata perā. Jīp'a ooji tachi k'inia iru bapari perā. ¹³ Maperā taipa jarateedak'aa tachi k'īsiadoopa. Jīp'a Tachi Ak'ōre Jaurepa jarateepi bik'a jarateepata. Māga ūridak'āri, ijāapataarāpa k'awaa wāpata Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi āchi-it'ee, ichi Jaure āchi ome bapari perā.

¹⁴ Mamīda ijāadak'aa beerāpa māga ūri k'iniadak'aa, āchi-it'ee tachi k'īsiadoopa pariatua pedee p'anadairā. Ma awara āchia Tachi Ak'ōre k'īsia p'oyaa k'awadak'aa, Tachi Ak'ōre Jaure wēe p'anapata perā. ¹⁵ Tachi Ak'ōre Jaure iru p'anirāpa ne-inaa jōma ak'idai k'awaadait'ee pia wa k'achia Tachi Ak'ōre k'īrapite. Māga oodai Ak'ōre Jaurepa āra k'aripapari perā. Jōdee Tachi Ak'ōre Jaure wēe beerāpa māgá p'oyaa ooda-e. Ma awara āchia p'oyaa k'awada-e p'ani Tachi Ak'ōre Jaure tachi ijāapataarā ome bapari wa māga-e, iru Jaure wēe p'anadairā. ¹⁶ Tachia k'awa p'ani ijāadak'aa beerāpa Tachi Ak'ōre net'aa p'oyaa k'awadak'aa, iru Ūraa p'ādade jara bairā:

‘¿K'aipa k'awaaima Tachi Ak'ōre k'īsia māk'aapa k'aipa iru ūraaima? Iruata ne-inaa jōma k'awapari.’

(Is 40.13)

Mamīda māga-e tachi ijāapataarā ome. Tachiata k'awaadai Tachi Ak'ōre k'īsia, iru Jaurepa tachi k'īsiapari perā Cristopa k'īsia bik'a.

3

Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarā auk'a mimiapata iru-it'ee

¹ Ipemaarā, k'irāpāti mia jaratee nipada parā ome bak'āri. Ara nawepa ichi warra chai ewaa t'odamaa chik'o k'opi-e bik'a, chik'o waide p'oyaa k'o-e bairā, māga pik'a mia jaratee-e paji Tachi Ak'ōre Jaure taarā iru beerāmaa jarateeparik'a. Māga oo-e paji parā at'āri pia ijāada-e p'anadap'edaa perā. ² Maperāpi nawepa ichi warra chai jutopiparik'a chik'o waide p'oyaa k'o-e bairā, māga pik'a mia jīp'a jarateepachi Cristo piuda eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. Jaratee-e paji jōma irua k'īsia iru bi tachi-it'ee, k'awa bada perā parāpa waide māga p'oyaa k'awada-e pai. ³ Māga p'ani pāchia oo k'iniata oo p'anadairā, Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi k'inia bi ooda-ee. Iru Jaurepa jarateepi bik'a oodai k'āyaara, aupedeepata, Tachi Ak'ōrepa jarateepataarā pēida audú k'īa p'anadairā. ⁴ ¿Jara p'ani-ek'ā: “Mi Pablo eere bi” maa-e pirā “Mi Apolo eere bi”? ¿Parā ijāadak'arāk'api k'īsia p'ani!

⁵ Mi, Pablo Apolo ome eperāarā poro waibiarā-epi; jīp'a Tachi Ak'ōre mimia oopataarā, parāmaa jarateedap'edaa Cristode ijāadamerā. Taipa Cristopa oopidak'a jarateejida.

⁶ Eperāpa ichi eujāde ne-uuparik'a, mia naapiara parāmaa jaranaji Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Māpai ne-uu ak'iparipa ooparik'a, Apolopa waapiara jarateepachi k'awaadamerā Tachi Ak'ōrepa parāmaa oopi k'inia bi. Mamīda Tachi Ak'ōrepa ne-uu jōmaata waripiparik'a, iruata taipa jarateedap'edaa parāmaa ijāapiji. ⁷ Ne-uuparipa māk'aapa ne-uu ak'iparipa ma ne-uuda p'oyaa waripidak'aa. Maperā ma ne-uuda waripipari āra k'āyaara waibiara bi. Māga pik'a Tachi Ak'ōre waibiara bi tai jarateepataarā k'āyaara, irua aupaita eperāarāmaa ijāapipari perā. ⁸ Ma ne-uupari ma ne-uu ak'ipari ome auk'a mimiapachida chaumerā. Māga pik'a tai mimiapataarāpa auk'a jarateepata eperāarāpa Tachi Ak'ōrede ijāadamerā. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tai chaachaa p'aait'ee ichia k'inia bik'a, taipa oodap'edaa pari. ⁹ Tai ma mimiapataarāk'ata p'ani. Jōdee parā ma ne-uudák'ata p'ani. Mamīda Tachi Ak'ōreta ma eujā chipari. Parā ijāapataarā ichiaba te choma pik'a bi; te Tachi Ak'ōrepa oopimaa bi ichi mimiapataarāmaa.

¹⁰ Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi pēiji ma te choma ewaa oomerā. Maap'eda awaraarā mi t'ēe chejida ne-inaa awaraa parāmaa jarateede. Mamīda pia jarateedaipia bi. ¹¹ Mia māga jara bi Tachi Ak'ōrepata ichi Warra Jesucristo bida perā ma te choma te basak'a bamerā. Irua aupaita tachi o k'achiadeepa k'aripa atai. Mapa apidaapa

awaraa basa jiridaik'araa bi. ¹² Ma basade te oodai nāgí net'aa pi-ia bidee: nēedee, p'arat'adee, wa māu pi-ia-dee. Maa-e pirā ma te oodai pak'urudee, p'ūajara p'oo bidee wa siadee. ¹³ Mamīda Ak'ōre ewari waibia ewate irua ma te oopataarāpa oodap'edaa ak'iit'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Pia jarait'eera, irua taipa oodap'edaa chaa māik'aapa jarateedap'edaa chaa ak'iit'ee. Ma ewate ma ne-inaa jōmaweda t'ipitaude wāyaait'ee. ¹⁴ Cristopa taimaa oopida māik'aapa jarateepida paa-e pait'ee. Chooit'ee. Tachi Ak'ōrepa māgí pia ak'iit'ee māik'aapa māgí pari teeit'ee ichia k'īsia iru bi teeit'ee Cristopa oopidak'a oodap'edaarāmaa. ¹⁵ Mamīda eperāarāpa āchi k'īsiadoopa oodap'edaa maa-e pirā jarateedap'edaa jōma paait'ee wēparumaa. Mamīda net'aa ēt'a atadak'a t'ipitaudeepa, ma jarateepari atua-e pait'ee. Jīp'a beeit'ee Tachi Ak'ōre ome. Mamīda Ak'ōrepa ne-inaa teeit'ee pada ichimaa wēe bait'ee.

Tachi Ak'ōrede ijāapataarā iru ték'apí p'ani

¹⁶ Tachi Ak'ōre ichi te waibiade baparik'a, ichi Jaure bapari parā ome. Maperā parā iru ték'apí p'ani. ¹⁷ Maperā apidaapa parāmaa ijāa amaapiruta pirā Cristode maa-e pirā oo amaapiruta pirā Cristopa parāmaa oopi k'inia bi, Tachi Ak'ōrepa māgí k'achia ooit'ee. Māga ooit'ee, parā jirit'era atada perā ichi-it'ee, ichi te waibiak'a p'anadamerā.

Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a p'anapataadaipia bi

¹⁸ Pāchi itu k'ūrapināati. Parādepema apidaapa k'īsiadaik'araa bi āchi k'īsia k'awaa p'ani na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaa beerāk'a. Ma k'āyaara k'īsia k'awa-ee pik'a p'anadaipia bi na eujādepemaarā k'īrapite, Tachi Ak'ōrepa ichi k'īsia parāmaa k'awapimerā. ¹⁹ Na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaa beerāpa jaradak'āri āchia ne-inaa k'awa p'ani, Tachi Ak'ōre-it'ee āchi k'īsiadoopa pariatua pedeepata. Tachia māga k'awa p'ani iru Ūraa p'ādade jara bairā: 'Tachi Ak'ōrepa k'awa bi na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaa beerāpa k'īsia iru p'ani chīara k'ūradait'ee.' (Job 5.13)

²⁰ Ichiaba iru Ūraa p'ādade jara bi:

'Na p'ek'au eujādepema k'īsia k'awaa beerāpa jōmaweda k'awa p'ani choo-e pait'ee.' (Sal 94.11)

²¹ Tachi Ak'ōrepa māga jara bairā, apida audua p'anadaik'araa bi k'īsia p'anadairā āchi eerepema jarateeparita pipiara bi apemaarā jarateepataarā k'āyaara. Jōmaarāpa parā auk'a k'aripapata, ma-it'ee Ak'ōrepa āra pēida perā parāmaa. ²² Irua mi, Pablo, Apolo māik'aapa Pedro pēiji taipa Cristopa ooda jarateedamerā. Māga ooji parā awaraa Cristode ijāapataarā ome pipiara p'anapataadamerā Cristopa k'inia bik'a. Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā ooji tachi aide p'anapataadamerā. Tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji it'aa wādamerā jai-idaadak'āri māik'aapa pipiara p'anapataadamerā na eujāde p'ani misa. ²³ Ma jōma ooji tachi-it'ee, tachi Cristodeerā perā māik'aapa Cristo iru Warra perā.

4

Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarā ichiaba Cristo-it'ee mimiapata

¹ Parāpa tai Cristo-it'ee mimiapataarāk'a iru p'anadaipia bi, iruata tai jarateede pēida perā Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bada; ne-inaa eperāarāmaa naaweda jara-e pada. ² Irua tai māgá pēida perā, chok'ek'ee p'anadaipia bi. ³ Parā maa-e pirā awaraarāpa mia ooda māik'aapa jarateeda ak'i k'inia p'ani pirā k'awaadait'ee pia wa k'achia, ak'idaipia bi. Mia p'ua-e bi. Mamīda michia pida mia ooda māgá ak'i-e bi. ⁴ Cristopa jarateepidak'a parā t'āide jarateepachi perā, k'īsia p'ua-e bi Tachi Ak'ōre k'īrapite. Māga jarak'āri, jara k'inia-e mia maarepida ne-inaa k'achia ook'aa. Tachi Waibiapata mia oopata ak'iit'ee māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ⁵ Māgá mia ooda Cristopata ak'iit'ee perā, ¿sāap'eda taipa oopata ak'i k'inia p'anima parāpa, Cristo cheit'ee ewate pai naaweda? Ma ewate ichiata k'awapiit'ee ne-inaa jōma eperāarāpa waide k'awada-e p'ani; ne-inaa eperāarāpa

ãchi t'ãridepai k'ĩsia p'anadap'edaa paara, na p'ek'au eujãde nipadak'ãri. Maap'eda ne-inaa pia oodap'edaa pari teeit'ee ichia k'ĩsia iru bi.

⁶Ɔpemaarã Cristo k'aurepa, ma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'ani mi Apolo ome ak'idaipia bi Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a, pãchi k'ĩradoopa ak'idai k'ãyaara. Mia mãga jara bi parãpa pedee audua pedeenadamerã pãchi jarateepari ãpĩte, pedee k'achia pedee p'ani misa awaraarã jarateepari ãpĩte. ⁷¿K'aipa parã bijima chĩara ak'ipataarã? Tachi Ak'õrẽpata parã k'ĩsia k'awaapipari mãik'aapa ne-inaa oo k'awaapipari. Pãchi k'ĩradoopa mãga oodak'aa. Mãga bita, ¿sãap'eda audua pedeeapatama?

⁸Parã audua p'anadaik'araa bi. Mamĩda mãgá p'ani. Mi-it'ee parã p'arat'ara beerãk'ata p'ani, ne-inaa jõma iru p'anadairã; maarepida faltada-ee. Ma awara nãgaweda reyrãk'ata p'ani Cristo ome. Mapa iru jarateepataarãpa jarateeruta waa ũri k'iniadak'aa. ¡Taawa reyrãk'a p'anak'ajida, tai jida mãga p'anadait'ee auk'a! ⁹Mamĩda mãga-e. Mi-it'ee Tachi Ak'õrepa tai, ichia jirĩt'eradaarã, ek'ariara papiji. Eperãarãpa awaraarã peedait'ee p'anik'a jõmaarã taide, mãga pik'a p'ani tai. Jõmaarãpa ak'i k'inia p'anapata jãgĩ eperãarã miapiruta. Mãga pik'a na p'ek'au eujãdepema jõmaarãpa tai chupiria jõni ak'ipata, angeleerãpa paara. ¹⁰Tai k'ĩra k'awa-ee pik'a p'ani, Cristo-it'ee mimiapata perã. Jõdee parã k'ĩsia k'awaara pik'a p'ani Cristode ijãa p'anida apata perã. Taipa mak'iaara k'awada-e p'ani Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi, tai k'ĩsiadoopa k'ĩsia p'anadairã. Mamĩda parãpa jõmaweda k'awa p'anida apata. Jõmaarãpa parã k'inia iru p'ani, t'ãri pia p'anadairã. Jõdee tai k'ĩra unuamaa iru p'ani, jõmaarã ek'ariara p'anadairã. ¹¹Taipa Tachi Ak'õre Ũraa jaratee p'aneedak'ãriipa, mata at'ãri jarra oopata mãik'aapa opisias choopata; p'aru sore jĩpata. Ma awara ijãadak'aa beerãpa tai p'ua oopata. Te jida wẽe p'ani, awara ãi jarateede nipapata perã. ¹²Tachi juadoopa mimiapata, ñida-ee. Awaraarãpa taimaa ik'achia jaradak'ãri, chõo jirĩdak'aa. Jĩp'a Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩpata ãchi pari. Tai jirĩdak'ãri miapidait'ee, taipa choopata. ¹³Tai ãpĩte pedee k'achia jaradak'ãri, ãchimaa t'ãri pia pedeeapata. Mamĩda tai k'ĩra unuamaa iru p'anapata. ãchi-it'ee tai ne-inaa mik'iak'a p'ani. Mãgá tai iru p'anajida. Mata at'ãri mãgá iru p'ani.

¹⁴Ma et'ewa jarada p'ã-e paji parã k'ĩra nejasapiit'ee. Ũraait'eeta p'ãji ak'õrepa ichi warra k'inia iru bi ũraaparik'a. ¹⁵Mia mãga jara bi mi-it'ee parã mi warrarãk'a p'anadairã. Jarateepataarã chok'araarãpa jarateedai Cristopa parãmaa oopi k'inia bi. Mamĩda mia naapiara jarateenaji Cristo parã pari piuda. Mãgá irude ijãajida. Maperãpi mi parã ak'õrek'a bi. ¹⁶Maperã oodaipia bi mia oo bik'a.

¹⁷Mapa Timoteo pẽiru parã k'aripanamerã. Iru mi warra k'iniak'a ichiaba, mia naapiara jarateeda perã Cristo iru pari piuda. Irua oopari Cristopa oopi bik'a. Mapa iru parãmaa pẽiru, k'irãpapimerã mi sãga bapari Cristo jua ek'ari. Mia oopari Cristopa oopi bik'a mãik'aapa ijãapataarã para bee chaa jarateepari jõmaarãpa mãga oodamerã.

¹⁸Parãdepema ũk'uru audua p'ani k'ĩsia p'anadairã mi waa parãmaa wã-e. Mamĩda mãga-e. ¹⁹Ak'õrepa k'inia bi pirã, mak'iaara taarã-e jãmaa wãit'ee. Pak'ãri, mia k'awaait'ee mãgĩ audua beerãpa jara jõni. Mamĩda ma k'ãyaara waapiara mia nãga k'awa k'inia bi. ¿Achias oo p'anik'ã wa ooda-e p'ani Cristopa oopi bik'a? ²⁰Parãpa k'awadaipia bi Cristode ijãa p'anida apataarãpa oodaipia bi irua oopi bik'a. Mãga oodak'ãri, ak'ipipata pedeepapai ijãa k'iniada-e. Jĩp'a p'ana k'inia p'anapata Cristo jua ek'ari. ²¹Mi parãmaa wãk'ãri, ¿k'ãata k'inia p'anima; itriamerã wa pedee sia pedeeemerã?

5

K'ãata oodaipia bi pariatua p'ek'au oopataarã ome

¹Frã mia jarait'ee mĩmaa nepirĩdap'edaa. Parã t'ãide abaapa ichi nawek'aa chi wẽrak'a iru bi. ¡Ijãadak'aa beerãpa pida mãgee k'achias oodak'aa! ²Mamĩda parã at'ãri audua p'ani, k'ĩsia p'anadairã Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a oo p'ani. Audua p'anadai k'ãyaara, k'ĩsia

p'ua p'anadaipia bi mǎgí k'achia oomaa bairã parã ijãapataarã t'ãide. Ma eperã pãchi ik'aawaapa ãyaa pëidaipia bi. ³ Mi parã ome ba-e pait'ee mĩda, mi k'ĩsia parã ome bait'ee. Tachi Waibia Jesupa mimaa k'awapiji k'ãata oodaipia bi ma eperã ome. ⁴ Mapa mi k'ĩsia aupai bait'ee mĩda parã ome, irua auk'a mǎga k'awapiit'ee parãmaa chip'edaidak'ãri irumaa it'aa t'ĩdait'ee. ⁵ Jõma ijãapataarã see nĩbak'ãri, ma eperã pãchimãiipa ãyaa wãpĩti, Satanapa iru k'ap'ia k'achia ooyaa bi miapimerã maa-e pirã piupimerã. Mǎgá Tachi Ak'õrepa iru jaure it'aa ateei Tachi Waibia Jesús cheit'ee ewate.

⁶ Audua p'anadaik'araa bi ma k'achia oomaa bi misa parã t'ãide. Jõmaarãpa nǎgí pedee k'awa p'ani: “Levadura ma-ãriipa pan masa jõmaweda waridaipari.” ⁷ Tai judiorãpa Pascua fiesta oodai naaweda, levadura jõmaweda iru p'ani tai tede bat'ak'oopata, ma fiestade pan levadura wëe k'odait'ee. Mǎga pik'a parãpa p'ek'au k'achia jõmaweda unu p'ani parã t'ãide oo amaadaipia bi, k'achia wëe p'anadait'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Wãara parã p'ek'au k'achia wëe p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite, Cristo piuda perã pãchia p'ek'au k'achia oopata wëepapiit'ee. Pascua fiestadepema oveja chak'ek'a bi piuji Tachi Ak'õrepa tachi miapinaamerã tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ⁸ Cristo mǎgá piuda perã, p'anadãma irua oopi bik'a. Apidaapa k'achia oodaik'araa bi Cristode ijãadai naaweda oopatap'edaak'a. Ma k'ãyaara k'ĩra jĩ'p'a p'anapataadaipia bi mǎik'aapa wãarata jarapataadaipia bi.

⁹ Mia naaweda k'art'a p'ãdade jaraji k'õp'ãyo meraanaadamerã wëraarã maa-e pirã imik'ĩraarã pariatua p'ek'au ooyaa beerã ome. ¹⁰ Mǎga jarak'ãri, jara k'inia-e baji ãyaa p'aneedamerã nǎgee ijãadak'aa beerã ik'aawaapa: pariatua p'ek'au oopataarã; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anĩrã; nechiapataarã maa-e pirã awaraa ak'õre waibia apatade ijãapataarã. Mǎgeerã ik'aawaapa ãyaa p'aneedap'edaa paara, ichita uchiadait'ee paji na p'ek'au eujãdeepa. ¹¹ Nǎgí p'ãrupa mia jarait'ee k'ãata jara k'inia baji apema k'art'ade. K'õp'ãyo meraanãati ijãapataarãda apata mĩda, nǎga oopataarã ome: pariatua p'ek'au ooyaa beerã; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anĩrã; awaraa ak'õre waibia apatamaa it'aa t'ĩpataarã; awaraarã ãpĩte ik'achia jarapataarã; it'ua toyaa beerã maa-e pirã nechiapataarã ome. Mǎgeerãmaa p'asianãati mǎik'aapa pãchima chepinãati. Nek'ode paara t'ĩudaik'araa bi mǎgeerã ome. ¹²⁻¹³ Mǎga jara bi Tachi Ak'õrepa tachi bi-e pada perã ijãadak'aa beerãpa oo p'ani ak'idamerã. Ichiata mǎirãpa oopatap'edaa ak'it'ee mǎik'aapa ãchi miapiit'ee. Mamĩda tachia ak'idaipia bi awaraarãpa oo p'ani tachi ijãapataarã t'ãide, ijãadak'aa beerãk'a p'anaruta pirã. Maperãpi parãpa chi k'achia ooyaa beerã ãyaa wãpidaipia bi pãchi ik'aawaapa, Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a:

'Jëret'ãati chi k'achia ooyaa beerã pãchi ik'aawaapa.'

(Dt 17.7)

6

Ijãapataarã nepirade p'anadak'ãri

¹ Íra mia jarait'ee k'ãata oodaipia bi parã nepirade p'anadak'ãri. Parãdepema nepira iru bak'ãri awaraa ijãapari ome, ijãadak'aa beerã charraarãmaa wãik'araa bi. Ma k'ãyaara ijãapataarãmaa wãipia bi. ² ¿Parãpa k'awada-e p'anik'ã tachi Cristo ome araa p'anĩrãpa iru pari ak'idait'ee ijãadak'aa beerãpa ne-inaa oopatap'edaa jaradait'ee pia wa k'achia? Mǎga bita, ¿sãap'eda p'oyaa ak'ida-ema ijãapataarã nepira mak'iaara waibia-e bita parã t'ãide? ³ ¿K'awada-e p'anik'ã tachia ichiaba angeleerã ak'idait'ee? Mǎga pirã, jĩrapema nepira pãchi pitapai ak'idai! ⁴ Mǎgá parã awaraa ijãapataarã ome nepirade baaidak'ãri, charraarã ijãadak'aa beerãmaa wãdai k'ãyaara, wãdaipia bi charraarã ijãapataarãmaa. ⁵⁻⁶ Nǎgí jararupa parã k'ĩra nejasiapi k'inia bi. ¿Pia bik'ã chõopik'a para bait'ee pãchi pitapai, ma awara mǎgee charraarã k'ĩrapite wãdait'ee? ¿Apida parãdepemapa ijãapataarã nepira p'oyaa ak'ida-ek'ã?

⁷ ¡Parã mǎgá chõo pik'a para bairã, k'achia oomaa p'ani! Ma k'ãyaara piara bak'aji awaraarãpa parã nepirade baaipidamerã. Maa-e pirã piara bak'aji awaraarãpa parã k'uradamerã. ⁸ Mamïda mǎga-e. ¡Parãpata nepira jiripata awaraarã ome mǎik'aapa awaraarã k'urapata, parã ñpemaarã mïda Cristo k'aurepa!

⁹ ¿Parãpa k'awada-e p'anik'ã k'achia oopataarã wãda-e pait'ee Ak'õre eujãdee ichideerã ome? K'irak'aupai ijãadak'aa beerãk'a p'anadai, nãgeerã wãdak'aa perã Tachi Ak'õre eujãdee: prostitutaarã; it'aa t'ipataarã awaraa ak'õre waibia apatamaa; miak'ãi p'anirã awaraarã ome k'ãipataarã; imik'irãarã awaraa imik'irãarã ome k'ãipataarã, imik'irã wëra ome k'ãi bik'a; ¹⁰ nechiapataarã; p'arat'a waapiara iru p'ana k'inia p'anirã; it'ua toyaa beerã; ik'achia jarapataarã awaraarã ãpíte maa-e pirã k'urayaa beerã awaraarã net'aa atadait'ee. ¹¹ Ijãadai naaweda, parã ùk'uru mǎgá p'anapachida. Mamïda Tachi Waibia Jesucristode ijãadak'ãri, iru piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa wëpapiji parãpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa. Ichiaba parã awara bïji ichi-it'ee, ichi Jaure pëik'ãri parã ome bapariimerã mǎik'aapa oopimerã Cristopa oopi k'inia bik'a. Mǎga ooji parã ichi k'irapite p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã.

Tachi Ak'õrepa ijãapataarã k'ap'ia awara bïda ichi-it'ee

¹² Eperãarãpa jarapata: “Ne-inaa jõma ooi mïchia oo k'inia bik'a.” Mamïda ma ne-inaa k'achia bi pirã, maarepida mi k'aripa-e pait'ee. Ne-inaa jõma ooi. Mamïda mǎga oo k'inia bi k'aurepa mia oo-e pirã Cristopa oopi bik'a, ma ne-inaa jua ek'ari bapariit'ee, Cristo jua ek'ari bai k'ãyaara. ¹³ Ichiaba jarapata: “Chik'o iru p'ani k'odait'ee mǎik'aapa bi iru p'ani ma chik'o aide banamerã.” Mamïda na ewari Tachi Ak'õrepa ma omee weda jõpiit'ee. Wãara Tachi Ak'õrepa bi ooji chik'o aide banamerã. Mamïda tachi k'ap'ia oo-e paji pariatua p'ek'au oodamerã. Jip'a ooji ichi Jaure ma k'ap'iade bapariimerã mǎik'aapa tachia oodamerã Cristopa oopi bik'a. ¹⁴ Maperãpi Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'ia jõpi-e pait'ee. Ma k'ãyaara ichi ewari waibia ewate tachi k'ap'ia chok'ai p'irabaipiit'ee Jesucristo k'ap'ia p'irabaipidak'a. Mǎgá ooi jõmaarã k'ãyaara waibiaara bapari perã.

¹⁵ ¿Parãpa k'awada-e p'anik'ã tachi ijãapataarã araa p'aneepata Cristo ome irude ijãadak'ãri? Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'ia ooji ichi Jaure aide bapariimerã. Mapa tachi k'ap'ia araa p'anapidaik'araa bi prostitutaarã ome. ¹⁶ ¿K'awada-e p'anik'ã eperã araa paru pirã prostituta ome, mǎgí wëra ome eperã apai pik'a paru? Mǎga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã:

‘Mǎgá eperã omee weda eperã apai pik'a p'aneedait'ee.’ (Gn 2.24)

¹⁷ Jõdee eperã Cristode ijãak'ãri, araa beepari iru ome mǎik'aapa ma eperã jaure apai pik'a beepari Tachi Ak'õre Jaure ome. T'ãri a-ba p'anapata.

¹⁸ Maperãpi p'ek'au oonáati awaraarã ome. Eperãpa awaraa p'ek'au k'achia ook'ãri, ichi k'ap'ia araa bapik'aa awaraa eperã k'ap'ia ome. Mamïda awaraa ome p'ek'au ook'ãri, ichi k'ap'ia k'achiade baaipipari, ichi k'ap'ia araa bi Cristo ome bïpari perã awaraa eperã jua ek'ari, Cristo jua ek'ari bi k'ãyaara. ¹⁹ ¿K'awada-e p'anik'ã Cristode ijãadak'ãriipa Ak'õre Jaure tachi k'ap'iade bapari, Tachi Ak'õre ichi te waibiaade baparik'a? Mapa Tachi Ak'õreta tachi k'ap'ia chipari. ²⁰ Iruata tachi neto pik'a ataji ichi Warra apai iru bada pëik'ãri piumerã tachi pari. Mapa parã ichideerã perã, k'achia oo amáati. Mǎgá ooruta pirã, ak'ipidai wãara oo k'inia p'ani irua oopi bik'a.

7

Ûraa miak'ãidait'ee k'ĩsia p'anirã-it'ee

¹ Írá mia p'anaut'ee parãpa k'art'a p'ãdap'edaade iidi pëidap'edaa. Naapiara iidijida chisãgita pipiara bi ijãapari-it'ee, miak'ãit'ee maa-e pirã tuu bait'ee. Mï-it'ee piara bi tuu bait'ee. ² Mamïda imik'irã tuu bak'ãri, wëraarã ome pariatua p'ek'au oo nipai. Maperã imik'irãpa ichi wëra iru baipia bi; wërapa pida ichi imik'irã iru baipia bi. ³ Imik'irãpa

ichi k'ap'ia wāak'aik'araa bi chi wēramaa; wērapa pida ichiaba ichi k'ap'ia wāak'aik'araa bi chi imik'īramaa. ⁴ Māgá p'anapataadaipia bi wēra k'ap'ia chi imik'īra-it'ee perā māik'aapa imik'īra k'ap'ia chi wēra-it'ee perā. ⁵ Jīp'a Tachi Ak'ōremaa it'aa t'ī k'iniapa pedeeteeruta pīrā, ma ewate araa k'āida-e pait'ee. Māga p'anadak'āri, āra k'ap'ia wāak'adai. Mamīda ai t'ēpai waya k'āidaipia bi, Satanapa k'achia oopiamapa awaraa ome, p'oyaa chooda-e p'anadairā.

⁶ Mia māga k'īsia bi. Pāchia jiridaipia bi Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bi parāmaa. ⁷ Mi-it'ee pipiara bak'aji jōmaweda mik'a p'anadamērā. Mamīda k'awa bi Tachi Ak'ōrepa k'aripai ijāapari chaa k'awaamerā miak'āipia bi wa māga-e.

⁸ Mia ūraait'ee imik'īra tuu beerāmaa, wēra tuu beerāmaa māik'aapa p'ētrāa tuu beerāmaa mik'a p'anadamērā. ⁹ Mamīda miak'āi k'inia p'ani pīrā, miak'āiti, p'ek'au oo k'inia p'anadai k'āyaara.

¹⁰⁻¹¹ Ichiaba Tachi Waibiapa jarapi bik'a mia jara bi: wērapa ichi imik'īra amaaik'araa bi. Auk'a imik'īrapa ichi wēra amaaik'araa bi. Mamīda māga ooruta pīrā, miak'āidaik'araa bi awaraarā ome. Ma k'āyaara waya araa padaipia bi āchi naaweda p'anadap'edaak'a.

¹² Frá mia ūraait'ee ijāapataarā miak'āi p'anadap'edaa ijāadak'aa beerā ome, Cristode ijāadai naaweda. Cristopa jaratee-e paji k'āata oodaipia bi. Mamīda mia nāga ūraait'ee. Eperā Cristode ijāaparipa wēra ijāak'aa bi iru bi pīrā, amaaik'araa bi, chi wēra iru ome ba k'inia bi pīrā. ¹³ Ichiaba wērapa imik'īra ijāak'aa bi iru bi pīrā, amaaik'araa bi, chi imik'īrapa iru ome ba k'inia bi pīrā. ¹⁴ Ijāapari araa bak'āri ijāak'aa bi ome, eperā apai pik'a p'ani. Māga bita, Tachi Ak'ōrepa chi ijāak'aa bi pia ak'ipari ma ijāapari k'aurepa. Māgá ichiaba Ak'ōrepa āchi warrarā pia ak'ipari ma ijāapari k'aurepa. ¹⁵ Mamīda ma ijāak'aa bipa chi Cristode ijāapari amaa k'inia bi pīrā, māga oonaapáde adaik'araa bi, iru k'īra unuamaa iru bapiamaapa. Tachi Ak'ōrepa k'inia bi ichideerā k'āiwee p'anapataadamerā. ¹⁶ Jōdee ma ijāaparipa chi ijāak'aa bi pēi k'inia-e bi pīrā, chooipia bi. Māga oorū pīrā, ai t'ēpai iru k'aurepa māgipa Cristode ijāai. Parā ijāapataarāpa k'awada-e p'ani chisāgí ijāadak'aa beerāpa ijāadai parāpa k'aripapata perā. Tachi Ak'ōrepapai k'awa bi.

Sāga p'anapataadaipia bi ijāada t'ēpai

¹⁷ Frá mia nāga ūraait'ee. Parāpa jiridak'āri Cristopa oopi k'inia bi parāmaa, p'anadaipia bi parā p'anadap'edaak'a Tachi Ak'ōrepa ijāapik'āri. Mia māga jarateepari ijāapataarā jōmaarāmaa. ¹⁸ Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapiru pīrā imik'īra tauchaa iru bi ichi k'ap'iade, ma eperāpa meraik'araa bi ma tauchaa iru bi. Jōdee ichi k'ap'iade tauchaa wēe bi pīrā ijāak'āri, tauchaa bipiik'araa bi. ¹⁹ Mia māga jara bi Tachi Ak'ōre-it'ee p'ua-e bairā eperāpa tauchaa iru bi wa wēe bi. Jīp'a Ak'ōrepa k'inia bi tachia oodamerā ichia jara bik'a. ²⁰ Maperā awara baik'araa bi pichi naaweda bada k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa ijāapik'āri. ²¹ Esclavo paji pīrā ijāa beek'āri, k'īsianāaji pi eperā jua ek'ari bi perā. Jōdee chiparipa pi pēi k'inia bi pīrā, k'āiwee uchíaji. ²² Esclavopa Cristode ijāak'āri, at'āri chipari iru bi mīda, esclavo-ee pik'a beepari, Cristopa iru uchia atada perā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Jōdee esclavo-ee bipa Cristode ijāak'āri, Cristo esclavok'a beepari, irua oopi bik'a oopari perā. ²³ Cristopa parā neto pik'a ataji ichi waa kurusode bat'ak'āri. Māgá ichi piuji parāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee māik'aapa parā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee atuanaadamerā. Maperāpi parā ichideerā. Maperā óoti irua oopi bik'a, oodai k'āyaara eperāarāpa oopi k'inia p'anik'a. ²⁴ Mapa ipemaarā, mia et'ewa jaradak'a p'anadaipia bi pāchi ijāadai naaweda p'anadap'edaak'a.

Tuu beerāpa iidi pēidap'edaa p'anauda

²⁵ Frá mia p'anaut'ee tuu beerāpa iidi pēidap'edaa. Mia p'oyaa jara-e Cristopa jarapida, irua nāgí jaratee-e pada perā. Mamīda Tachi Ak'ōrepa mi chupiria k'awaap'eda, Cristode ijāapiji māik'aapa iru ūraa mīmaa jarateepiji. Maperā parāpa na ūraa ūridaipia bi. ²⁶ Irapema ijāapataarā miapi iru p'anadairā, mi-it'ee pipiara bi tuu bait'ee. ²⁷ Wēra iru

bi pirã, yiaraa iru baik'araa bi. Jõdee wëe bi pirã, jiriik'araa bi. ²⁸ Mamïda miak'ãiru pirã, p'ek'au k'achia oo-e bi Tachi Ak'õre k'irapite. Ichiaba wëra tuu bïpa imik'ïra ataru pirã, p'ek'au k'achia oo-e bi. Mamïda chi miak'ãirutaarã audú miadait'ee na p'ek'au eujãde p'ani misa. Mapa mia jara bi pipiara bi tuu bait'ee.

²⁹ Ipemaarã, mia mãga jara bi k'ïsia bairã taarã-e Cristo cheit'ee. Mãga ni p'anide miak'ãi p'anirã p'anadaipia bi tuu beerãk'a; chi Cristopa oopi bik'a oo p'anirãk'a. ³⁰ Ma awara t'ãri p'ua p'anirã maa-e pirã o-ïa p'anirãpa k'ïsiadaipia bi Cristopa ãchima oopi k'inia bi, ãchi k'ïsiade iru p'ani k'ãyaara. Ichiaba ne-inaa neto atapataarãpa k'irãpadaipia bi ãchia net'aa atada ateeda-e pait'ee Tachi Ak'õre eujãdee. ³¹ Ma awara ne-inaa netopataarãpa k'irãpadaipia bi ãchia p'arat'a jitadap'edaa ne-inaa neto pëidap'edaa pari it'aa ateeda-e pait'ee. Ma p'arat'a mãik'aapa net'aa jiridai k'ãyaara, Cristopa oopi k'inia bi jiridaipia bi, na p'ek'au eujã mãik'aapa jõma aide nibi Tachi Ak'õrepa jõpiit'ee perã.

³² Mia nãga ùraait'ee k'ïsia jõnanaadamerã. Imik'ïra tuu bïpa jiripari ooit'ee Cristopa oopi k'inia bik'a. ³³ Mamïda miak'ãi bi k'ïsia nibapari na p'ek'au eujãdepema net'aade mãik'aapa chi wëra o-ïa bapiit'ee. ³⁴ Mãgí imik'ïrapa auk'a oo k'inia bairã Cristopa oopi k'inia bi mãik'aapa chi wërapa oopi k'inia bi, audú k'ïsia nibi chi tuu bi k'ãyaara. Ichiaba wëra imik'ïra wëe bïpa k'awa k'inia bi Tachi Ak'õrepa k'ïsia iru bi ooit'ee ichi ome. Mamïda chi miak'ãi bïpa k'awa k'inia bi chi imik'ïrapa oopi k'inia bi, mãga ooit'ee chi k'ima o-ïa bamerã.

³⁵ Mãga jaraji parã k'aripait'ee pia p'anapataadamerã mãik'aapa pãchi t'ãripa Cristopa oopi bik'a oodamerã.

³⁶ Imik'ïra tuu bïpa pedeeru pirã miak'ãiit'ee mãik'aapa k'ap'ïapa choo-e bi pirã wëra wëe bait'ee maa-e pirã ma wëra pedeeteeda t'ãri p'uapi k'inia-e bi pirã, miak'ãipia bi. Mãga ooru pirã, p'ek'au k'achia oo-e bi. ³⁷ Mamïda ichi t'ãride miak'ãi k'inia-e bi pirã mãgí wëra ome mãik'aapa k'ap'ïapa choo bi pirã, miak'ãik'araa bi. ³⁸ Mãpai ma miak'ãi k'inia bïpa pia k'ïsia bi. Mamïda ma miak'ãi k'inia-e bïpa pipiara k'ïsia bi.

³⁹ Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi wëra miak'ãi bïpa awaraa jiriik'araa bi, ichi imik'ïra chok'ai bi misa. Jõdee ichi k'ima piuk'ãri, pia bi waya jirimerã, mamïda Cristode ijãapari jiriipia bi. ⁴⁰ Mamïda mia k'ïsia bi ma p'ëtrãa t'ãri o-ïara bai miak'ãi-ee beeru pirã. Mãga k'ïsia bi mia. Mima Tachi Ak'õre Jaurepa ichiaba k'ïsiapari.

8

Nechiara ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'irapite

¹ Írá mia p'anaut'ee parãpa iidi pëidap'edaa k'awaadait'ee k'odaipia bi wa k'odaik'araa bi nechiara ata bidap'edaa primisiak'a awaraa ak'õre waibia apata k'irapite. Mamïda mãgí p'anau naaweda, k'inia bi parãpa k'irãpadamerã audua p'anadaik'araa bi k'awa p'anadairã ne-inaa ooda ai k'irapite it'aa t'ipata Tachi Ak'õre-e. Audua p'anadai k'ãyaara, tachia k'inia iru p'anadaipia bi mãgee net'aade at'ãri ijãa p'anirã, Tachi Ak'õre pia k'awada-e p'anadairã. Mãgá oo p'ani pirã, ãchi k'aripadai Tachi Ak'õre pipiara k'awaadamerã. ² Eperãpa k'ïsia bi pirã ichiata ne-inaa k'awa bi, wãara mak'ïara k'awa-e bi Tachi Ak'õrepa ichimaa k'awapi k'inia bi. ³ Mamïda eperãpa Tachi Ak'õre k'inia iru bi pirã, Tachi Ak'õrepa k'awa bi ma eperã wãara irude ijãapari.

⁴ Mãgara ¿k'odaipia bik'ã wa k'odaik'araa bi nechiara ata bidap'edaa ne-inaa ak'õre waibia apata k'irapite? Tachi ijãapataarãpa pia k'awa p'ani mãgee ne-inaa juapa ooda Tachi Ak'õre-e, ai k'irapite eperãarã it'aa t'ï p'ani mïda, ãchi ak'õre waibia jïak'aapa. K'awa p'ani mãgee ne-inaa Tachi Ak'õre-e, iru apai perã. ⁵ Ijãadak'aa beerãpa ijãapata atanede maa-e pirã ak'õrejirude maa-e pirã awaraa ne-inaade, na p'ek'au eujãdepema wa pajãdepema, ãchi ak'õre waibiarã jïak'aapa. (Mãga pada paara, “ak'õre waibiarã” chok'ara

paraak'aji.) ⁶ Mamĩda tachi ijãapataarã-it'ee Tachi Ak'õreta Ak'õre Waibia. Ijãapata irua ne-inaa jõmaweda ooji, eperãarã paara. Ma jõmaweda oopiji ichi Warra Jesucristomaa, tachia irude ijãadamerã mãik'aapa irua oopi bik'a oodamerã.

K'ĩrak'aupai ne-inaa k'achia oopidai ewaa ijãa p'anĩrãmaa

⁷ Tachia k'awa p'ani ne-inaa ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpata Tachi Ak'õre-e. Mamĩda awaraarãpa waide pia k'awada-e p'ani. Ewaa ijãa p'anĩrãpa mãgee ne-inaa at'ãri iru p'ani ãchi naawedapema iru p'anapatap'edaa ak'õre waibiaak'a. Maperã ãchidepemapã k'oru pĩrã nechiara awaraarãpa bidap'edaa mãgee ne-inaa k'ĩrapite, mãgĩ k'ĩsia p'uadarii, ma nechiara k'orupa mãgĩ ak'õre waibia apata at'ãri waawee bai jĩak'aapa. Ma awara k'ĩsia p'ua bai waide k'awa-e bairã Cristode ijãa bide pia wa k'achia k'oit'ee mãgee nechiara. ⁸ Parã, chi k'awa beerãpa mãgee ne-inaa Tachi Ak'õre-e, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ma nechiara k'o beerã pipiara beerãk'a ak'i-e pait'ee. Ichiaba ma nechiara k'oamaa beerã ek'ariara beerãk'a ak'i-e pait'ee. Tachi Ak'õrepa tachi ijãapataarã jõmaweda auk'a ichideerãk'a ak'ipari. ⁹ Mamĩda, mãga k'awa p'anide, k'ĩrak'aupai k'ĩsia p'uapidai maa-e pĩrã ne-inaa k'achia oopidai chi mãga waide pia k'awada-e p'anĩrãmaa. ¹⁰ K'ĩsĩati nãgide. Chi mãga pia k'awa-e bipã parã unuru pĩrã mãgee ne-inaa bimãi nek'omaa p'ani, auk'a k'o k'iniadarii. Mãpai k'oru pĩrã, k'achiade baaii, k'ĩsia bairã ne-inaa k'achia oomaa bi. ¹¹ Mãgã parãpa ak'ipi k'inia p'anadairã k'awa p'ani mãgee ne-inaa Tachi Ak'õre-e, chi waide mãga pia k'awa-e bi k'achiade baaipidai. K'ĩrak'aupai pãchi ãpemamaa ne-inaa k'achia oopidai, Cristo ichiaba piuda perã iru k'aripait'ee. ¹² Mãgã pãchi ãpemaarãmaa ne-inaa k'achia oopidak'ãri, k'achia oomaa p'ani Cristo k'ĩrapite. ¹³ Maperã mi ãpema k'achiade baairu pĩrã ne-inaa k'opari k'aurepa, mãgara mia waa nechiara k'o-e pait'ee. Ne-inaa k'achia oopi k'inia-e bi miichi ãpemaarãmaa mia nechiara k'o bi k'aurepa.

9

Pablo pedee ùripataarãpa iru k'aripadaipia bi

¹ Ne-inaa jõmaweda ooi miichia oo k'inia bik'a. Mamĩda jĩp'a oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, irua mi ichi ùraa jarateede pẽida perã. Awaraa Cristopa jirĩt'eradaarãk'a, mia ichiaba Tachi Waibia Jesús unuji miichi taupa. Parãpa pida Cristode ijãapata, mia parãmaa jarateenada perã irua ooda parã k'aripait'ee. ² Ûk'uruurãpa ijãada-e p'ani mi Cristopa pẽida. Mãĩrãpa ak'i k'inia p'ani mia oopata mãik'aapa jarateepata mi imiateedait'ee. Mamĩda parã t'ãidepema mia jarateeda ijãadap'edaarãpa k'awa p'ani Cristopa mi pẽiji, mi k'aurepa Cristo ome araa p'anapata perã. ³ Chi ijãada-e p'anĩrãpa k'awa k'inia p'ani pĩrã Cristopa mi pẽida wa mãga-e, parã p'anapata ak'idaipia bi.

⁴ Cristopa mi wãara pẽida perã, irude ijãapataarãpa chik'o mãik'aapa pania mimaa teedaipia bi. ¿Wãara-ek'ã? ⁵ Awaraa Cristopa pẽida eperãarã, Pedropa mãik'aapa Cristo ãpemaarãpa ãchi wẽraarã Cristode ijãa p'ani atepata awara ãyaa wãdak'ãri. Mãga wãdak'ãri, ijãapataarãpa ãra k'aripapata. ¿Parãpa auk'a mi ome mãgã ook'ajida-ek'ã, wẽra iru bada paara? ⁶ ¿Pia bik'ã mi Bernabé ome mimiadamerã chik'o iru p'anadait'ee? ¿Pia-e bak'ajik'ã taipa jarateepata ùrirutaarãpa k'aripadamerã?

⁷ ¡K'ĩsĩati! Eperã soldao pak'ãri, chik'o mãik'aapa awaraa net'aa irumaa pari teepata. Ichiaba eperãpa ne-uuda chauk'ãri, ichia madepema pari k'opari. Ichiaba ne-animalaarã wariparipa k'opari ichia wari bidepema. Mãgapi p'ani tai jida ichiaba. ⁸ Miichi k'ĩsiadoopa mãga jara-e bi. Tachi Ak'õre Ûraa Moisemaa p'ãpidade ichiaba mãga jara bi:

⁹ 'P'ak'a it'ai jĩnãati trigo t'iamaa bak'ãri. Ita-aria k'opiti.'

(Dt 25.4)

Tachi Ak'õrepa m̃aga jarak'ãri, p'ak'a aupai ichi k'ĩsiade iru ba-e paji. ¹⁰ Jĩp'a tai, ichi mimia oopataarãta, ichi k'ĩsiade iru baji, k'inia bairã awaraa ijãapataarãpa tai k'aripadamerã ne-inaa w̃ee p'anadak'ãri. Ne-uupataarãpa ne-uu chauda p'epataarã ome auk'a jita k'inia p'ani ãchi mimia pari. ¹¹ M̃aga pik'a taipa jarateedak'ãri Cristopa ooda parã k'aripait'ee, auk'a jita k'inia p'ani chik'o m̃aik'aapa pania parã juadepema. ¹² Awaraarãmaa tee p'ani pirã, ¿ichiaba taimaa teedaipia bi-ek'ã?

Mamĩda tachi juadoopa mimiapata, parãmaa ne-inaa iidida-e pait'ee. M̃aga oopata parãpa k'ĩsianaadamerã taipa jarateepata ne-inaa falta p'ani atadait'ee. ¹³ Parãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õre te waibiadepema altarmãi mimiapataarãpa m̃aik'aapa ne-animalaarã paapataarãpa k'opata eperãarãpa aneepatadepema paapidait'ee Tachi Ak'õre-it'ee. ¹⁴ M̃aga pik'a Cristopa jaraji ichi ũraa jarateepataarãpa ne-inaa jitadaipia bi awaraa ijãapataarã juadeepa.

¹⁵ Mamĩda mia parãmaa maarepida iidi-e paji m̃aik'aapa at'ãri iidi-e bi. Ma k'ãyaara piu baibeei jarrapa parãmaa k'ĩsiapii k'ãyaara mia Cristo mimia oo bi ne-inaa atait'ee.

¹⁶ Mamĩda mi pipiara bi-e apemaarã p̃ida eperãarã k'ãyaara, ne-iidi-e bairã. Cristopata mi p̃iji ichi ũraa jarateede. Maperãpi mia jarateepari. Waawee bak'aji, jaratee-e pada paara irua oopi bik'a, irua mi miapii jãak'aapa. ¹⁷ Ma awara michi k'inia jarateeda paara, ne-inaa ata k'inia bak'aji na mimia pari. Mamĩda m̃aga-e. Mia na mimia oopari Cristopa oopi bik'a. Mapa maarepida mimaa teeda-e p'ani mĩda, jĩp'a jarateeit'ee, ma-it'eeta Cristopa mi jirit'erada perã. ¹⁸ Mia maarepida parãmaa teepi-e pait'ee. Nãgapai mia k'inia bi. Michi t'ãriapa na mimia oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a.

¹⁹ Mia j̃omaweda ooi Cristopa oopi bik'a, eperãarã esclavo-e perã. Mamĩda mi eperãarã esclavok'a padaipari nãga perã. Ba k'inia bi mia jaratee bi ũri p'anirã p'anapatak'a, ma jaratee bi ũridak'ãri, Cristode ijãadamerã. ²⁰ Judiorã t'ãide jaratee nipak'ãri, ãrapa oopatak'a oopari. Ichiaba Moisepa p'ãdade jara bik'a oopari. Cristode ijãadak'ãriipa mi m̃agĩ ũraa p'ãda jua ek'ari bi-e mĩda, m̃aga oopari ãrapa irude ijãadamerã. ²¹ J̃odee judioeerã t'ãide jaratee nipak'ãri, oopari ãrapa oopatak'a. Mamĩda Cristopa oopi k'inia bik'a oopari, ãrapa ichiaba Cristode ijãadamerã. ²² Ma awara Cristode pia ijãada-e p'anirã jarateek'ãri, jarateek'aa k'ĩsia k'awaa bipa jarateeparik'a. ãrapa k'ĩsia p'anik'a mia k'ĩsiapari m̃aik'aapa jĩp'a jarateepari, ãrapa Tachi Ak'õre pipiara k'awaadamerã m̃aik'aapa waapiara Cristode ijãadamerã. Michi w̃arumaa m̃aga oo bi, k'inia bairã mia jaratee bi ũrirutaarãpa Cristode ijãadamerã. ²³ Ma k'aurepa ijãa p'ani pirã, mi ome auk'a k'awaadai j̃omaweda Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee.

²⁴ Parãpa k'awa p'ani p'irapataarã p'iradak'ãri, j̃omaweda isapai p'irapata, ata k'inia p'anadairã ne-inaa teepata chi naapiara panarumaa. M̃aga pik'a parã p'anadaipia bi, ne-inaa oomaa p'anide Cristopa oopi bik'a. M̃agã atadai Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi teeit'ee Cristode ijãapataarãmaa. ²⁵ Eperã p'irait'ee pak'ãri, ichi k'ap'ia pia ak'ipari. Ewari chaa p'irapari iyapaa-e pait'ee apemaarã ome p'irak'ãri. P'irapataarã j̃omaarãpa m̃agã oopata, naapiara pana k'inia p'anadairã atadait'ee poro j̃ira k'irudee ooda; taarã chook'aa bita. M̃aga pik'a tachia oo k'inia p'ani oo amaapata m̃aik'aapa Cristopa oopi bik'a oopata atadait'ee it'aripema poro j̃ira; Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi teeit'ee ichideerãmaa; m̃agĩ ne-inaa j̃ok'aa bi. ²⁶ Mapa mia ook'aa p'irapari pariatua p'iraparik'a maa-e pirã boxeo ch̃oparik'a nãu aupai s̃ik'ãri. Jĩp'a t'ãriapa mia oopari Cristopa oopi bik'a. ²⁷ Michi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa ne-inaa oo k'inia bak'ãri, m̃aga oopik'aa nãga perã. Michi k'iniapai ooru pirã, k'ĩra nejasia bait'ee it'ari panak'ãri Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ma awara m̃aga ooru pirã, Cristopa ne-inaa k'ĩsia iru bi teeit'ee ichideerãmaa mimaa tee-e pait'ee, mia awaraarãmaa jaratee baji mĩda na p'ek'au eujãde bi misa.

10

Ūraa it'aa t'inaadamerã awaraa ak'õre waibia apatamaa

¹ Irá ìpemaarã, k'irãpapiit'ee sãga chonaarãweda Tachi Ak'õrepa tachi judiorã chonaarã ak'ipachi. Jïararadeepa ãra jõmaweda ak'i bapachi Egiptodeepa uchiadak'ãri. Ma awara ãra jõmaweda sïapiji Mar Rojo esajïak'a p'oodade. ² Ma jïararadeepa Tachi Ak'õrepa o jara wãji ãramaa Moisés k'ap'ia pari mãik'aapa iru k'ap'ia pari ãra k'aripaji Mar Rojo sïadamerã. Mãgá Tachi Ak'õrepa ãra jõmaweda Moisés jua ek'ari biji, tachi ijãapataarã Cristo jua ek'ari bïparik'a ijãadap'eda, poro choopidak'ãri. ³ Ma awara Tachi Ak'õrepa *maná* pëida it'ariipa jõmaarãmaa k'opipachi ⁴ mãik'aapa topiji pania mãudeepa uchiapida. Cristo mãgí mãuk'ata baji, ichideepa uchiapachi perã Tachi Ak'õre Jaure k'aripade ãra wãrutamaa. ⁵ Tachi Ak'õrepa ma jõma oopachi mïda ãra k'aripait'ee, ooda-e p'anapachida irua oopi k'inia badak'a. Mapa Tachi Ak'õrepa perã jõmaweda piupiji, eujã pania wëe bide wãyaarutade.

⁶ Tachia mãgí chonaarãpa oodap'edaade k'ïsiadak'ãri, k'awaadaipia bi ãrapa oodap'edaa k'achia baji Tachi Ak'õre k'ïrapite. Mapa k'ïrak'aupai mãgá oodai ãrapa oodap'edaak'a. ;Oonaadãma tachia ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo oo k'inia p'anik'a! ⁷ It'aa t'ïnáati ne-inaa juapa ooda k'ïrapite, chonaarã ùk'uruurãpa oopatap'edaak'a. Tachi Ak'õre Ūraa p'ãdade jara bi:

'Eperãarãpa fiesta oojida ne-inaa juapa ooda k'ïrapite, ai k'ïrapite it'aa t'ïpata. Ma-it'ee nek'ojida, ne-inaa tojida, maap'eda pëirajida.' *(Ex 32.6)*

⁸ Ichiaba pariatua p'ek'au oonáati, ma k'aurepa ewari abaade Tachi Ak'õrepa ãradepemaarã veintitrés mil k'iniipida perã. ⁹ Ichiaba Tachi Ak'õre k'ïraupináati ãradepemaarãpa oodap'edaak'a, jaradak'ãri Tachi Ak'õrepa ãra p'oyaa pia ak'i-e paji. Maperã Tachi Ak'õrepa taamaarã pëiji k'aak'oodamerã. Mapa chok'ara piujida. ¹⁰ Ichiaba Tachi Ak'õre ãpíte ik'achia pedeenáati ãradepemaarãpa oodap'edaak'a. Mãga oodap'edaa perã Tachi Ak'õrepa it'ariipa ichi ángel pëiji; mãgípa chok'ara peemerã.

¹¹ Tachi chonaarã mãgá p'anadap'edaa perã, pia ak'idaipia bi ãrapa oodap'edaa, Tachi Ak'õrepa mãgí oodap'edaa p'ãpida perã ichi ūraa p'ãdade, tachia k'awaadamerã mãik'aapa auk'a oonaadamerã, ni p'ani misa na p'ek'au eujã jõru. ¹² Mãpai parã t'ãidepemapa k'ïsia bi pírã ichiata oopari Cristopa oopi bik'a, k'ïrak'aupai ne-inaa k'achia ooi. ¹³ Edaare tachi t'ãridepai k'ïsia p'aneepata ne-inaa k'achia oodait'ee. Ma awara netuarapa k'ïsiapipari ne-inaa k'achia oodamerã. Mãga p'asapari jõmaarã ome. Mamïda mãga p'asak'ãri parã ome, ijãadaipia bi Tachi Ak'õrepa k'aripait'ee choodamerã, k'achia ooda-ee.

¹⁴ Maperã, ìpemaarã k'iniarã, parãpa k'ïsiaruta pírã wãdait'ee awaraa ak'õre waibia apata k'ïrapite it'aa t'ïde, ;mãgá oonáati! ¹⁵ Parã k'ïsia k'awaa p'ani. Mapa k'ïsiadaipia bi mïa jara bide k'awaadait'ee seewa maa-e pírã wãara. ¹⁶ ;K'ïsiati! ;K'ãata jara k'inia bïma tachia oopata, vino todak'ãri mãik'aapa pan k'odak'ãri k'irãpadait'ee Jesucristo piuda tachi pari? Todai naaweda mãik'aapa k'odai naaweda, it'aa t'ïpata Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iru t'ãri pia bi Cristo tachi pari piupida perã. Ma vino todak'ãri, k'irãpa p'ani Cristo waa bat'ada k'aurepa, tachi araa p'anapata iru ome. Ichiaba ma pan k'odak'ãri, k'irãpa p'ani Cristo k'ap'ia piuda k'aurepa tachi araa p'anapata apemaarã Cristode ijãapataarã ome. ¹⁷ Tachi chok'ara p'ani mïda, mãgí pan k'odak'ãri, eperã apai pik'a p'anapata Cristo piuda k'aurepa, iru ome tachi chaachaa araa p'anapata perã.

¹⁸ ;K'ïsiati! Israel pidaarãpa ne-animalaarã ateedak'ãri paapidait'ee Tachi Ak'õre altarmãi, ak'ipipata irude ijãa p'ani. Ma awara mãgí ne-animalaarãdepema k'odak'ãri, ak'ipipata ãchi Tachi Ak'õredeerã. ¹⁹ Ma jaradapa mïa jara k'inia-e bi ne-inaa ai k'ïrapite it'aa t'ïpata Tachi Ak'õrek'a bi. Ichiaba jara k'inia-e bi nechiara ata bïdap'edaa ma k'ïrapite pipãra bi awaraa nechiara k'ãyaara. ²⁰ Ma k'ãyaara jara k'inia bi Tachi Ak'õrede ijãadak'aa

beerãpa nechiara k'odai naaweda, biruta pirã ne-inaa juapa ooda k'irapite, ak'ipipata mãgide ijãa p'ani, tachia Cristode ijãapatak'a. Mamãda mãga oodak'ãri, wãara ooda-e ãchi ak'õre waibia apata-it'ee. Jip'a oopata netuaraarã-it'ee, mãgee ne-inaa juapa ooda k'irapite it'aa t'ipata netuarade perã. Maperã parã wãnãati mãgí ne-inaa ai k'irapite it'aa t'ipatamaa k'odait'ee nechiara ata bidap'edaa ma ne-inaa k'irapite. Mãga ooruta pirã, ak'ipi p'ani araa p'ana k'inia p'ani netuaraarã ome. ¡Mia mãga k'inia-e bi! ²¹ ¿Parã araa p'anadaipia bik'ã netuara ome? ¡Mãgá oodaik'araa bi, Cristo waa bat'ada k'aurepa iru ome araa p'anapata perã! ¿Netuara eere p'anãrã ome k'odaipia bik'ã nechiara netuaramaa teeda? Mãga oodaik'araa bi, Cristode ijãapataarã ome araa p'anapata perã iru piuda k'aurepa.

²² ¡Tachi Ak'õre k'iraupináati omee weda oo k'inia p'anipa! ¿K'isia p'anik'ã Tachi Ak'õre p'oyaadai, irua parã miapinaamerã?

Apemaarã ijãapataarã ijãa amaapidaik'araa bi

²³ “Michia oo k'iniata ooit'eeda” apata. Mamãda ma ne-inaa k'achia bi pirã, tachia apida k'aripada-e pait'ee. Tachia ne-inaa oodaipia bi jõmaarãpa Tachi Ak'õre Ûraa pipiara k'awaadamerã mãik'aapa oodamerã Cristopa oopi bik'a. ²⁴ Apidaapa ne-inaa oodaik'araa bi ichi-it'ee aupai. Ichiaba oopia bi awaraarã k'aripait'ee.

²⁵ Nechiara netodak'ãri chi netopatamã, iidináati mãgí nechiara ata bijida ne-inaa k'irapite wa mãga-e. K'awaa ataruta pirã ma nechiara ata bidap'edaa ne-inaa k'irapite, k'isia p'uadariit'ee. ²⁶ Mãga iididaik'araa bi Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bairã:

‘Na p'ek'au eujã mãik'aapa jõmaweda aide nãbi Tachi Ak'õre-it'ee, ichiata ooda perã.’ (*Sal 24.1*)

²⁷ Tachi Ak'õre Ûraade mãga jara bairã, Cristode ijãak'aa bipa parãdepema aba atee k'inia bi pirã ichi temaa nek'ode, mãik'aapa pi wã k'inia bi pirã, wãji mãik'aapa k'óji ãrapa teeruta. K'isianãaji mãik'aapa iidináaji ma nechiara ata bijida ne-inaa k'irapite wa mãga-e.

²⁸ Mamãda mama bide awaraapa pãmaa jarai: “Nãgí nechiara ata bijida ne-inaa juapa ooda k'irapite, ai k'irapite it'aa t'ipata”. Mãga jararu pirã, pia ma nechiara k'oik'araa bi, mãgí eperã k'isia p'uapiamaapa. ²⁹ Mia mãga jara-e bi pi k'isia p'ua bai jãak'aapa; jip'a chi apemamaa k'isiapiamaapa parãpa k'achia oodai mãgí nechiara k'oruta pirã.

Mamãda pia iidii: “¿K'ãare-it'ee mia oopia bima awaraarãpa oopi k'inia p'anik'a, ãchi k'isia p'ua p'anadairã? ³⁰ ¿Pia-e bik'ã, Tachi Ak'õremaa gracias jarap'eda k'oit'ee ne-inaa k'ira t'ãdo? Pia bi pirã, ¿mia, sãap'eda ooima awaraapa oopi k'inia bik'a?” Mia jarait'ee sãap'eda mãga oodaipia bi. ³¹ Tachia ne-inaa k'odak'ãri maa-e pirã todak'ãri maa-e pirã ne-inaa awaraa oodak'ãri, jõmaweda oodaipia bi Tachi Ak'õre-it'ee, jõmaarãpa iru waaweedamerã. ³² Mapa parãpa piata oodaipia bi judiorã k'irapite mãik'aapa judio-eerã k'irapite mãik'aapa awaraa ijãapataarã k'irapite, ne-inaa k'achia oo k'inia p'ananaadamerã parã k'aurepa. ³³ Mia jiripari mãga ooit'ee. Ne-inaa oo-e michi-it'ee aupai. Jõma oopari awaraarã k'aripait'ee, ãrapa Cristode ijãadamerã. Mãgá irua ãra o k'achiadeepa k'aripa atai.

11

¹ Óoti mia ooparik'a, mia oopari perã Cristopa jarateedak'a na p'ek'au eujãde nipak'ãri.

Sãga oodaipia bi ijãapataarã it'aa t'ídait'ee pak'ãri

² Írã mia jara k'inia bi parãpa pia oo p'ani, k'irãpa p'anadairã mi sãga bapari parã ome bak'ãri. Mi o-ia bi parã ome, at'ãri oopata perã mia jarateedak'a. ³ Mamãda k'inia bi parãpa pipiara k'awaadamerã Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibia bi. Cristo iru jua ek'ari bi mãik'aapa imik'irãarã Cristo jua ek'ari p'ani mãik'aapa wëraarã ãchi imik'irãarã jua ek'ari p'ani. ⁴ Maperã parã ijãapataarã chip'edaidak'ãri, imik'irapa ichi poro wãk'aik'araa

bi it'aa t'ĩmaa bak'ãri maa-e pirã Tachi Ak'õrepa jarapiru jaramaa bak'ãri. Ichi poro wãk'aru pirã, ak'ipiit'ee ichia waawee-e ichi poro waibia Cristo. ⁵ Jõdee wërapa ne-inaa ichi porode jĩpia bi, it'aa t'ĩk'ãri maa-e pirã Tachi Ak'õrepa jarapiru jarak'ãri. Ichia wãk'apari jĩ-e bi pirã, ak'ipii ichi imik'ĩra waawee-e bi. Ma awara awaraarãpa mãgí wëra ak'idak'aa pait'ee wëra piak'a, wëra poro wëpida pia ak'idak'aa perã. ⁶ Mãgí ijãapari wërapa ichi porode ne-inaa wãk'apari jĩ k'inia-e bi pirã, ¿pipiara bak'aji-ek'ã ichi puda jida t'ĩpit'aamerã maa-e pirã wëpit'aamerã, wëra k'achia beerã ome oopatak'a? Mamĩda k'ĩra nejasia bi pirã mãgá bait'ee jõmaarã k'ĩrapite, mãgara puda t'ĩpiik'araa bi. Ma k'ãyaara ne-inaa wãk'apari ichi porode jĩpia bi.

⁷ Pia jarait'eera, imik'ĩrapa ichi poro wãk'aik'araa bi ichi Tachi Ak'õre k'ĩrak'a bairã mãik'aapa ichi Tachi Ak'õrepa bida perã na p'ek'au eujãde nĩbi poro waibia bamerã. Jõdee wërapa ichi poro wãk'aipia bi ak'ipiit'ee imik'ĩra ichi poro waibia. ⁸ Mia mãga jara bi Tachi Ak'õrepa eperã ook'ãri, imik'ĩra naapiara ooda perã, maap'eda wëra ooji mãgí imik'ĩra orrodepa. ⁹ Tachi Ak'õrepa mãgí imik'ĩra oo-e paji wëra k'aripamerã; jĩp'a wërata ooji imik'ĩra k'aripamerã. ¹⁰ Maperã wëra Cristode ijãapari pirã, ichi poro wãk'aipia bi. Mãga ook'ãri, ak'ipipari Tachi Ak'õre k'ĩrapite mãik'aapa iru angeleerã k'ĩrapite, ichi bapari imik'ĩra jua ek'ari mãik'aapa Cristo jua ek'ari.

¹¹ Mamĩda Cristode ijãadak'ãri, wëra imik'ĩra ome auk'a p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Mapa chik'aripa p'anapataaipia bi. ¹² Tachia k'awa p'ani mãgá auk'a p'ani ome weda uchiadap'edaa perã Tachi Ak'õre juadeepa. Chi naapema wëra uchijai chi naapema imik'ĩradeepa. Mamãik'aapata imik'ĩraarã uchiapata wëraarãdeepa t'odak'ãri.

¹³ Mãpai, parãpata ak'idaipia bi k'awaadait'ee pia bi wa pia-e bi ijãapari wëra ne-inaa wãk'apari wëe porode it'aa t'ĩmerã Tachi Ak'õremaa. ¹⁴ Ma awara pãchia oopatade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'ani pia-e bi imik'ĩra puda waree bamerã. ¹⁵ Jõdee wëra puda waree bak'ãri, k'ĩra wãree unupata. Mamĩda Tachi Ak'õrepa mãgá waripi-e paji k'ĩra wãree aupai ak'idamerã; jĩp'a ak'ipiit'ee wëra ichi imik'ĩra jua ek'ari bi. ¹⁶ Apidaapa mia jara aupada ijãa k'iniada-e p'ani pirã, ijãanáati. Mamĩda k'awaadai pia bi taipa jõmaarãmaa mãga jaratepata. Ma awara ijãapataarã apemaarãpa oopata ma jaratepatak'a.

Sãga oodaipia bi Jesucristo piuda k'irãpadait'ee

¹⁷ Írá ũraait'ee sãga oodaipia bi parã ijãapataarã cheepurudak'ãri Cristo piuda k'irãpadait'ee. Ai naawedapemak'a p'oyaa jara-e pãchia pia oomaa p'ani, mãgá ooda-e p'anadairã. Cristopa oopi k'inia bik'a oodai k'ãyaara, ne-inaa k'achia oomaa p'ani. ¹⁸ Mãga jara bi mimaa nepiridap'edaa perã parãdepema ũk'uru cheepurudak'ãri, ne-inaa jedek'odak'aa auk'a k'ĩsiada-e p'anadairã. Mapa awara-awaraa nek'opata. K'ĩsia bi wãara ũk'uru mimaa nepiridap'edaa. ¹⁹ Mamĩda mãgá parãdepema ũk'uruurãpa pãchia oo k'iniata ooda-e pada paara, k'awa-e pak'aji chisãgĩrãpa wãara oopata Cristopa oopi bik'a, iru k'inia iru p'anapata perã. ²⁰ Mãgá pariatua k'o p'anik'a k'odaik'araa bi. ¡Mãgá Cristo piuda k'irãpadak'aa! ²¹ Mimaa nepirijida parãdepemaarã ũk'uru cheepurudak'ãri ne-inaa jedek'odait'ee, apemaarã ijãapataarã nida-ee. Maperãpi ijãapataarã ũk'uru jarra oopata. Jõdee awaraarãpa k'opata bi jãwaadarutamaa mãik'aapa vino topata piu p'aneerutamaa. ²² Chi mãga oopataarãmaa iidi k'inia bi: ¿Pãchi te wëe p'anik'ã nek'odait'ee mãik'aapa todait'ee? ¿Waaweeda-e p'anik'ã pãchi ĩgrete, chi araa che p'anĩrã jida ichiaba? ¿Chupiria chedeerã k'ĩra nejasiapi k'inia p'anik'ã? ¿K'ãata parãmaa jaraima? ¿Pia oo p'anik'ã? ¡Mãga-epi!

*Jesupa ooda k'irãpapiit'ee ichide ijãapataarãmaa
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)*

²³ Jesucristopa mĩmaa jarateeda, mĩa jõdee parãmaa jarateeki. Ai ewate p'ãrik'ua Jesús traicionaada naaweda, nek'omaa p'anide ichia pan ataji ²⁴ mãik'aapa it'aa t'iji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'õrat'aaji jedeit'ee mãik'aapa mãgaji:

—Nãgĩ pan mi k'ap'ia, mi peepiit'ee perã parã k'aripait'ee. Nãgã pan k'odak'ãri, k'opataati k'irãpadait'ee mi piuda parã pari.

²⁵ Mãgã ichiaba, nek'o aupadap'eda, Jesupa vino copa jitaji mãik'aapa mãgaji:

—Nãgĩ vino mi waa, michi waa bat'ait'ee perã mi piuk'ãri eperãarã pari. Tachi Ak'õrepa nãgĩ ũraa chiwidi jara bi. Michi waa bat'ada k'aurepa irua wẽpapiit'ee parãpa p'ek'au k'achia oopata mãik'aapa michideerã papiit'ee. Nãgã vino todak'ãri, topataati k'irãpadait'ee mĩa ooit'ee bi eperãarã pari.

²⁶ Mãga jarada perã Jesucristopa, tuchia ma pan k'odak'ãri mãik'aapa ma vino todak'ãri, k'irãpapata Cristo piuda tachi pari. Mãgã oo p'anadait'ee, iru waya cheru misa.

K'ĩrak'aupai pan vino ome pariatua k'odai

²⁷ Mãga jõmaarãmaa ak'ipipata perã, eperãpa ma pan pariatua k'oru pirã maa-e pirã ma vino pariatua toru pirã, k'achia oomaa bi, ichi-it'ee p'ua-e bairã Cristo piuda jõmaarã pari. ²⁸ Maperãpi Cristode ijãapari chaa ma pan k'oi naaweda mãik'aapa ma vino toi naaweda, ichi t'ãridepai k'ĩsiaipia bi k'awaait'ee wãara k'oru mãik'aapa toru k'irãpait'ee Cristo piuda ichi pari wa mãga-e. ²⁹ Mãgã oopipia bi Tachi Ak'õrepa miapiit'ee perã ma pan pariatua k'opataarã mãik'aapa ma vino pariatua topataarã, chik'o jĩp'aa k'opatak'a.

³⁰ Parãdepema chok'ara mãgã pariatua k'opata perã, k'ayaa p'ani mãik'aapa ũk'uru jai-idaa p'ani. ³¹ Mamĩda mãgĩ k'odai naaweda mãik'aapa todai naaweda, k'ĩsuaruta pirã oo amaadait'ee tuchia p'ek'au k'achia oopata, Tachi Ak'õrepa tachi miapi-e pait'ee. ³² Mãga oodak'ãri, pariatua k'oda-e pait'ee. Tachi Ak'õrepa miapipari ma pan pariatua k'opataarã mãik'aapa ma vino pariatua topataarã, achia k'awaadamerã irua oopi k'inia bi. Mãga k'awaadak'ãri mãik'aapa oodak'ãri, irua achia k'aripait'ee atuanaadamerã ijãadak'aa beerãk'a, eperãarã jõmaweda panadak'ãri iru k'ĩrapite.

³³ Mapa ipemaarã, cheepurudak'ãri pan k'odait'ee mãik'aapa vino todait'ee Cristo piuda k'irãpadait'ee, nipatãati jõmaweda cherutamaa, chik'inia ne-inaa jedek'odait'ee.

³⁴ Apida jarrapisia bi pirã, chei naaweda, ichi temãi nek'oipia bi. Parãpa mãga ooruta pirã, Tachi Ak'õrepa miapi-e pait'ee pariatua k'o p'ani k'aurepa.

Mi parãmaa wãk'ãri, waapiara jarateeit'ee.

12

Tachi Ak'õre Jaurepa ne-inaa oopipari Cristode ijãapataarãmaa

¹ Irã ipemaarã, p'anaut'ee parãpa iidi pëidap'edaa. Iidijida k'ãata oopipari Tachi Ak'õre Jaurepa Cristode ijãapataarãmaa. Nãgĩ jarateeit'ee pia k'awaadamerã.

² K'irãpa p'ani parã p'anapatap'edaa Cristode ijãadai naaweda. Tachi Ak'õre k'ĩrapite k'achia oopachida it'aa t'ipatap'edaa perã ne-inaamaa, Tachi Ak'õre awara. Mãga oopachida mãgee ne-inaa pededak'aa beemaa, chok'ai-e p'ani mĩda. ³ Mãga oopachida pia k'awadak'aa pada perã sãga Cristode ijãadait'ee mãik'aapa sãga oodait'ee irua parãmaa oopi k'inia bik'a. K'awapatãati Tachi Ak'õre Jaurepa eperãarãmaa nãga jarapik'aa: “Jesús Tachi Ak'õre Warra-e”. Jĩp'a jarapipari: “Jesús Tachi Poro Waibia.”

⁴ Parãpa k'awaadaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa Cristode ijãapataarãmaa ne-inaa k'ĩra t'ãdoo oopipari chik'aripa p'anapataadamerã. Mãga oopari ne-inaa pia oo k'inia bairã ijãapataarã-it'ee. ⁵ Ichia ma ne-inaa jõma oopipari Cristo, Tachi Poro Waibia oopi k'inia bik'a. ⁶ Ijãapari chaa ma ne-inaa awara ooi ichi k'õp'ãyo k'ãyaara. Mamĩda Tachi Ak'õrepata ma ne-inaa ichita aramaa oopipari. ⁷ Mãgã Tachi Ak'õre Jaurepa ma ne-inaa awara-awaraa oopipari Cristode ijãapataarãmaa, achia chik'aripa p'anapataadamerã. ⁸ Abamaa

k'ĩsia k'awaapipari jarateemerã ne-inaa Tachi Ak'õrepa k'awapi k'inia bi. Awaraarãmaa pipiara k'awapipari Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida, mãga jarateemerã. ⁹ Ichiaba Tachi Ak'õre Jaurepa waapiara ijãapipari Cristode ijãa bimaa, k'awaamerã wãara uchiat'ee Tachi Ak'õrepa jara bik'a, waide unu-e bi mĩda. Ichiaba awaraarãmaa k'ayaa beerã jipapipari. ¹⁰ Ma awara awaraarãmaa ne-inaa oopipari eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Awaraarãmaa jarapipari Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a. Awaraarãmaa k'awapipari eperãpa wãara jaratee bi Cristopa oopi bik'a wa netuarapa oopi bik'a. Awaraarãmaa pedeepipari irua k'awa-e bi pedeede, jarateemerã Tachi Ak'õre Ũraa mãgã pedee bipa. Awaraarãmaa k'awapipari k'ãata jara bi ma eperãpa, pedee irua k'awa-e bita pedeek'ãri, jõmaarãpa k'awaadamerã irua jara k'inia bi. ¹¹ Mãgã oopari Tachi Ak'õre Jaurepa. Irua aupaita k'awapipari Cristopa oopi k'inia bi ichide ijãapataarãmaa.

Cristode ijãadak'ãri, tachi k'ap'ia apai pik'a p'ani

¹² Irã jarait'ee sãap'eda Tachi Ak'õre Jaurepa mãgã ne-inaa awara-awaraa oopipari Cristode ijãapataarãmaa. Tachi k'ap'ia apai bi mĩda, aide nãgee paraa: bĩri, poro, jua, t'ãri; jãga bee chok'ara. Mãga pik'a Cristo apai bi mĩda, irude ijãapataarã araa p'anapata iru ome. K'ap'ia apai pik'a p'ani, chok'ara p'ani mĩda. ¹³ Tachi ijãapataarã mãga p'ani ijãapari chaa Cristode ijãa beek'ãri, Tachi Ak'õre Jaurepa iru araa bapipari perã apemaarã ijãapataarã ome. Auk'a oopari judiorã ome, judio-eerã ome, esclavoorã ome, esclavo-eerã ome. Mãga oopari, chok'ara p'ani mĩda, apai pik'a p'anadamerã Cristo ome. Mapa tachia poro choopipata ak'ipidait'ee araa p'ani Cristo ome Tachi Ak'õre Jaure k'aurepa.

¹⁴ Tachi eperã k'ap'iade bi poro, jua, bĩri mãik'aapa t'ãri. Jãgee jõmaarãpa k'aripapata tachia ne-inaa oodamerã. Mãga pik'a tachi ijãapataarã chok'ara p'ani mĩda, chik'aripa p'anapata Cristo-it'ee ne-inaa oodait'ee. ¹⁵ K'ĩsiadãma nãgide. Tachi bĩri pedeeda paara, jarak'aji: "Juapa mi k'ãyaara ne-inaa chok'araara oopari perã, mi mak'iaara servi-e bi na k'ap'iade." Mãga jarak'aji mĩda, at'ãri tachi k'ap'iade bi. ¹⁶ Maa-e pirã tachi k'ĩri pedeeda paara, jarak'aji: "Tau mi k'ãyaara pipiara bairã, mi mak'iaara servi-e bi na k'ap'iade." Mãga jarak'aji mĩda, at'ãri tachi k'ap'iade bi. ¹⁷ Tachi k'ap'ia jõma tau pada paara, k'ĩri wẽ-e pak'aji ũridait'ee mãik'aapa jõma k'ĩri pada paara, k'ĩri wẽ-e pak'aji idait'ee. ¹⁸ Mamĩda mãga-e. Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'iade nĩbi jõmaweda biji mãgĩ bimãi, ichia k'ĩsia iru badak'a. ¹⁹ Tachi k'ap'ia jõmaweda bĩri maa-e pirã jua maa-e pirã tau pada paara, k'ap'ia wẽe p'anak'ajida. ²⁰ Mamĩda mãga-e. Ne-inaa k'ĩra t'ãdoo paraa mĩda, ichita k'ap'ia apai bi.

²¹ Tachi k'ap'ia mãga bi perã, tachi tau pedee k'awaa bada paara, p'oyaa jara-e pak'aji juamaa: "Mia pi k'inia-e". Poropa pida p'oyaa jara-e pak'aji bĩrimaa: "Mia pi k'inia-e." ²² Ma k'ãyaara ne-inaa jõma tachi k'ap'iade, mak'iaara p'oyaa ooda-e pik'a k'edee paara, auk'a k'aripapata tachi k'ap'ia chok'ai bamerã mãik'aapa k'ap'ia pia bamerã. ²³ Ma awara tachi k'ap'iade nĩbi ũk'uru pia chi-oopata tachi piara unudamerã. Mamĩda ũk'uru awaraarãmaa unupi k'iniadak'aa. Mapa wãk'apata p'arupa. ²⁴ Jõdee chi unupi k'inia bita taawa iru p'anapata. Mãga oopata Tachi Ak'õrepata tachi k'ap'ia mãga ooda perã, pipiara iadamerã aide nĩbi mak'iaara p'oyaa oo-e pik'a k'edee mãik'aapa pia-e pik'a k'edee. ²⁵ Mãga ooji tachi k'ap'iade nĩbi jõma chik'aripa p'anadamerã. ²⁶ Tachi k'ap'iade bi apida p'ua nĩbeeru pirã, k'ap'ia jõmaweda miapari ma k'aurepa. Jõdee tachi k'ap'iade nĩbi apida pia unuruta pirã, k'ap'ia jõmaweda o-ĩadaipari.

²⁷ Ma jõma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, k'awa p'ani tachi ijãapataarã Cristo k'ap'iak'a p'ani, iru ome araa p'anapata perã. ²⁸ Tachi Ak'õrepa tachi k'ap'iade nĩbi chaa mimia awara-awaraa biji tachi k'aripamerã mãik'aapa k'ap'ia pia p'anadamerã. Mãga pik'a ichi Jaurepa Cristode ijãapataarãmaa mimia awara-awaraa bipari, ma mimia oo p'anide chik'aripa p'anapataadamerã. Naapiara bipari Jesucristopa jirit'eradaarã pëit'ee ichi ũraa jarateede; ai eere bipari Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jarapataarã; mãgĩ t'ëe bipari

Tachi Ak'õre Ūraa jarateepataarã; maap'eda ne-inaa oopataarã eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa; k'ayaa beerã jipapataarã; ijãapataarã k'aripapataarã; ijãapataarã ak'ipataarã; pedeepataarã ãchia k'awada-e p'ani pedeede. ²⁹ Tachi Ak'õrepa ijãapataarã jõmaweda jirit'era-e Cristopa pëimerã ichi ūraa jarateede. Ichiaba jõmaarãmaa ichia jarapi bik'a jarapi-e; jõmaarãpa iru ūraa jarateeda-e; jõmaarãpa ne-inaa ooda-e eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa; ³⁰ jõmaarãpa k'ayaa beerã jipada-e; jõmaarãpa pedeeda-e ãchia k'awada-e p'ani pedeede; jõmaarãpa k'awada-e chi pedeerupa jara k'inia bi ma k'awada-e p'ani pedeede. ³¹ Maperã parãpa iididaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa parãmaa madepema pipiara bita bimerã. Mãgã pipiara p'anapataadait'ee.

Mãgã oo p'ani mĩda, mia ak'ipiit'ee sãga wãara pipiara p'anapataadai.

13

Chik'inia p'anapataadaipia bi

¹ Pipiara p'ana k'inia p'ani pirã, chik'inia p'anapataadaipia bi. Tachia eperãarã pedee k'ira t'ãdoo pedee p'ani mĩda mãik'aapa angeleerã pedee paara pedeeruta pijida, pari mãga oopata t'ãripa awaraarã k'inia iru p'anada-e p'ani pirã. Mãga p'anaruta pirã, tachi ma pedeede pedeedak'ãri, awaraarãpa ūridai campana pariatua chaaparik'a. ² Ichiaba Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jara p'ani mĩda mãik'aapa k'awa p'ani mĩda ne-inaa k'ira t'ãdoo, Tachi Ak'õrepa waide jara-e bi paara eperãarãmaa, páripa p'anapata awaraarã k'inia iru p'anada-e p'ani pirã. Ma awara audú ijãaruta pijida ee ãyaa birutamaa tachia jararutapa; awaraarã t'ãripa k'inia iru p'anada-e p'ani pirã, ichi k'inia mãga oo p'ani. ³ Ma awara tachia net'aa iru p'ani jõmaweda tee p'ani mĩda chupiria chedeerãmaa mãik'aapa tachi k'ap'ia paara paapeepiruta pijida Cristode ijãa p'ani k'aurepa, t'ãripa awaraarã k'inia iru p'anada-e p'ani pirã, tachi-it'ee wẽ-e pait'ee Tachi Ak'õrepa k'isia iru bidepema, it'ari panadak'ãri.

⁴ Tachia wãara awaraarã k'inia iru p'anadak'ãri, nãga p'anapata. T'ãridepai choopata. Awaraarãmaa ne-inaa pia oopata. Awaraarã unuamaa iru p'anadak'aa, ãrapa ne-inaa iru p'ani k'aurepa. Ichiaba tachia ooda jõmaarãmaa jaradak'aa, ãrapa k'isiadamerã tachia ne-inaa oo k'awaa p'anapata. Audua p'anadak'aa. ⁵ Chĩara k'ĩraupidak'aa mãik'aapa k'ira nejasiapidak'aa. Tachi-it'ee ne-inaa pipiara jiridak'aa. Isapai k'ĩraudak'aa. K'ira p'u-ua p'anadak'aa tachimaa chĩarapa ne-inaa k'achia ook'ãri. ⁶ O-ia p'anadak'aa unudak'ãri awaraapa ne-inaa k'achia oomaa bi. Jĩp'a o-ĩadaipata irua ook'ãri Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a. ⁷ Ma awara chĩarapa tachi miapidak'ãri, choopata ijãapata perã Ak'õrepa tachi k'aripait'ee. Ijãapata k'achia p'oyaadai. T'ãride ichita choopata awaraarã k'inia iru p'anadairã.

⁸ Mãgã awaraarã k'inia iru p'anadak'ãri Cristopa oopi bik'a, ichita chik'inia para bait'ee. K'awáati na ewari Tachi Ak'õrepa jarapi bi waa wẽ-e pait'ee. Ma awara chi pedee bipa k'awada-e p'ani pedee waa ūrida-e pait'ee. Ichiaba k'isia k'awaa p'aniirãpa jarateepata auk'a waa wẽ-e pait'ee. ⁹ Mãgã jõma na ewari wẽ-e pait'ee, jõdait'ee perã. Tachia waide k'awada-e p'ani jõmaweda Tachi Ak'õrepa jarapi bi mãik'aapa k'isia k'awaa beerãpa jaratee p'ani. ¹⁰ Mamĩda Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi jõmaweda oo aupak'ãri, waa k'awa k'iniada-e p'anadait'ee irua jarapi bi mãik'aapa k'isia k'awaa beerãpa jaratee p'ani, jõmaweda Cristok'a k'awadait'ee perã.

¹¹ Warra weda mi pedeeji mãik'aapa k'isia iru baji ne-inaa ooit'ee warrarãpa oopatak'a. Mamĩda chona pak'ãri, oo amaaji mãgee warra weda ne-inaa oopata. ¹² Na p'ek'au eujãde p'ani misa, jĩp'a espejo k'ira t'awaa bide ak'i p'anik'a bi, jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi k'awada-e p'anadairã. Mamĩda Cristo ome p'ananadak'ãri, jõmaweda k'awadait'ee Cristopa k'awa bik'a, k'awadait'ee perã Tachi Ak'õrepa tachi k'awa bik'a.

¹³ Maperã ichita ijãadaipia bi Tachi Ak'õrepa oopari ichia jara bik'a. Ichita ijãadaipia bi Tachi Ak'õrepa tachimaa teit'ee ne-inaa jõmaweda ichia k'isia iru bi tachi-it'ee, it'ari

panadak'ãri. Ichita awaraarã k'inia iru p'anadaipia bi Tachi Ak'õrepa k'inia iru baparik'a. Tachi Ak'õre-it'ee ma jarada õpeedepema chi t'ëe jara aupadata pipiara bi jõma apema jara aupada k'ãyaara.

14

Chik'aripa p'anadaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a oodait'ee

¹ Måga pipiara bairã Tachi Ak'õre-it'ee, parãpa awaraarã k'inia iru p'anadaipia bi. Måga oo p'ani misa, iididaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa parãmaa jarapimerã Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a. ² Ma k'ãyaara, iidiruta pirã Tachi Ak'õre Jaurepa parã pedeeperimerã k'awada-e p'ani pedeede, mågã jarateedak'ãri, chi ùrirutaarãpa k'awada-e p'anadai mågí jarateeruta. Tachi Ak'õrepapai k'await'ee. ³ Jõdee Tachi Ak'õre Jaurepa jarapiru pirã irua jarapi bik'a, chi ùrirutaarãpa pia k'awaadait'ee, åchi pedeede ùridait'ee perã. Mapa oo k'inia p'anadait'ee mågí jarateeruta jara p'anik'a mãik'aapa t'ãri o-ia p'anadait'ee oodak'ãri Cristopa oopi bik'a. ⁴ Chi pedee bipa ichia k'awa-e bi pedeede pia oo bi ichi-it'ee. Mamãda Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jaraparipa apemaarã ijãapataarã k'aripapari.

⁵ Parã jõmaweda pedeeda paara k'awada-e p'ani pedeede, pia bak'aji. Mamãda pipiara bi Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jaradamerã, wẽ-e pirã apidaapa mågí pedee ùridamerã mãik'aapa k'awapidamerã apema ijãapataarãmaa.

⁶ Mapa ipemaarã, mi parãmaa wãru pirã jarateede k'awa-e bi pedeede, parã k'aripa-e pait'ee. Jõdee wãru pirã Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jarade maa-e pirã Cristo ùraa jarateeru pirã, mågã k'awaadai Cristopa oopi k'inia bi.

⁷ Parãpa k'awa p'ani siru chaa k'awaa beerãpa mãik'aapa arpa chaa k'awaa beerãpa pia chaapata chi ùri p'anirãpa k'awaadamerã chisãgí sirupa chaada mãik'aapa chisãgí arpapa chaada. Mamãda pia chaa k'awa-e bipa chaak'ãri, k'achia ùridai mãik'aapa pia k'awada-e pai chisãgí siru wa chisãgí arpa. ⁸ Ichiaba soldaorãpa trompeta atepata jura chõonadak'ãri. Chi chaa k'awaa bipa chaapari soldaorã chõode uchiadamerã. Mamãda mågípa pia chaa-e pirã, soldaorã chõode uchiada-e pai, k'awada-e p'anadairã åchia ùri p'ani k'ãata jara k'inia bi. ⁹ Måga pik'a bi parã ome. K'awada-e p'ani pedeede pedee p'anadak'ãri, chi ùrirutaarãpa k'awada-e pai parãpa jaratee k'inia p'ani. Pipiara bak'aji pãchi ituaba pedeedap'edaa paara. ¹⁰ Wãara na p'ek'au eujãde eperãrã pedee chok'ara awara-awaraa pedee p'ani. Ma pedee pedeeperapaarãpia pia k'awapata åchi pedee ùridak'ãri. ¹¹ Mamãda mia mågí pedee ùri-e bi pirã, k'ira tewaraak'a bai mågí pedeeperi ome, p'oyaa ùri-e bairã mågí pedee. ¹² Måga bi parã ome ichiaba. Maperãpi iidi k'inia p'ani pirã Tachi Ak'õre Jaurepa parãmaa ne-inaa oopimerã, iididaipia bi ne-inaa k'aripadait'ee apemaarã ijãapataarã.

¹³ Mamãda iidi k'inia p'ani pirã Ak'õrepa pedeeperimerã k'awada-e p'ani pedeede, mågara ichiaba iididaipia bi k'awapimerã k'ãata jara k'inia bi mågí pedee. Mågã awaraarãmaa jarateedai. ¹⁴ Mia it'aa t'iru pirã k'awa-e bi pedeede, mi jaurepapai k'awa bi k'ãata jara k'inia bi, araa bapari perã Tachi Ak'õre Jaure ome. Mamãda michi k'isiade k'awa-e bi. ¹⁵ Mågara mia ¿sãga ooima? Jaurepapai it'aa t'it'ee mãik'aapa k'ariit'ee mia k'awa-e bi pedeede. Mamãda ma k'ãyaara pipiara it'aa t'ipariit'ee mãik'aapa k'aripariit'ee mia k'awa bi pedeede. ¹⁶ Pia pida mågã ooru pirã, eperã pi ik'aawa su-ak'i bipa auk'a k'awaait'ee pia gracias jara bi mãik'aapa k'ari bi. Mågã pi ome auk'a iru it'aa t'ii gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. ¹⁷ Jõdee pia it'aa t'iru pirã k'awa-e bi pedeede, pia bi mãda Tachi Ak'õre k'irapite, pi ik'aawa p'anirã maarepida k'aripa-e bi.

¹⁸ Tachi Ak'õre k'irapite mi o-ia bi, mia parã k'ãyaara pedee chok'araara pedeeperi perã, mia k'awa-e bi pedeede. Måga ooi Tachi Ak'õre Jaurepa mågã oopipari perã.

¹⁹ Mamãda apemaarã ijãapataarã ome bak'ãri it'aa t'it'ee Tachi Ak'õremaa, mi-it'ee pipiara

bi pedeeit'ee pedee joisomaapai arii p'anirā pedeede, pedee diez mil pedeei k'āyaara ārapa k'awada-e p'ani pedeede.

²⁰ Maperā ipemaarā, warra chak'eerāk'a k'īasianáati. Ārak'a p'ana k'inia p'ani pirā, p'anadaipia bi warra ewaa t'odak'a; audua-ee. Pia k'īsiati chonaarāpa k'īsiapatak'a.

²¹ K'irāpāti Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'ōrepa jara bi: "Mia Israel pidaarāmaa pedeeit'ee k'awada-e p'ani pedeede k'īra tewaraarā it'aideepa. Mamīda ma Israel pidaarāpa k'awa p'anadait'ee mīda mia māga oopi bi, at'āri mi pedee ūri k'iniada-e p'anadait'ee." ' (Is 28.11-12)

²² Tachi Ak'ōrepa māga jarada perā, nāga k'awaadai. Ijāadak'aa beerāpa unuruta pijida Tachi Ak'ōre Jaurepa parāmaa pedeeipimaa bi pāchia k'awada-e p'ani pedeede, ma Israel pidaarāk'a ārapa ūri k'iniada-e pait'ee. Jōdee ijāapataarāpa māga unudak'āri, ūridait'ee, k'awada-e p'ani mīda k'āata jara k'inia bi. Mamīda ma k'āyaara parāpa jararuta pirā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a āchi pedeede, audupāra ūri k'inia p'anadait'ee, ūridait'ee perā āramaa Cristopa oopi k'inia bi. Māga bi ijāadak'aa beerā ome ichiaba. ²³ K'īsiati nāgide. Parā cheepurudak'āri it'aa t'īdait'ee, parādepema ūk'uru pedeemaa p'aneeruta pirā k'awada-e p'ani pedeede māik'aapa māga p'anide t'īuru pirā eperā ijāak'aa bi maa-e pirā Tachi Ak'ōre Ūraa waide k'awa-e bi, ichia k'īsiati parā jōmaweda k'īra k'awa-ee para bi. ²⁴ Jōdee eperā ijāak'aa bi maa-e pirā Ak'ōre Ūraa waide k'awa-e bi t'īuru pirā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jara p'anide, ūrii ichia p'ek'au k'achia oopari Tachi Ak'ōre k'īrapite. ²⁵ Maap'eda māgide k'īsiak'āri, t'āri p'uadarii māik'aapa ijāai, wa ijāa-e pai. Maap'eda bedabaidarii Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īit'ee māik'aapa jarait'ee: "Wāara Tachi Ak'ōre nama parā ome bapari."

Chip'edaidak'āri, ne-inaa jōma k'īra jīp'a oodaipia bi

²⁶ Māpai ipemaarā, nāga oodaipia bi chip'edaidak'āri it'aa t'īdait'ee. Ūk'uruurāpa Ak'ōre k'ari k'aridaipia bi. Awaraarāpa Cristo ūraa jarateedaipia bi maa-e pirā Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jaradaipia bi. Awaraarāpa k'awada-e p'ani pedeede pedeedaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Awaraarāpa māgī pedee jara k'inia bi jōmaarāmaa k'awapidaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Ma jōmaweda oodaipia bi ijāapataarā chik'aripa p'anadamerā. ²⁷ Ma k'awada-e p'ani pedeede pedeeapataarā pedeedaipia bi aba-abaa, omé maa-e pirā ōpee pedee auparutamaa. Maap'eda māgī pedee k'awapataarāpa jōmaarāmaa k'awapidaipia bi ārapa jaradap'edaa. ²⁸ Apida wē-e pirā māgī pedee k'awaapiit'ee k'āata jara k'inia bi, māgara chi māgá pedee bi waa pedeeik'araa bi. Ma k'āyaara ichi t'āridepai pedeeipia bi ichi-it'ee māik'aapa Tachi Ak'ōre-it'ee. ²⁹ Māgá ichiaba Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarapataarāpa pedee k'inia p'ani pirā, pedeedaipia bi aba-abaa, omé maa-e pirā ōpee pedee auparutamaa. Apemaarāpa ūridaipia bi ārapa jararuta, k'awaadait'ee wāara Tachi Ak'ōrepa jarapida wa māga-e. ³⁰ Abaapa Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jara bi misa, awaraapa pedee k'inia bi pirā jarapida awara, māgara ma naa pedee badapa chi t'ēepemamaa pedeeipiia bi. ³¹ Māga oo p'ani pirā, jōmaarā pedee k'inia p'anirā pedeedait'ee, apemaarā ijāapataarāpa k'awaadamerā jōmaweda Tachi Ak'ōrepa āramaa jara k'inia bi. ³² Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jara bīpa pariatua pedeeik'araa bi. Jīp'a pedeeipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa māga oopi bak'āri. ³³ Māga oodaipia bi Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pariatua oopik'aa perā. Oodaipia bi awaraa p'uurudepema ijāapataarāpa oopatak'a.

³⁴ Mapa ichiaba chip'edaidak'āri it'aa t'īdait'ee, wēraarā k'īup'ee p'anadaipia bi, jara-teepataarā māik'aapa Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a jarapataarā pedee p'ani misa, Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā āchi imik'īraarā jua ek'ari p'anapataadaipia bi. ³⁵ Mapa ārapa ne-inaa iidi k'inia p'ani pirā, iididaipia bi āchi imik'īramaa teeda panadak'āri. Pia-e bi pariatua pedeedamerā, awaraarā pedee p'ani misa.

³⁶ Auk'a k'ĩsiada-e p'ani pirã, k'irãpãti parãmaa ijãapii naaweda Tachi Ak'õrepa awaraarãmaa ijãapiji mãik'aapa k'awapiji ichia oopi k'inia bi chip'edaidak'ãri. Maperã k'ĩrak'aupai pãchia oo k'iniata oodai, Tachi Ak'õrepa k'awapida oodai k'ãyaara. ³⁷ Apida k'ĩsia bi pirã ichiata Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jarapari, maa-e pirã ne-inaa awara oopari Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a, k'awaaipia bi Tachi Ak'õrepa mimaa jarapiji jõma na p'ãdade jara bi. Mapa oopia bi na ùraade jara bik'a. ³⁸ Mamĩda mãgí eperãpa jara bi pirã mia na p'ã bide jarateemaa bi michi k'ĩsiadoopa, irua jara bi ùridaik'araa bi.

³⁹ Mãpai ìpemaarã, audupãara iididaipia bi Tachi Ak'õre Jaurepa jarapimerã Ak'õrepa jara k'inia bi ijãapataarãmaa. Mãga nide abaapa pedee k'inia bi pirã ichia k'awa-e bi pedeede, pedeenapãde adaik'araa bi. ⁴⁰ Mamĩda ne-inaa jõma oodaipia bi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, pariatua oodai k'ãyaara.

15

Jesucristo piup'eda, chok'ai p'irabaida

¹ Ìrá ìpemaarã, k'irãpapiit'ee mia naaweda jarateeda; jõma Jesucristopa ooda tachi k'aripait'ee atuanaadamerã. Parãpa mãgí jarateeda ijãajida; mãgita at'ãri ijãa p'ani. ² Ma jarateeda k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã o k'achiadeepa k'aripa ata wã. Mapa aide ijãapataadaipia bi. Mãga-e pirã, pãchi k'inia ijãajida.

³ Ma jarateeda k'awaap'eda, mia parãmaa jarateeki, jarateeda pipãara bairã. Nãga bi: Cristo piuji tachia p'ek'au k'achia oopata wẽpapiit'ee, Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bik'a. ⁴ Ma piuda t'ẽepai, mãu te uriade iajida mãik'aapa ewari õpeemaa chok'ai p'irabaiji, Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bik'a. ⁵ Ma t'ẽepai ichia unupiji Pedromaa, maap'eda chi apemaarã k'õp'ãyoorãmaa, ichi ome nipapatap'edaa na p'ek'au eujãde bi misa. ⁶ Ai t'ẽepai unupiji quinientos audú see nĩbada ijãapataarãmaa. Mãgidepema ùk'urupai jai-idaa p'ani, mamĩda chi apemaarã at'ãri chok'ai p'ani. ⁷ Ai t'ẽepai unupiji Santiagomaa. Maap'eda unupiji ichia ùraa jarateede pẽida eperãarãmaa.

⁸ Maap'eda, jõmaarã t'ẽe, mimaa ichiaba unupiji, ai naaweda mi k'achia baji mĩda. ⁹ Mãga ooji mi jõmaweda apemaarã pẽida k'ãyaara ek'ariara bi mĩda. Mi-it'ee piara bak'aji Tachi Ak'õrepa mi jirit'era-e pada paara, mia Cristode ijãapataarã miapipachi perã. ¹⁰ Mamĩda Tachi Ak'õre t'ãri pia bapari perã, mi k'aripaji. Maperã mi apemaarã pẽida k'ãyaara mimiara bapari. Mimiak'aa michi k'ĩradoopa. Jĩp'a Tachi Ak'õrẽpata mimaa nãgí mimia oopipari Cristo-it'ee. ¹¹ Mi ãra k'ãyaara audú mimiapari mĩda, taipa auk'a jarateepata, ma-it'ee Cristopa tai pẽida perã. Mãgí jarateedata parãpa ijãajida.

Tachi Ak'õrepa piudap'edaarã chok'ai p'irabaipipari

¹² Parãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Cristo chok'ai p'irabaipiji, taipa mãga jarateedap'edaa perã. Mãga bita, ¿sãap'eda ùk'uru parã t'ãide p'aniirãpa jara p'anima eperãarã piudap'eda chok'ai p'irabaidak'aa? ¹³ ¡K'ĩsĩati! Tachi Ak'õrepa eperãarã p'oyaa p'irabaipi-e pirã, mãgara Cristo jida p'irabaipi-e pak'aji. ¹⁴ Mãgara páripì taipa jarateepata Jesucristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Parãpa pida pãchi k'inia irude ijãa p'ani. ¹⁵ Ma awara mãirãpa jara p'ani wãara pirã, tai seewa-idaa p'ani, parãmaa jarateedap'edaa perã Tachi Ak'õrepa Cristo p'irabaipiji. ¹⁶ Mãirãpa k'ĩsia p'anik'a Tachi Ak'õrepa eperãarã p'oyaa p'irabaipi-e pirã, mãgara Cristo jida p'oyaa p'irabaipi-e pak'aji. Mãgara Cristo at'ãri piu bak'aji. ¹⁷ Ma awara Tachi Ak'õrepa Cristo p'irabaipi-e paji pirã, mãgara parãpa páripì ijãa p'ani Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa pãchia p'ek'au k'achia oopata wẽpapii. ¹⁸ Mãgara awaraa Cristode ijãapataarã jai-idaadap'edaarã auk'a atuk'ajida. ¹⁹ Ma jõma wãara pirã mãik'aapa na p'ek'au eujãdepai Cristode ijãa p'ani pirã, ¡tachi jõmaarã k'ãyaara chupãriara p'ani!

²⁰ Mamída mǎga-e. ¡Tachi Ak'õrepa wǎara Cristo chok'ai p'irabaipiji! Cristo naapiara ichita chok'ai bapariit'ee, piup'eda mǎik'aapa p'irabaip'eda. Ma awara Tachi Ak'õrepa mǎga ooda perǎ Cristo ome, k'awa p'ani tachi jida ichiaba chok'ai p'irabaipiit'ee, Cristode ijǎapata perǎ. ²¹ K'ĩsiadáma nǎgide. Eperǎpa k'achia ooda k'aurepa, na p'ek'au eujǎdepemaarǎ jǔmaweda piupata. Jǔdee Tachi Ak'õrepa awaraa eperǎ chok'ai p'irabaipida k'aurepa, jǔmaweda irude ijǎapataarǎ auk'a chok'ai p'irabaipiit'ee. ²² Pia jarait'eera, Adán k'aurepa jǔmaarǎta piupata. Jǔdee Cristo k'aurepa jǔmaweda irude ijǎapataarǎ jai-idaadap'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. ²³ Mamída p'irabaidait'ee Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bik'a. Cristo naapiara p'irabaipiji. Maap'eda Cristo cheru ewate irude ijǎapataarǎ auk'a p'irabaipiit'ee. ²⁴ Ma t'ēepai na p'ek'au eujǎ jǔit'ee. Cristopa netuaraarǎ mǎik'aapa Tachi Ak'õre k'ĩra unuamaa iru p'anirǎ, chi na p'ek'au eujǎdepema poro waibiarǎ jǔmaweda p'oyaak'ǎri, mǎgĩrǎ ichi Ak'õre jua ek'ari biit'ee. ²⁵ Mǎga pait'ee Cristo na eujǎ poro waibia pait'ee perǎ, Tachi Ak'õre k'ĩra unuamaa iru p'anirǎ jǔma birumaa ichi Ak'õre jua ek'ari. ²⁶ Mǎgǎ ook'ǎripi, eperǎarǎ waa piuda-e pait'ee. ²⁷ K'awa p'ani Cristota na p'ek'au eujǎ poro waibia, Tachi Ak'õrepa ichi ũraa p'ǎdade jara bairǎ: 'Ne-inaa jǔmaweda pi jua ek'ari biji: eperǎarǎ, angeleerǎ mǎik'aapa netuaraarǎ paara.'

(Sal 8.6)

Tachi Ak'õre aupaita Cristo jua ek'ari ba-e. ²⁸ Mǎgǎ Tachi Ak'õre k'ĩra unuamaa iru p'anirǎ p'oyaap'eda, Tachi Ak'õre Warrapa ooit'ee ichi Ak'õrepa oodak'a ichi ome, nejǔmaata iru jua ek'ari bik'ǎri. Irua nejǔmaata biit'ee ichi Ak'õre jua ek'ari, ichi k'ap'ia paara, Tachi Ak'õre jǔmaarǎ k'ǎyaara waibiara beemerǎ.

²⁹ Ichiaba nǎga k'awa p'ani Cristode ijǎapataarǎ jai-idaadap'eda, chok'ai p'irabaidait'ee. P'irabaida-e pirǎ, ¿sǎap'eda eperǎarǎ ũk'uruurǎpa poro choopipatama ijǎapataarǎ jai-idaadap'edaarǎ pari, chi araada-e padap'edaarǎ poro choopidait'ee jai-idaadai naaweda? ¡Mǎgĩ jai-idaadap'edaarǎ p'irabaida-e pirǎ, páripi ǎra pari poro choopipata! ³⁰ Ma awara ijǎapataarǎ p'irabaida-e pirǎ, ¿sǎap'eda tai jarateede wǎpatama, chi wǎrutamaa tai k'ĩra unuamaa iru p'ani mĩda? ³¹ Wǎara ewari chaa mi peedait'ee iru p'ani, jarateepari perǎ Cristopa ooda jǔmaarǎ k'aripait'ee. Mamída wǎara mi o-ǎa bi k'awa bairǎ parǎpa Jesucristode ijǎa p'ani. ³² Ma awara Cristode ijǎapataarǎ p'irabaida-e pirǎ, páripi mi perǎ piuji Éfeso p'uurudepemaarǎ juapa. Mǎgĩrǎ ne-animalaarǎ k'achiarǎk'api p'ani. Wǎara chok'ai p'irabaida-e pirǎ, mǎgara p'anadáma nǎgĩ jarapatak'a: 'Nek'odáma, ne-inaa todáma mǎik'aapa tachia oo k'iniata oodáma, taarǎ-e perǎ jǔdait'ee.'

(Is 22.13)

³³ ¡Mǎga-e! Apidaamaa k'ũrapináati. Wǎara jara p'ani nǎga jaradak'ǎri: "K'õp'ǎyo meraa bi pirǎ k'achia oopataarǎ ome, auk'a oodai." ³⁴ ¡Pia k'ĩsiati mǎik'aapa ak'iti k'ĩsia k'awaa pik'a p'anirǎ parǎ t'ǎide! P'ek'au k'achia oonáati ǎchia oo p'anik'a jaradak'ǎri Cristode ijǎapataarǎ p'irabaida-e pait'ee. ¡Mǎga jaratee p'anirǎpa waide Cristode ijǎada-e p'ani! Mía mǎga jara bi parǎ k'ĩra nejasiapiit'ee.

Sǎga Tachi Ak'õrepa piudap'edaarǎ p'irabaipiit'ee

(2 Co 5.1-5)

³⁵ ¿Nǎga iidi k'inia p'ani-ek'ǎ? "¿Sǎga Tachi Ak'õrepa piudap'edaarǎ p'irabaipiit'eema? ¿Sǎga baima chi k'ap'ia p'irabaida?" ³⁶ Wǎara mǎga iidi k'inia p'ani k'ĩsia k'awada-e p'anadairǎ. ¿Parǎpa nǎgĩ k'awada-e p'anik'ǎ? Trigo tau maa-e pirǎ awaraa net'atau uudak'ǎri, eujǎde beraudaipari, t'ono wǎru misa. ³⁷ Chi k'arra uudak'aa. Jip'a chi tauta uupata, trigodee wa awaraa net'ataudee. ³⁸ Mǎgĩ uup'eda, Tachi Ak'õrepa t'onopipari trigo k'arra wa ne-inaa awaraa, ichia k'ĩsia iru badak'a net'atau k'ĩra t'ǎdoo ewaa ook'ǎri. ³⁹ Mǎga ooji awaraa ne-inaa chok'ai bee ome ichiaba. Ichia k'ĩsia iru badak'a k'ap'ia k'ĩra t'ǎdoo ooji eperǎarǎde, ne-animalaarǎde, ipanaarǎde mǎik'aapa chik'ode, mǎgǎ ǎchi k'ap'ia awara-awaraa iru p'anadamerǎ. ⁴⁰ Ichiaba biji ne-inaa pajǎde ichia k'ĩsia iru badak'a, na

p'ek'au eujãdepema ne-inaa awara. Mãgí chaachaa ichi k'ĩra wãree bijí. Mamĩda auk'a bi-e paji. ⁴¹ Ma k'ĩra wãree awara-awaraa bijí nãgá: ak'õrejĩru urua awara bi atane ĩdaa ome mãik'aapa atane ĩdaa lucero ĩdaa ome awara bi. Ichiaba lucero chaa urua awara bee.

⁴² Mãgá Tachi Ak'õrepa ne-inaa awara-awaraa oodak'a na eujãdepema mãik'aapa pajãdepema, mãga pik'a ichiaba awara ooit'ee eperã piuda k'ap'ia chok'ai p'irabaipik'ãri. Piuda k'ap'ia iadak'ãri, mik'iadaipari. Jõdee chok'ai p'irabaida k'ap'ia waa piuk'aa. ⁴³ Ma awara mãgí piuda k'ap'ia k'achia bapari mik'iadaipari perã. Jõdee chi chok'ai p'irabaida k'ap'ia k'ĩra wãree bait'ee. Piuda k'ap'ia p'oyaa mimik'ak'aa. Jõdee chok'ai p'irabaida k'ap'iaapa ne-inaa k'ĩra t'ãdoo ooit'ee, Cristopa chok'ai p'irabaida t'ëe oodak'a. ⁴⁴ Eperãpa k'ap'ia iru bairã na p'ek'au eujãde bi misa, mãgara ichiaba k'ap'ia iru bait'ee Ak'õre truade. Na eujãdepema k'ap'ia piuk'ãri, iapata mik'iadaimerã. Mamĩda t'ëepai Tachi Ak'õrepa p'irabaipik'ãri, it'aripema k'ap'ia papiit'ee.

⁴⁵ Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bi:

'Tachi Ak'õrepa eperã ook'ãri, iru k'ĩde jãrap'ujaji chok'ai beemerã.' (Gn 2.7)
Ma eperã Adán paji. Mamĩda Cristo jida t'ĩjarapata Adán chi t'ëepema, Tachi Ak'õrepa ichiaba iru chok'ai p'irabaipida perã ichi truade ichita bapariimerã. Ma awara Tachi Ak'õrepa Cristo bijí irude ijãapataarã chok'ai p'anapipariimerã. ⁴⁶ Tachi k'ap'ia naapema Adán k'ap'iak'a bi, na p'ek'au eujãdepema perã. Jõdee tachi t'ëepema k'ap'ia bait'ee chi t'ëepema Adán apata k'ap'iak'a, Ak'õre truadepema perã. ⁴⁷ Chi naapema Adán yoorodee ooda paji. Mapa na p'ek'au eujãdepema paji. Jõdee chi t'ëepema Adán it'aripema paji. Mata cheji na p'ek'au eujãdee. ⁴⁸ Na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'ap'ia iru p'ani naapema Adanpa iru badak'a, irudeepa uchiadap'edaa perã. Jõdee it'aa wãrutaarãpa k'ap'ia iru p'anadait'ee Cristopa iru bik'a, ichideerã perã. ⁴⁹ Mãgá na eujãdepema k'ap'iaide p'ani misa, Adán bapatak'a p'anapata. Mamĩda it'aripema k'ap'iaide p'anadak'ãri, Cristo baparik'a p'anapataadait'ee.

⁵⁰ Ma jõma jara aupadade k'ĩsiadak'ãri, parãpa k'awaadaipia bi na p'ek'au eujãdepema k'ap'ia p'oyaa t'ĩuk'aa Tachi Ak'õre eujãde, ne-inaa mik'iadaipari mama t'ĩuk'aa perã.

⁵¹ Mamĩda ũrĩti, mia jarait'ee perã ne-inaa Tachi Ak'õrepa eperãarãmaa waide jara-e bi. Ijãapataarã jõmaweda piuda-e pait'ee. Mamĩda wãara jõmaweda k'ap'ia awara padait'ee. ⁵² Mãgá padait'ee isapai, tachi tau p'inaru jĩak'aata. Mãga nide it'aripema trompeta jĩwaak'ãri, Cristode ijãa jai-idaadap'edaarã jõmaweda p'irabaidait'ee mãik'aapa tachi chok'ai p'anĩrã k'ap'ia jida awara pak'oodaridait'ee. ⁵³ Mãga pait'ee na p'ek'au eujãdepema k'ap'ia p'oyaa wã-e perã Tachi Ak'õre eujãdee. Mapa mãgá it'aripema k'ap'iaata padait'ee, aide uchiadamerã iru eujãde. ⁵⁴ Mãgá tachi k'ap'ia jõmaweda it'aripema k'ap'ia padaik'ãri, unudait'ee Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a:

'Tachi Ak'õrepa jõmaweda p'oyaaaji. Maperãpi ichia chok'ai p'irabaipidaarã waa piuda-e pait'ee.' (Is 25.8)

⁵⁵ Mapa ijãapataarãpa jõmaweda jaradaipia bi Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a:

'Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi, tachi chok'ai p'anapipari perã, waa piuda-e pait'ee. Ma awara waa k'ĩsia p'ua k'ĩsiadak'aa, waaweeda-e p'anadairã miadait'ee tuchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.' (Os 13.14)

⁵⁶ Mãga jaradaipia bi eperãarã piupata perã ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. K'awa p'ani jõmaweda p'ek'au k'achia eperãarãpa oopata, ma jõma jara bairã Tachi Ak'õre Ũraa Moiseamaa p'ãpidade. ⁵⁷ Mamĩda Jesucristo piuda perã tuchia p'ek'au k'achia oopata wëpapiit'ee, mãik'aapa chok'ai p'irabaida perã, tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji. Maperã it'aa t'ĩpata Tachi Ak'õremaa gracias jaradait'ee. jIruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bi, irua k'ĩsia iru bada perã Tachi Waibia Jesucristo pëit'ee tachi k'aripade!

⁵⁸ Maperã ĩpemaarã k'iniarã, mia jarateeda ijãa p'anapatãati. Ma awara ichita óoti Cristopa oopi bik'a, k'awa p'anadairã mãga oodak'ãri, pari ne-inaa ooda-e pait'ee.

16

Ijāapataarā-it'ee p'arat'a p'edap'edaa

¹ Írá jarait'ee sāga p'arat'a p'edaipia bi pëidait'ee apemaarā ijāapataarā-it'ee. Óoti mia jaradak'a Galacia eujādepema ijāapataarāmaa, āchi it'aa t'ipata chaa. ² Tomia ewate parā chaachaa p'arat'a awara bidaipia bi, parāmaa p'aa p'anidepema. P'arat'a waibia p'aa p'ani pirā, waibia awara bítí. Mamída mak'íara p'aada-e p'ani pirā, ma jīak'a awara bidai. Māga oodaipia bi ewaa p'arat'a p'enaadamerā mi panak'āri. ³ Ma awara jirit'eradaipia bi parā t'āidepemaarā, ma p'arat'a p'edap'edaa ateedamerā Jerusalendee. Māpai mi parāmāi panak'āri, k'art'a p'ā pëiit'ee āra ome Jerusalendee, ijāapataarāpa k'awaadamerā wāara mairā parāpa jirit'erada. ⁴ Māga-e pirā, mi jida auk'a āra ome wāi.

Pablopa k'isia iru bada Corinto p'uurudee wāit'ee

⁵ Mi wāit'ee Macedonia eujādee ijāapataarā ak'ide. Ma t'ēpai wā k'inia bi Corinto p'uurudee parā ak'ide. ⁶ K'isia bi taarāit'ee parā ome p'usa t'ojara wāyaarumaa. Māga ooru pirā, k'inia bi mi k'aripadamerā jāmāik'aapa wāk'āri. ⁷ Arak'atia wiibai k'inia-e parāmāi. Jīp'a taarā bee k'inia bi, Tachi Ak'ōrepa māga k'inia bi pirā. ⁸ Nāgaweda k'isia bi beeit'ee nama Éfeso p'uurude Pentecostés fiesta parumaa. ⁹ Nama at'āri bee k'inia bi nāpema chok'araarāpa mia jaratee bi ūri k'inia p'anadairā. Mapa jaratee nībait'ee, chok'ara Tachi Ak'ōre k'ira unuamaa iru p'anirāpa māgá jarateepi k'iniada-e p'ani mīda.

¹⁰ Timoteo panak'āri parāmaa, autebai pedéeti iru ome, iru mi ome auk'a Cristo mimia oopari perā. ¹¹ Iru oo iru p'anadaik'araa bi. Ma k'āyaara pia ak'i p'anāti māik'aapa k'aripāti, o-īa chemerā apemaarā ijāapataarā ome mia nimaa bimāi.

¹² Parāpa iidi pëijida sāapai tachi ipema Cristo k'aurepa Apolo parāmaa wāit'ee. Mia jaraji wāmerā apemaarā ome parā ak'ide. Mamída na wādade wā k'inia-e paji. Jua pari bak'ārita wāit'ee.

Pablopa jarada na k'art'a p'ā auparude

¹³ K'irak'aupai apidaapa parā k'achiade baaipidai. Cristode ijāapataati mia jarateedak'a māik'aapa oopataati Cristopa oopi bik'a. Pia choopataati Cristode ijāa p'anide. ¹⁴ Ma awara parāpa oo p'ani jōmaweda chik'inia oopataati.

¹⁵ K'awa p'ani Estéfanos ichi te pidaarā ome naapiara Cristode ijāajida Acaya eujāde. Ārapa apemaarā ijāapataarā k'aripapata. ¹⁶ Maperā mia k'inia bi āra pāchi poroorāk'a iru p'anadamerā māik'aapa māgá ichiaba iru p'anadamerā apemaarā ijāapataarā ārak'a k'aripapata.

¹⁷ Mi o-īa bi chedap'edaa perā Estéfanos, Fortunato māik'aapa Acaico mi k'aripade parā pari. ¹⁸ Ārapa mi o-īapi chejida parā o-īapidap'edaak'a. Mapa āra pari Tachi Ak'ōremaa gracias teedāma.

¹⁹ Ásia eujādepema ijāapataarāpa salude pëiruta. Ichiaba salude pëiruta Aquilapa Priscila ome māik'aapa āchi tede cheepurupata ijāapataarāpa. ²⁰ Nāpema ijāapataarāpa auk'a salude pëiruta. Parā saludaadak'āri, chik'inia saludaapataati.

²¹ Mi, Pablopa nāgí salude p'āru michi juadoopa.

²² Eperā apidaapa Jesucristo k'iniada-e p'ani pirā, Tachi Ak'ōrepa māgí k'achia ooit'ee. Tachi Waibia Cristo, jisapai chéji!

²³ Mia k'inia bi Tachi Waibia Jesucristopa parā pia ak'i bapariimerā. ²⁴ Parā jōmaweda k'inia iru bi Jesucristodeerā perā.

Māgapai paji.

2 CORINTIOS

San Pablopa K'art'a T'ēepema P'āda Corinto P'uurudepema Ijāapataarāmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji. Na k'art'a p'āk'āri Corintodepema ijāapataarāmaa, Macedonia eujāde baji. Na k'art'a p'āji k'awaak'āri Corintodepema ijāapataarā t'āide pedee k'achia jaradap'edaa iru āpīte. K'irāpapi bi ichi Cristopa jirit'erada māik'aapa k'īra jīp'a nipada āra t'āide jaratee nipak'āri. Awaraa k'art'a p'āda k'āyaara, na k'art'ade Pablopa jīp'a jara bi ichi t'āridepai k'īsia iru bada.

Naapiara jara bi ichi chupīria nībada, Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateepari k'aurepa (cap. 1.1-11). Jara bi sāap'eda audú itria pedee p'āji āramaa (caps. 1.12–2.4); ĩrá sāga o-īa bi āradepemapa ne-inaa k'achia oopata oo amaada perā māik'aapa iru ūraadak'a oodap'edaa perā (cap. 2.5-17). Jara bi Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēida Cristo k'ap'ia pari (caps. 3.1–4.6); sāap'eda ijāapataarāpa waaweedaik'araa bi piudait'ee (caps. 4.7–5.10); sāga Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bipari ijāapataarā t'āri ome (caps. 5.11–6.13) māik'aapa Corinto p'uurudepemaarāpa ijāadap'edaa (caps. 6.14–7.16). Ma Corintodepema ijāapataarā nepirade p'anadak'āri, k'īsiada-e paji awaraa ijāapataarā k'aripadait'ee. Maperā Pablopa jara bi p'arat'a p'e atadamerā tee pēidait'ee Judeadepema chupīria beerāmaa (caps. 8–9). Ma eere Pablopa p'anau bi ichi imiateedap'edaarā. Jara bi sāga Cristopa ichi jirit'eraji māik'aapa sāap'eda Corintodepema ijāapataarāpa iru ūraa ūridaipia bi, āchi t'āidepema seewa jarateepataarā ūridai k'āyaara (caps. 10.1–13.10). T'ēepai jara bi ichia k'inia bi āra k'āiwee, chik'inia p'anapataadamerā (cap. 13.11-14).

Salude pēida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ā pēiru Jesucristode ijāapataarāmaa, Corinto p'uurude p'ani māik'aapa jōma Acaya eujāde p'ani. Tachi ĩpema Cristo k'aurepa, Timoteopa ichiaba salude pēiru parāmaa. Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi jirit'eraji Jesucristopa mi pēimerā jarateede ichia oopi k'inia bi eperāarāmaa. ² Mapa mia k'inia bi Tachi Ak'ōrepa Tachi Waibia Jesucristo ome parā pia ak'i p'anadamerā. Māgá parā k'āiwee p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā k'aripapari

³ ĩWāara, Tachi Ak'ōre, Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōre, jōmaarā k'āyaara waibia bi! Ichia tachi chupīria k'awaapari māik'aapa ichiata tachi t'āri o-īapipari. ⁴ Māgá oopari tai jarateepataarāmaa, chupīria jōnide. Ichia tai māgá k'aripapari, taipa, jōdee, awaraarā auk'a k'aripadamerā āra chupīria jōnadak'āri. ⁵ Eperāarā ūk'uruurāpa Cristo k'īra unuamaa iru p'anajida irua jarada k'aurepa. Māgá ĩrá awaraarāpa tai auk'a k'īra unuamaa iru p'ani taipa jarateepata k'aurepa. Mamīda Cristopa tai k'aripapari choodamerā. Waapiara āchia tai māga iru p'ani pirā, waapiara Cristopa tai t'āri o-īapiit'ee. ⁶ Wāara, chupīria jōneeruta pijida Cristopa jarada jarateepata k'aurepa parāmaa, tai o-īa p'ani. Tai māgá p'anadai ma jarateepata k'aurepa parā o k'achiadeepa uchiadap'edaa perā. Ma awara Tachi Ak'ōrepa tai t'āri o-īapi bik'a chupīria jōnide, auk'a parā t'āri o-īapiit'ee parā auk'a chupīria jōneedak'āri. Irua māga ooit'ee parāpa choodak'āri taipa choopatak'a. ⁷ Maperā taipa k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa tai k'aripaparik'a chupīria jōnide, parā auk'a k'aripait'ee māgá jōnadak'āri.

⁸ ĩpemaarā, parāmaa mia k'irāpapi k'inia bi mi chupīria nībada Ásia eujāde. Māga nībak'āri, perā choo-e paji. T'āri ma-āri nībaji. ⁹ Wāara, k'īsiaji madeepa chok'ai uchiae pai. Mamīda ĩrá k'awa bi māga paji mia ijāanaamerā michi k'īradoopa chupīria nībideepa uchiai. Jīp'a Tachi Ak'ōrepata uchiapii. Ichia māgá k'aripai ichi jōmaarā k'āyaara waibia

bairã. İrua aupaita piudap'edaarã chok'ai p'irabaipipari! ¹⁰ Wãara, mi piudak'a baji. Mamıda Ak'õrepa mi k'aripa ataji madeepa. Mapa mia k'awa bi waya mägadaru pirã, waya mi k'aripait'ee, mi k'õp'ãyoora jida auk'a. ¹¹ Parãpa ichiaba tai k'aripadai, it'aa t'ıruta pirã tai pari. Mäga ooruta pirã, chok'araarãpa o-ıa gracias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa, unudak'ãri irua ne-inaa pia ooru tai k'aripait'ee parãpa it'aa t'ıpata k'aurepa.

Pablo p'oyaa wã-e pada Corinto pidaarã ak'ide

¹² Parãdepema ük'uruurãpa jara p'ani taipa eperãarã k'üra nipapata. Mamıda mäga-e. Tai o-ıa p'ani jõmaarã t'ãide jaratee nipadak'ãri, k'ıra jıp'a nipapata perã. Mägã nipajida parã t'ãide. Audua nipadak'aa paji parãpa k'ısiadamerã tai k'ısia k'awaara p'ani awaraarã k'ãyaara. Mäga-e. Parã t'ãide t'ãri pia p'anapachida, Tachi Ak'õrepa tai k'aripa bada perã. Mäga ooji ichia tai k'inia iru bapari perã. ¹³ Taipa parãmaa k'art'a p'ã pëidak'ãri, jıp'a p'ãpata taipa jara k'inia p'ani aupai. Mägã p'ãpata parãpa tai k'art'a leedamerã mäik'aapa pia k'awaadamerã jõmaweda aide jara bi. ¹⁴ Wãara parãdepema ük'uruurãpa mäga k'awapata. Mamıda mia k'inia bi parã jõmaarãpa k'awa k'inia p'anadamerã taipa oopata mäik'aapa jarateepata. Mägã Tachi Waibia Jesús waya chek'ãri, tachi jõma o-ıa p'anadait'ee iru k'ırapite. Tai o-ıa p'anadait'ee parãpa taipa jarateeda ijãadap'edaa perã. Jõdee parã o-ıa p'anadait'ee tai it'aideepa üridap'edaa perã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee.

¹⁵ Mia k'ısiaji parãpa pedeejida taipa k'art'a p'ã pëidap'edaa mäik'aapa ijãajida wãara Cristopa tai pëiji jarateedamerã irua oopi k'inia bi eperãarãmaa. Mapa wãit'ee paji parã ak'ide. Wãda omé wãit'ee paji parã o-ıa p'anadamerã mi unudak'ãri. ¹⁶ Naapiara Macedonia eujãdee wãk'ãri, mi parãmãi wiibaiit'ee paji mäik'aapa waya apıtee chek'ãri, auk'a parãmaa p'asianait'ee paji. Ma t'ëe wãdade parãpa mi k'aripak'ajida Judea eujãdee wãit'ee. ¹⁷ Mamıda parãpa k'awa p'ani mi parãmaa wã-e paji. İMapa parã t'ãidepema ük'uruurãpa jara p'ani-ek'ã mi t'ãri auk'a bi-e parã ome? İK'ısia p'ani-ek'ã michia oo k'iniata oopari awaraarãpa oopatak'a? İMia mäga ook'aapi! ¹⁸ Tachi Ak'õrãpata k'awa bi tai jarateepataarã mägã p'anadak'aa. Ichiaba mägã jarateedak'aa, jarateedak'ãri iru Warra, Jesucristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Jıp'a taimaa jarateepata irua jarapi bik'a. Tachi Ak'õrepa ichita oopari ichia jara bik'a. Mäga oopata tai jida ichiaba, ichideerã perã. ¹⁹ Parã t'ãide Silvano, Timoteo mi ome jarateedak'ãri Jesucristo Tachi Ak'õre Warra, tai k'ısiadoopapai jarateedak'aa paji. Jıp'a jarateepachida Tachi Ak'õrepa taimaa jarapidak'a. Jesucristo mägã bapachi. Ichita ooji ichi ak'õrepa jaradak'a. ²⁰ Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa jaraji Jesucristopa ooit'ee bada. Mäga jaraji Cristo t'oi naaweda. Mãpai iru t'op'eda, wãara ooji jõmaweda Ak'õrepa jaradak'a. Maperã k'awa p'ani Cristo wãara Tachi Waibia. Mägã Cristode ijãapata perã, tachia “Amén” apata Tachi Ak'õre Üraa üridak'ãri. ²¹ Tachi Ak'õrãpata tai Cristode ijãapipari, parã jida auk'a. Ichiata tachi jirit'eraji ichideerã papiit'ee. ²² Tachia k'awaadamerã wãara ichideerã p'ani, ichia tauchaa pik'a biji tachi t'ãride. Ichi Jaure pëiji tachi ijãapataarã ome bapariimerã. Mäga ook'ãri, tachimaa ak'ıpiji ichia wãara tachi pia ak'ıit'ee mäik'aapa t'ëepai teeit'ee jõmaweda ichia k'ısia iru bi tachi-it'ee.

Pablopa jarada sãap'eda wã-e paji Corintodepema ijãapataarã ak'ide

²³ Ak'õre k'ırapite mia jara k'inia bi sãap'edata wã-e paji parã ak'ide. Tachi Ak'õrepa k'awa bi michi t'ãride iru bi mäik'aapa mi miapii seewa jararu pirã. Mi waa wã-e paji Corinto p'uurudee parã itriade, parã t'ãri p'uapiamaapa. ²⁴ Tai, chi jarateepataarãpa, parãmaa ijãapi k'iniada-e taipa k'inia p'anık'a. Parãpa auk'a Cristode ijãapata. Iru-ata parãmaa ichia k'inia bik'a oopii. Taipa jõdee parã k'aripa k'inia p'ani waapiara ijãapataadamerã mäik'aapa t'ãri o-ıa p'anapataadamerã.

2

¹ Naaweda mi parã ak'ide wãk'ãri, parã t'ãri p'uapiji. Maperã waya wãit'ee pak'ãri, nãga k'ĩsiai: “Mi naapai waya wã-e ãra t'ãri p'uapide.” ² Mia parã t'ãri p'uapiru pirã, parãdepema apida wẽ-e pai mi t'ãri o-ĩapiit'ee. ³ Mapa wãi k'ãyaara, k'art'a p'ã pëiji parãpa aide jara bi ùridamerã mãik'aapa oodamerã mia ùraadak'a. Mi parãmaa wãru pirã parãpa mãga oodai naaweda, audupiara parã t'ãri p'uapii. Waya unudak'ãri, mia k'inia bi parãpa mi t'ãri p'uapii k'ãyaara, t'ãri o-ĩapidamerã. Mia nãga k'awa bi: mi t'ãri o-ĩa bak'ãri, parã jida mãga p'ani. ⁴ Ma k'art'a p'ãk'ãri, michi t'ãride k'ĩsia nĩbaji, parã mãgã itria k'inia-e pada perã. Jëedachi parã t'ãri p'uapi k'inia-e bada perã. Ma k'art'a p'ãk'ãri, mia jĩp'a ak'ipi k'inia baji parã audú k'inia iru bi.

Pablopa ùraada perdonaa k'awaadamerã

⁵ Wãara parã t'ãidepemapa, k'achia oo k'iniapa, mi t'ãri p'uapiji mãik'aapa parã ùk'uru audupiara mãgapiji. Ichia tachimaa mãgã ooji mĩda, mia iru waa imiatee k'inia-e. ⁶ Parã chok'araarãpa iru t'ãri p'uapimaa p'ani, iru yiarã iru p'anadairã. Jãgapaipi. Waa mãgã yiarã iru p'anadaik'araa bi. ⁷ Ma k'ãyaara, irua ooda perdonaadaipia bi mãik'aapa t'ãri o-ĩapidaipia bi waya t'ũumerã awaraa ijãapataarã ome. Parãpa mãga ooda-e pirã mãik'aapa iru at'ãri yiarã iru p'anaruta pirã, iru audupiara t'ãri p'ua bai, Ak'õrede ijãa-edarumaa. ⁸ Maperã irã mia parãmaa enenee nĩbi ak'ipidamerã wãara iru k'inia iru p'ani. ⁹ Ma-it'ee ma k'art'a p'ãji. K'inia baji irua ma k'achia oo amaamerã. Mamĩda ma k'ãyaara waapiara mia k'awa k'inia baji parãpa oodai wa ooda-e pai mia jaradak'a. ¹⁰ Parãpa ma eperãpa k'achia ooda perdonaa p'anik'a, mia pida perdonaa bi. Wãara, Cristopa k'awa bi abaapa mi ome nepira jiri baji pirã, mia ma nepira perdonaaji. Mia mãga ooji parã waya t'ãri o-ĩa p'anadamerã. ¹¹ Tachi jõmaarãpa chĩarapa k'achia ooda mãgã perdonaaruta pirã, Netuara Poro Waibia juade baaida-e pait'ee ne-inaa k'achia oo k'iniapa ma eperãmaa. Ma awara ma ne-inaa k'achia ooda k'aurepa netuara juade baai-e pait'ee, audú k'ĩsia p'ua nĩbairã. Tachia pia k'awa p'ani netuarapa oopari ichi juade baaidamerã.

Pablo Troas p'uurude nipada

¹² Mia jaradak'a mi wã-e paji parã ak'ide. Ma k'ãyaara Troas p'uurudee wãji jarateede. Mama nipak'ãri, Tachi Waibia k'aripaji mãpemaarãpa ùri k'inia p'anadamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. ¹³ Mamĩda, mama bide mi k'ĩsia nĩbeeji unu-e pada perã Tito, tachi ipema Cristo k'aurepa, mia pëida parã ak'ide. Iru parãmãiipa chep'eda, mama tai unudait'ee paji. Mãgã unuda-e pada perã, mia Troadepemaarã atabëiji mãik'aapa cheji Macedonia eujãdee, nama Tito ome unui jĩak'aapa.

Pablopa jarada Titopa nepirida ùrip'eda

¹⁴ Taipa gracias jarapata Tachi Ak'õremaa, iruata Netuara Poro Waibia p'oyaapari perã Cristo juapa. Maperãpi netuara apidaapa tai Cristodeerã p'oyaada-e pai. Mãgã ichideerã perã irua tai k'aripapari jarateedamerã jõmaarã t'ãide. ¹⁵ Ara k'era t'ũa aubaiparik'a ewat'aak'ãri, mãga pik'a tai ijãapataarã t'imí wãpata jarateede Cristopa oopi k'inia bi eperãarãmaa. Tachi Ak'õrepa unuk'ãri taipa mãga jarateemaa p'ani, o-ĩa beepari. Cristopa tai jarateepataarã pëipari jarateedamerã chi ùri k'inia p'anĩrãmaa mãik'aapa chi ùridaamaa p'anĩrãmaa paara. ¹⁶ Taipa jarateepata mik'ia pik'a bi chi ùridaamaa p'anĩrã-it'ee, ma k'aurepa ãra atuadait'ee perã. Mamĩda chi ùri k'inia p'anĩrã-it'ee ne-inaa t'ũa baparik'a bi, ma jarateeda k'aurepa ãra wãdait'ee perã Ak'õre truadee. Mãga bita, ¿k'aipa jarateema chi ùri p'anĩrãpa wãara k'awaadamerã Cristopa oopi k'inia bi eperãarãmaa? ¹⁷ Táipata mãga jarateedai. Ma-it'ee Tachi Ak'õrepa tai jirit'eraji. Tai k'ĩsiadoopa jarateedak'aa. Tachi Ak'õrepa ichi ùraa taimaa jarapipari. Tai nipadak'aa awaraarãk'a. Æchi k'ĩsiadoopa Ak'õre net'aa jaratee nipapata, eperãarãpa ãchi pia ak'idamerã mãik'aapa

ãchimaap'arat'a teedamerã. Taipa jõdee mãga oodak'aa. Tachi Ak'õrepa tai ichita ak'ipari perã, k'ïra jïp'a jarateepata irua oopi bik'a. Mãgã jarateedai Cristo tai ome bapari perã.

3

Tachi Ak'õrepa ùraa chiwidi Pablomaa k'awapida

¹ Mia jarak'ãri tai k'ïra jïp'a jarateepata, jara k'inia-e bi taita pipiara ak'idaipia bi awaraa jarateepataarã k'ãyaara. Taipa k'art'a p'ãda iididak'aa ijãapataarãpa parãmaa jara pëidamerã táipata pia jarateepata, jarateepataarã ùk'uruurãpa oopatak'a. Ichiaba iidida-e parãpa mãgee k'art'a awaraa ijãapataarãmaa pëidamerã. ² Awaraarãpa k'awa k'inia p'ani pirã tai wãara Jesucristopa pëida jarateede wa mãga-e, ãchia parã ijãapataarã ak'idaipia bi. Parã taipa k'art'a p'ãdák'ata p'ani, Cristode ijãapata perã taipa jarateedap'edaa k'aurepa. Michi t'ãride k'awa bi mia wãarata jara bi. ³ Jõmaarãpa k'awaadai Cristopa tai pëiji parã ak'idak'ãri, sãga p'anapata Cristode ijãadak'ãriipa. Awaraarãpa oo k'inia p'anapata Tachi Ak'õre Ùraa mãude p'ãdade jara bik'a. Tachi Ak'õrepa k'inia-e baji mïda eperãarãpa ichita ijãadamerã ma ùraa Moisemaa p'ãpidade, ùk'uru aide at'ãri ijãa p'ani. Mamïda parã mãga p'anadak'aa. Ma k'ãyaara pipiara parãpa oo k'inia p'ani Cristopa oopi bik'a, Tachi Ak'õre Jaure parã t'ãride bapari perã. Ma awara Ak'õrepa mãga ichita oopiit'ee, ichita bapari perã.

⁴ Taipa ak'idak'ãri parãpa oomaa p'ani Cristopa oopi bik'a, k'awa p'ani wãara Tachi Ak'õrepa taimaa jarapi baji. ⁵ Tai k'ïsiadoopa eperãarã p'oyaa Cristode ijãapidak'aa. Tachi Ak'õrepaipi mãga ooi. Ichia aupaita tai k'aripapari iru ùraa pia jarateedamerã. ⁶ Ichia taimaa nãgí ùraa chiwidi k'awapiji. Cristopa p'ek'au k'achia oopataarã o k'achiadeepa k'aripa atai. Mãga k'awapiji taipa jõmaarãmaa jarateenadamerã. Na ùraa chiwidi awara bi chi naawedapema ùraa k'ãyaara. Eperãarãpa ma naawedapema ùraa p'ãdade ijãaruta pirã, atuadait'ee. Jõdee na ùraa chiwidide ijãaruta pirã, Ak'õre Jaurepa ãchi Ak'õre ode t'ïupiit'ee.

Ùraa chiwidi piara bi naawedapema ùraa k'ãyaara

⁷ K'ïsiadáma nãgide. Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa ichi ùraa mãude p'ãpiji Moisemaa. Na eujãde bi misa, Moisés Tachi Ak'õre ome unuk'ãri, Tachi Ak'õre k'ïra wãree iru ome beeji. Mapa Moisés waya chek'ãri Israel pidaarãmaa, ãrapa iru k'ïra p'oyaa ak'idak'aa paji, audú ìdaa bada perã. Mãga baji mïda, taarã-e nide ma ìdaa wëpa wãji. Ak'õrepa ichi k'ïra wãree mãgã ãchimaanupiji mïda, ma ùraa p'ãda k'aurepa eperãarãpa k'awaa p'aneejida ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa atuadait'ee. ⁸ Írá jõdee, ma k'ãyaara pipiara Tachi Ak'õrepa ùraa chiwidi jara pëida k'aurepa tachi ijãapataarãpa k'awapata Cristode ijãadak'ãri, wãdai Tachi Ak'õre truadee. Mãga k'awapata Ak'õre Jaure k'aurepa, iru tachi ome bapari perã. ⁹ Mãpai nãga jaradai. Pia baji Tachi Ak'õrepa eperãarãmaa k'awapik'ãri ichi ùraa p'ãda, mãgide jaraji mïda ãchi atuadait'ee p'ek'au k'achia oopata perã. Mamïda ma k'ãyaara pipiara bi ichia ùraa chiwidi jara pëida. Mãgí ùraade ichi Jaurepa tachi ijãapataarãmaa k'awapipari Cristo k'aurepa tachi p'ek'au k'achia wëe p'ani Ak'õre k'ïrapite. ¹⁰ Maperãpi k'awa p'ani pipiara bi ijãadait'ee Tachi Ak'õrepa ùraa chiwidi jara pëidade, ijãadai k'ãyaara mãgí chonaarãwedapema ùraa p'ãdade jara bide. ¹¹ Wãara Ak'õre Ùraa p'ãda pia baji, Ak'õrepa mãgí jarada perã. Mamïda ichia k'inia-e paji eperãarãpa ichita aide ijãadamerã. Mapa ùraa chiwidi jara pëiji. Nãgí ùraa pipiara bi chi naawedapema k'ãyaara, jõk'aa perã.

¹² K'awa p'anadairã Ak'õrepa ùraa chiwidi jara pëida mãgã pipiara bi chi naawedapema jarada k'ãyaara, taipa mãgí ùraa jïp'a jarateepata, waaweeda-ee. ¹³ Mamïda mãga-e paji Moisés ome. Moisepa ichi k'ïra wãk'aji Israel pidaarãpa ununaadamerã Tachi Ak'õre k'ïra wãree wëpa wãk'ãri. Mãgã ma ìdaa Moisés k'ïrade wëpa wãdak'a, ma chonaarãwedapema

ũraa wēpa pik'a wāji. ¹⁴ Mamīda ma Israel pidaarāpa māga ijāa k'iniada-e paji, k'iri k'isua p'anadap'edaa perā. At'āri māga p'ani Moisepa p'āda leepataarā ūridak'āri. Moisepa ichi k'ira wāk'a iru badak'a, āchi t'āri wāk'a pik'a iru p'ani ūraa chiwidide ijāa k'iniada-e p'anadairā. At'āri āchia ijāapata Ak'ōre ode t'ūdai ma chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bik'a oo p'anipa. Māga ijāapata Tachi Ak'ōrepa āchimaā ichi ūraa chiwidi k'awapi bi mīda. Nāgá k'isia awara k'isiadai: Cristode ijāadak'āri māik'aapa ichideerā padaidak'āri. ¹⁵ Māgá Ak'ōre Ūraa Moisepa p'ādade ijāapata perā, idi ewate at'āri ma ūraa ūridak'āri, āchi t'āri wāk'a pik'a iru p'ani. ¹⁶ Mamīda āchidepemapa ma ūraa chiwidi ūrik'āri māik'aapa Cristode ijāak'āri, ma t'āri wāk'a pik'a bada wēpait'ee. ¹⁷ Māga p'aneedait'ee Cristode ijāadak'āri, eperāarā uchiapata perā Ak'ōrepa naawedapema ūraa p'āda jua ek'ariipa. Māga oodai Cristo āra ome bapari perā ichi Jaure k'ap'ia pari. Cristo ichi Jaure ome apai, auk'a Tachi Waibia perā. ¹⁸ Māgá ma naawedapema ūraa jua ek'ariipa tachi uchiadap'edaa perā, tachi t'āri waa wāk'a pik'a p'ani-e. Ara espejode tachi k'ira unuparik'a, māga pik'a Tachi Ak'ōre k'ira wāree unupata iru ūraa chiwidi jara pēidade Cristo k'ap'ia pari. Ma awara Cristo Jaurepa oopi bik'a oodak'āri, t'āri pia padaipata iruk'a. Waapiara iru Jaurepa oopi bik'a oodai, waapiara t'āri pia padaridai iruk'a.

4

Pablopa pedee pia jarateeda

¹ Tachi Ak'ōrepa tai chupiria k'awaa bairā, ichi ūraa chiwidi taimaa jarateepi bi. Maperāpi waaweeda-ee p'anapata, awaraarāpa tai ome nepira jiri p'ani mīda. ² Taipa oodaamaa p'anapata ne-inaa k'achia awaraarāpa mera oopata; ne-inaa eperāarā jīp'arā k'ira nejasia p'anapata oodait'ee. Madepema ūk'uruurāpa imeraa jarateepata chīra k'ūradait'ee. Maa-e pirā āchi k'isia p'oirapata Ak'ōrepa jarapi bi ome, irua jara k'inia bi awara uchiamerā. Mamīda taipa māga ooda-e. Ak'ōrepa wāarata jara pēida k'ira jīp'a jarateepata. Māga oo p'anipa k'inia p'ani jōmaarāpa k'awaadamerā Tachi Ak'ōre k'irapite taipa wāarata jarateepata. ³ Wāara, Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateedak'āri, ūk'uru eperāarā-it'ee ma jarateepata wāk'a pik'a bi, māirāpa ma wāarata k'awadaamaa p'anapata perā. Mapa o k'achiadee wāruta. ⁴ Āchi māga p'ani na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā ak'ōre, Netuara Poro Waibiapa, āchi tau p'āriu pik'a iru bairā ichi jua ek'ari. Ichia k'inia-e āchia k'awaadamerā t'ūdai īdaa pik'a bide k'awaadak'āri Cristopa ooda āchi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Ichia k'awa bi māga ijāaruta pirā, unudai Cristo k'ira wāree, iru Tachi Ak'ōre k'irak'a bairā. ⁵ Mapa taipa jarateedak'āri, jarateeda-e tachi k'isiadeepa tai ak'idamerā pāchi poroorāk'a. Jīp'a jarateepata Jesucristo, Tachi Waibiapa oopi k'inia bi eperāarāmaa. Taipa irua oopi bik'a oo k'inia p'anapata perā, tai mimiapata parā-it'ee. ⁶ K'awa p'ani Jesucristo tachi jōmaarā waibia nāga perā. Ewaa weda jōma p'āriu nībak'āri, Tachi Ak'ōrepa jaraji īdaamerā. Māpai īdaa beeji. Māga pik'a ijāadai naaweda, tai p'āriu pik'a bide p'anapachida, k'awada-e p'anadap'edaa perā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Mamīda Tachi Ak'ōrepa taimaa māga k'awapik'āri, tai t'āride īdaa pik'apiji. Mapa Cristode ijāa p'aneejida māik'aapa k'awaa p'aneejida Tachi Ak'ōre k'ira wāree.

Tachi Ak'ōrepa wāarata jarateepataarā k'aripapari

⁷ Tachi k'ap'ia chok'o sorek'api bi. Mamīda Tachi Ak'ōrepa aide nēe bidák'api bi ichi k'ira wāree taimaa unupik'āri māik'aapa tai jirit'erak'āri Cristopa ooda jarateedamerā eperāarā k'aripait'ee. Māgá eperāarāpa ijāadak'āri taipa jarateepata k'aurepa, jōmaarāpa k'awaadai Tachi Ak'ōrépata taimaa jarapi bi. Iruta tai k'āyaara waibiara bi! ⁸ Māga jaratee p'ani misa iru-it'ee, tai wārutamaa ijāadak'aa beerāpa nepira jiripata tai ome. Mamīda āramaa p'oyaapidak'aa. Māga p'anadai Tachi Ak'ōrépata tai k'aripapari perā choodamerā. Edaare k'awada-e sāgapi oodai. Mamīda ijāa p'ani Ak'ōrepa taimaa ichia k'inia bi k'awapiit'ee. ⁹ Edaare awaraarāpa tai k'ira unuamaa iru p'anapata. Mamīda

Tachi Ak'õrepa tai atabaibëik'aa. Ichiaba edaare tai p'ua oopata. Mamïda Tachi Ak'õrepa tai k'aripapari chok'ai uchiadamerã áchi juadeepa. ¹⁰ Tai wãrutamaa jiripata peedait'ee Jesús peedap'edaak'a. Mamïda Tachi Ak'õrepa tai k'aripapari áchi juadeepa, eperãarãpa k'awaadamerã irua aupaita tai k'aripapari. Mãga oopari Jesucristo Jaure tai ome bapari perã. ¹¹ Wãara, na p'ek'au eujãde p'ani misa, tai mágá pee k'inia p'anadait'ee taipa jarateepata perã Jesucristopa oopi k'inia bi eperãarãmaa. Mamïda mágá p'oyaa ooda-e, irua ak'ipi k'inia bairã ichi wãara chok'ai p'irabaiji mãik'aapa at'ãri tai t'ãride chok'ai bi. ¹² Mãpai tai mágá jiri p'ani mïda, taipa jarateepata Ak'õrepa jarapi bik'a, parã awaraarã ome Cristode ijãadap'eda, Tachi Ak'õre truade ichita p'anapataadamerã.

¹³ Taipa auk'a jaradai Tachi Ak'õre chonaarãwedapema ũraa p'ãdade jara bik'a: 'Ijãaji Tachi Ak'õrepa mi k'aripai. Maperã irumaa jaraji michi t'ãride k'ïsia bada.' (Sal 116.10)

Taipa ichiaba mágá ijãapata. Maperãpi jarateepata Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a. ¹⁴ K'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Jesucristo chok'ai p'irabaipidak'a, tai jida auk'a p'irabaiipiit'ee parã ome mãik'aapa tachi ateeit'ee Jesucristo bïmaa ichi truade. Mãga ooit'ee tachi Cristodeerã perã. ¹⁵ Mãga k'awa p'anadairã, choopata parã mãik'aapa awaraarã k'aripadait'ee Cristode ijãadamerã. Mágá chok'araarãpa k'awaadait'ee Ak'õrepa áchi k'inia iru bi mãik'aapa o k'achiadeepa uchiapi k'inia bi. Mãpai mãirãpa Cristode ijãadak'ãri, gracias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa mãik'aapa áchi it'aa t'ï p'anide ak'ipidait'ee wãara irude ijãapata.

¹⁶ Maperãpi tai chupiria jõneedak'ãri, k'ïsia p'ua jõnadak'aa. Tai k'ap'ia jõdaruta pijida, ewari chaa t'ãride audupïara Tachi Ak'õrede ijãapata. ¹⁷ Ma awara na eujãde p'ani misa, taarãdak'aa chupiria jõnide. Tai-it'ee mak'ïara p'ua-e. Jõdee taipa ne-inaa unudait'ee Tachi Ak'õre truade p'oyaa jarada-e, audú pi-ia bairã. Ichita p'anapataadait'ee iru ome! ¹⁸ Maperã tai audú k'ïsia jõnada-e na p'ek'au eujãde unu p'ani k'aurepa. Jïp'a k'ïsiapata ne-inaa waide unuda-e p'anide; it'aripema net'aade. Na eujãdepema net'aa taarã-ee jõpari. Mamïda it'aripema net'aa ichita bapariit'ee.

5

Ijãapataarã it'aripema k'ap'ia chiwidide p'anapataadait'ee (1 Co 15.35-58)

¹ Taipa k'awa p'ani tachi eperã k'ap'ia piuru pijida Cristo chei naaweda, Tachi Ak'õrepa tai p'anapiit'ee ichia ooit'ee bi it'aripema k'ap'ia chiwidide. Na p'ek'au eujãdepema k'ap'ia jõpari. Mamïda chi it'aripema k'ap'ia jõk'aa, Tachi Ak'õrepa mágá oopari perã. ² Na p'ek'au eujãdepema k'ap'iaide p'ani misa, chupiria jõnapata mãik'aapa audú k'ïsia jõnapata, ma it'aripema k'ap'iaide p'ana k'inia p'anadairã. ³ Eperãpa p'aru jï k'inia bik'a, mágá pik'a tai p'ana k'inia p'ani ma it'aripema k'ap'iaide. Eperã ãk'adaa ba k'inia-e bik'a, tai k'ap'ia wëe p'ana k'iniadak'aa. ⁴ Maperãpi piu k'iniada-e Cristo chei naaweda. Iru mágá cheru misa, na p'ek'au eujãdepema k'ap'iaide p'anide, k'ïsia jõnapata ne-inaa k'achia p'asai jïak'aapa. Mágá na p'ek'au eujãdepema k'ap'ia chupiria nïbairã, atabëi k'inia p'ani Tachi Ak'õre ome p'ananadait'ee. ⁵ Ma-it'ee Tachi Ak'õrepa it'aripema k'ap'ia ooit'ee ichideerã-it'ee, aide p'anapataadamerã iru truade. Mãga k'awa p'ani irua ichi Jaure pëida perã tachi chaachaa bapariimerã. Ichi Jaurepata k'awapipari ichia k'ïsia iru bi ichideerã-it'ee.

⁶ Tachi Ak'õrepa mágá ne-inaa k'ïsia iru bapari perã ichideerã-it'ee, na p'ek'au eujãde p'ani misa, tachi k'ãiwee p'anapataadai. Wãara k'awa p'ani na p'ek'au eujãdepema k'ap'iaide p'ani misa, Tachi Waibia ik'aawaapa t'imí pik'a p'ani. ⁷ Tachi taupa iru unuda-e p'ani mïda, irude ijãapata. ⁸ Maperãpi k'ãiwee p'anapata. Piara bak'aji aweda uchiadait'ee na p'ek'au eujãdepema k'ap'iaideepa mãik'aapa iru truade p'ananadait'ee tachi it'aripema k'ap'iaide. ⁹ Mamïda at'ãri wãda-e. Mapa nãga k'ïsiapata. Na p'ek'au eujãdepema k'ap'iaide p'ani misa, oo k'inia p'ani Cristopa oopi bik'a mãik'aapa na eujãdeepa uchiadak'ãri, auk'a

oo k'inia p'anadait'ee irua oopi bik'a nāga perā. ¹⁰ Ewari cherude tachi ijāapataarā jōmaweda iru k'īrapite panadait'ee irua ak'imerā tachia oopatap'edaa na p'ek'au eujāde p'ani misa. Eperā Cristopa oopi k'inia bik'a oodapa atait'ee Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'isia iru bi ichideerā-it'ee. Ma awara Cristopa māgimaa pedee pia jarait'ee. Mamīda chi māga oo-e badapa maarepida ata-e pait'ee māik'aapa Cristopa irumaa pedee pia jara-e pait'ee.

*Cristo k'aurepa Tachi Ak'ōre k'awadai
(Ro 5.9-11; Col 1.19-22)*

¹¹ Cristopa tachia oopata māgá ak'iit'ee perā, iru waawee p'anapata. Mapa taipa eperāarāmaa jarateepata Cristode ijāadamerā māik'aapa tai p'anapata k'awaadamerā. Taipa ne-inaa oodak'āri wa ne-inaa jaradak'āri, māga oopata eperāarā k'aripadait'ee. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi tai t'āride iru p'ani. Mia k'inia bi parāpa tai ichiaba māgá k'awaadamerā. ¹² Mia māga jarak'āri, jara k'inia-e bi tai pipiara ak'idamerā awaraarā k'āyaara. Jīp'a k'inia bi parā o-īa p'anadamerā taipa ne-inaa pia oopata k'aurepa. Māgá o-īa p'anaruta pirā, parāpa p'anaudai chi audua beerāpa tai āpīte jara jōni. Ma jarateepataarāpa k'isiapata āchia aupaita pia jarateepata. ¹³ ¿Māirāpa jara p'ani-ek'ā tai parā t'āide nipadak'āri, oojida k'īra k'awa-ee p'anirāpa oopatak'a? Mamīda māga-e paji. Taipa māga oojida awaraarāpa unudak'āri, k'awaadamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā waibia. Ma awara tai k'īra jīp'a nipadak'āri, māga oopata parā k'aripadait'ee, auk'a Tachi Ak'ōre pipiara k'awaadamerā. ¹⁴ Jesucristopa tai k'inia iru bapari. Maperāpi tai jaratee nipapata irua oopi k'inia bik'a. Wāara na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda k'inia iru bapari perā, kurusode piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māgá piuji jōmaarā k'ap'ia pari. Ara Cristo piudak'a jōmaarā pari, iru k'ap'ia pari eperā chaachaa piu pik'aji. ¹⁵ Cristo piuji eperāarā pari māik'aapa chok'ai p'irabaiji, k'inia bada perā ichide ijāa p'anirā p'anapataadamerā irua k'inia bik'a. Tachi māga p'anadak'āri, oodait'ee irua oopi k'inia bik'a, tachia oo k'iniata oodai k'āyaara.

¹⁶ Māga k'awaadak'āriipa, taipa eperāarā unudak'aa, Cristode ijāadai naaweda unupatap'edaak'a. Maapai Cristo jida eperā jīp'aak'a unupachida. ¿Mamīda írá iru māgá unuda-e p'ani! Ichideerā ichiaba māgá unuda-e nāga perā. ¹⁷ Eperā araa bak'āri Cristo ome ijāapari perā irude, māgí eperā t'āri awaradaipari. ¿Pia k'isiatí! Cristode ijāai naaweda, ma eperā k'achiade nipapachi. Mamīda irude ijāadak'āriipa waa māgá nipa k'inia-e. Jīp'a nipa k'inia bi Cristopa oopi bik'a.

¹⁸ Māgá nipai Tachi Ak'ōrepa māga oopipari perā. Tachi auk'a p'anapachida ma eperāk'a. Cristode ijāadai naaweda, taipa Tachi Ak'ōre pia k'awa k'iniada-e p'anapachida. Ichiaba maapai Tachi Ak'ōrepa tachi pia-ee ak'ipachi. Mamīda ijāadak'āri, Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bijí tachi t'āri ome. Maperāpi tai jirit'eraji jōmaarāmaa jarateenadamerā. Māgá taipa jarateepata ūrirutaarāpa Cristode ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bīpari āchi t'āri ome ichiaba. ¹⁹ Pia jarait'eera, Cristo piuda k'aurepa eperāarā pari, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bi k'inia bi āchi t'āri ome. Ma awara āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapi k'inia bi. Ma pedeeta Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapi bi. ²⁰ Ma-it'ee Cristopa tai pēiji, ichi k'ap'ia pari taipa jaradamerā irua jara k'inia bi. Mapa taipa parā jōmaarāmaa enenee jōni: Ijāati Jesucristode, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bimerā parā t'āri ome. ²¹ Cristopa p'ek'au k'achia maarepida ook'aa paji. Mamīda kurusode bak'āri tachi p'ek'au k'achia oopataarā pari, Tachi Ak'ōrepa iru pia-ee unuji. P'ek'au k'achia oopataarā unuparik'a unuji. írá jōdee, ma piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa tachi pia unupari.

6

¹ Māpa tai Tachi Ak'ōre ome mimia p'anide, parā ūraa k'inia p'ani k'isiadamerā Tachi Ak'ōrepa parāmaa pia ooda. Parā ijāadak'āri, Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri

auk'a biji parã t'ãri ome. Maperã k'ĩrak'aupai Tachi Ak'õre yiaaraa iru p'anadai awaraarãpa jarateepata ùri k'iniapa. ² Ma k'ãyaara óoti Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a:

'Mia pide k'ĩsia bak'ãri, ùriji pia mĩmaa it'aa iidida. Pia chupiria iidida ewate, mia pi o k'achiadeepa k'aripa ataji.'

(Is 49.8)

Corinto pidaarã, jũriti! Nãgaweda Tachi Ak'õrepa ùriit'ee parãpa chupiria iidiruta. Nãgaweda parã k'aripait'ee ichide wãara ijãadamerã.

Pablopa ne-inaa k'achia chooda

³ Tai parã t'ãide jaratee nipadak'ãri, maarepida ne-inaa oo k'iniada-e paji parãpa ma jarateepata oo iru p'anadamerã, wa Cristode ijãadaamaa p'anadamerã taipa oopata k'aurepa. ⁴ Mãga-e. Jĩp'a oo k'inia p'anapachida jõmaweda Tachi Ak'õrepa oopidak'a, parãpa tai pia ak'idamerã, Ak'õrepa tai pia ak'iparik'a. Tai jõmaarã t'ãide mágá nipapata. Mãmimisa, t'ãridepai choopata audú k'ĩsia jõnide; ne-inaa wëe chitoonide; nepirade jõnide; ⁵ awaraarãpa tai wĩmaa p'anide; carcelde chitoonide; tai pee k'iniapa awara ãyaa jëret'aa jõnide; mimia chaaree oo jõnide; k'ãi-ee ewari jõnide; jarra oo jõnide. ⁶ Ichiaba ak'ipipata tai Tachi Ak'õrepa pëida nãga oo p'anipa. K'ĩra jĩp'a nipapata, ne-inaa k'achia ooda-ee. Taipa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ichi ùraa wãarata jara k'inia bi tai it'aideepa. K'ĩrau-ee choopata awaraarãpa taimaa ik'achia jaradak'ãri maa-e pirã tai oo iru p'anadak'ãri. T'ãri pia p'anapata awaraarã ome, Tachi Ak'õre Jaure tai ome bapari perã. Mapa t'aripa awaraarã k'inia iru p'ani Tachi Ak'õrepa ichideerã k'inia iru baparik'a. ⁷ Jarateedak'ãri, chi ùri p'anĩrã maarepida k'ũradak'aa. Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oopata. Mapa irua tai pia ak'ipari. Iruata tai k'aripapari waaweeda-ee jarateedamerã mãik'aapa taimaa k'ĩsia k'awaapipari pia p'anaudamerã awaraarãpa tai imiateedak'ãri. ⁸ Eperãarã ùk'uruurãpa tai pia ak'ipata. Jõdee awaraarãpa tai k'ĩra unuamaa iru p'anapata. Ichiaba eperãarã ùk'uruurãpa tai ãpĩte ik'achia pedeeepata. Jõdee awaraarãpa tai ãpĩte pia pedeeepata. Eperãarã ùk'uruurãpa jara p'ani taipa seewa jarateepata. Mamĩda mágá-e. Taipa wãarata jarateepata. ⁹ Eperãarã ùk'uruurãpa jara p'ani: "Jã Pablo eperã jĩp'aa. ¿K'ãare-it'ee iru pedee ùridaima?" Mamĩda Tachi Ak'õrepa mi k'ĩra Cristodeerãmaa pia k'awapipari. Taipa k'awa p'ani atu p'anide piudai k'achia beerã juapa. Mamĩda at'ãri chok'ai p'ani. Awaraarãpa tai p'ua oopata mãik'aapa miapipata. Mamĩda tai peeda-e. ¹⁰ Wãara, edaare tai k'ĩra pia-ee p'ani. Mamĩda Tachi Ak'õrepa ichita waya tai t'ãri o-ĩapipari. Ma awara tai net'aa mak'iaara wëe p'ani. Mamĩda ne-inaa pia teepata awaraarãmaa jarateedak'ãri Cristopa ooda ãchi k'aripait'ee. Na p'ek'au eujãdepema net'aa wëe chitooni mĩda, iru p'ani jõma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee.

¹¹ Jpemaarã Corinto p'uurude p'anĩrã, taipa parãmaa jĩp'a jaramaa p'ani jõma tai t'ãride iru p'ani. ¹² At'ãri taipa parã k'inia iru p'ani. Jõdee parãpa tai k'inia iru p'anada-naawedapemak'a. ¹³ Mia parã ùraait'ee ak'õrepa ichi warra ùraaparik'a. T'ãriipa tai k'inia iru p'anapatãati taipa parã k'inia iru p'anapatak'a.

Ijãadak'aa beerã ome k'õp'ãyo meraadaik'araa bi

¹⁴ K'õp'ãyo meraanaati Cristode ijãadak'aa beerã ome. Eperãpa Cristode ijãak'ãri, ne-inaa pia oo k'inia bapari. Mamĩda Cristode ijãa-e bak'ãri, ne-inaa k'achia oo k'inia bapari. Auk'a p'anadak'aa. Chi pia oo k'inia bĩpa mágá oopari k'awa bairã Cristopa mágá oopipari. Mamĩda chi k'achia oo k'inia bĩpa mágá oopari Tachi Ak'õre k'awa-e bairã. Idaa pik'a bide p'anĩrã auk'a nipadak'aa p'ãriu pik'a bide p'anĩrã ome. ¹⁵ Cristo k'õp'ãyo-e Netuara Poro Waibia Beliál apata ome. P'oyaa auk'a nipadak'aa. Ichiaba Cristode ijãapari p'oyaa auk'a nipak'aa ijãadak'aa beerã ome. ¹⁶ Tachi Ak'õre ichita chok'ai bapari. Iru Cristode ijãapataarã ome bapari. Mapa tachi iru ték'api p'ani. Iru ba k'iniak'aa ne-inaa ai k'ĩrapite it'aa t'ĩpata tede, ma te ijãadak'aa beerãde perã. Ba k'iniak'aa ijãadak'aa beerã ome. Maperãpi ãra ome k'õp'ãyo meraadaik'araa bi. Tachia k'awaadai Ak'õrepa mágá k'inia bi ichi chonaarãwedapema ùraa p'ãdade jara bairã:

‘Mi āra t’āide āra t’āri chaa bapariit’ee. Mi āra Ak’ōre pait’ee. Jōdee āra michideerā padait’ee.’ (Lv 26.12)

17 Tachi Ak’ōre wāara māgá bapari perā ichideerā ome, ichiaba jara bi awara āi ma ūraa p’ādade:

‘Āyaa wāti ijāadak’aa beerā ik’aawaapa. Oonáati āchia ne-inaa k’achia oopatak’a. Māpaipi mia parā pia ak’ipariit’ee.’ (Is 52.11)

18 ‘Mi parā Ak’ōre pait’ee. Jōdee parā mi warrarā padait’ee.’ (2 S 7.14)

Māga jara bi Tachi Ak’ōre Waibiapa.

7

1 Īpemaarā k’iniarā, Tachi Ak’ōrepa māga jarada perā, oo amaadāma ne-inaa k’achia k’īra t’ādo; tachi k’ap’iapa oopata māik’aapa t’āridepai k’īsiapata oodait’ee. Ma k’achia oodai k’āyaara, ne-inaa jōmaweda oodāma Ak’ōrepa oopi bik’a. Māga oodak’āri, Tachi Ak’ōremaa ak’ipidai iru wāara waawee p’ani.

Corinto pidaarāpa Pablo pedee ūridap’edaa

2 Taimaa k’awapiti wāara tai k’inia iru p’ani. Parā t’āide nipadak’āri, taipa apidaamaa ne-inaa k’achia ooda-e paji. Ichiaba apidaamaa jarateedak’aa paji Ak’ōrepa jarapida awara, māgide ijāadamerā. Ma awara eperā apida k’ūradak’aa paji. 3 Mia māga jarak’āri, jara-e bi parā k’īsia p’uapiit’ee. Mia et’ewapai jaradak’a na k’art’a p’ā bide, t’āriapa taipa parā k’inia iru p’ani. Tai chok’ai p’ani misa māik’aapa piuruta pijida, parā māgá k’inia iru p’anadait’ee, parā tai ome auk’a Cristodeerā perā. 4 T’āriapa mia nāga jara k’inia bi. Mi t’āri o-īa bi parā ome, k’awa bairā parāpa oo k’inia p’ani mia ūraa bik’a. Tachi Ak’ōrepa mi māgá o-īapi bi, tai at’āri chupiria chitooni mīda.

5 Nama Macedonia eujāde pachedak’āri, p’oyaa k’āiwee p’anadak’aa paji. Tai wārutamaa awaraarāpa tai ome nepira jiripachida. Ma awara t’āridepai tai k’īsia jōnapachida. 6 Mamīda Tachi Ak’ōrepa chi k’īsia jōniirā t’āri o-īapipari pipiara bi. Māgá tai t’āri o-īapiji Tito nama pachek’āri. 7 Ichiaba tai t’āri o-īapiji Titopa nepirida ūridak’āri. Irua taimaa jaraji parāpa iru t’āri o-īapidap’edaa parā t’āide bak’āri. Jaraji parāpa mi unu k’inia jōni. Ichiaba jaraji parā k’īsia p’ua jōni, parādepema ūk’uruurāpa mi āpīte pedee k’achia jaradap’edaa perā. Maap’eda Titopa jarak’āri parāpa mia ūraadak’a wāara oo k’inia p’ani, mi audupīara o-īa beeji.

8 Mia k’awa bi chi awaraa k’art’a parāmaa p’ā pēidade parā k’īsia p’uapiji. Māga ooji mīda, mi k’īsia p’ua-e. Wāara ma k’art’a pēik’āri, mi k’īsia p’ua bak’aji, k’awada perā ma k’aurepa parā k’īsia p’ua p’anadai, taarā-e māgá p’anajida mīda. 9 Mamīda írá k’īsia p’ua bai k’āyaara, mi o-īa bi. O-īa-e bi parā māgá k’īsia p’ua p’anadap’edaa perā. Mi o-īa bi parāpa ma k’īsia k’achia mi āpīte iru p’anadap’edaa írá k’īra atuadap’edaa perā. Wāara mia parā k’īsia p’uapi-e paji. Ak’ōrēpata mīmaa māga p’āpiji parāpa oodamerā irua oopi k’inia bik’a. 10 Wāara Tachi Ak’ōrepa eperāarā k’īsia p’uapik’āri, māga oopari āchia ne-inaa k’achia oo amaadamerā māik’aapa Cristode ijāadamerā. Māgá irude ijāadak’āri, k’īsia p’ua p’anada-e. Jōdee awaraarā, āchia p’ek’au k’achia oopata k’aurepa k’īsia p’ua jōni mīda, ma p’ek’au k’achia oo amaada-e. Maperāpi atuadait’ee. 11 Taipa k’awa p’ani wāara Tachi Ak’ōrēpata parā k’īsia p’uapi baji, parāpa tai ome isapai t’āri auk’a bi k’inia p’anadap’edaa perā. Ichiaba jōma k’awapijida taimaa, parā pia ak’idamerā. Ichiaba parā k’īrau p’anajida chi nepira jiri p’anīrā ome. Ma awara waawee p’anajida, māgiirā k’aurepa Tachi Ak’ōrepa parāmaa ne-inaa k’achia ooi jīak’aapa. Ichiaba iidijida mia waya parā ak’inamerā. Parāpa ne-inaa pia oo k’inia p’ani Ak’ōrepa oopi bik’a, yiarāa iru ba k’inia p’anadairā chi nepira jiridap’edaarā. Ma jōma oo p’anīpa taimaa k’awapi p’ani parā wāara ma nepirade t’īu k’iniada-e paji. 12 Ma k’art’a parāmaa p’āk’āri, k’īsia-e paji chi k’achia oo badade. Ichiaba k’īsia-e paji chi apema ma k’achia oodapa t’āri p’uapidade. Ma k’art’a p’āk’āri, mia k’inia baji Tachi Ak’ōre k’īrapite k’awaadamerā parāpa tai wāara

pia ak'ipata Ak'õrepa pëidak'a. ¹³ K'awaadak'ãri parãpa tai wãara mãgá ak'ipata, tai t'ãri o-ia p'aneejida.

Mamïda audupiara o-ia p'ani Tito auteebaidap'edaa perã iru parãmaa wãk'ãri. Mãga oodak'ãri, iru ichiaba t'ãri o-ia pijida. ¹⁴ Tito nãik'aapa parãmaa wã naaweda, mia irumaa jaraji parãpa mãga oodai. Wãara oojida mia jaradak'a. Mi k'ira nejasiapida-e paji. Mia wãarata parãmaa jaraji ma p'ãdade mãik'aapa parãpa wãara oojida mia Titomaa jaradak'a. ¹⁵ Mãga oodap'edaa perã, Titopa parã audupiara k'inia iru bi naawedapema k'ãyaara. K'irãpa bi parãpa oojida jômaweda irua oopidak'a. Mãga oojida waawee p'anadap'edaa perã, pãchia oo k'iniata oodait'ee. Jip'a oo k'inia p'anajida Ak'õrepa jarapidak'a Tito it'aideepa. ¹⁶ Maperãpi mi o-ia bi. Mia k'awa bi ne-inaa jõmaade parãpa mia jara bik'a oo k'inia p'ani.

8

Cristode ijãapataarãpa p'arat'a teedaipia bi awaraarã k'aripadait'ee

¹ Ipemaarã, parãmaa mia nepiri k'inia bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa pia ooda Macedoniadepema ijãapataarã t'ãide. ² Nepirade p'anajida mïda, Tachi Ak'õrepa ãra o-ia pipachi. Mãgá o-ia p'anapachida mak'iaara p'arat'a wëe chitoonajida mïda. Mãgá chitoonide ãchi p'arat'a iru p'anidepema waibia teejida awaraarã k'aripadait'ee. ³ Teejida ãchia p'oyaarutapai mãik'aapa ai ãri waa teejida. Mia mãga jara bi michi taupa mãga unuda perã ãra t'ãide nipak'ãri. Eperã apidaapa ãramaa jarada-e paji mãgá teedamerã. Teejida t'ãripa tee k'inia p'anadap'edaa perã. ⁴ Mãgá k'aripa k'inia p'anadap'edaa perã, taimaa enenee jõnajida ãchia p'e aneedap'edaa jitadamerã mãik'aapa ateedamerã ijãapataarã Judea eujãde chupiria beerãmaa. ⁵ Mamïda ma teedap'edaa k'ãyaara ne-inaa piara oojida. Taipa k'isiada-e paji mãga oodai. It'aa t'ijida Tachi Waibiamaa jaradait'ee ãchia oo k'inia p'ani irua oopi bik'a. Mãpai jarajida taimaa ãchia oo k'inia p'ani taipa oopirutak'a. Mãga oojida ijãa p'anadap'edaa perã ãramaa Ak'õrepa mãga oopi baji.

⁶ Macedoniadepemaarãpa oo p'ani unudap'eda, taipa Titomaa chupiria iidijida iru waya parã k'aripade wãmerã, t'ãri piapa parãpa p'arat'a ichiaba p'eruta misa tee pëidait'ee. Irua naaweda k'aripadak'a ewaa ma p'arat'a p'e wãdak'ãri, ãra auk'a k'aripait'ee jõma p'e aupadamerã. ⁷ Parãpa Cristode pia ijãapata. Ichiaba awaraarãmaa pia jarateepata Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Pia k'awapata Cristopa oopi k'inia bi parãmaa mãik'aapa pia k'isiapata awaraarã k'aripadait'ee. Ma awara taimaa pia ak'ipipata tai k'inia iru p'ani. Ma jõma ne-inaa pia oopatak'a taipa k'inia p'ani auk'a chupiria beerã pia k'aripadamerã pãchi p'arat'a tee p'anipa.

⁸ Mãga jarak'ãri, mia jara k'inia-e: "Waibia téeti." Jip'a nepiriji Macedoniadepema ijãapataarãpa oodap'edaa parãpa auk'a teedamerã, t'ãripa mãga oo k'inia p'anadairã. Mãgá teeruta pirã, jõmaarãmaa ak'ipidait'ee awaraa ijãapataarã auk'a k'inia iru p'ani, ãra k'ira k'awada-e p'ani mïda. ⁹ Parãpa k'awa p'ani Tachi Waibia Jesucristopa ooda ak'ipiit'ee parã k'inia iru bi. It'ari Tachi Ak'õre k'ira wãreede bapachi mïda, eperãarã chupiria k'awaa bapachi. Maperã ichia Ak'õre eujãde iru bada jômaweda atabëiji chupiria nïba cheit'ee na p'ek'au eujãde. Mãga ooji parã o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bada perã, irude ijãadap'eda, Ak'õre truade iru ome p'ananadamerã.

¹⁰ ãra mia parã ãraait'ee apema año p'arat'a p'e wãdap'edaa p'e aupadamerã. Parãpa apemaarã ijãapataarã k'ãyaara naapiara k'isia iru p'anajida p'arat'a p'e teedait'ee chupiria beerãmaa. O-ia p'anajida mãgá k'aripa k'inia p'anadap'edaa perã. ¹¹ Mãgá t'ãripa tee k'inia p'anadap'edaak'a, ãra auk'a t'ãri o-ia tee k'inia p'anadaipia bi, p'arat'a mak'iaara wëe p'ani jida pëidait'ee. ¹² Tachi Ak'õrepa ak'ipari tachi t'ãride iru bi. Ichia k'inia bi t'ãripa tee k'inia p'anadamerã. Ma-ãri iru p'ani pirã, ma-ãri teedai t'ãri piapa. Jõdee waibia iru p'ani pirã, waibia teedai t'ãri piapa. Teedait'ee wëe p'ani pirã, ¿sãga teedai?

¹³ Mia k'inia-e parã chupiria p'aneedamerã awaraarã k'aripa k'iniapa. ¹⁴ Nãgapai mia k'inia bi: auk'a iru p'anadamerã te, chik'o mãik'aapa p'aru. frá parãpa awaraarã k'ãyaara waapiara iru p'ani pirã, teedai ãra k'aripadait'ee. Jõdee parã chupiria jõnadak'ãri, ãrapa parãmaa teedai. ¹⁵ K'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ichia jirit'erada eperãarãmaa teepari mãgã jededamerã, iru chonaarãwedapema ùraa p'ãdade jara bairã:

'Chi maná waibiara p'edap'edaarãpa waibiara jitada-e paji. Jõdee ma-ãriara p'edap'edaarãpa ma-ãriara jitada-e paji. Jededak'ãri, auk'a jita wãjida.' (Ex 16.18)

Pablopa Tito Corinto p'uurudee pëit'ee bada
(1 Co 16.1-4)

¹⁶ Mia gracias jara bi Tachi Ak'õremaa irua parã k'aripamaa bairã Titopa oo bi k'aurepa. Mia ooparik'a Titopa auk'a parã k'aripa k'inia bi. ¹⁷ Mia mãgã k'awa bi iru o-ia bada perã chupiria iididak'ãri irumaa parã ak'ide wãmerã. Audú wã k'inia nãbaji. Wãara taipa mãgã iididai naaweda, k'isia iru baji wãit'ee. Mapa wãit'ee mãgã k'inia bairã.

¹⁸ Tito ome awaraa ìpema auk'a pëidait'ee. Ijãapataarã bee chaã nama Macedonia eujãde jõmaarãpa mãgã k'awa p'ani, Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee pia jara-teepari perã. ¹⁹ Ma ijãapataarãpa mãgã jirit'erajida auk'a tai ome nipamerã, p'arat'a p'e atee wãrutade Judeadepema chupiria beerãmaa. Ma p'arat'a tee pëi p'anipa tachia jõmaarãmaa ak'ipidai oo k'inia p'ani Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Irua ne-inaa tachimaa teepari, tachia jõdee teedamerã chupiria beerã k'aripadait'ee, ma awara ak'ipidait'ee ma ijãapataarã chupiria beerãmaa tachia wãara ãra k'aripa k'inia p'ani. ²⁰ Ma ìpema mãgã Tito ome pëidait'ee irua k'aripamerã ma p'arat'a waibia p'e ateeru misa. Mãgã tai imiateepataarãpa pedee p'anada-e pai tai ãpите, p'arat'a ùk'uru chiadai jãak'aapa. ²¹ Ichita ne-inaa k'ira jìp'a oo k'inia p'ani Ak'õre k'irapite mãik'aapa eperãarã k'irapite.

²² ìpema awaraa ichiaba pëidait'ee ãra ome. Irua tai ichita k'aripa k'inia bi mãik'aapa ne-inaa pia oopari taipa oopipatak'a. Irua k'awaak'ãri Tito parãmaa wãru mãik'aapa parã t'ãri piapa auk'a p'arat'a tee pëidait'ee, o-ia auk'a wã k'inia baji. ²³ Parã t'ãidepemapa Tito k'awa-e bi pirã, jarãti iru mi k'õp'ãyo pia na mimiade. Mi ome mimiapari parã k'aripait'ee. Iidiruta pirã apema omé nidaarã pari, jarãti nãpema ijãapataarãpa ãchi pari pëidap'edaa, ichiaba auk'a k'aripadamerã. Mãirã wãrutamaa k'awapipata jõmaarãmaa Cristota Tachi Waibia. ²⁴ Mãirã araa panadak'ãri, ak'ipiti ãra k'inia iru p'ani tai k'inia iru p'ani k'a. Mãgã waya wãdak'ãri ãchi p'anapatamaa, nepiridai parãpa ãra pia ak'i p'anadap'edaa. Mãgã ãra pëidap'edaarãpa k'awaadai wãara taipa jaradak'a parãpa wãara nejõmaata pia oo k'inia p'ani.

9

Ijãapataarãpa awaraarãmaa p'arat'a teedaipia bi

¹ Wãara na p'ãdade mia parãmaa waa jara-e pijida, k'awa bi parãpa ma p'arat'a p'e tee pëidait'ee ijãapataarã chupiria beerãmaa. ² Mãgã k'awa bi parãpa wãara chupiria beerã k'aripa k'inia p'anadairã. Año aba paru parã Acaya eujãdepema ijãapataarãpa ma p'arat'a p'ema p'aneedap'edaa. Mãgã oo p'aneedak'ãri, taipa o-ia nepirijida na Macedoniadepema ijãapataarãmaa. Mãgã ùridak'ãri, ãrapa auk'a k'aripa k'inia p'aneejida. ³ Maperãpi taipa Macedoniadepema ìpemaarã omé auk'a pëiruta Tito ome, parãpa ãramaa ak'ipidamerã wãara oojida taipa jaradak'a. Mia k'inia bi ma p'arat'a p'e iru p'anadamerã, aramãgã tee pëidait'ee. ⁴ Mi jãma panak'ãri, awaraa Macedoniadepema ìpemaarã auk'a cheruta pirã mi ome mãik'aapa parãpa waide ooda-e pirã taipa jaradak'a ãchimaa, tai k'ira nejasia p'aneedai; parã jida ichiaba. ⁵ Mapa mia chupiria iidiji Titomaa iru chi apema ìpemaarã ome mi naa wãdamerã. Mãgã ãrapa parã k'aripadai parãpa k'isia iru p'anadap'edaak'a; p'arat'a jõmaweda p'e iru p'anadamerã mi panaru misa.

Māgá ichiaba apidaapa jarada-e pai mia parāmaa teepida. Mia k'inia bi parāpa t'āri pia teedamerā pāchia tee k'iniata.

⁶ ¡K'irāpāti! Eperāpa eujā ma-āriide ne-uuk'āri, mak'iaara ewa-e. Jōdee chi eujā waibiade ne-uu bīpa waibia ewapari. ⁷ Eperā chaachaa teeipia bi ichi t'āride k'īsia bik'a. Teeik'araa bi teemaa bīde wa awaraapa irumaa teepi bairā. Tachi Ak'ōrepa chi t'āri pia teepari k'inia iru bi. ⁸ Parāpa māgá t'āri piapa teeruta pirā, Tachi Ak'ōrépata parā k'aripai iru p'anadamerā te, chik'o māik'aapa p'aru. Ma awara irua k'aripai audupiara iru p'anadamerā k'aripadait'ee awaraarā parā k'āyaara chupiriara chedee. ⁹ Tachi Ak'ōre chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bi:

'Eperā t'āri pia bīpa ne-inaa pia oopari chupiria beerāmaa t'āri pia bairā. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa māgí ichita pia ak'ipariit'ee.' (Sal 112.9)

¹⁰ Tachi Ak'ōre, chi net'atau oodapa ne-uu chaupipari, jōmaarāpa iru p'anadamerā k'odait'ee. ¿Audupiara teei-ek'ā chi t'āri pia p'anirāmaa āchia awaraarā k'aripadamerā?

¹¹ Tachi Ak'ōrepa māga oopari perā, parāmaa auk'a teeit'ee, parā auk'a t'āri pia p'anadairā. Māgá parāpa waibia iru p'anadait'ee tai ome tee pēidait'ee Judeadepema chupiria beerāmaa. Māpai o-īapa āchia gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa ma p'arat'a tai juadepema jitadak'āri. ¹² Māgá parāpa k'aripadait'ee ārapa iru p'anadamerā k'odait'ee māik'aapa jīdait'ee. Mamīda ichiaba k'aripadait'ee ārapa Tachi Ak'ōremaa gracias jaradamerā. ¹³ Ma awara nāgá pia tee p'anīpa awaraarāmaa māik'aapa āramaa, k'awaadait'ee parāpa Jesucristode wāara ijāapata māik'aapa oo k'inia p'anī irua oopi bik'a.

¹⁴ Ichiaba ārapa parā k'awa k'inia p'anadait'ee māik'aapa it'aa t'ī k'inia p'anadait'ee parā pari, Tachi Ak'ōrepa parā māgá k'aripapari perā. ¹⁵ Gracias jaradāma Tachi Ak'ōremaa irua jōmaarā k'āyaara ne-inaa pipiara bi teeda perā, ichi warra pēik'āri tachi k'aripade. Pedee wēe pik'a p'anī ma pari irumaa gracias jaradait'ee.

10

Pablopa jarada ichi wāara Cristopa pēida

¹ Irá mi, Pablopa parā ūraait'ee Cristopa ūraadak'a na eujāde nipak'āri. Irua t'āri pia, k'īrau-ee ūraaji. Mia k'awa bi parā t'āidepema ūk'uruurāpa jara p'anī mi waawee pik'a bi parā k'īrapite bak'āri, jōdee k'art'a p'āk'āri, audú itriia pedee jarapari. ² ¿Māirāpa jara p'anī-ek'ā michi k'īsiadoopapai jaratee nipapari, jarateepataarā jīp'arāpa oopatak'a? Mapa parāmaa mia enenee nībi māirā ik'aawaapa uchiadamerā mi jāma pai naaweda. Māga jara bi mia wāara āchi itriait'ee perā, Ak'ōrepa mīmaa māgá pedeepiru pirā. ³ Wāara, tai na eujāde p'anapata eperāarā jīp'arāk'a. Mamīda māirāk'a tai aupedeedak'aa. ⁴ Māirā pedee wēsaa, imeraa pedeeapata. Mamīda tai jīp'a pedeeapata Ak'ōrepa pedeeipi bik'a. Māgá jōpipata jōma āchia k'īsia iru p'anī Cristode ijāapataarā ijāa amaapidait'ee. ⁵ Taipa jōpipata āchia seewa jarapata, Ak'ōrepa tai it'aideepa wāarata jarak'āri. Ma awara Ak'ōrepa tai k'aripapari p'anaudamerā jōma āchia Cristo āpīte seewa jarapata. Māgá āchia wāara k'awaadai Ak'ōrepa k'īsia iru bada ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Ichiaba taipa Cristopa ooda āchi-it'ee jarapata, āchia auk'a wāara irude ijāadamerā. ⁶ Mamīda māgá ijāa k'iniada-e p'anī pirā, āchi t'āri p'uapidai Ak'ōrepa oopi bik'a. Taipa māga oodait'ee parāpa ak'ipidak'āri wāara oo k'inia p'anī taipa jara p'anīk'a.

⁷ Parā Corintodepemaarāpa eperāarā iripai ak'ipata. Āchi k'īra ak'ipata māik'aapa āchia audua pedee jara jōni ūripata, āchi t'āride iru p'anī k'awa k'inia p'anadai k'āyaara. ¿Māga-ek'ā? Parā t'āidepemapa k'īsia bi pirā ichita wāara Cristopa pēida jarateemerā, auk'a k'awaaipia bi tai jida Cristopa pēida. ⁸ K'īra nejasia-ee mia nāga jarait'ee. Tachi Waibiapa wāara jarapari tai it'aideepa māik'aapa parā biji tai jua ek'ari, taipa parā k'aripadamerā iru pari. Mapa taipa maarepida parāmaa ijāa amaapidak'aa. Jīp'a k'aripapata pipiara Cristode ijāadamerā. ⁹ Mia parā p'erapi k'inia-e bi k'art'a p'ādade pedee bīpa. ¹⁰ ¿Mi

ãpíte pedeepataarãpa jara p'ani-ek'ã: “Pablopa k'art'a parãmaa p'ãk'ãri, audú itria pedee jarapari. Mamída ichi parã k'irapite bak'ãri, waawee pik'a nibeeparida” a jõni-ek'ã? ¹¹ Mãirãpa k'awaadaipia bi ãchia jaradak'a, mia wãara itria pedee jarait'ee, mamída ãchi k'irapite panak'ãri.

¹² Taipa ooda-e ãchia oopatak'a. ãchia mãgapata: “Taipa jara p'anik'a, Cristopa pëida eperãarã mágá p'anadaipia bida” apata. Mãpai ãchi pitapai mãgapata: “Táipata jõmaarã k'ãyaara Ak'õre net'aa pipiara k'awa p'anida” apata. Mãirãpa awaraarã ak'ida-e Tachi Ak'õrepa ak'iparik'a. Irua k'awapari eperã t'ãride iru bi. Jõdee ãchia ïripai ak'ipata. Chi mágá oo p'anirã k'isia k'awada-e p'ani. ¹³ Tachi Ak'õrepa k'awa bi tai t'ãride iru p'ani. Taipa pida ichiaba k'awa p'ani. Iruata tai pëiji judio-eerã t'ãidee Cristopa ooda jarateede chi waide ùrida-ee p'anirãmaa. Maperãpi parã t'ãide jaratee nipajida. Oojida Ak'õrepa oopidak'a. ¹⁴ Ak'õrepa tai parãmaa pëi-e pada paara, maarepida jarateeda-e pak'aji. Mamída mãga-e paji. Irua tai naapiara pëiji parã t'ãidee, jarateedamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. ¹⁵ Mamída ¿mi ãpíte pedeepataarãpa jara jõni-ek'ã ãchiata Ak'õre net'aa pia jarateepata? Mãga jarapata parãpa ãchi mi k'ãyaara pipiara ak'idamerã. Taipa mágá oodak'aa. Jip'a taipa k'inia p'ani parãpa pipiara k'awaa k'inia p'anadamerã Cristopa parãmaa oopi k'inia bi. Mãga k'awaadak'ãri mãik'aapa wãara oodak'ãri irua oopiparik'a, parãpa tai audupiarã k'aripadai na mimia ome. ¹⁶ Tai mágá k'ariparuta pirã, parã t'ãideepa t'imipiara wãdai jarateede. T'ũ k'iniada-e awaraa jarateepataarã mimia p'animãi, tai nipada-e perã awaraa jarateepataarã nipapatak'a. ãchia ne-inaa ooda-eeta jara nipapata ne-inaa oodak'a.

¹⁷ Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

‘Eperãpa jara k'inia bi pirã ichiata ne-inaa k'awaara bi awaraarã k'ãyaara, mãga jaraipia bi ãchia k'awaa bairã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipari.’ (Jer 9.23-24)

¹⁸ Parãpa chi pedee audua pedeepari pia ak'idaik'araa bi. Jip'a pia ak'idaipia bi eperã Tachi Ak'õrepa pia ak'ipari.

11

Pablopa jarada ichi ãpíte pedeepataarã Cristopa pëida-e

¹ Írá mia k'inia bi parãpa choodamerã mi k'isia k'awa-ee pik'a pedee bi misa. Mi chupiria k'awáati. Mamída mágá pedeei naaweda, mia nãga jara k'inia bi. ² Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bik'a, mia pida parã k'inia iru bi. Ara eperãpa ichi k'au jiwaaparik'a iru araa pai naaweda chi imik'ira ome, mãga pik'a mia parã jiwaa pik'apari. K'inia bi Cristodepai ijãadamerã mia parãmaa jarateedak'a. ³ Mamída mia waawee bi Netuara Poro Waibiapa chi naapiara wëra Eva k'uradak'a, parã jida auk'a k'urãi jãak'aapa. Irua imeraa pedeeji Evamaa taama it'aideepa, Evapa Tachi Ak'õrepa jarada ijãa amaamerã. Írá auk'a parãmaa imeraa pedee bi mi ãpíte pedeepataarã it'aideepa, parã Cristode ijãa amaa wãdamerã. ⁴ Jarateepari tai awara parã t'ãide panak'ãri, ¿parã k'irã ãesaa p'ani-ek'ã ùridait'ee mãgipa jara bi? Parã mãga p'ani, mãgipa jaratee ni mída Jesús awara bi taipa jarateedap'edaa k'ãyaara. Ichiaba mágá ùri k'inia p'ani, mãgipa jaratee bi mída Tachi Ak'õre Jaure awara bi taipa jarateedap'edaa k'ãyaara. ¿Taipa parãmaa jarateeda-e pajik'ã Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari iru piuda k'aurepa? Mãga bita, ¿sãap'eda parãpa ùri k'inia p'anima mãgipa jaratee bi? ⁵ Parãpa mãgí ‘Cristopa pëida pipiara bi’ chi k'õp'ãyoorã ome pipiara ak'i p'ani mída Ak'õrepa pëida k'ãyaara, mia ãchi mãga ak'i-e. Mi ãchi k'ãyaara ek'ariara bi-e, Ak'õrepa mi na mimia oode pëida perã. ⁶ Wãara, mia pedee wësa pedee'aa ãchia oopatak'a. Mamída pia k'awa bi mia jaratee bi. Parãpa pia k'awa p'ani taipa ichita ne-inaa jõmaweda k'ira jip'a jarateepata.

Pablopa Corinto pidaarã juadepema p'arat'a jita k'inia-e pada

⁷ ¿Parãpa k'ĩsia p'anik'ã mia ne-inaa k'achia ooji parã juadepema p'arat'a jita-e pak'ãri? Parã t'ãide bak'ãri, michi juadoopa mimia bapachi p'arat'a jitait'ee chik'o-it'ee. Jõdee mia Tachi Ak'õre pedee pia jarateeeji parãpa pipiara k'awaadamerã Cristopa parãmaa oopi k'inia bi. Jaratee-e paji parã p'arat'a jita k'iniapa. ⁸ Ma k'ãyaara p'arat'a jitaji awaraa ijãapataarã juadepema. Åra p'arat'a jãri pik'a ataji parã k'aripait'ee. ⁹ Ma awara parã t'ãide bak'ãri, p'arat'a wa ne-inaa wẽ-e pak'ãri, mia parãmaa maarepida iidi-e paji. Macedoniadepema ipemaarã mimaa chedak'ãri, mi k'aripajida. Mamida mia parãmaa iidi-e paji mãik'aapa iidi-e pait'ee waya parã ak'ide wãk'ãri. ¹⁰ Mia wãarata jara bi Cristopa wãarata jaradak'a. Acaya eujãdepema apidaapa mia jarada awara mimaa oopida-e pait'ee. ¹¹ K'ĩsianãati mia parã p'arat'a jita k'inia-e paji, parã k'inia-e bada perã. Tachi Ak'õrãpata k'awa bi mia parã k'inia iru bi. ¹² Mia parã p'arat'a jita k'inia-e nãga perã. ¿Mi ãpĩte pedepataarãpa jara p'ani-ek'ã ãchi wãara Cristopa parãmaa pãida, parãpa p'arat'a p'aapata perã ãchi mimia pari? P'arat'a iidi wãpata ãchi wãrutamaa. Mamida taipa mãga oodak'aa. ¿Jara p'ani-ek'ã ãchi auk'a p'ani tai ome? Mamida taipa p'arat'a iididak'aa tai jarateepata pari.

¹³ Mãgee eperãarã Cristopa pãida-e. Åchita Cristopa pãidada a p'ani mĩda, mãga p'ani-e. Jip'a k'ũrayaa p'ani. Seewata jaratee nipapata Cristopa pãida eperãarãk'a. ¹⁴ Parã p'era pik'a p'anadaik'araa bi k'awaadait'ee ãchia mãgã k'ũra nipapata. Netuara Poro Waibia seewata it'aripema ángel k'ĩra wãree pik'a padaipari eperãarã k'ũrait'ee. ¹⁵ Mãgã ichi mimiapataarã auk'a seewata Cristopa pãidak'a padaipata. Mãga oopata eperãarãmaa ijãapidait'ee ãchia jara p'anik'a oodaipia bi Ak'õre eujãdee wãdait'ee. Mamida ma jara p'ani k'aurepa Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua mãgãrã miapiit'ee, iru k'ĩrapite panadak'ãri.

¹⁶ Waya chupiria iidiit'ee parãpa mi pedee ũridamerã. Parãdepema ũk'uruurãpa mi k'ĩsia k'awa-ee pik'a ak'i p'ani mĩda, mi ita-aria pedeeipiti. ¹⁷ Tachi Waibiaapa mimaa jarapi-e mia ĩrã jarait'ee. K'ĩsia k'awa-ee pik'a mia nãgĩ pedee audua pedeeit'ee ma seewa jarateepataarãpa oopatak'a. ¹⁸ Mãgãrãpa jarai awaa p'anadairã ãchia oo p'ani, mia auk'a jarait'ee mia ooda. ¹⁹ Mãgãrãpa parã k'ĩsia k'awaa p'anida a jõnapata. ¿Mãga-ek'ã? Mamida parã pia choopata ũridak'ãri ma k'ĩsia k'awa-ee beerãpa jara jõni. ²⁰ Wãara pia choopata ãchia parã chok'a p'ani mĩda ãchi esclavoorãk'a. Ichiaba choopata ãchia parã k'ũra p'ani mĩda imeraa pedee p'anipa, p'arat'a teedamerã maa-e pirã ijãadamerã ãchia jaratee p'ani. Ichiaba mãgã choopata ãchi audua nida mĩda pãchi t'ãide, k'ĩsia p'anadairã parã k'ãyaara ne-inaa jõma pipiara k'awa p'ani. Ma awara parã mãgã choopata ãchia parãmaa ik'achia jara p'ani mĩda. ²¹ Mi k'ĩra nejasia pik'a bi taipa mãga ooda-e p'anadap'edaa perã parãmaa wãdak'ãri. Mamida tai waawee pik'a p'anadairã, mãga ooda-e paji. ¿Wãara-ek'ã?

Īrata mi k'ĩsia k'awa-ee pik'a pedeeit'ee. Mi ãpĩte pedepataarãk'a mia ooda jarait'ee.

Pablo chupiria nĩbada Jesucristopa pãida perã

²² Ma seewa jarateepataarãpa mãgapata: “Tãipata hebreo pedee pedeeepata.” Mi jida auk'a. Ichiaba mãgapata: “Taita Ak'õre eperãarã; Israel pidaarã.” Mi jida auk'a. Mãgapata: “Taita Abrahamdeepa uchiadap'edaarã.” Mi jida auk'a. ²³ ¿Jarapata-ek'ã? “Taita Cristo-it'ee mimiapata.” Mi ãchi k'ãyaara Cristo-it'ee pipiara mimiapari. Īrata mi eperã k'ĩra k'awa-ee bik'a pedeemaa bi. Åchi k'ãyaara mi audupiara ne-inaa k'achia p'asapari: Cristode ijãadak'aa beerãpa mi carcelde t'i nĩbijida; mi wi iru p'anajida; mi perã piuji. ²⁴ Mi wãda joisomaa wãru chaa judiorã waibiarãpa mi wipipachida. Wida treinta y nueve wijida soopa. ²⁵ Wãda õpee wãru chaa Roma pidaarã waibiarãpa mi pak'urupa wipijida. Wãda abaade mi perã piuji judiorãpa mãupa mimaa bat'adãk'ãri. P'usade wãda õpeede barco pirubaaidachi mãik'aapa ma wãda abaade barco pirubaaip'eda, tok'esã mi pak'uru ĩri bataudachi k'ãima aba. ²⁶ Mi ode wã nide perã nãgã piuji: to choma nĩbide sĩa wãde; nechiapataarãpa mi net'aa chia ata cherutade; michi auk'aarã judiorãpa

mi wawamaa p'anide; judio-eerāpa mi p'ua oomaa p'anide. Ma awara p'uurude bide māik'aapa eperāarā p'anadak'aamāi ode wāde, mi jirijida peedait'ee. P'usade wādade nāumiapa barco atadachi. Edaare Cristode ijāapatada apataarāpa paara pedee k'achia jarajida mi āpīte, mia jarateepari perā ūraa chiwidi Moisepa p'āda k'āyaara. ²⁷ K'āima chok'ara mi ĩik'aa paji māik'aapa p'oyaa k'āi-e paji mimia nībīpa maa-e pīrā jaratee nībīpa. Edaare jarrapisia nībaji maa-e pīrā opisīa. Ewari chok'ara mi nek'o-e paji. Ma awara jīsua nībaji, p'aru pia wēe bada perā. ²⁸ Ma ne-inaa k'achiade māik'aapa awaraa ne-inaa k'achia mia nama jara-e bide, mi ichita k'īsīa nībaji ijāapataarā bee chaa, ārapa ijāa amaadaī jīak'aapa. ²⁹ Ijāapari aba juatau wēedaru pīrā, mi jida māgadaipari. Jōdee awaraapa ma ijāapari p'ek'au k'achiade baaipiru pīrā, mi k'īraudaipari māgī ome.

³⁰ Mi pedee audua wāara jara k'inia bi pīrā, māgara jarai mi juatau wēe bada, ijāadak'aa beerāpa mi miapidait'ee pak'āri. ³¹ Tachi Ak'ōre, Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōrepa k'awa bi mi seewa-e bi na jōma jarak'āri. jōmaarāpa irumaa ichita o-īa it'aa t'īdaipia bi, irua ne-inaa jōmaweda oopari perā ichi juapa! ³² Wāara mi Cristode ewaa ijāa bak'āri, Tachi Ak'ōrepa mi uchiapiji mi miapidait'ee p'anadap'edaarā juadeepa. Māga paji mi Damasco p'uurude bak'āri. Rey Aretapa jaraji ma p'uuru pidaarā ak'iparimaa p'uuru jīa paraa bīdamerā mi jita atadait'ee. ³³ Mamīda mi k'ōp'āyoorāpa mi k'aripajida. K'oraa choma bide t'i atajida māik'aapa chi p'uuru ik'aawa t'īak'au jēra bi uria badadeepa mi irabai pēijida. Māgā mi māirā juadeepa uchiaji.

12

Tachi Ak'ōrepa Pablomaa unupida

¹ Michi k'inia ne-inaa awaraa nepirīit'ee, parāpa k'awaadamerā michi ituaba na mimia p'oyaa ook'aa. Jarait'ee Tachi Waibiaapa unupida mimaa k'āimok'araa pik'a bide. Ne-inaa eperāarāpa waide k'awada-e p'anadap'edaa mimaa k'awaapiji. ²⁻³ Mia Cristode ijāapari k'awa bi. Catorce años paru Tachi Ak'ōrepa iru ateeji ichi eujādee. K'awa-e bi sāgā wāji, k'ap'īade wa jauredepai. Tachi Ak'ōrēpata k'awa bi. Iru māgā ateeji ichide wāara ijāa bada perā. ⁴ Mama it'ari bide irua ūriji ne-inaa Tachi Ak'ōrepa apidaamaa jarapik'aa. ⁵ Pedee audua wāara jara k'inia bada paara, mia waapiara ma it'aa wādade jarak'aji. Mamīda jīp'a jara k'inia bi michi ituabaapa p'oyaa oo-e pada. ⁶ Ak'ōrepa mimaa unupida audua jarak'aji, k'īra k'awa-ee pik'a, wāara mia māga unuda perā. Mamīda mia māga oo-e pait'ee. K'inia-e bi awaraarāpa mi pia ak'idamerā, Ak'ōrepa ichi eujā mimaa unupida perā. Ma k'āyaara k'inia bi mi pia ak'idamerā mia jaratee bi k'aurepa māik'aapa mi t'āri pia bi k'aurepa jōmaarā ome.

⁷ Ma awara audua banaamerā ma ne-inaa pi-ia unuda k'aurepa, Tachi Ak'ōrepa mi miapiji Netuara Poro Waibia eere bi juapa. Ne-iri tachi k'ap'īade awa nībik'a, māga pik'a ma netuarapa mi miapipari. Māgā mia nībide, maarepida mi pedee audua pedee-e bi, michi ituaba aideepa p'oyaa uchia-e bairā. ⁸ Chupīria iidida ōpee enenee nībaji Tachi Waibiamaa mi waa māgā miapinaamerā. ⁹ Mamīda irua p'anauji: “Māga-eda aji. Mia pi k'aripait'eeda aji, choomerā. Pi chupīria nībak'āri māik'aapa choo-e pak'āri, mia pi k'aripait'eeda aji, choomerā.” Tachi Ak'ōrepa māga jarada perā mi k'īra nejasia-e bi jarait'ee mi chupīria nībada. Māgā jarai Cristopa mi k'aripapari perā choomerā. ¹⁰ Wāara t'āri o-īa bi Cristo k'aurepa mi nāgā chupīria nībak'āri: mimaa awaraarāpa ik'achia jaradak'āri; net'aa wēe bak'āri; mi imiatee iru p'anadak'āri; mi k'īsīa nībak'āri; māgā nībak'āri. Māgā t'āri o-īa bai k'awa bairā michi ituaba p'oyaa choo-e pak'āri, Cristopa mi k'aripait'ee.

Pablopa Corintodepema ijāapataarā k'inia iru bada

11 Parā k'aurepa mi eperā k'īra k'awa-ee pik'a pedee audua pedeemaa bi. Parāpata mi t'o p'anadaipia bi, michi itu t'o bai k'āyaara. Mi maarepida ek'ariara bi-e ma Cristopa pēida apataarā k'āyaara, āchia mi k'awada-e p'anida a p'ani mīda. 12 ¿Parāpa k'irāpada-e p'anik'ā Tachi Ak'ōrepa ooda mi k'ap'ia pari parā t'āide nipak'āri? Ma ooda k'aurepapai parāpa ijāadaipia bi miita wāara Cristopa pēida. Mamīda māga ooda-e paji. Mi k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa oo bi misa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mi choopachi parādepema ūk'uruurāpa mīmaa imiateedap'edaa. 13 Jōma mia ooda apemaarā ijāapataarā t'āide auk'a ooji parā t'āide. ¿K'īsia p'anik'ā parā apemaarā ijāapataarā ek'ariara p'ani, mia parā juadepema p'arat'a jita-e pada perā? Māga k'īsia p'ani pīrā, imi perdonāati!

Pablo waya Corinto pidaarā ak'ide wāit'ee bada

14 ¡Ūriti! Na wārupa parāmaa wāda ōpee pait'ee. Et'ewa jaradak'a mia maarepida iidi-e pait'ee parā juadepema. Parā p'arat'a k'inia-e. Jīp'a k'inia bi parāpa wāara Cristode ijāadamerā. Warrarāpa āchi ak'ōreerā ak'idak'aa. Ak'ōreerāpata āchi warrarā ak'ipata. 15 Mi parā ak'ōrek'a bairā, mia iru bi jōmaweda teei, michi k'ap'ia paara, t'āriipa parāpa Cristode ijāadamerā. Mia parā māgá audú k'inia iru bi. Jōdee parāpa mi mak'iarā k'iniada-e iru p'ani. ¿Wāara-ek'ā?

16 Wāara mia maarepida p'arat'a iidi-e paji parā t'āide bak'āri. Mamīda ¿mi āpīte pedeeapataarāpa jara jōni-ek'ā mia parā k'ūraji? 17 ¿Parāpa k'īsia p'ani-ek'ā mia parā k'ūraji mi k'ōp'āyoorā pēida k'aurepa? ¡Mamīda māga-e! 18 Wāara mia chupīria iidiji Titomaa parā ak'ide wāmerā māik'aapa iru ome awaraa ipema pēiji. Mamīda parāpa pia k'awa p'ani Titopa parā k'ūra-e paji, iru auk'a mik'a t'āri pia bapari perā parā ome. Auk'a parā k'aripa k'inia p'anapata.

19 ¿Parāpa k'īsia p'anik'ā mia ma jōma jara aupada jaraji p'anaut'ee mi āpīte pedeeapataarāmaa, māgá parāpa mi pia ak'idamerā? Māga-e. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi mi t'āride iru bi, Cristo mi ome bapari perā. Iruata mīmaa māga jarapiji. Ipemaarā k'iniarā, mia ma jōma jaraji parā k'aripait'ee pipīara Cristode ijāadamerā. 20 Mamīda waawee bi mi jāmaa wāk'āri, parā māga unu-e pai jīak'aapa. Wāara parā waide pia ijāada-e p'ani pīrā, parāpa ichiaba mi unu k'iniada-e p'anadai. Mi jāma panak'āri, unu k'inia-e parāpa nāga oomaa p'ani: nepīra jirīmaa chīara ome; chīara k'īra unuamaa net'aa k'aurepa; k'īrau jōni chīara ome; jōma k'īa jōni pāchi-it'ee; ik'achia jaramaa chīaramaa maa-e pīrā chīara āpīte pedeemaa; audua jōni; pariatua ne-inaa oomaa p'ani. 21 Ma awara mia waawee bi mi jāmaa wāk'āri, Tachi Ak'ōrepa mi waya k'īra nejasiapiit'ee, parāpa waide k'achia oo amaada-e p'anadairā. Wāara mi jēedariit'ee unuru pīrā parādepemaarā ūk'uru at'āri k'īsia k'achia nipapata, k'īra nejasia wēe. ¿Parā at'āri wēraarā ome pariatua k'āi jōni-ek'ā, waide oo amaa k'iniada-e p'anadairā parāpa naawedapema k'achia k'īra t'ādo oopatap'edaa?

13

Pablopa jarada ichia ooit'ee bi Corinto p'uurude

1 Mia et'ewa jaradak'a nāgí wārupa parā ak'ide wāda ōpee pait'ee. Jāma panak'āri, parā at'āri k'achiade p'ani pīrā, mia ooit'ee Tachi Ak'ōre Ūraa chonaarāweda p'ādade jara bik'a: 'Eperāpa chīara imiateek'āri, iru miapii naaweda, irua k'achia ooda unudap'edaarā omé wa ōpee jirīdaipia bi, auk'a jaradamerā ārapa unudap'edaa.' (Dt 19.15)

2 Mi parāmaa wāda omeede jaraji chi k'achia oo p'anadap'edaarāmaa mia āchi chupīria k'awa-e pait'ee, ma k'achia oo amaada-e p'ani pīrā, mi pai naaweda. Irá jōmaarāmaa mia jara pēiru wāara āchi chupīria k'awa-e pait'ee mi jāma panak'āri. 3 Parāpa k'inia p'anida a p'ani mia ak'ipimerā Cristopa pedeeapari mi k'ap'ia pari. K'awaadait'ee mi jāma panak'āri. Cristo eperā juatau wēe bik'a bi-e. Jōma oopari ichia k'inia bik'a, jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. Māgá auk'a ooit'ee parā t'āide, k'achia oo amaada-e p'ani pīrā.

⁴ Wāara iru juatau wēe pik'a baji kurusode piuk'āri. Mamīda írá ichita chok'ai bi Tachi Ak'ōrepa iru chok'ai p'irabaipida perā. Tai jida juatau wēe pik'a p'ani. Mamīda iru ome araa p'anapata perā, ichiaba ichita chok'ai p'anapataadait'ee iru ome. Maperā taipa parā nepira ak'idai irua k'aripak'āri.

⁵ Pia k'ísíati parā t'āri chaachaa. ¿Wāara Jesucristode ijāapatak'ā? Māgá ijāa p'ani pirā, k'awa p'ani Cristo bapari parā ome. Mamīda p'oyaa ooda-e p'ani pirā irua oopi bik'a, wāara iru ba-e parā ome. ¿Wāara-ek'ā? ⁶ Parāpa taipa oopata pia ak'idak'āri, k'awaadai wāara Cristopa tai pēiji, taipa oopata perā irua oopi bik'a. ⁷ Mamīda parāpa tai at'āri ak'ida-e p'ani mīda Cristopa pēidak'a, taipa it'aa iidimaa p'ani Tachi Ak'ōrepa parā k'aripamerā ne-inaa k'achia oonaadamerā. Iidida-e irua parā t'āri p'uapimerā tai juapa. Jīp'a iidi p'ani parāpa ne-inaa pia oodamerā irua ichideerāmaa oopi k'inia bik'a. Māga ooruta pirā, taipa apida t'āri p'uapida-e Tachi Ak'ōrepa taimaa oopiparik'a. ⁸ Wāara Tachi Ak'ōrepa tai pēipari itriadamerā chi p'ek'au k'achia oopataarā ijāapataarā t'āide p'ani. Mamīda māgūrāpa Ak'ōremaa chupiria iididak'āri, ma k'achia oo amaa p'ani pirā, māgá itriada-e pait'ee, Ak'ōrepa chi chupiria iidirutaarā p'ek'au k'achia wēpapipari perā. ⁹ Tai o-ia p'ani Tachi Ak'ōrepa tai pēi-e pak'āri ijāapataarā itriade. Mapa irumaa iidi p'ani parāpa pipiara ijāadamerā māik'aapa oodamerā Cristopa oopi bik'a. ¹⁰ Ma-it'ee mia na k'art'a parāmaa p'āji mi wāi naaweda. Mia parā itria k'inia-e bi māik'aapa apida t'āri p'uapi k'inia-e bi, Ak'ōrepa mīmaa māga oopi bi mīda. T'āri p'uapii k'āyaara, mia parā k'aripa k'inia bi pipiara ijāadamerā. Ma-it'eepi Tachi Ak'ōrepa mi parāmaa pēiji.

Pablopa jarada na k'art'a p'ā aupa wāde

¹¹ Írá ípemaarā, na k'art'a aupa k'inia bi. K'inia bi parā o-ia p'anapataadamerā māik'aapa ne-inaa jōmaweda oo k'inia p'anapataadamerā Cristopa oopi bik'a. T'āri auk'a, k'āiwee, chik'inia p'anapatáati mia ūraadak'a. Māgá Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'it'ee, irua eperāarā k'āiwee p'anapipari perā māik'aapa chik'inia p'anapipari perā.

¹² Ípemaarā ome chik'inia saludaapatáati parāpa ichita oopatak'a. Nāpema Cristode ijāapataarāpa parāmaa salude pēiruta.

¹³ Taipa k'inia p'ani Tachi Waibia Jesucristopa parā k'aripamerā. Ichiaba k'inia p'ani Tachi Ak'ōrepa parā chik'inia p'anapimerā māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaurepa parā jōmaarāmaa k'awapimerā wāara Cristodeerā.

Māgapai paji.

GÁLATAS

San Pablopa K'art'a P'ãda Galacia Eujãdepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Na k'art'ade Pablopa k'irãpapi bi Galacia eujãdepema ijãapataarãmaa, ichiata ãchi t'ãide naapiara jaratee nipapachi Jesucristopa ooda ãchi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. P'anau bi judiorã, chi mama jarateepataarãpa Cristode ijãapataarã tauchaa bipidaipia bi ãchi imik'iraarã k'ap'iade maa-e pirã atuadait'ee. Pablopa jip'a jara bi eperãarã it'aa wãdait'ee wãara Cristode ijãapata perãpai.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa ma Galacia eujãdepema ijãapataarã itria bi Cristodepai ijãadai k'ãyaara, awara ijãa k'inia p'anadairã (cap. 1.1-10). Jara bi wãara ichi Jesucristopa jirit'erada mãik'aapa pëida ichi ùraa jarateede; awaraa Cristopa jirit'eradaarã Jerusalende p'anirãpa irua jarateepata pia ak'ipata (caps. 1.11–2.21); sãap'eda Cristodepai ijãapataadaipia bi mãik'aapa sãap'eda jiridaik'araa bi oodait'ee Moisepa p'ãdade jara bik'a, Ak'õrepa ãra pia ak'imerã (caps. 3.1–4.31). Ùraa bi jip'a oopataadamerã Cristopa oopi bik'a mãik'aapa chik'inia p'anapataadamerã (caps. 5.1–6.10). T'ëepai jara bi Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ak'i-e, ãchi k'ap'iade tauchaa iru p'anadairã maa-e pirã wëe p'anadairã. Jip'a pia ak'ipari t'ãri chiwidi pik'a p'anadak'ãri Jesucristode ijãapata k'aurepa (cap. 6.11-18).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ãru parã Galacia eujãdepema Cristode ijãapataarãmaa. Eperãarãpa mi jirit'erada-e paji. Ichiaba mi pëida-e paji. Tachi Ak'õre, Cristo chok'ai p'irabaipidapata mi jirit'eraji mãik'aapa Cristopa mi pëiji. ² Jõma tachi ipemaarã Cristo k'aurepa nama mi ome auk'a p'anirãpa salude pëiruta parã Cristode ijãapataarã it'aa t'ipata chaa. ³ Taipa it'aa iidipata Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo ome parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee. ⁴ Tachi Ak'õrepa k'isia iru badak'a Cristo piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Ichi ita-aria peepiji tachi k'aripa atait'ee na p'ek'au eujãdepemaarãpa k'achia oopatadeepa. ⁵ Maperã ichita it'aa t'ídama Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iru jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara bapari. Amén.

K'irak'aupai ijãadai awaraarãpa jaratee p'ani

⁶ Mamida mi p'era pik'a bi taarã-e weda parãpa ijãa amaadaruta perã Tachi Ak'õrepa k'isia iru badade ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa parã chupiria k'awaaji mãik'aapa jiriji irude ijãadamerã mãik'aapa it'aa wãdamerã. Mamida parãpa mãga ijãa k'iniada-e p'ani. Ma k'ãyaara ijãa k'inia p'ani awaraa ne-inaa k'aurepa it'aa wãdai. ⁷ Mamida mãga-e! Eperãarã ùk'uruurãpa parãmaa k'isia awara-awaraapiruta. Mãirãpa ne-inaa awara jaratee k'inia p'ani, Tachi Ak'õre pedee pia jarateedai k'ãyaara. ⁸ Mapa taipa wa it'aripema angeleerãpa paara jarateeruta pijida taipa naaweda jarateeda awara, Tachi Ak'õrepa mãirã atuapiipia bi. ⁹ Parãpa ijãajida taipa naaweda jarateedap'edaa. Mapa mia waya jarai ma et'ewa jarada. Abaapa jarateeru pirã taipa Cristode jarateeda k'ãyaara awara, mãgá atuaiipia bi.

¹⁰ Mia jara k'inia-e bi eperãarãpa mi pia ak'idamerã mia jaratee bi k'aurepa. Mãga ooda paara, p'oyaa oo-e pak'aji Cristopa oopi bik'a. Cristode ijãai naaweda, mãga ooji mīda, irã jip'a na mimia oo k'inia bi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, iruata mi pia ak'imerã.

Tachi Ak'õrepa Pablo jirit'erada Jesupa ooda jarateemerã

¹¹ Ipemaarã Cristo k'aurepa, mia nãga k'awapi k'inia bi parãmaa. Mia Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee parã t'ãide jaratee nipak'ãri, jaratee-e paji michi k'ĩsiadoopa ¹² maa-e pirã awaraapa mimaa jarateeda. Jara-e paji eperãpa jara pëida. Jip'a jaraji Jesucristopa mimaa k'awapida.

¹³ Parãpa k'awa p'ani mia ooda at'ãri judiorãpa ijãapatade ijãa bak'ãri. Tachi Ak'õredeerã audú jiri nipapachi peeit'ee, mãirã jõpi k'inia bada perã. ¹⁴ Maapai judiorãpa ijãapata audupiarã k'awaa wãji, mi ome año auk'a iru p'anadap'edaarã k'ãyaara. Jõmaarã k'ãyaara pipiarã oo k'inia baji judiorãpa oopata, chonaarãweda ùraapatap'edaak'a.

¹⁵ Mãga baji mĩda, írã mia k'awa bi Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru baji mi jirit'erait'ee oomerã ichia oopi bik'a. Mãga ooji mi t'oi naaweda, ichi wãara t'ãri pia bapari perã. ¹⁶ Maperã ichi Warra k'awapiji mimaa, judio-eerã t'ãide mia jarateenamerã ichi Warrapa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mamĩda mãga k'awapik'ãri, mi apidaamaa wã-e paji ùraa iidide. ¹⁷ Ichiaba wã-e paji Jerusalendee Cristo ome nipapatap'edaarãmaa ne-inaa iidide, Cristopa ãra mi naa pëiji mĩda jarateede. Ma k'ãyaara, ma t'ëepai wãji Arabia eujãdee it'aa t'ĩde michi ituaba. Maap'eda waya cheji Damasco p'uurudee.

¹⁸ Wãara, Cristode ijãadak'ãriipa año õpee parumaa, mi Jerusalendee wãji Pedro ak'ide mãik'aapa tomia omé mama beeji. ¹⁹ Mamĩda mama bide Cristopa jirit'eradaarã awara unu-e paji. Tachi Waibia Jesucristo ipema, Santiago aupaita unuji. ²⁰ Tachi Ak'õrepa k'awa bi mia na p'ã bide seewa jara-e bi. Wãarata jara bi.

²¹ Ma t'ëepai Jerusalendee wãji Siria eujãdee mãik'aapa Cilicia eujãdee. ²² Maapai Cristode ijãapataarã Judea eujãdepemaarãpa mi waide k'awada-e p'anajida. ²³ Aba na pedee ùrijida awaraarã ijãapataarã it'aideepa: “Tachi jiri nipadapa írã jarateemaa bi Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee, naaweda irude ijãa amaapi k'inia baji mĩda.” ²⁴ Mãga ùridak'ãri, ma ijãapataarã o-ia it'aa t'ijida gracias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa mi pari.

2

Ak'õrepa jirit'eradaarã awaraarãpa Pablo pia ak'ipatap'edaa

¹ Ma naa wãda t'ëepai Jerusalendee, catorce años parumaa waya wãji tachi ipema Cristo k'aurepa Bernabé ome. Mia tachi ipema Tito auk'a ateeji. ² Wãji Tachi Ak'õrepa mimaa k'awapida perã wãipia bi. Mama bide ijãapataarã ak'ipataarã taide mia jaraji pedee pia jõma mia Cristode jarateepari judio-eerã t'ãide nipak'ãri. Mãga ooji k'awa k'inia bada perã ãrapa pia ak'idai wa pia ak'ida-e pai mia jarateepari judio-eerãmaa. Mãga k'awa k'inia baji pariatua na mimia oo k'inia-e bada perã. ³ K'ĩsia nĩbaji mĩda ãrapa jaradait'ee, mãga uchia-e paji. Mi k'õp'ãyo, Tito, judio-ee paji mĩda, maarepida jarada-e paji ichi k'ap'iade tauchaa bipimerã. ⁴ Ma-it'eeta wãjida ãramaa iidide. Ûk'uru wãara Cristode ijãada-e p'anadap'edaarã mera t'ijida judio-eerã ijãapataarã t'ãide, tachi ijãapata Cristode pia k'awaade. Jarajida tauchaa bipidaipia bi judio-eerã ijãapataarã imik'ĩraarã k'ap'iade. Mãgeerãpa k'iniada-e tachi ijãadamerã Jesucristodepai, Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'imerã. Tachi auk'a esclavoorãk'a p'anapi k'inia p'ani Moisepa p'ãda jua ek'ari, judiorã chonaarãweda p'anapatap'edaak'a. ⁵ Taipa maarepida k'ĩsiada-e paji oodait'ee mãgeerãpa oopi k'inia p'anadap'edaak'a. Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee, ma pedee wãara jia k'inia p'anajida parã-it'ee.

⁶ Ma awara tachi waibiarãda apataarãpa ne-inaa awara jarada-e paji mia jarateemerã. Mia jara bi “tachi ijãapataarã waibiarãda apata” ùk'uruurãpa at'ãri jarapata perã Cristo ome nipapatap'edaarã awaraa ijãapataarã k'ãyaara waibiara p'ani. Mamĩda mia p'ua-e bi chisãgí ijãapari waibiara bi mãik'aapa chisãgí ijãapari ek'ariara bi. Tachi Ak'õrepa ichideerã jõmaweda auk'a pia ak'ipari. ⁷⁻⁸ Mãgí ijãapataarã waibiarãpa ne-inaa awara jarateepidai k'ãyaara mimaa, mi bijida Tachi Ak'õre juade waapiara judio-eerã t'ãide

jarateenamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. K'awajida Tachi Ak'õrepa mi ma-it'ee jirít'eraji, Pedro jirít'eradak'a judiorãmaa jarateenamerã.

⁹ K'awaadak'ãri Tachi Ak'õrepa wãara mi k'aripa bi judio-eerãmaa jarateenamerã, Santiago, Pedro Juan ome, chi ijãapataarã ak'ipataarã waibiarãda apata, ãchi jua teejida mĩmaa mãik'aapa Bernabemaa. Mãga oojida ak'ipidait'ee auk'a k'õp'ãyoorãk'a taipa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee judio-eerã t'ãide jarateedaipia bi. Jõdee ãchia judiorã t'ãide jarateedai. ¹⁰ Jip'a ãchia taimaa iidijida k'ĩra atuanaadamerã k'aripadait'ee chupiria chedeerã ãchi t'ãide. Mia pida auk'a mãga oo k'inia bi.

Antioquía p'uurude Pablopa Pedro itriada

¹¹ Mãgã ãra t'ãideepa t'ãri o-ãa uchijida mĩda, Pedro Antioquía p'uurudee chek'ãri, ijãapataarã taide mia iru itriaji judio-eerãmaa ne-inaa k'achia oo bada perã. ¹² Nãga ooji. Naa pachek'ãri, iru auk'a nek'opachi judio-eerã ijãapataarã ome. Mamĩda ai t'ẽepai ùk'uru judiorã Santiago ome p'anadap'edaarã Jerusalendeepa pachejida. Mãirãpa ijãapata judiorã nek'odaik'araa bi judio-eerã ome. Ma awara ijãapata tauchaa bipidaipia bi judio-eerã k'ap'iaide. Maperã awara nek'ojida. Pedropa mãga unuk'ãri, auk'a awara nek'omaa beeji, mãirãpa k'achia pedenaadamerã iru ãpĩte. ¹³ Mãpai Pedropa mãga ooru unudak'ãri, awaraa judiorã ijãapataarã Antioquiadepemaarã auk'a k'ĩra jip'a-eedachida. Judio-eerã p'anadap'edaamãipa awara nek'ojida, Bernabé paara. ¹⁴ Mia ãchi mãga unuk'ãri, k'awaaji ãchia ooda-e paji Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a. Mapa jõmaarã ijãapataarã taide Pedromaa jaraji:

—Pĩchi t'oru weda pi judío mĩda, nama bide judiorãk'a ba-e pajida aji. Mãga bita, ¿sãap'eda pia judiorãpa oopata oopi k'inia bima aji, judio-eerãmaa?

Cristode ijãa p'anipapai it'aa wãdai

¹⁵ Wãara, tachi t'oru weda tai judiorãpa iru p'anapachida Tachi Ak'õrepa Moisemaa ùraa p'ãpida. Tai Tachi Ak'õrede ijãadak'aa beerã-e, judio-eerãk'a. ¹⁶ Mamĩda Tachi Ak'õre ùraa p'ãda mãgã iru p'ani mĩda, taipa pida k'awa p'ani eperã apida p'ek'au k'achia wẽe bait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite mãgipa oopari perã ma ùraa p'ãdade jara bik'a. Moisepa p'ãdade jara bik'a oo p'anipapai eperãarã p'oyaa wãdak'aa Tachi Ak'õre truadee. Jip'a eperã iru truadee wãit'ee Jesucristode ijãapari perã. Maperãpi tai auk'a Cristode ijãajida, iru k'aurepa Tachi Ak'õrepa tai p'ek'au k'achia wẽe ak'imerã.

¹⁷ Mãgã Cristode ijãajida, p'ek'au k'achia wẽe p'ana k'inia p'anadap'edaa perã Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Uchijida ma ùraa p'ãdade jara bi jua ek'ariipa mãik'aapa judio-eerãk'a pajida. Mãga oodak'ãri, ¿ne-inaa k'achia oojidak'ã? Mãgã ne-inaa k'achia ooda paara, mãgara Cristopa taimaa ne-inaa k'achia oopik'aji. ¡Mamĩda mãga-e! ¹⁸ Mĩchi k'inia wãara ne-inaa k'achia ook'aji eperãarãmaa waya oopida paara Moisepa p'ãdade jara bik'a, oopii k'ãyaara Tachi Ak'õrepa jara pëidak'a Cristo k'ap'ia pari. ¹⁹ Mia mãga jara bi mia p'oyaa oo-e pada perã jõma ma p'ãdade jara bik'a. Ma k'aurepa mi piudak'a baji, ne-inaa oo-ee Tachi Ak'õre-it'ee. Mamĩda Cristode ijãak'ãri, irua mi uchiapiji ma p'ãdade jara bi jua ek'ariipa, wãara oomerã Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a. ²⁰ Cristopa mãga ooji, kurusode piuk'ãri. Maperã mia jarai mi jida auk'a kurusode piu pik'aji Cristo ome, mãgã uchiat'ee ma ùraa p'ãda jua ek'ariipa mãik'aapa araa bapariit'ee iru ome. Íra iruta bapari mi ome mãik'aapa iru mi poro waibia. Mapa mi chok'ai bi misa, ijãa bi Tachi Ak'õre Warrade mãik'aapa oo k'inia bi irua oopi bik'a. Mãga oo k'inia bi irua mi audú k'inia iru bap'eda, piuda perã mi pari. ²¹ Mia eperãarãmaa ijãapi k'inia-e bi ne-inaa awara, Tachi Ak'õrepa pedee pia Cristode jara pëida k'ãyaara. Cristo piuji tachi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, mãgã Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'imerã. Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ak'ida paara oo p'anadap'edaa perã Moisepa p'ãdade jara bik'a, Cristo pari piuk'aji.

3

Chisãgide ijãadaipia bi; Moisepa p'ãdade wa Cristode

¹ ¡Aai, Galacia pidaarã! ¡Parã k'isia k'awada-ee beerãk'api p'ani! ¿Apidaapa parã poro p'ërebaipit'aajida-ek'ã? ¿K'irãpada-e p'anik'ã taipa jarateedap'edaa parã t'ãide nipadak'ãri? Jesucristo kurusode piuda pia jarateejida parã jõmaarãmaa. ² Jïp'a mia nãga k'awa k'inia bi. ¿Tachi Ak'õre Jaure ba chejik'ã parã ome, oo p'anadap'edaa perã Moisepa p'ãdade jara bik'a maa-e pirã ijãadap'edaa perã Tachi Ak'õrepa jara pëida Cristo k'ap'ia pari? ³ ¿Parã wãara k'isia k'awada-ee p'anik'ã? Naaweda Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee ùridak'ãri, Cristodepai ijãajida mãik'aapa p'aneejida iru Jaure ome. ¿Írã k'isiapatak'ã Tachi Ak'õrepa parã pipiara ak'iit'ee oo p'ani pirã judiorã ùraa p'ãdade jara bik'a maa-e pirã ne-inaa oo p'ani pirã pãchi juadoopa? ⁴ ¿Jõma Tachi Ak'õre Jaurepa pia ooda parã-it'ee pari oojik'ã? ¡Wãara mãga pari ook'aji, parã ijãa k'inia p'ani pirã ma ùraa p'ãdade, Cristodepai ijãadai k'ãyaara! ⁵ Mia waya iidiit'ee. Tachi Ak'õrepa ichi Jaure pëik'ãri parã ome bapariimerã mãik'aapa parã t'ãide ne-inaa oopimerã eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa, ¿sãap'eda mágã pëiparima? Pëi-e parãpa oopata perã irua Moisemaa ùraa p'ãpida jara bik'a. Ma k'ãyaara pëipari Cristodepai ijãapata perã.

*Tachi Ak'õrepa Abraham pia ak'ida**(Ro 4.1-3)*

⁶ K'isiadáma judiorã chonaarãwedapema Abrahamde. Tachi Ak'õrepa ùraa p'ãpidade chonaarãmaa jara bi:

‘Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijãaji. Maperã Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.’ *(Gn 15.6)*

⁷ Mapa k'awaadaipia bi eperãarãpa Tachi Ak'õrede ijãadak'ãri, ãchi wãara Abrahamdepa uchiadak'a p'ani. Iruk'a Tachi Ak'õrepa jarada ijãapata mãik'aapa iru k'irapite pia p'anapata. ⁸ Tachi Ak'õrepa naaweda k'isia iru baji judio-eerã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, wãara ijãadak'ãri. Mãga k'awapiji Abrahammaa. Tachia mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Moisemaa nãga p'ãpida perã:

‘Tachi Ak'õrepa na pedee pia Abrahammaa mãgaji: “Mia na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaweda k'aripait'eeda aji, pi k'ap'ia pari.”’ *(Gn 12.3)*

⁹ Ak'õrepa mãga jarada perã, tachia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Abraham bendiciadak'a irua ijãada perã, awaraarã auk'a bendiciat'ee irude ijãadak'ãri.

¹⁰ Jõdee eperãarã k'achia ooit'ee, ichi ùraa p'ãdade jara bik'a ooruta pirã irua ãchi pia ak'imerã. Æchi atuapiit'ee p'oyaa ooda-e perã jõma ma ùraade jara bik'a:

‘Eperãpa oo-e bi pirã jõma Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bik'a, atuait'ee.’ *(Dt 27.26)*

¹¹ Ma jõma jara aupadade k'isiadak'ãri, pia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa pia ak'i-e chi oo k'inia bipapai iru ùraa p'ãdade jara bik'a. Jïp'a pia ak'ipari eperã irude ijãa bita. ¿Iru ùraa p'ãdade nãga jara bi-ek'ã?

‘Eperã Tachi Ak'õrede wãara ijãapari ichita bapariit'ee iru ome, p'ek'au k'achia wëe bairã iru k'irapite.’ *(Hab 2.4)*

¹² Eperã ijãa-e bipa ooda paara jõma Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bik'a, it'aa wãk'aji ichi k'iradoopa. Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bairã:

‘Eperãpa ook'ãri jõmaweda Ak'õre Ùraade jara bik'a, ichita bapariit'ee ma ùraade jara bik'a.’ *(Lv 18.5)*

¹³ Mamãda tai judiorãpa oodak'aa jõmaweda Tachi Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bik'a. Mapa o k'achiade p'anajida mãik'aapa atuadait'ee paji. Mamãda Cristopa tai uchiapiji ma ùraa p'ãdade jara bi jua ek'ariipa, ma k'aurepa atuanaadamerã. Mãga ooji kurusode piuk'ãri. Tachi Ak'õrepa iru k'achia ooji, tai k'achia ooi k'ãyaara. Mágã tai k'aripaji. K'awa p'ani Cristo k'achiade baji Ak'õre Ùraa p'ãdade jara bairã:

‘Eperã pak'urude baijira bi k'achiade banait'ee.’ *(Dt 21.23)*

¹⁴ Jesucristopa mǎgá tai k'aripaji parǎ judio-eerǎ paara ijǎadamerǎ Abrahampa ijǎadak'a. Ma awara mǎgá tai k'aripaji tachi jǔmaweda ichiaba ijǎadak'ǎri, iru Jaure tachi ome iru p'anadamerǎ. Mǎgá Tachi Ak'ǔrepa ooji ichia jaradak'a Abrahammaa, jarak'ǎri Abraham k'ap'ia pari ne-inaa pia ooit'ee na p'ek'au eujǎdepemaarǎ jǔmaarǎmaa.

Moisepa p'ǎda Tachi Ak'ǔrepa jarada ome

¹⁵ ĩpemaarǎ, k'ĩsiadáma eperǎarǎpa oopatade. Eperǎpa p'ǎk'ǎri k'airǎpa ichi net'aa atadait'ee ichi piuk'ǎri, chi firma p'ǎp'eda, eperǎ awaraapa ne-inaa awaraa p'ǎ-e pai ai p'ǎdade, chi p'ǎda chiparipa jara-ee. Maa-e p'irǎ chipari piuk'ǎri, awaraa eperǎpa ne-inaa awaraa p'ǎ-e pai ai p'ǎdade. Ichiaba ichi k'inia ma p'ǎda jǔpi-e pai. ¹⁶ Tachi Ak'ǔrepa jara bǔiji Abraham ome irudeepa uchiadait'eerǎ k'aurepa na p'ek'au eujǎdepema jǔmaarǎmaa ne-inaa pia ooit'ee. Mǎga jarak'ǎri, jara k'inia-e baji jǔmaweda Abrahamdeepa uchiadait'eerǎ k'ap'ia pari ma ne-inaa pia ooit'ee. J'ip'a jara k'inia baji irudeepa uchiait'ee abaa k'ap'ia pari mǎga ooit'ee. Mǎgí Jesucristo. ¹⁷ Ma jara aupadade mia nǎga jara k'inia bi: eperǎpa p'ǎda bǔiparik'a k'awaadamerǎ k'aipa ichi net'aa atait'ee, mǎga pik'a Tachi Ak'ǔrepa ichia jarada bǔiji Abraham ome, iru t'ǔe uchiadap'edaarǎpa auk'a mǎga k'awaadamerǎ. Jǔdee, cuatrocientos treinta años wǎyaada t'ǔepai, ichi ũraa Moisemaa p'ǎpiji. Mamǐda ma ũraa p'ǎpik'ǎri, ichia jara bǔida Abraham ome at'ǎri beeji. Ma ũraa p'ǎdapa jǔpi-e paji ichia naapiara jarada Abrahammaa. ¹⁸ Tachi Ak'ǔrepa na p'ek'au eujǎdepemaarǎ k'aripa k'inia bada paara Moisepa ũraa p'ǎdade jara bik'a oopata k'aurepa, mǎgara ichia jarada jara bǔi-e pak'aji Abraham ome. Mamǐda mǎga-e paji. Ichia jarada bǔiji Abraham ome, k'inia bada perǎ Abrahampa ma jarada ijǎamerǎ. Ma ijǎada k'aurepa na p'ek'au eujǎdepemaarǎ auk'a ijǎadak'ǎri, pia p'anapataadaí Ak'ǔre k'ĩrapite.

K'ǎare-it'ee Moisemaa ma ũraa p'ǎpida

¹⁹ ¿K'ǎare-it'ee ichi ũraa Moisemaa p'ǎpijima? Mǎga p'ǎpiji eperǎarǎpa k'awaadamerǎ áchi p'ek'au k'achia ooyaa p'anapata iru k'ĩrapite. Ma ũraa pǔiji ichi angeleerǎ ome eperǎmaa, mǎgipa p'ǎmerǎ eperǎarǎ-it'ee. Tachi Ak'ǔrepa k'ĩsia iru baji eperǎarǎpa ma ũraa p'ǎda iru p'anadamerǎ, ma Abrahamdeepa uchiada na eujǎdee cheru misa na eujǎdepemaarǎ k'aripait'ee, Ak'ǔrepa naaweda jaradak'a. ²⁰ Mǎgá tee pǔiji mǐda ichi ũraa Moisés k'ap'ia pari, mǎga oo-e paji jarak'ǎri Abrahammaa. Ichi it'aideepa jaraji ichia ooit'ee bada Abrahamdeepa uchiada k'ap'ia pari.

²¹ Maperǎ eperǎpa k'ĩsiai Tachi Ak'ǔrepa k'ĩsia awara-awaraa iru baji eperǎarǎ o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. ¡Mamǐda mǎga-e! Ichi ũraa tee pǔidapa eperǎarǎ o k'achiadeepa uchiapida paara, wǎara p'ek'au k'achia wǔe p'anak'ajida iru k'ĩrapite mǎik'aapa it'aa wǎk'ajida ma ũraa k'aurepa. ²² Mamǐda iru ũraa p'ǎdade jara bi eperǎarǎ jǔmaweda p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata. Ara presoorǎ p'oyaa uchiada-e p'anik'a carceldeepa áchi juadoopa, mǎga pik'a eperǎarǎ p'oyaa uchiada-e p'ek'au k'achia jua ek'ariipa áchi juadoopa. Aba uchiadaí Jesucristode ijǎadak'ǎri, iru k'ap'ia pari Tachi Ak'ǔrepa eperǎarǎ k'aripapari perǎ, ichia jaradak'a Abrahammaa.

²³ Cristo chei naaweda, tai judiorǎ ichiaba presoorǎk'a p'anapachida Moisepa p'ǎdade jara bi jua ek'ari. Ma ũraa carcel jǎparik'a baji. Tai ak'i baji Tachi Ak'ǔrepa unupiru misa ichia Abrahammaa jaradak'a. ²⁴ Mimiaparipa warra ak'iparik'a, ma ũraa p'ǎdapa tai ak'i pik'apachi Cristo cheru misa, tai jida irude ijǎadamerǎ mǎik'aapa p'ek'au k'achia wǔe p'anadamerǎ Ak'ǔre k'ĩrapite. ²⁵ ĩrá, Cristo cheda perǎ, mǎgá irude ijǎadak'ǎri, tai waa p'anadak'aa Moisepa p'ǎda jua ek'ari.

²⁶ Ma k'ǎyaara pipiara, parǎ jǔmaweda Tachi Ak'ǔre warrarǎ, Jesucristode ijǎapata perǎ. Mǎgá araa p'anapata Cristo ome. ²⁷ Jǔmaweda araa p'anapataarǎ Cristo ome Tachi Ak'ǔre warrarǎ iruk'a. Ma-it'ee tachia poro choopipata; ak'ipidait'ee araa p'anapata Cristo ome. ²⁸ Mǎgá Cristo ome p'anapata perǎ, Tachi Ak'ǔrepa tachi ichi warrarǎk'a auk'a unupari. Mǎga unupari judiorǎ mǐda, judio-eerǎ mǐda, esclavoorǎ mǐda, esclavo-eerǎ mǐda,

imik'ĩraarã mĩda, wẽraarã mĩda. Jõmaweda auk'a p'ani iru k'ĩrapite Jesucristo ome araa p'anadak'ãri. ²⁹ Ma awara tachi Cristo ome araa p'anapataarã wãara Abrahamdeepa uchiadap'edaarã, Tachi Ak'õrepa jara pëida ijãapata perã Abrahampa ijãadak'a. Maperã iru p'anadait'ee jõma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee.

4

Tachi Ak'õre warrarã

¹ Piara k'awaadait'ee mia jara k'inia bi, k'ĩsiati nãgide. Eperã piuk'ãri warra k'aipeepai iru bi, ma-ãri weda ma warrapa atak'aa chi ak'õrepa net'aa atabëida. Awaraarã jua ek'ari chi ak'õre esclavok'a bapari, net'aa mak'iaara wëe, chonaa paru misa. ² Mãmisa chi ak'ipataarãpa nipata chi ak'õrepa año jara bëida parumaa, ma net'aa teedai naaweda mãik'aapa chi te chipari papii naaweda. ³ Mãga pik'a tachi jida esclavoorãk'a p'anapachida, Cristo na eujãdee chei naaweda Tachi Ak'õrepa jara bëidak'a. Maapai chonaarãwedapema ũraa jua ek'ari p'anapachida mãik'aapa k'ĩsia p'anapachida warrarãk'a. K'ĩsia p'anapachida tuchia ne-inaa k'awa p'anipa maa-e pirã ma ũraa jara bik'a oo p'anipa it'aa wãdai. ⁴ Mamĩda Tachi Ak'õrepa k'iniak'ãri, ichi Warra pëiji na p'ek'au eujãdee judío wẽrapa t'omerã. Mãgã chi Warra bapachi Tachi Ak'õre ũraa p'ãdade jara bi jua ek'ari mãik'aapa jõma oopachi ma ũraade jara bik'a. ⁵ Mãga ooda perã ichia aupai tai judiorã uchiapii ma ũraa p'ãdade jara bi jua ek'ariipa. Ma-it'eeta Tachi Ak'õrepa ichi Warra pëiji; tai judiorã uchiapimerã ma ũraa jara bi jua ek'ariipa mãik'aapa Tachi Ak'õre warrarã papimerã iruk'a. ⁶ Tachi Cristode ijãapataarãpa k'awaadamerã tachi wãara iru warrarã, Tachi Ak'õrepa pëiji ichi Warra Jaure tachi t'ãride bapariimerã. Mãgã Jaurepa ichita Tachi Ak'õremaa jarapari: "Abbã, Mi Ak'õre." ⁷ Mapa parãpa k'awaadai írá esclavoorã-e. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õre warrarã. Mãgã iru warrarã perã, iru p'anadait'ee jõma irua k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee.

Pablo ijãapataarã-it'ee k'ĩsia nĩbada

⁸ Naaweda parãpa Tachi Ak'õre waide k'awada-e p'ani weda, Tachi Ak'õre-ee beemaa it'aa t'ipachida mãik'aapa ma jua ek'ari p'anapachida esclavoorãk'a. ⁹ Mamĩda írá parãpa Tachi Ak'õre k'awa p'ani; pia jarait'eera, Tachi Ak'õrepa parã k'awa bi. Mãga bita, ¿sãap'eda waya t'ĩu k'inia p'anima ma naawedapema ne-inaa vale-ee baibi jua ek'ari, waya esclavoorãk'a p'aneedait'ee? ¹⁰ Parãpa iapata ewari, atane mãik'aapa año, ñipata ewate pak'ãri maa-e pirã fiesta ewate pak'ãri. ¿K'ĩsia p'anik'ã mãga oo p'anipa Tachi Ak'õrepa parã pipiara ak'it'ee apemaarã ijãapataarã k'ãyaara? ¹¹ Mi waawee bi, pari parã t'ãide jaratee nipaji jĩak'aapa.

¹² Ñpemaarã, mia parãmaa enenee nĩbi mik'a uchiadamerã Tachi Ak'õrepa ũraa Moisemaa p'ãpida jua ek'ariipa. Naaweda parã ma jua ek'ari p'anada-e paji. Mapa parã t'ãide nipak'ãri, mia ma ũraa jaratee-e paji. Mama pak'ãri, parãpa mi auteebaijida mãik'aapa pia ak'ijida. ¹³ Parãpa k'awa p'ani mi k'ayaa bada perã, ma naa wãyaa wãdade parã t'ãide, mama beeji jarateeit'ee Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. ¹⁴ Ma k'ayaa k'aurepa parãpa mi yiaraa iru p'anak'ajida, maa-e pirã mi ãpíte pedee k'achia jarak'ajida. Mamĩda mãga ooda-e paji. Ma k'ãyaara mi pia auteebaijida, Jesucristo wa it'aripema ángel auteebaik'ajidak'a. ¹⁵ Maapai parã o-ĩa p'anajida. Mia k'awa bi parãpa mi k'aripa k'iniapa pãchi tau paara ãek'ook'ajida mi k'aripadait'ee. Mamĩda írá mãga p'ani-e. ¿Parã, sãgajidama? ¹⁶ Írá ¿mi k'ĩra unuamaa iru p'aneeruta-ek'ã, mia wãarata jara bairã parãmaa?

¹⁷ Awaraa Ak'õre ũraa jarateepataarãda apataarãpa ne-inaa awara ijãapi k'inia p'ani, mia jaratee bi k'ãyaara. Mapa parã t'ãide t'ãri pia mãik'aapa iwarraa pedee nipapata. K'inia p'ani parãpa ãchi ak'idamerã Cristode wãara ijãapataarãk'a. Mamĩda mãga p'ani-e. Mia jaratee bideepa parã ãyaa atee k'inia p'ani ãchi eere t'ĩudamerã. ¹⁸ Mia mãga jarak'ãri, jara k'inia-e k'achia bi awaraarã t'ãri pia nipadamerã parã t'ãide mi wë-e pak'ãri. Pia

bi ne-inaa pia oo k'iniadak'ári parã ome. ¹⁹ Michi warrarã, ara wëra bi p'irapa mia nîbik'a ichi warra t'orumaa, mãga pik'a mi k'îsia nîbîpa waya mia nîbî parãpa wãara oorutamaa Cristopa oopi k'inia bik'a. ²⁰ Naapai mi parã ome bada paara, k'awa bak'aji k'ãata jarait'ee parãmaa. Wãara mia k'awa-e sãgapi ooit'ee.

Pablopa jarateeda Agarde mãik'aapa Sarade

²¹ ¿Parã ûk'uruurãpa Moisepa p'ãdade jara bi jua ek'ari p'ana k'inia p'ani-ek'ã? ¿K'îsia p'ani-ek'ã ma ùraa jua ek'ari p'anaruta pirã, Tachi Ak'õrepa parã piara ak'it'ee? ¿Parãpa wãara k'awa p'anik'ã ma ùraade jara bi? ²² Nãga jara bi. Abrahampa warra omé iru baji; aba chi wëra esclava Agarpa t'oda, aba chi wëra Sarapa t'oda. ²³ Chi wëra esclava Agar ome ma warra ooji eperã jîp'aapa warra ooparik'a. Mamîda mãga-e paji chi wëra Sarapa warra t'oda ome. Naaweda Tachi Ak'õrepa jaraji Abrahampa warra ooit'ee chi wëra ome. Mãgí warra t'oji Ak'õrepa jaradak'a, Abraham chi wëra ome audú chonaa p'anajida mîda warra oodait'ee. Tachi Ak'õrepa k'aripaji mãgí warra oodamerã. ²⁴ ¡K'îsîati nãgide! Ma wëra chaa jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa jara bëida aba. Irua jara bëida aba Sinaí eedepema paji, mama iru ùraa jarada perã Moisemaa, ichia ma ùraa p'ãmerã eperãrã-it'ee. Mãga jarap'eda, eperãrã esclavoorãk'a p'anejida ma ùraa jarada jua ek'ari. Mãgí jara bëida jara k'inia bi Agar. ²⁵ Maperã Abraham wëra esclava Agar jara k'inia bi Sinaí ee, Arabia eujãde bi. Agardeepa uchiadap'edaarã ichik'a esclavoorã p'anapachida. Mãga pik'a írá Jerusalén p'uurude p'anîrã esclavoorãk'a p'ani, Tachi Ak'õre Ûraa jarada Sinaí eede, ma jua ek'ari at'ãri p'anapata perã. ²⁶ Jõdee Abraham wëra jara k'inia bi it'aripema Jerusalén. Tachi Cristode ijãapataarã it'aripema Jerusalendepemaarã. Maperã p'anadak'aa ma Sinaí eede jarada jua ek'ari. ²⁷ Tachi Ak'õre pedee jarapari Isaíapa ichiaba jaraji ma Jerusalén omeede, chonaarãweda nãgí pedee p'ãk'ãri:

'Pî, chi warra t'ok'aa bita, o-îa báji. O-îapa bíaji warra t'oru p'ua senti-e bi mîda mãik'aapa pi k'imapa pi yiaraa iru bi pijida. Na ewari pideepa uchiadait'eerã chok'araara pait'ee chi warra naa t'odadeepa uchiadait'eerã k'ãyaara.' *(Is 54.1)*

²⁸ Ípemaarã, tachi Abraham warra Isaack'a. Tachi chi naa warra t'ok'aa badadeepa uchiadak'a p'ani, wãara ijãapata perã Tachi Ak'õrepa jara bide, Abrahampa ijãadak'a. ²⁹ K'irãpãti chi warra naapema Agarde t'oda eperã jîp'aak'a t'oji. Jõdee chi warra t'ëe t'oda Sarapa t'oji Tachi Ak'õre Jaurepa t'opidak'a. Mãga baji mîda, chi naapiara t'oda, Ismaelpa, nepira jiriji Isaac, chi t'ëe t'oda ome. Írá mãga pik'a Moisepa p'ãdade oo k'inia p'anîrãpa nepira jiripata tachi Cristode ijãapataarã ome. ³⁰ Mamîda mãga baji mîda Agar warra ome, Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'Áyaa pëipãde aji, ma esclava ichi warra ome. Ma warrapa chi ak'õrepa bëida ata-e pait'ee chi wëra warrapa ataparik'a.' *(Gn 21.10)*

³¹ Mãpai ípemaarã, Tachi Ak'õrepa tachi jëre-e pait'ee. Tachi Cristode ijãapataarã chi esclavadeepa uchiadap'edaarãk'a-e. Jîp'a chi esclava-e badadeepa uchiadap'edaarãk'api p'ani. Mapa tachiata Tachi Ak'õre truadee wãdait'ee.

5

Cristodeerã Moisepa p'ãda jua ek'ari p'anadak'aa

¹ Cristopa mãgá tachi uchua atada perã Tachi Ak'õre Ûraa Moisemaa p'ãpida jua ek'ariipa, chóoti irude ijãa p'anide. T'îunãati ma ùraa p'ãdade jara bi jua ek'ari, waya esclavoorãk'a p'anadait'ee.

² ¡Ûrítî mi, Pablopa jara bi! Parãpa pãchi k'ap'ide tauchaa bipiruta pirã, k'îsia p'anadairã mãga oo p'anîpa it'aa wãdai, Cristopa parã waa k'aripa-e pait'ee it'aa wãdamerã. ³ Ichiaba waya jarait'ee. Parãpa pãchi k'ap'ide tauchaa bipiruta pirã, t'îudait'ee jômaweda Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi jua ek'ari. Mãga ooruta pirã,

oodaipia bi jōma ma ũraade jara bik'a, Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'imerā. ⁴ Parā, ma ũraade jara bik'a oo p'anirā Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'imerā, Cristode ijāa amaadaruta māik'aapa waa ichideerā p'anada-e pait'ee. ⁵ Mamīda tachi Cristode ijāapataarāpa ijāa p'ani Cristopa tuchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiari, Tachi Ak'ōre Jaurepa tachimaa māga k'awapipari perā. Maperāpi ni p'ani p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite iru ewari waibia ewate. ⁶ Māgá ni p'ani k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa tauchaa iru beerā apemaarā k'āyaara pipiara ak'i-e. Ma awara pipiara ak'i-e tauchaa bipida-eerā. Jip'a pipiara ak'ipari eperā awaraarā k'inia iru bīpa, Jesucristode ijāapari perā.

⁷ Naaweda parāpa māga ijāa p'anajida. ¿K'aipa ma wāara ijāa amaapijima, Cristopa oopi bi awara oo p'aneedamerā? ⁸ ¡Tachi Ak'ōrepa-e paji! Iruata parā jiriji ichideerā p'aneedamerā. ⁹ Levadura ma-āriipa pan masa jōmaweda waridaiparida apata. ¹⁰ Mamīda mia ijāa bi parāpa mi ũraa ũridait'ee māik'aapa ooda-e pait'ee seewa jarateepari apidaapa oopi k'inia bik'a. Māga ijāa bi Tachi Waibia Cristo māgeerā k'āyaara māik'aapa jōmaarā k'āyaara waibia bapari perā. Ichi k'aurepata tachi ijāapataarā araa p'anapata. Jōdee māgeerāpa jarateepata k'aurepa Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee.

¹¹ Ipemaarā, ¿māgee jarateepataarāpa jarada-e p'anik'ā mia auk'a jarateepari eperāarāpa āchi k'ap'iaide tauchaa bipidaipia bi, Tachi Ak'ōre ũraa p'ādade jara bik'a? Wāara Cristode ijāai naaweda, mia māga jarateepachi. Mamīda at'āri māga jarateeda paara, āchia mi ichiak'au bik'ajida, aupedeeda-ee. Mamīda māga ooda-e p'ani. Ūridamaa p'ani mia jarateek'āri Cristo kurusode piuda, ma k'aurepapai tachi it'aa wā dai. ¹² ¿Ārapa k'īsia p'ani-ek'ā Tachi Ak'ōrepa piara ak'ipari chi k'ap'ia t'īpidap'edaarā? ¡Māgara, āchi k'āratau paara t'iap'epidaipia bi!

Cristode ijāapataarā chik'inia p'anapataadaipia bi

¹³ Ipemaarā, k'irāpāti Tachi Ak'ōrepa parā jiriji p'anapataadamerā Cristo jua ek'ari, ma chonaarāweda ũraa p'ādade jara bi jua ek'ari p'anapataadai k'āyaara. Mamīda k'īsiadaik'araa bi oodait'ee pāchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi k'inia bik'a. Jip'a k'īsiadaipia bi awaraarā k'inia iru p'anadait'ee māik'aapa k'aripadait'ee. ¹⁴ Nāgí ũraa jara bik'a ooruta pirā, Tachi Ak'ōre ũraa chonaarāweda p'ādade jara bi jōmaweda oodait'ee: 'Awaraarā k'inia iru bapariji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

¹⁵ Ma k'āyaara, awaraarā k'īra unuamaa iru p'anaruta pirā māik'aapa nepira jiriruta pirā āra ome chōodarutamaa, jōpidait'ee Cristopa oomaa bi parā t'āide māik'aapa waa t'āri auk'a p'anada-e pait'ee.

Oodaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a

¹⁶ Maperā oo wāk'āti wāti Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a. Māga ooruta pirā, ooda-e pait'ee parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. ¹⁷ Oodak'āri tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a, p'oyaa ooda-e Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi k'inia bik'a. Jōdee oodak'āri Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, ooda-e pait'ee ne-inaa tuchia oo k'iniata. Omee weda auk'a p'oyaa oodak'aa. Mapa parāpa oodaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa oopi bik'a, pāchia oo k'iniata oopiamapa. ¹⁸ Māga ooruta pirā, p'anada-e pait'ee Tachi Ak'ōrepa Moisemaa ũraa p'āpida jua ek'ari. Ma k'āyaara Ak'ōre Jaurepata oopiit'ee Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a.

¹⁹ Jōmaarāpa k'awa p'ani eperāarāpa oodak'āri āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a, nāga p'anapata: miak'āi p'anirā awaraarā ome k'āipata; k'īsiapata chīara ome k'achia oodait'ee; awaraarā jiripata āchi ome k'achia oodait'ee; ²⁰ ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'īpata; petau tau k'awaa beerāmaa wa jaipanaarāmaa wāpata chīara k'achia oodamerā; awaraarā k'īra unuamaa iru p'anapata; nepira jiripata chīara ome; awaraarā net'aa ata k'inia p'anapata āchi-it'ee; k'īrauyaa p'anapata; jōma k'inia p'ani āchi-it'ee aupai; t'āri auk'a bidak'aa awaraarā ome; k'īsia awarapipata eperāarāmaa āyaa

ateedait'ee awaraarã ik'aawaapa; ²¹ awaraarã net'aa k'inia p'anapata maa-e pirã áchik'a pa k'inia p'anapata, áchimaa ne-inaa k'achia oo k'iniadarutamaa; chíara peepata; it'ua toyaa p'anapata; pariatua nek'oyaa, toyaa, k'achia oodait'ee jiriyaa p'anapata fiestade; mǎga bee. Mia naaweda jaradak'a waya jarait'ee. K'írak'aupai mǎgá p'anadai. Mǎgee ne-inaa oopataarã p'oyaa wǎda-e Tachi Ak'óre truadee.

²² Jǎdee chi oopataarãpa Tachi Ak'óre Jaurepa oopi bik'a nǎga p'anapata: awaraarã k'inia iru p'anapata; t'ári o-ía p'anapata; k'áiwee p'anapata awaraarã ome; k'írau-ee choopata awaraarã ome, nepirade p'ani mǐda; awaraarã chupiria k'awaapata; t'ári pia p'anapata awaraarã ome mǎik'aapa awaraarã k'úradak'aa; jǐp'a oopata áchia jara p'anik'a; ²³ audua nipadak'aa; ne-inaa pariatua oo k'iniadak'ári, mǎga oodak'aa. Úraa wē-e jarait'ee mǎgee ne-inaa onaadamerã, pia p'anadairã. ²⁴ Ma et'ewa jara aupadade k'ísiadak'ári, k'awa p'ani Jesucristode ijǎapataarãpa oo amaapata áchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaa ne-inaa k'achia k'íra t'ádo oopata. ²⁵ Tachi Ak'óre Jaurepa tachi Cristode ijǎapataarã k'aripapari perã, ichita oodáma irua oopi k'inia bik'a. Mǎgá wǎara pia p'anapataadait'ee Tachi Ak'óre k'írapite.

²⁶ Tachi k'inia nǎga p'ananaadáma: audua; pedee-idaa; nepira jiriyaa; chíara k'íra unuamaa ne-inaa iru bi k'aurepa.

6

Chik'aripa p'anapatáati

¹ Ípemaarã, mǐa ichiaba nǎga úraait'ee. Parǎdepema k'achiade baairu pirã, parã chi oopataarãpa Tachi Ak'óre Jaurepa oopi bik'a, t'ári pia mǎgí k'aripadaipia bi ma k'achia oo amaamerã. Mamǐda k'írak'aupai parãpa ne-inaa k'achia oodai, iru k'aripa p'ani misa. ² Chik'aripa p'anapatáati. Mǎgá jǎmaweda choodait'ee nepirade baaidak'ári. Mǎgá chik'aripa p'anadak'ári, oopata Cristopa oopi bik'a.

³ Ijǎaparipa k'ísia bi pirã ichi pipiara bi awaraarã k'áyaara, ichi itu k'úruru, jǎmaweda auk'a p'anadairã Tachi Ak'óre k'írapite. ⁴ Ijǎapari chaa k'ísiaipia bi ichia ooparide. Pia oo bi pirã, t'áride o-ía baipia bi. Mamǐda awaraarãpa oopata ak'ík'araa bi k'awaait'ee auk'a pia wa mak'íara pia-e bi ichia oo bi jǎak'a. Tachia oo p'anidepai k'ísiadaipia bi. ⁵ Mǐa mǎga jara bi tachi chaachaa panadait'ee perã Tachi Ak'óre k'írapite, irua tachia ne-inaa oodap'edaa ak'imerã.

⁶ Ijǎapataarã jarateepari it'aideepa parãpa úridak'ári Cristopa ooda eperǎarã k'aripait'ee, ma jarateepari pia ak'í p'anadaipia bi mǎik'aapa ne-inaa pia teedaipia bi irumaa, iru mimia pari.

⁷ K'úranáati pǎchi itu. Tachi Ak'óre oo iru p'anadaik'araa bi. Ne-uuparipa ne-uuk'ári, ma ne-uuda jǎak'a ewait'ee. ⁸ Mǎga pik'a k'achia k'íra t'ádo ooparipa ichia k'iniata oop'eda, ma k'achia jǎak'a atait'ee, atúait'ee perã. Jǎdee Tachi Ak'óre Jaurepa oopi bik'a ooparipa ne-inaa pia oop'eda, ma jǎak'a atait'ee, it'aa wǎit'ee perã. ⁹ Maperã sēnaadáma ne-inaa pia oo p'ani misa. Mǎgá choo p'ani pirã, na ewari atadait'ee jǎmaweda Tachi Ak'órepa iru bi ichideerã-it'ee. ¹⁰ Maperã tachi na p'ek'au eujáde p'ani misa, eperǎarã jǎmaweda k'aripadáma. Mamǐda naapiara tachi ípemaarã Cristo k'aurepa k'aripadaipia bi.

Pablopa úraada mǎik'aapa salude tee pǐida

¹¹ Ak'íti mǐa nǎgí letra waibiapa p'áru michi juadoopa. ¹² Ma tauchaa bipi k'inia p'anirãpa parã k'ap'iaade mǎga oopi k'inia p'ani judiorãpa áchi pia ak'idamerã. Jara p'ani judio-eerãpa mǎga ooruta pirã Tachi Ak'óre Úraa chonaarǎweda p'ádade jara bik'a, pia p'anadai judiorã k'írapite. Mamǐda wǎara mǎga oopi p'ani judiorã waidoopa. K'iniada-e judiorãpa áchi jiridamerã miapidait'ee, Cristodepai ijǎapata perã. ¹³ Árapa paara ne-inaa jǎma ooda-e Tachi Ak'óre Úraa chonaarǎweda p'ádade jara bik'a, áchi k'ap'iaade tauchaa iru

p'ani mĩda. Māga bita, ¿at'āri parāmaa tauchaa bipi k'inia p'ani-ek'ā? Māgá awaraarāmaa audua jaradai āchiata parā k'ap'iade tauchaa bipidap'edaa. ¹⁴ Taawa mia maarepida māga oo-e pai. Jīp'a mia nāgí audua pedee jarai: Tachi Waibia Jesucristo kurusode piuda k'aurepapai mi it'aa wāit'ee. Ma k'aurepata ĩrá maarepida mia p'ua-e bi na p'ek'au eujādepema ne-inaa tachia oo k'iniata k'ĩra t'ādo. Māgee ne-inaa piu pik'a bi mi-it'ee. Jōdee na p'ek'au eujādepema ne-inaa oo k'inia p'anĩrā-it'ee mi piu pik'a bi, māgee ne-inaa waa oo k'inia-e bairā. ¹⁵ Ma awara Tachi Ak'ōre-it'ee p'ua-e bi tachia tauchaa iru p'ani tachi k'ap'iade wa wēe p'ani. Jīp'a irua k'inia bi Cristode ijāadamerā, māgá eperā chiwidi pik'a padaidamerā, araa p'anapata perā Cristo ome. ¹⁶ Mapa mia parāmaa ũraapari ijāapataadamerā Cristodepai. Mi it'aa t'ĩpari Tachi Ak'ōremaa irua parā chupiria k'awaamerā māik'aapa k'āiwee p'anapimerā jōmaweda nāgí ũraa jara bik'a oopataarā, wāara ichideerā perā.

¹⁷ Māpai na pedeepapai na k'art'a p'ā aupait'ee. Waa apidaapa mi ome nepira jiridaik'araa bi. Mi k'ap'iade jidik'ada-idaa unurutapa k'awaadaí mia oopari Jesucristopa oopi bik'a.

¹⁸ ĩpemaarā, mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristomaa irua parā pia ak'i bapari-imerā, parā t'āride bi misa. ¡Amén!

EFESIOS

San Pablopa K'art'a P'ãda Éfeso P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Na k'art'ade Pablopa jara bi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee, na eujãde p'ani misa mãik'aapa it'ari panadak'ãri. Pablopa k'inia baji na k'art'a pedeepi-damerã jõmaweda ijãapataarãmaa chip'epata chaa.

Salude jarap'eda, naapiara jara bi Tachi Ak'õrepa eperãarã audú k'inia iru bapari (caps. 1.1–2.10). Maperã judiorã, judio-eerã paara jiripari Cristode ijãapataadamerã mãik'aapa araa p'anapataadamerã iru ome (cap. 2.11-22). Jara bi ichi mimiapari Cristo-it'ee, Cristopa jõmaweda k'inia iru bapari perã (cap. 3). Jara bi Cristode ijãapataarã k'ap'ia apai pik'a p'ani mãik'aapa iru ma k'ap'ia porok'a bi (cap. 4.1-16). Maperã p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi (cap. 4.17-32). Jara bi ijãapataarã idaa pik'a bide p'anapataadaipia bi (caps. 5.1–6.9) mãik'aapa sãga chõodaipia bi netuara ome (cap. 6.10-20). T'ẽepai jara bi ichia na k'art'a tee peiit'ee Tíquico ome (cap. 6.21-24).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ãru Jesucristode wãara ijãapataarãmaa, Éfeso p'uurude p'ani. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ùraa jarateede. ² Mia k'inia bi Tachi Ak'õrepa Tachi Waibia Jesucristo ome parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Cristo k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa tachi k'aripapari

³ ;T'ãri o-ia gracias jaradáma Tachi Ak'õremaa! ;Iru Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre! Iruata tachi bendiciaji tachi araa p'anapik'ãri Cristo ome, irude ijãapata perã. Cristo k'ap'ia pari irua it'aripema ne-inaa pia k'ĩra t'ãdoo ooji tachi k'aripait'ee, it'aa wãdamerã piudak'ãri. Nãgee ne-inaa pia ooji tachi-it'ee. ⁴ Na eujã ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa tachi jirit'eraji Cristode ijãadamerã. Mãga ooji tachi awara bi k'inia bada perã, ichi k'ĩrapite p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã. ⁵ Ma awara iru t'ãri pia bapari perã mãik'aapa tachi k'inia iru bapari perã, k'ĩsia iru baji tachi ichi warrarã papiit'ee ichi Warra Jesucristode ijãapata k'aurepa. ⁶ Mãgá t'ãri piara bapari perã jõmaarã k'ãyaara, t'ãri o-ia gracias jaradáma irumaa. Maperã tachia ne-inaa oo-eeta, ichideerã papiji ichi Warra k'inia iru bi k'ap'ia pari. Mãga ooji ichi Warra pëik'ãri piumerã tachi pari. ⁷ Ichi warra waa bat'ada k'aurepa tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã mãik'aapa tachia p'ek'au k'achia oopata wëpapiji. ⁸ ;Mãga ook'ãri, wãara tachi pia ooji! Mamida mägapai-e. ⁹ Mãga ook'ãri, ichiaba tachi k'ĩsia k'awaapiji ne-inaa pia oo k'awaadamerã irua oopi bik'a. Ichiaba k'awapiji ne-inaa awaraarãmaa waide k'awapi-e pada. K'awapiji ichia at'ãri k'ĩsia iru bi ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. ¹⁰ Nãga k'ĩsia iru bi. Irua k'inia bak'ãri, ewari cherude ne-inaa jõmaweda na p'ek'au eujãdepema mãik'aapa it'aripema biit'ee Cristo jua ek'ari.

¹¹ Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõmaweda oopari ichia k'inia bik'a. Mapa ichia k'ĩsia iru badak'a, tai judiorã naapiara jirit'eraji ichideerã papiit'ee. Mãga ooji Cristode ijãadak'ãri. Tai mãgá ichideerã p'anadairã, iru p'anadait'ee jõmaweda irua k'ĩsia iru bi ichideerã-it'ee.

¹² Tai judiorã mãgá naapiara jirit'eraji, ni p'anadap'edaa perã Cristo waya cheit'ee na eujãdee. Tachi Ak'õrepa k'inia baji taipa jõmaarãmaa jaranadamerã iru jõmaarã k'ãyaara waibia bi. ¹³ Mãpai taipa mãga oodak'ãri, parãpa ùrijida Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida Cristode. Mãgá k'awaadak'ãri Cristopa eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atai, parãpa ichiaba irude ijãajida. Mapa Tachi Ak'õrepa parã auk'a ichideerã papiji mãik'aapa parã k'ap'ide ichi Jaure ba chepiji, irua ooit'eeda adak'a. Eperãpa tauchaa bïparik'a ichi

net'aade jōmaarāpa k'awaadamerā ichi ma net'aa chipari, māga pik'a Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure ba chepiji ichideerā k'ap'ade, jōmaarāpa k'awaadamerā ichita āchi chipari. ¹⁴ Ma Jaure k'aurepata tuchia k'awa p'ani wāara iru p'anadait'ee jōmaweda irua k'isia iru bi ichideerā-it'ee. Ma awara k'awa p'ani ichideerā perā ewari cherude tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'adeepa aweda uchiadait'ee, wādak'āri iru truadee. Māga pak'āripi, wāara t'āri o-ia gracias jaradait'ee irumaa, iru k'ira wāree pia k'awadait'ee perā.

Pablopa it'aa iidida Cristode ijāapataarā pari

¹⁵ Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooda perā tachi-it'ee, mia k'awaadak'āriipa parā wāara ijāa p'ani Tachi Waibia Jesude māik'aapa parāpa jōma Tachi Ak'ōredeerā k'inia iru p'ani, mia nāga oopari. ¹⁶ It'aa t'ik'āri Tachi Ak'ōremaa, ichita gracias jarapari parā pari. ¹⁷ Iidipari Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōre k'ira wāree bima, irua parā k'isia k'awaapimerā ichi Jaure k'ap'ia pari. Māgá iru wāara pipiara k'awadait'ee. ¹⁸ Parāpa māgá iru pipiara k'awa wādak'āri, t'āride k'awadait'ee Tachi Ak'ōrepa parā jiriji ichideerā papiit'ee. Māga ooji, jai-idaadak'āri iru trua k'ira wāreedee wādamerā māik'aapa iru p'anadamerā jōmaweda irua k'isia iru bi ichideerā-it'ee. ¹⁹ Ichiaba parāpa k'awaadait'ee Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda oopari. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā, tachi ijāapataarā k'aripai Cristo k'aripadak'a. ²⁰ Cristo piup'eda, chok'ai p'irabaipiji māik'aapa su-ak'i beepiji it'ari ichi juaraare. ²¹ Mama biji ak'ipi k'inia bada perā Cristo jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Jōmaweda iru jua ek'ari ichita p'anapataadait'ee, na p'ek'au eujā jōru pijida. Na p'ek'au eujādepema poro waibiara jōmaweda iru jua ek'ari p'anadait'ee, jōmaweda charraarā māik'aapa reyrā paara. Ichiaba na p'ek'au eujādepema-eerā iru jua ek'ari p'anadait'ee, angeleerā māik'aapa netuara eere p'anirā paara. ²² Tachi Ak'ōrepa ma jōmaweda Cristo jua ek'ari māgá bida perā, iru ne-inaa jōma poro waibia; tachi ijāapataarā poro waibia ichiaba. ²³ Iru tachi porok'a bi; jōdee tachi ijāapataarā iru k'ap'ia apai pik'a p'ani, chok'ara p'ani mīda. Tachi ijāapataarā wēe, Cristopa oo-e pai Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a na p'ek'au eujāde. Jōdee tuchia pida p'oyaa ooda-e pai Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, Tachi Poro Waibia Cristo wēe. Cristo k'aurepata ne-inaa jōmaweda nībi.

2

Tachi Ak'ōrepa tachi k'inia iru bapari perā, atuada-e pait'ee

¹ Cristode ijāadai naaweda, Tachi Ak'ōre-it'ee parā piu pik'a p'anajida, irua oopi bik'a oodaamaa p'anapatap'edaa perā māik'aapa p'ek'au k'achia ooi awaa p'anapatap'edaa perā. ² Parāpa na p'ek'au eujādepemaarāpa ne-inaa k'achia oopata k'ira t'ādo o wāpachida. Oo k'inia p'anapachida jaure k'achia beerā poro waibiapa oopidak'a. Māgá Netuara Poro Waibiapa k'isiapipari Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a oodaamaa p'anirāmaa, audupiara māga p'anadamerā. ³ Wāara Cristode ijāadai naaweda, tachi jōmaweda māgee k'achia oopataarāk'a p'anapachida. Oopachida tuchia oo k'iniata, tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopidak'a māik'aapa tuchia pariatua k'isiadap'edaak'a. Māgá p'anadap'edaa perā, Tachi Ak'ōre k'iraupi p'anapachida māik'aapa atuadait'ee paji ape-maarā p'ek'au k'achia oopataarā ome. ⁴ Māgá piu pik'a p'anajida mīda tuchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, Tachi Ak'ōrepa tachi audú chupiria k'awaaji. Tachi k'inia iru bada perā, ⁵ araa p'anapiji Cristo ome, maadamāiipa ichita chok'ai p'anapataadamerā iru k'irapite. Irua māgá parā pia oo k'inia bada perā, parā o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerā. Irá tachi ichita chok'ai p'ani Tachi Ak'ōre k'irapite. ⁶ Tachi Ak'ōrepa tachi Jesucristo ome araa p'anapida perā, jaradai irua Cristo chok'ai p'irabaipik'āri, tachi auk'a māgá chok'ai p'irabai pik'apiji. Ma awara Tachi Ak'ōrepa Cristo su-ak'i beepik'āri ichi juaraare it'ari, tachi auk'a mama su-ak'i p'anee pik'apiji, Cristo ome araa p'anapata perā. ⁷ Māga ooji jōma t'ēe cherutaarāmaa ak'ipiit'ee ichia tachi Jesucristode ijāapataarā pia oopari, ichi t'āri pia bapari perā. ⁸ Maperāpi parā Cristode ijāadak'āri,

Tachi Ak'õrepa parã o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã. Pãchi k'ĩradoopa ma o k'achiadeepa p'oyaa uchiada-e paji. Tachi Ak'õrepapai eperãarã madeepa uchiapii. ⁹ Eperãarã ãchi k'ĩradoopa madeepa uchiada paara, mǎgak'ajida: “Tachia pia oopata k'aurepa Tachi Ak'õrepa k'aripaji.” Mamĩda mǎga-e. Tachi Ak'õrepapai tachi ijãapataarã mǎgá o k'achiadeepa k'aripa atapari, apida pedee audua pedeenadamerã. ¹⁰ Iruata tachi ooji Cristode ijãadamerã mǎik'aapa iruata tachi araa p'anapiji Cristo ome. Mǎga ooji Jesucristo k'ap'ia pari ne-inaa pia oodamerã, irua naaweda k'ĩsia iru badak'a.

Cristo ome araa p'anapataarã k'ãiwee p'anapata

¹¹ K'ĩsĩati parã ijãadai naaweda p'anapatap'edaade. Naaweda parã Tachi Ak'õrede ijãadak'aa paji. Judio-eerã perã, k'awada-e paji Ak'õrepa jarada judiorãmaa, imik'ĩraarã k'ap'iaide tauchaa bĩdamerã. Mapa judiorã, “chi tauchaa iru beerãda” apataarãpa at'ãri parã judio-eerã k'ĩra unuamaa iru p'anapata mǎik'aapa parã ãpĩte “chi tauchaa wẽe beerã” apata. ¹² Ichiaba Cristode ijãadai naaweda, parãpa k'awada-e paji Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã jirit'erada ichi p'uuru pidaarã papiit'ee. Mapa maarepida k'awada-e paji Tachi Ak'õrepa jarada ãra chonaarãmaa: aba pẽiit'eeda aji, eperãarã k'aripade. Mǎgá Tachi Ak'õre k'awada-e p'anadap'edaa perã, ichiaba k'awada-e paji sǎga o k'achiadeepa uchiadai. Mǎgá p'anapachida na p'ek'au eujãde. ¹³ Mamĩda ĩrã mǎgá p'anada-e. Ijãapata perã Jesucristo piuji parã pari, araa p'anapata iru ome mǎik'aapa Tachi Ak'õredeerã p'ani iruk'a. Naaweda t'imĩ pik'a p'anapachida Tachi Ak'õre ik'aawaapa. Mamĩda ĩrã Jesucristo waa bat'ada k'aurepa parã Tachi Ak'õre k'ait'a pik'a p'ani, ichideerã perã.

¹⁴ Maperã parã k'ãiwee p'anadai judiorã ome, ãra auk'a Cristode ijãadak'ãri parãk'a. Ichi k'aurepa waa k'ĩrau p'anada-e. Jip'a araa p'anapata p'uuru apai pik'a. ¹⁵ Naaweda Tachi Ak'õrepa ichi ũraa Moisemaa p'ãpiji, judiorãpa ma ũraade jara bik'a oodamerã. Ma ũraa k'aurepa judiorã awara p'anapachida parã judio-eerã k'ãyaara. Mamĩda Tachi Ak'õrepa ũraa chiwidi jara pẽiji Cristo k'ap'ia pari. Mapa Cristo piuk'ãri, Ak'õrepa chi judiorã irude ijãa p'anadap'edaarã uchiapiji ma naawedapema ũraa jarada jua ek'ariipa. Mǎga ooji Cristo k'aurepa judiorã judio-eerã ome p'uuru apai pik'a p'anadamerã mǎik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. Tachia mǎga oodak'ãri, wãara k'ãiwee p'anapata. ¹⁶ Ma awara Cristo kurusode piuk'ãri, tachi t'ãri auk'a bĩpiji Tachi Ak'õre ome. Naaweda tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'i-e paji. Mamĩda Cristode ijãadak'ãri, araa p'aneejida iru ome, k'ap'ia apai pik'a. Mapa ĩrã Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'ipari. Ichiaba tachi k'ĩrau-ee para bapari.

¹⁷ Cristo cheji na pedee pia jarait'ee: ichiata eperãarã k'ãiwee p'anapipari. Mǎga oopari parã Tachi Ak'õre ik'aawaapa t'imĩ pik'a p'anadap'edaarãmaa mǎik'aapa tai k'ait'a pik'a p'anadap'edaarãmaa paara. ¹⁸ ĩrã irude ijãapata perã, tachi jõmaweda Tachi Ak'õre k'ait'a p'anapataadai iru Jaure k'ap'ia pari.

¹⁹ Maperãpi parã waa p'anadak'aa k'ĩra tewaraarãk'a. Ma k'ãyaara auk'a p'anapata awaraarã Cristode ijãapataarãk'a, auk'a Tachi Ak'õredeerã perã. ²⁰ Parã te mǎudee oodák'api p'ani. Tai chi jirit'eradaarã Cristopa ooda jarateenadamerã basadepema mǎuk'api p'ani Tachi Ak'õre pedee jarapataarã ome. Jõdee Jesucristo chi te k'idaadepema mǎu pi-iaara pik'a bi, ichi k'aurepa jõma ijãapataarã araa p'anapata perã. ²¹ Tachi Ak'õrepa parã ijãapataarã araa p'anapipari Cristo ome mǎik'aapa awaraa ijãapataarã ome. Mǎgá tachi ichi tek'a oo wãpari mǎik'aapa tachi awara bi wãpari ichi-it'ee, irumaa it'aa t'ĩpataadamerã. ²² Tachi mǎgá araa p'anapata perã Cristo ome, tachita Tachi Ak'õre te waibiak'a p'ani, iru Jaure tachi ome bapari perã.

3

Tachi Ak'õrepa Pablo jirida judio-eerãmaa jarateenamerã

1 Maperã mi, Pablopa jarateepari Jesucristopa ooda, parã judio-eerã ichiaba araa p'anapataadamerã iru ome. Ma k'aurepata ñrá mi carcelde bi. 2 ¿Parãpa nãga k'awa p'ani-ek'ã? Tachi Ak'õre t'ãri pia bapari perã, parã pia oo k'inia bi. Mapa mi jirit'eraji na mimia oomerã parã-it'ee. 3 Naaweda Tachi Ak'õrepa k'isia iru baji mágá parã pia ooit'ee. Mamída mágá k'awapi-e paji naawedapemaarãmaa. Jip'a mimaa k'awapiji, mia pedee chok'ara-eepa et'ewa jaradak'a na p'ãdade. 4 Ma pedee waya leedak'ãri, k'awaadai Tachi Ak'õrepa wãara mimaa k'awaapiji ichia k'isia iru bada ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. 5 Naaweda eperã apidaapa ma k'isia iru bada k'awada-e paji. Mamída ñrá k'awaapiji ichia awara bidaarãmaa; mägãrã ichia jirit'eradaarã mãik'aapa ichi pedee jarapataarã. Mágá k'awaapiji ichi Jaure k'ap'ia pari. 6 Nãga k'isia iru baji. Judio-eerãpa ijãadak'ãri Cristo piuji ãchi k'aripait'ee, auk'a p'ani judiorã ijãapataarã ome. Tachi Ak'õrepa ãchi auk'a araa p'anapipari Jesucristo ome, p'uuru apai pik'a p'anadamerã judiorã ome. Irua ooda k'aurepa ãchi auk'a it'aa wãdait'ee mãik'aapa auk'a iru p'anadait'ee jõma Tachi Ak'õrepa jarada teeit'ee ichideerãmaa.

7 Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi pia ooji jirit'erak'ãri jarateenamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Iruata mimaa mágí jarateepipari. 8 Cristode ijãai naaweda, mi apemaarã k'ãyaara k'achiara bapachi. Mapa mi-it'ee, mi apemaarã ijãapataarã ek'ariara bi. Mamída Tachi Ak'õrepa mi jiriji. Irua mi pia oo k'inia bada perã, mi jirit'eraji judio-eerãmaa jarateenamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa irua ne-inaa pia oo k'inia bi irude ijãa p'aniãrã-it'ee. 9 Maperãpi mia jõmaarãmaa jarai Tachi Ak'õrepa na eujã ooi naaweda, k'isia iru bada parã judio-eerã k'aripait'ee. Awaraarãmaa mágá k'awapi-e paji mída, Tachi Ak'õre, chi ne-inaa jõmaweda nĩbi oodapa, mimaa mágá k'awapiji. 10 Naawedapemaarãmaa k'awapi-e paji ichia k'isia iru bada judio-eerã-it'ee. K'inia baji ñrapemaarãpa mágá k'awaadamerã. Ichiaba k'inia baji it'aripemaarã, ichi angeleerãpa mãik'aapa netuaraarãpa paara k'awaa wãdamerã iru jõmaarã k'ãyaara k'isia k'awaara bi eperãarã k'aripait'ee. Mägãrãpa mágá k'awaadait'ee unudak'ãri judiorã judio-eerã ome p'uuru apai pik'a bi, Cristode ijãapata perã. 11 Wãara Tachi Ak'õrepa ooji ichia ichita k'isia iru badak'a ooit'ee Tachi Waibia Jesucristo k'ap'ia pari. 12 Maperãpi tachi Cristode ijãajida. Iru ome araa p'anapata perã, waaweeda-e Tachi Ak'õre k'ait'a wãdait'ee it'aa t'ĩdak'ãri. 13 Tachi Ak'õrepa ma jõma jara aupada ooda perã tachi ijãapataarã k'aripait'ee, o-ia para bati. Mi nama carcelde chupãria nĩbi mída parã judio-eerãmaa jaratee k'iniapa, parã pia-ee, k'isia paraa p'anadaik'araa bi. Ma k'ãyaara o-ia p'anadaipia bi Tachi Ak'õrepa parã judio-eerã ichiaba pia oo k'inia bairã Cristo k'ap'ia pari.

Cristo k'aurepa Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari

14 Mia made k'isiak'ãri, Tachi Ak'õre k'ĩrapite bedabaipari mãik'aapa it'aa t'ĩpari irumaa. 15 Irua na p'ek'au eujãdepema ãreerã mãik'aapa it'aripema ãreerã ak'õre, ichia ãra ooda perã. 16 Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibia bapari perã, ne-inaa jõmaweda k'awapari. Mapa mia it'aa iidi bi irua parã choopimerã pãchi t'ãride iru Jaure k'ap'ia pari, mágá oodamerã irua oopi bik'a. 17 Iidi bi Cristo bamerã pãchi t'ãride, irude ijãa p'ani misa. Mágá parãpa Tachi Ak'õre mãik'aapa awaraarã k'inia iru p'anadait'ee. 18 Ma awara mágá parã mãik'aapa awaraa ijãapataarãpa k'awaadait'ee Cristopa tachi audú k'inia iru bapari. Ara to t'ai audú jet'ee bik'a, audú teeso bik'a, audú nãpia bik'a, mágá pik'a Cristopa tachi audú k'inia iru bapari. 19 P'oyaa k'awada-e p'ani mída Cristopa tachi mágá audupai k'inia iru bi, mia iidi bi Tachi Ak'õrepa parãmaa mágá pipiara k'awapimerã. Parãpa wãara mágá k'awadak'ãri, ne-inaa jõmaade Tachi Ak'õrek'a p'anadait'ee.

20 ¿Wãara Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibia bi! Ichi tachi ome bak'ãri, tachimaa ne-inaa piara bi oopipari, irumaa iidipata k'ãyaara mãik'aapa tachia k'isiapata k'ãyaara. 21 Mapa tachi Jesucristode ijãapataarã, ñrapemaarã mãik'aapa t'ãe cherutaarã, o-ia it'aa t'ĩdáma Tachi Ak'õremaa jaradait'ee iru ichita jõmaarã k'ãyaara waibia bi. ¡Amén!

4

Cristode ijāapataarā k'ap'ia apai pik'a p'ani

¹ Naaweda jaradak'a, mi carcelde bi parā judio-eerāmaa Tachi Waibia Cristopa ooda jarateepari perā. Maperāpi mia parā enenee nībi p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia badak'a parā naa jirik'āri Cristode ijāadamerā. ² Nāga p'anapataadaipia bi: maarepida auduada-ee; t'āri pia jōmaarā ome; choopari nepirade bi mīda māik'aapa k'īrau-ee choopari, awaraarāpa parā ome nepira jiri p'ani pijida. Māga p'anapataadaipia bi chik'inia p'ana k'inia p'anadairā. ³ Māgá chik'inia p'anapataadak'āri, Tachi Ak'ōre Jaurepa parā k'āiwee p'anapiit'ee, wāara araa p'anapataadamerā awaraa ijāapataarā ome. Mapa ne-inaa jōma pia oodaipia bi māga p'anapataadamerā. ⁴ Jōma Cristode ijāapataarā k'ap'ia apai pik'a p'anapata māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaure apai iru p'anapata. Tachi Ak'ōrepa parā jirik'āri Cristode ijāadamerā, auk'a ijāa p'aneejida Cristo k'aurepa parā wādait'ee Ak'ōre truadee. Ma-it'ee aupai Tachi Ak'ōrepa parā jiriji. ⁵ Cristo apai iru p'ani. Iru Tachi Waibia. Mapa irudepai ijāapata māik'aapa poro choopipata ak'ipidait'ee iru ome araa p'ani. ⁶ Tachi Ak'ōre apai iru p'ani. Iru tachi jōmaarā Ak'ōre. Iru Tachi Waibia. Irua ne-inaa pia oopipari tachimaa, tachi ome bapari perā.

⁷ Mamīda tachi ijāapari chaa Cristopa ne-inaa pia awara-awaraa oo k'awaapipari, māgá awaraarā k'aripadamerā. Tachi chaachaa auk'a oo k'awaapi-e. Oo k'awaapipari ichia k'inia bik'a. ⁸ Māga ook'āri, oopari Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a: 'It'aa wāk'āri, p'oyaaji ichi k'īra unuamaa iru p'anadap'edaarā māik'aapa eperāarāmaa ne-inaa pia tee pēiji.'

(Sal

⁹ Ma ūraa p'ādade "it'aa wāk'āri" ak'āri, jara k'inia bi ai naaweda edaa cheji na p'ek'au eujādee chupiria nībade eperā jīp'aak'a. ¹⁰ Māgí eperā edaa cheda chi it'aa wāda. Ichi it'aa wāji Tachi Ak'ōre bimaa, jōmaarā k'āyaara waibiara bade. Maperāpi iru k'aurepa ne-inaa jōmaweda nībi.

¹¹ Ichiata tee pēiji ichi Jaure, māgipa ichideerāmaa oo k'awaapimerā ne-inaa pia awara-awaraa. Ūk'uru jirit'eraji jarateenadamerā irua ooda māik'aapa jarada. Ūk'uru biji jarapataadamerā irua jarapi bik'a. Ūk'uru pēiji jōmaarāmaa jarateepataadamerā irua ooda eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee atuanaadamerā. Awaraarā biji ichideerā ak'ipataadamerā māik'aapa jarateepataadamerā irua eperāarāmaa oopi k'inia bi. ¹² Ma jōma oo k'awaapiji ichideerāmaa, iru mimia oo wāk'āti wādamerā. Māgá ijāapataarā jōmaweda irude pipiara ijāadait'ee māik'aapa irua k'inia bik'a p'anapataadait'ee. ¹³ Tachi jōmaarāpa māga oo k'awaadak'āri, wāara araa p'anapataadait'ee, auk'a Tachi Ak'ōre Warrade ijāadait'ee perā māik'aapa iru auk'a k'awadait'ee perā. Māga p'anapataadak'āri, ne-inaa jōma oo k'awaadait'ee Cristopa oopi bik'a. Chonaarāpa ne-inaa pariatua ooda-e p'anik'a warra chak'eerāk'a, māga pik'a tachi ijāapataarā ne-inaa pariatua waa ooda-e pait'ee. ¹⁴ Māgá p'anapataadak'āri, waa p'anada-e pait'ee warra chak'eerāk'a. Ma k'āyaara ik'awaa beerāpa Tachi Ak'ōre Ūraa awara jaratee chedak'āri, tachia ijāadak'aa pait'ee āchia jaratee p'ani. Pia k'awaa p'anadait'ee āchia jaratee nipapata wāara-e. Mapa k'ūrapida-e pait'ee ma k'īsia k'achia iru beerāmaa. ¹⁵ Ma k'āyaara tachia ne-inaa wāara ijāapataadait'ee. Maperā p'anapataadaipia bi Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidak'a. Ichita wāarata jarapataadaipia bi chik'inia p'ana k'inia p'anadairā. Māga p'anapataadak'āri, wāara jōma oodait'ee tachi poro Cristopa k'inia bik'a māik'aapa tachi jōmaweda iru k'ap'ia apai pik'a p'anadait'ee. ¹⁶ Tachi ijāapataarā jōma araa p'ani, Cristo k'ap'ia ome apai pik'a p'anadairā. Chik'aripa p'anadak'āri māik'aapa chik'inia p'anapataadak'āri, oo k'awaa wāpata tachi poro Cristopa oopi k'inia bik'a.

Cristo ome sāga p'anapataadaipia bi

17 Tachi Waibiapa mĩmaa nãga jarapĩru. Waa p'ananáati ijãadak'aa beerãk'a. Áchi pariatua k'ĩsiapata. 18 Áchi p'ãriu pik'a bide p'anadairã, k'awa k'iniada-e Tachi Ak'õre net'aa. Mapa ijãadak'aa Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripai atuanaadamerã. Áchi k'ĩsia k'awada-ee, k'ĩri k'isua p'anadairã. 19 K'ĩra nejasia wẽe pak'oodaida perã, áchia k'achia oo k'iniata ooi awaa p'anapata. Nãgee ne-inaa k'achia oopata: awaraarã wẽra k'ĩapata mãirã ome p'ek'au oodait'ee mãik'aapa pariatua p'ek'au oo wãpata awaraarã ome.

20 Mamĩda taipa parãmaa mãga jarateedak'aa paji, jarateedak'ãri Cristopa oopi k'inia bi eperãarãmaa. 21 Parãpa mãgĩ jarateeda ũrijida. ¿Wãara-ek'ã? Ma awara irude ijãajida mãik'aapa k'awaajida Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida irude. 22 Ma k'aurepata k'awaajida parãpa naaweda oopatap'edaa k'achia baji Ak'õre k'ĩrapite. Mapa waa mãga p'anapataadaik'araa bi. Oo amáati parã p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oo k'inia bik'a. Ma k'aurepa k'achiade p'anapachida mãik'aapa pãchi itu k'ũrapipachida k'achia oo k'iniapa. 23 Ma k'ãyaara pãchi t'ãri chiwidi pik'a papĩti Tachi Ak'õremaa mãik'aapa k'ĩsiati irua k'ĩsiapi k'inia bik'a. 24 P'anapatáati k'ap'ia chiwidi iru p'anik'a, Tachi Ak'õrepa ichideerã mãga p'anapi k'inia bairã. Tachi ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru baji tachi ichik'a p'anadamerã, p'ek'au k'achia wẽe. Mãga p'anadai, jõma oodak'ãri irua wãarata jara pẽida jara bik'a.

25 Mãga p'anadait'ee waa seewa jaranáati. Ichita wãarata jarapatáati awaraarãmaa, tachi jõmaweda k'ap'ia apai pik'a araa p'anadairã tachi poro Cristo jua ek'ari.

26 'K'ĩraudaruta pirã, ne-inaa k'achia oonáati.'

(Sal 4.4)

K'ĩrau p'ananáati ak'õrejĩru baairumaa, 27 Netuara Poro Waibiapa eperã taarã k'ĩrau bi k'achiade baaipipari perã.

28 Ichiaba mĩa jara bi chi nechĩayaa bĩmaa waa nechĩanaamerã. Ma k'ãyaara mimia piata oopia bi, ne-inaa iru bamerã pichi juadoopa. Mãgã pia chupĩria chedeerãmaa teei.

29 Ik'achia pedee p'ananáati. Ma k'ãyaara pedee pia aupai jarapatáati, chi ũrirutaarãpa pia k'ĩsiadamerã mãik'aapa pia oodamerã. Mãgã parãpa áchi k'aripadait'ee. 30 Tachi Ak'õre Jaure t'ãri p'uapináati, parãpa mãgee ne-inaa k'achia oo p'anipa. K'irãpãti iru k'aurepata k'awa p'anĩ tachi Tachi Ak'õredeerã. Iruta tachi ome bapariit'ee na eujãdepema k'ap'iaadeepa uchiarutamãa Cristo cheru ewate.

31 Mapa parãdepema apida nãgã baik'araa bi: t'ãri ãrii; k'ĩrauyaa; t'ãri k'achia; chõoyaa; ik'achia pedeyaa maa-e pirã awaraarã ãpĩte pedee k'achia jarayaa; awaraarã k'ĩra unuamaa iru p'anapata. 32 Ma k'ãyaara, t'ãri pia para bãti mãik'aapa chupĩria k'awaa para bãti. Apemaarãpa ne-inaa k'achia oodak'ãri, perdonaapatáati, Tachi Ak'õrepa tachia k'achia oopata perdonaaparik'a Cristo piuda k'aurepa tachi pari.

5

Sãga Tachi Ak'õre warrarã p'anapata

1 Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bapari ichi warrarã perã. Mapa k'awaa wãk'ãti wãti awaraarã k'inia iru p'anadait'ee irua tachi k'inia iru baparik'a. 2 Chik'inia p'anapatáati Cristopa tachi k'inia iru baparik'a. Tachi mãgã k'inia iru bada perã, piuji tachi k'aripait'ee. Ichi k'ap'ia paara peepiji ak'ĩpiit'ee Tachi Ak'õre k'inia iru bi mãik'aapa eperãarã ichiaba k'inia iru bi. Maperãpi Tachi Ak'õrepa irua ooda pia ak'iji.

3 Tachi Ak'õrepa parã awara bida perã Cristok'a p'anapataadamerã, nãgee p'ek'au k'achia eperãarãpa oopata jida jaradaik'araa bi: miak'ãi p'anĩrã awaraarã ome k'ãipata; k'ĩra nejasia wẽe awaraarã jiripata p'ek'au oodait'ee áchi ome; awaraarã wẽra wa net'aa k'ĩapata. 4 Ichiaba parãpa nãgee k'achia oopata apida oodaik'araa bi: bisĩ pedeepata; pariatua pedeepata maa-e pirã bisĩ pedee pedeepata eidamerã. Cristopa apidaamaa mãgã pedeepik'aa. Mãgã pedeedai k'ãyaara, gracias jarapatáati Tachi Ak'õremaa. 5 Parãpa k'awaadaipia bi chi nãgee k'achia oopataarã Cristodeerã-e: pariatua p'ek'au oo wãpata

awaraarã ome; k'ĩra nejasia wẽe awaraarã jiripata k'achia oodait'ee ãchi ome; awaraarã wẽra wa net'aa k'ĩapata. Mãgeerã ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite it'aa t'ĩpataarãk'api p'ani. Ne-inaa awaraa k'iniara iru p'ani Tachi Ak'õre k'ãyaara. Mapa wãda-e pait'ee iru truadee. ⁶Mãgee p'ek'au k'achia oopataarã atuadait'ee, Tachi Ak'õre k'ĩraupipata perã ãchia k'achia oo jõnipa mãik'aapa oodaamaa p'anapata perã irua oopi bik'a. K'ũrapináati mãgee pariatua pedeepataarã apidaamaa, seewa jarateepata perã. ⁷K'õp'ãyo meraanáati mãgee eperãarã ome.

⁸Wãara naaweda ichiaba parã mãgeerãk'a p'ãriu pik'a bide p'anapachida, k'achiade p'anapataadap'edaa perã. Mamĩda íra parã araa p'anadairã Tachi Waibia ome, ídaa pik'a bide p'anapata. Mapa p'anapatáati Cristodeerãk'a. ⁹Eperã ídaa pik'a bide bak'ãri, nãga bapari: t'ãri pia jõmaarã ome; oopari Tachi Ak'õrepa oopi bik'a; ichita wãarata jarapari. ¹⁰Mapa k'awaa wãk'ãti wãti mãgã p'anapataadait'ee. Mãgã Tachi Waibia o-ãa bait'ee parã ome. ¹¹Ijãadak'aa beerãpa ne-inaa k'achia oodak'ãri, t'ĩunáati ãchi ome, ãchi p'ãriu pik'a bide p'anapata perã. Ma k'ãyaara ãchi ũrapatáati k'awaadamerã atuadait'ee ãchia k'achia oopata k'aurepa. ¹²Tachi k'ĩra nejasidarii nepiriit'ee ãchia ne-inaa k'achia mera oopata. ¹³Mamĩda Tachi Ak'õrepa mãgee p'ek'au k'achia oopata paara wẽpapii, ma eperãarãpa ũriruta pirã chi ídaa pik'a bide p'anãrãpa Tachi Ak'õre ũraa jaradak'ãri. Mãga ũridap'eda, k'awaadai ãchia ne-inaa k'achia oopata. ¹⁴Mãpai Cristode ijãaruta pirã, ãchi ichiaba ídaa pik'a bide t'ĩudai. Mapa k'aride jara bi:

“Írimáti parã k'ãi pik'a p'anãrã, k'achia oomaa p'anadairã. P'irabáiti parã piu pik'a p'anãrã, ijãadak'aa perã. Cristopa parã k'aripai ídaa pik'a bide t'ĩudamerã.”

¹⁵Maperã k'ĩrak'aupai p'anadai k'ĩsia k'awa-ee beerãk'a. Ma k'ãyaara k'ĩra jĩp'a, k'ĩsia k'awaa p'anapatáati. ¹⁶Ichita jiripatáati ne-inaa pia oodait'ee, ĩrapemaarã k'achia ooyaa p'anapata perã. ¹⁷K'ĩra k'awa-ee p'anãrãk'a p'ananáati. Ma k'ãyaara jiripatáati k'awaadait'ee Tachi Ak'õrepa parãmaa oopi k'inia bi. ¹⁸It'uapa piu nipanáati, jãgipa eperãarã k'achiade baaipipari perã. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õre Jaure ome o-ãa nipapatáati oodait'ee irua parãmaa oopi k'inia bik'a. ¹⁹Awaraa ijãapataarã ome p'anadak'ãri, k'ari para bati salmos Tachi Ak'õre ũraa p'ãdadepema mãik'aapa Ak'õre k'ari. K'aripatáati Tachi Ak'õre Jaurepa k'aripi bik'a. T'ãriipa k'aripatáati Tachi Waibiamaa, parãpa iru k'inia iru p'anapata perã. ²⁰Tachi Waibia Jesucristode ijãapata perã, ichita gracias jarapatáati Tachi Ak'õremaa, jõma irua oo bi pari tachi-it'ee.

Sãga p'anapataadaipia bi awaraa ijãapataarã ome

²¹Ak'ipidait'ee Cristo wãara pãchi poro waibia, ũripatáati awaraa ijãapataarãpa ũraa p'ani mãik'aapa oopataati ãrapa jara p'anik'a.

²²Wẽraarãpa oopataadaipia bi ãchi imik'ĩraarãpa jara p'anik'a, Tachi Waibiapa mãga k'inia bairã. ²³Imik'ĩra chi wẽra poro waibia, Cristo tachi ijãapataarã poro waibiak'a. Tachi ijãapataarã Cristo k'ap'ia apai pik'a p'ani. Iruata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã. ²⁴Mapa ijãapataarã Cristo jua ek'ari p'anapata. Mãgã ichiaba wẽraarã nejõmaade ãchi imik'ĩraarã jua ek'ari p'anapataadaipia bi.

²⁵Imik'ĩraarãpa jõdee ãchi wẽraarã k'inia iru p'anapataadaipia bi, Cristopa ijãapataarã k'inia iru baparik'a. Irua tachi ijãapataarã audupai k'inia iru bada perã, piuji tachi pari. ²⁶Mãgã tachi ijãapataarãpa p'ek'au k'achia oopata wẽpapiji. Tachi sii pik'aji paniapa irude ijãa p'anida adak'ãri, iru ũraa ũridap'eda. Mãgã tachi ijãapataarã awara biji ichi-it'ee. ²⁷Ara imik'ĩrapa wẽra awẽra k'ĩra wãree, t'ãri pia, k'inia bik'a ai ome miak'ãit'ee, mãga pik'a Cristopa k'inia bi tachi ijãapataarã Tachi Ak'õre k'ĩra wãreek'a, t'ãri pia, maarepida k'achia wẽe p'anapataadamerã ichi-it'ee. Ma-it'eeta tachi awara biji. ²⁸Cristopa tachi ijãapataarã, ichi k'ap'ia apai pik'a p'anãrã, mãgã k'inia iru bapari perã, imik'ĩraarãpa ãchi wẽraarã ichiaba k'inia iru p'anapataadaipia bi ãchi k'ap'iak'a. Imik'ĩrapa ichi wẽra wãara k'inia iru bak'ãri, pia ak'i bapariit'ee, ichi k'ap'ia ak'i baparik'a. ²⁹Eperã apidaapa ichi

k'ap'ia unuamaa iru bak'aa. Ma k'āyaara nek'opari māik'aapa ichi k'ap'ia pia ak'i bapari, Cristopa tachi ijāapataarā ak'i baparik'a. ³⁰ K'awa p'ani Cristopa tachi ijāapataarā māgá ak'i bapari, tachi iru k'ap'ia apai pik'a p'anadairā. ³¹ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi: 'Mapa imik'īrapa atabēiit'ee chi ak'ōre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wēra ome. Māgá eperā omee weda eperā apai pik'a p'aneedait'ee.' (Gn 2.24)

³² Māgí jarada k'aurepa tachia ne-inaa wāarata k'awaadai, waide k'awada-e p'anadap'edaa. Mi-it'ee nāga bi. Cristo tachi ijāapataarā ome, imik'īra chi wēra ome bik'a bi. ³³ Mapa waya jara k'inia bi parāmaa: Imik'īra chaa ichi wēra k'inia iru baipia bi ichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a. Jōdee wēra chaa ichi imik'īra waaweeipia bi ichi poro waibiak'a.

6

Ūraa warrarā māik'aapa ak'ōreerā-it'ee

¹ Irá mia ūraait'ee warrarāmaa: Warrarā, parāpa Tachi Waibia k'inia iru p'anadairā, oopataáti pāchi ak'ōreerāpa jara p'anik'a. Māga k'inia bi Tachi Ak'ōrepa parāpa oodamerā.

² Iru ūraa p'ādade jara bi:

'Pichi ak'ōre māik'aapa pichi nawe k'inia iru baparíji māik'aapa āra pedee ūriparíji.' (Ex 20.12)

Tachi Ak'ōrepa jarak'āri warrarāpa māga oodamerā, ichiaba jaraji sāga k'aripait'ee chi ma jaradak'a oopataarā. ³ Māgaji:

'Pāchi ak'ōreerā pedee ūriruta pirā, pia p'anapataadait'ee māik'aapa taarā nipapataadait'ee na p'ek'au eujāde.' (Ex 20.12)

⁴ Ak'ōreerā, pāchi warrarā k'īraupináati. Ma k'āyaara pia ak'i p'anapatáati. Māga oo p'ani misa, ūraapatáati ne-inaa k'achia oonaadamerā. Ma awara jarateepatáati Tachi Waibiade ijāapataadamerā māik'aapa oopataadamerā irua oopi bik'a.

Ūraa esclavoorā-it'ee māik'aapa āchi chipariirā-it'ee (Col 3.22-25; Tit 2.9-10; 1 P 2.18-20)

⁵ Esclavoorā, oopataáti parā na p'ek'au eujādepema chipariirāpa jara p'anik'a. Āra waaweeapatáati māik'aapa k'īra jīp'a mimiapatáati, Cristo-it'ee mimiak'ajidak'a. ⁶ Edaare esclavo k'īra jīp'a mimiapari chiparipa ak'i bi misa aupai, ichi mimiayaa bida amerā. Mamīda parāpa māga oodaik'araa bi. Ma k'āyaara auk'a k'īra jīp'a mimiapataadaipia bi, chipariirāpa ak'ida-e p'ani pijida. Māgá t'āripa ichiaba oopataáti Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, Cristo parā chipari jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. ⁷ Maperāpi parā mimiadai k'āyaara chi mimia chipariirāpa parā pia ak'idamerā, t'āripa mimiadaipia bi Tachi Waibia-it'ee. ⁸ Māga oodaipia bi k'awa p'anadairā chi mimia pia oo bīpa iru bait'ee jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi teeit'ee ichideerāmaa. Esclavoorā, esclavo-eerā auk'a māga iru p'anadait'ee āchi mimia pia oopata pari.

⁹ Parā, chi esclavoorā chipariirā ichiaba pia p'anapatáati pāchi esclavoorā ome. Ijīati pedeenáati p'eradamerā. K'irāpapatáati parā it'ari chipari ichiaba iru p'ani. Māgí Tachi Waibia Jesucristo. Iruata esclavo chipari pipiara ak'ik'aa chi esclavo k'āyaara, ichideerā jōmaweda iru k'īrapite auk'a p'anadairā.

Armadura Tachi Ak'ōrepa teepari Cristode ijāapataarāmaa

¹⁰ Ipemaarā Cristo k'aurepa, irá mia parā ūraait'ee t'āridepai choopataadamerā, araa p'anadairā Tachi Waibia ome. Iru jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, parā k'aripait'ee oodamerā irua k'inia bik'a. ¹¹ Nāgá tachi k'aripait'ee. Irapema soldaorāpa armadura jīpatak'a, Tachi Ak'ōrepa armadura teeda jīpatáati, Netuara Poro Waibiapa parā k'ūranaamerā. ¹² Tachi chōoda-e p'ani eperāarā jīp'arā ome. Jīp'a chōo p'ani na p'ek'au eujādepema-eerā ome; chi Netuara Poro Waibia eere p'aniirā ome. Māgīrā jua ek'ari

na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã jõmaweda p'ãriu pik'a bide p'anapata. ¹³ Maperã Tachi Ak'õrepa teeda armadura jõmaweda jãpatáati. Mãgã Netuara Poro Waibia eere p'anãrã chedak'ãri parã k'achiade baaipidait'ee, parãpa mãga oopida-e pait'ee. Mapa Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo wãk'ãti wãti, mãgãrã p'oyaadait'ee ãchi cheruta chaa.

¹⁴ Mãga p'anadait'ee nãga oopatáati: soldaorãpa ne-inaa k'irride jãpatak'a, mãga pik'a Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida k'awáati mãik'aapa ichita wãarata jarapatáati. Soldaorãpa camisa hierrodee ooda jãpatak'a, mãga pik'a Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ichita oopatáati, netuara eere p'anãrãpa maarepida parãmaa k'achia oonaadamerã.

¹⁵ Soldaorãpa chancla jãpatak'a awara ãyaa wãdait'ee pak'ãri, mãga pik'a k'awáati jara-teedait'ee Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atak'ãri, k'ãiwee p'anapata, netuara eere p'anãrãpa nepirade baaipi cheruta pijida. ¹⁶ Soldaorãpa escudo atepatak'a, mãga pik'a waapiara Cristode ijãapatáati. Mãgã jaut'i pik'a p'anadai Netuara Poro Waibiapa k'achia oopi k'inia bi parãmaa. ¹⁷ Soldaorãpa casco jãpatak'a, mãga pik'a wãara ijãapatáati Tachi Ak'õrepa parã o k'achiadeepa k'aripa ataji. Ma awara soldaorãpa espada atepatak'a, Tachi Ak'õrepa Ñraa jara pëida ichi Jaure k'ap'ia pari t'ãride atéeti.

¹⁸ Oodait'ee ma jõma et'ewa jarada, ichita it'aa t'ãpatáati Tachi Ak'õrepa Jaurepa oopi bik'a. It'aa iidipatáati Tachi Ak'õrepa parã k'aripamerã ne-inaa jõmaade. K'ãrak'aupai it'aa t'ãda-ee p'anapataadai. Ma k'ãyaara jõmaarã ijãapataarã pari it'aa t'ãpatáati. ¹⁹ Ichiaba it'aa t'ãpatáati mi pari, Tachi Ak'õrepa ichia jara k'iniata mĩmaa jarapimerã. Iidipatáati mia jõmaarãmaa waawee-ee k'awapimerã Tachi Ak'õrepa k'ãsia iru bada eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee, ichi Warra pëik'ãri piumerã eperãarã pari. ²⁰ Cristopa mi pëiji mãga jarateemerã. Ma jaratee bi k'aurepata mi nama carcelde bi. Mamãda it'aa t'ãpatáati, mia at'ãri waawee-ee mãga jarateemerã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a.

Pablopa salude tee pëida na k'art'a p'ã aupa wãk'ãri

²¹ Mia na k'art'a pëiru tachi ãpema Cristo k'aurepa Tíquico ome. Mia iru k'inia iru bi, k'õp'ãyo pia perã. Irua mi ichita k'aripapari, Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo k'inia bairã. Irua parãmaa nepirãnit'ee mia k'ãsia bi mãik'aapa mia oomaa bi, parãpa ma jõma k'awaadamerã. ²² Ma-it'ee mia iru pëiru, parãpa pia k'awaadamerã tai p'anapata mãik'aapa t'ãri o-ãa p'aneedamerã irua jararu ùridak'ãri.

²³ Ñra mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã k'ãiwee p'anapimerã jõmaarã ijãapataarã ome mãik'aapa chik'inia p'anapimerã, Cristode ijãapata perã. ²⁴ Ichiaba iidi bi ãrapa pia ak'i p'anadamerã jõmaarã t'ãriapa Tachi Waibia Jesucristo k'inia iru p'anapataarã.

Mãgapai paji.

FILIPENSES

San Pablopa K'art'a P'ãda Filipos P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a jida p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Pablo naapiara jaratee nipapachi Filipos p'uurude. Ma p'uuru Macedonia eujãde bi. Mapa mãpema ijãapataarã k'inia iru bapachi. Na k'art'a p'ãji gracias jarait'ee ãramaa, ichi k'aripadap'edaa perã primisia tee pëidak'ãri. Ichiaba k'irãpapiji ichia Ak'õrepa wãarata jarateeda ãra t'ãide, k'ũrapinaadamerã seewa jaratee nipapataarãmaa.

Naapiara jara bi ichia it'aa t'ĩpari ãra pari mãik'aapa ichi bapata (cap. 1.1-11). Jara bi ichi bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a mãik'aapa waawee-e piut'ee, Cristo ome araa bapari perã (cap. 1.12-26). Ũraa bi ãrapa waaweenadamerã miadait'ee Cristode ijãa p'ani k'aurepa; oopariidamerã iru ũraade jara bik'a mãik'aapa nipapataadamerã iruk'a: audua-ee, chupiria k'awaa (caps. 1.27–2.18). Jara bi ichia k'ĩsia iru bi oopiit'ee ichi k'aripapataarã Timoteomaa mãik'aapa Epafroditomaa (cap. 2.19-30). Nepiri bi ichi bapata Cristode ijãai naaweda. K'ĩsia baji mĩda Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ĩ Moisepa p'ãdade jara bik'a oopachi perã, ãra k'awa bi Cristode ijãapata k'aurepapai Ak'õrepa eperãarã pia ak'ĩpari. Ichiaba jara bi Cristode ijãapataarã deporte jemenepataarãk'api p'ani maa-e pirã carrera p'irapataarãk'a (cap. 3). T'ëepai ũraa bi ijãapataarã t'ãri o-ãa p'anapataadamerã mãik'aapa gracias jara bi ãrapa tee pëidap'edaa pari (cap. 4).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo Timoteo ome oopata Jesucristopa oopi bik'a. Mapa na k'art'a pëiruta parã Jesucristode ijãapataarãmaa, Filipos p'uurude p'ani. Ichiaba salude pëiruta parã ak'ipataarãmaa ãra k'aripapataarã ome. ² K'inia p'ani Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'ĩ p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Pablopa it'aa t'ĩda Filipodepema ijãapataarã pari

³ Mia parã k'irãpak'ãri, ichita gracias jarapari Tachi Ak'õremaa, iru mi Ak'õre Waibia perã. ⁴ It'aa t'ĩru chaa parã jõmaarã pari, mia t'ãri o-ãa gracias jarapari Tachi Ak'õremaa ⁵ parãpa mi k'aripapachida perã mia jaratee bi misa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mãgã oopata Cristode ijãadak'ãriipa. ⁶ Mãgã ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa parã t'ãri pia p'anapiji ichia k'ĩsia iru badak'a. Mia t'ãride k'awa bi Tachi Ak'õrepa mãgã oo wãk'ãti wãit'ee, iruk'a t'ãri pia parutamaa Cristo waya chek'ãri. ⁷ Pia bi mia mãga k'ĩsiaiit'ee, t'ãriipa mia parã k'inia iru bapari perã. Tachi Ak'õrepa parã k'aripamaa bi mi k'aripaparik'a. Maperãpi parãpa mi k'aripapata nama carcelde bi misa mãik'aapa tachi ijãapataarã imiatee p'anãrãmaa p'anaumaa bi misa. Ichiaba mi k'aripapata jip'a jarateemaa bi misa Tachi Ak'õre pedee pia jara pëida Cristode. ⁸ Tachi Ak'õrepa k'awa bi mia t'ãriipa parã k'inia iru bi, Jesucristopa audú k'inia iru baparik'a. Mapa parã audú unu k'inia bi.

⁹ It'aa t'ĩpari parã pari, parãpa audupiara Tachi Ak'õre k'inia iru p'anadamerã mãik'aapa chik'inia p'anapataadamerã. Ichiaba it'aa t'ĩpari parãpa Tachi Ak'õre pipiara k'awa wãdamerã mãik'aapa ne-inaa jõmaade oo k'awaa wãdamerã irua oopi bik'a. ¹⁰ Mãga k'awaadak'ãri, ichita jiridait'ee ne-inaa pipiara oodait'ee irua oopi bik'a. Mãpai mãga ooruta pirã, Cristo cheru ewate p'ek'au k'achia wëe p'anadait'ee eperãarã k'ĩrapite mãik'aapa Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ¹¹ Ma ewate ni p'ani misa, mia it'aa iidipari, Jesucristo k'ap'ia pari parãpa oodamerã ne-inaa pia k'ĩra t'ãdo, Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Mãga ooruta pirã, awaraarãpa jaradait'ee wãara iru jõmaarã k'ãyaara waibia bi, irua parã mãgã k'aripapari perã.

Pablo bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a

¹² Ipemaarã Cristo k'aurepa, mia nãga k'awapi k'inia bi parãmaa. Mi nepirade nĩbi mĩda, ma k'aurepata chok'araarãpa k'awaa wãpata Cristopa ooda ãchi k'aripait'ee atuanaadamerã. ¹³ Mi nama carcelde nĩbairã, jõma César palacio jãapataarãpa awaraarã ome k'awa p'ani mi nama bi Cristode ijãapari perã mãik'aapa irua oopi bik'a oopari perã. ¹⁴ Ma awara mi mãgã choo bairã nama, na p'uurudepema Cristode ijãapataarã chok'araarãpa waapiara waawee-ee jarateemaa p'ani Tachi Ak'õrepa Cristode jara pẽida.

¹⁵ Wãara, ùk'uruurãpa Cristopa ooda jarateepata eperãarã k'aripait'ee, eperãarãpa mi k'ãyaara ãchi t'o p'anadamerã. Mamĩda awaraarãpa mãga jarateepata t'ãri pia p'anadairã. ¹⁶ Mãgĩrãpa mi k'inia iru p'anapata perã, Cristopa ooda jarateepata. K'awa p'ani Tachi Ak'õrẽpata mi jirit'eraji jõmaarãmaa jarateenamerã irua Cristode jara pẽida mãik'aapa p'anaumerã tachi imiateepataarãmaa. ¹⁷ Mamĩda chi apemaarãpa k'ĩra jĩp'a jarateedak'aa. Imeraa jarateepata eperãarãpa ijãadamerã ãchia jarateeruta aupai. Mãga oopata mi k'ĩsia p'upiiit'ee nama carcelde nĩbide. ¹⁸ Mamĩda mia p'ua-e bi. Wãara mi o-ĩa bi eperãarã ùk'uruurãpa Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee k'ĩra jĩp'a jarateedak'ãri. Mamĩda awaraarãpa k'ĩra jĩp'a-ee jarateeruta pijida, mi o-ĩa bi Cristopa oodata jaratee p'anadairã.

Ma awara mi audupĩara o-ĩa bait'ee nãga perã. ¹⁹ K'awa bi mi nama p'asa nĩbi pia uchiat'ee, parãpa it'aa t'ĩ p'anadairã mi pari mãik'aapa Jesucristo Jaurepa mi k'aripamaa bairã. ²⁰ Mia ne-inaa oo k'inia-epi, ma k'aurepa k'ĩra nejasia bait'ee. Ma awara ne-inaa jõmaade ichita waawee-ee oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, naapai chupĩria nĩbik'a mãik'aapa chupĩria wẽe nĩbak'ãri. Mãga oo k'inia bi awaraarãpa k'awaadamerã Cristo mi ome bapari. Ma awara mãga oo k'inia bi, chok'ai uchiaru jida na chupĩria nĩbideepa maa-e pirã piuru pijida. ²¹ Mia nãga ijãapari. Mi bapari ooit'ee Cristopa oopi bik'a. Mamĩda mia k'awa bi jai-idaak'ãri pipiara bapariit'ee, it'ari Cristo ome ichita bapariit'ee perã. ²² Maperãpi k'awa-e chisãgita pipiara bak'aji. Chok'ai uchiaru pirã na carceldeepa, mia waapiara ooi awaraarãpa Cristo k'awaadamerã. Jõdee jai-idaaru pirã, Cristo ome it'ari banai. ²³ K'ĩsia nĩbi ome weda oo k'inia bairã. Audú uchua k'inia bi na p'ek'au eujãdeepa banait'ee Cristo ome. Ma pipiara bak'aji mi-it'ee. ²⁴ Mamĩda na k'ap'iaade beeru pirã, ma pipiara bak'aji parã-it'ee. ²⁵ Maperã k'awa bi Tachi Ak'õrepa mi uchiapiit'ee na carceldeepa, at'ãri beemerã parã ome. Mãgã parã k'aripai pipiara ijãadamerã mãik'aapa o-ĩa p'anadamerã, mãgã ijãapata perã. ²⁶ Ichiaba mia k'ĩsia bi Ak'õrepa mi uchiapiit'ee nadeepa mi waya unudak'ãri, parã audupĩara o-ĩa p'anadamerã mãik'aapa t'ãri o-ĩa it'aa t'ĩdamerã Jesucristomaa gracias jaradait'ee mi pari.

²⁷ Mia nãgapai k'inia bi: parãpa oodamerã Tachi Ak'õrepa jara pẽidak'a Jesucristo k'ap'ia pari mãik'aapa p'anapataadamerã Cristodeerãk'a. Mi na chupĩria nĩbideepa uchiaru pirã, parã mãgã unui jãmaa wãk'ãri. Mamĩda uchua-e pijida, mia ùri k'inia bi parã t'ãri a-ba choo p'ani Cristode ijãa p'anide Tachi Ak'õre Jaure k'ap'ia pari. Ichiaba ùri k'inia bi parã auk'a jirĩmaa p'ani awaraarãpa auk'a ijãadamerã Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida Cristode. ²⁸ Mãga oo p'ani misa, mia ichiaba ùri k'inia bi parã maarepida waawee-ee p'ani, Cristo k'aurepa parã k'ĩra unuamaa iru p'anapataarãpa parã jiridak'ãri miapidait'ee. Mãgã waawee-ee choodak'ãri, parã k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa mãĩrãmaa k'awapiit'ee ãchi atuadait'ee. Jõdee parãmaa k'awapiit'ee parã it'aa wãdait'ee, wãara ichideerã perã. ²⁹ Mia mãga jara bi Tachi Ak'õre t'ãri pia bapari perã parã ome. Parãta jiriji Cristode ijãapataadamerã mãik'aapa oopataadamerã irua oopi k'inia bik'a. Parã jiri-e paji jĩp'a ijãadamerã. Ichiaba jiriji miadamerã Cristo k'aurepa. ³⁰ Ma-it'ee Tachi Ak'õre k'ĩra unuamaa iru p'anĩrãpa tachi auk'a jirĩmaa p'ani miapidait'ee. Tachi chõomaa pik'a p'ani mãgĩrã ome. Parãpa unujida mãĩrãpa mĩmaa oodap'edaa mi parã t'ãide nipak'ãri mãik'aapa ĩrã waapiara k'awaa wãda mi nama ichiaba miapi iru p'ani.

2

Tachi Ak'õrepa Cristo jõmaarã k'ãyaara waibiara papida

¹ Wãara parã mǎgá choo p'ani pirã Cristodeerã perã, mǎik'aapa t'ãri o-ia p'ani pirã irua parã k'inia iru bapari perã, mǎik'aapa parã t'ãri auk'a bapari pirã Tachi Ak'õre Jaure ome, mǎik'aapa parã k'õp'ãyoorã chupiria k'awaa p'ani pirã t'ãriipa k'inia iru p'anadairã; ² mǎgara mi audupiara o-ãpíti nǎga oo p'anipa. T'ãri auk'a p'anapatáati oodait'ee Cristopa oopi bik'a. Chik'inia p'anapatáati mǎik'aapa t'ãri a-ba p'anapatáati. Mǎgá p'anadai Tachi Ak'õre Jaurepa parã k'aripapari perã. ³ K'ĩsianáati pǎchia oo k'iniata oodait'ee, audua p'anadairã. Ma k'ãyaara, audua-ee awaraarã pipiara ak'íti. ⁴ Jirínáati ne-inaa oodait'ee awaraarãpa parã piara ak'idamerã. Ma k'ãyaara jiríti awaraarã k'aripadait'ee, ãchita jõmaarãpa pipiara ak'idamerã.

⁵ K'ĩsia p'anapatáati Jesucristopa k'ĩsia badak'a na eujãde nipak'ãri. Irua oo k'inia bajji chi Ak'õrepa oopidak'a. ⁶ Bapachi Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bik'a: Iru Tachi Ak'õrek'a bapachi mĩda, Tachi Ak'õrek'a ba k'inia-e paji.

⁷ Mǎga ooji jõma ichia iru bada it'ari atabëik'ãri, t'o cheit'ee na p'ek'au eujãde. Jirit'eraji t'oit'ee na eujãdepema k'ap'ide, eperã jĩp'aak'a. Mimiaparipa eperã k'aripaparik'a, irua eperãarã k'aripapachi Tachi Ak'õrepa oopidak'a.

⁸ Mǎpai eperãarã t'ãide ma k'ap'ide chupiria nĩbap'eda, audupiara chupiria nĩbaji kurusode piu k'achia piuk'ãri, eperã k'achia piuparik'a. Mǎgá piuji oo k'inia bada perã Tachi Ak'õrepa oopidak'a.

⁹ Ichi itu mǎgá chupiria papida perã, Tachi Ak'õrepa iru jõmaarã k'ãyaara waibiara papiji mǎik'aapa irumaa t'ĩ pipiara biji, jõmaarã t'ĩ k'ãyaara.

¹⁰ Tachi Ak'õrepa ma jõma ooji Jesús t'ĩ ũridak'ãri, eperãarã jõmaweda bedabaidaidamerã iru k'ĩrapite ak'ipidait'ee iru waawee p'ani. Mǎga oodait'ee it'aripemaarã, na p'ek'au eujãdepemaarã mǎik'aapa piudap'edaarã eujã ek'ari p'ani paara.

¹¹ Ma jõmaarãpa jaradait'ee: 'Jesucristota jõmaarã poro waibia.' Mǎga jaradak'ãri, ak'ipidait'ee wãara Tachi Ak'õre waawee p'ani.

Cristode ijãapataarã idaa pik'a p'ani na p'ek'au eujãde

¹² ĩpemaarã k'iniarã, mia parã t'ãide jaratee nipak'ãri, parãpa ichita oopachida mia ũraadak'a, ijãadap'edaa perã Tachi Ak'õrepa mi pëida. Mǎga oodap'edaak'a ĩrá audupiara mǎgá oodaipia bi, mi t'imí bi mĩda. Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa parã chaachaa k'aripaji atuanaadamerã. Maperã jiríti oodait'ee Cristopa oopi bik'a, iru cheru misa. K'ĩra jĩp'a mǎga óoti, Tachi Ak'õre waawee p'anadairã. ¹³ Mǎga oodai, Tachi Ak'õre parã ome bapari perã. Iruata parã k'aripait'ee oo k'inia p'anadamerã mǎik'aapa oodamerã Cristopa oopi bik'a. Mǎgá k'aripait'ee, t'ãriipa tachi ijãapataarã k'aripa k'inia bapari perã.

¹⁴ Mamĩda mǎga oo p'ani misa, nejõmaata óoti aupedeeda-ee mǎik'aapa pedee k'achia pedeeda-ee Tachi Ak'õre ãpíte maa-e pirã awaraarã ãpíte. ¹⁵ Mǎga ooruta pirã, t'ãri pia mǎik'aapa k'achia wëe p'anadait'ee, Tachi Ak'õre warrarã p'anadaipia bik'a. Mǎgá p'anapataadai ĩrapema k'achia beerã t'ãide p'ani mĩda. Mǎgĩrã chĩara k'ũrayaa; t'ãri k'achia-idaa p'anapata. Jõdee parã pia p'anapata Ak'õrepa k'inia bik'a. Lucero ĩdaa pik'a p'ani na p'ek'au eujã p'ãriu pik'a nĩbide. ¹⁶ Mǎga p'ani parãpa awaraarãmaa jarapata perã Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripait'ee it'aa wãdamerã ãchia Cristode ijãadak'ãri. Mǎga p'anapata perã Cristo cheru ewate parã k'aurepa mia o-ia jarai wãara na mimia ichi k'inia oo-e paji.

¹⁷ Nǎgaweda mi o-ia bi parã ome, Cristode ijãapata perã. Maperãpi parãpa ne-inaa pia oomaa p'ani Tachi Ak'õre-it'ee. Mapa ijãadak'aa beerãpa mi peeruta pijida mia jarateeda

k'aurepa parāmaa māik'aapa awaraarāmaa, mǎgá ichita o-ĩa bait'ee. ¹⁸ Parā jida o-ĩa p'anadaipia bi mi ome.

Timoteo Epafrodito ome

¹⁹ Mamĩda mia ijāa bi Tachi Waibia Jesupa mi k'aripait'ee taarā-ee Timoteo pēimerā parā ak'ide. Mǎgá irua mi o-ĩapii ichiaba, nepiri chek'āri parāpa oopata māik'aapa p'anapata. ²⁰ Nama awaraa eperā iruk'a wē-e pēiit'ee. Iru mi ome t'āri auk'a bapari. Auk'a parā k'inia iru bapari māik'aapa ne-inaa jōmaade parā k'aripa k'inia bapari. ²¹ Apemaarāpa jirĩmaa p'ani oodait'ee ne-inaa āchia oo k'inia p'ani, oodai k'āyaara Jesucristopa oopi k'inia bik'a. ²² Mamĩda mǎga-e Timoteo ome. Parāpa pia k'awa p'ani irua oo k'inia bapari Cristopa oopi bik'a, mǎga unupata perā. Warra chok'ek'ee baparik'a chi ak'ōre ome, mǎgá bi Timoteo mi ome. Taipa auk'a jiripata jarateedait'ee Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. ²³ Mǎpai mia k'awaa atak'āri mi jīapataarāpa k'ĩsia iru p'ani oodait'ee mi ome, aramata Timoteo pēiit'ee parāmaa. ²⁴ Mamĩda mia at'āri ijāa bi Tachi Waibia mi k'aripait'ee ichiaba taarā-ee wāmerā.

²⁵ Mǎgá nĩmaa bi misa, mia k'ĩsia iru bi tachi ĩpema Epafrodito pēiit'ee parāmaa. K'ĩsia bi iru wāipia bi parā ak'ide. Iru mi ome auk'a mimiapari Cristo-it'ee māik'aapa soldao chooparik'a chōo nĩbide, mǎga pik'a iru mi ome choopari, ijāadak'aa beerāpa tai imiatee jōnide Cristo k'aurepa. Wāara parāpa iru namaa pēijida mi k'aripamerā. ²⁶ Mamĩda iru parāmaa audú wā k'inia nĩbeeji māik'aapa k'ĩsia p'ua nĩbeeji, ũrik'āri parāpa iru k'ayaa bada k'awaadap'edaa. ²⁷ Wāara iru perā jai-idaaji mǎgí k'ayaapa. Mamĩda Tachi Ak'ōrepa iru chupiria k'awaap'eda, jipa beeji. Ak'ōrepa mǎga ook'āri, mi jida ichiaba chupiria k'awaaji, mi waapiara chupiria nĩbeepiamaapa. ²⁸ ĩrá Epafrodito mǎgá jipa beeji perā, mia parāmaa isapai pēiit'ee, parā waya o-ĩa p'aneedamerā iru unudak'āri. Mǎgá mi jida mak'iaara waa k'ĩsia nĩba-e pait'ee ma k'aurepa. ²⁹ Iru o-ĩa auteebáiti Cristodeerāpa āchi ĩpemaarā auteebaidaipia bik'a. Iru māik'aapa iru jīak'arā pia ak'i p'anáti. ³⁰ Iru perā piuji Cristo mimia oo k'iniapa nama mi ome. K'ayaadachi oomaa bada perā parāpa p'oyaa ooda-e p'anadap'edaa mi k'aripadait'ee. Parā pari iru mǎgá chupiriadaida perā, parāpa iru pia ak'i p'anadaipia bi.

3

Ak'ōre ewari waibia ewate p'ek'au k'achia wēe p'anadait'ee

¹ Mǎpai ĩpemaarā, t'āri o-ĩa p'anapatáati, Tachi Waibia parā ome bapari perā. ĩrá mia parāmaa waya ũraait'ee naaweda ũraadak'a. Sē-ee mǎga ooi, parāpa waya ũridaipia p'anadairā. Nǎgá ũraa bipa mia parā k'aripa k'inia bi apidaamaa k'ūrapinaadamerā. ² Tauk'a p'anapatáati parā t'āide t'ĩu k'inia p'anĩrā ome. Tauchaa bipipataarā imik'ĩraarā k'ap'ide jōmaarā t'āide nipapata, ijāapataarā k'ap'ia t'ĩipi k'inia p'anadairā. Mǎgí jarateepataarā k'achia p'ani, mimia k'achia oomaa p'anadairā. ³ Tachia, jōdee, ne-inaa piara iru p'ani tauchaa iru p'anadai k'āyaara tachi k'ap'ide, Tachi Ak'ōre Jaure bapari perā tachi t'āride. Iru k'ap'ia pari it'aa t'ĩpata Tachi Ak'ōremaa māik'aapa t'āri o-ĩa p'anapata Jesucristodeerā perā. K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa tachi piara ak'i-e pait'ee tauchaa bipiruta pirā tachi k'ap'ide. Mapa jiripata oodait'ee irua oopi bik'a, jiridai k'āyaara ne-inaa eperāarāpa jiripata pia p'anadait'ee iru k'ĩrapite.

⁴ Mǎĩrāk'a mi audua bai, mi k'ap'ide tauchaa iru bairā māik'aapa oopari perā Moisepa p'ādade jara bik'a. Apidaapa k'ĩsia bi pirā ichiata ma ne-inaa unu iru bi, mia audupiara mǎga k'ĩsiai. ⁵ Mi t'op'eda, k'āima ocho parumaa judiorāpa michi k'ap'ide tauchaa bijida. Mi Israel pidaarā p'uurudepema; Benjamín ēreerādeepa uchiada. Mi ak'ōreerāk'a māik'aapa āchi ēreerā naa p'anadap'edaarāk'a mi hebreo pedee pedepari. Tachi Ak'ōrepa Moisemaa Ũraa p'āpida pia k'awa bi māik'aapa judiorāpa ijāapata pia k'awa bi, mi fariseo

pada perã. ⁶ Maapai ne-inaa jõma auk'a ooji ma ũraa p'ädade jara bik'a. Mãga ooji p'ek'au k'achia wëe ba k'inia bada perã Tachi Ak'õre k'irapite. Mãgá audú ijãa bada perã tai judiorãpa ijãapatade, mia Cristode ijãapataarã jiriji miapiit'ee. ⁷ Mamĩda ma jõma jiri bada Tachi Ak'õrepa mi piara ak'imerã, írá mia maarepida p'ua-e bi, Cristo ome bapari perã. ⁸ Ma ne-inaa aupai mia p'ua-e bi. Írá jõmaweda mia ooda t'ãri pia beeit'ee Tachi Ak'õre k'irapite nejarrak'a bi mi-it'ee, ne-inaa piara apida wë-e perã Michi Waibia Jesucristo k'awai k'ãyaara ⁹ mãik'aapa araa bai k'ãyaara iru ome. Mapa waa jiri-e bi p'ek'au k'achia wëe pait'ee Moisepa p'ädade jara bik'a oo bipa. Ma k'ãyaara k'awa bi Cristode ijãa bipapai mi p'ek'au k'achia wëe bapari Tachi Ak'õre k'irapite. Pia jarait'eera, Tachi Ak'õrépata mi p'ek'au k'achia wëe bapipari, mia Cristode ijãapari perã. ¹⁰ Tachi Ak'õrepa mi mãgá bapii, Cristopa p'ek'au k'achia jõmaweda p'oyaada perã, Ak'õre juapa chok'ai p'irabaik'ãri. Maperã Cristo pipiara k'awa k'inia bi. Mia ne-inaa jõmaweda oo k'inia bi irua oopi bik'a, ma k'aurepa mi jiriruta pijida miapidait'ee, maa-e pirã mi piuru pijida iruk'a. ¹¹ Ma jõma oo k'inia bi iruk'a chok'ai bapariit'ee p'irabaip'eda.

Cristode ijãapataarãpa jiridaipia bi iruk'a p'anadait'ee

¹² Wãara, waide mia ne-inaa jõmaweda oo-e Cristopa oopi bik'a. Mamĩda mia jiri bi mãga ooit'ee, ma-it'ee Jesucristopa mi jirit'erada perã. ¹³ Ípemaarã, mia michi bapata k'irãpak'ãri, k'awa bi mi waide mãga ba-e. Mamĩda nãga oomaa bi. Eperã ãpítee ak'i-e bik'a p'ira wãk'ãri ne-inaa jitait'ee, mãga pik'a mia waa k'ĩsia-e mia naaweda oopatade. ¹⁴ Jip'a jiri bi iru k'await'ee iruk'a parumaa, chok'ai p'irabaidak'ãri. Ma-it'ee Tachi Ak'õrepa mi jiriji, it'aa wãmerã Jesucristo k'aurepa.

¹⁵ Tachi jõma Cristo pia k'awa p'anirãpa auk'a k'ĩsiadaipia bi et'ewa jara aupadak'a. Parãpa mãgí k'ĩsia awara k'ĩsia p'ani pirã, Tachi Ak'õrepa k'awapiit'ee parãmaa. ¹⁶ Mamĩda, mia jarada waide pia k'awada-e p'ani mĩda, p'anapatáati Tachi Ak'õrepa naaweda k'awapidak'a parãmaa.

¹⁷ Ípemaarã, ne-inaa jõma oopatáati mia ooparik'a. Pia ak'íti ijãapataarã tai jĩak'a p'anapata mãik'aapa auk'a p'anapatáati. ¹⁸ Mia mãga jara bi parã t'ãide nipapataarã chok'ara mãgá p'anadak'aa perã. At'apai mia jaradoo mãirãpa ne-inaa k'achia oopata. Írá taubade waya auk'a jarait'ee mãirã p'anadak'aa Cristopa k'inia bik'a. Oo amaa k'iniadak'aa ãchia p'ek'au k'achia oopata, Cristo kurusode piuji mĩda ãchi p'ek'au wëpapiit'ee. Mãga p'anapata perã, Cristo k'ĩra unuamaa iru p'anirãk'ata p'ani. ¹⁹ Mãirã atuadait'ee. Æchi k'ap'ia ãchi ak'õre waibia k'a iru p'ani. Mia mãga jara bi oopata perã ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi bik'a. Mãga oopata k'ĩra nejasia wëe. Jip'a k'ĩsia p'anapata na p'ek'au eujãdepema net'aade. ²⁰ Jõdee tachi it'aripema p'uuru pidaarã, it'aripema net'aade k'ĩsia p'anapata perã. Nĩmaa p'ani Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari it'ariipa chemerã. Mãgí Tachi Waibia Jesucristo. ²¹ Ichi chek'ãripi, tachi chupiria nĩbi k'ap'ia ichi it'aripema k'ap'ia jĩak'a papiit'ee; k'ap'ia k'ĩra wãree. Ichi jõmaarã k'ãyaara waibia bairã, mãga ooi. Ma awara ne-inaa jõmaweda ichi jua ek'ari papii.

4

O-ĩa p'anapataadaipia bi

¹ Ípemaarã, mia parã k'inia iru bi. Mapa parã audú unu k'inia bi. Jõmaarãmaa mia o-ĩa jara k'inia bi parãpa wãara Cristode ijãapata. Ípemaarã k'iniarã, mia oomaa bik'a chóoti parãpa Tachi Waibiaide ijãa p'anide.

² Írá mia enenee nĩbi nãgí wëraarã, Evodia Síntique ome, t'ãri auk'a p'anapataadamerã Cristodeerã p'anapataadaipia bik'a. ³ Ichiaba pĩmaa, michi k'õp'ãyo k'iniara, chupiria iidi bi mãgí wëraarã k'aripamerã. Pi mi ome auk'a wãara mimiapari Cristo-it'ee. Mapa mia k'awa bi pia ãra k'aripait'ee. Mik'a ãchia jirijida jaratedait'ee Tachi Ak'õrepa jara

pëida Jesucristode. Ichiaba mǎgá oojida Clemente mǎik'aapa awaraa mimiapataarǎ Cristo-it'ee. Tachi Ak'õrepa mǎgǎirǎ t'ĩ p'ǎ iru bi it'ari, Cristopa chok'ai p'anapidaarǎ t'ĩ p'ǎ jëra bi librode.

⁴ O-ĩa p'anapatáati parǎ Tachi Waibiadeerǎ perǎ. Waya auk'a jarait'ee; o-ĩa p'anapatáati. ⁵ T'ǎri pia p'anapatáati jõmaarǎ ome. Mǎga p'anapataadaipia bi, iru taarǎ-e perǎ cheit'ee.

⁶ Mak'iaara k'ĩsianáati. Ma k'ǎyaara ne-inaa jõma p'asarutade it'aa t'ĩpatáati Tachi Ak'õremaa. Mǎgá it'aa t'ĩ bide gracias jarǎti irumaa mǎik'aapa iiditi irua parǎ k'aripamerǎ.

⁷ Mǎga ooruta pirǎ, Tachi Ak'õrepa parǎ k'ǎiwee p'anapiit'ee. Tachi k'ĩradoopa pia k'awada-e pai mĩda, irua mǎgá ooi Tachi Ak'õre perǎ. Iruata parǎ k'ĩsia mǎik'aapa t'ǎri jĩapari Jesucristo k'ap'ia pari. Mǎgá audú k'ĩsia jõnada-e pait'ee.

Ne-inaa pia aupai k'ĩsiadaipia bi

⁸ Ipemaarǎ, at'ǎri falta bi na ũraa jarait'ee. K'ĩsiapatáati nǎgí ne-inaade: wǎara pedeede; awaraarǎde pedee pia jararutade; ne-inaa Tachi Ak'õrepa tachimaa oopi k'inia bide; ne-inaa p'ek'au k'achia wëe bide; ne-inaa tachia k'inia iru p'anide; ne-inaa pia jõmaade; mǎgee ne-inaade. Pia jarait'eera, k'ĩsiadaipia bi ne-inaa piadepai; ne-inaa jõmaarǎpa pia ak'ipata.

⁹ Parǎpa ma ũraa ijǎajida mǎik'aapa awaraa jarateeda chok'ara ũrijida michi it'aideepa. Mi parǎ t'ǎide nipai naaweda, awaraarǎpa mi bapata parǎmaa nepiripachida. Ma awara pǎchi taupa unujida mia oopata jǎma nipak'ǎri. Mapa oo wǎk'ǎti wǎti mia ooparik'a mǎik'aapa p'anapatáati mi baparik'a. Mǎga ooruta pirǎ, Tachi Ak'õre parǎ ome bait'ee mǎik'aapa parǎ k'ǎiwee p'anapiit'ee.

Filipos p'uurudepema ijǎapataarǎpa primisia tee pëidap'edaa Pablomaa

¹⁰ Tachi Ak'õrepa mi t'ǎri o-ĩapi bi parǎpa waya mi k'aripa p'aneedap'edaa perǎ. Gracias jara bi irumaa parǎpa k'ĩsia p'aneedap'edaa perǎ mi waya k'aripadait'ee. Mia jara k'inia-e parǎpa mi k'ĩra atua iru p'anajida. K'awa bi mi p'oyaa k'aripada-e p'anajida.

¹¹ Ichiaba jara k'inia-e parǎpa mimaa ne-inaa teedaipia bi, mia ne-inaa falta bairǎ. Ne-inaa faltak'ǎri, mia k'ĩsia-e, k'awaa wǎru perǎ t'ǎri o-ĩa bait'ee michia ne-inaa iru bi omepai. Ma awara mǎgá bai ne-inaa jõma mimaa p'asarude. ¹² K'awaa wǎji mǎgá t'ǎri o-ĩa bait'ee chupiria nibide mǎik'aapa net'aara iru bide. Jõma mimaa p'asada k'aurepa mia nǎga k'awaa wǎji. Mi auk'a t'ǎri o-ĩa bapari bi jǎwaa bak'ǎri chik'o paraa perǎ mǎik'aapa jarra ook'ǎri chik'o wë-e perǎ. Mǎgá ichiaba mi auk'a t'ǎri o-ĩa bapari, net'aara bak'ǎri mǎik'aapa net'aa wëe bak'ǎri. ¹³ Mia ne-inaa jõma ooi Cristo k'ap'ia pari, irua mi k'aripapari perǎ. ¹⁴ Mǎgá choo bi mĩda, parǎpa piata oojida mi chupiria k'awaadak'ǎri mi chupiria nibide.

¹⁵ Parǎ Filipodepema ijǎapataarǎpa nǎga pia k'awa p'ani. Mia parǎ k'aripaji parǎ t'ǎide jaratee nipak'ǎri Cristopa ooda eperǎarǎ k'aripait'ee. Mǎgá k'aripap'eda, parǎ eujǎ, Macedoniadeepa uchiak'ǎri, parǎpata jõdee mi k'aripajida. Parǎpapai mǎga oojida, ewaa ijǎa p'aneedap'edaarǎ paji mĩda. Awaraa p'uurudepema ijǎapataarǎpa Tachi Ak'õre ũraa auk'a k'awaajida mia jarateeda k'aurepa. Mamĩda mimaa primisia tee pëida-e paji, parǎpa oodap'edaak'a. ¹⁶ Mi Tesalónica p'uurude bak'ǎri pida, at'apai parǎpa mimaa tee pëijida ne-inaa falta bada. ¹⁷ Mǎga jara-e bi k'inia bairǎ parǎpa mimaa primisia tee pëipataadamerǎ. Jip'a k'inia bi Tachi Ak'õrepa parǎmaa waapiara teemerǎ ne-inaa ichia k'ĩsiade iru bi teeit'ee Cristodeerǎmaa; chi awaraarǎ k'aripadap'edaarǎmaa. ¹⁸ Wǎara, parǎpa primisia tee pëidap'edaa k'aurepa Epafrodito ome, íra mia audú iru bi mia falta bada k'ǎyaara. Ma primisia tee pëidak'ǎri mimaa, Tachi Ak'õremaa tee pik'a p'anajida. Ne-inaa t'ũa baparik'ata bi, eperǎarǎpa paapatap'edaa iru-it'ee. Mǎgí ik'ǎri, o-ĩa baji ǎra ome. Mǎga pik'a parǎpa primisia teedak'ǎri mimaa, iru auk'a o-ĩa bapari parǎ ome. ¹⁹ Parǎpa

mãga oopata perã, mi Ak'õre Waibiapa parãmaa ne-inaa falta p'ani jõmaweda teeit'eepi, ichia ne-inaa k'ĩra wãree iru bidepema. Mãgí ne-inaa teeit'ee Jesucristo k'ap'ia pari.
²⁰ ¡Tachi Ak'õre ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bait'ee! ¡Amén!

Pablopa salude tee pëida

²¹ Mia salude tee pëiru jõma Jesucristo k'ap'ia Tachi Ak'õrede ijãapataarãmaa. Tachi ãpemaarã nama mi ome p'anirãpa parãmaa auk'a salude tee pëiruta. ²² Na p'uurudepema César palaciode mimiapataarãpa apemaarã ijãapataarã ome ichiaba parãmaa salude pëiruta.

²³ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristomaa irua parã pia ak'i bapariimerã. Mãgapai paji.

COLOSENSES

San Pablopa K'art'a P'ãda Colosas P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata na k'art'a ichiaba p'ãji Romade, carcelde bak'ãri. Ai naaweda Pablopa jaratee nipak'ãri Éfeso p'uurude, Colosas p'uurudepema Epafra Cristode ijãa beeji. Mãgãpa Cristo ũraa jarateenaji ichi p'uuru pidaarãmaa. Mãgã ijãapataarã paraaji Colosas p'uurude. Pablopa Colosas p'uurudepema ijãapataarã ũraa k'inia baji, ichi jua ek'ari ijãapataarã Éfeso p'uurudepemaarãpa ma ijãapataarã k'aripapatap'edaa perã.

Naapiara jara bi ichi Timoteo ome o-ia p'ani ma Colosas p'uurudepema ijãapataarã Cristode pia ijãapata perã (cap. 1.1-14). ũraa bi ũrinaadamerã seewa jarateepataarãpa nãga jarateepata: Moisepa p'ãdade jara bik'a oopataadamerã mãik'aapa angeleerãmaa it'aa t'ipataadamerã. Cristodepai ijãadaipia bida a bi, iruta jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã (caps. 1.15–2.19). Jara bi Cristode ijãapataarã awara p'anapataadaipia bi, chiwidi pik'a p'anadairã Cristo k'aurepa (caps. 2.20–4.6). T'ëepai jara bi chi k'õp'ãyoorã mimiapatade mãik'aapa salude tee pëi bi ipemaarã Cristo k'aurepa, Colosas p'uurude mãik'aapa Laodicea p'uurude p'anirãmaa (cap. 4.7-18).

Salude pëida

¹⁻² Mi, Pablopa na k'art'a p'ã pëiru Tachi Ak'õredeerãmaa, Colosas p'uurude p'ani. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. Na k'art'ade tachi ipema Cristo k'aurepa Timoteopa ichiaba salude pëiru parãmaa.

Ipemaarã Cristo k'aurepa, taipa k'awa p'ani parãpa wãara ijãapata Cristode. Mapa it'aa iidipata Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Pablopa it'aa t'ida ijãapataarã pari

³ Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre. Irumaa it'aa t'idak'ãri parã pari, taipa ichita gracias jarapata, ⁴ ũripata perã parãpa wãara Jesucristode ijãapata mãik'aapa jõma Ak'õredeerã k'inia iru p'anapata. ⁵ Parã mãga p'anapata ijãapata perã it'aa wãdait'ee mãik'aapa iru p'anadait'ee ne-inaa jõma Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi teeit'ee ichideerãmaa. Cristopa jirit'eradaarãpa irua wãarata jara pëida naa jarateedak'ãriipa parãmaa, mãga ijãapata. ⁶ Ma jarateedak'a parãmaa at'ãri jarateemaa p'ani to bee chaa. Mapa eperãarã chok'araara ichiaba ijãa p'ani parã ijãa p'anadap'edaak'a naa ijãadak'ãri. Maapai parãpa k'awaajida wãara Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara bapari. ⁷ Tachi ipema k'inia Epafra mãga jarateeki parãmaa. Tai pari irua oopachi Cristopa oopi bik'a parã t'ãide. ⁸ Taimaa nepiriji sãga parãpa mi mãik'aapa awaraa ijãapataarã k'inia iru p'ani, Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a.

⁹ Maperã taipa mãga ũridap'edaadeepa it'aa t'ipata parã pari. Mãga oomaa p'anide iidipata Tachi Ak'õrepa parãmaa k'awaapimerã jõma ichia oo k'inia bi parã k'ap'ia pari. Ichiaba iidi p'ani Ak'õrepa ichi Jaure k'ap'ia pari nejõmaade k'isia k'awaa papimerã. ¹⁰ Taipa mãga iidipata k'inia p'anadairã parã p'anapataadamerã Tachi Waibiadeerãk'a, ne-inaa jõma oomaa p'ani irua k'inia bik'a. Mãga p'anadak'ãri, ne-inaa pia k'ira t'ãdoo oodait'ee mãik'aapa Tachi Ak'õre pipiara k'awaadait'ee. ¹¹ Mamãda mãga ooda-e pai irua k'aripa-e bi pirã. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bapari. Mapa ichiaba iidipata irua parã k'aripamerã. Mãgã t'ãri o-ia choodai, nepirade baairuta pijida. ¹² Maperã gracias jaradaipia bi irumaa. Iruata parã jirit'eraji jõma iru p'anadamerã irua k'isia iru bi teeit'ee ichideerãmaa, it'ari iru ãdaade t'itudak'ãri. ¹³ Ma awara, iruata tachi uchiapiji na p'ek'au

eujãdepema p'ãriu pik'a bideepa m̃aik'aapa biji it'aripema ñdaa pik'a bide, ichi Warra k'inia iru bi jua ek'ari. ¹⁴ Ichi Warra piuda k'aurepata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã m̃aik'aapa tachia p'ek'au k'achia oopata wẽpapiji.

Cristo piuda k'aurepa tachi t'ãri auk'a p'anadai Tachi Ak'õre ome

¹⁵ Eperãarãpa Tachi Ak'õre p'oyaa unudak'aa. Mam̃ida irua unupiji ichi Warra k'ap'iade. Cristo Tachi Ak'õre k'ĩrak'a bi. Jõmaarã k'ãyaara waibiara bi, ne-inaa jõma ooda perã. ¹⁶ Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ooji ne-inaa jõmaweda it'ari ñibi, m̃agí unudak'aa m̃ida. Ooji jõmaweda angeleerã poro waibiara, netuaraarã poro waibiara paara, ma jõmaweda tachi k'ãyaara waibiara bee. Ichiaba ooji ne-inaa jõmaweda na p'ek'au eujãde ñibi tachia unupata. Tachi Ak'õrepa ma jõma ooji Cristo k'ap'ia pari, iru-it'ee ñibamerã. ¹⁷ Cristo ichita bapari. Bapachi ne-inaa jõma ooi naaweda. Iru k'aurepata ne-inaa jõma ñibi. ¹⁸ Iru jõmaarã ijãapataarã poro waibia. Ma ijãapataarã iru k'ap'ia apai bik'a p'ani. Jõdee iru ma k'ap'ia porok'a. Iru k'aurepata ijãapataarã paraa. Jõmaarã ijãapataarã naa iru piup'eda chok'ai p'irabaiji, jõmaarã k'ãyaara waibiara bait'ee. ¹⁹ Cristo m̃aga bi Tachi Ak'õre ba k'inia bada perã ichi k'ap'iade. ²⁰ Ichi Warra k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ne-inaa jõma k'ãiwee bapi k'inia baji ichi jua ek'ari. Eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa Tachi Ak'õrepa waa p'oyaa pia ak'i-e paji ichia ooda; na p'ek'au eujãdepema ne-inaa, it'aripema ne-inaa paara. Mam̃ida kurusode ichi Warra waa bat'ak'ãri, ma piuda k'aurepa ñrá ma ne-inaa jõma waya pia ak'ipari. Ma awara ichi t'ãri auk'a b̃ipari eperãarã ome Cristode ijãadak'ãri.

²¹ ¡K'ĩsati ñagide! Parã ijãadai naaweda, t'imí pik'a p'anapachida Tachi Ak'õre ik'aawaapa. Tachi Ak'õre k'ĩra unuamaa iru p'anapachida. T'ãri k'achia p'anapachida parãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ²² Mam̃ida ñrá Cristo chupiria piuda k'aurepa parã pari, t'ãri auk'a p'anapata Tachi Ak'õre ome. Irua parã m̃agá t'ãri auk'a biji Ak'õre ome p'ek'au k'achia wẽe, maarepida imiateeda wẽe p'anadamerã Ak'õre k'ĩrapite, iru waya chek'ãri. ²³ Wãara m̃aga p'anadait'ee, ijãa wãruta pirã Tachi Ak'õrepa wãarata jara p̃eida eperãarãmaa. Ma jara p̃eida naa ijãadak'ãri, k'awaajida parã piudak'ãri, wãara it'aa wãdait'ee. M̃aga ijãapatãati. Chok'araarãpa ñrimaa p'ani ma ñraa Tachi Ak'õrepa jara p̃eida. Ma ñraata mi, Pablopa jarateepari, Cristopa mi p̃eidak'ãriipa jarateemerã.

Pablo mimiada Cristode ijãapataarã k'aripait'ee

²⁴ ñrá mi chupiria ñibi m̃ida, o-ña bi k'awa bairã mi ñaga bi parã k'aripa k'iniapa. K'awa bi mi, awaraa ijãapataarã ome waapiara chupiria jõnadait'ee Cristo k'aurepa, iru k'ap'ia, chi irude ijãapataarã, k'aripa p'ani misa. ²⁵ Tachi Ak'õrepa mi na mimiade biji, parã Cristode ijãapataarã k'aripamerã. Mapa jarateepari jõma Tachi Ak'õrepa wãarata jara p̃eida Cristode. ²⁶ Tachi Ak'õrepa ma jara p̃eida k'awapi-e paji naawedapemaarãmaa. Mam̃ida irua k'inia bairã, ñrapema ijãapataarãmaa k'awapiji. ²⁷ K'awapi k'inia baji ichia ne-inaa pi-ia k'ĩsia iru bada parã judio-eerã-it'ee. K'ĩsia iru baji Cristo parã t'ãride bapiit'ee. Iru wãara jãma bapari perã, parãpa k'awa p'ani na ewari iru k'ĩra wãree wãara unudait'ee.

²⁸ Maperã irua oodata m̃aik'aapa jaradata jarateepata jõmaarãmaa. Ñraapata eperãarã k'ĩra t'ãdoo, ñchia p'ek'au k'achia oopata oo amaadamerã. Ma awara iididap'eda Tachi Ak'õrepa taimaa k'ĩsia k'awaapimerã, jarateepata Cristode ijãadamerã m̃aik'aapa oodamerã irua oopi bik'a. Taipa m̃aga oopata ñchi ijãadak'ãri, araa p'anadamerã Cristo ome m̃aik'aapa p'ek'au k'achia wẽe p'anadamerã. M̃agá Tachi Ak'õre k'ĩrapite panadait'ee tai ome iru ewari waibia ewate. ²⁹ Ma-it'eeta mi mak'iaara s̃e-ee mimiapari. J̃ripari jõmaarãpa ijãadamerã Tachi Ak'õrepa wãarata jara p̃eida Cristode. M̃aga ooi Cristo, chi jõmaarã k'ãyaara waibiara b̃ipa, mi k'aripapari perã.

2

¹ Ma awara mia nāga k'awapi k'inia bi parāmaa. Mia ichiaba jiripari parā pipiara ijāadamerā Cristode. Mia māgá parā k'aripa k'inia bi. Ichiaba māgá k'aripa k'inia bi Laodicea p'uurudepema ijāapataarā māik'aapa jōma ijāapataarā, mi k'īra waide k'awada-e p'anirā paara. ² K'inia bi parā jōmaweda t'āri o-īa Cristode ijāadamerā māik'aapa t'āri a-ba, chik'inia p'anapataadamerā. Māga p'anadak'āri, wāara k'awaa wādait'ee jōmaweda Tachi Ak'ōrepa eperāarāmaa k'awapi k'inia bi Cristode. Naawedapemaarāmaa māga k'awapi-e paji. Mamīda irapemaarāmaa Cristo k'awapiji. ³ Iru k'āyaara ne-inaa pipiara wē-e k'awadait'ee, iruta jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari perā. Mapa irua aupaita k'īsia k'awaapii parāmaa. ⁴ Mia māga jara bi parāpa k'ūrapinaadamerā apidaamaa, ne-inaa awara iwarraa jaratee p'ani mīda. ⁵ Mi parā ome bi-e mīda, mi k'īsia parā ome bi. O-īa bi k'awa bairā parā k'īra jip'a p'anapata māik'aapa wāara Cristode ijāapata.

Cristodeerāk'a p'anapatáati

⁶ Ijāadak'āriipa parāpa wāara ijāapata perā Jesucristo Tachi Waibia, t'āri a-ba p'anapatáati iru ome. ⁷ Parāmaa jarateedap'edaak'a naa ijāadak'āri, waapiara ijāapatáati Cristode māik'aapa k'awaa wāk'āti wāti oodait'ee irua k'inia bik'a. Ma jarateedap'edaa k'īra atuanáati. Ma k'āyaara ichita gracias jarapatáati Tachi Ak'ōremaa, irua māgá Cristo k'awapida perā parāmaa.

⁸ K'īrak'aupai ijāadai seewa jarateepataarāpa jara p'ani. Āchia jarateeda-e Cristopa ooda māik'aapa jarada. Ma k'āyaara āchi k'īsiadeepa seewa jarateepata, chonaarāweda k'īsia k'awaa beerāda apatap'edaarāpa jarateedap'edaak'a. Māirāpa jarateepachida eperāarā ne-inaa oo p'anipa Tachi Ak'ōre k'awadai.

⁹ Mamīda māga-e. Cristo k'ap'iadeta Tachi Ak'ōre bapari. ¹⁰ Mapa nāgaweda parāpa Tachi Ak'ōre k'awa p'ani, araa p'anapata perā Cristo ome. Iruta jōmaarā k'āyaara waibia bi! Na p'ek'au eujādepema poro waibiarā, it'aripema poro waibiarā, netuaraarā poro waibiarā paara iru jua ek'ari p'ani. ¹¹ Parā māgá araa p'anapata perā Cristo ome, jaradai irua tauchaa pik'a biji parā t'āride. Mia jara k'inia-e tauchaa biji parā k'ap'ia eperāarāpa oopatak'a. Ma k'āyaara pipiara ooji parā ome. Uchiapiji parā p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa, t'āriipa oodamerā irua k'inia bik'a. ¹² Ma awara parā araa p'anapata perā Cristo ome, jaradai Cristo k'ap'ia piuda iadak'āri, parā auk'a ia pik'ajida. Ichiaba iru chok'ai p'irabaik'āri, parā auk'a p'irabai pik'ajida, ijāapata perā Tachi Ak'ōre, chi jōmaarā k'āyaara waibia bipa, Cristo p'irabaipiji. Ak'ipijida Cristo ome araa p'anapata poro choopidak'āri. ¹³ Ma awara parā araa p'anapata perā Cristo ome, jaradai Tachi Ak'ōrepa Cristo chok'ai bapik'āri, parā auk'a chok'ai p'anapiji. Cristode ijāadai naaweda, Tachi Ak'ōre-it'ee parā piu pik'a p'anajida parāpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Ichiaba piu pik'a p'anajida, Tachi Ak'ōre Ūraa k'awada-e p'anadap'edaa perā. ¡Mamīda irá māga p'ani-e! Tachi Ak'ōrepa tachi ijāapataarā chok'ai p'anapik'āri Cristo ome, tachia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpapiji. ¹⁴ Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa tachi tewe paraa pik'a p'anapachida Tachi Ak'ōre ome. Ooda-e p'anapachida irua jaradak'a iru ūraa p'ādade. Mapa atuadait'ee paji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tachi chok'ai p'anapik'āri Cristo ome, ma tewe paraa pik'a bada jōpiji. Māga ooji Cristo kurusode piuk'āri tachi pari. ¹⁵ Ma awara ma tewek'a bi kurusode jōpik'āri Cristo ome, Tachi Ak'ōrepa ichiaba netuaraarā poro waibiarā jōmaweda p'oyaaji māik'aapa jōmaarā taide āchi Cristo jua ek'ari biji.

K'īrak'aupai ūridai seewa jarateepataarāpa jara p'ani

¹⁶ Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooda perā tachi k'aripait'ee, k'īsianáati awaraarāpa parā āpite pedee k'achia jararuta pirā ne-inaa k'opata k'aurepa maa-e pirā topata k'aurepa. Ichiaba k'īsianáati māga ooruta pirā, parāpa iada-e p'anadairā ewari, atane māik'aapa año, ārapa ma iipata ewate māik'aapa fiesta ewate iapatak'a. ¹⁷ Māgee fiesta ewate, iipata

ewate, awaraa chonaarãwedapema ũraa ome Cristopa ooit'ee bada tauchaa pik'a baji. Mamĩda ĩrã Cristo bapari tachi ome. ¹⁸ Mapa k'ĩsianáati awaraarãpa jara p'ani mĩda parã atuadait'ee it'aa t'ĩdak'aa perã angeleerãmaa ãchia oopatak'a. ¿Áchia jara p'ani-ek'ã tachia jĩp'a it'aa t'ĩdaik'araa bi Tachi Ak'õremaa, mãga ooruta pirã audua p'anida a p'anadairã? Angeleerãmaata it'aa t'ĩdaipia bida a p'ani, mãirãpa pedeedamerã Tachi Ak'õremaa tachi pari. Ichiaba nepiri p'ani ãchia unupatada a p'ani; ne-inaa k'ãimok'araa pik'a bide. Mamĩda ijãanáati ãchi audua pedee, ãchi k'ĩsiadeepapai mãga jara p'anadairã. ¹⁹ Mãgee ne-inaade audú k'ĩsiapata perã, k'ĩsiadak'aa Cristopa ãchima oopi k'inia bide. Iruta tachi ijãapataarã poro waibia. Jõdee tachi iru k'ap'ia apai pik'a. Maperã oo k'awaa wãpataadaipia bi Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a.

²⁰ Parã Cristo ome araa p'anapata perã, iru piuk'ãri, parã jida piu pik'ajida. Mãgã uchi-ajida eperãarãpa ne-inaa k'ĩra t'ãdoo oopipata jua ek'ariipa. Mãga bita, parãpa ¿sãap'eda at'ãri ma ne-inaa oo k'inia p'anima? ²¹ Eperãarãpa jarapata “Jãgĩ t'õbaináati; jãgĩ k'onáati; jãgĩ jitanáati.” ²² Jõma “jãgĩ” jarada taarã-ee iru bap'eda jõdait'ee, na p'ek'au eujãdepema perã. Ichiaba jõma ma jarada tachia oonaadamerã jõit'ee, jĩp'a eperãarãpa jarateepata perã. ²³ Ũk'uruurãpa jaratee p'ani jĩp'a it'aa t'ĩdaik'araa bi Tachi Ak'õremaa, tachi audú k'achia p'anadairã. Ichiaba jaratee p'ani tachi k'ap'ia pia ak'idaik'araa bi, mak'iaara pia-e bairã. Wãara eperãarã ũk'uruurãpa mãgee ne-inaa jaratee p'ani pia ak'ipata, pia pik'a ũripata perã. Mamĩda tachia jõma ooruta pijida mãirãpa jaratee p'anik'a, at'ãri uchiada-e pai tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia jua ek'ariipa. Cristopapai tachi mãgideepa uchiapii.

3

Cristode ijãapataarãpa it'aripema ne-inaade k'ĩsiadaipia bi

¹ Mia naaweda jaradak'a parã p'irabai pik'ajida Cristo ome, iru chok'ai p'irabaik'ãri. Mãgã eperã chiwidi pik'a p'aneejida; p'ek'au k'achia oo amaa p'anapataarãk'a. Mapa jiripataáati it'aripema ne-inaa, Cristo mama bapari perã. Tachi Ak'õrepa Cristo ichi juaraare biji, tachi jõmaweda ak'i bamerã. ² Maperã it'aripema ne-inaade k'ĩsia p'anapataáati, na p'ek'au eujãdepema net'aadepai k'ĩsiadai k'ãyaara. ³ Cristo piuk'ãri, parã jida piu pik'ajida. Ma awara Tachi Ak'õrepa Cristo waya chok'ai bapik'ãri, parã auk'a chok'ai p'anapiji, ichita p'anapataadamerã iru ome. ⁴ Maperã Cristo, chi ichita chok'ai p'anapipari waya chek'ãri, parã auk'a chedait'ee iru ome iru k'ĩra wãree unupide jõmaarãmaa.

Ne-inaa k'achia oopatap'edaa Cristode ijãadai naaweda oo amaadaipia bi

⁵ Parã mãgã ichita chok'ai p'anadairã Cristo chok'ai bik'a, oo amáati ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo parãpa oopatap'edaa irude ijãadai naaweda. P'ek'au oonáati awaraarã ome. Awaraarã jirináati ãra ome k'achia oodait'ee. K'ĩsianáati ne-inaa pãchia k'achia oo k'iniata oodait'ee. Pãchia net'aa iru p'ani omepai k'ãiwee p'anapataáati, waapiara ata k'inia p'anada-ee. Chi net'aa k'iniayaa bipa net'aa k'iniara iru bi Tachi Ak'õre k'inia iru bai k'ãyaara. ⁶ Eperãarãpa mãgee ne-inaa k'achia oodak'ãri, Tachi Ak'õre k'ĩraupipata. Mapa ewari cherude irua mãgee ne-inaa k'achia oopataarã miapiit'ee. ⁷ Naaweda parãpa pida mãgee ne-inaa k'achia oopachida, oo k'iniadak'aa pada perã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. ⁸ Mamĩda ĩrã mãga p'anadaik'araa bi. Mapa nãgee jõmaweda oo amáati. K'ĩrau mãik'aapa t'ãri k'achia p'ananaáati. K'ĩsianáati chĩara k'achia oodait'ee. Pedee k'achia pedeenáati awaraarã ãpíte mãik'aapa ik'achia pedeenáati. ⁹ Sewa jaranáati awaraa ijãapataarãmaa, parãpa mãgee ne-inaa k'achia oodaamaa p'anadap'edaa perã Cristode ijãadak'ãri. Irude ijãadak'ãri, oo amaajida ne-inaa jõmaweda pãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi bik'a. ¹⁰ Ma k'ãyaara p'ana k'inia p'aneejida eperãarã chiwidi p'anik'a, Tachi Ak'õre, tachi oodapa parã ichi k'ĩrak'a papimerã. Mãga p'anadai iru wãara k'awa

wădak'āri. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa māga oopari jōmaarā Cristode ijāapataarā-it'ee: judiorā-it'ee, judio-eerā-it'ee auk'a; chi k'ap'iaide tauchaa iru beerā-it'ee, chi tauchaa wēe beerā-it'ee; k'īra tewaraarā-it'ee māik'aapa sīpanaarā-it'ee, esclavoorā-it'ee, esclavo-eerā-it'ee paara. Ak'ōrepa māga oopari ma jōmaarā-it'ee, Cristo bapari perā jōmaweda irude ijāapataarā ome. Iruata ma jōmaweda k'aripapari, jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā.

¹² Tachi Ak'ōrepa parā mǎgá jirit'eraji ichideerā papiit'ee. Parā k'inia iru bapari perā, parā awara biji nāga p'anapataadamerā awaraarā ome: chupiria k'awaa; t'āri pia; audua-ee; k'īrau-ee; t'āripa choo, nepirade baairuta pijida. ¹³ Mapa choopataati awaraarāpa nepira jiri p'ani pijida parā ome. Parādepemapa awaraa imiateeru pirā, ma imiateeda perdonāati, Tachi Waibiapa perdonaaparik'a parāpa k'achia oopata. ¹⁴ Ma awara chik'inia p'anapataati. Māga p'anapataadak'āri, wāara oodai ma jōma et'ewa jarada Tachi Ak'ōredeerāpa oopataadamerā. ¹⁵ Oopiti Cristomaa irua oopi k'inia bik'a pāchi t'āride. Irua parā t'āri o-īapi k'inia bi, k'āiwee para bamerā. Ma-it'eeta Tachi Ak'ōrepa parā jiriji, k'ap'ia apai pik'a, k'āiwee p'anapataadamerā. Mapa gracias jarapatāati Tachi Ak'ōremaa.

¹⁶ T'āripa jiripataati Cristopa jarateeda waapiara k'awaadait'ee māik'aapa p'anapataati ma jarateedade jara bik'a. Iiditi Tachi Ak'ōrepa parā k'isia k'awaapimerā māik'aapa jaratēeti ma jarateeda awaraarā pāchi t'āidepemaarāmaa. Ichiaba ūrāati oodamerā Cristopa oopi k'inia bik'a. Ma jōma oodai cheepurudak'āri k'aride salmos Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema, Ak'ōre k'ari māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaurepa k'aripiru. Māgi k'aridak'āri, t'āripa k'aridaipia bi Tachi Ak'ōremaa, iru jōmaarā k'āyaara t'āri piara bapari perā. ¹⁷ Wāara jōmaweda parāpa oopata oodaipia bi Tachi Waibia Jesupa oopi bik'a. Ichiaba jōmaweda parāpa jarapata jaradaipia bi irua jarapi bik'a. Māga oodak'āri, iru k'ap'ia pari gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa.

*Sāga p'anapataadaipia bi awaraa ijāapataarā ome
(Ef 5.22-33; 1 P 3.1-7)*

¹⁸ Wēraarā, imik'īra paraa beerā, chok'ek'ee p'anapataati pāchi k'ima ome, Tachi Waibiapa k'inia bairā wēraarā irude ijāa p'ani māga p'anapataadamerā. ¹⁹ Jōdee imik'īraarā wēra paraa beerā, pāchi wēra k'inia iru p'anapataati. K'īrau p'ananāati āra ome. Ma k'āyaara t'āri pia p'anapataati.

²⁰ Warrarā, ichita oopataati pāchi ak'ōreerāpa jara p'anik'a, Tachi Ak'ōrepa k'inia bairā māga oodamerā. ²¹ Ak'ōreerā, pāchi warrarā k'īraupināati, k'īra pia-ee p'ananaadamerā.

²² Esclavoorā, ichita oopataati pāchi chipariirāpa jara p'anik'a. Oonāati esclavoorā ūk'uruurāpa oopatak'a. Māirā k'īra jīp'a mimiapata āchi chipariirāpa ak'i p'ani misa aupai, āchi mimiayaa beeda adamerā. Mamīda parāpa māga oodaik'araa bi. Ma k'āyaara auk'a k'īra jīp'a mimiapataadaipia bi, pāchi chipariirāpa ak'ida-e p'ani pijida. Māgá ak'ipidai Tachi Waibia wāara waawepata. ²³ Mimiapataadai k'āyaara eperāarā-it'ee aupai, t'āripa ne-inaa jōma oopataati Tachi Waibia Cristo-it'ee, iru parā chipari waibiara bairā. ²⁴ K'awa p'ani parāpa mimiapata pari iruata parāmaa atapiit'ee jōma Tachi Ak'ōrepa k'isia iru bi teeit'ee ichideerāmaa. ²⁵ Mamīda māga oo-e pait'ee chi ne-inaa k'achia oopari ome. Ma ne-inaa k'achia oopata pari Tachi Ak'ōrepa ichiaba māgimaa ne-inaa k'achia ooit'ee. Ichia māga k'isia iru bi ooit'ee jōma k'achia oopataarā ome; esclavoorā ome, esclavo-eerā ome auk'a, eperāarā jōmaweda auk'a p'anadairā iru k'īrapite.

4

¹ Esclavoorā chipariirā, pāchi esclavoorā pia ak'i p'anapataati, Cristopa k'inia bik'a. K'irāpāti it'ariipa pāchi chiparipa parā ak'imaa bi.

² Irā parā jōmaarāmaa mia ūraait'ee: Ichita it'aa t'īpatāati. K'īrak'aupai k'īra atuadai it'aa t'īdait'ee. Parā it'aa t'ī p'anide ichita gracias jarapatāati Tachi Ak'ōremaa. ³ Māgá

it'aa t'ĩdak'ãri, ichiaba it'aa t'ĩti tai pari. Iidipatãati Tachi Ak'õrepa taimaa waapiara jarateepimerã irua eperãarãmaa naaweda k'awapi-e pada: Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee, irude ijãadak'ãri atuanaadamerã. Mãgí jaratee bi k'aurepata mi nama carcelde bi. ⁴It'aa iidipatãati mia mãgí pi-ia jarateemerã Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a, mãgá jarateepia bairã.

⁵ K'ĩsia k'awaa p'anapatãati ijãadak'aa beerã ome. Unuruta chaa ne-inaa jõma óoti ãchimaa Cristode ijãapidait'ee. ⁶ Ichita t'ãri pia pedeeapatãati, ãchia o-ã ùri k'inia p'anadamerã parãpa jara p'ani. Mãga ooruta pirã, parãpa k'awaa wãdai pia p'anaudait'ee ãchia ne-inaa iidiruta chaa.

Salude tee pëida na k'art'a p'ã aupa wãk'ãri

⁷ Mia na k'art'a pëiru tachi ìpema Cristo k'aurepa Tíquico ome. Mia iru k'inia iru bi, k'õp'ãyo pia perã. Irua mi ichita k'aripapari, Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo k'inia bairã. Parãmaa nepirínait'ee mia k'ĩsia bi mãik'aapa oomaa bi, ma jõma k'awaadamerã. ⁸ Ma-it'ee mia iru pëiru; pia k'awaadamerã tai p'anapata mãik'aapa t'ãri o-ã p'aneedamerã irua jararu ùridak'ãri. ⁹ Tíquico ome parã p'uurudepema Onésimo auk'a wãru. Taipa iru auk'a k'inia iru p'ani ìpema pia perã mãik'aapa oo k'inia bairã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Mapa ãra wãruta parã ak'ide mãik'aapa nãpema ijãapataarãpa oopata nepiride.

¹⁰ Tachi k'õp'ãyo Aristarco ichiaba nama carcelde bi mi ome Jesucristo k'aurepa. Irua salude pëiru ichiaba. Bernabé primo Marcopa ichiaba salude pëiru. Mia naaweda jara pëidak'a, Marcos wãru pirã parãmaa, pia auteebáiti. ¹¹ Ichiaba salude pëiru Jesupa; mãgí ichiaba t'ijarapata Justo. Ma judiorã õpeerãpapai mi k'aripamaa p'ani na mimia ome. Àrapa ichiaba k'inia p'ani eperãarãpa Tachi Waibia Cristode ijãadamerã, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Àrapa mi mãgá k'aripa p'anadairã, mi t'ãri o-ã bapari.

¹² Parã p'uurudepema Epafrapa ichiaba salude pëiru. Irua pia oopari Jesucristopa oopi bik'a. T'ãriipa it'aa t'ĩpari parã pari, Tachi Ak'õrepa k'aripamerã. K'inia bi parãpa wãara ijãadamerã jõma Tachi Ak'õrepa jara pëida parãmaa mãik'aapa t'ãriipa oo k'inia p'anadamerã irua oopi bik'a, ma awara choodamerã mãgá ijãa p'anide, pariatua awaraa ne-inaa ijãada-ee. ¹³ Michi taupa unudoo sãga Epafrapa jiripari k'aripait'ee parã jõmaweda; chi ijãapataarã Colosas p'uurudepemaarã, Laodicea p'uurudepemaarã mãik'aapa Hierápolis p'uurudepemaarã. ¹⁴ Ichiaba Doctor Lucapa salude pëiru. Taipa iru k'inia iru p'ani, ichiaba k'õp'ãyo pia perã. Tachi k'õp'ãyo Demapa ichiaba salude pëiru.

¹⁵ Mia parãmaa chupirria iidi bi, mi pari saludaadamerã tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa, Laodicea p'uurude p'ani. Ichiaba salude pëiru Ninfamaa mãik'aapa jõma Cristode ijãapataarãmaa iru tede it'aa t'ĩ chepata. ¹⁶ Parãpa na k'art'a leedap'eda, Laodiceadepema ijãapataarãmaa pëiti auk'a leedamerã. Jõdee parãpa atadak'ãri chi apema k'art'a ãramaa p'ã pëida, mãgí leedaipia bi. ¹⁷ Arquipomaa nãga jarãti: “K'ĩra jĩp'a aupãji mimia Tachi Ak'õrepa awara bida pi-it'ee, Cristo ome araa bapari perã.”

¹⁸ Mi, Pablopa nãgí p'ãru michi juadoopa. It'aa t'ĩdak'ãri, k'irãpãti iididait'ee mi pari nama carcelde nãbairã. Mia pida it'aa t'ĩpariit'ee parã pari, Tachi Ak'õrepa parã pia ak'ĩ bapariimerã.

Mãgapai paji.

1 TESALONICENSES

San Pablopa K'art'a Naapiara P'áda Tesalónica P'uurudepema Ijãapataarãmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. K'ĩsiapata iru Corinto p'uurude baji na k'art'a p'ãk'ãri. Tesalónica p'uurudepema ijãapataarãmaa p'ãji. Tesalónica p'uuru waibiara baji Macedonia eujãde. Pablopa naapiara Jesucristo ũraa jarateji ma p'uurude. Mamĩda mama taarã ba-e paji, iru k'ĩra unuamaa iru p'anapataarãpa peet'aadait'ee jiridap'edaa perã. Ma t'ẽpai Timoteopa ma Tesalonicadepema ijãapataarãde pedee pia jara chek'ãri, Pablo o-ĩa beeji.

Naapiara jara bi ichi o-ĩa bi k'awa bairã ãra pia nipapata Ak'õre ode. Jara bi ichia it'aa t'ĩpata ãra pari mãik'aapa ne-inaa ichia k'irãpa bi ãra t'ãide nipak'ãri (caps. 1.1–2.16). Jara bi ichi wã k'inia bi ãra ak'ide mãik'aapa Timoteopa ichimaa nepiri cheda, ãra t'ãideepa chek'ãri (caps. 2.17–3.13). ũraa bi audupiara ijãapataadamerã mãik'aapa oopataadamerã Cristopa oopi bik'a. Ichiaba jara bi sãga pait'ee Cristo waya chek'ãri mãik'aapa ijãa jai-idaadap'edaarã chok'ai p'irabaidak'ãri (caps. 4.1–5.11). T'ẽpai jara bi ũraa awara-awaraa mãik'aapa iidi bi it'aa t'ĩpataadamerã iru pari (cap. 5.12-28).

Salude pẽida

¹ Mi, Pablo Silvano ome mãik'aapa Timoteopa paara na k'art'a p'ã pẽiruta parã Cristode ijãapataarãmaa, Tesalónica p'uurude p'ani. Taipa k'awa p'ani parã Tachi Ak'õredeerã mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristodeerã, wãara ijãapata perã. Mapa it'aa iidi p'ani ãrapa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Tesalónica p'uurudepema ijãapataarãpa ne-inaa pia oopata

² Tai it'aa t'ĩdak'ãri Tachi Ak'õremaa, ichita gracias jarapata parã jõmaarã pari. ³ Mãgã irumaa gracias jara p'anide, k'irãpa p'ani parãpa ne-inaa pia oopata Ak'õrepa oopi bik'a, Cristode wãara ijãapata perã. Parã audú mimiapata awaraarã k'aripadait'ee, Cristo k'aurepa ãra k'inia iru p'anapata perã. Mãga oo p'anide choopata, ijãapata perã Tachi Waibia Jesucristo unudait'ee, ichideerã ata chek'ãri. ⁴ Ipemaarã Cristo k'aurepa, taipa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa parã k'inia iru bapari. Mapa ichia parã jirit'eraji ichideerã papiit'ee. ⁵ Taipa parãmaa jaratee nipadak'ãri Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pẽida Cristode, pedeepapai wa tai k'ĩradoopapai jarateeda-e paji. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õre Jaurepata taimaa mãgã jarateepiji. Ichia tachi t'ãride k'awapiji taipa wãarata jarateepata. Parãpa k'awa p'ani tai nipapatap'edaa parã t'ãide, Cristode ijãadamerã.

⁶ Taipa jarateedap'edaa ijãadak'ãriipa parã p'ana k'inia p'anejida tai p'anapatak'a mãik'aapa Tachi Waibia Jesús baparik'a. Ma k'aurepa awaraarãpa parã miapijida mĩda, Tachi Ak'õre Jaurepa parã t'ãri o-ĩapiji. ⁷ Ma awara, parã mãgã p'anapata perã, ijãapataarã Macedonia eujãdepema mãik'aapa Acaya eujãdepema auk'a p'ana k'inia p'ani parãk'a. ⁸ Achia awaraarãmaa ichiaba jara p'ani parã p'anapata, Tachi Ak'õrede ijãadak'ãriipa. Mãgã taipa maarepida jarada-eeta, awaraa eujãdepemaarãpa k'awa p'ani Cristopa oomaa bi parã t'ãide. ⁹ Mãirãpa nepiripata parãpa tai pia auteebaidap'edaa, jaratee nipadak'ãri parã t'ãide. Ichiaba nepiripata parã ne-inaa juapa oodade ijãa amaadap'edaa, ijãa p'anedait'ee Tachi Ak'õre chok'ai bide, taipa jarateeda ũridap'eda. Mãgã Ak'õre wãarade ijãadak'ãriipa, oo k'inia p'aneepachida irua oopi bik'a. ¹⁰ Ma awara parã mãgã ijãadak'ãriipa, ni p'ani unudait'ee Tachi Ak'õre Warra, ichi chek'ãri it'ariipa ichideerã atade. Tachi Ak'õrepa ichi Warra Jesús chok'ai p'irabaipiji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atamerã. Mapa Ak'õre ewari waibia ewate pak'ãri, Tachi Ak'õre waa k'ĩrau-e pait'ee tachi ome, tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

2

Pablo Tesalónica p'uurude mimiada

¹ Ipemaarã, parãpata k'awa p'ani tai wãdak'ãri parã ak'ide, pia uchijai taipa oo k'inia p'anadap'edaa parã t'ãide. ² Ichiaba k'awa p'ani ma wãdade parã ak'ide, Filipos p'uurude jaratee nipadak'ãri, jã p'uurudepemaarãpa taimaa ik'achia jara wãjida mãik'aapa miapijida. Filipode mãga paji mĩda, Tachi Ak'õrepa tai k'aripaji ichia jara pëida waawee-ee jaranadamerã parãmaa. Taipa mãga oojida eperãarã ùk'uruurãpa jarateepiamaa jõnajida mĩda. ³ Mama p'anide parã t'ãide, wãarata jarateejida. Parã ùraadak'ãri, iwarraa pedee jarada-e paji parã k'achiade baaipidait'ee. Ma awara seewa jarada-e paji parã k'ùradait'ee. ⁴ Ma k'ãyaara jĩp'a jarateejida Tachi Ak'õrepa taimaa jarateepidak'a. Tachi Ak'õrãpata tai jirit'eraji jarateenadamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee. Maperãpi mãga jaratee nipapata. Jarateeda-e eperãarãpa tai t'o p'anadamerã. Jĩp'a jarateepata Tachi Ak'õrepa tai pia ak'ipariimerã. Iruata k'awa bi tai t'ãride k'ĩsia iru p'ani. ⁵ Parãpa k'awa p'ani taipa imeraa pedee jaradak'aa paji, parãpa tai k'inia iru p'anadamerã awaraarã k'ãyaara. Ichiaba imeraa pedee jarateedak'aa paji, parã k'ùradait'ee, taimaa p'arat'a teedamerã. ¶Tachi Ak'õrepa k'awa bi mia wãarata jara bi! ⁶ Ichiaba audú k'awaa beerãk'a jarateedak'aa paji parãpa wa awaraarãpa k'ĩsiadamerã taipa pipiara jaratee p'ani awaraarã k'ãyaara. ⁷ Jesucristopa tai wãara pëida perã jarateede, parãmaa mãga k'ĩsiapik'ajida mãik'aapa tai k'aripapik'ajida. Mamĩda mãga ooda-e paji. T'ãri pia p'anapachida parã t'ãide. Ara nawepa ichi warrarã pia ak'iparik'a, mãga pik'a taipa parã ak'ipachida. ⁸ Taipa parã k'inia iru p'anapata perã, Ak'õrepa jara pëida parãmaa jarateenajida, ma k'aurepa piuk'ajida mĩda. ⁹ Parãpa k'irãpa p'ani tai mimiapatap'edaa mama p'anadak'ãri. Ewari chaa parãmaa Tachi Ak'õrepa jara pëida jarateepachida. Së jõnide pida, p'ãrik'ua pida tai mimia oopachida nek'odait'ee. Mãga p'anapachida parã p'arat'a jita k'iniada-e p'anadap'edaa perã tai chik'o k'odait'ee.

¹⁰ Parãpa k'awa p'ani mãik'aapa Tachi Ak'õrepa pida k'awa bi parã ijãapataarã t'ãide nipadak'ãri, ne-inaa k'achia ooda-ee nipapachida. Ne-inaa oopachida Tachi Ak'õrepa oopidak'a. Maperã apidaapa jarada-e pai taipa ne-inaa k'achia oojida. ¹¹ Ara ak'õrepa ichi warra pia ùraaparik'a, mãga pik'a taipa parã ùraapachida. ¹² Mãgã ùraa p'anide parã k'aripapachida ne-inaa jõma oo k'inia p'anadamerã Ak'õrepa k'inia bik'a. Tachi Ak'õrãpata parã jiriji ichideerã papiit'ee mãik'aapa ichi trua k'ĩra wãreedee wãpiit'ee ewari cherude.

¹³ Maperã taipa ichita gracias jarapata Tachi Ak'õremaa. Taipa parãmaa jarateedak'ãri Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee, ma pedee ùri k'inia p'anajida mãik'aapa Cristode ijãajida. Ijãada-e paji tai pia pedee p'anadap'edaa perã. Jĩp'a ijãajida ma pedee Tachi Ak'õrepa jara pëida perã. Maperãpi Tachi Ak'õrepa parã ijãapataarã k'aripamaa bi oodamerã ichia oopi bik'a. ¹⁴ Mãga oopata perã, parã auk'arãpa parã jiripachida miapidait'ee, judiorãpa Judea eujãdepema Jesucristode ijãapataarã auk'a jiri p'anadap'edaak'a. ¹⁵ Mãgee judiorãpa Tachi Waibia Jesús peepijida, ãchi auk'arãpa chonaarãweda Tachi Ak'õre pedee jarapataarã peepidap'edaak'a. Jesús peepidap'eda, t'ãri k'achiapa tai jida jiripachida miapidait'ee mãik'aapa t'imí jërek'oodait'ee ãchi eujãdeepa. Tachi Ak'õrepa mãgee eperãarã pia ak'i-e. Mãgeerãpa eperãarã jõmaweda k'ĩra unuamaa iru p'ani. ¹⁶ Mia mãga jara bi ãchia taimaa jarateepidaamaa p'anadairã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee; judio-eerã t'ãide paara. K'iniada-e apida o k'achiadeepa uchiadamerã Cristo k'aurepa. Mãga oo p'ani k'aurepa, Tachi Ak'õre audupiara k'ĩraupiruta, iru naaweda k'ĩraupidap'edaa k'ãyaara, ãchia ne-inaa k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Maperãpi irua ãchi k'achia ooit'ee.

Pablo waya wã k'inia bada Tesalonicadepema ijãapataarãmaa

¹⁷ Ipemaarã, taarã-e bi mĩda tai unudap'edaa, parã ichita iru p'anapata tai k'ĩsiade mãik'aapa waya wã k'inia p'anajida parã ak'ide. ¹⁸ Mamĩda p'oyaa wãda-e paji. Michi ituaba wãda chok'ara wãit'ee paji. Mamĩda Satanapa taidepema apida wãpi-e paji. ¹⁹ Parãpa pia ijãadak'ãri, jõmaarãmaa ak'ipipata wãara Jesucristo Tachi Waibia. Mapa tai o-ĩa p'ani parã ome mãik'aapa taipa awaraarãmaa jara k'inia p'ani parãpa ne-inaa pia oopata. Ichiaba parãpa mãga oopata perã, tachi jõmaweda o-ĩa p'anadait'ee Jesucristo k'ĩrapite, iru na eujãdee waya chek'ãri. ²⁰ ¡Wãarapi! Parã mãgã ijãapata k'aurepa tai o-ĩa p'ani. Ma awara parã k'aurepata awaraarãpa tai ãpĩte pia peedeepata.

3

¹ Mãpai tai waa chooda-e pak'ãri parã ak'ida-ee, k'ĩsijida: “¿sãga oodait'ee?” Tai jõma p'oyaa wãda-e pada perã parã ak'ide, mi ituaba beeji Atenas p'uurude. ² Jõdee tachi ipema Timoteo pëijida tai pari. Iru pia mimiapari Tachi Ak'õre-it'ee, Cristopa ooda jarateepari perã. Iru pëijida Ak'õre Ũraa pipiara jarateemerã parãmaa mãik'aapa parã ũraamerã. Mãgã parã waapiara ijãadai, irua jara bi k'aurepa. ³ Mãgã ijãadak'ãri, chupiria jõneeruta pijida, apidaapa parã k'ũrada-e pai ijãa amaadamerã. Parãpa pia k'awa p'ani Cristode ijãa p'ani k'aurepa, awaraarãpa tachi ichita jiridait'ee miapidait'ee. ⁴ Taipa mãga jarajida naaweda parã ome p'anadak'ãri. Parãpa k'awa p'ani wãara uchijai taipa jaradak'a. ⁵ Maperãpi mia Timoteo pëiji irua k'awaamerã parã Tachi Ak'õre ome nipapata. Mia waa choo-e paji parã unu k'iniapa mãik'aapa k'ĩsia nĩbipa. Mãgã k'ĩsia nĩbaji Netuara Poro Waibia parã Cristode ijãa amaapii jãak'aapa. Mãga pada paara, tai mimia parã t'ãide atuak'aji.

⁶ Mamĩda mãga-e paji. Parã ak'inap'eda, Timoteo waya chek'ãri, pedee pia nepiri cheji. Jaraji parã Tachi Ak'õre ome pia nidã mãik'aapa chik'inia p'anapata. Ichiaba jaraji parãpa tai k'irãpapata mãik'aapa tai unu k'inia jõnapata, taipa parã unu k'inia jõnik'a. ⁷ Mapa ipemaarã, írã tai jiri jõni mĩda miapidait'ee, k'ãiwee p'ani Timoteo it'aideepa ũridap'edaa perã parã at'ãri Cristode pia ijãa p'ani. ⁸ Parã mãgã choo p'anadak'ãri Cristode ijãa p'anide, audupiarã taipa jõmaarãmaa jaratee k'inia p'ani, awaraarãpa Cristode ijãadamerã parãk'a. ⁹ ¿Sãga gracias jaradaima Tachi Ak'õremaa parã pari? Parã k'aurepa tai t'ãri o-ĩa p'ani Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ¹⁰ Ewari chaa, p'ãrik'ua pida, it'aa iidi p'ani Tachi Ak'õremaa, irua tai waya wãpimerã parã ak'ide. Jaratee k'inia p'ani Ak'õre net'aa parãpa waide k'awada-e p'ani. Mãgã parãpa pipiara oodai Ak'õrepa k'inia bik'a.

¹¹ Mãgã it'aa iidi p'ani misa, iidipata Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo ome tai waya pëidamerã parã ak'ide. ¹² Ichiaba iidipata Tachi Waibia Jesucristopa parã waapiara chik'inia p'anapimerã. Ma awara iidipata irua parãmaa awaraarã k'inia iru p'anapimerã, taipa parã k'inia iru p'anik'a. ¹³ Iidipata irua parã choopimerã pãchi t'ãride. Mãgã chooruta pirã, k'achia wëe p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite, Tachi Waibia Jesús chek'ãri jõma ichideerã it'ari p'anirã ome.

4

Sãga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'õrepa tachi pia ak'imerã

¹ Mãpai ipemaarã, Cristopa tai jirit'erada perã ichi ũraa jarateedamerã, nãga ũraa p'ani parãmaa. Taipa mãik'aapa Tachi Waibia Jesupa k'inia p'ani parã p'anapataadamerã taipa jarateedap'edaak'a. Mãgã p'anadak'ãri, Tachi Ak'õrepa parãpa oopata pia ak'it'ee. Írã wãara mãgã p'anapata. Mamĩda taipa k'inia p'ani waapiara oodamerã Cristopa oopi bik'a parãmaa.

² Parãpa k'awa p'ani taipa jarateedap'edaa, parã t'ãide nipadak'ãri. Jarajida Tachi Waibia Jesucristopa jarapidak'a. ³ Tachi Ak'õrepa k'inia bi awara p'anapataadamerã ijãadak'aa beerã k'ãyaara. K'inia bi parãpa ne-inaa jõmaweda oodamerã irua oopi

bik'a. Mapa taipa nāga ūraa p'ani. P'ek'au oonáati awaraarā ome. ⁴ Ma k'āyaara k'awaadaipia bi nāga oodait'ee. Wēra k'inia bi pirā, ma wēra ome bēji māik'aapa t'āri pia baparíji iru ome. Ai ome k'āiparíji, awaraa jiri-ee. Parāpa mágá ooruta pirā, pia oodait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite māik'aapa awaraarā k'īrapite. ⁵ P'ananáati ijāadak'aa beerā p'anapatak'a. Āchi pariatua p'ek'au oo wāpata chīara wēra ome, Tachi Ak'ōre k'awada-e p'anadairā. ⁶ K'īrak'aupai pāchi ipemaarā Cristo k'aurepa k'ūradai, māga oo p'anipa āchi wēraarā ome. Mágá k'achia ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa parā miapiit'ee, taipa naaweda jaradap'edaak'a. ⁷ Tachi Ak'ōrepa tachi jiri-e paji k'achiade p'anapataadamerā. Jiríji p'anapataadamerā ichia k'inia bik'a. ⁸ Maperā na ūraa jara aupada ijāa k'iniada-e pirā, mia jara bi pedee ijāadaamaa p'ani-e. Jīp'a Tachi Ak'ōrepa pedee jarada ijāadaamaa p'ani. Ak'ōrépata ichi Jaure ba chepipari parā ijāapataarā ome, ijāadamerā ichia jara bi.

⁹ Taipa parā ūraada-e pait'ee chik'inia p'anapataadamerā awaraa ijāapataarā ome, parāpa mágá oo p'anadairā, Tachi Ak'ōre Jaurepa k'aripap'eda. ¹⁰ Mágá chik'inia p'anapata Macedonia eujādepema jōmaarā ijāapataarā ome. Mapa ipemaarā, mia ūraa k'inia bi audupiarā māga p'anapataadamerā. ¹¹ Tachi Ak'ōrepa parāmaa oopi k'inia bide k'īsiadap'eda, jiripatáati k'āiwee p'anapataadait'ee. Pedee-idaa bipā chīaramaa ooparik'a ichita jaranáati āchia ne-inaa oodaipia bi māik'aapa k'oo-idaa p'ananáati. Ma k'āyaara pāchi mimia óoti pāchi juadoopa, taipa jaradap'edaak'a parā t'āide nipadak'āri. ¹² Māga p'anaruta pirā, nida-e pait'ee awaraarāpa teedamerā pāchi nek'odait'ee. Ma awara ijāadak'aa beerāpa parā pia unudait'ee.

Jesús waya chek'āri

¹³ Írá, ipemaarā, taipa nāgí wāarata k'awapi k'inia p'ani parāmaa. Tachi Jesu-cristode ijāapataarā jai-idaadak'āri, k'āi pik'a p'ani. Maperā parā ipemaarā Cristo k'aurepa jai-idaadak'āri, mak'iarā jēdaik'araa bi ijāadak'aa beerāk'a. Māirā Cristode ijāada-e p'anadairā, ijāada-e āchi k'ōp'āyoorā piudap'eda chok'ai p'irabaidait'ee māik'aapa p'ananadait'ee Ak'ōre eujāde. Mapa audú t'āri p'ua p'ani āchi k'ōp'āyoorā piudak'āri. ¹⁴ Mamīda māga-e tachi ijāapataarā ome, tuchia ijāapata perā Jesús piup'eda chok'ai p'irabaiji. Mapa ijāa p'ani Jesús k'aurepa Tachi Ak'ōrepa irude ijāapataarā auk'a chok'ai p'irabaipiit'ee. Māga ooit'ee Jesús waya chek'āri āchi jaureerā ome.

¹⁵ Tachi Waibiapa parāmaa nāga jara pēiru: ichi na p'ek'au eujādee waya chek'āri ichideerā atade, tachi ijāapataarā at'āri chok'ai p'ani wāda-e pait'ee jai-idaadap'edaarā naa. ¹⁶ Ma ewate Tachi Waibia chek'āri, naapiara chok'a pēiru pedeeta ūridait'ee māik'aapa angeleerā poro waibia pedee ūridait'ee māik'aapa Tachi Ak'ōre trompeta jīwaa nībi ūridait'ee. Māga nīde Cristo it'ariipa cheru unudait'ee. Mamata Cristode ijāa jai-idaadap'edaarā k'ap'ia naapiara chok'ai p'irabaidait'ee jāiradeepa. ¹⁷ Māpai Tachi Waibiapa āchi it'aa ateeit'ee tachi chok'ai p'anirā ome jīrararade, iru ome unudait'ee pajāde. Mágá tachi jōma ichita p'anapataadait'ee iru ome. ¹⁸ O-īa para bāti ma jara pēida ūridap'eda.

5

Cristo cheit'ee ewate nidaipia bi

¹ Ipemaarā, taipa jarada-e jōmasaa taarāit'ee Jesús cheit'ee. Naaweda jaradap'edaak'a, apidaapa k'awada-e sāpaita iru cheit'ee. ² Parāpa pia k'awa p'ani ma ewate pait'ee eperāarā atu p'anide. Nechiapari p'ārik'ua cheparik'a eperā temāi chi te chipari atu bide, mágá pait'ee. ³ Cristode ijāadak'aa beerāpa jara p'ani misa: “Tachi k'āiwee p'ani, nepira wēe,” atu p'anide ma ewate cheit'ee māik'aapa Tachi Ak'ōrepa āchi íri ne-inaa k'achia pēiit'ee, ichia k'īsia iru bi ooit'ee āchima. Ara wēra biak'oo bi atu baparik'a bi p'iradaik'āri warra t'oit'ee, māga pik'a ijāadak'aa beerā atu p'anadait'ee. Ma ewate apida uchiada-e pait'ee Tachi Ak'ōre juadeepa.

⁴ Mamīda ĩpemaarā, parā p'āriu pik'a bide p'anadak'aa ma ijāadak'aa beerā p'anapatak'a, Tachi Waibia atu p'anide cheit'ee perā. ⁵ Ma k'āyaara ma ewate nima p'ani Tachi Ak'ōre ĩdaa pik'a bide p'anapata perā, Jesucristode ijāadap'eda. Irude ijāadak'āriipa tachi waa p'āriu pik'a bide p'anadak'aa. ⁶ Ma et'ewa jarada wāara perā, k'āi pik'a p'anadaik'araa bi awaraarāk'a. Ma k'āyaara k'īra jĭp'a p'anadāma, Cristo cheit'ee ewate ni p'ani misa. ⁷ P'ārik'ua eperāarā k'āipata māik'aapa it'ua topata, Tachi Ak'ōre net'aa k'īsiada-ee. ⁸ Mamīda tachi ijāapataarā māgá pariatua p'anadak'aa, Ak'ōre ĩdaa pik'a bide p'anadairā. Mapa k'īra jĭp'a p'anapataadaipia bi. Waapiara Tachi Waibiade ijāadaipia bi māik'aapa audupiara chik'inia p'anapataadaipia bi, k'awa p'anadairā Cristopa tachi ata chek'āri, ichi ome p'ananadait'ee Tachi Ak'ōre truade. ⁹ Tachi Ak'ōrepa tachi jirit'era-e paji tachi k'achia ooit'ee ma ewate. Jĭp'a jirit'eraji ichi truade ichita p'ananadamerā Tachi Waibia Jesucristo k'aurepa. ¹⁰ Ma-it'ee Jesucristo piuji tachi ijāapataarā pari, ichi ome araa p'anapataadamerā, chok'ai p'ani mīda wa piu p'ani pijida. ¹¹ Maperā o-īa para bāti māik'aapa chik'aripa p'anapatāati oodait'ee irua oopi bik'a, parāpa nāga weda oomaa p'anik'a.

Pablopa jarada na k'art'a p'ā aupa wāk'āri

¹² ĩpemaarā, taipa enenee jōni waaweedamerā pāchi ijāapataarā poro waibiarā, āchi audú mimiapata perā parā-it'ee. Āchia parā ūraapata māik'aapa ak'ipata Tachi Waibiapa k'inia bik'a. ¹³ Mapa parāpa āchi pia ak'idaipia bi māik'aapa k'inia iru p'anadaipia bi. K'āiwee p'anapatāati āchi ome māik'aapa jōmaarā ijāapataarā ome.

¹⁴ Ichiaba ĩpemaarā, taipa parā ūraadait'ee jaradamerā chi mimia k'iniada-ee p'anīrāmaa mimiadamerā. K'aripāti chi pia chooda-ee p'anīrā nepira k'aurepa. Ichiaba k'aripāti chi Cristode ijādai naaweda ne-inaa k'achia oodap'edaarā, māirāpa ĩrā oodamerā Cristopa oopi bik'a. Māimisa t'āri pia p'anapatāati jōmaarā ome.

¹⁵ Pia p'anapatāati parādepema apidaapa ne-inaa k'achia oonaadamerā. Māga p'anadaipia bi awaraarāpa parāmaa ne-inaa k'achia ooruta pijida. Ichita jiripatāati ne-inaa pia oodait'ee pāchi t'āidepema ijāapataarāmaa māik'aapa jōmaarāmaa.

¹⁶ Ichita t'āri o-īa p'anapatāati. ¹⁷ Ichita it'aa t'īpatāati. ¹⁸ Ichita Tachi Ak'ōremaa gracias jarapatāati, Ak'ōrepa māgata k'inia bairā Jesucristode ijāapataarāpa oodamerā.

¹⁹ Tachi Ak'ōre Jaurepa ijāaparimaa ne-inaa jarapiru pirā maa-e pirā ne-inaa oopiru pirā, ita-aria oopiti. ²⁰ Pia ūriti apidaapa jaradak'āri: “Tachi Ak'ōre Jaurepa mīmaa na pedee jarapimaa bi.” ²¹ Māgí pedee ūridap'eda, pia k'īslati k'awaadait'ee ūraa pia wa k'achia. Ūraa pia bi pirā, óoti ma ūraade jara bik'a. Mamīda pia-e bi pirā, Tachi Ak'ōre Jauredepema-e. Mapa ne-inaa jōma māgá ak'idaipia bi k'awaadait'ee wāara Ak'ōrepa oopi bik'a wa māga-e. ²² Ne-inaa k'achia apida oonāati.

²³ ĩrā it'aa iidi k'inia p'ani Tachi Ak'ōremaa parā pari. Iruata tachi k'āiwee p'anapipari. Mapa iidi p'ani irua parā awara bimerā pāchi t'āride, oo k'inia p'anadamerā irua oopi bik'a; pāchi k'ap'iade, p'ek'au k'achia oo amaadamerā; pāchi jaurede, parāpa iru Jauremaa oopidamerā irua oopi k'inia bik'a parāmaa. Māgá irua parā pia ak'it'ee Tachi Waibia Jesucristo waya chek'āri. ²⁴ Tachi Ak'ōre, parā jiridapa māga ooit'ee parā ome, oopari perā ichia jara bik'a.

Salude pēida

²⁵ ĩpemaarā, ichiaba tai pari it'aa t'īpatāati.

²⁶ Tai pari saludaa para bāti ak'ipidait'ee chik'inia p'ani.

²⁷ Tachi Waibia Jesucristopa mīmaa jarapiru na k'art'a leedamerā tachi ĩpemaarā jōmaarā taide.

²⁸ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parā pia ak'i bapariimerā.

Māgapai paji.

2 TESALONICENSES

San Pablopa K'art'a T'ēepema P'āda Tesalónica P'uurudepema Ijāapataarāmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ā pēiji Tesalónica p'uurudepema ijāapataarāmaa. Ūriji irua naapiara k'art'a pedeedak'āri, māpemaarā ūk'uru p'era pik'a p'aneejida. K'īsiajida Cristo taarā-e cheit'ee ichideerā atade. Mapa mimia amaajida ma cheru nidait'ee. Na k'art'ade Pablopa p'anau bi ma ijāapataarāpa jara p'ani.

Naapiara jara bi ichi o-īapa gracias jarapari Ak'ōremaa āra pari, Cristode pia ijāapata perā māik'aapa audupiara chik'inia p'anapata perā (cap. 1.1-12). Jara bi wāara Cristo waya cheit'ee na p'ek'au eujādee māik'aapa Tachi Ak'ōrepa wāara ak'it'ee na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. Mamīda ai naaweda p'ek'au k'achia ooi awaa bapari uchiat'ee na p'ek'au eujāde. Māgipa eperāarā k'ūrait'ee ijāadaamaa p'aneedamerā Tachi Ak'ōrede māik'aapa Jesucristode (cap. 2). T'ēepai iidi bi ārapa it'aa t'īpataadamerā ichi pari māik'aapa k'īra jīp'a mimiapataadamerā Cristopa k'inia bik'a (cap. 3).

Salude pēida

¹ Mi, Pablo Silvano ome māik'aapa Timoteo paara na k'art'a p'ā pēiruta parā ijāapataarāmaa, Tesalónica p'uurude p'ani. Taipa k'awa p'ani parā Tachi Ak'ōredeerā māik'aapa Tachi Waibia Jesucristodeerā, wāara ijāapata perā. ² Taipa k'inia p'ani Tachi Ak'ōrepa māik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parā pia ak'i p'anadamerā. Māgá k'āiwee p'anapataadait'ee.

Sāga Tachi Ak'ōrepa ijāadak'aa beerā ak'it'ee Cristo waya chek'āri

³ Ipemaarā Cristo k'aurepa, ichita gracias jarapata Tachi Ak'ōremaa parā jōmaarā pari. Taipa wāara māga oodaipia bi, īrā parā waapiara Cristode ijāapata perā, naaweda ijāa p'anadap'edaa k'āyaara. Ichiaba īrā audupiara chik'inia p'anapata awaraa ijāapataarā ome. ⁴ Māgá p'anapata perā, taipa māga o-īa nepiripata awaraa Ak'ōrede ijāapataarāmaa, āra t'āide nipadak'āri. Nepiripata sāga parā choopata Cristode ijāa p'anide. Māgá choopata ijāadak'aa beerāpa parā jiri p'ani mīda miapidait'ee, ma ijāa p'ani k'aurepa. Ichiaba māgá choopata chupiria chitooni mīda. ⁵ Māgá choopata perā āchia parā miapi iru p'ani misa, ak'ipipata wāara Tachi Ak'ōrepa parā k'aripapari māik'aapa parā pia ak'ipari. Ma awara irua parā māgá pia ak'ipari perā, parāpa k'awa p'ani ewari cherude wāara iru truadee wādait'ee.

⁶ K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa eperāarāpa oopata ak'ipari jarait'ee pia wa k'achia. Maperā ichiaba k'awa p'ani irua parā miapi p'anirā auk'a miapiit'ee. ⁷ Jōdee parā waa nepira unuda-e pait'ee, tai jida ichiaba, irua tachi auk'a k'āiwee p'anapik'āri ichi truade. Māga ooi'ee Tachi Waibia Jesús it'ariipa chek'āri ichi angeleerā ome. Ma ewate jōmaarāpa āra unudait'ee t'ipitau urua pik'a nībide. ⁸ Ma ewate Jesupa miapiit'ee Tachi Ak'ōre k'awa k'iniada-e p'anirā māik'aapa ijāadaamaa p'anirā Tachi Ak'ōrepa jara pēida Tachi Waibia Jesude. ⁹ Māirā atuadait'ee. Ichita k'achiade p'anadait'ee māik'aapa t'imī p'anadait'ee Tachi Waibia bimāiipa. Ak'ōre Waibia truadee wāda-e pait'ee. Unuda-e pait'ee iru k'īra wāree māik'aapa irua ne-inaa pi-ia oo bi. ¹⁰ Ma ewate Jesús chek'āri, ichi k'īra wāree unupiit'ee ichideerā k'ap'ia pari. Jōma irude ijāa p'anirā o-īa it'aa t'īdait'ee irumaa, wāara k'awaadait'ee perā iru k'īra wāree. Ma ewate parā jida auk'a p'anadait'ee, taipa jaratepata ijāadap'edaa perā.

¹¹ Maperā tai ichita it'aa t'īpata Tachi Ak'ōremaa, irua parā pia ak'imerā. Iruata parā jiriji Cristode ijāapataadamerā māik'aapa irua k'inia bik'a p'anapataadamerā. Iidi p'ani

irua oopimerã jômaweda parãpa ne-inaa pia oo k'inia p'ani iru Jaure k'ap'ia pari. ¹² Mãga iidi p'ani parãpa mägá ne-inaa pia oodak'ãri, awaraarãpa Tachi Waibia Jesús t'ĩ pia t'o p'anadamerã parã k'aurepa. Ma awara arãpa parã jida pia ak'idait'ee, Tachi Ak'õre Tachi Waibia Jesucristo ome parã mägá k'aripapata perã.

2

Tachi Waibia Jesucristo waya chei naaweda

¹ Irã ñpemaarã, taipa waapiara jaratee k'inia p'ani sãga pait'ee Tachi Waibia Jesucristo chek'ãri ichideerã atade. ² Parã enenee jõni isapai k'isia awara k'isianaadamerã maa-e pirã p'eranaadamerã, ùriruta pirã Tachi Waibia ewaa pacheji. Ijãanáati jara p'ani pijida Ak'õre Jaurepa apidaamaa mãga k'awapiji, maa-e pirã mi it'aideepa mãga jaraji maa-e pirã taipa k'art'ade mãga p'ãjida. ³ K'urapináati apidaamaa. Cristo che-e pait'ee nãga p'asai naaweda. Naapiara eperãarã chok'araarãpa Tachi Ak'õre k'ira unuamaa iru p'aneedait'ee. Ma awara eperãarã t'ãide eperã aba waibia uchiat'ee. Mãgipa p'ek'au k'achia ooi awaa bait'ee perã, Tachi Ak'õrepa iru t'imí peiit'ee k'achiade mianamerã. ⁴ Mamída iru na eujãde bi misa, Tachi Ak'õre k'ira unuamaa iru bait'ee. Ma awara k'ira unuamaa iru bait'ee ne-inaa k'ira t'ãdoo, jômaweda ai k'irapite na p'ek'au eujãdepemaarã it'aa t'ipata. K'isiat'ee ichi jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Mãga k'isiat'ee perã, su-ak'ĩ beeiit'ee Tachi Ak'õre te edupãra bi quartode mãik'aapa jarait'ee ichita Tachi Ak'õre.

⁵ ¿Parãpa k'irãpada-e p'anik'ã mia jarateeda parã ome bak'ãri? ⁶ Parãpa k'awa p'ani sãgap'eda mãgí eperã waide che-e. Abaapa ichi t'idik'a iru bi chepiamaapa, Tachi Ak'õrepa ewari awara bida ma-it'ee paru misa. ⁷ Mãgí eperã waide che-e bi mída, ichi waibiapa nãgaweda eperãarãmaa mera k'achia oomaa bi, Tachi Ak'õrede ijãadaamaa p'aneedamerã. Mamída tachia k'awa p'ani ma ewari awara bida chi k'achia ooi awaa bee-it'ee che-e pait'ee chi t'idik'a iru bipa na p'ek'au eujãde bi misa. ⁸ Mãpai chi t'idik'a iru bi na p'ek'au eujãdeepa uchiak'ãri, mãgí k'achia ooi awaa bi pait'ee k'achia oode. Mamída Tachi Waibia Jesupa ichi pedepapai mãgí peeiit'ee, ichi k'ira wãreede chek'ãri mãgí jõit'ee. ⁹ Satanapa mãgí eperã chok'a peiit'ee eperãarã k'uramerã. Mãga ooiit'ee ne-inaa eperãarãpa waide unudak'aa ak'ipi bipa mãik'aapa ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa oo bipa. Satanapa ma seewa oopiit'ee mãgí eperãmaa, eperãarãpa ijãadamerã mãgita Tachi Ak'õre. ¹⁰ Mägá k'achia oo bipa wãara mãgipa Tachi Waibiade ijãadaamaa p'anirã k'urait'ee. Mãgí ome ãchi auk'a k'achiadee wãdait'ee, Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida ijãa k'iniada-e p'anadairã. Wãarata ijãaruta pirã, Cristopa ãchi ma o k'achiadeepa k'aripa atai. Mamída mãga k'iniada-e pait'ee. ¹¹ Maperãpi Tachi Ak'õrepa mãgí eperã chepiit'ee ãchi k'uramerã ne-inaa oo bipa Satanás k'ap'ia pari. Mägá Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida ijãadai k'ãyaara, seewa ijãa p'aneedait'ee. ¹² Mägá wãarata ijãadaamaa p'anadait'ee perã mãik'aapa k'achia ooi awaa p'anadait'ee perã, Tachi Ak'õrepa ãchi t'imí k'achiadee peiit'ee, eperãarãpa oopatap'edaa ak'ik'ãri ichi ewari waibia ewate.

Cristopa ichideerã o k'achiadeepa k'aripa atapari

¹³ ñpemaarã, ijãadak'aa beerã ome mãga p'asait'ee mída, parã ãchik'a p'ana k'iniada-e, Cristode ijãapata perã. Mapa taipa ichita gracias jara k'inia p'ani Tachi Ak'õremaa parã pari. Tachi Waibiapa parã k'inia iru bi. Maperã na eujã ooi naaweda, Tachi Ak'õrepa parã jirit'eraji ùridamerã Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa ijãadamerã iruata parã o k'achiadeepa k'aripa atai. Ak'õrepa ichi Jaure pei k'inia baji parã awara bimerã ichi-it'ee, ma wãarata ijãadak'ãri. ¹⁴ Ma-it'eeta ichia tai peiji parãmaa jarateede. Ichia parã jiri baji ijãadamerã taipa jarateepata Cristode. Ichiaba parã jiriji tai ome auk'a iru p'anadamerã jõma ichia k'isia iru bi ichideerã-it'ee, Tachi Waibia Jesucristok'a it'ari k'ira wãree p'aneedak'ãri.

¹⁵ Ipemaarã, maperã chóoti Cristode ijãa p'anide m̄aik'aapa k'ĩra atuanáati taipa parãmaa jarateepatap'edaa, pedee jaradapa wa k'art'ade p'ãdapa.

¹⁶ Taipa it'aa iidi p'ani Tachi Waibia Jesucristopa m̄aik'aapa Tachi Ak'õrepa parã k'aripadamerã na eujãde p'ani misa. K'irãpãti Tachi Ak'õrepa tachi Cristode ijãapataarã audú k'inia iru bapari perã, tachi ichita k'aripapari na eujãde p'ani misa. Ichiaba tachi t'ãri o-ĩapipari k'ĩsiapik'ãri tachia ne-inaa unudait'ee na p'ek'au eujãdeepa uchiadap'eda, wãdak'ãri iru truadee. ¹⁷ Irua parã t'ãridepai choopipari ijãa p'anide, m̄agã ichita pedee pia jaradamerã m̄aik'aapa ne-inaa jõmaweda pia oodamerã.

3

Pablopa iidida ichi pari it'aa t'ipataadamerã

¹ Írã ipemaarã, parãmaa chupiria iidi k'inia p'ani tai pari it'aa t'ipataadamerã. Iiditi Tachi Ak'õrepa tai k'aripamerã, jõmaarãmaa irua jara p̄eida isapai jaratee k'inia p'anadairã. Iiditi ma jaratee p'ani ũrirutaarã t'ãripa Cristode ijãadamerã, parã ijãadap'edaak'a. ² Ichiaba iiditi Tachi Ak'õrepa tai k'aripa atamerã k'achia beerã juadeepa, chok'araarãpa tai jiripata perã miapidait'ee. Jãgĩrãpa Tachi Waibia Jesucristode ijãa k'iniadak'aa. ³ Mamĩda k'awa p'ani Tachi Waibia oopari ichia jara bik'a. Iruata parã k'aripait'ee choodamerã parã ijãa p'anide m̄aik'aapa k'achiadeepa k'aripait'ee k'achia beerã poro, Satanapa parã k'achiade baaipi k'inia bak'ãri. ⁴ Tachi Waibia ichideerã m̄agã k'aripapari perã, taipa ijãa p'ani parãpa wãara oomaa p'ani taipa jara-patak'a m̄aik'aapa m̄aga oopataadait'ee. ⁵ Maperãpi iidi p'ani Tachi Waibia parãmaa k'awapimerã sãga Tachi Ak'õre k'inia iru p'anadai, irua parã audú k'inia iru baparik'a. M̄aga k'awaadak'ãri, chupiria jõneeruta pijida, pãchi t'ãridepai choodait'ee, Cristopa m̄aga oopipari perã.

Cristode ijãapataarã mimiadaipia bi

⁶ Ipemaarã, Tachi Waibia Jesucristopa jara p̄eiru ichide ijãapataarã mimiadaipia bi, taipa naaweda jarateedap'edaak'a. Ijãapari ma ũraa ũriamaa bi pirã, iru ik'aawaapa ãyaa p'anéeti. ⁷ Pãchia k'awa p'ani p'anadaipia bi tai p'anadap'edaak'a parã t'ãide nipadak'ãri. K'oo-idaa p'anadak'aa paji. ⁸ Apidaamaa iidida-e paji taimaa chik'o pari teedamerã. Ma k'ãyaara ãstaawa, p'ãrik'ua pida mimiapachida tai chik'o neto k'odait'ee. M̄aga oopachida parãpa chik'o tai-it'ee netonaadamerã. ⁹ Tai mimiapata perã Cristo-it'ee, m̄aga iidik'ajida. Mamĩda m̄aga ooda-e paji. Ak'ipi k'inia p'anapachida Cristode ijãapataarã sãga p'anapataadaipia bi. ¹⁰ Parã ome p'anadak'ãri, na ũraa jarajida: "Nek'opidaik'araa bida ajida, mimia k'inia-e bĩmaa." ¹¹ Mamĩda írã taipa ũri p'ani parã t'ãidepemaarã ũk'uru mimiadak'aa. Jĩp'a nipapata k'awaadait'ee awaraarãpa oomaa p'ani m̄aik'aapa jara p'ani. ¹² Maperãpi Tachi Waibia Jesucristopa taimaa jarapiru: m̄agee eperãrã k'ãiwee mimiadaipia bi m̄aik'aapa chik'o atadaipia bi ãchi juadoopa.

¹³ Ichiaba apemaarã ipemaarãmaa ũraa p'ani ichita ne-inaa pia oopataadamerã, s̄eda-ee. ¹⁴ Mamĩda parã t'ãidepemapa na k'art'ade ũraa jara bik'a oo k'inia-e pirã, awaraa ijãapataarãmaa nepirĩti m̄aik'aapa m̄agĩ ik'aawaapa ãyaa p'anéeti, k'ĩra nejasia beemerã. ¹⁵ Mamĩda k'ĩrak'aupai m̄agĩ ipema Cristo k'aurepa k'ĩra unuamaa iru p'anadai. Jĩp'a ũráati pãchi ipema ũraapatak'a, irua oomerã Cristopa k'inia bik'a.

¹⁶ Taipa k'inia p'ani Tachi Waibia parã ichita k'ãiwee p'anapimerã. Ichiata ichideerã m̄agã bapipari, nepira w̄ee p'anide m̄aik'aapa nepirade p'ani pijida. Taipa it'aa iidi p'ani Tachi Waibia parã jõmaarã ome ichita bapariimerã.

¹⁷ Mi, Pablopa nãgĩ salude p'ãru m̄ichi juadoopa k'awaadamerã mia na k'art'a p̄eiru. Nãgã p'ãpari m̄ichi juapa mia k'art'a jõma p̄eide. ¹⁸ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã jõmaweda pia ak'i bapariimerã.

Mãgapai paji.

1 TIMOTEO

San Pablopa K'art'a Naapiara P'ãda Timoteomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji Timoteomaa pëit'ee. Ai naaweda Timoteo jaratee nipapachi Pablo ome judio-eerã t'ãide. Mamïda Pablopa iru atabëiji Éfeso p'uurude, ijãapataarã k'aripamerã ichi pari. Na k'art'ade Pablopa Timoteo ũraa bi ma mimia pipiara oo k'awaamerã. Timoteo Listra p'uurudepema paji. Chi ak'õre judio-e paji; Grecia eujãdepema paji. Jõdee chi nawe Judea eujãdepema paji. Pablo Listrade jaratee nipak'ãri, Timoteo k'ũtrãa weda Cristode ijãa beeji. Mamãik'aapa Timoteo nipapachi Pablo ome. K'aripapari pia paji.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa ũraa bi Timoteo t'ũnaamerã seewa jarateepataarã ome, aupedeedak'ãri judiorãpa ijãapata k'ap'ia (cap. 1.1-11). Jara bi Tachi Ak'õrepa iru chupiria k'awaada Cristode ijãai naaweda (cap. 1.12-17). ũraa bi Timoteo jip'a Cristode ijãapariimerã (cap. 1.18-20). Jara bi k'ãata oodaipia bi ijãapataarã chip'edaïdak'ãri it'aa t'ïdait'ee (cap. 2); sãga ijãapataarã ak'ipataarã p'anapataadaipia bi (cap. 3) mãik'aapa k'ãata oodaipia bi seewa jarateepataarã ome. Mãirãpa jarateejida Cristode ijãapataarãpa chik'o k'ïra t'ãdoo k'odaik'araa bi mãik'aapa miak'ãidaik'araa bi. Ichiaba jarajida na p'ek'au eujãdepema net'aa, tachi eperã k'ap'ia paara, k'achia baji. Mapa eperãarãpa Tachi Ak'õre k'awada-e pai. Jip'a oodak'ãripi ãrapa jaradap'edaak'a, Tachi Ak'õrepa eperãarã pia ak'iyada ajida (cap. 4). Ichiaba Pablopa jara bi sãga Timoteopa k'aripai ijãapataarã k'ũtrãarã, chonaarã, wëraarã, esclavoorã paara (cap. 5.1-20). T'ëepai ũraa bi Timoteo pia choomerã iru ijãa bide mãik'aapa ijãapataarã k'aripamaa bide, k'ũtrãa bi mïda (caps. 5.21–6.21).

Salude pëida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ã pëiru Timoteomaa. Tachi Ak'õrepa k'inia bada perã, mi jirit'eraji Jesucristopa pëimerã ichi ũraa jarateede. K'awa p'ani eperãarãpa Jesucristode ijãadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãra k'aripait'ee atuanaadamerã. Mapa tachia ijãapata mãik'aapa nipata irua jaradak'a oomerã. ² Timoteo, pi michi warrak'a, Cristode ijãapari perã mi k'aurepa. Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerã mãik'aapa chupiria k'awaadamerã. Mãgã pi k'ãiwee bapariit'ee.

K'ïrak'aupai seewa jarateepataarãpa jarateepata ijãadai

³ Naaweda mia enenee nïbaji pi beemerã Éfeso p'uurude, mi mamãik'aapa uchiak'ãri wãit'ee Macedonia eujãdee. At'ãri k'inia bi jãma beemerã, jãpemaarã ùk'uruurãpa neinaa awara jarateemaa p'anadairã mia jaratee ni k'ãyaara. Jarãji ma seewa waa jarateenaadamerã. ⁴ Ichiaba ũrãaji jarateenaadamerã judiorã chonaarãpa chonaarãweda nepiridap'edaa. Jiridaik'araa bi ãchi chonaarãdeepa uchiadap'edaarã t'ï p'ã p'e iru p'ani ak'ipidait'ee jõmaarãmaa. Mãga oodak'ãri, aupedeepipata ijãapataarãmaa mãik'aapa maarepida k'aripada-e waapiara ijãadamerã mãik'aapa oodamerã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a.

⁵ Mia jaraji mãirã mãgã ũraamerã k'inia bairã ijãapataarã chik'inia p'anapataadamerã. Mãga p'anapataadai wãara ijãadak'ãri mãik'aapa t'ãriipa oo k'inia p'anadak'ãri Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, k'ïsia p'ua wëe. ⁶ Mamïda ïrã jãpemaarã ùk'uruurãpa mãga ooda-e p'ani. Ma k'ãyaara awaraa k'ïsia atajida. Mapa pariatua pedee wãpata. ⁷ Tachi Ak'õre ũraa jaratee k'inia p'anida a p'ani. Mamïda wãara k'awada-e p'ani irua jara k'inia bada ma ũraa Moisemaa p'ãpik'ãri. K'ïsia k'awaa beerãk'a jaratee p'ani mïda, mãga p'ani-e.

⁸ Tachia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa Moisemaa ũraa p'ãpida pia bi, ma ũraade ijãa p'ani pirã Ak'õrepa k'inia bik'a. ⁹ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa ichi ũraa p'ãpi-e paji t'ãri

pia beerã-it'ee. Ma k'ãyaara p'ãpiji nãgeerã-it'ee: oodaamaa p'anirã iru ũraade jara bik'a; t'ãri k'achia-idaa beerã; p'ek'au k'achia ooyaa beerã; irude ijãadak'aa beerã; ak'õreerã peepataarã mãik'aapa eperã peepataarã; ¹⁰ miak'ãi p'anirã awaraarã ome k'ãipataarã; imik'iraarã awaraa imik'ira ome k'ãipataarã wëraarã ome k'ãirutak'a; chiãara atapataarã esclavo papidait'ee; seewa-idaa beerã; seewa wãarak'a jarapataarã awaraarã k'irapite ijãadamerã; mãgeerã-it'ee mãik'aapa jõma irua jara pëidak'a oodaamaa p'anirã-it'ee. ¹¹ Irua pedee pia jara pëiji ichi Warra Jesucristo k'ap'ia pari. Mapa Cristopata Tachi Ak'õre k'ira wãree unupiji na p'ek'au eujãde nipak'ãri. Tachi Ak'õre, chi audú t'ãri pia baparipa, mi jirit'eraji Cristopa ooda eperãarã k'aripait'ee jarateenamerã.

Tachi Ak'õrepa Pablo chupiria k'awaada

¹² Mia gracias jara bi Tachi Waibia Jesucristomaa. Ichiata mi k'aripapari k'awa bairã mia ooit'ee ichia oopi bik'a. Mapa mi jirit'eraji na mimia oomerã. ¹³ Mi chupiria k'awaaji, naaweda mia ne-inaa k'achia k'ira t'ãdoo ooji mïda. Iru ãpïte mãik'aapa irudeerã ãpïte ik'achia jarapachi. Ma awara irudeerã jiriji miapiit'ee. Mãga ooji waide k'awa-e bada perã iru cheji eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa waide irude ijãa-e bada perã. ¹⁴ Mamïda iru audú t'ãri pia bapari perã, mãga k'awapiji mïmaa. Mãgã mia irude ijãa beejï mãik'aapa iru k'aurepa k'awaaji awaraarã k'inia iru bait'ee.

¹⁵ Jõmaarãpa nãgï pedee ijãadaipia bi wãara perã. Jesucristo na p'ek'au eujãdee cheji p'ek'au k'achia oopataarã k'aripait'ee atuanaadamerã. Mia ma pedee pia k'awa bi, mi chi p'ek'au k'achia oopari k'achiara bairã. ¹⁶ Maperãpi Jesucristopa mi chupiria k'awaaji ak'ipïit'ee ichia mi ome chooda. Mãgã chooit'ee jõma p'ek'au k'achia oopataarã ome, irude ijãaruta pirã. K'inia bi jõmaarãpa ijãadamerã mãik'aapa ichita ichi ome p'anapataadamerã. ¹⁷ Maperã o-ia it'aa t'ïdáma Tachi It'aripema Reymaa. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiaara bi. Iru trua ichita bapari. Iru aupaita Tachi Ak'õre. Ichita bapari. Eperãarãpa iru unudak'aa. ¡Amén!

¹⁸ Timoteo, pi mïchi warrak'a bairã, mia na ũraa jararu. K'irãpãji Tachi Ak'õrepa jarapida pïmaa ichi pedee jarapataarã it'aideepa. Ma jaradap'edaak'a ook'ãri, k'isia p'ua-ee chooit'ee wãarata ijãa bide, soldaopa chooparik'a ãpïtee wã-ee chõo jõnide. ¹⁹ Ũk'uruurãpa mãga ooda-e p'ani. Mãirãpa k'awa p'ani Cristopa oopi bik'a oodaipia bi. Mamïda irude ijãa amaa p'aneejida. Barco k'uadák'api p'ani, jõdait'ee perã. ²⁰ Himeneo mãik'aapa Alejandro mãga p'ani. Mapa mia ãchi bïji Satanás juade ichia oo k'iniata oomerã ãchi ome. Mãgã k'awaadai ik'achia jaradaik'araa bi Tachi Ak'õre ãpïte.

2

Sãga it'aa t'ïdaipia bi chip'edaidak'ãri

¹ Naapiara ũraait'ee parã Cristode ijãapataarã chip'edaidak'ãri, jõmaarã pari it'aa t'ïdamerã, Tachi Ak'õrepa ãra k'aripamerã. Chupiria iiditi pãchi pari mãik'aapa awaraarã pari mãik'aapa gracias jarãti Tachi Ak'õremaa irua ne-inaa jõma ooda pari. ² Ichiaba it'aa t'ïdaipia bi na p'ek'au eujãdepemaarã poro waibiaarã pari mãik'aapa jõmaweda eperãarã ak'ipataarã pari. Mãgã tachi k'ãiwee p'anapataadait'ee. Ma awara mãgã oodait'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a mãik'aapa jõmaarã taide k'ira jïp'a nipadait'ee. ³ Mãgã it'aa t'ïdak'ãri, pia oopata mãik'aapa Tachi Ak'õre, Tachi K'aripapari, o-ïapipata. ⁴ Ichia eperãarã jõmaweda o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi. K'inia bi jõmaarãpa ichi wãarata k'awaadamerã. ⁵ Tachi Ak'õre apai mãik'aapa eperã apaipa eperãarã t'ãri auk'a bïpii iru ome. Mãgã eperã Jesucristo. ⁶ Tachi Ak'õrepa k'isia iru bada ewate Cristo ita-aria peepiji jõmaarã pari, eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mãga ooji eperãarã uchiapiit'ee ma p'ek'au k'achia jua ek'ariipa it'aa wãdamerã. Tachi Ak'õrepa k'inia bi jõmaarãpa mãga k'awaadamerã. ⁷ Ma-it'eepi ichia mi bïji mãga jarateemerã. Mi jirit'eraji Cristopa pëimerã

ichi ũraa jarateede. Audú k'inia bi mia ma wāara pedee jarateenamerā judio-eerāmaa, āchia ichiaba ijāadamerā. Wāara jara bi; seewa-e.

⁸ Mia k'inia bi ijāapataarā chip'edaidak'āri, imik'īraarā t'āri pia beerāpa āchi jua it'aa iadap'eda, it'aa t'īdamerā jōmaarā pari. Mamīda āchidepema k'īrau bi pirā maa-e pirā nepirade bi pirā awaraa eperā ome, it'aa t'īik'araa bi.

⁹ Ichiaba k'inia bi ijāapataarā wēraarāpa p'aru jīdamerā wēra p'aru jīp'a jīpataarāpa jīpatak'a. K'īra wāree p'anadait'ee mak'īara chi-oodaik'araa bi jīdait'ee net'aa nēdede ooda, perladee ooda, p'aru īpiadee ooda maa-e pirā puda pi-ia bida p'anīpa. ¹⁰ Ma k'āyaara p'anadaipia bi Tachi Ak'ōrede wāara ijāapata wēraarāk'a; ne-inaa pia oomaa awaraarā k'aripadait'ee.

¹¹ Ijāapataarā chip'edaidak'āri Tachi Ak'ōre Ūraa ũridait'ee, wēraarāpa k'īrup'ee ũridaipia bi, āchi k'īsia jarada-ee. Āchi jarateepataarā ichita waawee p'anadaipia bi. ¹² Mia wēraarāmaa imik'īraarā jarateepik'aa maa-e pirā chok'a pēipik'aa. K'īrup'ee p'anadaipia bi ijāapataarā see jōni misa. ¹³ Mia māga jaraji Tachi Ak'ōrepa eperāarā ook'āri, naapiara Adán oop'eda, Eva ooda perā. ¹⁴ Ma awara Netuara Poro Waibiapa Adán k'ūra-e paji. Evata k'ūrat'aaji. Māgá Evata naapiara k'achiade baaji. ¹⁵ Ma k'aurepa eperāarā jōmaweda o k'achiade p'aneejida. Mamīda wēraarā paara ma o k'achiadeepa uchiadai Cristode ijāaruta pirā māik'aapa k'īra jīp'a ooruta pirā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a; āchideerā pia ak'ipataadamerā māik'aapa awaraarā k'inia iru p'anapataadamerā.

3

Sāga ijāapataarā ak'ipataarā p'anapataadaipia bi

¹ Eperāarāpa wāarata jarapata jaradak'āri: “Eperā ijāapataarā ak'ipari pa k'inia bi pirā, pia bida” apata. ² Maperā ijāapataarā ak'ipari jōmaarā k'īrapite t'āri pia baipia bi; wēra apai iru baipia bi; k'īra jīp'a; ne-inaa pariatua oo-ee; awaraarā auteebai k'awaa ichi temāi; pia jaratee k'awaa; ³ toyaa bak'aa; k'īrauyaa māik'aapa nepira jiriyaa bak'aa; ma k'āyaara ne-inaa pia oopari; p'arat'a ata k'iniayaa bak'aa. ⁴ Ichi te pidaarā pia ak'i baipia bi, chi warrarāpa ichi waaweedamerā māik'aapa chok'ek'ee p'anadamerā. ⁵ Imik'īrapa ichi te pidaarā p'oyaa pia ak'i-e bi pirā, ¿sāga Tachi Ak'ōrede ijāapataarā ak'iima? ⁶ Eperā ewaa Cristode ijāa bi pirā, ijāapataarā ak'ipari paik'araa bi, auduadarii perā māik'aapa Tachi Ak'ōrepa atuapii perā Netuara Poro Waibiapa atuapidak'a. ⁷ Ijāapataarā ak'ipari t'ī pia t'o p'anadaipia bi, Cristode ijāadak'aa beerāpa paara. Māga-e pirā, Netuara Poro Waibiapa iru āpīte ne-inaa k'achia nepirīpii eperāarāmaa, jōmaarāpa ma k'aurepa iru pia-e ak'idamerā.

Sāga ijāapataarā k'aripapataarā p'anapataadaipia bi

⁸ Ijāapataarā k'aripapataarā diácono apata auk'a t'āri pia p'anadaipia bi; k'īra jīp'a; jīp'a pedeepata; seewa jaradak'aa māik'aapa chīara āpīte pedee k'achia pedeedak'aa; toyaa p'anadak'aa; p'arat'a ata k'iniayaa p'anadak'aa. ⁹ Tachi Ak'ōrepa wāarata k'awapida Cristo k'ap'ia pari t'āriipa ijāadaipia bi, k'īsia p'ua-ee. ¹⁰ Āchi mimiade t'īudai naaweda, awaraa ijāapataarāpa āchi p'anapata pia ak'idaipia bi k'awaadait'ee wāara p'anapata Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a wa māga-e. Imiateeda wēe uchiaruta pirā, ijāapataarā k'aripapataarā p'aneedai. ¹¹ Wēraarā ijāapataarāpa awaraa ijāapataarā ichiaba k'aripapataadai. Āchi t'āri pia p'anadaipia bi; k'īra jīp'a; chīara āpīte pedee k'achia pedeeda-ee; ne-inaa pia oopata māik'aapa ichita oopata āchia jara p'anik'a. ¹² Ijāapataarā k'aripaparipa wēra apai iru baipia bi. Pia ak'iipia bi ichi warrarā māik'aapa awaraarā ichi tede p'anapata. ¹³ Māgí k'aripapataarāpa āchi mimia pia ooruta pirā, ijāapataarāpa āra t'ī t'o p'anadait'ee. Māpai ārapa waawee-ee jaradait'ee āchia Jesucristode ijāa p'ani.

Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida

¹⁴ Taarã-ee mi wã k'inia bi pi ak'ide. ¹⁵ Mamĩda taarãru pirã, na p'ãdapa pia k'awaait'ee sãga p'anapataadaipia bi apemaarã ijãapataarã ome. K'irãpapíji tachi ijãapataarã jõmaweda Tachi Ak'õredeerã. Iru ichita bapari tachi ome mãik'aapa iru wãarata jara pëiji tachimaa jãadamerã mãik'aapa jõmaarãmaa jarateedamerã. ¹⁶ Wãara, awaraarãpa ma wãarata jara pëida k'awada-e p'ani mĩda, tachia k'awa p'ani ma k'ãyaara ne-inaa pipiara wẽ-e. Mapa Tachi Waibiamaa nãga k'aripata:

Na p'ek'au eujãdepemaarãmaa pia unupipachi eperã jĩp'aak'a. K'achia oo-ee bapachi Ak'õre Jaure k'aurepa. Angeleerãpa pi unupachida. Na p'ek'au eujãdepemaarãpa ũripachida pia ooda eperãarã k'aripait'ee mãik'aapa chok'araarãpa pide ijãapachida. Tachi Ak'õrepa pi ateeji it'aa, ichi trua k'ĩra wãree nĩbide ichita bapariimerã.

4

Ūraa p'ãda ijãa amaadap'edaarãde

¹ Mamĩda Tachi Ak'õre Jaurepa jĩp'a jara bi: Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda, eperãarã ũk'uru ma wãarade ijãa amaadait'ee. Cristode ijãadai k'ãyaara, k'ũrapidait'ee netuaraarãmaa mãik'aapa ijãadait'ee ma netuaraarãpa jarateepirutade. ² Ma netuaraarã jua ek'ari jarateepataarãpa jarapata: “Tachi Ak'õre Ūraa jarateemaa p'anida” apata. Mamĩda seewamaa p'ani. Āchi-it'ee p'ua-e bi ijãapataarã k'ũradait'ee. Tachi Ak'õre Jaurepa jarateepi bik'a p'oyaa jarateeda-e, netuaradeerã perã. ³ Jãgĩrãpa ũraapata miak'ãidaik'araa bi mãik'aapa chik'o ũk'uru k'odaik'araa bi. Mamĩda tachia Ak'õre Ūraa wãarade ijãapata perã, k'awa p'ani irua ne-inaa jõma ooji, gracias jaradap'eda k'odamerã. ⁴ Jõmaweda Tachi Ak'õrepa ooda pia bi. Maperã tachia it'aa t'ĩruta pirã gracias jaradait'ee Tachi Ak'õremaa nek'opata pari, chik'o jõmaata k'odaipia bi. ⁵ Tachi Ak'õre k'ĩrapite tachi nek'opata pia bi, irua mãga jarada perã mãik'aapa tachia gracias jarapata perã irumaa ma chik'o pari.

Sãga ooit'ee Cristopa oopi k'inia bik'a

⁶ Arii p'ani ipemaarãmaa mi ũraa jaratëeji. Mãga ooru pirã, pia ooit'ee Jesucristopa oopi k'inia bik'a. Iru mimiapari pia bait'ee ijãa bi misa Tachi Ak'õrepa jara pëida iru k'ap'ia pari mãik'aapa k'awaa wãru misa irua jarapida ichia jirit'eradaarãmaa.

⁷ Mamĩda t'ĩunãaji ma chonaarãweda nepiridap'edaa jarateepataarã ome. Jãgĩrãpa jarateeda-e Tachi Ak'õrepa jarapidak'a. Jarateepata chõtrãarãpa ũri k'inia p'anapata cuentok'a. Āchi ome aupedeei k'ãyaara, jiríji pipiara k'awaait'ee Tachi Ak'õrepa jara pëida mãik'aapa ooji irua oopi bik'a. ⁸⁻⁹ Jõmaarãpa nãgĩ pedee ijãadaipia bi, wãara perã. Tachi p'iradak'ãri juataura p'aneadait'ee, tachi k'ap'ia k'aripapata. Mamĩda Tachi Ak'õrepa jara pëida k'awaa wãdak'ãri, tachi jaure paara k'aripapata. Mãgã na p'ek'au eujãde p'ani misa, k'ãiwee p'anapata mãik'aapa k'awaapata tachi piudak'ãri, it'aa wãdait'ee. ¹⁰ Ma-it'eeta tachi choopata na mimiade, eperãarãpa ma ũraa jara pëidade ijãadamerã. Eperãarã ũk'uruurãpa tachia jarateepata ũridaamaa p'ani mĩda, ijãa p'ani Tachi Ak'õre ichita bapari mãik'aapa irua aupaita na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaweda ak'ipari. Wãara, tachi Cristode ijãapataarã pipiara ak'ipari, tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari perã.

¹¹ Mia jõma jara aupada jaratëeji jãpemaarã ijãapataarãmaa mãik'aapa jarãji mãga oodamerã. ¹² K'ĩsiapinãaji apidaamaa pi pedee ũridaik'araa bi, pi mak'iaara chonaa-e bairã. Ma k'ãyaara ak'ipíji pia wãara oo k'inia bi Cristopa oopi bik'a, ãrapa auk'a oodamerã. Nãga baparíji: ne-inaa pia jarapari; k'ĩra jĩp'a nipapari jõmaarã ome; awaraarã k'inia iru bapari; nepirade bi mĩda, Cristode ijãapari; ne-inaa k'achia oo-ee bapari; jõma oopari Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ¹³ Mi jãmaa wãru misa, ijãapataarã chip'edaidak'ãri, léeeji Tachi Ak'õre Ūraa p'ãdap'edaa. Jaratëeji k'asaa jara k'inia bi mãik'aapa ũrãaji ijãapataarã p'anapataadamerã ma jara bik'a. ¹⁴ K'irãpáji Tachi Ak'õre

pedee jarapataarãpa jaradap'edaa pĩmaa, ijãapataarã ak'ipataarãpa ãchi jua bidak'ãri pi ãri. Mãga oodak'ãri, Tachi Ak'õre Jaurepa ne-inaa oopiji pĩmaa k'awaamerã k'ãare mimia ooit'ee Tachi Ak'õre-it'ee. Mãga óoji Ak'õre Jaurepa oopi bik'a.

¹⁵ K'ĩsĩaji mia ũraadade na k'art'a p'ãdade mãik'aapa t'ãripa óoji aide jara bik'a. Mãga ooru pirã, awaraarãpa ak'idait'ee pia naawedapema k'ãyaara pipiara oomaa bi. ¹⁶ K'ĩra jĩp'a óoji Cristopa k'inia bik'a mãik'aapa jaratéeji irua jarapi bik'a. Chóoji mãga oo bide k'awa bairã mãga oo bĩpa, pi Ak'õre truadee wãit'ee mãik'aapa pia jaratee bi ũrirutaarã auk'a wãdait'ee, pi k'aurepa Cristode ijãadak'ãri.

5

Sãga Timoteo bai pia bi ijãapataarã ome

¹ Ijãapataarã t'ãidepema chonaapa ne-inaa k'achia ooru pirã, itrianaãaji. Ma k'ãyaara pedeeji iru ome, pĩchi ak'õre ome pedeparik'a. Jõdee, k'ũtrãarã ũrãaji pĩchi ipemaarã ũraak'ajik'a. ² Chõtrãarã ak'iipia bi pĩchi nawe ak'iparik'a. Mãgã ichiaba awẽraarã ak'iipia bi pĩchi ipewẽraarã ak'ik'ajik'a, ãra ome k'achia oo-ee.

³ Pia k'aripãji p'ẽtrãarã èreerã wẽe chitooni. ⁴ Mamĩda p'ẽtrãapa warrarã wa ãichak'eerã iru bi pirã, ãchiata naapiara ãchideerã ak'idaipia bi Tachi Ak'õre ũraade jara bik'a. Mãgã ãchi nawe wa awela k'aripadai irua ãchi k'aripadak'a ãchi wari wãk'ãri. Ma awara mãga oodak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãchi pia ak'ipari. ⁵ Jõdee p'ẽtrãa èreerã wẽe k'iripa nĩpari Tachi Ak'õrepa k'aripamerã. ãstaawa, p'ãrik'ua pida it'aa t'ĩpari Tachi Ak'õremaa k'aripamerã. Mãgee p'ẽtrãa k'aripaipia bi. ⁶ Mamĩda mãgee p'ẽtrãarã ũk'uruurãpa Tachi Ak'õre net'aade k'ĩsiadai k'ãyaara, ãchia k'iniata oo wãpata. Mãgeerã chok'ai p'ani mĩda, piudap'edaarãk'api p'ani. Mapa mãgeerã k'aripaik'araa bi. ⁷ Jarãji ijãapataarã pi ek'ari p'anĩrãmaa oodamerã mia et'ewa jaradak'a. Mãga ooruta pirã, awaraarãpa p'oyaa k'achia pedeeda-e pai tachi ijãapataarã ãpĩte. ⁸ Ijãaparipa ichi èreerã wa audupiara ichideerã ak'i-e pirã, baamaa bi Cristopa k'inia bik'a mãik'aapa ijãadak'aa beerã k'ãyaara k'achiara bi.

⁹ P'ẽtrãa t'ĩ p'ãdai naaweda awaraa p'ẽtrãarã t'ĩ ome, iru bapata ak'idaipia bi. Mãgã p'ẽtrãa imik'ĩra apai ome miak'ãi bap'eda, sesenta añodeepa waa iru bai pia bi. ¹⁰ Awaraarãpa iru t'ĩ pia t'o p'anadaipia bi, irua ne-inaa pia oopata k'aurepa nãgee jĩak'a: ichi warrarã pia warida perã; eperãarã pia auteebaida perã; ijãapataarã p'asia chedak'ãri, ãra bĩri sũda perã; chupĩria chedeerã k'aripada perã; jãgee ne-inaa pia k'ĩra t'ãdoo ooda perã ichi t'ãripa.

¹¹ P'ẽtrãarã sesenta años waide wẽe beerã t'ĩ p'ãdaik'araa bi awaraa p'ẽtrãarã t'ĩ ome, imik'ĩra waya k'iniadarii perã mãik'aapa miak'ãidarii perã, Cristo-it'ee mimiadai k'ãyaara. ¹² Mãgee p'ẽtrãarãpa jaradap'eda Cristopa oopi k'inia bik'a oodait'ee, imik'ĩra ataruta pirã, Tachi Ak'õrepa k'ĩsia p'uapii maa-e pirã awaraarãpa pedee k'achia jaradai ãra ãpĩte. ¹³ Ma awara, mãgee p'ẽtrãarã k'oo-idaadaipata, ne-inaa pia mak'ĩara ooda-ee. Mãgã te chaa chĩra ãpĩte jara nipapata mãik'aapa pedee-idaa p'anadairã, ũraa wãpata ãchi k'ĩsiadeepa. Mãgã pedee k'achia jaradaik'araa bita jara wãpata. ¹⁴ Maperã mia k'inia bi mãgee p'ẽtrãarã mak'ĩara chõtrãa-ee p'anĩrã, waya miak'ãidamerã mãik'aapa warra t'odamerã. Mãgã mimiadait'ee ãchi temã, ãchideerã ak'ĩmaa p'ani misa. Mãga oo p'ani pirã, tachi ijãapataarã k'ĩra unuamaa iru p'anapataarãpa p'oyaa k'achia pedeeda-e pai tachi ãpĩte ma p'ẽtrãarã k'aurepa. ¹⁵ Mãgee p'ẽtrãarã ũk'uruurãpa oo amaajida Cristopa oopi k'inia bi oodait'ee Satanapa oopi k'inia bik'a.

¹⁶ Waya mia jara bi: Cristode ijãapari èreerãdepema p'ẽtrãa paraa pirã, ma ijãaparipa chi p'ẽtrãa k'aripaipia bi. Pëik'araa bi ijãapataarãmaa k'aripa iidide, ãrapa ne-inaa iru p'ani araa-e pai perã audú chok'araarã-it'ee. Ijãapataarãpa ak'idaipia bi p'ẽtrãarã èreerã wẽe chitooni aupai.

Sãga ijãapataarã chonaarã ak'idaipia bi

¹⁷ Ijãapataarã chonaarã waaweedaipia bi mãik'aapa p'aadaipia bi ãchi jua ek'ari p'anirã pia ak'idak'ãri mãik'aapa k'aripadak'ãri. Waapiara p'aadaipia bi awaraa ijãapataarã ak'ipataarã k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa jara pëida jarateedak'ãri mãik'aapa ijãapataarã ùraadak'ãri. ¹⁸ Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi:

'P'ak'a it'ai jĩnãati trigo t'iamaa bak'ãri. Ita-aria k'opiti.' (Dt 25.4)

Ichiaba awara ãi jara bi:

'Mimiaparipa p'arat'a ataipia bi chi poro waibia juadepema.' (Lc 10.7)

¹⁹ Eperãpa ijãapataarã ak'ipari imiateeru pirã, ijãanãati mãgipa jara bi. Jĩp'a ma pedee ak'idaipia bi eperãarã omé wa õpee auk'a jararuta pirã.

²⁰ Mamĩda ijãapataarã ak'ipataarã k'achiade baai jõnaruta pirã, jõmaarã taide itriak'óoji. Mãgã awaraarãpa ne-inaa k'achia ooda-e pait'ee waaweepa.

²¹ Tachi Ak'õre k'ĩrapite mãik'aapa Jesucristo k'ĩrapite, angeleerã jirit'erada k'ĩrapite paara, mia jara bi: óoji mia et'ewa jaradak'a. Mamĩda pichi k'inia aba pipiara ak'inãaji awaraa k'ãyaara. ²² K'ĩrak'aupai ijãapari audú isapai awara bii ijãapataarã ak'ipari mimia-it'ee. Ma-it'ee pi jua bii naaweda mãgĩ ãri, iru bapata pia ak'ipia bi. Iru ne-inaa k'achiade ni pirã, awaraarãpa iru ãpĩte k'achia pedeedai mãik'aapa pi ãpĩte auk'a mãgadai, irua oopata pia pia ak'ii jĩak'aapa. Mapa maarepida ne-inaa k'achia oonãaji. Ichita óoji Cristopa oopi bik'a.

²³ Pania aupai toik'araa bi. Pi ip'ii k'ayaa bapari perã, ichiaba vino ma-ãri toipia bi bi p'irapiamaapa.

²⁴ Jõmaarãpa k'awa p'ani eperãarã ùk'uruurãpa ne-inaa k'achia oopata, tau taawa oopata perã. Taarã-e nide pia k'awaai mãgeerãpa oopata mãik'aapa ãchi jirit'era-e pait'ee ijãapataarã ak'ipari mimia-it'ee. Jõdee, awaraa eperãarã p'anapata ewaa ak'ik'ãri, t'ãri pia pik'a p'ani. Mamĩda taarã pak'ãri, pia k'awaa atai ãchia ne-inaa k'achia mera oopata mãik'aapa ãchi jida jirit'era-e pait'ee ma mimia-it'ee. ²⁵ Mãgã ichiaba taarã-ee eperãarã ùk'uruurãpa ne-inaa pia oopata k'awaai, tau taawa oopata perã. Mamĩda ne-inaa pia mera ooruta pijida, taarã-ee pia mãga k'awaa atai, Tachi Ak'õre Jaurepa k'awaapiit'ee perã. Mãgeerãta jirit'eraipia bi ma mimia-it'ee.

6

Esclavoorã sãga p'anadaipia bi

¹ Esclavo Cristode ijãa bipa chipari waaweepia bi, ichi k'aurepa ijãadak'aa beerãpa ik'achia pedeenadamerã Tachi Ak'õre ãpĩte mãik'aapa taipa jarateedap'edaade.

² Chipari ichiaba Cristode ijãa bi pirã, ma esclavopa k'ĩsiaik'araa bi oo-e pait'ee jõma chiparipa oopi bik'a, ichi ipema perã Cristo k'aurepa. Ma k'ãyaara audupara t'ãripa oopipia bi chiparipa oopi bik'a iru k'aripait'ee mãik'aapa ak'ipiit'ee iru k'inia iru bi Cristo k'ap'ia pari. Ma jõma jara aupada jãpema ijãapataarãmaa jaratéeji mãik'aapa ùrãaji mãga oodamerã.

Seewa jarateepataarã mãik'aapa p'arat'a audú ata k'inia p'anirã

³ Timoteo, abaapa jarateeru pirã Tachi Waibia Jesucristopa pedee wãara jarateeda awara maa-e pirã iru jirit'eraaarãpa jaratee p'ani awara, mãgipa ooamaa bi Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ⁴ Jãgee eperã audua bi mãik'aapa wãara maarepida k'awa-e bi.

Aupedei awaa bapari Ak'õre Ûraade pedee jara k'inia bi k'aurepa mãik'aapa ichi t'ãridepai k'achia k'ĩsiapari. Ichi jaratee bi k'aurepa ijãapataarã k'ĩra unuamaa para beepari; k'ĩraupik'a para beepari; ik'achia pedee para beepari mãik'aapa chĩara pedee ijãada-e para beepari. ⁵ Ichi mãik'aapa ichi jĩak'arã k'ĩsia k'awada-ee p'ani. Jĩp'a aupedee k'inia p'ani, Tachi Ak'õre wãarata waa k'awa k'iniada-e p'anadairã. Jara wãpata "taita ijãa p'anida" apata, p'arat'a ata k'inia p'anadairã ãchia jaratee p'ani pari.

⁶ Jōdee Cristode wāara ijāapataarā nāga p'anapata: t'āri o-īa; k'āiwee; awaraarā k'inia iru p'anapata. P'arat'a iru p'ani jida wa wēe p'ani pijida, auk'a t'āri o-īa p'anapata. ⁷ Tachi t'odak'āri, maarepida net'aa wēe t'ojida māik'aapa waya māga p'anadait'ee piudak'āri. ⁸ Maperā ne-inaa k'opari māik'aapa p'aru jipari iru p'ani pirā, tachi ijāapataarā t'āri o-īa p'anadait'ee. ⁹ Mamīda eperāarā ũk'uru, audú p'arat'a ata k'iniapa, k'īsia k'awa-eedaipata māik'aapa k'achiade baaipata. Maap'eda bigi p'oyaa lazodeepa uchua-e bik'a, māga pik'a āra ma k'achiadeepa p'oyaa uchiada-e p'aneepata. Māgapī eperāarā atua wāpata. ¹⁰ Mapa chi audú p'arat'a ata k'inia bipa k'achia k'īra t'ādoode baaīt'ee. Wāara, p'arat'a ata k'iniapa ũk'uru ijāapataarāpa paara Cristode waa ijāa k'iniada-e. Māirā k'īsia p'ua p'anapata māik'aapa āchi t'āride mia chitoni, k'achiade baaidap'edaa perā.

Pablopa t'ēe ũraada Timoteomaa

¹¹ Timoteo, oonāaji māirāpa oopatak'a, Tachi Ak'ōrepa pi jirit'erada perā ichi-it'ee. Jip'a óoji Cristopa oopi bik'a, irude wāara ijāa bairā. Chóoji Tachi Ak'ōrepa jara pēida k'awa bide māik'aapa t'āri pia ma wāarata jaratēeji āramaa. Āra k'inia iru bāji Tachi Ak'ōrepa āra k'inia iru bik'a. ¹² Ara chōopariipa jiriparik'a p'oyaaīt'ee, māga pik'a jirīji pipiara ijāapariit'ee Cristode māik'aapa oopariit'ee irua oopi bik'a, ijāapari perā māga oop'eda ichita bapariit'ee Tachi Ak'ōre truade. Ma-it'eeta Tachi Ak'ōrepa pi jirīji, eperāarā chok'ara nībi taide waawee-ee jarak'āri pi Cristode ijāa bi. ¹³ Irá mia na ũraa jarait'ee Tachi Ak'ōre k'īrapite. Irua ne-inaa jōmaweda chok'ai bapipari. Ichiaba nāga jarait'ee Jesucristo k'īrapite. Irua Poncio Pilatoma waa waa-ee pedeeji. ¹⁴ Nejōmaata óoji mia pīmaa jaradak'a. Māga oo bi misa, parā ijāapataarā t'āide t'īpināaji k'īsia awara wa jarateeru awara apida. Chóoji māga oo nībide Tachi Waibia Jesucristo waya cheru misa na eujādee. Māgá apidaapa pi itriada-e pai. ¹⁵ Tachi Ak'ōre Waibia iru pēi k'inia bak'āri, cheit'ee. Tachi Ak'ōre aupai t'āri piara bi māik'aapa jōmaarā k'āyaara waibia bi; jōmaweda reyrā k'āyaara māik'aapa jōmaweda na p'ek'au eujādepemaarā poro waibia k'āyaara. ¹⁶ Iru aupai ichita bapari. Apida iru k'ait'a wāda-e pai, iru k'īra wāree īdaa chooda-e pai perā. Mapa apidaapa iru unuda-e pai. ¡Tachi Ak'ōre k'īra wāree! Jōmaweda iru jua ek'ari ichita p'anadait'ee. ¡Amén!

Ūraa ijāapataarā p'arat'ara beerā-it'ee

¹⁷ Jarāji p'arat'ara beerāmaa na p'ek'au eujāde māgá p'arat'ara p'ani misa, k'īsianaadamerā āchi pipiara p'ani awaraarā k'āyaara. Ichiaba jarāji ijāadai k'āyaara āchi ne-inaa k'īra t'ādo jōparide, ijāadamerā Tachi Ak'ōrede, iru jōk'aa perā. ¡Iru t'āri pia bapari perā tachi ome, teepari jōma tachia iru p'ani o-īa p'anadamerā! ¹⁸ Maperā jarāji āramaa t'āri pia teedamerā awaraarāmaa māik'aapa t'āri ne-inaa pia oodamerā awaraarā k'aripait'ee. ¹⁹ Māga ooruta pirā, t'ēpai ne-inaa pipiara iru p'anadait'ee p'arat'a k'āyaara. ¡Ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome māik'aapa iru p'anadait'ee jōmaweda irua k'īsia iru bi ichideerā-it'ee!

²⁰ Timoteo, jāji Tachi Ak'ōrepa wāarata pīmaa jara pēida. Ūrināaji jā pariatua pedee wāpataarā, āchi k'īsiadeepa seewa jarateepata perā. “K'īsia k'awaa p'anida” a p'ani. Mamīda māga p'ani-e. ²¹ K'īsia k'awaa p'anadai k'āyaara, Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēidade ijāa amaa p'ani, awaraa k'īsiade ijāa k'inia p'anadairā.

Mia k'inia bi Tachi Ak'ōrepa pi pia ak'i bapariimerā māik'aapa nejōmaade k'aripamerā. Māgapai paji.

2 TIMOTEO

San Pablopa K'art'a T'ēepema P'āda Timoteomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji Romade, carcelde bak'āri. Mama bide k'īsiaji madeepa chok'ai uchia-e pait'ee. Mapa waya p'ā k'inia baji ichi k'ōp'āyo pia bimaa.

Salude jarap'eda, naapiara gracias jara bi Tachi Ak'ōremaa Timoteo pari, waapiara Cristode ijāapari perā māik'aapa oopari perā irua k'inia bik'a. K'irāpapi bi Tachi Ak'ōrepa iru jirit'erada māik'aapa jara bi ichi chupiria, ituaba pik'a carcelde bi (cap. 1). Ūraa bi Timoteopa choomerā soldaopa chōomaa bide chooparik'a maa-e pirā deporte jemeneparipa chooparik'a, jemenemaa bide jemene k'awaa beerāpa oopatak'a. Ūraa bi Timoteopa ichi mimia pia oomerā Cristo-it'ee (cap. 2). Jara bi sāga na p'ek'au eujādepemaarā p'anapataadait'ee Cristo ewaa chei naaweda māik'aapa ūraa bi Timoteopa choomerā ichi ijāa bide, ma k'aurepa miapiruta pijida (cap. 3). T'ēepai ūraa bi Timoteopa ichita jarateemerā Cristopa k'inia bik'a māik'aapa jara bi ichi k'īsia t'āridepai: taarā-e piut'ee. Maap'eda chupiria iidi bi māga p'asai naaweda, Timoteo mama carcelde ichi ak'ide wāmerā (cap. 4).

Salude pēida

¹ Mi, Pablopa na k'art'a p'ā pēiru Timoteomaa. Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi jirit'eraji Jesucristopa pēimerā ichi ūraa jarateede. Ma pedee jaratee bi k'aurepa eperāarā Cristode ijāapata māik'aapa it'aa wāpata. ² Timoteo, mia pi k'inia iru bi michi warrak'a. It'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa māik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerā māik'aapa chupiria k'awaadamerā. Māgá pi k'āiwee bapariit'ee.

Pablopa Timoteo ūraada

³ Michi chonaarā judiorāpa oopatap'edaak'a, k'īra jīp'a mia oo bi Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Mapa ichita pi k'irāpapari it'aa t'īk'āri; āstaawa, p'ārik'ua pida māik'aapa ichita gracias jarapari Tachi Ak'ōremaa pi pari. ⁴ K'irāpa bi pi jēe nībada mi uchiak'āri pi ik'aawaapa. Mapa pi waya unu k'inia bi. Unuruta pirā, mi wāara o-īa bait'ee. ⁵ Ichiaba mia k'irāpa bi pi Jesucristode ijāak'āri, t'āripa ijāaji pi awela Loida māik'aapa pi nawe Eunice ijāapatap'edaak'a. K'awa bi īrā pi auk'a wāara ijāa bi ārak'a.

⁶ Mapa k'irāpapi k'inia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa pīmaa oopida, mi jua pi īri bik'āri. Irua ichita māga oopi k'inia bi pīmaa. Mapa t'āripa óoji irua oopi bik'a. Māgá ijāapataarā pi jua ek'ari p'ani pipiara k'aripait'ee. ⁷ Tachi Ak'ōrepa ichi Jaure ba chepi-e paji tachi ijāapataarāmaa waawee-idaa p'anadamerā. Ma k'āyaara ichi Jaure pēiji māgí juapa tachia choodamerā irude ijāa p'anide; awaraarā k'inia iru p'anadamerā māik'aapa k'awaadamerā ne-inaa k'achia k'īra t'ādo o amaadait'ee. ⁸ Maperā k'īra nejasianáaji jarateeit'ee Tachi Waibiapa ooda eperāarā k'aripait'ee. Ichiaba k'īra nejasianáaji mi pi k'ōp'āyo perā, mi carcelde nībi mīda Cristo k'aurepa. Ma k'āyaara, chóoji Cristode ijāa bide, awaraarāpa pi ichiaba miapiruta pijida ma ijāa bi k'aurepa. Tachi Ak'ōrepa pi k'aripait'eepi! ⁹ Ichiata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji māik'aapa tachi jiriji ichideerā papiit'ee. Tachi māgá k'aripa-e paji ne-inaa pia oopata perā. Jīp'a māga ooji na eujā ooi naaweda, ichia k'īsia iru bada perā tachi pia ooit'ee Jesucristo k'aurepa. ¹⁰ Māgí k'īsia iru bada k'awapiji, Tachi K'aripapari Jesucristo pēik'āri na p'ek'au eujādee. Iru chok'ai p'irabaik'āri, ak'ipiji tachi jida māga oodai, irude ijāaruta pirā. Ma awara irua jarateeda k'aurepa k'awa p'ani na p'ek'au eujāde p'ani misa, irua k'inia bik'a p'anadai māik'aapa ai t'ēepai, it'ari ichita p'anadait'ee iru ome.

¹¹ Ma jara pëidata jarateemerã Tachi Ak'õrepa mi jirit'eraji mãik'aapa Jesucristopa mi pëiji. ¹² Ma k'aurepata mi mia nĩbi nama carcelde. Mamĩda mi k'ĩra nejasia-e, k'awa bairã k'aideta ijãa bi. Mãgĩ Jesucristo. Irua ne-inaa jõmaweda oopari. Mapa mia k'awa bi irua jarateepida mĩmaa jãait'ee, Tachi Ak'õre ewari waibia ewate paru misa.

¹³ Ma jarateepidata pĩmaa jaraji. K'irãpãji wãara perã. Ichiaba awaraarãmaa ma jĩak'a jaratëeji. Mãga ooru misa, chõoji Jesucristode ijãa bide mãik'aapa awaraarã k'inia iru bãji iru k'ap'ia pari. ¹⁴ Jĩaji Tachi Ak'õrepa wãarata pĩmaa jara pëida. Tachi Ak'õre Jaure, tachi ome baparipa pi k'aripait'ee.

¹⁵ Pia k'awa bi perã jõma Asiadepema ijãapataarãpa mi yiaraa iru p'ani; Figelo, Hermógenes paara. ¹⁶ Onesiforopa aupaita mãga oo-e paji. At'apai mi k'aripa cheji. Mi carcelde nĩbi mĩda, k'ĩra nejasia-ee baji mi k'aripa cheit'ee. Mapa mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa Onesiforodeerã chupĩria k'awaamerã. ¹⁷ K'ĩra nejasia bai k'ãyaara, Onesiforo Romade pachek'ãri, ñi-ee mi jiri cheji unu atarumaa. ¹⁸ Irua mi chupĩria k'awaadak'a, mia iidi bi Tachi Ak'õrepa iru auk'a chupĩria k'awaamerã iru ewari waibia ewate pak'ãri. Pia pia k'awa bi jõmaweda Onesiforopa ooda ichiaba mi k'aripait'ee, Éfeso p'uurude bak'ãri.

2

Pablopa Timoteo ùraada waawee-ee oomerã Cristopa oopi bik'a

¹ Timoteo, pi michi warrak'a bi. Jesucristopa ichideerã k'aripapari perã, waapiara óoji irua oopi bik'a. ² Mia iru ùraa jaratee bak'ãri ijãapataarã chok'ara nĩbi taide, pia pida ùri baji. Auk'a jaratëeji k'ĩra jĩp'arãmaa; chi jaratee k'awaa p'anĩrã awaraarãmaa.

³ Mi awaraa ijãapataarã ome mia jõni Jesucristopa oopi bik'a oopata perã. Waaweenãaji auk'a mia nĩbait'ee. ⁴ Ooipia bi soldaopa ooparik'a. Soldao t'ũu-e eperãrã jĩp'arãpa ne-inaa oopatade. Jĩp'a oopari ichi poro waibiapa jara bik'a. ⁵ Ichiaba deporte jemeneparipa ooparik'a ooipia bi. Mãgĩpa oopari ma jemene pia k'awaa beerãpa jarapatak'a, ata k'inia bairã ne-inaa teepata chi p'oyaarutaarãmaa. ⁶ Ichiaba ooipia bi ne-uuparipa ooparik'a. Mãgĩ ichi ne-uude sã-ee mimiapari naapiara ata k'inia bairã made chauru. ⁷ K'ĩsĩaji mia et'ewa jaradade. Tachi Waibiapa k'awapiit'ee ma jõmaweda k'ãata jara k'inia bi pi-it'ee.

⁸ K'irãpãji Jesucristo chonaarãwedapema Rey Daviddepa uchiada paji. Cristota piup'eda, chok'ai p'irabaiji. Mia mãga jarateepari jõmaarãmaa jarateek'ãri irua oodata eperãrã k'aripait'ee. ⁹ Maperãpi k'achia ooyaa beerã carcelde t'ĩ nĩbipatak'a, mi nama carcelde t'ĩ nĩbijida, mia nĩbapariimerã. Mamĩda, mi cadenapa jĩ iru p'ani mĩda, p'oyaa jarateepida-e pait'ee awaraarãpa jarateedamerã Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida Cristode. ¹⁰ Maperãpi mia ne-inaa jõma choopari, mia nĩbi mĩda. Mãgã choopari eperãrã Tachi Ak'õrepa jirit'erada Jesucristode ijãadamerã, o k'achiadeepa uchiadamerã mãik'aapa ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre k'ĩra wãree eujãde.

¹¹ Na pedee jõmaarãpa ijãadaipia bi, wãara perã:

Tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia piu pik'aji Cristo ome, iru ome araa p'anadairã. Maperã jai-idaadak'ãri, auk'a chok'ai p'irabaidait'ee iru p'irabaidak'a mãik'aapa iru ome ichita p'anapataadait'ee.

¹² Tachi chooruta pirã irude ijãa p'anide, Ak'õre truade iru ik'aawa p'anadait'ee ne-inaa jõmaweda ak'ĩmaa. Mamĩda iru meraruta pirã, irua auk'a tachi merait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

¹³ Tachia jara p'anik'a ooda-e p'ani pijida, irua jara bik'a ichita ooit'eepi, ichita mãga oopari perã.

Mimiapari Tachi Ak'õrepa pia ak'ipari

¹⁴ Mia jara bi k'irãpapíji ijãapataarãmaa. Ma awara Tachi Ak'õre k'irapite ùrãaji au-pedeenaadamerã Tachi Ak'õrepa jara pèida pedee jara k'inia bi k'ap'ia. Mãga oodak'ãri, apemaarã maarepida k'aripada-e p'ani. Ma k'ãyaara ijãa amaapi p'ani ãchia jara p'ani ùrirutaarãmaa. ¹⁵ Pia, jõdee, jõmaweda t'ãripa óoji, Tachi Ak'õrepa pi ak'imerã mimiapari piak'a. Mãga ooru pirã, k'ira nejasia-e pait'ee Tachi Ak'õre k'irapite, irua wãarata jara pèida pia jarateepari perã. ¹⁶ Mamída ãyaa béjeji pariatua pedee wãpataarã ik'aawaapa. ãchia Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a jaradak'aa. Mágá pariatua pedee p'ani k'aurepa audupiara k'achiade baairuta. ¹⁷ Aida k'ayaa waibia wariparik'a tachi chiara mik'ia piit'ee, mãga pik'a ãchia jarateepata wari pik'adaipari ijãapataarã chok'araara ijãa amaapiit'ee. Mágá jaratee p'ani Himeneopa mãik'aapa Filetopa. ¹⁸ ãchia Tachi Ak'õre wãarata jarateeda-e p'ani, jara p'anadairã tachi Cristode ijãapataarã írã ichita chok'ai p'ani Tachi Ak'õre-it'ee. Maperã piudak'ãri, chok'ai p'irabaida-e pait'eeda apata k'ap'ia chiwidide Cristopa oodak'a. Ma seewa jarateepata k'aurepa ijãapataarã ùk'uru ijãa amaadaruta. ¹⁹ Mamída wãara Cristode ijãapataarãpa mãga ooda-e pait'ee. ãchia choodait'ee Tachi Ak'õrepa wãarata jara pèida ijãa p'anide. Irua jõmaarãmaa k'awaapipari ichi ijãapataarã chipari ichi ùraa p'ãdade. Mãga k'awa p'ani ma p'ãdade jara bairã:
'Ak'õre Waibia ichideerã k'awa bi.'

(Nm 16.5)

Awara ãi ichiaba jara bi:

'Jõmaweda jara p'anirãpa: "Cristo Tachi Ak'õre Waibia" ne-inaa k'achia k'ira t'ãdoo oo amaadaipia bi.'

(Sal 34.14)

²⁰ K'isidãma nãgide. P'arat'ara bi te choma bide paraa p'arat'u k'ira t'ãdoo, ùk'uru nēedee ooda maa-e pirã p'arat'adee ooda. Ma te chiparipa mãgee jirit'erapari ichi-it'ee mãik'aapa chi k'õp'ãyoorã-it'ee nek'odait'ee pak'ãri. Jõdee p'arat'u pak'urudee ooda maa-e pirã yoorodee ooda iru bi ichi ek'ariirã-it'ee. ²¹ Mãga bi ichiaba tachi ijãapataarã ome. Apidaapa ne-inaa k'achia oo amaaruta pirã ooit'ee Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, iru, tachi ijãapataarã chiparipa, ma ijãapari jirit'erapari oomerã ne-inaa pia k'ira t'ãdoo.

²² Maperã oonãaji ne-inaa k'achia k'ira t'ãdoo k'ũtrãarãpa oo k'inia p'anik'a. Ma k'ãyaara jiríji ne-inaa jõma ooit'ee Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. T'ãri jíp'a nipaparíji Cristode ijãapari perã. Awaraarã k'inia iru báji mãik'aapa k'ãiwee baparíji jõmaarã ome. Mãga ooru pirã, ooit'ee jõma Cristomaa it'aa t'ipataarãpa oopatak'a, wãara t'ãripa irude ijãapata perã. ²³ Aupedeenaãaji k'isia k'awa-ee beerã ome, pariatua pedee wãpata perã. Pia k'awa bi mãga ooru pirã, nepira jirídai pi ome. ²⁴ Tachi Waibia mimiapari nepirade baaik'araa bi awaraarã ome. Ma k'ãyaara t'ãri pia baipia bi jõmaarã ome; awaraarã jaratee k'awaaipia bi mãik'aapa choopia bi, k'irau-ee, awaraarãpa ne-inaa k'achia ooruta pijida. ²⁵ T'ãri pia ùraaipia bi Tachi Ak'õre wãarata jarateeda-ee p'anirã. Jaraipia bi ãchia pia jarateeda-e p'ani. Pi ùraa ùriruta pirã, Tachi Ak'õrepa ãchi k'aripai ma k'achia oo amaadamerã mãik'aapa irua jara pèida wãara k'awaadamerã. ²⁶ Mãgapí uchiadai Netuara Poro Waibia juadeepa. Ichia ãra atap'eda, trampade bijí oodamerã ichia oopi k'inia bik'a. Mamída Tachi Ak'õrepa ãra uchiapii mãgí juadeepa, wãara oodamerã ichia oopi bik'a.

3

Tachi Ak'õre ewari waibia k'ait'a pak'ãri

¹ Timoteo, Tachi Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda, eperãarã audupiara k'achiade baaidait'ee mãik'aapa nepira jirídait'ee ijãapataarã ome. ² Nãga p'anadait'ee: ãchi-it'ee aupai ooyaa; p'arat'a ata k'iniayaa ãchi-it'ee; auduayaa; ik'achia pedeeyaa; t'ãri k'achia-idaa; ãchi ak'õreerã pedee ùriamaa; gracias jaradak'aa apidaamaa; oodak'aa Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a; ³ ãchideerã paara chupiria k'awadak'aa; k'ira jõ-ee awaraarã ome; chãra ãpíte pedee k'achia jarayaa; pariatua ne-inaa k'achia ooyaa; chãra k'ira unuamaa; ne-inaa pia k'ira t'ãdoo oomaa; ⁴ ãchi k'õp'ãyoorã paara traicionaapata;

k'ĩsiadak'aa ne-inaa ooi naaweda; auduayaa, pedee-idaa nipapata; ãchia oo k'iniata ooi awaa p'ani ne-inaa oodai k'ãyaara Tachi Ak'õre-it'ee, iru k'inia iru p'anadairã. ⁵ Mãgeerã chip'edaipata Cristode ijãapataarã ome it'aa t'ide. Mamĩda seewata mãga oo p'ani, oo k'iniadak'aa perã Cristopa oopi bik'a. ¡Ãyaa béeji mãgeerã ik'aawaapa!

⁶ Iraweda mãgeerã jĩak'a imeraa jara p'anipa eperãarã tede t'ĩupata. Maap'eda iwarraa pedee p'anipa k'ũrapata wẽraarã pia k'ĩsia k'awa-ee beerã. Ma wẽraarã k'ĩsia p'ua p'anapata ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamĩda k'achia oo amaadak'aa. Ma k'ãyaara oopata ãchia oo k'iniata, ne-inaa k'achia bi mĩda. ⁷ Ma wẽraarã mãga p'anadairã, ũri k'inia p'ani ne-inaa k'ĩra t'ãdoo eperãarãpa jaratee p'ani. K'ĩsia p'ani mãga ũridak'ãri, k'ĩsia k'awaa padaridai. Mamĩda ma k'ãyaara, audupĩara k'awada-ee p'anapata Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida. ⁸ Mãgee jarateepataarãpa k'ĩsiapata chonaarãwedapema petau tau k'awaa beerã, Janes, Jambrés ome k'ĩsiadap'edaak'a. Moisepa oo bak'ãri Tachi Ak'õrepa oopidak'a Egiptode, mãirãpa irua jarada ũridaamaa p'anajida. Mãga pik'a p'ani mãgee irapema jarateepataarã. ãchia ũridaamaa p'ani Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida jarateepataarã pedee. Jip'a k'ĩsia k'awada-ee p'ani, wãara k'awa k'iniada-e p'anadairã Tachi Ak'õrepa jara pẽida, mãga jaratee p'anida a p'ani mĩda. ⁹ Mamĩda ichita mãgã jarada-e pait'ee, Tachi Ak'õrepa jõmaarãmaa k'awapiit'ee perã ãchi k'ĩsia atua p'ani. Tachia mãga k'awa p'ani chonaarãweda Ak'õrepa mãga ooda perã mãgĩ omeerã ome, p'oyaada-e p'anadak'ãri Moisés ome.

Pablopa Timoteo ũraada

¹⁰ Jõdee piata k'awa k'inia bi Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida. Mapa mimia bi Tachi Ak'õre-it'ee mi mimiaparik'a. Mi bapata unudoo. K'awa bi mia jaratee bi mãik'aapa mia k'ĩsia iru bi ooit'ee Tachi Ak'õre-it'ee. K'awa bi mia wãara ijãapari Tachi Waibia Cristode mãik'aapa mia choopari mãgã ijãa bide, awaraarãpa nepira jiri p'ani mĩda mi ome. K'awa bi mia awaraarã k'inia iru bi Tachi Ak'õrepa ãra k'inia iru bik'a. Maperãpi chooi. ¹¹ Ichiaba pia k'awa bi mi jiridap'edaa mãik'aapa miapidap'edaa Cristopa ooda jaratee bi k'aurepa. Mãga oojida mi nipak'ãri Antioquía p'uurude, Iconio p'uurude mãik'aapa Listra p'uurude. Mãgã mia nĩbaji mĩda, choopachi mãik'aapa Tachi Waibia mi k'aripa ataji ma nepira jõmaadeepa. ¹² Wãara, Jesucristodeerãpa oo k'inia p'anadak'ãri irua oopi bik'a, ijãadak'aa beerãpa ãra ichita jiridait'ee mãik'aapa miapidait'ee. ¹³ Mãgĩ ijãadak'aa beerã mãik'aapa awaraa seewata: “taita Ak'õre Waibia pẽida” a p'anirã, k'achiade baaidait'ee. Maap'eda audupĩara mãga baaidait'ee, ãchi k'ũrapatak'a awaraarã k'ũrapata perã.

¹⁴ Pi, jõdee, k'irãpãji pĩmaa jarateeda mãik'aapa aide ijãaji naaweda ijãa badak'a. Pia k'awa bi ma jarateeda Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida. Ichiaba k'awa bi k'airã it'aidepata ma jarateeda ũriji. ¹⁵ Warra weda pia Tachi Ak'õre ũraa p'ãda ũripari mãik'aapa k'awa bi aide jara bi. Ma ũraa k'aurepata k'awa bi Tachi Ak'õrepa eperãarã o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bi, Jesucristode ijãadak'ãri. ¹⁶ Tachi Ak'õrepata ichi ũraa jõmaweda p'ãpiji ichideerãmaa ichi Jaure k'ap'ia pari. Maperã k'awa p'ani ma ũraa p'ãda pia bi nãgee ne-inaa-it'ee: jarateeit'ee Tachi Ak'õrepa wãarata jara pẽida; eperãarãmaa k'awapiit'ee ãchia p'ek'au k'achia oopata; k'aripait'ee eperãarã ãchia p'ek'au k'achia oo amaadamerã; k'awapiit'ee Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi eperãarãmaa, mãga oodamerã mãik'aapa pia p'anapataadamerã iru k'ĩrapite. ¹⁷ Mãgee jõma k'awaak'ãri mãik'aapa Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo k'inia bak'ãri, eperã wãara mimiait'ee Tachi Ak'õre-it'ee mãik'aapa ooit'ee ne-inaa pia k'ĩra t'ãdoo awaraarã k'aripait'ee.

4

¹ Jesucristo Tachi Rey Waibia. Iru cheit'ee ichideerã atade. Cheit'ee eperãarãpa oopatap'edaa ak'ide, jarait'ee pia wa k'achia. Mãga ooit'ee piudap'edaarã ome mãik'aapa

ma ewate chok'ai p'anirã ome. Ichi k'irapite mãik'aapa Tachi Ak'õre k'irapite mia jara bi: ² Jaratéeji Tachi Ak'õrepa jara pèida Jesucristo k'ap'ia pari. Mãga óoji pia jaratee bi ùri k'inia p'anadak'ãri mãik'aapa ùri k'iniada-ee p'ani pijida. Eperãarãpa ne-inaa k'achia oodak'ãri, mãga k'awaapíji ãchima. Ichiaba ùráaji ma k'achia oo amaadamerã mãik'aapa oodamerã Cristopa oopi bik'a. Ichita jaratéeji t'ãri pia, k'irau-ee. ³ Ewari cherude eperãarãpa ùraa pia jõmaweda ùridaamaa p'anadait'ee. Ma k'ãyaara jiridait'ee ãchia ùri k'iniata jaratee p'ani. Mãgá k'awaadait'ee eperãarãpa jaratee p'ani k'ira t'ãdoo. Mamída ãchia oo k'iniata oodait'ee. ⁴ Wãarata ùri k'inia p'anadai k'ãyaara, chonaarãwedapema cuento nepiripatap'edaata ùri k'inia p'anadait'ee. ⁵ Pi, jõdee, ichita k'ira jip'a báji. Waaweenáaji mia nibait'ee Cristo k'aurepa. Pichi wãrumaa jaratéeji Cristopa ooda eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Jõma óoji Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ichi mimiapataarãmaa.

⁶ Mia mãga jara bi taarã-e nide mi wẽ-e pait'ee perã. Ara vino jõdaiparik'a altarde weedak'ãri Tachi Ak'õre-it'ee primisiak'a, mãga pik'a mi jõit'ee. Ara barco uchiaparik'a to ideepa jik'ara ãrat'aadak'ãri, mãga pik'a mi uchiat'ee na p'ek'au eujãdeepa. ⁷ Mamída mia k'isia-e, nama bak'ãri, pia oopachi perã p'iraparipa ooparik'a jip'a p'irak'ãri tauchaa bidap'edaamaa, awaraarã p'oyaa k'iniapa. Jip'a oopachi Cristopa mimaa oopi bik'a. Ma awara p'irapari naapiara panarupa p'oyaaparik'a, mãga pik'a mia p'oyaaru, ooji perã jõma Tachi Ak'õrepa k'isia iru bada mia oomerã ichi-it'ee. ⁸ Írá p'irapari naapiara panarupa poro jira ataparik'a, mãga pik'a mia atait'ee Tachi Waibia k'isia iru bi mimaa teeit'ee. Iru tachi ak'ipari pipiara bairã, ne-inaa pia teeit'ee irua oopi bik'a oodap'edaarãmaa. Mãga ooit'ee Ak'õre ewari waibia ewate. Mimaa aupai ma ne-inaa pia tee-e pait'ee. Jip'a mãga teeit'ee jõmaweda iru cheru nimaa p'anirãmaa, iru k'inia iru p'anapata perã.

Pablopa ùraa jarada Timoteopa oomerã

⁹ Taarã-ee chéji mimaa. ¹⁰ Demapa mi atabaibèiji wãit'ee Tesalónica p'uurudee, na p'ek'au eujãdepema ne-inaa audú k'inia bairã. Ma awara Crescente wãji Galacia eujãdee mãik'aapa Tito wãji Dalmacia eujãdee. ¹¹ Lucas aupai nama bi mi ome. Pi chek'ãri, Marcos atanáji pi ome chemerã. Irua mi k'aripai nama mimia bi misa Tachi Ak'õre-it'ee. ¹² Mia Tíquico pèiji Éfeso p'uurudee. ¹³ Pi chek'ãri, anéiji mi írípema p'aru jipari. Mia mãgí atabèiji Carpo tede Troas p'uurudee nipak'ãri. Ichiaba anéiji mi libro jõmaweda, chi ne-animal ede p'ãda paara.

¹⁴ Alejandro, chi ne-inaa metaldee oopari, mimaa ne-inaa k'achia ooji. Tachi Ak'õrepa mãga k'awa bi mãik'aapa ichiata k'awa bi sãga ooi iru ome, ma k'achia ooda pari. ¹⁵ K'irak'aupai jãgí eperã ome. Jãgipa apidaamaa ùripiamaa bi tachia jarateepata pedee.

¹⁶ Naapiara mi ateedak'ãri Romadepema poro waibiarã k'irapite p'anaumerã mi imiateedap'edaa, eperã apidaapa mi k'õp'ãyada-e paji k'aripadait'ee. Jõma mi k'õp'ãyoorã nama p'anadap'edaarãpa mi ituaba atabaibèijida. Taawa Tachi Ak'õrepa miapi-e pai, ãchia oodap'edaa pari. ¹⁷ ãchia mi mãgá atabèijida mída, Tachi Waibia Jesucristopa mi k'aripa baji. Mimaa jarapiji jõmaweda ichia ooda eperãarã k'aripait'ee, arii p'anadap'edaa ijãadak'aa beerã jõmaarãpa Tachi Ak'õrepa jara pèida pia k'awaadamerã. Mãgá ma ewate Ak'õrepa mi chok'ai uchiapiji ãchi juadeepa. León it'aideepa eperã chok'ai uchiak'ajik'a, mãga pik'a mi uchijaji. ¹⁸ Wãara, Tachi Waibia mi uchiapiit'ee jõmaweda k'achia beerã juadeepa mãik'aapa mi jaure jãit'ee, iru truadee wãru misa. ¡Jesucristo, chi Tachi Ak'õre k'ira wãree unupipari, ichita bapari! ¡Amén!

Awaraarãmaa salude pèida

¹⁹ Mia salude pèiru Priscilamaa Áquila ome. Ichiaba Onesiforodeerãmaa salude pèiru. ²⁰ Mi nama che wãde awaraa k'õp'ãyoorã ome, Erasto beeji Corinto p'uurudee. Jõdee mia

Trófimo bëiji Mileto p'uurude, iru k'ayaa bada perã. ²¹ K'inia bi pi chemerã, p'usa t'ojara pai naaweda.

Ichiaba salude pëiruta Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, jômaweda tachi ñpemaarã Cristo k'aurepa ome.

²² Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa pi k'aripamerã mãik'aapa parã jômaweda pia ak'i bapariimerã.

Mãgapai paji.

TITO

San Pablopa K'art'a P'ãda Titomaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a Titomaa p'ãji. Titopa Cristode ijãaji Pablopa jarateeda k'aurepa. Maap'eda nipapachi Pablo ome judio-eerã t'ãide. Pablopa iru atabëiji Creta islade mápema ijãapataarã k'aripapariimerã. Na k'art'a p'ãji Titopa ma mimia piara oo k'awaamerã.

Salude jarap'eda, naapiara Pablopa jara bi sãap'eda ichia Tito Cretade bëida: imik'ĩraarã bimerã ijãapataarã ak'ipataarã mimia oodait'ee. Jara bi jarateepinaamerã tauchaa bipi k'inia p'anirãmaa ijãapataarã imik'ĩraarã k'ap'iade (cap. 1). Jara bi sãga ijãapataarã p'anapataadaipia bi (cap. 2); k'ĩra jĩp'a nipapataadaipia bi ãchi poro waibiarã jua ek'ari mãik'aapa awaraarã k'ĩrapite (cap. 3.1-11). T'ëpai jara bi Titopa ichi k'ĩrachuunamerã Nicópolis p'uurude (cap. 3.12-15).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo mimiapari Tachi Ak'õre-it'ee. Jesucristopa mi pëiji ichi ũraa jarateede, Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã irude ijãadamerã mãik'aapa iru wãarata jara pëida k'awaadap'eda, chok'ek'ee p'anadamerã. ² Ma awara ichideerãpa k'awaadait'ee piudak'ãri, ichita it'ari p'anadait'ee ichideerã perã. Tachi Ak'õrepa mãga jaraji na p'ek'au eujã bai naaweda. Wãarapi; seewa jarak'aa. ³ Tachi Ak'õreta Tachi K'aripapari. Irua k'inia bak'ãri, ma ũraa k'awapiji eperãarãmaa. Ichiaba mi jirit'eraji mãgĩ jarateenamerã.

⁴ Tito, na k'art'a pĩmaa p'ãru. Pi k'inia iru bi michi warrak'a, Cristode wãara ijãapari perã mik'a. It'aa iidipari Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi K'aripapari Jesucristopa pi pia ak'i p'anadamerã. Mãgá pi k'ãiwee bapariit'ee.

Pablopa Titomaa mimia teeda

⁵ Pi Creta islade atabëiji, ne-inaa mia jõma oo-e pada oomerã. Mia naaweda jaradak'a, jirit'eraipia bi imik'ĩraarã p'uuru bee chaa ijãapataarã ak'ipataadamerã. ⁶ Ijãapataarã ak'ipari t'ãri pia baipia bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ichiaba k'achia wëe baipia bi eperãarã k'ĩrapite. Wëra abapai iru baipia bi. Chi warrarã Cristode chok'ek'ee ijãadaipia bi. Ichiaba t'ãri pia p'anadaipia bi, awaraarãpa jaranaadamerã ãra k'achia-idaa p'ani, maa-e pirã k'ĩri k'isua p'ani. ⁷ Ichia Tachi Ak'õredeerã ak'ipariit'ee. Maperã jirit'eraipia bi eperã k'ĩra jĩp'a, k'achia wëe apemaarã k'ĩrapite. K'ĩri k'isua baik'araa bi; k'ĩrauyaa; toyaa; chõoyaa; chĩara k'ũrayaa p'arat'a jitait'ee. ⁸ Ma k'ãyaara awaraarã auteebaipia bi, ichi temaa chedak'ãri. Ichiaba ne-inaa pia o-ĩa oopia bi; k'ĩsia k'awaa baipia bi ne-inaa ooiit'ee; t'ãri pia awaraarã ome; pia bapari Tachi Ak'õre k'ĩrapite; pia k'ĩsiapari ne-inaa ooi naaweda. ⁹ Ichita Ak'õre Ũraade ijãaipia bi tachia jarateedap'edaak'a, ma ũraa wãara perã. Ma ũraa k'ãyaara Tachi Ak'õrepa ũraa awara bik'aa. Mãga ijãak'ãri, k'aripait'ee ijãapataarãpa oodamerã Tachi Ak'õre Ũraa chiwidi k'awa beerãpa jarateedap'edaak'a. Ma awara ma ũraa ũridaamaa beerãmaa k'awapii ãrapa k'achia oopata.

Pablopa jarada seewa jarateepataarãde

¹⁰ Mia mãga jara bi, mãgee ũridaamaa p'anirã chok'ara paraa perã parã t'ãide. Seewa ãchi k'ĩsiadeepa pariatua jarateepata mãik'aapa eperãarã k'ũrapata. Mãgĩrãpa jarateepata Cristo eere p'anirãpa at'ãri oodaipia bi Moisés eere p'anirãpa oopatak'a; tauchaa bipidaipia bi imik'ĩraarã k'ap'iade. ¹¹ Tito, mãirãmaa jarateepinãaji. ãchia jarateedaik'araa bi, ma k'aurepa imik'ĩraarã, wëraarã, ãchi warrarã paara k'ũrapata perã. Mãgeerãpa k'ĩra nejasia wëe seewa jarateepata p'arat'a atadait'ee ãchi-it'ee.

¹² Chonaarãweda Creta islade pema k'ĩsia k'awaapari, ãchi auk'aapa mãgaji:

“jCreta pidaarã, seewa-idaa beerã, k'oo-idaa beerã, waibia nek'oyaa beerã! Parã jōmaweda t'ãri k'achia-idaa p'anapata ne-animalaarã k'achiarãk'a.”

¹³ Ma eperã k'isia k'awaaparipa jaradak'a, mãga p'ani ma seewa jarateepataarã. Maperã ãchi mãik'aapa chi seewa ũri k'inia p'anirã paara itriak'óoji jip'a ijãadamerã. ¹⁴ Mãgã waa ijãada-e pait'ee chonaarãwedapema judiorãpa seewa nepiridap'edaa ãchi k'isiadoopa. Ichiaba waa ooda-e pait'ee Jesucristo ũraa wãara ũridaamaa p'anirãpa jara p'anik'a.

¹⁵ Cristo k'aurepa p'ek'au k'achia wẽe p'anadak'ãri, ne-inaa jōmaweda pia bi tachi-it'ee; chik'o k'odait'ee mãik'aapa it'abarreepema net'aa. Jōdee jãgee p'ek'au k'achia oopataarã-it'ee mãik'aapa Cristo ũraade ijãadak'aa beerã-it'ee, maarepida ne-inaa pia wẽ-e. ãchi-it'ee jōmaweda k'achia bi. ãchi k'isia paara k'achia bi, Ak'õrepa k'inia bik'a k'isiadak'aa perã.

¹⁶ “Taipa Tachi Ak'õrede ijãa p'anida” apata. Mamida seewata mãga jarapata. Tachia ãchia oopata unudak'ãri, k'awapata ãchia t'ãripa ijãadak'aa. T'ãri k'achia-idaa p'anadairã, Tachi Ak'õre k'irau bi ãchi ome. Oodak'aa irua oopi k'inia bik'a. Mãgeerãpa ne-inaa pia apida p'oyaa oodak'aa.

2

Sãga ijãapataarã p'anapataadaipia bi

¹ Pi jōdee, jarateepia bi jip'a uchiamerã Jesucristo ũraa Pia jara bik'a. ² ũrãaji ijãapataarã chonaarãmaa: ne-inaa oodai naaweda pia k'isiadaipia bi p'ek'au k'achiade baainaadamerã; k'ira jip'a p'anadaipia bi apemaarã k'irapite, pia k'isiadamerã ãchide; ne-inaa pariatua oodaik'araa bi; wãara Cristode ijãadaipia bi; awaraarã wãara k'inia iru p'anadaipia bi Tachi Ak'õrepa k'inia iru bik'a; chupiria jōni jida, Cristode ijãadaipia bi.

³ Mãga pik'a chõtrãarãmaa ũrãaji: Tachi Ak'õre ome ewari chaa chok'ek'ee p'anadaipia bi; chãara ãpite ik'achia pedeedaik'araa bi; it'uapa piudaik'araa bi. ãchi mãgã pia p'anadaipia bi apemaarã wẽraarã ne-inaa pia oo k'awaa wãdamerã. ⁴ Mãgã ijãapataarã chõtrãarãpa awẽraarãmaa jarateedai ãchi k'ima mãik'aapa ãchi warrarã k'inia iru p'anapataadamerã. ⁵ Ma awẽraarãpa ne-inaa pariatua oodaik'araa bi; ãchi imik'ira k'ãyaara awaraa imik'ira ome t'ũdaik'araa bi; k'achia oodait'ee k'isiadaik'araa bi; t'ãri pia mimiadaipia bi ãchi te pidaarã ak'idait'ee; ãchi imik'ira jua ek'ari chok'ek'ee p'anadaipia bi. Mãgã p'anaruta pirã, ijãadak'aa beerãpa k'achia pedeeda-e pait'ee Tachi Ak'õre ũraade ãra k'aurepa.

⁶ Auk'a ũrãaji k'ũtrãarã chok'ek'ee p'anadamerã mãik'aapa ne-inaa pariatua oon-aadamerã. ⁷ Tito, pi ichiaba nejōmaade ichita ne-inaa pia oopia bi. Mãgã ãraamaa ak'ipiit'ee sãga p'anapataadaipia bi. ãraamaa Tachi Ak'õre ũraa jarateek'ãri, k'ira jip'a jarateepia bi ãra pipiara p'anapataadamerã mãik'aapa Jesucristo k'inia iru p'anadamerã. Jarateek'araa bi pi waibiara pait'ee ãra k'irapite. ⁸ Pia jarateeru ichita wãara baipia bi. Mãgã jarateeru pirã, apidaapa jarada-e pai pia pariatua jarateepari. Ma k'ãyaara, pia jaratee bi ũridaamaa beerã k'ira nejasia p'anadai k'awaadak'ãri pia ichita oopari pia ũraa bik'a. Ne-inaa k'achia maarepida unuda-e pai tachi ãpite jaradait'ee.

⁹ ũrãaji esclavorã ijãa p'anirãmaa: ãchi chipariirã jua ek'ari chok'ek'ee p'aneadaipia bi; ne-inaa jōmaata t'ãri pia oodaipia bi chipariirãpa oopi p'anik'a; pedee k'achia p'anaudaik'araa bi mimiade chok'a pëidak'ãri. ¹⁰ Chipariirã net'aa maarepida chiadaik'araa bi. Ma k'ãyaara ak'ipidaipia bi ichita oodait'ee chipariirãpa k'inia p'anik'a, seewa jarada-ee. Mãgã ewari chaa chok'ek'ee p'anaruta pirã, chipariirã awaraarã ome Tachi Ak'õre ũraa pi-ia k'isiadai mãik'aapa iru ode t'ũu k'iniadai tachi ome, tok'arradee atuapiamaapa.

Sãap'eda k'ira jip'a p'anadaipia bi

¹¹ Tachi Ak'õrepa ak'ipiji eperãarã jõmaweda k'inia iru bi mãik'aapa k'inia bi o k'achiade atuanaadamerã. ¹² Tachia iru ùraade jara bik'a oodak'ãri, oo amaadait'ee ijãadak'aa beerãpa ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo oopata. Mãgá jïp'a ijãadak'ãri, pia k'ïsia k'awaa wãpata mãik'aapa k'ïra jïp'a oopata tachia oodaipia bik'a Tachi Ak'õre k'ïrapite. Tachi mãga p'anapata pirã na p'ek'au eujãde p'ani misa, pia p'anapataadait'ee iru k'ïrapite, ichiaba awaraarã k'ïrapite. ¹³ Mãga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'õre Waibia waya cheru misa. Tachi K'aripapari Jesucristo unu k'iniapa ewari chaa iru nipata. Iru k'ïra wãree unudak'ãri, t'ãri o-ïa ak'itrua para nïbeeit'ee. ¹⁴ Ichi ita-aria peepiji tachi pari. Mãgá tachi k'aripa ataji p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Mãgá piuk'ãri, tachia k'achia oopatap'edaa jõmaweda wëpapiji ichideerã p'aneedamerã. Maperã t'ãriipa ichi-it'ee ne-inaa pia k'ïra t'ãdoo oo k'inia p'ani.

¹⁵ Mãpai Tito, mãgee ùraa mia jarada pia jaratéjeji Creta isladepema ijãapataarãmaa. T'ãri pia ùráaji, jõmaweda pia jara bik'a oodamerã. Ùri k'iniada-ee p'ani pirã, k'awapíji áchia ne-inaa k'achia oo p'ani. Tachi Ak'õrepa pi jirit'eraji ãra ak'ipariimerã. Maperã mãgá pedeeipia bi. Pi yiaraa iru p'anadaik'araa bi.

3

Sãga Cristode ijãapataarã ijãadak'arã awara p'anapataadaipia bi

¹ K'irãpapíji jãpema ijãapataarãmaa ãra ichiaba p'anapata Creta isladepema poro waibiarã jua ek'ari. Maperã oodaipia bi mãgí poroorãpa oopi p'anik'a. Ichita oo k'inia p'anadaipia bi ne-inaa pia awaraarã k'aripadait'ee. ² Jaráji chïara ãpíte k'achia pedeenadamerã mãik'aapa aupedeenaadamerã awaraarã ome. Ma k'ãyaara t'ãri pia p'anadaipia bi mãik'aapa pedee pia pedeedaipia bi jõmaarã ome. ¡Mamïda, audua p'anadaik'araa bi!

³ Naaweda tachia Cristo k'awada-e p'anadak'ãri, k'achia p'anapachida. Oodaamaa p'anapachida Tachi Ak'õrepa jara pëidak'a. Atua p'anajida, seewa jara p'anipa tachi itu k'ùra p'anadap'edaa perã. Esclavoorãk'a p'anapachida, tachia oo k'iniata ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo oo nipapatap'edaa perã. T'ãri k'achia-idaa p'anapachida. Awaraarã unuamaa iru p'anapachida, ne-inaa iru p'anadap'edaa k'aurepa. Chik'ïra unuamaa p'anapachida. ⁴ Mãgá p'anapachida mïda, Tachi Ak'õre, Tachi K'aripaparipa ichi warra tachimaa pëiji, tachi chupiria k'awaada perã. Peepiji tachi p'ek'au k'achia wëe p'aneedamerã. Mãgá k'awaapiji ichia tachi k'inia iru bi. ⁵ Ichiata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã. Mãga oo-e paji tachia ne-inaa t'ãri pia oopata perã. ¡Mãga-e! Tachi k'aripaji tachi chupiria k'awaada perã. Tachia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wëpapiji mãik'aapa ichi Jaure ba chepiji tachi k'ap'ïade. Tachi piu pik'a p'anajida mïda p'ek'au k'achia k'aurepa, irua waya chok'ai p'anapiji ichi Jaurepa. Mãga oop'eda, tachi p'aneepachida warra chai ewaa t'odak'a mãik'aapa paniade k'uipidak'a. ⁶ Tachi Ak'õrepa ichi Jaure ba chepik'ãri tachimaa, pania waibia pik'a weeji tachi k'ap'ia ïri. Mãga ooji Jesucristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atak'ãri. ⁷ Írá Tachi Ak'õrepa jarai: “Mi Warra piuda k'aurepa parã p'ek'au k'achia wëe p'ani mi k'ïrapite.” Tachi Ak'õrepa mãga ooji t'ãri pia bapari perã. Tachia ne-inaa pia p'oyaa oodak'aa irua tachi chupiria k'awaamerã. Ma awara eperã piuda net'aa ome beeruk'a, mãga pik'a tachi, Tachi Ak'õre warrarã p'aneeruta Cristo k'aurepa. Mapa k'awapata piudak'ãri, wãara it'aa wãdait'ee.

Titomaa ùraada

⁸ Mia et'ewa p'ãda wãarapi. Maperã mãgí ùraa ip'ii jarateepia bi ijãapataarãmaa, mãga ùridak'ãri, ne-inaa pia k'ïra t'ãdoo oo p'anadamerã. Mãga oodak'ãri, eperãarã jõmaweda k'aripadait'ee, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ⁹ Mamïda Tito, pariatua aupedeeyaa baik'araa bi audua beerã ome áchi chonaarãwedapema ëreerã k'ap'ia. Ichiaba t'ïuk'araa bi nepira jiri p'aniirã ome, áchi aupedeeyaa p'anadak'ãri Moisepa p'ãda jara k'inia

bi k'ap'ia. K'irak'aupai t'iu māgee ijaraapataarā ome. Māgee ne-inaa ooruta pirā, maarepida k'aripada-e. ¹⁰ Eperāpa ijāapataarāmaa k'iraupik'āri, tachi ijāapataarā awara-awaraadaipata. Māgee eperā parā t'āide paraa pirā, k'ira jip'a ūrāaji māgi k'achia oo amaamerā. Ūri k'inia-e bi pirā, waya ūrāaji. Māga ūraap'eda, at'āri ūriamaa bi pirā, ijāapataarā t'āide waa t'ipināati. ¹¹ Māgee eperāarā ne-inaa k'achia oomaa p'ani, ijāa amaadaruta perā Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Jōmaarāpa k'awapata āchi k'achia uchiadait'ee Ak'ōre k'irapite, ūridaamaa p'anapata perā.

Pablopa na k'art'ade t'ēpai p'āda

¹² Tito, mia Artemas maa-e pirā Tiquico pīmaa pēiit'ee. Jāma panak'āri, p'oyaa bi pirā, isapai wāji Nicópolis p'uurudee mi k'irachuude. Mi jāma banait'ee p'usa t'ojara bi misa. ¹³ Abogado t'ijarapata Zenas, Apolo ome jāmāik'aapa uchiadak'āri, k'aripāji nejōmaade pia wādamerā āchi ode. ¹⁴ Māgá tachi ipemaarā jāma p'anirāpa ip'ii pia oodaipia bi awaraarā k'aripadait'ee māik'aapa chupiria chedeerā k'aripadait'ee chik'o, p'aru iru p'anadamerā. Māga oodaipia bi pariatua p'anapataadai k'āyaara, apida k'aripada-ee.

Pablopa awaraarā ome salude pēida

¹⁵ Jōmaweda ijāapataarā nama mi ome p'anirāpa pīmaa salude pēiruta. Taipa ichiaba salude tee pēiruta tai k'ōp'āyoorā Cristo k'aurepa k'iniarāmaa. Mia it'aa iidi bi Ak'ōremaa irua parā jōma pia ak'i bapariimerā.

Māgapai paji.

FILEMÓN

San Pablopa K'art'a P'ãda Filemonmaa

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Carcelde baji na k'art'a p'ãk'ãri. P'ãji Colosas p'uurudepema ijãapari t'ijarapatap'edaa Filemonmaa. Chupiria iidi bi Filemonpa ichi esclavo t'ãri pia auteebaimerã, ai naaweda iru juadeepa uchiaji mïda. Mãgí esclavo, t'ijarapatap'edaa Onésimo, Cristode ijãa beeji Pablopa jarateeda k'aurepa carcelde bak'ãri.

Salude teep'eda, naapiara Pablopa gracias jara bi Tachi Ak'õremaa, k'awada perã Filemón Cristode wãara ijãapari perã mãik'aapa bapari perã irua k'inia bik'a (vs. 1-7). Jara bi Filemón esclavo bada pia bapata Cristode ijãadak'ãriipa mãik'aapa chupiria iidi bi Filemonpa ichi esclavo t'ãri pia auteebaimerã iru pëik'ãri (vs. 8-22). T'ëepai salude pëi bi chi k'õp'ãyoorã carcelde p'anãrã pari (vs. 23-25).

Salude pëida

¹ Mi, Pablo carcelde bi mia oopari perã Jesucristopa oopi bik'a. Mi tachi ïpema Cristo k'aurepa Timoteo ome na k'art'a p'ã pëiruta Filemonmaa. Filemón, pi k'inia iru p'anipi, auk'a Cristode ijãapari perã mãik'aapa auk'a iru-it'ee mimiapari perã. ² Ichiaba na k'art'a p'ã pëiruta tachi ïpewëra Apiamaa mãik'aapa tachi ïpema Arquipomaa. Ijãadak'aa beerãpa nepira jiri p'ani mïda iru ome, taik'a iru choopari Cristode ijãa bairã mãik'aapa oomaa bairã Cristopa oopi bik'a. Ichiaba p'ã pëiruta jõmaweda ijãapataarã pi tede it'aa t'ï chepataarãmaa. ³ It'aa iidipata Tachi Ak'õrepa mãik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa parã pia ak'i p'anadamerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Filemonpa awaraa ijãapataarã k'inia iru bapari

⁴ Filemón, mia it'aa t'ik'ãri pi pari, ichita gracias jarapari mi it'aripema Ak'õremaa. ⁵ Ûridoo pi wãara ijãapari Tachi Waibia Jesude mãik'aapa iru k'inia iru bapari. Ichiaba ùridoo pia jõma ijãapataarã k'inia iru bapari. ⁶ Pi mãgá chik'inia bapari perã tachi ijãapataarã ome, mia it'aa iidipari Tachi Ak'õrepa pïmaa k'awapimerã ne-inaa pia jõma tachi Cristodeerãpa oodai irua k'aripak'ãri. ⁷ Mi ïpema Cristo k'aurepa, mi o-ãa bi pia awaraarã mãgá k'inia iru bapari perã. Mãga oo bïpa pia mi t'ãri mãik'aapa awaraa Cristodeerã t'ãri o-ãapipari.

Pablopa chupiria iidida Filemón esclavo Onésimo pari

⁸ Pi mãga bapari perã, mia ne-inaa iidi k'inia bi pia mi-it'ee oomerã. Pia nãga oopïa bi, ne-inaa pia bairã. Ma awara Cristopa mi jirit'erada perã, mia waawee-ee na iidiru oopii pïmaa. ⁹ Mamïda k'awa bairã pia jõma ijãapataarã k'inia iru bapari, mia pïmaa chupiria iidit'ee. Taawa pia ùrii mia iidiru, mi chonaa bairã mãik'aapa na carcelde bairã Jesucristopa oopi bik'a oopari k'aurepa. ¹⁰ K'inia bi pia auteebaimerã eperã nama bi mi ome. Iru michi warrak'a bi, mi k'aurepa iru Cristode ijãada perã mi nama carcelde bi misa. Na eperã pi esclavo iru bada, Onésimo.

¹¹ Mia k'awa bi naaweda irua pi k'aripa-e paji. Mamïda ïrá mãga-e bi. ïrá audú chok'ek'ee bapari mi ome. Mia k'awa bi auk'a bait'ee pi ome. ¹² Mia iru pïmaa pëiru. Iru audupai k'inia iru bi. Mapa k'inia bi pia iru auteebaimerã mi auteebaik'ajik'a. ¹³ Mia k'inia bak'aji iru mi ome beemerã, mi nama carcelde bi misa, Jesupa ooda jarateeda k'aurepa. Mãgá irua mi k'aripak'aji pi pari. ¹⁴ Mamïda mãga oo-e paji, pia jara-e pada perã iru nama baipia bi mi ome. Mia k'inia-e pia iru auteebaimerã mia mãga oopiru perã. Pia mi mãgá k'aripa k'inia bi pirã, k'aripaipia bi pichi k'ïradoopa.

¹⁵ K'ĩsĩaji nãgide. Onésimo mak'iaara taarã-e baji pi ik'aawaapa uchiada. ¿Tachi Ak'õrepa iru mǎgá wãpiji-ek'ã aji, Cristode ijãap'eda, ñrá pi ome ichita bapariimerã? ¹⁶ Ma awara ñrá iru auteebairu pirã, iru pipiara bai esclavo k'ãyaara. Pi ñpema pia bait'ee auk'a Cristode ijãa bairã. Mia iru k'inia iru bi. Mamĩda pia iru audupiara k'inia iru baipia bi, iru chok'ek'ee bairã mãik'aapa iru pi ñpema Cristo k'aurepa perã.

¹⁷ Mǎpai pia mi iru bi pirã pichi k'õp'ãyo piak'a, Onésimo auteebáiji mi auteebaik'ajik'a. ¹⁸ Irua pĩmaa ne-inaa k'achia ooji pirã maa-e pirã pi net'aa chiaji pirã, jara pëiji. Mia p'aait'ee. ¹⁹ Mi, Pablopa nãgí p'ãru michi juapa: miata p'aait'ee. Mamĩda mia pĩmaa nãga k'irãpapi k'inia bi. Onésimo pi ome tewe iru bai k'ãyaara, pia tewe waibiara iru bi mi ome, mi k'aurepa pia Cristode ijãada perã. ²⁰ Maperã ñpema, ñrá mia k'inia bi pia jõdee mi k'aripamerã, Tachi Waibiapa pĩmaa oopi k'inia bik'a. Chupiria k'awáaji mãik'aapa Onésimo auteebáiji. Mǎgá pia mi t'ãri o-ñapiit'ee.

²¹ Mia ijãa bi pia ooit'ee mia iidi bik'a. Mapa na k'art'a pĩmaa p'ãmaa bi. Wãara mia k'ĩsia bi pia waapiara ooit'ee mia iidida k'ãyaara. ²² Mǎga oo bi misa, cuarto awara bíji mi-it'ee, mi jãma panak'ãri. Mia mǎga jara bi ijãa bairã parã it'aa t'ñpata k'aurepa Tachi Ak'õrepa mi uchiapiit'ee na carceldeepa mãik'aapa waya pëiit'ee parãmaa.

Awaraarãpa salude tee pëidap'edaa

²³ Tachi k'õp'ãyo Epafrafras ichiaba nama carcelde bi mi ome, Jesucristopa oopi bik'a oopari perã. Irua pĩmaa salude tee pëiru. ²⁴ Marcos, Aristarco, Demas mãik'aapa Lucapa salude tee pëiruta. Ñra mi ome auk'a mimiapata Cristo-it'ee.

²⁵ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã jõmaweda pia ak'i bapariimerã. Mǎgapai paji.

HEBREOS

K'art'a P'ãda Hebreo Pedee Pedeeepataarãmaa

K'awada-e p'ani k'aipa nãgí k'art'a p'ãji. Tachi Ak'õre Ûraa p'ãda pia estudia beerã ùk'uruurãpa k'ĩsia p'ani Pablopa p'ãda; awaraarãpa k'ĩsia p'ani Bernabepa p'ãda; awaraarãpa Apolopa p'ãda. Mamĩda jõmaarãpa k'ĩsia p'ani nãgí ùraa p'ãji judiorã Cristode ijãadap'edaarã-it'ee. Jõmaweda judiorãpa hebreo pedee pedeeepatadap'edaa perã, nãgí p'ãda t'ĩ bijida Hebreos. Nãgí ùraa p'ãji ùk'uru judiorã Cristode ijãapataarãpa ijãa amaadait'ee k'ĩsia p'anadap'edaa perã, jĩp'a naawedapemak'a ijãapataadait'ee chonaarãwedapema Moisepa p'ãdade. Chi na ùraa p'ãdapa jara bi mãga oonaadamerã, Jesucristo jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã.

Naapiara k'irãpapi bi k'aita Jesucristo; chi Tachi Ak'õre k'ĩra wãree unupida (cap. 1.1-3). Jara bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite Cristo waibiara bi angeleerã jõmaarã k'ãyaara (caps. 1.4-2.18) mãik'aapa Moisés k'ãyaara (cap. 3.1-6). Ûraa bi k'ĩri k'isua p'ananaadamerã ãchi chonaarãk'a; ma k'ãyaara k'ãiwee p'anapataadamerã Cristode ijãa p'anide (caps. 3.7-4.13). Jara bi Jesús tachi ijãapataarã it'aripema P'aareerã Poro Waibia (caps. 4.14-5.10) mãik'aapa ùraa bi Cristode ijãa amaanaadamerã, ma k'aurepa atuadai perã (caps. 5.11-6.12). K'irãpapi bi Tachi Ak'õrepa Cristode ijãapataarã pia ak'ipari (cap. 6.13-20). Jara bi Jesús chonaarãwedapema p'aare poro waibia Melquisedec jĩak'a (cap. 7) mãik'aapa iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ùraa chiwidi eperãarãmaa jara pèida awara bi, chonaarãwedapema ùraa p'ãda k'ãyaara (cap. 8). Jara bi it'aripema Ak'õre Waibia tede mãik'aapa jara bi Cristopa waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wẽpapiit'ee (caps. 9.1-10.18). Jara bi Cristode ijãapataarãpa p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi mãik'aapa iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õre k'ait'a wãdaipia bi it'aa t'ĩ p'anide (cap. 10.19-39). K'irãpapi bi Tachi Ak'õrepa chonaarãwedapema ijãapataarã pia ak'ida, irua jaradade ijãapatap'edaa perã mãik'aapa oopatap'edaa perã irua k'inia bik'a (cap. 11). Jara bi Cristode ijãapataarã jĩp'a ijãapataadamerã ãchi piurutamaa (cap. 12). T'ẽepai ùraa k'ĩra t'ãdoo jarap'eda, jara bi ichia k'inia bi Cristopa ãra pia oomerã mãik'aapa k'aripamerã (cap. 13).

Tachi Ak'õrepa ichi Warra it'aideepa jarada

¹ Chonaarãweda Tachi Ak'õre pedeeepachi tachi chonaarãmaa ichi pedee jarapataarã it'aideepa. Mãgĩrãpa jarateepachida Ak'õrepa oopi k'inia bi eperãarãmaa. At'apai jarateepachida; ùraade mãik'aapa k'aride. ² Mamĩda Tachi Ak'õre Warra, Jesucristo chedak'ãriipa na p'ek'au eujãdee, Tachi Ak'õre pedeeepari iru k'ap'ia pari. Ichi Warramaa ne-inaa jõmaweda it'ĩ nĩbi mãik'aapa eujãde nĩbi oopiji. K'ĩsia iru baji ma jõmaweda teeit'ee chi Warramaa ichi-it'ee iru bamerã. ³ Chi Warra chi ak'õre jĩak'a bi. Iru bi jõma chi ak'õre k'ĩra wãree. Iru pedeerupapai ne-inaa jõma iru juade nĩbi. Piup'eda Tachi Ak'õrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wẽpapiit'ee, it'aa wãji mãik'aapa Tachi Ak'õre juaraare it'ari su-ak'i banaji.

Jesucristo angeleerã k'ãyaara waibiara bi

⁴ Tachi Ak'õrepa ichi angeleerãmaa “chok'apariirã” aparti. Mamĩda chi warramaa “Warra” aparti. K'awa p'ani eperã warra chi mimiapari k'ãyaara waibiara bi. Mãgá ichiaba Tachi Ak'õre Warra waibiara bi ichi angeleerã k'ãyaara. ⁵ Tachi Ak'õrepa waide jara-e paji ichi angeleerã apidaamaa:

‘Mia idi jõmaarãmaa jara bi pi mi Warra.’ (Sal 2.7)

Ma awara ichi ángel apidaamaa jara-e paji:

‘Mi pi ak'õre pait'ee. Jõdee pi mi warra pait'ee.’ (2 S 7.14)

⁶ Mamída chi Warra naapema jōmaarã k'ãyaara waibiara bairã, iru na p'ek'au eujãdee pëik'ãri, jaraji ichi angeleerãmaa:

'Bedabáiti mi Warra k'ĩrapite mǎik'aapa it'aa t'ĩti irumaa.' (Sal 97.7)

⁷ Angeleerã nãga p'anida a bi ichi ũraa p'ãdade:

'Irua ichi angeleerã nãuk'a papipari mǎik'aapa wēpapipari maa-e pirã t'ipitauk'a uruapi-pari mǎik'aapa k'ĩpipari.' (Sal 104.4)

⁸ Mamída nãga bida a bi chi Warra:

'Tachi Ak'õreda, a bi, pi ichita jōmaarã rey bapariit'ee, na p'ek'au eujã jōru pijida. K'achia wēe bapari perã, pia pia ak'i bapari pi jua ek'ari p'anirã. ⁹ Ne-inaa pia aupai oo k'inia bapachi. P'ek'au k'achia ooamaa bada perã, p'ek'au k'achia wēe bi. Maperã pi Ak'õre, Tachi Ak'õrepa pi jirit'eraji waibiara pamerã pi k'õp'ãyoorã k'ãyaara. Mãga ook'ãri, pi o-ĩapiji.' (Sal 45.6-7)

¹⁰ Tachi Ak'õrepa chi Warramaa ichiaba mǎgaji:

'Eperãarã Ak'ipari Waibia, ewaa weda piata pichi juadoopa ooji na p'ek'au eujã mǎik'aapa pajã. ¹¹ Ma jōmaweda p'aru sorek'a pak'oodaridait'ee mǎik'aapa jōdaridait'ee. Mamída pi ichita bapariit'ee, na p'ek'au eujã jōru pijida. ¹² Na eujã pari pia eujã mǎik'aapa pajã chiwidi ooit'ee. Mamída pi jō-e; ichita bapari perã.' (Sal 102.25-27)

¹³ Tachi Ak'õrepa ichi ángel apidaamaa jara-e paji:

'Pi mi ome auk'a waibia bairã, mi juaraare su-ak'i béjeji, mia pi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã p'oyaaru misa.' (Sal 110.1)

¹⁴ Mãga jara-e paji, Tachi Ak'õrepa ichi angeleerã jōmaweda pëipari perã na eujãdee eperãarã k'aripade. Āra eperã k'ap'ia wēe p'ani mīda, Tachi Ak'õrepa āra pëipari ichimaa wãdait'eerã k'aripadamerã.

2

Jesucristopa jarada ũri k'iniada-e p'anadap'edaarã

¹ Mǎgá Cristo waibiara bairã angeleerã k'ãyaara, tachia pia k'awadaipia bi Tachi Ak'õrepa jara pëida iru k'ap'ia pari, Ak'õre odeepa uchiada-e pait'ee. ² Tachi Ak'õre ũraa jarada Moisémaa ichi angeleerã it'aideepa wãara paji. Mapa Tachi Ak'õrepa mǎgí ũraa ũri k'iniada-e p'anadap'edaarã miapiji. ³ Mǎgá miapiji pirã ichi ũraa ũri k'iniada-e p'anadap'edaarã naaweda, ¿sǎgá tachi irumaa wãdaima, iru ũraa jara pëida Cristo k'ap'ia pari ũri k'iniada-e p'ani pirã? Tachi Waibia Jesucristota naapiara cheji jarait'ee Tachi Ak'õrepa ũraa chiwidi iru bi irude ijãapataarã-it'ee. T'ēepai ma ũraa ũridap'edaarãpa tachimaa jarateejida. ⁴ Ma ũraa chiwidi jaratee p'anide Tachi Ak'õrepa āramaa oopipachi ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa mǎik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa ichia oopi k'inia bik'a āramaa oopipachi.

Jesucristo eperã jĩp'aak'a bada

⁵ Tachi Ak'õrepa Jesucristota jirit'eraji jaramerã ma ũraa chiwidi mia jaramaa bi na p'ãdade. Maperã ma ũraade ijãa p'anadap'edaarã bi-e paji ichi angeleerã jua ek'ari. ⁶ Mǎga k'awa p'ani Tachi Ak'õre ũraa p'ãdade jara bairã:

'Ak'õre, ¿eperã pi-it'ee k'ãarema, pia ichi ak'i bapariimerã mǎik'aapa k'inia iru bapari-imerã? ⁷ Na p'ek'au eujãde bi misa, pia ichi ek'ariara bijji pichi angeleerã k'ãyaara. Mǎgá bijji mīda, ichi waibia papiji mǎik'aapa k'ĩra wãree papiji pik'a. ⁸ Ne-inaa jōma nĩbi ichi jua ek'ari bijji.' (Sal 8.4-6)

Mãga ooji mīda, waide ne-inaa jōma ichi jua ek'ari bi-e. ⁹ Mamída Jesús jua ek'ari bi. Tachi Ak'õrepa Jesús ek'ariara bijji ichi angeleerã k'ãyaara, taarã-e nide eperã jĩp'aak'a bapariimerã. Eperãarã k'inia iru bairã, Jesús piupiji jōmaarã pari. Mǎgá chupiria piuda perã, Tachi Ak'õrepa iru tachi rey waibia papiji mǎik'aapa k'ĩra wãree papiji.

¹⁰ Ne-inaa jōma nībi Tachi Ak'ōre-it'ee. Ichiata pia k'īsia iru baji ichi Warra piuda k'aurepa awaraa warrarā chok'ara ichi ome p'anapataadamerā, ichi eujā k'īra wāree bīde. Mapa chi Warra chupīria piupiji. Cristopa jōma ooji ichi Ak'ōrepa oopidak'a, mia nībaji mīda māga ooit'ee. Mapa ichia wāara Tachi Ak'ōre o ak'īpii eperāarāmaa, aide t'īudap'eda, it'aa wādamerā. ¹¹ Ma-it'eeta Tachi Ak'ōrepa Jesucristo jirit'eraji, iru k'aurepa eperāarā t'īudamerā māik'aapa Ak'ōre ode p'anapataadamerā. Jōma eperāarā Tachi Ak'ōre ode p'anīrā chi Warra k'aurepa ichiaba ichi warrarā. Mapa Tachi Ak'ōre Warra k'īra nejasia-e bi māgīrāmaa īpema ait'ee. ¹² Māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'ōre, mia pi k'awapiit'ee mi īpemaarāmaa māik'aapa pīmaa it'aa t'īit'ee k'ari nībīde āra taide.' (Sal 22.22)

¹³ Ichiaba awara āi jara bi:

'Mia Tachi Ak'ōrede ijāait'ee.'

(Is 8.17)

Ichiaba jara bi:

'Mi nama bīda aji, pia warrarā mīmaa teeda ome.'

(Is 8.18)

¹⁴ Māgī warrarā tachik'a p'anadairā, k'awa p'ani Jesucristo auk'a eperā paji. Māga pa k'inia baji k'awada perā ichi piuda k'aurepa eperāarā irude ijāa p'ani uchiapiit'ee Netuara Poro Waibia jua ek'ariipa. Māgīpa eperāarā peepii awaa bapari. ¹⁵ Māgī jua ek'ari eperāarā esclavoorāk'a p'anapata, piudait'ee waawee p'anadairā. Mamīda Jesucristopa aweda Netuara Poro Waibia p'oyaada perā piuk'āri, ichia eperāarā uchiapii māgī jua ek'ariipa waa waaweenadamerā piut'ee. ¹⁶ Maperāpi tachia k'awa p'ani Jesucristo che-e paji na p'ek'au eujādee angeleerā k'aripait'ee. Ma k'āyaara cheji k'aripait'ee Tachi Ak'ōrede ijāapataarā Abrahampa ijāadak'a. ¹⁷ Cristo māgā cheda perā ichi īpemaarā k'aripade, tachik'a baji na p'ek'au eujāde bak'āri. Mapa P'aareerā Poro Waibiapa ooparik'a, tachi chupīria k'awaapari māik'aapa it'aa t'īpari tachi pari. Iru piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa wēpapipari tachia p'ek'au k'achia oopata, ma k'aurepa atuanaadamerā. ¹⁸ Jesucristo tachik'a bada perā, auk'a chupīria nībaji Netuara Poro Waibiapa irumaa ne-inaa k'achia oopi chek'āri. Mapa ichia tachi k'aripai auk'a choodamerā māik'aapa ne-inaa k'achia onaadamerā.

3

Jesús Moisés k'āyaara waibiara bi

¹ Īpemaarā Cristo k'aurepa, Tachi Ak'ōrepa tachi awara bīda perā ichi ome it'ari p'anapataadamerā, k'īsiati Jesucristopa oo bīde tachi k'aripait'ee. Tachi Ak'ōrepa iru pēiji jarateemerā iru ūraa chiwidi māik'aapa P'aareerā Poro Waibiak'a it'aa iidipariimerā tachi pari, irude ijāapata perā. ² Tachi Ak'ōrepa Jesucristo pēiji iru Ak'ōrepa oopi bik'a oo k'inia bada perā, Moisepa oo k'inia badak'a, chonaarāweda Ak'ōre eperāarā k'aripak'āri. ³ Mamīda Jesús Moisés k'āyaara waibiara bi. K'īsiadáma nāgīde. Eperāarāpa te oopataarā pipiara ak'ipata, māirāpa te oodap'edaa k'āyaara. ⁴ Eperāarāpa te chok'ara oodai. Mamīda Tachi Ak'ōrēpata ooji ne-inaa jōma nībi. ⁵ Moisés Tachi Ak'ōredeerā ak'ipari pia paji, oo k'inia bada perā Ak'ōrepa jaradak'a. Eperāarāmaa jarateepachi Tachi Ak'ōrepa t'ēpai ooit'ee bada. ⁶ Mamīda Cristo Tachi Ak'ōre Warra perā, ichideerā pipiara ak'ipari Ak'ōrepa k'inia bik'a. Tachita irudeerā ichiaba, Cristode ijāa amaada-e p'ani pirā māik'aapa o-īa unu k'inia p'ani pirā ne-inaa pia Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi tachi-it'ee.

Tachi Ak'ōrepa ichide ijāapataarā k'āiwee p'anapipari

⁷ Maperā pia ūridaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi iru ūraa p'ādade:

'Idi Tachi Ak'ōre pedee ūriruta pirā, ⁸ k'īri k'isua p'ananaati pāchi chonaarāk'a, āchi wāyaa wādak'āri eujā pania wēe bīde. Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'ana k'iniada-e paji, āchia oo k'iniata oo k'inia p'anadap'edaa perā. ⁹ Mapa Ak'ōrepa jaraji: “Cuarenta años

pāchi chonaarāpa unupachida mia oo bada āchi k'aripait'ee. Mamīda at'āri mia jarada oo k'iniada-e p'anapachida. ¹⁰ Maperāpi mi k'īraudachi ma eperāarā ome." Māpai jaraji: "Na eperāarāpa āchia oo k'iniata oopata. Oodak'aa mia oopi bik'a, mi o k'awada-e p'anadairā." ¹¹ Māpai mi k'īrau bada perā āchi ome, juraaji: "Wāda-eda aji, mia k'āiwee p'anapiit'eeda ada eujādee." ' (Sal 95.7-11)

¹² Īrā ĩpemaarā, māga bada perā tachi chonaarā ome, Tachi Ak'ōre ichita bapari odeepa uchianaadamerā, t'āri k'achia-idaa p'ananāati māik'aapa k'īri k'isua p'ananāati. ¹³ Ma k'āyaara, chok'ai p'ani misa, ewari chaa chik'aripa p'anapatāati waapiara ijāadait'ee, apida Tachi Ak'ōre odeepa uchianaadamerā, p'ek'au k'achia oo k'iniapa. ¹⁴ Tachi Ak'ōrede ijāadaipia bi tachi piurutamaa. Māga ooruta pīrā, unudait'ee irua neinaa pia k'īsia iru bi tachi-it'ee, Cristo tachi ome bapari perā.

¹⁵ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

'Idi Tachi Ak'ōre pedee ūriruta pīrā, k'īri k'isua p'ananāati pāchi chonaarāk'a, āchi wāyaa wādak'āri eujā pania wēe bide. Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'ana k'iniada-e paji, āchia oo k'iniata oo k'inia p'anadap'edaa perā.' (Sal 95.7-8)

¹⁶ Maperā k'īsiadāma tachi chonaarāde. Moisés āchi poro waibia paji Egiptodeepa uchiadak'āri. Maapai Tachi Ak'ōrepa āchimaā ĵīp'a pedeeji ichi it'aideepa. Mamīda irua jaradak'a oo k'iniada-e paji. ¹⁷ Maperāpi piuk'oodachida ma eujā pania wēe bide, wāda naaweda ma eujādee Tachi Ak'ōrepa p'anapiit'ee padamāi. Cuarenta años āchia oo k'iniata oo p'anipa Tachi Ak'ōre k'īraupijida. ¹⁸ Mapa irua nāga jaraji:

'Īrā parā wāda-eda aji, mia k'āiwee p'anapiit'eeda ada eujādee.' (Nm 14.22, 30, 35)

¹⁹ Ma chonaarā wāda-e paji ma eujādee, Tachi Ak'ōrepa jarada ijāada-e pada perā.

4

¹ At'āri Tachi Ak'ōrepa tachi k'āiwee p'anapi k'inia bi. Maperā pia p'anapataadāma irua k'inia bik'a, apidaamaa irua jaranaamerā: "Mia k'āiwee bapi-e." ² Mia māga jara bi Tachi Ak'ōrepa tachimaā ichiaba jara pēida perā ichia ooda eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Māga ijāadak'āri, k'āiwee p'anapataadait'ee. Ichia chonaarāma jara pēidak'a, māgā ichiaba tachimaā jara pēiji. Mamīda āchi-it'ee pia uchiae-e paji, k'īripapai ūridap'edaa perā, t'āride ijāada-ee. ³ Tachia āchik'a oodaik'araa bi. Ijāada-e p'ani pīrā, Tachi Ak'ōrepa tachi jida k'āiwee p'anapi-e. Māga k'awa p'ani iru ūraa p'ādade jara bairā:

'K'īrau bada perā āchi ome, juraaji: "Wāda-eda aji, mia k'āiwee p'anapiit'eeda ada eujādee." (Sal 95.11)

K'awa p'ani na p'ek'au eujā ooi naaweda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru baji tachi k'āiwee p'anapiit'ee ichi ome. ⁴ Ma awara k'awa p'ani iru k'āiwee bapari, awara āi iru ūraa p'ādade jara bairā:

'K'āima sieteede Tachi Ak'ōrepa ichi mimia oo aupak'āri, ĩji māik'aapa k'āiwee beeji.' (Gn 2.2)

⁵ Mamīda waya ūrīti irua naaweda jarada ichi ūraa p'ādade:

'Wāda-eda aji, mia k'āiwee p'anapiit'eeda ada eujādee.' (Sal 95.11)

⁶ Māga jaraji ma naa ūridap'edaarāpa irua jara pēida ijāada-e p'anadap'edaa perā. Mamīda irua at'āri ichide ijāapataarā k'āiwee p'anapi k'inia bi. ⁷ Ma-it'ee ewari awara biji. Māga k'awa p'ani māgī chonaarā piudap'edaa t'ēpai, Tachi Ak'ōrepa jarada perā Rey David it'aideepa:

'Idi Tachi Ak'ōre pedee ūriruta pīrā, k'īri k'isua p'ananāati.' (Sal 95.7-8)

⁸ Josuépa māgī chonaarā k'āiwee p'anapida paara, ai t'ēpai David it'aideepa Tachi Ak'ōrepa "idi" jara-e pak'aji. ⁹ Māgara irude ijāapataarā idipema ewari ĩdai ichiaba, Tachi Ak'ōre ĩdak'a na p'ek'au eujā oo aupak'āri. ¹⁰ Tachia oo k'iniata oopata oo amaadak'āri oo k'inia p'anadairā Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, wāara iruk'a ĩdait'ee māik'aapa k'āiwee

p'anapataadait'ee. ¹¹ Maperã jiridaipia bi iruk'a ñidait'ee. K'iri k'isua p'anadaik'araa bi tachi chonaarãk'a.

¹² Iru ũraa ũridaipia bi Tachi Ak'õre Ũraa chok'ai pik'a bairã. Ma k'aurepa eperãarã ichita p'anapataadai. Ma awara iru ũraa waibiara bi awaraa ũraa k'ãyaara, irua jara bik'a mágá p'asapari perã. Espada k'iraichaa weda p'ewedee bik'a, mágá pik'a iru ũraa ichiaba p'ewedee pik'a bi, ma ũraa tachi t'ãride t'ĩupari perã. K'awapipari tachia k'ĩsia bi mãik'aapa oo k'inia bi, pia wa k'achia. ¹³ Ne-inaa apida wẽ-e Tachi Ak'õrepa k'awa-e pai. Iru-it'ee ne-inaa jõma ewaraa jëra bi. Ewari cherude tachi jõmaweda p'anadait'ee iru k'ĩrapite mãik'aapa irumaa tachia oopatap'edaa jõmaweda jaradait'ee.

Jesús awara bida ijãapataarã P'aareerã Poro Waibia pamerã

¹⁴ Íra mia waya k'irãpapi k'inia bi parãmaa: Tachi Ak'õrepa Jesús awara biji waibia pamerã mãik'aapa it'aa t'ĩpariimerã tachi pari. Maperã Tachi Ak'õre Warra Jesús tachi ijãapataarã P'aareerã Poro Waibia. It'ari bapari ichi Ak'õre ome. Mama it'aa t'ĩmaa bairã tachi pari, t'ãripa irude ijãadãma. ¹⁵ Nãgí P'aareerã Poro Waibiapa k'awapari tachi t'ãride k'ĩsia p'ani, tachik'a na p'ek'au eujãde bapachi perã. Mamãda mágá bapachi mĩda, maarepida p'ek'au k'achia oo-e paji. ¹⁶ Mágá P'aareerã Poro Waibia iruk'a iru p'anadairã, waawenaadãma wãdait'ee Tachi Ak'õre Waibia k'ait'aara, tachi it'aa iididak'ãri. Ne-inaa jõma Cristo jua ek'ari nĩbi mãik'aapa irua tachi k'aripa k'inia bi. Maperã chupiria iididãma, irua jara bik'a ooda-e pak'ãri. Ichiaba tachi k'ĩradoopa irua k'inia bik'a p'oyaa ooda-e pak'ãri, iididãma irua k'aripamerã, tachi k'inia iru bapari perã.

5

¹ P'aareerã poro waibia chaa tachi ome auk'a bi mĩda, Tachi Ak'õrepa mágí eperã awara bipari, ichimaa it'aa iidipariimerã eperãarã pari. Ma awara irua jitapari ne-inaa eperãarãpa aneepata teedait'ee Tachi Ak'õremaa. Ichiaba ne-animalaarã peek'ãri, irua paapari Tachi Ak'õre-it'ee, eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ² Mágí p'aareerã poro waibiapa tachik'a ne-inaa k'achia oopari perã, irua chupiria k'awaai chi ne-inaa k'achia oo p'anĩrã, k'awada-e p'anadairã Tachi Ak'õrepa ãchimaa oopi k'inia bi. ³ Maperãpi irua chupiria iidipari, ne-inaa teepari mãik'aapa ne-animalaarã peep'eda, paapari Tachi Ak'õre-it'ee, naapiara ichi k'ap'ia pari, maap'eda apemaarã pari.

⁴ Eperã apida ichi k'ĩradoopa p'aareerã poro waibia pa-e pai. Tachi Ak'õrepata mágí mimiade bipari, chonaarãweda Aarón bidak'a. ⁵ Mãgapi Cristo ome baji ichiaba. Ichi k'ĩradoopa waibia pa-e paji. Tachi Ak'õrepata iru biji tachi ijãapataarã P'aareerã Poro Waibia pamerã. Mágá k'awa p'ani Ak'õre Ũraa p'ãdade jara bairã:

'Mia idi jõmaarãmaa jara bi pi mi Warra.'

(Sal 2.7)

⁶ Ichiaba awara ãi jara bi:

'Pi ichita P'aareerã Poro Waibia pait'ee, Melquisedeck'a.'

(Sal 110.4)

⁷ Jesucristo na p'ek'au eujãde bak'ãri, at'apai taubade chupiria iidiji Tachi Ak'õrepa ichi k'aripamerã. K'awaji ichi piut'ee mãik'aapa Tachi Ak'õrepata ichi madeepa uchiapii. Tachi Ak'õrepa ma chupiria iidida ũriji, Cristopa oo k'inia bada perã chi Ak'õrepa oopidak'a. ⁸ Tachi Ak'õre Warra paji mĩda, mia nĩbide Tachi Ak'õrepa k'iniata oo k'awaa wã nipaji. ⁹ Mapa chi Ak'õrepa oopi k'inia bada oo aupak'ãri, Tachi Ak'õrepa iru biji tachi o k'achiadeepa k'aripa atamerã. Mágá biji irude ijãapataarã Ak'õre truade ichita p'anapataadamerã iru ome, waa piuda-ee. ¹⁰ Irua mágá ooi Tachi Ak'õrepa iru bida perã tachi ijãapataarã P'aareerã Poro Waibia pamerã Melquisedeck'a.

K'ĩrak'aupai naapiara jarateedap'edaa ijãa amaadai

¹¹ Mia pipiara jaratee k'inia bi sãga Jesucristopa ooda Melquisedeckpa oodak'a. Mamãda mágá ooru pirã, parãpa pia k'awada-e pai, wãara ũri k'iniada-e p'anadairã. ¹² jPãchita

Tachi Ak'õre Ūraa jarateepataarã pak'ajida, taarãruta perã Cristode ijãa p'ani! Mamĩda mãga-e. At'ãri awaraarãpa parãmaa jarateepata, waide pia k'awada-e p'anadairã Tachi Ak'õre Ūraa jarateedap'edaa, ewaa irude ijãadak'ãri. Mãga p'ani ma ūraa pipiara k'awa k'iniada-e p'anadairã. ¹³ Ara warra chak'e juto bi chik'o k'o atua bik'a, mãga pik'a parãpa ijãa p'ani mĩda, k'awada-e p'ani chisãgĩ ne-inaa pia mãik'aapa chisãgĩ ne-inaa k'achia Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ¹⁴ Jõdee Tachi Ak'õre Ūraa pipiara k'awa p'anĩrã k'ĩsia k'awaa p'ani, pia mãik'aapa k'achia k'awapata perã.

6

¹ Mapa oodãma Tachi Ak'õrepa oopi bik'a mãik'aapa iru ūraa pipiara k'awaa wãdãma. O-ĩa p'ananaadãma tachimaa naapiara jarateedap'edaa ome. Nãga jarateejida tachimaa: Eperãarãpa p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi, ma k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi bimãĩ t'ĩupi-e pait'ee perã. Ijãadaipia bi Tachi Ak'õrepa Jesucristo pëiji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atamerã, mãgã ãra p'anapataadamerã Ak'õre truade iru ome, waa piuda-ee. ² Poro choopidaipia bi ak'ipidait'ee ãchi Cristodeerã. Ma t'ẽepai, tachi naawedapemaarãpa oodap'edaak'a, ijãapataarã poroorãpa jua bidaipia bi ãra ãri, Tachi Ak'õrepa ãramaa ichi Jaure pëimerã. Ichiaba ijãadaipia bi Cristo waya chek'ãri, ichide ijãa jai-idaadap'edaarã Tachi Ak'õrepa chok'ai p'irabaipiit'ee, k'ap'ia chiwidi p'anapataadamerã, waa piuda-ee. Jõdee Ak'õre ewari waibia ewate jai-idaadap'edaarã Cristode ijãada-ee, ichimãiipa pëiit'ee awara ãyaa, chupiria p'anapataadamerã, waa piuda-ee.

³ Mãga paji ma naapiara jarateedap'edaa. Mamĩda ma ūraa k'ãyaara waa k'awaadai, Tachi Ak'õrepa tachi k'ariparu pirã.

⁴ Mia mãga jara bi eperãarãpa Cristode ijãa amaadap'eda, waya p'oyaa ijãada-e perã. Mãgĩrãmaa Tachi Ak'õrepa k'awaapiji Cristopa ooda ãchi-it'ee. Maap'eda ãchia ijãajida iru piuji ãchi k'aripait'ee it'aa wãdamerã. Mãga ijãadap'eda, Tachi Ak'õre Jaure ba cheji ãchi ome, Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bi ãchimaa pia k'awaadamerã. ⁵ Ichiaba k'awaajida Tachi Ak'õrepa jarak'ãri ichia ne-inaa pia ooit'ee, mãga oopari. Unujida Tachi Ak'õrepa ne-inaa ooda eperãarãpa p'oyaa oodak'aa, tau p'ãriu bada mãik'aapa chiwa bada jipak'ãri. K'awaajida mãgã ooit'ee na p'ek'au eujã jõrumaa. ⁶ Mãga k'awa p'anide, Cristode ijãa amaaruta pirã, ne-inaa awaraa wẽ-e ãchi k'aripait'ee, waya ãchi p'ek'au k'achia oo amaadamerã mãik'aapa it'aa wãdamerã. Mãgã ijãa amaaruta pirã, oodai Tachi Ak'õre Warra peedap'edaarãpa oodap'edaak'a, iru kurusode bidak'ãri arii p'anadap'edaarãpa oo iru p'anadamerã.

⁷ Mia jarait'ee sãga p'ani Cristode ijãa amaa p'anĩrã. K'oi chek'ãri, eujã p'ũasaade t'ĩupari mãik'aapa madeepa ne-uuda uchiapari. Ma ne-uuda pia chauk'ãri, eperãarãpa p'epata k'odait'ee. Mãga bak'ãri, Tachi Ak'õrepa ma eujã pia ak'iparida apata. ⁸ Mamĩda k'oi che bi mĩda, ne-ĩri uchiaru pirã, Tachi Ak'õrepa ma eujã pia ak'i-e bida apata, mãik'aapa ma eujã atabaibëipata, paa atapëidamerã.

⁹ Ipemaarã Cristo k'aurepa k'iniarã, mãga jara bi mĩda, k'awa bi parãpata Cristode ijãa amaada-e p'ani, Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oo p'anadairã. Mãgã ak'ipipata parãpa wãara p'ek'au k'achia oo amaajida Cristode ijãapataadait'ee. ¹⁰ K'irãpãti Tachi Ak'õrepa ichita pia oopari. Ichia k'ĩra atua-e bi parãpa irudeerã k'aripadap'edaa mãik'aapa at'ãri mãga oo p'ani, iru k'inia iru p'anadairã. ¹¹ Mia k'inia bi parã mãga p'anapataadamerã piurutamaa. Mãga p'anaruta pirã, pia k'awaadait'ee Cristo k'aurepa iru p'anadait'ee jõma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi parã-it'ee. ¹² K'inia-e bi k'oo-idaa p'anadamerã. Ma k'ãyaara k'inia bi parãpa ijãadamerã tachi chonaarãk'a, chi irua jarada pedee ijãa p'anadap'edaarã ãchi piurutamaa. Choojida unurutamaa jõma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bada ãramaa teeit'ee.

Tachi Ak'õrepa ichia jaradak'a ooit'ee

¹³ Tachi Ak'õrepa ichi pedee Abrahammaa jarak'ãri, awaraa ichi k'ãyaara waibiara wẽ-e paji ma k'ĩrapite jarait'ee. Mapa ichi t'ide jaraji:

¹⁴ 'Mia pi pia ak'i bapariit'ee. Pideepa warrarã chok'ara uchiapiit'ee.' (Gn 22.16-17)

¹⁵ Abrahampa ijãaji Tachi Ak'õrepa jarada, taarãji mĩda ooit'ee ichia jaradak'a. Abrahampa mãgá ijãada perã, Ak'õrepa wãara ooji ichia jaradak'a.

¹⁶ K'awa p'ani eperãarã nepirade p'anide ak'ipi k'inia p'anadak'ãri wãarata jara p'ani, juraapata eperã áchi k'ãyaara waibiara bi k'ĩrapite, chi ũri p'anĩrãpa ijãadamerã. ¹⁷ Mãga pik'a Tachi Ak'õrepa ak'ipi k'inia bak'ãri wãara ooit'ee ichia jaradak'a Abrahammaa mãik'aapa iruk'a ijãapatap'edaarãmaa, mãga jaraji ichi t'ide, awaraa ichi k'ãyaara waibiara wẽ-e pada perã. ¹⁸ Tachi Ak'õrepa ma pedee jarada perã mãik'aapa ichi t'ide jarada perã, k'awa p'ani iru seewak'aa. Irua jara bik'a, ichita mãga oopari. Mapa tachi o k'achiadeepa uchiapata Cristode ijãadait'ee. K'awa p'ani irua tachi k'aripait'ee p'ek'au k'achia jua ek'ariipa, t'ãri a-ba p'anapataadamerã iru ome mãik'aapa iru p'anadamerã ne-inaa jõma irua k'ĩsia iru bi tachi-it'ee. ¹⁹ Maperã tachia ijãapata; ijãa amaada-ee. Ara anclapa barco pia jita iru bik'a áyaa wãpíamaapa, mãga pik'a tachia pia ijãapata, k'awa p'anadairã Tachi Ak'õrepa tachi ateeit'ee ichimaa, Jesupa ooda k'aurepa. ²⁰ Jesuta tachi k'ãyaara naapiara wãji Tachi Ak'õre baparimaa, t'ẽepai tachi auk'a wãdamerã. Mama bak'ãri, Jesús tachi P'aareerã Poro Waibia beeji, ichita tachi pari it'aa t'ĩpari perã, Melquisedecpa oodak'a.

7

P'aare waibia Melquisedec bapata

¹ Mãgí Melquisedec Salem p'uurudepema rey paji. Tachi Ak'õre Waibiapa iru p'aare waibia papiji. Abraham chek'ãri awaraarã reyrã p'oyaap'eda, Melquisedec iru k'ĩrapite uchijaji mãik'aapa bendiciaji. ² Mãpai Abrahampa Melquisedecmaa teeji net'aa diezdepema chaa aba, irua net'aa jõmaweda jãri atadadepema ma reyrã juak'aawa. Melquisedec jara k'inia bi: "reypa ichi jua ek'ari p'anĩrã ak'ipari Tachi Ak'õrepa oopi bik'a". Ichiaba Salem p'uurudepema rey jara k'inia bi: "reypa ichi jua ek'ari p'anĩrã k'ãiwee p'anapipari". ³ Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara-e bi Melquisedec nawe, chi ak'õre, chi ak'õchonaarã, chi t'oda, chi piuda. Ma awara jara-e bi chi p'aare mimia jõda. Iru Tachi Ak'õre Warrak'a, ichita p'aare waibia bapari perã.

⁴ ¡K'ĩsĩati nãgide! Melquisedec eperãarã poro waibia paji. Ichiaba tachi chonaarãwedapema ak'õchona Abraham tachi chonaarã poro waibia paji, Tachi Ak'õrepa irumaa naapiara jarada perã. Mamĩda Melquisedecmaa Abrahampa teeji net'aa ma reyrã juak'aawa jãridadepema; ma net'aa jõmaweda diezdepema chaa, aba. ⁵ Tachi Ak'õrepa Ũraa Moisemaa p'ãpidade jaraji Israel pidaarã poro waibiarãpa Leví èreerãdepemaarã ũk'uru awara bidamerã, p'aareerã mimia oodamerã. Ma ũraade ichiaba jaraji ma p'aareerãpa iidipataadamerã net'aa diezdepema chaa aba áchi auk'aarãmaa, mãĩrã ichiaba Abrahamdeepa uchiadap'edaa paji mĩda áchi jĩak'a. ⁶ Jõdee Melquisedec Leví èreerãdeepa uchia-e paji mĩda, Abrahammaa iidiji net'aa jãrida diezdepema chaa, aba. Ma awara Abraham waibia paji, Tachi Ak'õrepa irumaa jarada perã ichia k'ĩsia iru bada warrarã chok'ara teeit'ee. Mãgá Abraham waibiara pik'a baji mĩda Melquisedec k'ãyaara, irua Abraham bendiciaji. ⁷ Jõmaarãpa k'awa p'ani p'aare waibia, chi it'aa t'ĩpari awaraarã pari, waibiara bi eperã jĩp'aa k'ãyaara. ⁸ Ma awara ìrapema net'aa diezdepema chaa aba iidipataarã jai-idaapata. Jõdee Tachi Ak'õre Ũraa p'ãdade jara-e bi Melquisedec piuda. ⁹ Ma ewate Abrahampa Melquisedecmaa teek'ãri net'aa jãrida diezdepema chaa aba, jõma Leví èreerãdepema p'aareerã k'ap'ia pari teeji, ãra at'ãri t'oda-e p'anajida mĩda. ¹⁰ At'ãri Leví uchia-e baji mĩda Abraham k'ap'ideepa, jaradai ma ewate Levideerãpa teejida Melquisedecmaa Abraham pari, ai t'ẽepai Abraham áichak'e Jacobdeepa uchiadait'ee pada perã.

Jesucristopa p'aare waibia mimia oopari Melquisedecpa oodak'a

¹¹ Moisepa Tachi Ak'õre Ūraa p'ada teek'ari Israel pidaarāmaa, awara biji Leví èreerā, Aarondeepa uchiadap'edaarā p'aareerā mimia oodamerā. Māgīrāpa Tachi Ak'õrepa jaradak'a oopipachida eperāarāmaa. Mamīda, māga oo p'anajida mīda, ma p'aareerāpa p'oyaa wēpapida-e paji eperāarāpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa, Tachi Ak'õre k'ait'aara wādamerā. Māga oodap'edaa paara, Tachi Ak'õrepa awaraa pēi-e pak'aji Melquisedec jīak'a. ¹² Mamīda Tachi Ak'õrepa awaraa p'aaree biji māga oomerā. Nāgī bi-e paji Aarón bidak'a. Ma k'āyaara Melquisedeck'a biji. Nāgī p'aarepa ichi mimia ook'aa Aarondeepa uchiadap'edaarāk'a. Oopari Tachi Ak'õre Ūraa chiwidide jara bik'a. ¹³ K'awa p'ani nāgī p'aare, mia jara bi, uchia-e paji Leví èreerādeepa. Wāara, na p'aare èreerādeepa p'aare apida uchiadak'aa paji. ¹⁴ Māga k'awa p'ani Tachi Waibia Jesuta uchiada perā Judá èreerādeepa. Moisepa apida Judá èreerā eerepema t'ijara-e paji, apemaarā p'aareerā awara bik'ari.

¹⁵ Ichiaba nāga perā audupīara k'awa p'ani Jesuta tachi ĩrapema p'aare waibia, Melquisedeck'a. ¹⁶ Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bi Leví èreerādepemaarā awara bidamerā p'aareerā mimia-it'ee. Ma mimia oodait'ee paji na p'ek'au eujāde p'ani misa. Mamīda māga-e paji Jesús ome. Iru Leví èreerādeepa uchia-e paji awaraa p'aareerāk'a, taarā-e weda ma mimia oomerā. Māga-e. Tachi Ak'õrépata Jesús awara biji ichita ma mimiade bapariimerā. ¹⁷ Māga k'awa p'ani irumaa jara bairā Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade: 'Pi ichita P'aareerā Poro Waibia pait'ee, Melquisedeck'a.' (Sal 110.4)

¹⁸ Naaweda Tachi Ak'õrepa Moisemaa p'āpīji ichia oopi k'inia bada ichi eperāarāmaa. Jaraji ne-animalaarā p'aareerāmaa atedamerā, āchia peedamerā māik'aapa paadamerā ichi-it'ee. Mamīda ma p'aareerāpa ma p'āpidak'a oo p'anipa, eperāarā p'ek'au k'achia oopata p'oyaa wēpapida-e paji. ¹⁹ Maperā Tachi Ak'õrepa ma p'āpidak'a oodap'edaa waa oopi-e paji. Ma k'āyaara ichi ūraa chiwidi tachimaa k'awaapīji, ichi k'ĩrapite p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā Cristode ijāadak'ari. Ma awara māgī ūraa chiwidi k'aurepa ĩrā Tachi Ak'õre k'ait'aara wā p'ani it'aa t'ĩdak'ari.

²⁰ Tachi Ak'õrepa Leví èreerādepema p'aareerā awara bik'ari, awaraarā k'ĩrapite pedee-paji. ²¹ Jōdee, ĩrapema p'aare awara bik'ari, Tachi Ak'õrepa ichi t'ĩde pedeeji. Māga k'awa p'ani iru ūraa p'ādade jara bairā:

'Tachi Ak'õrepa ichi t'ĩde nāga jara bairā, awaraa ne-inaa oo-e pait'ee. "Pi ichita p'aareerā poro waibia pait'ee." ' (Sal 110.4)

²² Tachi Ak'õrepa Jesumaa māga jarada perā māik'aapa Jesús k'aurepa ūraa chiwidi paraa perā, k'awa p'ani ma ūraa chiwidide jara bi tachimaa pipīara bi irua Moisemaa jarada k'āyaara.

²³ Tachi Ak'õrepa apemaarā p'aareerā chok'ara bipachi. Mamīda āra māgī mimiade ichita p'anadak'aa, piupata perā. ²⁴ Jōdee Jesús piuk'aa perā, Tachi Ak'õrepa awaraa p'aareerā poro waibia bi-e pait'ee iru pari. ²⁵ Mapa irua k'aripai ichide ijāapataarā, p'ek'au k'achia wēe p'anadamerā Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Ichita bapari perā, ichita Tachi Ak'õremaa chupīria iidipariit'ee tachi pari.

²⁶ Nāgī Jesús P'aareerā Poro Waibia tachia k'inia p'ani. Irua p'ek'au k'achia ook'aa, k'achia wēe bairā. K'ĩsia k'achia k'ĩsiak'aa. Na p'ek'au eujāde bak'ari, bapachi mīda eperāarā k'achia oopataarā t'āide, māgā ook'aa paji. Maperāpi Tachi Ak'õrepa iru jōmaarā k'āyaara waibiara papīji. ²⁷ Cristo apemaarā P'aareerā Poro Waibiarāk'a bi-e. Māgīrāpa chok'apata apemaarā p'aareerā ewari chaa ne-animalaarā peedamerā paadait'ee Tachi Ak'õre-it'ee. Ma awara ne-animalaarā peedak'ari paadait'ee Tachi Ak'õre-it'ee, naapīara māga oopata āchi pari, maap'eda apemaarā pari, p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Jōdee Cristo piuda aba piuji, tachia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda wēpapiit'ee. ²⁸ Ma jōma jara aupadade k'ĩsiadak'ari, k'awa p'ani Moisepa p'ādade jara bi p'aareerā poro

waibia mimia-it'ee awara bidamerã eperã tachik'a, p'ek'au k'achia oopari. Mamĩda, ma p'ãpida t'ẽepai, Tachi Ak'õrepa ichi t'ide pedee bĩpa, biji ichi Warra, chi p'ek'au k'achia ook'aa bita, ichita tachi P'aareerã Poro Waibia pamerã.

8

Tachi Ak'õre Ũraa chiwidide jara bi Jesús tachi P'aareerã Poro Waibia

¹ Mia na pedee jara che wã, nãgata jara k'inia bi. Cristota tachi P'aareerã Poro Waibia. Iru Tachi Ak'õre juaraare su-ak'i bapari Ak'õre truade. ² Ichi bimãĩ it'ari, mamata Tachi Ak'õre te waibia. Eperãarãpa mãgĩ te ooda-e paji. Tachi Ak'õrepata ooji. Mama Jesupa P'aareerã Poro Waibia mimia oopari tachi pari.

³ Jõma P'aareerã Poro Waibiarã bĩpata, ãchia teedamerã Tachi Ak'õremaa ne-inaa eperãarãpa aneepata iru-it'ee. Mãgã Cristopa pida ne-inaa teepari Tachi Ak'õremaa, ichi tachi P'aareerã Poro Waibia perã. ⁴ At'ãri Cristo na p'ek'au eujãde bada paara, Tachi Ak'õre te waibiade p'aare pa-e pak'aji, mãgee p'aareerã at'ãri paraa perã. Mãĩrãpa oomaa p'ani Moisepa p'ãdade jara bik'a. Cristo nama bi-e perã eperã k'ap'ĩade, tachia k'awa p'ani iru mimia oomaa bi Ak'õre truade. ⁵ Mamĩda na eujãdepema p'aareerãpa ne-inaa oo p'ani jĩp'a Cristopa oo bik'a it'ari. Mãga k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa jarada perã ichi te oopiit'ee pak'ãri Moisemaa:

‘Óoji ne-inaa jõmaata mia ak'ĩpidak'a, pi ee nok'ode bak'ãri mi ome.’ (Ex 25.40)

⁶ K'awa p'ani tachi P'aareerã Poro Waibiapa oo bi it'ari pipiara bi na p'ek'au eujãdepema p'aareerãpa oopata k'ãyaara. Mãga bi Tachi Ak'õrepa ichi ũraa chiwidide jara bairã tachi pia ak'ĩpariit'ee Cristo k'aurepa.

⁷ Tachi Ak'õrepa naa ũraa jarada k'aurepa eperãarã p'ek'au k'achia wẽe p'aneedap'edaa paara, awaraa ũraa chiwidi jara-e pak'aji. Mamĩda ma naa ũraa jarada mãga-e pada perã, tachi chonaarãpa ũraa chiwidi jiri p'anajida. ⁸ Ma awara Tachi Ak'õrepa unuk'ãri eperãarãpa p'oyaa ooda-e ma naawedapema ũraade jaradak'a, jaraji:

—‘Mi, Ak'õre Waibiapa jara bi: ¡Ũrĩti! Ewari cherude ne-inaa chiwidi ooit'ee. Ũraa chiwidi jarait'ee Judá ãreerãdepemaarãmaa mãik'aapa awaraa Israeldeepa uchiadap'edaa ãreerãdepemaarãmaa.

⁹ Nãgĩ ũraa chiwidi awara bi. Israel pidaarã chonaarãmaa jaradak'a mia aneek'ãri Egiptodeepa, mãga bi-e. Michi juadoopa ãchi aneeji mĩda, ãchia oo k'iniada-e paji mia jaradak'a. Mapa mia ãchi ak'ĩ k'inia-e paji. ¡Mi, Ak'õre Waibiapa mãga jara bi!

¹⁰ Mamĩda ewari cherude Israel pidaarã jõmaarãmaa ũraa chiwidi jarait'ee. ¡Mi, Ak'õre Waibiapa mãga jara bi! Nãgata ooit'ee. Ma ewatedeepa ãramaa k'awapiit'ee mia oopi k'inia bi, mãik'aapa mãga oo k'inia p'anadait'ee, t'ãripa k'inia p'anadairã. Mapa mimaa aupai Tachi Ak'õreda adai, mãik'aapa mia ãra pia ak'ĩ bapariit'ee, michi eperãarã perã.

¹¹ Mãga bak'ãri, apidaapa chĩaramaa, chi k'õp'ãyoorãmaa mãik'aapa chi ãreerãmaa jarateeda-e pait'ee Tachi Ak'õre k'awaadamerã mãik'aapa irude ijãapataadamerã. Jõmaarãpa mi k'awa p'anadait'ee ãchi Ak'õre Waibiak'a, chupĩria beerãdeepa p'arat'ara beerãmaa.

¹² Ārapa p'ek'au k'achia oopata chupĩria k'awaaait'ee mãik'aapa wẽepapiit'ee. Maap'eda waa k'irãpa-e pait'ee Ārapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa.’ (Jer 31.31-34)

¹³ Tachi Ak'õrepa “ũraa chiwidida” ak'ãri, jara k'inia bi ma naa ũraa jarada Moisemaa sore pik'a bi. Ne-inaa soreдайparik'a, mãga pik'a ma naa ũraa jarada sore dai wã.

9

Jesupa ichi waa it'aripema te waibiade bida

¹ Naapiara Moisemaa ũraa jarak'ãri Tachi Ak'õrepa jaraji sãgata irude ijãadai mãik'aapa irua jaradak'a oodai. Ma awara Tachi Ak'õre te ne-edee ooda oopiji. ² Ma te ne-edee oodade chi naapema quartode baji lámpara bipata mãik'aapa mesa pan p'epari Tachi Ak'õre-it'ee. Mãgí Cuarto Awara Bida apachida Tachi Ak'õre Net'aa-it'ee. ³ Araarepema Cuarto Awara Bida apachida Tachi Ak'õre-it'ee. Mãgí t'iak'au baji p'aru teesoo bipa. ⁴ Ma p'aru teesoo bi k'ait'a baji altar nẽepa p'ẽeda. Ai ĩri ne-inaa t'ũa bapari paapachida. Ma p'aru teesoo bi edupema eere baji baaltek'a bi nẽepa p'ẽeda. Ma baaltek'a bi eperãarãmaa k'irãpapi baji Tachi Ak'õrepa Moisemaa jarada. Mãgí edajãde baji *maná* chok'o nẽedee oodade. Ichiaba baji Aarón pak'uru jua t'ono bada chonaarãweda mãik'aapa Tachi Ak'õrepa Moisemaa ũraa mãude p'ãpida. ⁵ Ma baaltek'a bada t'ap'a ĩri bainĩ p'anajida santok'a bee omé isia paraa. Mãgí jãapataarã k'ĩra wãree, Tachi Ak'õre ik'aawa p'anapata iru truade. Maperã santo mãgí jãak'a bijida ma t'ap'ade ak'ipiiit'ee Tachi Ak'õre mama bi. Ma t'ap'ade p'aareerã poro waibiapa ne-animalaarã waa jãap'epi Tachi Ak'õrepa eperãarã miapinaamerã áchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamĩda mia naapai p'oyaa jõma jara-e.

⁶ Israel pidaarãpa Tachi Ak'õre te cuarto omeede oodap'eda, p'aareerã ewari chaa t'ĩupachida naapema quartode áchi mimia oode, Tachi Ak'õrepa Moisemaa jaradak'a. ⁷ Mamĩda chi araarepema quartode p'aareerã poro waibia aupaita t'ĩupachi, año chaa t'ĩuda aba. T'ĩuk'ãri, ateepachi ne-animal waa biit'ee ma baaltek'a bi ĩri. Mãimisa Tachi Ak'õremaa chupiria iidiji ichia p'ek'au k'achia oopata pari mãik'aapa Israel pidaarãpa p'ek'au k'achia oopatap'edaa pari; áchia ne-inaa k'achia k'awada-ee oopatap'edaa paara. ⁸ Mãga oopida k'aurepa Tachi Ak'õre Jaurepa eperãarãmaa k'awapi baji mãgí tede Tachi Ak'õre k'ait'a wãdaik'araa bi. ⁹ Ma jõma oopida k'aurepa ma eperãarãmaa, Tachi Ak'õrepa jarateemaa baji ichia áramaa k'awapi k'inia bada mãik'aapa tachi ĩrapemaarãmaa paara. Nãga k'awapi k'inia baji. Net'aa teedak'ãri mãik'aapa ne-animalaarã peepidap'eda, paapidak'ãri Tachi Ak'õre-it'ee, eperãarã at'ãri k'ĩsia p'ua p'anapachida áchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ¹⁰ Chi mãga oopataarãpa ne-inaa k'odak'ãri, k'ap'ia sãdak'ãri mãik'aapa ne-inaa todak'ãri Tachi Ak'õrepa Moisemaa p'ãpidak'a, ĩripai o-ĩa p'aneepachida, Tachi Ak'õrepa pipiara k'awapirumaa ichia k'ĩsia iru bada áchi-it'ee.

Cristo waa bat'ada

¹¹ Ma-it'ee Cristo cheji, tachi P'aareerã Poro Waibia pait'ee. Ichia k'awapipari Tachi Ak'õrede ijãapataarãmaa Ak'õrepa k'ĩsia iru bi áchi-it'ee. Mãga ooi ichi bapari perã Tachi Ak'õre it'aripema te waibiade. Mãgí te waibia pipiara bi na p'ek'au eujãdepema te waibia k'ãyaara, eperãarãpa ooda-e pada perã. Jĩp'a Tachi Ak'õrãpata ooji. ¹² Ma awara na eujãdepema p'aareerã poro waibia ma edupiara bi quartode t'ĩuk'ãri, ne-animalaarã waa ateepari. Mamĩda Cristo t'ĩuk'ãri ma it'aripema tede chi cuarto edupiara bide, t'ĩuda aba t'ĩuji ichi waa bat'adata bide Tachi Ak'õre bimãi. Mãgá tachi neto pik'a ataji uchiadamerã tuchia p'ek'au k'achia oopata jua ek'ariipa mãik'aapa atuanaadamerã. ¹³ K'awa p'anĩ Tachi Ak'õrepa naa ũraa jaradadeepa Moisemaa eperãarã t'ĩudaik'araa p'anadak'ãri Tachi Ak'õre te waibia bimãi, nãga oojida waya t'ĩudaipia p'anadamerã. Chivo chak'eerã mãik'aapa p'ak'a chak'eerã ateejida p'aareerãmaa peedamerã mãik'aapa chi waa jãap'edamerã áchi ĩri. Mãga-e pirã jãap'epipachida it'abarre p'ora p'ak'a wãra chak'e paadap'edaa p'oirada pania ome. Ma ne-animalaarã waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa eperãarã ĩripema k'achia aupai wẽepapiji. ¹⁴ Mamĩda Cristo waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa ne-inaa pipiara oopari. Cristopa p'ek'au k'achia maarepida oo-e paji mĩda, Tachi Ak'õre Jaurepa k'aripaji iru tachi pari piumerã. Mãgá iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa wẽepapipari ne-inaa k'achia jõmaweda tachi atuapipari, ne-inaa

tachi k'ĩsia p'uapipari paara. Tachi Ak'õre ichita baparipa m̃ga oopari k'inia bairã tachia irude ijãapataadamerã m̃ik'aapa oopataadamerã irua k'inia bik'a.

Cristopa ooda Tachi Ak'õre Ũraa chiwidide jara bik'a

¹⁵ Tachi Ak'õrepa m̃ga k'inia bairã, Cristo p̃iji irua oomerã Ak'õre Ũraa chiwidide jara bik'a. M̃gá chonaarãwedapema Tachi Ak'õrede ijãapatap'edaarãpa auk'a iru p'anadait'ee ne-inaa jõma irua k'ĩsia iru bada ãchi-it'ee. Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'õrepa w̃epapiji ãrapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa, tachide ome auk'a. M̃ga ooji Cristo piuda perã jõmaarã pari, p'ek'au k'achia w̃ee ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

¹⁶ K'ĩsiadáma nãgide. Eperãpa k'art'ade p'ã iru bak'ãri k'aimaa ichi net'aa b̃iit'ee ichi piuk'ãri, chi net'aa atait'ee b̃ipa ma net'aa atak'aa chipari chok'ai bi misa. Mam̃ida ma k'art'a p'ã iru bi eperã piuk'ãri, apemapa iru net'aa atapari. ¹⁷ M̃ga pik'a Cristo piuji ooit'ee Tachi Ak'õre Ũraa chiwidi jara bik'a. Piu-e pada paara, tachia iru p'anada-e pak'aji Tachi Ak'õrepa jarada tachimaa teit'ee. ¹⁸ M̃ga baji ichiaba chonaarãweda, ne-animalaarã peedak'ãri Tachi Ak'õrepa oomerã ichia Moisemaa naa jaradak'a. ¹⁹ Moisepa Tachi Ak'õre Ũraa jõmaweda jarap'eda ichi p'uuru pidaarãmaa, p'ak'a m̃ik'aapa chivo peejida. M̃pai madeepa waa ataji m̃ik'aapa p'oiraji pania ome. Oveja k'ara p'oree t'idapa *hisopo* jua chak'eerã k'õrajĩma abaade jik'ooji. Mam̃ik'aapa m̃gipa waa jãap'ejí Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda ĩri m̃ik'aapa eperãarã ĩri. ²⁰ M̃ga oo bi misa, m̃gaji:

'Nãgí waa jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa mimaa jaradak'a parã pia ak'it'ee, irua oopi bik'a ooruta pirã.'

(Ex 24.8)

²¹ Ichiaba Tachi Ak'õre te ne-edeo ooda edajãde m̃ik'aapa chi ne-inaa jõma aide ñbada ĩri ma waapa jãap'ejí. ²² M̃ga ooji ai naaweda Tachi Ak'õrepa irumaa jarada perã m̃gí te m̃ik'aapa net'aa jãap'emerã ne-animalaarã waapa. M̃ga ook'ãri, Ak'õrepa ne-inaa k'achia ma tede ñbada waa ak'i-e paji. M̃ga bada perã ne-animalaarã waa ome, k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata jõmaweda w̃epapi-e pait'ee, aba piue pirã ãchi pari.

²³ Moisepa ne-animalaarã waapa jãap'ejí na p'ek'au eujãdepema te waibiade, Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã pia ak'imerã. Mam̃ida Tachi Ak'õrepa ma ne-animalaarã waa k'ãyaara pipiara k'inia baji jãap'emerã ichi it'aripema te waibiade, ichia eperãarã jõmaweda pia ak'imerã. Mapa Cristo p̃iji eperãarã pari piumerã. Cristo chok'ai p'irabaik'ãri, ma it'aripema te waibiade ichi waa jãap'ejí eperãarã p'ek'au k'achia w̃ee p'anedamerã Ak'õre k'ĩrapite.

Cristo it'aripema te waibiade t'ĩuda

²⁴ Cristo t'ĩu-e paji ma it'aripema jãak'aa tede; eperãarãpa te oodap'edaade. Ma k'ãyaara it'aripema te waibiadeta t'ĩuji Tachi Ak'õre k'ĩrapite, chupiria iidiit'ee tachi pari. ²⁵ Ma it'aripema tede t'ĩuk'ãri, oo-e paji judiorã p'aareerã poro waibiapa ooparik'a. M̃gipa año chaa ne-animal waa atepari Tachi Ak'õre te waibia edupiara bi quartode. Mam̃ida Cristopa ateeda apai ichi waa ateeji it'aripema te waibiade. ²⁶ M̃ga-e pada paara, Cristo piuda chok'ara piuk'aji, Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujã ooruu weda. Mam̃ida Cristo cheda aba cheji m̃ik'aapa kurusode piuda aba piuji na p'ek'au eujã jõrumaa, tachi p'ek'au k'achia w̃epapiit'ee. ²⁷ Eperã chaa piuda aba piut'ee. Maap'eda Tachi Ak'õrepa ak'it'ee ma eperãpa pia maa-e pirã k'achia ooda na p'ek'au eujãde bi misa. ²⁸ M̃ga pik'a Cristo piuda aba piuji eperãarã chok'araarãpa p'ek'au k'achia oopata w̃epapiit'ee. Waya cheit'ee. Mam̃ida ma cherude tachia p'ek'au k'achia oopata w̃epapide che-e pait'ee. Jĩp'a cheit'ee ichi cheru ni p'anĩrãmaa teede jõma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi ãchi-it'ee.

10

Jesude ijãapataarã Tachi Ak'õre k'ĩrapite p'ek'au k'achia w̃ee p'anadait'ee

¹ Tachi Ak'õrepa Moisemaa p'ãpidak'a oopataarãpa waide k'awada-e jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Maperã ip'iipai ne-animalaarã peedap'eda, paa p'ani mĩda Tachi Ak'õre-it'ee, iru k'irapite p'oyaa p'ek'au k'achia wẽe p'anadak'aa. ² Moisepa p'ãdade jara bik'a oo bipa p'ek'au k'achia wẽpapida paara, waa ne-animalaarã peedap'eda, paada-e pak'aji ãchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Mamĩda at'ãri mãga oopata. Mapa k'awa p'ani ãchi at'ãri k'isia p'ua jõnapata. ³ Año chaa ma ne-animalaarã peedak'ãri, ãchia k'achia oopata waapiara k'irãpapata, ⁴ p'ak'a waa mãik'aapa chivo waapa p'ek'au k'achia wẽpapik'aa perã.

⁵ Maperãpi Cristo na p'ek'au eujãdee chek'ãri, ichi Ak'õremaa mãgaji:

—'Ne-animalaarã peepachida mĩda pi-it'ee mãik'aapa ne-inaa atepachida mĩda pimaa teedait'ee, wãara pia mãga k'inia-e paji. Maperã mi na eujãdepemaarãk'a t'opiji piumerã eperãarã pari. ⁶ Ichiaba pi o-ia-e baji ne-animalaarã peedap'eda, paadak'ãri ak'ipidait'ee pi k'inia iru p'ani, maa-e pirã chupiria iididait'ee ãrapa p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. ⁷ Mapa mia mãgaji: "Pichá, Ak'õre, mi nama bipi ooit'ee pia k'inia bik'a. Pichi ùraa p'ãdade jara bik'a mia ooit'ee." ' (Sal 40.6-8)

⁸ Cristopa mãga jarak'ãri, naapiara mãgaji:

—K'inia-e paji ne-animalaarã peedamerã mãik'aapa ne-inaa ateedamerã pimaa teedait'ee. Pi o-ia-e bajida aji, ne-animalaarã peedak'ãri ak'ipidait'ee pi k'inia iru p'ani maa-e pirã chupiria iididait'ee ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

Cristopa mãga jaraji Tachi Ak'õrepata Moisemaa jaraji mĩda ne-animalaarã peedamerã ma-it'ee. ⁹ Maap'eda Cristopa mãgaji:

—Ak'õre, mi nama bi ooit'ee pia k'inia bik'a.

Mãga jarada perã tachia k'awa p'ani chi naaweda oopatap'edaa Moisepa p'ãdak'a jõru, Tachi Ak'õrepa ichi ùraa chiwidipida perã Cristo k'aurepa. ¹⁰ Cristopa ooda perã Tachi Ak'õrepa k'inia badak'a, kurusode piuda aba piu chek'ãri tachi k'ap'ia pari, Tachi Ak'õrepa tachi p'ek'au k'achia wẽpapiji. Maperãpi ñrá tachi ijãapataarã p'ek'au k'achia wẽe p'ani Tachi Ak'õre k'irapite.

¹¹ Moisepa p'ãdade jara bik'a, ewari chaa judiorã p'aareerãpa ne-animalaarã paapata. Mãgá ip'iipai oopata, mãga oopata k'aurepa p'oyaa p'ek'au k'achia wẽpapidak'aa pai mĩda.

¹² Jõdee Cristo piuda abaade p'ek'au k'achia wẽpapiji. Maap'eda su-ak'i beeji Tachi Ak'õre truade iru juaraare. ¹³ Mama Cristopa nimaa bi Tachi Ak'õrepa iru k'ira unuamaa iru p'anapataarã ichi jua ek'ari birumaa. ¹⁴ Cristo piuda aba piuda perã tachi k'ap'ia pari, irude ijãapataarã p'ek'au k'achia wẽe ichita p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'irapite.

¹⁵ Tachi Ak'õre Jaurepa ichiaba made jara baji jarak'ãri:

¹⁶ 'Ewari cherude mia Israel pidaarãmaa ùraa chiwidi jarait'ee. ¡Mi, Ak'õre Waibiapa mãga jara bi! Ma ewatedeepa k'awaapiit'ee mia ãramaa oopi k'inia bi mãik'aapa mãga oo k'inia p'anadait'ee, t'ãriipa k'inia p'anadairã.' (Jer 31.33)

¹⁷ Mãga jarap'eda, ichiaba jaraji:

'Mia waa k'irãpa-e pait'ee ãrapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa.' (Jer 31.34)

¹⁸ Tachi Ak'õrepa mãgá p'ek'au k'achia waa k'irãpa-e pait'eeda ada perã, k'awa p'ani Jesús piuda k'ãyaara ne-inaa pipiara wẽ-e p'ek'au k'achia wẽpapiit'ee.

It'aa t'ĩdak'ãri, Tachi Ak'õre k'ait'a wãdai

¹⁹ Mãpai ipemaarã, Jesucristo waa bat'ada k'aurepa nãgaweda tachi panadai Tachi Ak'õre bimaa. ²⁰ ¿Sãga jãma panadaima? K'irãpãti Ak'õre te waibiade chi cuarto edupia t'iak'au baji p'aru teeso bipa, eperãarã t'ũnaadamerã Tachi Ak'õre badamã. Mamĩda Jesucristo kurusode piuk'ãri, Tachi Ak'õrepa ma p'aru teeso bi jẽpiji ak'ipiit'ee ma k'ãyaara ne-inaa chiwidi bit'ee, ma k'aurepa eperãarã t'ũdamerã ichi bimã. Mãgí Jesús k'ap'ia chok'ai p'irabaida. Ma k'aurepata tachi it'aa t'ĩdak'ãri, it'ari t'ũdai Tachi Ak'õre bimã. ²¹ Ma awara Cristo, tachi P'aareerã Poro Waibia perã, irua Tachi Ak'õre it'aripema

te ak'ipari. ²² Mapa it'aa t'ĩmaa bide t'ãri pia wādama Tachi Ak'õre k'ait'a. Irua oopi bik'a oo k'inia p'anadama mãik'aapa ijāadama irua tachi p'ek'au k'achia wēe ak'i bi. K'ĩsia p'ua p'ananaadama tachia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa, Cristo waapa ma jōma wēpapida perā mãik'aapa ne-inaa k'achia oo amaa k'inia p'anida ada perā paniapa siidak'ãri. ²³ Māgapai-epi. Ichita p'anadama tachi p'anadap'edaak'a naa t'ãriipa ijāadak'ãri, k'awa p'anadairā Tachi Ak'õrepa teeit'ee ne-inaa jōma ichia k'ĩsia iru bi tachi-it'ee. ;Tachi Ak'õrepa ichita oopari ichia jara bik'a! ²⁴ Jiridama chik'aripapataadait'ee, tachi jōmaweda chik'inia p'anapataadait'ee mãik'aapa ne-inaa pia oopataadait'ee. ²⁵ P'ananaadama awaraarāk'a, chi cheda-e p'anirā Tachi Ak'õre Ūraa ũride. Ma k'ãyaara chip'edaidap'eda, chik'aripa p'anadama pipiara ijāadait'ee, Tachi Ak'õre ewari waibia ewate paru misa. Ma ewate Tachi Ak'õrepa ak'iit'ee eperāarāpa pia mãik'aapa k'achia oopatap'edaa.

²⁶ Ijāadak'ãri Tachi Ak'õrepa wāarata jara pēida Cristode, tachia oo k'iniata oo wāruta pirā, ijāa amaa k'iniapa, k'ĩsiadaik'araa bi awaraa ne-inaapa tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapii. Cristo awara ne-inaa wē-e tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. ²⁷ Chi māga ijāada-e p'anirāpa āchi piuda waaweedaipia bi, ai t'ēpai Tachi Ak'õrepa āchia k'achia oopatap'edaa ak'ik'ãri, āchi pēit'ee perā t'ipitau jērajēraa jira bide. Mamaata wādait'ee jōma Tachi Ak'õre jua ek'ari p'ana k'iniadak'aa p'anirā. ²⁸ Chonaarāweda eperāpa ooma bak'ãri Moisepa p'ādade jara bik'a, māgipa p'ek'au k'achia oo bi unudap'edaarāpa, omé maa-e pirā opee, jarapachida āchi poroorāmaa. Māga k'awaadak'ãri, peet'aapachida, chupiria k'awada-ee. ²⁹ Chonaarāweda māga paji pirā, ¿audupiarā Tachi Ak'õrepa nāgĩrā miapi-e paik'ã? Ijāa amaa wāda Jesucristota Tachi Ak'õre Warra mãik'aapa Tachi Ak'õre Jaurepa oo bi eperāarā k'aripait'ee Tachi Ak'õredempema-e. Ma awara jara p'ani ichi Ūraa chiwidi jara bik'a Cristo waa bat'ada k'aurepa eperāarā p'ek'au k'achia wēpapi-e mãik'aapa māgá p'ek'au k'achia wēe p'anada-e Ak'õre k'ĩrapite. ³⁰ K'awa p'ani Tachi Ak'õrepa māgĩrā miapiit'ee ichia jarada perā:

'Miata p'ek'au k'achia oopataarā miapiit'ee. Miata āchi k'achia ooit'ee āchia ne-inaa k'achia oopata pari.'

(Dt 32.35)

Ichiaba ichi ũraa p'ādade jara bi:

'Tachi Ak'õrēpata ak'iit'ee ichi eperāarāpa ne-inaa pia mãik'aapa k'achia oopatap'edaa.'

(Dt 32.36)

³¹ Tachi Ak'õre Waibia ichita bapari. Ichi k'ĩraudaru pirā tachi ome, tachia waaweepa p'oyaa chooda-e pai.

³² Mamīda k'irāpāti parāpa naa Cristode ijāadak'ãri, chupiria jōnadap'edaa. Tachi Ak'õrepa parāmaa k'awapiji ichi ũraa chiwidide jara bi Cristode. Maap'eda awaraarāpa parā miapijida mīda, choopachida ijāa p'anadap'edaa perā. ³³ Edaare choopachida ijāadak'aa beerāpa ik'achia jarapatap'edaa mãik'aapa parā oo iru p'anapataadap'edaa apemaarā taide. Ma awara parāpa unudak'ãri pāchi ipemaarā Cristo k'aurepa māgá chupiria chitooni, k'aripapachida. ³⁴ Ichiaba chupiria k'awaa jōnapachida ijāapataarā carcelde p'ani mãik'aapa āra k'aripajida. Parā o-ia p'anapachida ijāadak'aa beerāpa pāchi net'aa jōma jāri atadak'ãri, k'awa p'anadap'edaa perā it'ari iru p'ani ne-inaa pi-ia. Ma ne-inaa jōma Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi tachi-it'ee jō-e pait'ee. ³⁵ Jōma ma et'ewa jarada wāara perā, waaweenāati. Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi parāmaa ne-inaa pi-ia teeit'ee. ³⁶ Mapa choo p'anapatāati pāchi ijāa p'anide Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oodait'ee. Māga ooruta pirā, unudait'ee jōma irua jarada teeit'ee parāmaa. ³⁷ K'irāpāti irua jarada:

'Taarā-e nide chi cheit'ee bita cheit'ee. Taarā-e pait'ee. ³⁸ P'ek'au k'achia wēe p'anirā mide ijāapata perā, mi ome p'anadait'ee. Mamīda waya naa para badak'a ijāada-e p'aneeruta pirā, mi o-ia ba-e pait'ee āra ome.'

(Hab 2.3-4)

³⁹ Tachi Ak'õrepa māga jaraji mīda, tachita atuada-e pait'ee ma ijāada-eerāk'a, Cristode wāara ijāapata perā. Maperāpi irua tachi k'aripait'ee irumaa parutamaa.

11

Chonaarāpa ijāapatap'edaak'a ijāadaipia bi

¹ ¿K'āata jara k'inia bima Tachi Ak'ōrede ijāapari? Ijāapata perā k'awa p'ani wāarata uchiat'ee Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, waide māga unuda-e p'ani mīda. ² Tachi chonaarāpa māgá ijāa p'anapatap'edaa perā, Tachi Ak'ōrepa āra pia ak'iji.

³ Ijāapata perā tachia k'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujā māik'aapa pajā ooji ichi pedeepapai. Mapa írá tachia jōmaweda unu p'ani irua ooda ne-inaa wē-e padadeepa.

⁴ Abelpa ijāa bada perā, Tachi Ak'ōremaa ne-inaa pipiara teeji Caínpa teeda k'āyaara. Mapa Tachi Ak'ōrepa pia ak'iji Abelpa teeda māik'aapa irumaa jaraji: “Pi pia bapari mi k'irapite.” Abel piuji mīda, at'āri tachimaa k'awaapipari Tachi Ak'ōrede ijāadaipia bi māik'aapa oodaipia bi irua k'inia bik'a.

⁵ Enocpa ijāa bada perā, Tachi Ak'ōrepa ateeji na p'ek'au eujādeepa, piu-ee. Maperā iru ik'aawa p'anapatap'edaarāpa waa unuda-e paji. Ma ateei naaweda Ak'ōrepa jaraji: “Enocpa mi t'āri o-īapiparida aji, mi k'irapite pia bapari perā.” ⁶ Mamīda eperāpa Tachi Ak'ōrede ijāa-e bi pirā, Tachi Ak'ōre p'oyaa t'āri o-īapi-e. Mapa eperā it'aa t'īmaa bak'āri, Tachi Ak'ōremaa k'ait'aara wā k'inia bi pirā, ijāaipia bi Tachi Ak'ōre ichita bapari. Ichiaba ijāaipia bi Tachi Ak'ōrepa k'aripapari ichide pipiara ijāarutaarā.

⁷ Noépa ijāaji Tachi Ak'ōrepa jarak'āri na p'ek'au eujā jōma paniapa ūut'aait'ee, māga waide unuda-e paji mīda. Tachi Ak'ōre waawee bada perā, ooji barco choma ichi ēreerā ome bataudait'ee, māgá piuda-e pait'ee. Ma barco māgá ook'āri, apemaarāmaa ak'ipiji ichia ijāa bi. Māga unujida mīda ijāada-e paji. Maperāpi k'iniijida. Mamīda Noépa ijāa bada perā, Ak'ōrepa jaraji: “Noé pia bapari mi k'irapite.”

⁸ Abrahampa ijāa bada perā, Tachi Ak'ōrepa jarak'āri wāmerā ichia teeit'ee pada eujādee, Abraham uchijaji ichi eujādeepa. Mamīda k'awa-e paji sāmaa wāru. ⁹ Abrahampa ijāa bada perā, banaji ma eujā jaradade. Bapachi te ne-edee oodade awaraa eujādepemaarāpa oopatap'edaak'a. Ichiaba māgá p'anapachida Isaac māik'aapa Jacob, ijāadap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa jarada; ma eujā teeit'ee āchi ēreerāmaa. ¹⁰ Abraham māgá bapachi ijāa bada perā Tachi Ak'ōrepa ichi ateeit'ee ichia p'uuru oodamaa; ma p'uuru jō-e pait'ee.

¹¹ Abraham audú chonaa baji warra ooit'ee. Ichiaba Sara warra t'ok'aa paji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa warra oopiji Abrahammaa, ijāa bada perā Tachi Ak'ōrepa ooit'ee ichia jaradak'a. ¹² Māpai Abraham eperā piudak'a baji mīda, warrarā chok'ara irudeepa uchijajida, lucero pajāde nībik'a māik'aapa p'usa ide ipu tau nāusaa nībik'a.

¹³ Ma eperāarā jōmaarāpa ijāa p'anapachida āchi piurutamaa, at'āri jōma Tachi Ak'ōrepa jarada teeit'ee āramaa unuda-e paji mīda. Mamīda ijāa p'anadap'edaa perā, k'awa p'anajida Tachi Ak'ōrepa ooit'ee ichia jaradak'a. Mapa o-īa k'īsiadak'āri āchia ne-inaa iru p'anadait'ee Ak'ōre juadeepa, apemaarāmaa jarajida ma eujā āchi p'anadap'edaamāi wāara āchide-e paji. ¹⁴ Māga jarajida it'aripema eujāde k'īsia p'anadap'edaa perā. ¹⁵ Āchi uchiadap'edaa eujāde k'īsia p'anadap'edaa paara, waya āpītee wāk'ajida. ¹⁶ Mamīda wā k'inia p'anajida p'anapataade it'aripema eujāde, māgá na p'ek'au eujā k'āyaara pipiara bairā. Māga k'īsia p'anadap'edaa perā, Tachi Ak'ōre k'īra nejasia-e āchi Ak'ōre Waibia pait'ee. Irua āra-it'ee p'uuru oo iru bi ichi truade.

¹⁷ Tachi Ak'ōrepa k'awaa k'inia baji Abrahampa irude wāara ijāa bi wa māga-e. Maperā jaraji Abrahammaa chi warra Isaac peemerā māik'aapa paamerā ichi-it'ee. ¹⁸ Abrahampa ijāa bada perā, māgá peeit'ee paji chi warra apai Sara ome iru bada, Tachi Ak'ōrepa ai naaweda Abrahammaa jaraji mīda:

‘Mia Isaacdeepa uchiadait'eerā pia ak'it'ee pi mīde ijāapari perā.’

(Gn 21.12)

19 Abrahampa ijãaji Tachi Ak'õrepa eperã piuda chok'ai p'irabaipii. Wãara mãga pik'a baji Isaac ome. Piuda p'irabaidak'a baji, chi ak'õrepa peei naaweda, Tachi Ak'õrepa peenaapãde ada perã.

20 Isaacpa ijãa bada perã, Tachi Ak'õrepa jarapidak'a jaraji Jacobmaa mãik'aapa Esaumaa. It'aa iidiji Tachi Ak'õrepa Jacob Esau ome pia ak'i bapariimerã.

21 Jacobpa Ak'õrede ijãa bada perã, ichi piut'ee pak'ãri, it'aa iidiji Tachi Ak'õrepa José warrarã bendiciamerã. Chonaa bada perã, ichi bordonde t'idik'aji mãga ook'ãri.

22 Josepa Tachi Ak'õrepa jarada ijãada perã, ichi piut'ee pak'ãri, chi arii p'anadap'edaarãmaa jaraji Israel pidaarã Egipto eujãdeepa uchiadait'ee. Ichiaba jaraji mãga p'asak'ãri, ãrapa ichi bãri auk'a ateedamerã.

23 Moisés ak'õreerãpa ijãa p'anadap'edaa perã, Moisés t'ok'ãri mãik'aapa k'ãra wãree unudak'ãri, atane õpee mera bijida. Rey pedee waaweeda-e paji, irua jaraji mĩda imik'ãra warra chak'eerã jõmaweda peepiit'ee.

24 Moisepa ijãa bada perã, chonaa pak'ãri, Faraón k'au warrak'a pa k'inia-e paji. 25 Ma k'ãyaara apemaarã Israel pidaarã chupiria chitooni ome auk'a ba k'inia baji mimia chaaree oomaa, p'ek'au k'achia ode o-ãa nipai k'ãyaara. 26 K'ãsiaji pipiara bai chupiria nãbait'ee Tachi Ak'õredeerã ome, ni p'ani misa Tachi Ak'õrepa peiit'ee bi ãchi k'aripamerã, Egiptodepema ne-inaa pia iru bai k'ãyaara. Mãga k'ãsiaji k'awa bada perã Tachi Ak'õrepa teeit'eeda ada pipiara bi.

27 Moisepa ijãa bada perã wãji Egipto eujãdeepa, rey k'ãrau bi waawee-ee. K'awa baji Tachi Ak'õre ichi ome bi, ichi taupa unu-e paji mĩda. 28 Moisepa ijãa bada perã Tachi Ak'õrepa Israel pidaarã k'aripai, ãramaa Pascua fiesta oopiji. Mãgide oveja peepiji, maap'eda ãra te t'ũpata i chaa waa jãap'epiji *hisopo* jua chak'eerãpa. Mãga oojida ãchi warrarã naapemaarã peepiamaapa, Tachi Ak'õrepa jarada perã ichi ángel peiit'ee Egipto pidaarã warrarã naapemaarã peede.

29 Israel pidaarãpa ijãa p'anadap'edaa perã, Mar Rojo p'oo bide wãyaajida eujã pania wẽe bik'a. Mamĩda Egipto pidaarã auk'a wãyaadait'ee pak'ãri, jõma toida k'iniijida.

30 Israel pidaarãpa ijãa p'anadap'edaa perã, ewari siete parumaa ewari chaa p'irrabaijida Jericó p'uuru ik'aawa, Tachi Ak'õrepa jaradak'a oodamerã. Mãgã oodap'eda, Tachi Ak'õrepa muralla choma ma p'uuru t'iak'au bada baaipiji.

31 Prostituta Rahabpa Tachi Ak'õrede ijãa bada perã, ichi temãi o-ãa t'ũpiji Josuépa eperãarã omé peida; ma p'uuru ak'ide chedap'edaarã. Maperã piu-e paji apemaarã ma p'uurude ijãadak'aa beerãk'a, Israel pidaarãpa ma p'uuru jõt'aa chedak'ãri.

32 ¿K'ãata waa jaraima? P'oyaa jõma jara-e jua araa-e perã jarait'ee Gedeónpa ooda, Baracpa, Sansonpa, Jeftepa, Davidpa mãik'aapa Samuelpa oodap'edaa, Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa oodap'edaa paara. 33 Mãgãrãpa ijãa p'anadap'edaa perã, Tachi Ak'õrepa ãchi k'aripaji nãga oodamerã. Ûk'uru jura chõo p'oyaaajida; awaraarãpa pia ak'ijida ãchi jua ek'ari p'anadap'edaarã; awaraarãpa unujida Tachi Ak'õrepa ooit'eeda ada ãchi chonaarã k'aripait'ee; awaraarãpa león it'ai jãapijida, Tachi Ak'õrepa k'aripap'eda; 34 Awaraarã t'ipitaudeepa paa-ee uchijida; awaraarã chok'ai uchijida espadapa pee k'inia p'anadap'edaarã juadeepa; ùk'uru juatau t'ũmaa p'anadak'ãri, Tachi Ak'õrepa juataura papiji; awaraarã Tachi Ak'õrepa sõcharra papip'eda, chõojida ãchi k'ãra unuamaa iru p'anapataarã ome; ùk'uruurãpa ãchi eujãdeepa jerek'oojida awaraa eujãdepema chõode chedap'edaarãpa. 35 Ichiaba wëraarã ùk'uruurãpa Tachi Ak'õrede ijãa p'anadap'edaa perã, unujida ãchia k'inia iru p'anadap'edaa piudap'edaarã chok'ai p'irabairuta.

Jõdee, ijãa p'anajida mĩda, ùk'uru piu k'achia piujida. Ijãadak'aa beerãpa mãgãrã jita atadak'ãri, mãgapachida: "Pëida-eda apachida, Cristode ijãa amaarutamaa". Mamĩda mãga ooda-e paji. Maperã piujida. Æchia k'awajida piudap'eda, Tachi Ak'õrepa ãchi waya chok'ai p'irabaipiit'ee iru ome p'anapataadamerã, waa piuda-ee. 36 Ichiaba

ijãadak'aa beerãpa ùk'uru imik'ĩraarãmaa ik'achia jarajida mãik'aapa wijida. Ma awara cadenapa jĩdap'eda, carcelde t'i nĩbijida. ³⁷ Awaraarã mãupa bat'a peejida maa-e pirã serruchopa esajĩak'a t'oop'e peejida. Ùk'uru peejida espadapa. Ùk'uru chupĩria oveja e maa-e pirã cabra e jĩ nipapachida; jarra oopachida mãik'aapa chĩrapa ãra k'achia ooruta choopachida. ³⁸ Na p'ek'au eujãde ichita p'anadaik'araa baji, ãchi ik'aawa p'anadap'edaarã k'ãyaara pipiara p'anadap'edaa perã. Mãga p'anajida Tachi Ak'õrede ijãa p'anadap'edaa perã. Nipapachida eujã pania wẽe bide mãik'aapa mẽe, eera jẽra bimãi. Maapai p'anapachida yooro te uriade mãik'aapa mãu te uriade.

³⁹ Ma jõmaarãpa Tachi Ak'õrede ijãa p'anadap'edaa perã, irua ãra k'aripaji mãik'aapa pia ak'iji. Mamĩda piudai naaweda, Tachi Ak'õrepa ãramaa teeit'eeda ada maarepida unuda-e paji. ⁴⁰ Irua k'inia baji ãrapa ne-inaa pipiara iru p'anadamerã tachi ome auk'a. Iru ùraa chiwidi k'aurepa wẽpapiji ãrapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa tachide ome auk'a, jõmaweda p'ek'au k'achia wẽe p'anadamerã ichi k'ĩrapite.

12

Choodaipia bi Cristode ijãa p'anide

¹ Mãpai ma ijãa p'anadap'edaarã chok'araarãpa tachi ak'ĩmaa p'anadairã Ak'õre trudeepa, p'anapataadãma ãra p'anapatap'edaak'a. Ara p'irapataarã jĩp'a p'irapatak'a panadait'ee ãchi p'ira wãrutamaa, mãga pik'a Cristode ijãadãma. Oo amaadãma p'ek'au k'achia mãik'aapa ne-inaa Tachi Ak'õrepa oopi-e bi. Jĩp'a oodãma Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, irumaa p'ananaruta misa. ² Mãga oo p'anide k'ĩsiadãma Jesucristode, irua naapiara ijãa bada perã ichi piurumaa. frã ichia mãgã tachi k'aripapari, pipiara ijãa wãdamerã piurutamaa. Ichi kurusode chupĩria piuk'ãri, k'ĩra nejasia-e paji mãgã piut'ee, k'awa bada perã chupĩria nĩbap'eda, o-ia bait'ee. Mãgã frã su-ak'i bi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari juaraare.

³ Parãpa k'ĩsiadaipia bi Jesús chupĩria nĩbada ijãadak'aa beerã k'aurepa. ãchia ijãadaamaa p'anajida irua ooda unudak'ãri mãik'aapa irua jarada ùridak'ãri. Mãgã oojida mĩda, iru choopachi. Mãgã parã auk'a choodaipia bi irude ijãa p'anide. Sẽdaik'araa bi mãik'aapa p'oyaa choo-eda adaik'araa bi. ⁴ Parã mãgã choo jõnide, waide p'ek'au k'achia oopi k'inia p'anĩrãpa parã peeda-e p'ani Jesús peedap'edaak'a. ⁵ ¿K'ĩra atua p'anik'ã Tachi Ak'õrepa parã ùraada, eperãpa chi warra ùraa bik'a? Iru ùraa p'ãdade jara bi:

'Warra, pia k'ĩsĩaji Tachi Ak'õrepa jarateek'ãri itria pik'a bide. Irua k'irãpapik'ãri pia ne-inaa k'achia oopata, k'ĩra pia-ee beenãaji. ⁶ Tachi Ak'õrepa mãgã itria pik'a bide ak'ipipari pi k'inia iru bi mãik'aapa wĩmaa pik'a bide miapik'ãri, ak'ipipari wãara pi ichi warra.'

(Pr 3.11-12)

⁷ Mapa choo p'anadaipia bi mia jõnide, Tachi Ak'õrepa jarateemaa bairã na eujãdepema ak'õrepa ooparik'a. Mãga oopari ichia k'inia bita oo k'awaadamerã. Na eujãdepema ak'õreerãpa ãchi warrarã ùraapata mãik'aapa itriapata ne-inaa k'achia oodak'ãri. ⁸ Mãgã ichiaba Tachi Ak'õrepa oopari. Mãga oo-e pirã, parã ichi warrarã-e; jĩp'a awaraa ak'õreddepema. ⁹ Tachi k'aippee p'anadak'ãri, ak'õreerãpa itriapachida ne-inaa k'achia oodak'ãri. Mapa tachia ãra waawee p'anapachida. Mãgã bi pirã ak'õreerã na eujãdepema ome, Tachi Ak'õre audupĩara waaweedaipia bi irua tachi wĩmaa pik'a iru bak'ãri, iru ome ichita p'anapataadait'ee perã. ¹⁰ Taarã-e nide tachi k'aippee weda tachi ak'õreerãpa ùraapachida mãik'aapa itriapachida tachimaa ne-inaa oopi k'inia p'anadak'ãri. Jõdee Tachi Ak'õrépata ichita pia ùraapari mãik'aapa itriapari pipiara p'anapataadamerã, t'ãri pia ichik'a. ¹¹ Tachi Ak'õrepa tachi itriamaa bi misa, k'ĩra pia-ee p'anapata. Mamĩda ma t'ẽepai pia k'ĩsia p'anedak'ãri, oo k'awaa wãpata irua oopi k'inia bik'a mãik'aapa k'ãiwee p'anapata.

¹² Maperã t'ãridepai choopataáati ijãa p'anide. Parã ûk'uru p'irapataarãk'ata p'ani. Mãirã ÿyapaadaidak'ãri, juatau t'ũmaadaipata mãik'aapa biiri wëredaipata. ¡Mãgá p'ananáati! ¹³ Ma k'ãyaara naawedapema oodap'edaak'a pia oopataáati Tachi Ak'õrepa parãmaa oopi bik'a. Mãga ooruta pãrã, pia ijãada-e p'anãrã pia ijãapidai. Parãpa oo p'anapatak'a áchia auk'a oo k'inia p'anadai.

K'ĩrak'aupai Tachi Ak'õre Ũraa ũri k'iniada-e pai

¹⁴ Jiridaipia bi k'ãiwee p'anapataadait'ee jõmaarã ome mãik'aapa oo p'anapatáati Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Mãga oodaipia bi k'awa p'anadairã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ooda-e p'anãrã irumaa p'oyaa wãda-e. ¹⁵ ¡K'ĩrak'aupai ijãa amaa p'aneedai Ak'õrepa Jesucristo pëida, ichia tachi k'inia iru bairã! Ichiaba apidaapa ũridaik'araa bi ijãa amaapi k'inia p'anãrãpa jaratee p'ani Jesucristopa oodade. Ma jaratee p'ani neera k'achíak'ata bi, todak'ãri, chok'ara peepari perã. ¹⁶ Apida awaraa ome k'ãik'araa bi, miak'ãi-e bi pãrã. Ichiaba odaik'araa bi Esaúpa oodak'a. Ichia Tachi Ak'õre waaweek'aa paji. Jacobmaa teeji chi ak'õre net'aa atait'ee pada mãik'aapa Tachi Ak'õrepa iru pia ak'it'ee pada, warra naapema pada perã. Mãga teeji chik'o p'arat'u abaa pari. ¹⁷ Parãpa k'awa p'ani ma t'ëepai pia k'ĩsiak'ãri, chi ak'õrepa teet'ee pada net'aa audú ata k'inia baji mãik'aapa audú k'inia baji Tachi Ak'õrepa ichi pia ak'imerã. Mamãda audupai jëeji mĩda, mãga uchua-e paji, ai naaweda chi ak'õrepa jarada perã Tachi Ak'õrepa jarapidak'a; Jacob pipiara ak'it'ee Esaú k'ãyaara.

¹⁸ ¡K'ĩsati! Tachi Ak'õre Ũraa chiwidi k'aurepa, parã iru k'ait'aara wãpata Israel pidaarã wãdap'eda k'ãyaara, irua Moisemaa jarada k'aurepa. Naaweda irua Moisemaa pedeeji ee it'ia bideepa, mama bada perã. Maapai tachi chonaarã mãgí ee it'ia bi k'ait'a wãdap'eda, t'ipitau it'aa urua nĩbik'a unujida. Ichiaba unujida p'ãriu jãararak'a ma ee aneu cheru. Ma awara ũrijida nãumia pururua nĩbi mãik'aapa pa jĩwaa nĩbi. ¹⁹ Mãga unudak'ãri, ichiaba ũrijida trompeta jĩwaa nĩbi mãik'aapa Tachi Ak'õre áchima pedeema bi. Chi mãga ũridap'edaarã audú p'era jõnipa chupiria iidijida Moisemaa, Tachi Ak'õrepa áchima waa pedeenaamerã. ²⁰ Mãga oojida p'oyaa chooda-e pada perã Tachi Ak'õrepa jarak'ãri:

'Chi t'iaru na eede, ne-animal paara, peet'áati mãupa.'

(Ex 19.12-13)

²¹ Ma ewate jõmaarãta p'era para baji. Mapa Moisepa pida mãgaji:

'Mi audú p'era nĩbida aji.'

(Dt 9.19)

²² Jõdee mãga-e parã ome. Jĩp'a it'aa t'ĩmaa bide k'ait'a wã p'ani Tachi Ak'õre bimaa it'aripema eede t'ĩjarapata Sión mãik'aapa Tachi Ak'õre, chi ichita chok'ai bi, k'ĩrapite panapata it'aripema p'uuru Jerusalende. Mama unu p'ani angeleerã cho-k'ara see jõni, o-ia k'ari para bi. ²³ Ichiaba mama unu p'ani Tachi Ak'õre warrarã, chi it'ari t'ĩ p'ã jëra biirã. Mãgãrã jõma Tachi Ak'õre warra naapemaarãk'a, Jesucristode ijãapata perã. Mama ichiaba unu p'ani Tachi Ak'õre, na p'ek'au eujãdepemaarãpa pia mãik'aapa k'achia oopata ak'ipari. Ma awara unu p'ani chonaarãwedapema ijãa p'anapatap'edaarã, p'ek'au k'achia wëe p'ani Cristo k'aurepa. ²⁴ Mama unu p'ani Jesús, Tachi Ak'õrepa pëida ichi ũraa chiwidi jamerã. Mama iru waa jãap'eda k'aurepa Tachi Ak'õre bimã, parã p'ek'au k'achia wëe p'ani iru k'ĩrapite. Ma waa awara bi Abel waa k'ãyaara. Tachi Ak'õrepa Abel waa unuk'ãri, chi Abel peeda k'achia oo k'inia baji. Mamãda Cristo waa unuk'ãri, irude ijãapataarã p'ek'au k'achia wëpapida perã mãgí waapa, k'achia oo k'iniak'aa Tachi Ak'õrepa.

²⁵ Mapa parãpa Tachi Ak'õre Ũraa ũridaipia bi. Ma ee it'ia bideepa pedeeãri, Tachi Ak'õrepa chupiria k'awa-e paji pãrã ichi ũraa ũridaamaa p'anadap'edaarã, audupiara tachi iru juadeepa uchiada-e pai, ũridaamaa p'ani pãrã iru ũraa jara pëida it'ariipa ichi Warra k'ap'ia pari. ²⁶ Ma ewate Tachi Ak'õrepa pedeeãri, eujã wëre jira ataji. Mamãda ĩrapema ewari jara bi:

‘Ewari cherude eujã waya wëre jira atait'eeda a bi, pajã paara.’ *(Hag 2.6)*

²⁷ Măgí pedee waya jara k'inia bi ma wëre jira atarude Tachi Ak'õrepa jõt'aait'ee ichia ooda na p'ek'au eujãde nîbi măik'aapa pajãde nîbi. Jõdee ne-inaa it'aripema măik'aapa ichide ijãapataarã ichiak'au biit'ee. ²⁸ Măgá tachi, Tachi Ak'õre trua wërek'aade p'anadait'ee perã, gracias jaradama irumaa măik'aapa oodama irua oopi bik'a, t'ãripa mąga oo k'inia p'anadairã. Ma awara Tachi Ak'õre waaweedama, irua mąga k'inia bairã. ²⁹ Ma jõma oodama Tachi Ak'õrepa ichi ũraa ũri k'iniadak'aa p'anirã k'achia ooit'ee perã. Ooit'ee t'ipitaupa ne-inaa paa jõt'aaparik'a.

13

Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a oodaipia bi

¹ Chik'inia p'anapatáati. Mąga p'anapataadaipia bi Cristode ijãapataarã, iru k'aurepa ipemaarã p'anadairã. ² Parãmaa te iidi chedak'ãri, wãak'anáati. Tachi chonaarãpa te wãak'ada-ee, t'ĩpipachida āchi temāi pacherutaarãmaa. Ũk'uruurãpa k'awada-ee, angeleerã k'āipijida.

³ K'irãpāti măik'aapa k'aripapatáati carcelde p'anirã Cristo k'aurepa. Chupiria k'awáati parã jida mąga p'aneedai perã. Ichiaba ijãadak'aa beerãpa parã k'õp'āyoorã miapi p'anadak'ãri Cristo k'aurepa, k'aripapatáati, parã jida mąga p'anadap'edaa perã.

⁴ Miak'āi p'anirã awaraarã ome k'āināti, Tachi Ak'õrepa jara bairã chi miak'aidapa awaraa iru baik'araa bi. Ichiaba tuu bipa awaraarã jiriik'araa bi mairã ome k'āiit'ee. Tachi Ak'õrepa chi mąga oo p'anirã k'achia ooit'eeda a bi.

⁵ P'arat'a waibia ichita jirināti waa k'inia bairã. O-ia p'anāti pāchia iru p'anī omepai, Tachi Ak'õrepa jara bairã:

‘Mia pi ak'i amaa-e. Ewari apida ituaba atabēi-e.’ *(Dt 31.8)*

⁶ Mapa waawee-ee tachia jaradaipia bi:

‘Tachi Ak'õrępata mi k'aripapari. Mapa mia eperãarã jua waawee-e bi.’ *(Sal 118.6)*

Ijãadaipia bi naawedapema jarateepataarãpa jarateedap'edaa

⁷ Naawedapema jarateepataarã k'irãpāti. Măgĩrãpa āchi piurutamaa ijãapachida Jesucristopapai eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atai. Mąga parãmaa pia jarateepachida, auk'a ijãa p'anapataadamerã. Mapa ārak'a ijãapatáati.

⁸ Jesucristo awara pa-e pait'ee. Naawedapemaarã o k'achiadeepa k'aripa ataji, ĩrapemaarã auk'a k'aripapari măik'aapa waide t'oda-e p'anadait'eerã auk'a k'aripait'ee.

⁹ Parãmaa naawedapema jarateepataarãpa jarapachida Tachi Ak'õrepa Jesucristo pēiji eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atade, tachi k'inia iru bapari perã. Ma wāara perã, t'ãripa waapiara ijãadama irude. Ijãanāti awaraa ne-inaa k'ĩra t'ādoō jarateepataarã pedee. Mairãpa jara p'anī Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripapari k'o p'anadairã ne-animalaarã peedap'eda, paadap'edaa altarde. Mamīda mąga oo bipa apida p'ek'au k'achia wēe bak'aa Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

¹⁰ Moisepa p'ādade jara bik'a oo p'anirãpa p'oyaa k'awada-e Cristopa āchi pari kuru-sode ooda. ¹¹ Ma jara bik'a oodak'ãri, p'aareerã poro waibiapa ne-animal waa atap'eda, atepari ma cuarto edupiarã bide Tachi Ak'õre te waibiade. Măgí waa bipari Tachi Ak'õre bimāi eperãarã miapinaamerã āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mamīda ma ne-animal peeda k'ap'ia p'uurudeepa taawaa atepata paadait'ee. ¹² Jõdee Jesús p'uurudeepa taawaa ateejida măik'aapa mama miapijida piurumaa. Măgá piuda perã eperãarã pari, āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wēpapiji ichi waa bat'ada k'aurepa. Mąga ooji āchi p'ek'au wēe p'aneedamerã Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ¹³ Moisepa p'ādade jara bi k'achia baji piut'ee p'uurude taawa. Mąga baji mīda, Cristo mągá piuji k'ĩra unuamaa iru p'anadap'edaa perã. Mamīda irua mągide k'ĩsia-e paji k'awa bada perã piut'ee tachi pari. Mapa wādama iru ome p'uurudeepa taawaa pik'a. Uchiadama ma chonaarãwedapema

ũraa jua ek'ariipa p'ananadait'ee ũraa chiwidi jua ek'ari, tachi k'ĩra unuamaa iru p'ani mĩda Cristo iru p'anadap'edaak'a. K'ĩsiada-ee, waapiara irude ijãadama. ¹⁴ Na p'ek'au eujãde p'uuru apida ichita ba-e pait'ee. Maperã tachia k'ĩsia p'ani it'aripema p'uuru k'ĩra wãreede. Mamata p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome. ¹⁵ Mãpai Jesucristo mágá piuda perã tachi pari mãik'aapa tachi k'aripapari perã, it'aa t'ĩmaa bide ip'ii jaradama: “Ak'õre, pi ichita t'ãri pia bapari, Jesús tai k'aripamerã pëida perã.” ¹⁶ Ichiaba k'ĩra atuanaati chik'aripa p'anapataadait'ee mãik'aapa wëe beerãmaa teedait'ee pãchia iru p'ani net'aadepema, Tachi Ak'õrepa mágata k'inia bairã. Mãga oodak'ãri, Tachi Ak'õre t'ãri o-ĩapidai.

¹⁷ Ma awara oopataati pãchi ak'ipataarãpa jara p'anik'a, ãchia parã ak'i p'anadairã mãik'aapa parã k'aripa p'anadairã Tachi Ak'õre ũraa k'awaadamerã. It'aa t'ĩmaa p'anide arãpata jaradait'ee ãchia parã ak'i p'anadap'edaa mãik'aapa parãpa oodap'edaa. Maperã oo p'ani pirã ãchia jara p'anik'a, ãchi o-ĩa p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite, parãpa ijãapata perã. Mamĩda mágá ooda-e pirã, ãchi k'ĩsia p'ua p'anadait'ee iru k'ĩrapite.

¹⁸ It'aa t'ĩpataati Tachi Ak'õremaa tai pari. Taipa k'awa p'ani irua pia p'anaut'ee. Tachi Ak'õrepa tai k'ĩsia p'ua k'ĩsiapi-e, irua oopi bik'a oo p'anadairã mãik'aapa mágá oo k'inia p'ani jai-idaarutamaa. ¹⁹ Ichiaba mia enenee nĩbi it'aa t'ĩpataadamerã mi pari Tachi Ak'õrepa mi k'aripamerã, waya isapai wã k'inia bairã parã ak'ide.

Na k'art'a p'ã aupak'ãri ũraada

²⁰ Tachi Ak'õrepata tachi k'ãiwee p'anapipari. Jesús waa bat'ada k'aurepa ichia eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata wëpapiji, mãik'aapa Jesucristo chok'ai p'irabaipiji. Maap'eda ichi ũraa chiwidi k'aurepa Cristo biji tachi ak'ipari waibia, irude ijãapataarã ichita ak'i bamerã mãik'aapa k'aripamerã, oveja ak'iparipa ichi ovejaarã ak'iparik'a.

²¹ It'aa t'ĩmaa bide parã pari mia jara bi: “Ak'õre, ãra pia ak'i baparíji, pia oopi bik'a oo k'awaa wãdamerã. Tachia mágá oodai mãik'aapa pi t'ãri o-ĩapidai Jesucristopa k'aripak'ãri. Ak'õre, jirua pi k'ĩra wãree ichita iru bapariit'ee! ¡Amén!”

²² Ipemaarã, mia k'inia bi parãpa na k'art'a pia leedamerã mãik'aapa aide jara bik'a oodamerã. Na k'art'a mak'iaara teesoo-e bi, ne-inaa waa at'ãri p'ãi paraa perã.

²³ Mia parãmaa k'awapi k'inia bi tachi ipema Timoteo uchijaji carceldeepa. Nama mi bimã isapai pacheru pirã, iru ome parã ak'ide wãit'ee.

²⁴ Salude téeti parã ak'ipataarãmaa mãik'aapa awaraa Cristode ijãapataarãmaa. Italiadepema ijãapataarãpa parãmaa salude tee pëiruta.

²⁵ Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã jõmaweda pia ak'i bapariimerã.

Mãgapai paji.

SANTIAGO

Santiagopa K'art'a P'ãda Judiorã Ijãapataarãmaa

Santiago, Jerusalendepema ijãapataarã poro waibiapa na k'art'a p'ãji. Cristo chok'ai p'irabaip'eda, unupiji nãgi Santiagomaa (1 Co 15.7). Santiagopa na k'art'a p'ã pëiji judiorã Cristode ijãadap'edaarã, eujã awara-awaraade p'ananadap'edaarãmaa. Ma ijãapataarã ũraaji ichita ijãapataadamerã Cristopa k'inia bik'a.

Salude jarap'eda, naapiara Santiagopa jara bi ijãapataarãpa jiridamerã k'isia k'awaa p'anadait'ee mäik'aapa ijãa-ijãa p'ananaadamerã (cap. 1.1-18). Jara bi oopataadamerã Ak'õre ũraade jara bik'a; jip'a ma ũraa ũridai k'ãyaara (cap. 1.19-27) mäik'aapa eperãarã ũk'uru piara ak'inaadamerã awaraarã k'ãyaara, Tachi Ak'õrepa ijãapataarã jõmaweda auk'a pia ak'ipari perã Cristo k'aurepa (cap. 2.1-13). Jara bi k'ãata jara k'inia bi Tachi Ak'õrede ijãapari (cap. 2.14-26). Jara bi tachi k'ĩramede; sãga ma k'aurepa k'achiade baaidai (cap. 3.1-12). Jara bi wãara k'isia k'awaa p'anirãde (cap. 3.13-18) mäik'aapa sãap'eda ijãapataarã chik'inia p'anada-e (cap. 4.1-12). Jara bi audua pedenaadamerã (cap. 4.13-17) mäik'aapa p'arat'ara beerã ũraa bi (cap. 5.1-6). T'ëepai jara bi choodamerã ãra ijãa p'anide mäik'aapa it'aa t'ipataadamerã k'ayaa beerã pari (cap. 5.7-20).

Salude pëida

¹ Mi, Santiagopa oopari Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a mäik'aapa Tachi Waibia Jesucristopa k'inia bik'a. Na k'art'a pëiru parã Israeldeepa uchiadap'edaa ëreerã docedepema ijãapataarãmaa, t'imí na p'ek'au eujãde p'ani chaa. Pia p'anáti.

Ijãapataarã nepirade p'ani pijida, o-ia p'anadaipia bi

² Ipemaarã Cristo k'aurepa, parã nepirade p'anadak'ãri maa-e pirã chupiria jõnadak'ãri, waapiara Cristode o-ia ijãa p'anáti. ³ Mãgã choodak'ãri, k'awa p'ani ne-inaa k'ira t'ãdoo choodai. ⁴ Mãgã choo p'ani misa, ichiak'au Tachi Ak'õremaa oopiti irua k'inia bik'a. Mãgã parãpa ne-inaa apida faltada-e pait'ee irua oopi k'inia bi parãmaa. Pia k'isiapataadai mäik'aapa jõma pia oopataadai, irua k'aripa bairã.

⁵ Mamída parãdepemapa k'awa-e bi pirã k'ãata oopia bi chupiria nĩbide, it'aa t'iji Tachi Ak'õrepa k'awapimerã. Tachia chupiria iidiruta pirã, iru k'ĩrau-epi. Ma k'ãyaara k'aripait'eepi, ne-inaa jõmaade tachi k'aripa k'inia bapari perã. ⁶ Mapa Tachi Ak'õremaa it'aa t'ik'ãri, ijãaji wãara irua ooit'ee pia iidi bik'a. K'ĩsianáaji: “¿Mia oo k'inia baik'ã irua k'inia bik'a wa mãga-e?” Mãgee eperã k'isia nãga bi: ara p'usa abaamã bak'áak'ata bi. ⁷ Mãgee eperãpa ijãa-e Tachi Ak'õrepa ichi k'aripai. ⁸ Idi ne-inaa aba ijãapari mäik'aapa nu ne-inaa awaraa ijãapari. K'ira jip'a ijãak'aa.

Chupiria beerã p'arat'ara beerã ome

⁹ Piara k'awaadamerã sãga oodaipia bi chupiria jõnide, parãmaa nãga nepirit'ee. Ijãapari aba chupiria bi pirã p'arat'a wëe, o-ia baipia bi Tachi Ak'õrepa iru auk'a pia ak'ipari perã apemaarã ijãapataarãk'a. Ma awara o-ia baipia bi it'ari banait'ee perã. ¹⁰ Jõdee ijãapari p'arat'ara bi o-ia baik'araa bi p'arat'ara bairã. Eperã p'arat'ara bi taarã chook'aa, nep'ono ewaraade bik'a. ¹¹ Mãgee nep'ono pi-ia bi t'ok'ãri tap'eda. Mamída ai ãri ak'õrejiru jëra nĩbeek'ãri, piidaipari wãsiapa. Taarã-e nide ma nep'ono pi-ia jõdaipari. Mãga pik'a bi eperã p'arat'ara bee. Mimia oomaa p'anide pida, jõma ãchia iru p'ani jõdarii.

Tachi Ak'õrepa k'isia k'achia k'isiapik'aa

¹² Tachi Ak'õrepa o-iaipari eperã chupiria nĩbide maa-e pirã nepirade nĩbide, chook'ãri Cristode ijãa bairã. Mãgã chook'ãri, Tachi Ak'õrepa ma eperãmaa it'aripema poro jira teeit'ee; pia jarait'eera, ichita ichi ome bapiit'ee. Ichia mãga oopari jõma ichi k'inia

iru p'anirã ome, chonaarãweda mǎga jarada perã. ¹³ Mamĩda mǎgá nepirade jõnide abaapa k'ĩsiaru pirã k'achia ooit'ee, jaraik'araa bi: “Tachi Ak'õrepata mǎga oopi bi”. Mǎga jaraik'araa bi Tachi Ak'õrepa k'ĩsiak'aa perã ne-inaa k'achia ooit'ee. Ma awara eperãmaa mǎga k'ĩsiapik'aa. ¹⁴ Jip'a tachi t'ãrideepata k'ĩsia k'achia uchiapari. Maap'eda ne-animal trampade t'ĩuparik'a carnada k'oit'ee, mǎga pik'a eperã ichia k'ĩsia k'achia oo k'iniadaik'ãri, ¹⁵ ma ne-inaa k'achia oopari. Chi mǎga ooyaa bi atuait'ee.

¹⁶ Maperã ipemaarã k'iniarã, pãchi itu k'ũrapinãati. K'ĩrak'aupai k'ĩsiadai Tachi Ak'õrepa k'ĩsiapii ne-inaa k'achia ooit'ee. ¹⁷ Mǎga-epi. Tachia ne-inaa pia jõmaweda iru p'ani Tachi Ak'õre k'aurepata iru p'ani. Irua ooji ak'õrejiru, atane mǎik'aapa lucero. Mǎgí edaare ãdaapata, edaare ãdaadak'aa. Tachi Ak'õre mǎga bada paara, edaare k'ĩsiapik'aji k'achia ooit'ee; edaare k'ĩsiapik'aji pia ooit'ee. Mamĩda mǎga-e. Ichita pia oopari. ¹⁸ Mǎgá pia oopari perã, apemaarãpa irude waide ijãadai naaweda, tachi judiorãmaa k'awapiji ichia wãarata jara pẽida, ma ũraa wãarade ijãadap'eda, atuanaadamerã. Mǎga ooji k'inia bairã ichi k'ĩrapite pia nipadamerã.

Tachi Ak'õre Ũraa ũripataarãpa oopata

¹⁹ Ipemaarã k'iniarã, Tachi Ak'õrepa mǎga ooda perã tachi-it'ee, k'ĩri ãesaa p'anãti iru ũraa ũridamerã. Mamĩda pia k'ĩsiati pedeedai naaweda. Ma awara isapai k'ĩraunãati. ²⁰ Mia mǎga jara bi chi isapai k'ĩrauyaa bipa ook'aa perã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. ²¹ Maperã k'achia k'ĩra t'ãdoo k'ĩsia amãati. P'anãnãati naaweda p'anapatap'edaak'a, waide ijãada-e p'anadak'ãri. Ma k'ãyaara audua-ee óoti Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Ichiaba k'ĩsiapatãati irua wãarata jara pẽidade, ma k'aurepata ijãapata perã mǎik'aapa it'aa wãdait'ee perã.

²² Mǎga ooda-e pirã, pãchi k'inia ijãa p'aník'ata bi. Mia mǎga jara bi ũk'uruurãpa k'ĩsiadai perã Tachi Ak'õre Ũraa ũri bipapai oo p'ani irua k'inia bik'a. Mamĩda pãchi itu k'ũrapi p'ani. Tachi Ak'õre Ũraa ũridak'ãri, oodaipia bi irua jara bik'a. ²³ Chi mǎga oo-e bipa ara eperãpa espejode ichi k'ĩra ak'iparík'ata bi. ²⁴ Jǎgí eperã espejode ak'i bak'ãri, ichi k'ĩra pia unupari. Mamĩda ma espejodeepa ãyaa wǎk'ãri, espejode unuda k'ĩra atuadaipari. ²⁵ Mǎga pik'a bi eperã ome Ak'õre Ũraa ũrik'ãri. Ũrii Tachi Ak'õrepa ichimaa oopi k'inia bi. Mamĩda, ai t'ẽepai ichia ũrida k'ĩra atuadaru pirã, oo-e pai Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Jõdee chi oopariipa Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a nǎga bi. Tachi Ak'õrepa Ũraa Pia jara pẽida Cristode ũrik'ãri, aide k'ĩsia wãpari mǎik'aapa Cristode ijãapari. K'ĩra atua-ee mǎgí jara pẽida, Cristopata k'aripapari perã ichia oomerã ma ũraade jara bik'a. Mǎga ook'ãri, t'ãri o-ãa bapariit'ee.

²⁶ Eperãpa k'ĩsiai Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a oo bi, it'aa t'ĩpari perã maa-e pirã primisia teepari perã. Mamĩda ik'achia pedeeru pirã awaraarã ãpĩte maa-e pirã audua pedeeru pirã, ichi itu k'ũramaa bi, wãara Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a oo-e bairã. ²⁷ Wãara Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a oopariipa ooamaa bapari ijãadak'aa beerãpa k'achia oopata k'ĩra t'ãdoo. Ma awara k'aripapari ak'õre wẽe beerã mǎik'aapa p'ẽtrãa beerã ãchi chupiria jõnide.

2

Sǎgá awaraarã ak'idaipia bi

¹ Ipemaarã, parãpa k'awa p'ani net'aa jõma Tachi Waibia Jesucristo jua ek'ari nĩbi. Iruata Tachi Ak'õre k'ĩra wãree iru bi. Mǎga k'awa p'anita mǎik'aapa irude ijãa p'anita, ¿sǎap'eda parãpa aba k'iniara iru p'anapatama apemaarã k'ãyaara? Tachi Ak'õrepa mǎga oopik'aa. ² ¿Sǎga pak'ajima parãpa mia jararuk'a oodap'edaa paara? Parã cheepurudak'ãri it'aa t'ĩdait'ee, pachei aba p'arat'ara bi mǎik'aapa aba chupiria bi. ³ Chi p'aru pi-ia jĩ bi mǎik'aapa sortija nẽedee jĩ bi pipiara ak'idai chi p'aru sore jĩ bi k'ãyaara. Jaradai ma

p'arat'ara bimaa: “Nama su-ak'i ba chéji su-ak'i beepata pipiara bide.” Jōdee ma chupiria chimaa jaradai: “Jāma bainĩ banáji, maa-e pirā jāma su-ak'i banáji.” ⁴ Māga oodap'edaa paara, Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a ooda-e p'anak'ajida. Mapa parāpa māgá oo p'ani pirā, pia ooda-e p'ani. Cristo Tachi Waibiada a p'ani mīda, jara p'ani chisāgita k'iniadaipia bi apemaarā k'āyaara. Māga oodak'āri, k'achia k'īsia p'ani.

⁵ Ipemaarā k'iniaarā, jūrítí! Tachi Ak'ōrepa audú jirit'erajipi chupiria chedeerā, Cristode ijāadap'eda, o-īa p'anapataadamerā na p'ek'au eujāde, k'awa p'anadairā irua āchi k'aripapari. Ma awara āchi jirit'eraji it'aa wādamerā. Tachi Ak'ōrepa māga oopari āchi-it'ee māik'aapa jōma iru k'inia iru p'anirā-it'ee, chonaarāweda māga jarada perā. ⁶ Tachi Ak'ōrepa māgá chupiria beerā jirit'eraji mīda, parāpa p'arat'ara beerā pipiara ak'ipata chupiria beerā k'āyaara. ¿K'awada-e p'anik'ā p'arat'ara beerāpata parā chupiria oo iru p'anapata māik'aapa charraarā k'īrapite atadaipata? ⁷ Ma awara āchia Jesucristo t'ī ichi k'inia ik'achia jarapata. Māga oopata Tachi Waibia Jesucristopa jōmaarāmaa pia oopari mīda. ¿Iru t'īdeta parā poro choopijida! Māga bita, ¿sāga ārata pipiara ak'idaima chupiria beerā k'āyaara?

⁸ Ma k'āyaara oodaipia bi Tachi Ak'ōrepa ūraa waibiara bide jara bik'a ichi ūraa p'āpidade: 'Awaraarā k'inia iru baparíji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.' (Lv 19.18)

⁹ Māgá parāpa eperāarā ūk'uru ak'i p'ani pirā pāchi k'ap'ia ak'ipatak'a, mamīda māga ooda-e p'ani pirā jōmaarā ome, k'achia oomaa p'ani Tachi Ak'ōre k'īrapite. Māgá oodak'āri, ooda-e p'ani iru ūraa p'ādade jara bik'a. ¹⁰ Eperāpa Tachi Ak'ōrepa Ūraa jaradadepema aba oo-e pirā, ichita iru ūraade jara bik'a jōmaweda oo-e bi. ¹¹ Iruata jaraji: 'Miak'āi bi awaraarā ome k'āināaji.'

Ichiaba jaraji:

'Eperā peenāaji.'

(Ex 20.13-14)

Mapa awaraa jiri-e pijida, eperā peeru pirā, ichita oo-e bi jōmaweda Tachi Ak'ōrepa jara bik'a. ¹² Mamīda parāpa Cristode ijāadak'āri, ma ūraa p'āda jua ek'ariipa uchiajida. Mapa parāpa pia pedeedaipia bi awaraarāde māik'aapa jōmaarā auk'a ak'idaipia bi, ewari cherude Tachi Ak'ōrepa ak'it'ee perā ichide ijāapataarāpa oopatap'edaa māik'aapa pedeeapatap'edaa. Māgá k'awaait'ee ichia jaradak'a oojida wa ooda-e paji. ¹³ Māgá Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepemaarāpa oopatap'edaa ak'ik'āri, chupiria k'awa-e pait'ee awaraarā chupiria k'awada-e p'anadap'edaarā. Jōdee chupiria k'awaait'ee awaraarā chupiria k'awaadap'edaarā. Māirā o-īa uchiadait'ee iru k'īrapite, oodap'edaa perā irua jaradak'a.

Tachi Ak'ōrede wāara ijāapataarāpa oopata irua k'inia bik'a

¹⁴ Māpai ipemaarā, k'īsiati mia jararude. Eperāpa Tachi Ak'ōrede ijāa bida ai. Mamīda māgipa chīara k'aripak'aa pirā Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a, ichi k'inia māga jara bi. Māga jara bipapai it'aa wā-e pait'ee. ¹⁵ Pia jarait'eera, ijāapari abaapa unuru pirā awaraa ijāapari p'aru wēe bi jīsua-it'ee, māik'aapa chik'o wēe bi k'oit'ee, ¿sāgak'ajima nāga jarada paara? ¹⁶ “P'aru mōtaapa pira bējei jīsuapiamaapa māik'aapa nek'óji bi jāwaa beerumaa. Maap'eda pia wāji Tachi Ak'ōre ome.” Māga jara bide maarepida tee-e pirā ma ijāapari chupiria chimaa, ¿k'āare piata baima? Ichi k'inia māga jaraji. ¹⁷ Māga pik'a bi chi jara bipa: “Mia Tachi Ak'ōrede ijāapari.” Mamīda māgí eperāpa ook'aa pirā Tachi Ak'ōrepa jara bik'a ichi ūraade, ma eperāpa ichi k'inia māga jara bi.

¹⁸ Ewaa eperāpa jarai: “Pia Tachi Ak'ōrede ijāa bi māik'aapa mia ne-inaa oopari irua jara bik'a. Mamīda pia ne-inaa oo-e pirā irua jara bik'a, māgara wāara ijāa-e bi. Jōdee mia māgá irua jara bik'a oopari perā, pia k'awaai mia wāara ijāa bi.” ¹⁹ K'awa bi pia ijāa bi Tachi Ak'ōre apai. Wāarapi, mamīda māga ijāa bipa tachi it'aa wā-e pait'ee. Netuaraarāpa ichiaba māga k'awa p'ani. Mamīda p'era p'anapata k'awa p'anadairā Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee. ²⁰ Pariatua k'īsianāaji. Ma k'āyaara óoji Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a.

K'awáaji wāara Tachi Ak'õrede ijāa bīpa oopari irua oopi bik'a. ²¹ Chonaarāweda auk'a māga paji. Tachi chonaarāwedapema Abrahampa ichi warra ateeji ee nok'ode biit'ee altar ĩri māik'aapa peeit'ee Tachi Ak'õre-it'ee, Tachi Ak'õrepa irumaa māga jarada perā. Māgá Abrahampa chi warra wāak'a-e pada perā, wāara p'ek'au k'achia wēe beeji Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ²² Ai naaweda Abrahampa Tachi Ak'õrede ijāaji. Mamīda ichia ook'āri Ak'õrepa jaradak'a, ak'ipiji wāara ijāa bi. ²³ Ma awara māga ook'āri, wāara uchiaji Tachi Ak'õre Ūraa p'ādade jara bik'a:

'Abrahampa Tachi Ak'õrepa jarada ijāaji. Maperā Tachi Ak'õrepa iru pia ak'ipachi.' (Gn 15.6)

Abrahampa ichia wāara ijāada māgá ak'ipida perā, Tachi Ak'õre k'õp'āyoda apachida.

²⁴ Māpai ĩpemaarā, Tachi Ak'õrepa māga ooda perā Abraham ome, parāpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa p'ek'au k'achia wēe ak'ipari eperā irude wāara ijāa bi māik'aapa irua jara bik'a oo bi. Mamīda māgá ak'i-epi eperā irude ijāa bida aparī, māgīpa oo-e bi pirā irua jara bik'a.

²⁵ Tachi Ak'õrepa Abraham ome oodak'a ichiaba ooji Rahab ome. Māgí prostituta baji. Mamīda Israel pidaarā chedak'āri iru baparimāi ma p'uuru ak'ide, irua ma Israel pidaarā k'aripaji ichi auk'aarāpa jita atanaadamerā. Māga ooji Tachi Ak'õrede ijāa bada perā. Māgá ooda perā māik'aapa wāara ijāada perā, Tachi Ak'õrepa māgí wēra p'ek'au k'achia wēe ak'iji. ²⁶ Māpai ma jōma jara aupadade k'ĩsiadak'āri, parāpa k'awaada Tachi Ak'õrede ijāa bida aparīpa ook'aa pirā irua jara bik'a ichi ūraade, wāara ijāa-e bi. Iru tachi piuda k'ap'iak'ata bi.

3

Pariatua pedeedaik'araa bi

¹ ĩpemaarā, parādepema Ak'õre Ūraa jarateepari pa k'inia bi pirā, k'awaaipia bi apemaarā ijāapataarāpa oopatap'edaa ak'ii k'āyaara, Tachi Ak'õrepa taipa oopatap'edaa audupīara ak'iit'ee jarait'ee pia wa k'achia. Māgá irua k'awaait'ee taipa jarateedap'edaak'a p'anapachida wa māgá p'anadak'aa paji. ² Māga jara bi tai chi jarateepataarāpa chīara k'ĩraupidai perā taipa jarapata k'aurepa. Wāara tachi ijāapataarā jōmaarāpa edaare māga oopata māik'aapa awaraa ne-inaa k'achia pariatua oopata. Eperā pada paara chīara k'ĩraupik'aa ichi pedee, māgīpa awaraa ne-inaa k'achia apida ook'aa pak'aji.

³ K'ĩsiadáma nāgide. Ne-inaa ma-āri hierrodee ooda caballo it'aide bīpata. Māgīpa wāpipata chi wāpi k'iniamaa. ⁴ Ichiaba barco choma tok'esaa wāk'āri, nāupa golpe p'ua nībi mīda āyaa wāpiit'ee, ma barco p'eraparīpa ichia atee k'iniamaa ateeperi chi timonpa. Māga oopari ma barco k'āyaara timón ma-āriara bi mīda. ⁵ Māga pik'a bi tachi k'ĩrame ome. Tachi k'ap'iade ma-āri bi mīda, māgīpa ne-inaa k'ĩra t'ādoo audua jarapata eperāarāpa. Ma awara k'awa p'ani t'ipitau ma-āriipa eujā āree paat'aai. ⁶ Ma t'ipitáuk'ata bi tachi k'ĩrame. Tachi k'ap'iade ma-āri bi mīda, nepīra waibiade baaipipari māik'aapa ne-inaa k'achia oopipari, madeepa na p'ek'au eujādepema pedee k'achia k'ĩra t'ādoo uchiapari perā. Ma awara madeepa netuarapa pedee uchiapari. Mapa k'awa p'ani tachi k'ĩrame māgá nepīrade baaipipariit'ee tachi t'oru wedapema piurumaa.

⁷ K'awa p'ani eperāarāpa taunomaapata nāgee ne-animalaarā mēepema k'ĩra t'ādoo: wābaipata; eujāde nīuteepata; eujāde bīpa urt'īu nīuteepata; p'usa jādepema; jāgee. ⁸ Māga oopata mīda ne-animalaarā ome, apidaapa āchi k'ĩradoopa k'ĩrame p'oyaa t'idik'adak'aa. Māga p'oyaada-e tachi k'ĩramedeepa pedee k'achia k'ĩra t'ādoo pariatua uchiapari perā. Madeepa uchiada pedee k'achia neera k'achíak'ata bi, chīara miapipari perā.

⁹ Tachi k'ĩramepa pedee pia jarapari Tachi Ak'õremaa it'aa t'idak'āri. Mamīda māgīpa ichiaba ik'achia pedee jarapari chīaramaa. Māgá pedee k'achia jaradak'āri awaraarāmaa,

ik'achia jara p'aník'ata bi Tachi Ak'õremaa, irua eperãarã jõma ooda perã. ¹⁰ Ipemaarã, Tachi Ak'õrede ijãapataarã it'aideepa pedee pia pedee k'achia ome mägá uchiak'araa bi. ¹¹ Pania poatri uchia bimãi eujã ek'ariipa asia naap'ee ome uchiak'aapi. Ichiaba pania k'iyaa uchiaparimãiipa naap'ee uchia-epi. ¹² Ma awara higuera b#rideepa orodak'aa olivo, mãik'aapa uva k'arradeepa p'edak'aa higojõ. Mapa ipemaarã, Tachi Ak'õrede ijãapataarãpa pedee k'achia k'ïra t'ãdoo jaradaik'araa bi; jïp'a pia aupaita jarapataadaipia bi.

Wãara k'ïsia k'awaa beerã

¹³ Parãdepema k'ïsia k'awaa bi pirã, k'awaa wãipia bi ooit'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a mãik'aapa mãga ak'ipiipia bi apemaarãmaa. Chãara ome t'ãri pia baipia bi mãik'aapa k'aripaipia bi, audua-ee. Mãgata p'anapata wãara k'ïsia k'awaa beerã. ¹⁴ Mamãda mãga p'anapataadai k'ãyaara, parãpa Tachi Ak'õre Ûraa jaratee k'inia p'ani pirã apemaarã k'ãyaara waibiara pa k'iniapa, wãara Tachi Ak'õre-it'ee k'ïsia atua p'ani, irua mãga oopik'aa perã. ¹⁵ Chi mägá k'ïsia p'an#rã ijãadak'aarãk'api k'ïsiapata, ãchia oo k'iniata oo k'inia p'anadairã. ¡Netuarapata mägá k'ïsiapipari! ¹⁶ Eperã aba waibiara pa k'inia bak'ãri apemaarã k'ãyaara, jõmaarãpa ichi pedee aupai ùridamerã, nãgee ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdoo ooi: nepira jiriyaa bai, pedee audua bai, maa-e pirã apemaarã k'aripak'aa bai. ¹⁷ Mamãda chi wãara k'ïsia k'awaa bi Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a mägá nipak'aapi. Ne-inaa awaraa k'ãyaara jõma oopari oo k'inia bairã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Nepira jirik'aa chãara ome; jïp'a k'ãiwee bapari. Chãara k'ïrau chok'ak'aa mãik'aapa pia ùripari ne-inaa iidide chedak'ãri. K'ïrau-ee oopari ichi poropa oopi bik'a. Awaraarã chupiria k'awaapari mãik'aapa k'aripapari. Eperã aba pipiara ak'ik'aa apemaarã k'ãyaara. Oopari ichia jara bik'a; seewata ne-inaa ook'aa. Mãgeepa ne-inaa k'ïra t'ãdoo oopari chãara k'aripait'ee. ¹⁸ Chi mãga oopariipa k'inia bapari jõmaarã k'ãiwee p'anapataadamerã ichik'a, Tachi Ak'õre k'ïrapite mãik'aapa apemaarã k'ïrapite. Mapa pia nipapari. Mägá ichi ik'aawa p'an#rã iruk'a p'ana k'iniadaipi.

4

¹ Ma k'ïsia k'awaa bi mãga bapari mïda, parãdepema chok'ara k'ãiwee p'anadak'aa. ¿Wãara-ek'ã? Aupedee para bapari mãik'aapa k'ïrau para bapari, pãchi t'ãride k'ïsia k'achia iru p'anadairã. ¿K'ãare k'aurepata mãga para bapari? ¿Pãchia oo k'inia p'ani k'aurepa-ek'ã?

Tachi Ak'õrepa jara bik'a oodak'aarã

² Nãga oo p'ani. Parã waibiara pa k'inia p'anapata apemaarã k'ãyaara maa-e pirã chãara net'aa k'ïapata. T'ëepai ma net'aa p'oyaa atada-e pak'ãri, ma net'aa chipari k'ïra unuamaa iru p'aneepata, peet'aa k'iniadarutamaa. Mãga oo p'ani mïda, atadak'aa parãpa k'inia p'ani, Tachi Ak'õremaa iididak'aa perã. ³ Jõdee Tachi Ak'õremaa iididak'ãri, pãchi-it'ee aupaita iidipata. Mapa Tachi Ak'õrepa teek'aa pãchia iidi p'ani, mägá k'achia iidi p'anadairã. ⁴ Pãchia oo k'iniata oo k'inia p'anadairã, Tachi Ak'õrepa jara bik'a oo k'iniada-e. Ara wërapa chi k'ima amaaparik'a awaraa ome banait'ee, mãga pik'a parãpa oodaamaa p'ani ne-inaa Tachi Ak'õrepa oopi bi, oonadait'ee irude ijãadak'aa beerãpa oopatak'a. ¿K'awada-e p'anik'ã mãga oodak'ãri, t'ïu p'ani Tachi Ak'õre k'ïra unuamaa iru p'anapataarã eere? ⁵ ¿K'ãata k'ïsia p'anima? ¿Tachi Ak'õrepa ichi ùraa p'ãdade nãga pariatua jara bik'ã?

'Mia jaure bida eperã k'ap'iade k'inia bi michi-it'ee.'

(Dt 4.24)

¡Tachi Ak'õrepa pariatua mãga jara-e paji! ⁶ Mãga jaraji tachi pia ak'i k'inia bairã mãik'aapa k'aripa k'inia bairã. Mamãda wãara k'inia p'ani pirã irua mãga oomerã, pãchia k'inia p'ani oo amaadaipia bi mãik'aapa irua jara bik'a oodaipia bi. Mãga k'awa p'ani iru ùraa p'ãdade jara bairã:

'Tachi Ak'õrepa k'aripa-e audua p'anapataarã, mamĩda t'ãri pia k'aripapari audua-ee beerã.' (Pr 3.34)

⁷ Mapa ìpemaarã, oopítì Tachi Ak'õremaa irua oo k'inia bik'a pãchi t'ãride mãik'aapa pãchi k'ĩsiade. Ma awara netuarapa k'ĩsia k'achia k'ĩsiapik'ãri, oonáati ichia k'inia bik'a. Ma k'ãyaara chóoti mãik'aapa Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩti. Mãgá oodak'ãri, ma netuara ãyaa wãit'ee. ⁸ Parãdepema ne-inaa k'achia oo p'anĩrãpa jaráti Tachi Ak'õremaa jõma k'achia oodap'edaa, irua mãgí wẽpapik'oomerã. Maap'eda k'achia k'ĩra t'ãdoo oo amáati. Mãga ooruta pirã, irumaa it'aa t'ĩdak'ãri, irua waya ũriipi. Ichiaba pariatua k'ĩsia p'anĩrãpa mãga oodaipia bi. Mãgeerã eda k'ĩsiapata "mia ooit'ee Tachi Ak'õrepa oopi bik'a" mãik'aapa eda k'ĩsiapata "mia ooit'ee michia oo k'iniata". Tachi Ak'õrepa mãgá pariatua k'ĩsiapik'aa. ⁹ Parã wãara pia nipa k'inia p'ani pirã Tachi Ak'õre k'ĩrapite, k'ĩsiati pãchia oopatap'edaade. Maap'eda k'ĩsia p'ua p'anáti. Ëidai k'ãyaara, t'ãri p'ua p'anáti mãik'aapa jëeti, pãchia k'achia oopatap'edaa k'aurepa. ¹⁰ Mãga ooruta pirã, Tachi Ak'õremaa ak'ipidai wãara oo k'inia p'ani irua jara bik'a. Ma awara mãgá oodak'ãri, irua parã pia ak'ii.

Ak'idaik'araa bi chĩarapa oo p'ani ma t'ẽpai ãra ãpíte ik'achia jarait'ee

¹¹ Mamĩda ìpemaarã, k'ĩrak'aupai chĩara ãpíte pedee k'achia pedeedai, k'ĩsia p'anadairã ãchia ooda-e p'ani Tachi Ak'õre Ũraa p'ãpidade jara bik'a. Mãgá eperãpa pedee k'achia pedee'ãri, ichiaba oo-e bi Tachi Ak'õrepa jara bik'a, ichi ũraade jara bairã chĩara ãpíte pedee k'achia pedeeik'araa bi. Ma awara ijãapataarãpa mãga oodak'ãri, ak'ipipata k'ĩsia p'ani ãchia Tachi Ak'õre k'ãyaara pipiara k'awa p'ani chĩarapa oo p'ani ak'idait'ee. ¹² Mãgá k'ĩsiadaik'araa bi. Tachi Ak'õrepapaita eperãrãpa oopata ak'ipari, ichiata jarada perã sãga p'anapataadaipia bi. Ichia aupaita eperãrã o k'achiadeepa k'aripa atapari ichi ome p'anadamerã. Ma awara ichia aupai jarapari chisãgĩrã ichimãiipa ãyaa pëit'ee. Mapa apidaapa ak'idaik'araa bi chĩarapa oopata, jarait'ee pia wa k'achia.

Ũraa audua pedenaadamerã

¹³ Ũrítì parãdepema jarapataarã: "Idi maa-e pirã nu wãdait'ee jãgí p'uurudee net'aa netode mãik'aapa año aba mama p'aneedait'ee mimiamaa p'arat'a jitadait'ee." ¹⁴ Mãga jaradaik'araa bi parãpa k'awada-e p'anadairã nu chok'ai p'anadai wa p'anada-e pai. Parã nãupa jĩarara taarã-ee ãyaa p'ua ateparik'api p'ani. ¹⁵ Idi wa nu ne-inaa oodait'eeda adai k'ãyaara, jaradaipia bi: "Tachi Ak'õrepa k'inia bi pirã mãik'aapa chok'ai p'ani pirã, ne-inaa oodait'ee." ¹⁶ Mamĩda parãpa mãgadak'aa. Audua pedeepata, pãchi k'ĩradoopa ne-inaa jõmaweda oo k'inia p'anadairã. Mamĩda mãgá audua pedeedaik'araa bi, tachi jõmaweda Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anadairã. ¹⁷ Mãpai eperãpa k'awa bi pirã ne-inaa pia oopia bi, mamĩda mãga oo-ee, k'achia oomaa bi Tachi Ak'õre k'ĩrapite.

5

Ũraa p'arat'ara beerã-it'ee

¹ Írá ũrítì p'arat'ara beerã. Jëeti mãik'aapa bíati, parã miadait'ee perã Tachi Ak'õrepa ak'ik'ãri na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopatap'edaa. ² Ma ewate pãchia ne-inaa iru p'ani jõmaweda servi-ee baibeit'ee. Jõma pãchia k'odait'ee ia bidap'edaa mik'ia bait'ee. Ma awara parãpa p'aru pi-ia p'e iru p'ani jĩdait'ee wĩwirria jëra bait'ee, polillapa k'ok'ooda perã. ³ Parã nãe mãik'aapa p'arat'a p'e iru p'ani mogosia jëra bait'ee hierrok'a. Tachi Ak'õrepa ma net'aa jõmaweda jõpiit'ee, ichi k'ĩrapite servi-e bairã. Parãpa ma nãe p'arat'a ome mãgá mogosiadaida unudak'ãri, k'awaadait'ee pãchi k'ap'ia paara jõdait'ee, t'ipitaupa ne-inaa paa jõparik'a. Írá parãpa mãgee net'aa at'ãri p'ema p'ani. Mamĩda taarã-e Tachi Ak'õrepa ooit'ee mia jara bik'a. ⁴ Ũrítì! Parãpa mimiapataarã jiripata pãchi ne-uudap'edaa chauda p'edamerã. Mamĩda ma mimiapataarãmaa p'aadak'aa. Mapa chupiria iidipata abaapa ãchi k'aripamerã. Jõmaarã Ak'õre Waibiapa ãra chupiria iidida

ũri bi. ⁵ Na p'ek'au eujãde p'ani misa, jômaweda pãchia oo k'iniata oopata m̄aik'aapa net'aa k'iniata p'e wãpata. P'ak'a poreepidák'ap̄i p'ani. Mam̄ida taarã-e ewari cherude p'ak'a ateeptatak'a chi peepatamaa, Tachi Ak'õrepa parã k'achia ooit'ee, ooda-e p'anadairã irua k'inia bik'a. ⁶ Ma awara parãpa eperã t'ãri pia p'anirã charraarãmaa ateeptata, ne-inaa k'achia maarepida ooda-e p'ani m̄ida. Maap'eda charraarãmaa p'aapata ma chupiria chitoonirã peepidamerã. ¿K'aipa p'oyaaima parã ome?

Choodaipia bi chupiria jõnide

⁷ Ipemaarã, Tachi Ak'õrepa m̄agã ooit'ee perã m̄ageerã ome, choopataati chupiria jõnadak'ãri ãra k'aurepa. M̄aga oodaipia bi Tachi Waibia Jesucristo cheit'ee perã. Iru m̄agã cheru misa, p'anapataadaipia bi ne-uupataarãk'a. M̄airãpa ne-inaa uudap'eda, k'ãiwee nipata ijãa p'anadairã k'oi chek'ãri, ãchi ne-uudap'edaa t'onoit'ee m̄aik'aapa wariit'ee. Ai t'ẽepai waya nipata k'oi waya chek'ãri, ma ne-uudap'edaa chaumerã. ⁸ M̄aga pik'a parã k'ãiwee nidaipia bi m̄aik'aapa ijãapataadaipia bi Tachi Waibiade, iru taarã-ee cheit'ee perã, jõmaarãpa oopatap'edaa ak'ide.

⁹ Mam̄ida ipemaarã, m̄agã k'ãiwee ni p'ani misa ma chupiria jõnide, k'ĩrak'aupai jaradai: “Jãgĩ ijãapari k'aurepa mi nãgã chupiria nĩbi.” Tachi Ak'õrepa m̄agã k'achia k'ĩsiapataarã pia ak'i-e pait'ee, iru chek'ãri jõmaarãpa oopatap'edaa ak'ide. Taarã-ee iru waya cheit'ee na p'ek'au eujãdee. ¹⁰ Piara k'awaadamerã sãga choodaipia bi nepirade jõnide, mia k'irãpapi k'inia bi Tachi Ak'õre pedee jarapataarã chonaarãweda p'anapatap'edaa. Tachi Ak'õrepa ãra p̄eiji jarade irua oopi k'inia bada eperãarãmaa. Mam̄ida ma eperãarãpa ãra miapijida, ãrapa jaradap'edaa ũri k'iniada-e p'anadap'edaa perã. M̄agã iru p'anajida m̄ida, choopachida. ¹¹ Tachi ijãapataarãpa pia pedeeptata ãra ãp̄ite, waapiara ijãapatap'edaa perã Tachi Ak'õrede ãra chupiria jõnadak'ãri. Parãpa k'awa p'ani sãga chooji chonaarãwedapema Job, chupiria nĩbide. M̄agã bajì m̄ida, Tachi Ak'õrede ijãapachi. Maap'eda ma chupiria nĩbideepa uchiak'ãri, Tachi Ak'õrepa Job k'aripaji pipiara bapariimerã naawedapema k'ãyaara. Tachi Ak'õrepa m̄aga ooji chupiria jõnirã chupiria k'awaapari perã.

¹² Irã ipemaarã, ne-inaa awaraa k'awapi k'inia bi parãmaa. Juraadaik'araa bi ne-inaa apida k'ĩrapite: pajã k'ĩrapite, na eujã k'ĩrapite, wa ne-inaa awaraa k'ĩrapite. Tachi Ak'õrepa jõmaarãpa oopatap'edaa ak'ik'ãri, pia ak'i-e pait'ee m̄agã pariatua jarapataarã, chĩarapa ijãadamerã ãchia jara p'ani. M̄agã juraadai k'ãyaara parãpa jaradaipia bi: “ooit'eepi” jaradak'ãri ne-inaa oodait'ee m̄aik'aapa “oo-epi” jaradak'ãri ne-inaa ooda-e pait'ee.

¹³ M̄apai ipemaarã, parãdepema aba chupiria nĩbak'ãri, it'aa t'ĩpia bi. Jõdee o-ãa bak'ãri, Tachi Ak'õremaa k'ariipia bi. ¹⁴ Ma awara parãdepema aba k'ayaa bak'ãri, jara p̄eidaipia bi tachi ijãapataarã ak'ipataarãmaa, ãra chedamerã m̄aik'aapa it'aa t'ĩdamerã iru pari. Iru ik'aawa pachedak'ãri, ãrapa it'aa t'ĩdaipia bi Jesucristopa iru jipamerã. M̄aimisa ãradepemapa iru k'ap'ia p'uruipia bi aceitepa. ¹⁵ Mam̄ida it'aa t'ĩdak'ãri, wãara ijãadaipia bi Tachi Ak'õrepa jipai. M̄aga ooruta pirã, Ak'õrepa ooit'ee ãrapa iidi p'anik'a. Ma k'ayaa w̄epait'ee m̄aik'aapa k'ayaa bajì pirã p'ek'au k'achia ooda k'aurepa, ma p'ek'au k'achia w̄epait'ee. ¹⁶ Tachi Ak'õrepa m̄aga oopari perã, k'ayaa beerãpa jaradaipia bi ãchia k'achia oodap'edaa awaraa ijãapataarãmaa, m̄airãpa it'aa t'ĩdamerã ãchi pari. M̄agã Tachi Ak'õrepa ãra jipaipi. Mia m̄aga jara bi irua oopari perã ichi k'ĩrapite pia nipapataarãpa iidi p'anik'a, wãara ijãadak'ãri. M̄aga oopari ãrapa ne-inaa chaaree iidi p'ani pijida. ¹⁷ M̄aga ooji chonaarãweda ichi pedee jarapari Elías ome. Elías eperã paji tachik'a. Mam̄ida it'aa iidik'ãri Tachi Ak'õremaa irua k'oi chepinaamerã, Tachi Ak'õrepa m̄aga ooji, Eliapa wãara ijãa bada perã. Año õpee esa-auk'a k'oi che-e paji. ¹⁸ Ma t'ẽepai waya it'aa iidik'ãri, Tachi Ak'õrepa k'oi chepiji m̄aik'aapa ma eujãde ne-uudap'edaa t'onop'eda m̄aik'aapa warip'eda, chauji.

¹⁹ Māpai ñpemaarã, mia et'ewa jaradak'a chik'aripa p'anapatáati. Māgá parãdepema aba k'achiade baairu pĩrã oo k'inia-e bairã Tachi Ak'õrepa oopi k'inia bik'a, awaraarãpa iru k'aripadai, waya wãara ijãamerã mãik'aapa k'achia oo amaamerã. ²⁰ K'awadaipia bi chi mãgá k'ariparupa mãgí eperã o k'achiadeepa uchiapiit'ee. Māgá Tachi Ak'õrepa irua k'achia ooda jõmaweda wẽpapii.

Mãgapai paji.

1 SAN PEDRO

San Pedropa K'art'a Naapiara P'ãda

San Pedro, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ã pëiji Cristode ijãapataarã Ásia eujãde awara-awaraa p'anapatap'edaarãmaa. Chupiria p'anapatap'edaa perã ijãadak'aa beerã juade, Pedropa ũraa bi choodamerã ãchi ijãa p'anide.

Salude jarap'eda, naapiara Pedropa k'irãpapi bi sãga Tachi Ak'õrepa ãra chupiria k'awaaji mãik'aapa k'aripaji Cristode ijãadamerã. Jara bi chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarãpa, iru angeleerãpa paara mãga k'awa k'inia p'anajida, mamãda p'oyaada-e paji (cap. 1.1-12). Jara bi Ak'õrepa ijãapataarã mãgá o k'achiadeepa k'aripa atada perã, p'ek'au k'achia oo amaadaipia bi mãik'aapa irua oopi bik'a p'anapataadaipia bi (caps. 1.13–2.3). Jara bi Jesucristopa ãra jirit'eraji p'aareerãk'a p'anadamerã ichideerã t'ãide mãik'aapa awara p'anapataadamerã na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã k'ãyaara (cap. 2.4-12). Jara bi ãchi poro waibiarã waaweedamerã. Ichi-aba jara bi Cristo miada ãra k'aripait'ee (cap. 2.13-25). ũraa bi miak'ãi p'anãrãpa k'awaadamerã sãga p'anapataadaipia bi Cristo jua ek'ari (cap. 3.1-7). Waya jara bi ijãapataarãpa naawedapema ne-inaa k'achia oopata oo amaadamerã mãik'aapa ne-inaa pia oopataadamerã, ma k'aurepa miaruta pijida (caps. 3.8–4.19). T'ëepai ũraa awara-awaraa jara bi ijãapataarã-it'ee (cap. 5.1-11) mãik'aapa ãramaa salude pëi bi (cap. 5.12-14).

Salude pëida

¹ Mi, Pedro Jesucristopa pëida ichi ũraa jarateede. Mia na k'art'a p'ã pëiru parã, Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarãmaa Cristode ijãadamerã; chi awara-awaraa p'anapataarã k'ãra tewaraarãk'a nãgí eujãde: Ponto, Galacia, Capadocia, Ásia mãik'aapa Bitinia; mãgí eujãde. ² Tachi Ak'õrepa naaweda k'ãsia iru badak'a, parã jirit'eraji. Iru Jaurepa parã awara biji oodamerã Jesucristopa oopi bik'a mãik'aapa p'ek'au k'achia wëe p'anadamerã iru waa bat'ada k'aurepa. Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã audú pia ak'ã bapariimerã. Mãgá k'ãiwee p'anapataadait'ee.

Cristode ijãapataarãpa it'ari ne-inaa pia iru p'anadait'ee

³ O-ã it'aa t'ídama Tachi Ak'õremaa. Iru Tachi Waibia Jesucristo Ak'õre. Tachi audú chupiria k'awaada perã, ichi Jaurepa tachi waya t'o pik'apiji ichideerã p'aneedamerã. Mãga ooji Jesucristo piup'eda, chok'ai p'irabaipik'ãri. Ma k'aurepata k'awa p'anã tachi jida ichiaba chok'ai p'irabaidait'ee. ⁴ Ma awara k'awa p'anã tachia iru p'anadait'ee ne-inaa jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'ãsia iru bi teeit'ee ichideerãmaa. Mãgí ne-inaa ia iru bi it'ari parã-it'ee. Mãgí ne-inaa pi-ia bi. Jõk'aa mãik'aapa sore pak'aa, ne-inaa it'aripema perã. ⁵ Parãpa wãara Tachi Ak'õrede ijãapata perã, irua parã ak'ã bapariit'ee mãgí ne-inaa unurutamaa. Iru jõmaarã k'ãyaara waibiarã bairã, parã ak'ipari atuanaadamerã ichi ewari waibia ewate, na p'ek'au eujã jõk'ãri. Ma ewate irua unupiit'ee jõma ichia k'ãsia iru bi ichideerã-it'ee.

Ijãapataarã o-ã p'anapata

⁶ Tachi Ak'õrepa mãga oopari perã parã-it'ee, t'ãri o-ã p'anapata. Mamãda ãrá, taarã-e nide k'ãsia p'uadaridai, nepira k'ãra t'ãdoode baaidak'ãri. ⁷ Parã nepirade baaipata k'awaadait'ee wãara Cristode ijãapata wa mãga-e. K'ãsiati nãgide. Eperãarãpa t'ipitaude nëe torrabaipata, nejarra uchiamerã. Mãga pik'a parã nepirade baaipata, audupiara Cristode ijãapataadamerã. Nëe pi-ia bi, mamãda pipiara bi Cristode ijãait'ee. Nëe jõdaipari na eujãdepema perã. Mamãda eperãpa wãara Cristode ijãak'ãri, jõ-e pait'ee. Mapa chóoti

parã ijãa p'anide, nepirade baairuta pijida. Mãga ooruta pirã, Jesucristo waya chek'ãri, Tachi Ak'õrepa pia pedeeit'ee parãmaa.

⁸ Parãpa Cristo waide unuda-e p'ani mïda, iru k'inia iru p'ani. Ma awara ñrá unuda-e p'ani mïda, irude ijãapata. Mapa t'ãri o-ïa p'anapata. Pedee wë-e jarait'ee sãga parã audupai o-ïa p'ani. ⁹ Parãpa k'awa p'ani wãara ijãapata perã, Tachi Ak'õrepa parã k'aripamaa bi atuanaadamerã.

Chonaarãwedapemaarãpa k'awa k'inia p'anadap'edaa

¹⁰ Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapataarãpa pi-ia ak'ijida Tachi Ak'õre Ũraa p'ãda k'awaadait'ee sãga Tachi Ak'õrepa eperãarã k'aripait'ee atuanaadamerã, parã ome oomaa bik'a. Mãgá ak'i p'ani misa, ãchia jõma pia k'awada-e paji mïda, Tachi Ak'õrepa jarapiji ãramaa sãga irua parã ñrapemaarã k'aripait'ee baji, eperãarã jõmaweda k'inia iru bairã. ¹¹ Cristo Jaurepa ãramaa jarapipachi iru cheit'ee bada, chupiria ñibait'ee bada mãik'aapa k'ïra wãree bait'ee bada, jõmaarã k'ãyaara waibiara pak'ãri. Mapa ãrapa audú k'awa k'inia p'anapachida sãga mãik'aapa sãapai ma jõma p'asait'ee paji. ¹² Mamïda Tachi Ak'õrepa ãramaa k'awapiji mãgí pedee jaradak'ãri irua jarapidak'a, ãchi-it'ee-e paji. Ma k'ãyaara parã ñrapemaarã-it'ee paji. Mãgí pedee parãpa ũrijida Tachi Ak'õre Ũraa jarateepataarãpa parãmaa jarateedak'ãri Cristopa ooda parã o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Mãga jarateejida Tachi Ak'õre Jaure it'ariipa ãra ome ba cheda perã. ¡Angeleerãpa paara mãgí net'aa jõma k'awa k'inia p'anapata! Mamïda k'awada-e tachia k'awa p'anik'a.

Cristode ijãapataarã k'achia wëe p'anapataadaipia bi

¹³ Maperã k'ïra jïp'a p'anapatáati. Ichita k'ïsiati Tachi Ak'õrepa ooit'ee bide parã k'aripait'ee Cristo waya chek'ãri. ¹⁴ Warrarã chok'ek'ee p'anapatak'a p'anapatáati. Ijãadai naaweda p'anapatap'edaak'a p'ananáati. Maapai Tachi Ak'õre k'awada-e p'anadap'edaa perã, ne-inaa k'achia pariatua oopachida; pãchia oo k'iniata. ¹⁵ Ma k'ãyaara ne-inaa jõmaade k'achia wëe p'anapatáati, Tachi Ak'õre k'achia wëe bapari perã. Iruata parã jiriji mãga p'anapataadamerã. ¹⁶ Iru ũraa p'ãdade auk'a jara bi: 'K'achia wëe p'anapatáati, mi mãga bapari perã.' (Lv 19.2)

Tachi Ak'õre waaweedaipia bi

¹⁷ Tachi Ak'õre, "Ak'õreda" a p'ani pirã, iru waaweedaipia bi na p'ek'au eujãde p'ani misa k'ïra tewaraarãk'a. Iru waaweedaipia bi irua jõmaarãpa ne-inaa oopata auk'a ak'ipari perã jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁸ Pariatua parãpa ne-inaa k'achia oo wãpachida pãchi chonaarãpa oo p'anadap'edaak'a. Pia k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa parã k'aripa-e paji ma naaweda o k'achiade wãdadeepa, apidaapa irumaa p'aadap'edaa perã ne-inaa jõparipa, nëek'a maa-e pirã p'arat'ak'a. ¹⁹ Ma k'ãyaara Tachi Ak'õrepa parã ma o k'achiadeepa k'aripa ataji Cristo waa bat'ada k'aurepa. Ma waa pipiara baji ne-inaa awaraa k'ãyaara, oveja chak'e waak'a bada perã. Chonaarãweda eperãarãpa oveja chak'e maarepida t'uda anida wëe ateedak'ãri peepidait'ee mãik'aapa paadait'ee Tachi Ak'õre-it'ee, irua ãra pia ak'ipachi. Mãga bi Cristo waa ome. Iru maarepida k'achia wëe baji. Mapa iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'õrepa irude ijãapataarã pia ak'ipari. ²⁰ Na eujã ooi naaweda Tachi Ak'õrepa k'ïsia iru baji Cristopa ichi waa bat'amerã eperãarã k'aripait'ee. Mamïda ñrapaita, na p'ek'au eujã jõi naaweda, irua Cristo pëiji parã ñrapemaarã k'aripade. ²¹ Ma awara Cristo chok'ai p'irabaipiji mãik'aapa it'aa ateeji ichi k'ïra wãree eujãdee. Mapa Cristo k'aurepa parãpa Tachi Ak'õrede wãara ijãapata mãik'aapa k'awapata jai-idaadak'ãri, irua parã ichiaba chok'ai p'irabaipiit'ee.

Chik'inia p'anapataadaipia bi

²² Parãpa ũridap'eda Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida Cristode, t'ãriipa ijãajida mãik'aapa Ak'õrepa parã p'ek'au k'achia wëepapiji. Mapa ñrá wãara pãchi ñpemaarã Cristo k'aurepa

k'inia iru p'anadai. Mapa jīp'a pāchi t'āripa chik'inia p'anapatáati. ²³ Māga p'anadaipia bi Tachi Ak'ōre Jaurepa parā waya t'o pik'apida perā ichideerā p'aneedamerā. Māga padaida-e paji pāchi ak'ōreerā k'aurepa, ewaa t'odak'a. Māgee ak'ōreerā piupata. Mamīda Tachi Ak'ōre ichita chok'ai bapari. Iruata parā ichideerā papiji ichi pedee k'aurepa. Māgí pedee jōk'aa. Ichita bapari Tachi Ak'ōrek'a. Mapa parā jida ichita p'anapataadait'ee.

²⁴ Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Eperāarā jōmaweda p'ūajarak'a p'ani. P'ūajara bap'eda, taarā-ee pīdaipari. Ichiaba p'ūajara p'ono t'onop'eda, pi-ia unupata mīda, piu baaipari eujāde. ²⁵ Mamīda māga-e Tachi Ak'ōre pedee ome. Māgí ichita bapari.’ *(Is 40.6-8)*

Parāpa māgí pedee ūrijida Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarāpa parāmaa jarateedak'āri Cristopa ooda parā k'aripait'ee atuanaadamerā. Māgí pedee pia k'aurepata parā jida ichita p'anapataadait'ee.

2

Tachi Ak'ōre Ūraa audú k'awaa k'inia p'anadaipia bi

¹ Maperā oo amáati ne-inaa k'achia k'īra t'ādo. Seewanáati māik'aapa seewata ne-inaa oonáati. Awaraarā k'īra unuamaa iru p'ananaati ārapa net'aa iru p'ani k'aurepa. Pedee k'achia apida chīara āpīte jaranáati. ² Ma k'āyaara, ara warra ewaa t'oda juto k'inia bik'a, k'awaa k'inia p'anapatáati Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. Māgá oo wādait'ee irua oopi bik'a it'aa wārutamaa. ³ Írá k'awa p'ani Tachi Waibia t'āri pia bapari.

Jesucristo ijāapataarā poro waibia

⁴ Mapa óoti irua k'inia bik'a. Irua tachi k'aripapari ichita chok'ai p'anapataadamerā. Eperāarāpa iru yiarāa iru p'anapachida te oopataarāpa māu orp'e-ee yiarāa iru p'anapatak'a, māu basa-it'ee jirit'eradak'āri. Mamīda Tachi Ak'ōre k'īrapite iru chi māu pipiara pik'a bi, Tachi Ak'ōrepa iru jirit'erada perā. ⁵ Parā jida ma ichita bapari tedepema māuk'api p'ani ichita p'anapataadait'ee perā. Mapa oopiti Tachi Ak'ōremaa irua k'inia bik'a. Māga oodak'āri, parāpa mimia oodait'ee p'aareerāpa oopatak'a ne-animalaarā peedap'eda, paadak'āri Tachi Ak'ōre-it'ee. Mamīda ma k'āyaara ne-inaa pipiara oodait'ee, Cristo k'ap'ia pari ne-inaa oodait'ee perā ichi Jaurepa oopi bik'a. ⁶ Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa māga jaraji ichi Ūraa p'ādade:

‘Mia aba pi-ia bita jirit'eraji bit'ee michi it'aripema Sión p'uurude, parāpa irude ijāadamerā. Irude ijāapataarā k'īra nejasia p'anada-e pait'ee ma p'uurude panadak'āri, ichideerā perā.’ *(Is 28.16)*

⁷ Wāara parā ijāapataarā-it'ee iru jōmaarā k'āyaara pipiara bi. Mamīda māga-e ijāadak'aa beerā-it'ee. Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Te oopataarāpa māu k'iniada-e padap'edaa pipiara padachi.’ *(Sal 118.22)*

⁸ Ichiaba awara āi Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi:

‘Ara eperā māumaa t'ūtīparik'a, māga pik'a eperāarā chok'ara t'ūtī pik'adait'ee ma māu pipiara papida k'aurepa.’ *(Is 8.14)*

Māgí māu Jesucristo. Wāara ijāadak'aa beerā t'ūtī pik'apata, Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida Cristo k'ap'ia pari ijāadaamaa p'anadap'eda, atuadait'ee perā Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badak'a.

⁹ Mamīda Ak'ōrepa parāta jirit'eraji ichideerā p'anadamerā. Ichiaba jōmaarā reypa parā awara biji mimia oodamerā ichi pari, p'aareerāpa Ak'ōre mimia oopatak'a. Ak'ōrepa k'inia bi parā ichi p'uuru pidaarā p'anadamerā ichik'a, k'achia wēe. Ichideerā papiji parāpa jōmaarāmaa jaradamerā irua ooda eperāarā k'aripait'ee. Iruata parā jiriji uchiadamerā ijāadak'aa beerā p'āriu pik'a p'anideepa t'ūdait'ee īdaa pik'a pi-ia bīdee iru ome. ¹⁰ Naaweda parā Tachi Ak'ōre p'uuru pidaarā-e paji. Mamīda írá iru p'uuru

pidaarã. Naaweda Tachi Ak'õrepa parã chupiria k'awa-e paji, ijãadak'aa p'anadap'edaa perã. Mamïda ïrã parã chupiria k'awaa bi, ichideerã perã.

Oopatáati Tachi Ak'õrepa oopi bik'a

¹¹ Mapa ïpemaarã k'iniarã, mia enenee nïbi oonaadamerã pãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi k'inia bik'a. Mãgipa chõo pik'apari tachi t'ãri ome. Parã k'ïra tewaraarãk'a p'anapata ijãadak'aa beerã t'ãide. Mapa oodaik'araa bi ãchia oopatak'a. ¹² Ma k'ãyaara ãchi t'ãide k'ïra jïp'a p'anadaipia bi. Mãgã p'anaruta pirã, ãchia "k'achia beerãda" aruta pijida parã ãpïte, unudait'ee parãpa ne-inaa pia oo p'ani mãik'aapa Tachi Ak'õre cheru ewate jaradait'ee iruata parãmaa mãga oopiji.

¹³ Na p'ek'au eujãde p'ani misa, óoti eperãarã poroorãpa jara p'anik'a, apidaapa Tachi Waibia ãpïte k'achia pedenaadamerã parã k'aurepa. Mãga oodaipia bi César ome, iru waibia bairã apemaarã poro waibiaarã k'ãyaara. ¹⁴ Ichiaba mãga oodaipia bi iru ek'ari p'anirã ome. Irua ãra pëipari k'achia beerã atadamerã mãik'aapa miapidamerã; jõdee t'ãri pia p'anirãmaa pia pedeedamerã. ¹⁵ Tachi Ak'õrepa k'inia bi parãpa ne-inaa pia aupai oodamerã. Mãga ooruta pirã, chi k'ïsia k'awa-ee p'anirãpa parã ãpïte pariatua pedeeda-e pai. K'ïup'ee p'anadait'ee.

¹⁶ Parã esclavoorã-e. Mapa p'anapatáati esclavo-eerãk'a. Mamïda mãimisa k'ïsianáati oodait'ee pãchia oo k'iniata, ne-inaa k'achia oorutamaa. Ma k'ãyaara p'anapatáati Tachi Ak'õre esclavoorãk'a, oomaa irua oopi bik'a. ¹⁷ T'ãri pia p'anapatáati jõmaarã ome. K'inia iru p'anapatáati pãchi ïpemaarã Cristo k'aurepa. Tachi Ak'õre waawepatáati mãik'aapa César waawepatáati, eperãarãpa ãchi poro waibiaarã waawepatak'a.

P'anadaipia bi Cristo mimiapataarãk'a (Ef 6.5-9; Col 3.22-25; Tit 2.9-10)

¹⁸ Teeda mimiapataarã, pãchi poro waibiaarã waawepatáati mãik'aapa oopatáati ãrapa jara p'anik'a. Mãga oodaipia bi ãra t'ãri pia p'ani pirã, maa-e pirã t'ãri k'achia p'ani pijida.

¹⁹ ãrapa parã miapidai, ne-inaa k'achia ooda-e p'ani mïda. Mamïda k'ïrau-ee chooruta pirã oo k'inia p'anadairã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a, irua parã pia ak'it'ee. ²⁰ Jõdee mãgã ak'i-e pait'ee parãpa ne-inaa k'achia oodap'eda, k'ïrau-ee chooruta pirã miapidak'ãri ma k'achia oodap'edaa k'aurepa. Mamïda parã k'ïrau-ee chooruta pirã miapidak'ãri ne-inaa pia oodap'edaa perã, mãgara Tachi Ak'õrepa parã pia ak'it'ee. ²¹ Ma-it'ee Tachi Ak'õrepa parã jiriji, Cristo jïak'a p'anapataadamerã. Iru miaji parã k'aripait'ee. K'inia bi parãpa awaraarã auk'a k'aripadamerã, miaruta pijida mãga oo p'ani k'aurepa. Tachi Ak'õre pedee jaraparipa irude nãga jaraji:

²² 'Irua p'ek'au k'achia ook'aa paji. Seewa apidaamaa jarak'aa paji.' *(Is 53.9)*

²³ Cristomaa ik'achia jaradak'ãri, mãgã p'anauk'aa paji. Miapidak'ãri, maarepida jarak'aa paji k'achia ooit'ee iru imiateedap'edaarãmaa. Ma k'ãyaara ma nepira ichiak'au biji Tachi Ak'õrepa oomerã ichia oo k'iniata. K'awaji Tachi Ak'õrepapai ak'ii eperãarãpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. ²⁴ Kurusode bak'ãri, Cristopa ichi itu tachia p'ek'au k'achia oopata iru baji ichi k'ap'iaide. Mãgã piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa, tachi uchiadaidamerã p'ek'au k'achia jua ek'ariipa mãik'aapa k'achia wëe p'anapataadamerã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a. Ma p'ek'au k'achia oopatap'edaa perã, parã k'ayaa pik'a p'anapachida. Mamïda Cristo miapida k'aurepa parã pari, jipa pik'a p'anejida. Maperãpi ïrã parã ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome.

²⁵ Parãpa ijãadai naaweda, p'anapachida oveja o atua bik'a, Tachi Ak'õre k'awada-ee p'anadap'edaa perã. Mamïda ïrã, ma oveja ãpïtee cheruk'a ichi ak'ipari waya unu atarumaa, mãga pik'a parã o k'achiade wãdap'edaadeepa ãpïtee chejida unu atarutamaa pãchi ak'ipari, Cristo ome. Iruata parã t'ãri ak'ipari.

3

Ūraa miak'āi p'anīrā-it'ee
(Ef 5.22-23; Col 3.18-19)

¹ Mia parā wēraarā miak'āi beerā ūraait'ee oodamerā pāchi imik'īraarāpa jara p'anik'a. Māga ooruta pirā, chi imik'īraarā ijāadak'aa p'anīrāpa Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida ijāadai parā k'aurepa. Cristopa ooda āchima jarada-e p'ani mīda, āchia irude ijāadai, ² unudak'āri parāpa Tachi Ak'ōre waawepata māik'aapa ne-inaa k'achia oodaamaa p'anapata. ³ Parā wēraarā Cristode ijāapataarāpa jiridaik'araa bi k'īra wāree p'anadait'ee īripai, pāchi poro pi-ia bida p'anīpa maa-e pirā ne-inaa nēedee ooda jī p'anīpa maa-e pirā p'aru pi-ia jī p'anīpa. ⁴ Ma k'āyaara jiridaipia bi t'āride k'īra wāree p'anadait'ee, awaraarāpa māgee k'īra p'oyaa unuda-e p'ani mīda. Tachi Ak'ōre-it'ee piara bi t'āri pia māik'aapa k'āiwee p'anapataadamerā, ne-inaa īripai oopata k'āyaara. Māgee ne-inaa jōpata, mamīda ne-inaa t'āride ichita bapari. ⁵ Māgá p'anapachida chonaarāwedapema wēraarā, Tachi Ak'ōrede ijāapatap'edaa. T'āride k'īra wāree p'anapachida ijāapatap'edaa perā Tachi Ak'ōrepa āchi k'aripait'ee māik'aapa oopatap'edaa perā āchi imik'īraarāpa jaradap'edaak'a. ⁶ Māga paji Abraham wēra Sara. Ichia oopachi Abrahampa jaradak'a māik'aapa irumaa: “mīchi poro waibiada” apachi. Parā Sara k'aurāk'a p'ani, iruk'a ne-inaa pia ooruta pirā māik'aapa ne-inaa apidaamaa p'erapida-e p'ani pirā.

⁷ Ichiaba ūraait'ee parā imik'īraarā Cristode ijāapataarā k'īsia k'awaa p'anadamerā p'anapataadait'ee pāchi wēraarā ome. Āra k'aripapatāati juatau mak'īara wēe p'anadairā imik'īraarāk'a. Ma awara āra pia ak'ipatāati, auk'a Cristode ijāapata perā māik'aapa it'aa wādait'ee perā Tachi Ak'ōrepa k'aripap'eda. Āra māgá pia ak'idaipia bi Tachi Ak'ōrepa parāpa it'aa iidipata p'anaumerā.

Sāga p'anapataadaipia bi awaraarā ome

⁸ Ma awara parā jōmaarāmaa ūraait'ee auk'a k'īsia p'anapataadamerā oodait'ee Cristopa oopi bik'a. T'āri auk'a p'anapatāati māik'aapa chik'inia p'anapatāati īpemaarā perā Cristo k'aurepa. Awaraarā chupiria k'awaa p'anapatāati māik'aapa audua-ee p'anapatāati. ⁹ Awaraarāpa parāmaa ne-inaa k'achia oodak'āri, auk'a oonāati. Parāmaa ik'achia jaradak'āri, auk'a jaranāati. Ma k'āyaara āchima pia pedéeti māik'aapa it'aa iidíti Tachi Ak'ōrepa āchi k'aripamerā. Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa parā jiriji, parā jida k'aripa k'inia bada perā. ¹⁰ Iru ūraa p'ādade jara bi:

'Eperā t'āri o-īa taarā ba k'inia bi pirā na p'ek'au eujāde, awaraarā āpīte pedee k'achia jara amaaipia bi māik'aapa seewa amaaipia bi. ¹¹ Ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo oo amaaipia bi māik'aapa ne-inaa pia oopīa bi. Jirīpia bi k'āiwee bapariit'ee jōmaarā ome. ¹² Ma jōma oopīa bi Tachi Waibiapa ak'ī bapari perā ne-inaa pia oopataarā māik'aapa ūripari perā ārapa it'aa iidipata. Mamīda māga oo-e ne-inaa k'achia oopataarā ome. Māirā k'aripa-epi.' (Sal 34.12-16)

¹³ Parāpa jiriruta pirā oodait'ee ne-inaa pia aupai, ¿k'airāpa parāmaa k'achia oodaima? ¹⁴ Mamīda awaraarāpa parā miapiruta pijida ne-inaa pia oo p'ani k'aurepa, o-īa p'anadaipia bi. Ma miapida k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'it'ee. Mapa p'erapināati parā jiripataarāmaa māik'aapa k'īsia jōnanāati āchi k'aurepa. ¹⁵ Ma k'āyaara k'irāpāti Tachi Waibia Cristo bapari pāchi t'āride māik'aapa irumaa it'aa t'īti. Apidaapa parāmaa iidiruta pirā sāap'eda Cristode ijāapata, ichita p'anāuti. ¹⁶ Mamīda māga óoti t'āri pia, audua-ee, Tachi Ak'ōre waawepata perā. Ne-inaa pia aupaita oopatāati. Māga ooruta pirā, k'īsia p'ua p'anada-e pait'ee. Ma awara parā imiateepataarāpa parā āpīte pedee k'achia jaradak'āri, awaraarāpa āchi k'īra nejasiapidait'ee, parā wāara p'anapata perā Cristopa oopi bik'a.

17 Piara bi miadait'ee ne-inaa pia ooda k'aurepa, mǎga k'inia bi pirǎ Tachi Ak'õrepa, miadai k'ǎyaara ne-inaa k'achia ooda k'aurepa. 18 Ichiaba Cristo miaji piuk'ǎri tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee. Iru p'ek'au k'achia wēe baji mīda, piuda aba piuji p'ek'au k'achia oopataarǎ pari, mǎgǎ tachi ijǎapataarǎ t'ĩudamerǎ Tachi Ak'õre ode iru ome. Eperǎarǎpa iru peejida. Mamīda aramata Tachi Ak'õre Jaure waya araa paji iru jaure ome. 19 Mǎpai iru wǎji angeleerǎ, chi k'achia oodap'edaarǎ, jǎa paraa bĩmaa. Jaraji mǎĩrǎmaa irua āchi p'oyaada piuk'ǎri eperǎarǎ k'aripait'ee atuanaadamerǎ. 20 Mǎga jaraji mǎĩrǎpa oodak'aa p'anadap'edaa perǎ Ak'õrepa oopi bik'a, chonaarǎweda Noé na p'ek'au eujǎde bak'ǎri. Mǎĩrǎ k'aurepa Tachi Ak'õrepa na eujǎdepemaarǎ k'achia beerǎ audú miapi k'inia baji. Mamīda chooji Noépa barco choma ooruu misa, aide bataut'ee ichi ěreerǎ ome. Āra ochopai p'anajida. Mamīda ma barcode bataudap'edaa perǎ, Tachi Ak'õrepa āra k'aripaji k'iniinaadamerǎ awaraarǎ ome. Jaradai ma pania pēidapa k'achia beerǎ jōpiit'ee, Tachi Ak'õrepa Noé ichideerǎ ome k'aripaji chok'ai uchiadamerǎ. 21 Tachi Ak'õrepa āra k'aripadak'a chok'ai uchiadamerǎ ma pania k'aurepa, mǎga pik'a ĩrǎ pania k'aurepa Ak'õrepa parǎ jida k'aripapari ichita chok'ai p'anapataadamerǎ iru ome. Mǎga oopari parǎ poro choopidak'ǎri paniapa. Mǎga oodak'ǎri, ĩripai ooda-e, ma paniapa jaik'oo pǎchi k'ap'iade sũmerǎ mǎik'aapa wēpapimerǎ. Ma k'ǎyaara poro choopipata ak'ipidait'ee Jesucristo chok'ai p'irabaida k'aurepa t'ǎripa irude ijǎa p'ani mǎik'aapa iidi p'ani Tachi Ak'õrepa pǎchia p'ek'au k'achia oopata wēpapimerǎ. 22 Cristo chok'ai p'irabai k'ǎri, wǎji it'aa su-ak'i bapariit'ee Tachi Ak'õre juaraare. Mama bide jōma na p'ek'au eujǎdepema-erǎ iru jua ek'ari p'anadait'ee; angeleerǎ mǎik'aapa Netuara Poro Waibia eere p'anĩrǎ paara.

4

Ne-inaa oodaipia bi Cristopa oopi bik'a

1 Parǎpa k'awa p'anadairǎ Cristo miada mǎgǎ iru k'ap'iade, sōcharra p'anapatáati mǎik'aapa auk'a k'ĩsia p'anapatáati iruk'a. Miadak'ǎri, p'ek'au k'achia oonáati. 2 Oodai k'ǎyaara pǎchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iapa oopi bik'a, óoti Tachi Ak'õrepa oopi bik'a parǎ piurutamaa. 3 Cristode ijǎadai naaweda parǎpa audupai oopachida ijǎadak'aa beerǎpa nǎgee ne-inaa k'achia ooi awaa p'anapatak'a: pariatua p'ek'au ooyaa; ne-inaa k'achia ooyaa; it'ua toyaa; wēraarǎ pariatua jiriyaa mǎĩrǎ ome k'achia oodait'ee; k'ĩra nejasia wēe it'aa t'ĩi awaa ne-inaa juapa oodamaa; mǎgee ne-inaa k'achia. 4 ĩrǎ mǎgee ijǎadak'aa beerǎpa k'awada-e p'ani k'ǎata k'ĩsiadai, parǎ waa wǎdak'aa perǎ āchi ome mǎgee ne-inaa k'achia oode. Maperǎpi pedee k'achia jarapata parǎ āpite. 5 Mamīda ewari cherude Tachi Ak'õrepa iidik'ǎri āchia ne-inaa jōmaweda oopatap'edaa pari, ichita p'anaudait'ee. Ma ewate iruata ak'it'ee jōmaarǎpa oopata jarait'ee pia wa k'achia; chok'ai p'anĩrǎpa oopata mǎik'aapa piudap'edaarǎpa oopatap'edaa paara. 6 Ma piudap'edaarǎ chok'ai p'anadak'ǎri, miapachida k'ap'iade mǎik'aapa piujida k'ap'iade eperǎarǎ jōmaarǎk'a. Mamīda ijǎadap'edaarǎpa Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pēida Cristode ichita chok'ai p'anapataadait'ee iruk'a, ma ijǎadap'edaa k'aurepa āra jaure araa padaida perǎ iru Jaure ome. Ma-it'eepi Tachi Ak'õrepa jara pēiji Cristopa ooda eperǎarǎ k'aripait'ee.

7 Taarǎ-e na p'ek'au eujǎ jōit'ee. Mapa it'aa t'ĩi k'awaadait'ee Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, k'ĩra jĩp'a p'anapatáati mǎik'aapa k'ĩsia k'awaa p'anapatáati. 8 Ma awara nǎga óoti awaraa ne-inaa jōmaweda oodai naaweda. T'ǎripa chik'inia p'anapatáati, mǎgǎ p'anadak'ǎri, maarepida k'irǎpada-e pait'ee perǎ awaraarǎpa parǎmaa ne-inaa k'achia oopata mǎik'aapa jarapata. 9 Awaraa ijǎapataarǎ p'asianadak'ǎri parǎmaa, t'ǎri pia auteebáiti, maarepida k'achia pedeeda-ee. 10 Tachi Ak'õre Jaurepa ne-inaa awara-awaraa oopipari parǎ chaachaa, mǎgǎ awaraarǎ k'aripadamerǎ. Mapa mǎgǎ ne-inaa

pia oopataáti irua oopi bik'a. ¹¹ Tachi Ak'õre Ūraa jarateeparipa jarateepia bi Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a. Ichiaba ne-inaa ooparipa awaraarã k'aripait'ee, mǎga oopia bi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Ne-inaa jõmaade mǎga ooruta pirã, ak'ipidait'ee Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi, Jesucristo k'ap'ia pari ne-inaa pia oopipari perã parãmaa. ¡Iru ichita Tachi Waibia pait'ee! ¡Amén!

Cristode ijãapataarã miadak'ãri

¹² Ipemaarã k'iniarã, p'eranáati awaraarãpa parã jiridak'ãri miapidait'ee. Mǎgá chupiria p'anadak'ãri, parãpa k'awaa atadai wãara Cristode ijãa p'ani wa mak'iaara ijãada-e p'ani. K'ĩsianáati parã miadaik'araa bi ichideerã perã. ¹³ Ma k'ãyaara o-ia p'anáti parã miapidak'ãri Cristo miapidap'edaak'a, ne-inaa pia oo p'ani k'aurepa. O-ia p'anadai mǎgá miaruta misa na eujãde, k'awa p'anadairã na ewari wãara t'ãri o-ia p'anadait'ee Cristo chek'ãri ichi k'ĩra wãree unupide jõmaarãmaa. ¹⁴ Ichiaba o-ia p'anáti ik'achia jaradak'ãri parãmaa Cristode ijãapata perã. Mǎgá p'anadai k'awa p'anadairã Tachi Ak'õre Jaure, chi jaure pipiara bi, parã ome bapari perã. ¹⁵ Awaraarãpa parã miapidait'ee. Mamida k'ĩrak'aupai miapidai parã t'ãidepemapã nãgee ne-inaa k'achia ooda pari: chĩara peeda perã; chĩara net'aa chiada perã maa-e pirã awaraa ne-inaa k'achia ooda perã chĩaramaa; maa-e pirã pedee-idaa bapari perã; ne-inaa mǎgee pari. ¹⁶ Jõdee parã t'ãidepema ijãapari miapiruta pirã Cristode ijãapari perã, k'ĩra nejasia baik'araa bi. Ma k'ãyaara Tachi Ak'õremaa gracias jaraipia bi, parã 'Cristodeerã' apata perã.

¹⁷ Taarã-e Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarãpa oopata ak'iit'ee mǎik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Apemaarã k'ãyaara ichideerã naapiara mǎgá ak'iit'ee mǎik'aapa miapiit'ee chi ne-inaa k'achia oo p'anĩrã, mǎgí k'achia oo amaadamerã. Irua tachi ome mǎga oorũ pirã, audupiara irua jara pẽida ũridaamaa p'anĩrã uchiada-e pait'ee iru juadeepa.

¹⁸ 'Tachi Ak'õre k'ĩrapite k'achia wẽe p'anĩrã it'aa wãdai naaweda, Cristo k'aurepa miaruta pirã Ak'õre juade, audupiara miadait'ee p'ek'au k'achia ooyaa p'anĩrã, irude ijãadak'aa perã. Mǎgĩrã atuadait'ee.' *(Pr 11.31)*

¹⁹ Maperã parã miadak'ãri Tachi Ak'õrepa mǎga k'inia bairã, audupiara irude ijãadaipia bi mǎik'aapa ichita ne-inaa pia oodaipia bi. Mǎga oodaipia bi k'awa p'anadairã iru, tachi oodapa oopari ichia jara bik'a. Tachi ak'i bapariit'ee ichimaa wãruta misa.

5

Ūraa Cristode ijãapataarã-it'ee

¹ Írá mia ũraait'ee parã t'ãidepema ijãapataarã chonaarã. Parã chonaarã jĩak'a mia pida ijãapataarã ak'ipari. Michi taupa unuji Cristo miada tachi k'aripait'ee mǎik'aapa michi it'aipa mǎga jarapari eperãarãmaa. Cristo waya chek'ãri, mimaa ichiaba Tachi Ak'õrepa ichi k'ĩra wãree unupiit'ee. ² Mapa ak'i p'anapataáati ijãapataarã parã jua ek'ari p'ani. Āra ak'i p'anadaipia bi oveja ak'iparipa ichi ovejaarã ak'iparik'a. Mǎga oodaik'araa bi apidaapa mǎga oopi p'anadairã parãmaa. Āra ak'i p'anadaipia bi, t'ãriipa oo k'inia p'anadairã Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Ichiaba ma mimia oodaik'araa bi p'arat'a atadait'ee. Ma k'ãyaara óoti awaraarã k'aripa k'inia p'anadairã. ³ Parã jua ek'ari p'anĩrã chipariirãk'a p'ananáati. Ma k'ãyaara t'ãri pia p'anapataáati āra ome, āra parã jĩak'a p'ana k'inia p'aneedamerã. ⁴ Mǎgá p'anaruta pirã, tachi ak'ipari waibiara bipa ichi waya unupik'ãri jõmaarãmaa, parãpata atadait'ee iru k'ĩra wãree mǎik'aapa ichita p'anapataadait'ee iru ome. Mǎgí pipiara bi na p'ek'au eujãdepema poro jĩra atai k'ãyaara, Cristo k'ĩra wãree jõk'aa perã.

⁵ Chonaarãmaa ũraadak'a ichiaba parã t'ãidepema k'ũtrãarãmaa ũraait'ee. Oopataáati chonaarãpa jara p'anik'a. Parã ijãapataarã t'ãidepema apida audua baik'araa bi, Tachi Ak'õre Ūraa p'ãdade jara bairã:

‘Tachi Ak’õrepa k’aripa-e audua p’anapataarã, mamĩda t’ãri pia k’aripapari audua-ee beerã.’ (Pr 3.34)

⁶ Maperãpi audua-ee p’anapatáati Tachi Ak’õre jua ek’ari, irua k’inia bi ewaride irua parã awaraarã k’ãyaara waibiara papimerã. ⁷ Parã k’ĩsia jõnadak’ãri, ma k’ĩsia jõmaweda jaráti Tachi Ak’õremaa, irua parã pia ak’i bapari perã.

⁸ K’ĩra jĩp’a p’anapatáati mãik’aapa tauk’a nipapatáati, Netuara Poro Waibiapa parã k’ĩra unuamaa iru bapari perã. Ichia eperãarã jiri nipapari Cristode ijãa amaapiit’ee, león bia nipaparik’a ne-inaa jiri nipak’ãri k’oit’ee. ⁹ Ichia parã mágá jiri chek’ãri, chóoti Cristode ijãa p’anide mãik’aapa oonáati mágipa oopi k’inia bik’a. K’irãpáti ichia auk’a jiripari parã ipemaarã Cristo k’aurepa miapiit’ee, na p’ek’au eujãde para bee chaa. ¹⁰ Mamĩda taarã-e, parã miadap’eda, Tachi Ak’õrepa k’aripait’ee ichia k’inia bik’a p’anapataadamerã mãik’aapa pipiara choodamerã pãchia Cristode ijãa p’anide. Tachi Ak’õrepa mágá parã k’aripait’ee tachi k’inia iru bapari perã mãik’aapa tachi jirida perã, Jesucristo k’aurepa ichita p’anapataadamerã iru eujã k’ĩra wãreede. ¹¹ ¡Tachi Ak’õre ichita jõmaarã k’ãyaara waibiara bait’ee! ¡Amén!

Salude pëida

¹² Tachi ipema Cristo k’aurepa, Silvano, nama bi mi ome. Mia k’awa bi irua pia oopari Cristopa oopi bik’a. Mapa mia na k’art’a k’ak’at’ua p’ãpiji irumaa. P’ãpiji parãpa k’awaadamerã mia et’ewa jaradak’a Tachi Ak’õrepa parã k’inia iru bapari mãik’aapa wãara parã k’aripait’ee. Mapa mia ũraait’ee parã choodamerã Cristode ijãa p’anide, maarepida ijãa amaada-ee.

¹³ Nama Babilónia p’uurude Tachi Ak’õrepa ichiaba eperãarã jirit’eraji Cristode ijãadamerã, parã ome oodak’a. Mãirãpa parãmaa salude pëiruta. Ichiaba salude pëiru Marcopa. Iru mi warrak’a bi, mi ome nipapari perã Cristopa ooda jarateede. ¹⁴ Chik’inia saludaa para báti.

Mia it’aa iidi bi parã Cristodeerã jõmaarã pari, k’ãiwee p’anapataadamerã. Mãgapai paji.

2 SAN PEDRO

San Pedropa K'art'a T'ēepema P'āda

San Pedro, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'āji pēiit'ee jōmaweda Cristode ijāapataarāmaa. Ūraa k'inia baji seewa jarateepataarāpa jarateepata ūrinaadamerā.

Salude jarap'eda, naapiara Pedropa jara bi sāga Cristode ijāapataarāpa waapiara oopataadai irua oopi bik'a (cap. 1.1-15) māik'aapa k'irāpapi bi ichia Cristo unuda k'īra awaradaik'āri. Ichiaba jara bi k'irāpadamerā chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa ichita uchiapari, Ak'ōre Jaurepa jarapida perā (cap. 1.16-21). Jara bi Tachi Ak'ōrepa pia-ee ak'ipari seewa jarapataarā, ichide ijāapataarā k'ūrapata perā (cap. 2). Jara bi sāga pait'ee Cristo cheru ewate; na p'ek'au eujā jō chek'āri. Ūraa bi audupiara oopataadamerā Cristopa oopi bik'a māik'aapa apidaamaa k'ūrapinaadamerā (cap. 3).

Salude pēida

¹ Mi, Simón Pedropa oopari Jesucristopa oopi bik'a. Irua mi pēiji ichi ūraa jarateede.

Mapa na k'art'a p'āru parā Cristode ijāapataarā, tai jīak'a ijāa p'anīrāmaa. Jesucristo Tachi Ak'ōre. Irua tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari. Audú t'āri pia bapari perā, tachi auk'a k'aripaji irude ijāapataadamerā. ² Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa parā audú pia ak'i bapariimerā. Māgá k'āiwee p'anapataadait'ee iru māik'aapa Tachi Waibia Jesús ome k'awa wādade.

P'anapatáati Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a

³ Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, tachimaa teepari ne-inaa jōma falta p'anī p'anapataadamerā irua k'inia bik'a. Māgá p'anapataadait'ee iru wāara k'awaadak'āri. Iruata tachi jiriji k'awapiit'ee ichi k'īra wāree māik'aapa t'āri pia, māgá p'anapataadamerā ichik'a. ⁴ Iru māga bapari perā, tachimaa jaraji jōmaweda ne-inaa pi-ia ichia ooit'ee tachi k'aripait'ee. Māga jaraji parāpa ma jarada ijāa p'anīpa iruk'a padaidamerā māik'aapa uchiadaidamerā na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa ne-inaa k'achia oopata jua ek'ariipa. Āchia p'ek'au k'achia k'īra t'ādo oopata, āchia oo k'iniata oopata perā. ⁵ Tachi Ak'ōrepa ma jōma ooda perā parā k'aripait'ee, jiripataati Cristode wāara ijāapataadait'ee. Ma awara jiripataati t'āri pia, k'īsia k'achia wēe p'anapataadait'ee. Ma awara jiripataati k'īsia k'awaa p'anapataadait'ee. ⁶ Ma awara jiripataati oo amadait'ee tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'īapa oopi bik'a. Ma awara jiripataati choodait'ee pāchi ijāa p'anīde, nepirade baairuta pijida. Ma awara jiripataati Tachi Ak'ōre k'inia iru p'anapataadait'ee. ⁷ Ma awara jiripataati chik'inia p'anapataadait'ee pāchi ipemaarā Cristo k'aurepa ome. Ma awara jiripataati eperāarā jōmaweda k'inia iru p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōrepa āchi k'inia iru baparik'a.

⁸ Parāpa ichita waapiara jiriruta pirā māgá p'anapataadait'ee, Tachi Waibia Jesucristo wāara k'awa wādait'ee māik'aapa p'anapataadait'ee irua k'inia bik'a. Oodait'ee irua oopi bik'a. ⁹ Mamīda chi jiri-e bīpa māgá bapariit'ee k'īsia k'awa-ee bi. Eperā tau t'awaa pik'a bi, k'ait'apai unupari perā. Māgīpa na p'ek'au eujādepema net'aa audupiara k'awa k'inia bi, Cristo k'awai k'āyaara. K'irāpa k'inia-e ichia naawedapema p'ek'au k'achia ooda Tachi Ak'ōrepa wēpapiji.

¹⁰ Maperā michi ipemaarā, jīp'a jiripataati p'anapataadait'ee mia et'ewa jaradak'a. Māga ooruta pirā, ak'ipidait'ee Tachi Ak'ōrepa parā jirip'eda, wāara jirit'eraji ichideerā papiit'ee. Ma awara māga ooruta pirā, k'achiade baaaida-e pait'ee. ¹¹ Ma k'āyaara ewari cherude Tachi Ak'ōrepa parā o-īa auteebaiit'ee māik'aapa wāpiit'ee Tachi Waibia, Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari Jesucristo truadee. Māgí trua jōk'aa Tachi K'aripapari mama bapari perā.

12 Ma jōma jara aupada mia parāmaa ip'ii k'irāpapiit'ee, māgí ūraa k'awa p'ani mīda māik'aapa ijāa p'ani mīda jōma Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida parāmaa. 13 Wāara, mia k'inia bi parāpa māgí ūraa k'irāpadamerā, mi-it'ee Tachi Ak'ōrepa māga k'inia bairā. Mia māga ooit'ee chok'ai bi misa, 14 Tachi Waibia Jesucristopa mīmaa k'awapida perā taarā-e mi na k'ap'iadeepa uchiat'ee piuk'āri. 15 Mamīda jiriit'ee parāpa mi ūraa ichita k'irāpa p'anapataadamerā, mi piuda t'ēpai.

Cristo k'īra awaradaida unudap'edaarā

16 Taipa parāmaa jarateejida Tachi Waibia Jesucristopa ooda māik'aapa iru waya cheit'ee. Maapai jarateeda-e paji eperāarāpa oopatak'a, āchi k'īsiadeepa nepiridak'āri awaraarā k'ūradait'ee. Ma k'āyaara tachi taupa taipa iru k'īra wāree unujida. 17 Māga unujida Tachi Ak'ōrepa taimaa ak'ipik'āri irua Cristo pia ak'ipari. Māga ooji iru k'īra wāree eujādeepa pedee k'āri:

'Nāgita mi Warra k'inia, mia jirit'erada. Irua mi t'āri o-īapipari.' (Mt 17.5; Mr 9.7; Lc 9.35)

18 K'īriipa taipa māgí otau it'ariipa pedeeda ūrijida, māga nide tai p'anadap'edaa perā Tachi Waibia ome ee awara bidade Tachi Ak'ōre-it'ee.

19 Tachi Ak'ōrepa māgí pedee jarai naaweda, chonaarāweda ichi pedee jarapataarāpa iru Warrade jarajida māik'aapa p'ājida. Mapa taipa māgí pedee ūridak'āri tachi k'īriipa, k'awaajida wāara Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a, māgá ichita p'asait'ee. Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda lámpara p'āriude bik'a bi, idaaru misa; pia jarait'eera, Cristo waya cheru misa. Ma ewate irua na p'ek'au eujādepema p'āriu pik'a bi wēpapiit'ee māik'aapa Tachi Ak'ōre wāarata jōmaweda k'awaapiit'ee tachi t'ārimaa. 20 Mamīda Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda māgá ak'idai naaweda, parāpa na pedee k'awaadaipia bi. Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa leedap'eda Ak'ōre Ūraa p'ādade, apidaapa jaradaik'araa bi ichi k'īsiadeepa ma pedee k'āata jara k'inia bi, jarateei awaraarāmaa. 21 Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa pedee apida āchi k'īradoopa jaradak'aa paji. Ma k'āyaara Tachi Ak'ōre pedee jarapachida Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapidak'a.

2

Seewa jarateepataarā

1 Mamīda maapai Israel pidaarā, tachi chonaarā t'āide ichiaba seewa jarateepataarā paraaji. "Tai ichiaba Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāda" apachida mīda, māga-e paji. Māirā jīak'a parā t'āide ichiaba seewa jarateepataarā paraait'ee. Māirāpa āchi k'īsiadeepa ijāapataarāmaa seewa imeraa jarateedait'ee. Meradait'ee Jesucristo tachi chipari, irua āchi neto pik'a ataji mīda āchi pari piuk'āri, atuanaadamerā. Ma meraruta k'aurepata, atu p'anide Tachi Ak'ōrepa āchi jōpiit'ee. 2 Chok'araarāpa ma seewa ijāadait'ee māik'aapa pariatua p'ek'au oo p'anapataadait'ee māirā jīak'a. Ma k'aurepa jōmaarāpa pedee k'achia jaradait'ee Tachi Ak'ōre o wāara bide. 3 Ma awara māirāpa p'arat'a audú ata k'inia p'anadairā, parā k'ūradait'ee seewa jaratee p'anipa. Taarā weda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi māgeerā atuapiit'ee. Tachia k'awa p'ani iru sēk'aa māik'aapa k'āik'aa. Irua wāara āchi jōpiit'ee.

4 K'īsiadáma nāgide. Tachi Ak'ōrepa ichi angeleerāpa k'achia oodap'edaa wēpapi-e paji. Āchi pēiji eperāarā k'achia beerā piudap'edaarāmāiipa waawí māik'aapa jīa paraa biji uria audú nāpia bide, mama iru ewari waibia ewate nidamerā. 5 Ichiaba chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa wēpapi-e paji eperāarāpa p'ek'au k'achia oodap'edaa. Āchi jōpiji na p'ek'au eujā jōma ūupirupa. Māga ooji ijāadak'aa p'anapatap'edaa perā. Jīp'a Noé awaraa eperāarā siete ome chok'ai uchua ataji, Noépa jarateepachi perā eperāarā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a p'anapataadamerā. 6 Ichiaba Tachi Ak'ōrepa wēpapi-e paji Sodoma p'uurudepemaarāpa ne-inaa k'achia oodap'edaa māik'aapa Gomorra p'uurudepemaarāpa ne-inaa k'achia

oodap'edaa. Ma p'uuru omee weda k'achia ooji t'ipitaupa jōpik'āri. Māga ooji māirā t'ēpai ijāadaamaa p'anadait'eerāpa k'awaadamerā irua k'achia beerā k'achia oopari. ⁷ Māga ooji mīda ma p'uurudepemaarāmaa, ma p'uuru jōt'aa naaweda irude ijāa bada, Lot chok'ai uchiapiji. Māgí eperā pia baji Ak'ōre k'īrapite. Iru audupai k'īsia nībapachi, p'ek'au ooyaa p'anapatap'edaarā t'āide bapachi perā. ⁸ Ma p'uuru pidaarāpa oodak'aa paji Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. Ma k'āyaara ne-inaa k'achia aupai oopachida. Mapa māgí eperā pia bita ichi t'āride miapachi, ewari chaa ma k'achia beerāpa oopata unupachi perā māik'aapa ūripachi perā.

⁹ Mamīda Tachi Ak'ōrepa Lot uchiapiji ma k'achia beerā t'āideepa. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi sāga k'aripait'ee ichide ijāapataarā, ne-inaa k'achia oonaadamerā māik'aapa irua k'inia bik'a oodamerā. Jōdee ichia k'awa bi sāga jīa pik'a biit'ee k'achia oopataarā āchi miapirumaa māik'aapa atuapirumaa ichi ewari waibia ewate. ¹⁰ Audupāra miapiit'ee oo p'anapataarāpa āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'īapa oopi bik'a. Māirāpa oodaamaa p'anapata Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a.

Māgí seewa jarateepataarāpa āchia oo k'iniata oopata. K'īri k'isua p'anapata māik'aapa audua p'anapata. Waaweeda-ee pedee k'achia jaradait'ee angeleerā āpīte. ¹¹ Jōdee angeleerā, māirā k'āyaara waibiara p'ani mīda, maarepida pedee k'achia jarada-e, k'achia beerā imiateenadak'āri Tachi Ak'ōre k'īrapite. ¹² Ma seewa jarateepataarā ne-animalaarāk'api p'ani. Ne-animalaarā k'īsiadak'aa eperāarāk'a. Oopata āchi k'ap'īapa oopi bik'a. T'opata eperāarāpa jita atadamerā māik'aapa peedamerā. Māga pik'a p'ani ma seewa jarateepataarā. Pedee k'achia jarapata ne-inaa jōma āchia k'awada-e p'ani āpīte. Ma k'aurepa Tachi Ak'ōrepa āchi jōpiit'ee, eperāarāpa ne-animalaarā jōpipatak'a. ¹³ Āchi miadait'ee ne-inaa k'achia oopata perā. Āstaawa pida oo k'inia p'anapata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'īapa oopi bik'a. Parā ijāapataarā t'āide paara māga oopata, t'īudak'āri nek'odait'ee parā ome. Māgá parā k'ūrapata auk'a oo k'inia p'anadamerā āchia oopatak'a. Āchi k'aurepata awaraarāpa parā pia ak'īda-e p'ani.

¹⁴ Āchia wēraarā unudak'āri, audú k'āi k'inia p'anapata māirā ome. Ichita k'īsia p'anapata ne-inaa k'achia oodait'ee. K'ūrapata pia ijāada-e p'anīrā, auk'a k'āi k'inia p'anadamerā āchi ome. Jiripata waapiara ne-inaa k'achia oodait'ee māik'aapa k'īapata ne-inaa jōma āchia iru p'anadaik'araa bi. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee, ichia ooda mīda. ¹⁵ Māgá p'ana k'iniapa āchia Tachi Ak'ōre o atuajida. Oodai k'āyaara Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a, oopata chonaarāwedapema Bosor warra Balaampa oodak'a. Māgīpa ne-inaa k'achia ooit'ee paji, p'arat'a audú ata k'inia bada perā māga oorumaa. ¹⁶ Mamīda Tachi Ak'ōrepa iru burromaa pedeeji iariat'aamerā. Ne-animal paji mīda, māgí burropa pedeeji māik'aapa oopi-e paji chiparipa ma ne-inaa k'achia k'īra k'awa-ee, pariatua oomerā.

¹⁷ Ma seewa jarateepataarā pozo p'oo bik'api p'ani maa-e pirā jīarara pania wēe bik'api p'ani, parā k'aripada-e p'anadairā. Mapa Tachi Ak'ōrepa āchi pēiit'ee p'āriudee. ¹⁸ Ma seewa jarateepataarāpa iwēsaa, pedee audua, pariatua nāga jarateepata: ijāapataarāpa oodai jōma āchia p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'īapa oopi bik'a. Ma awara āchia ijāapataarā jiripata k'achia oodait'ee āra ome. Māgá k'ūrapata ewaa uchiarutaarā ijāadak'aa beerā p'anapatadeepa. ¹⁹ Jarapata āchi eere t'īurutaarā apida jua ek'ari p'anapataadait'ee. Mamīda āchita p'ek'au k'achia jua ek'ari p'anapata esclavoorāk'a, oopata perā āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'īapa oopi bik'a. Māgīmaa p'oyaapijidapi. ²⁰ Māirāpa Tachi Waibia, Tachi K'aripapari Jesucristo k'awadak'āri, oo amaajida na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa oopata māik'aapa uchijida p'ek'au k'achia jua ek'ariipa. Mamīda māga oodap'eda, waya baajida p'ek'au k'achiade, p'oyaapidap'edaa perā āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'īamaa. Maperāpi irā k'achira p'ani āchi ijāadai naaweda p'anadap'edaa k'āyaara. ²¹ Piara bak'aji k'awada-e pada paara sāga p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōrepa

k'inia bik'a, māga k'awa p'anadap'eda, uchiadai k'āyaara iru jua ek'ariipa, ijāadaamaa p'anadairā irua ūraa pia jara pēida eperāarāmaa. ²² Mamīda māgīrā p'anapata nāgī wāara pedee eperāarāpa jarapatak'a:

'Usapa āp'op'eda, waya k'o chepari ichi āp'oda.'

(Pr 26.11)

māik'aapa 'Sina pania bēisāade k'uip'eda, waya yoorode t'ūpari.'

3

Tachi Waibia waya cheit'ee

¹ Ipemaarā k'iniarā, na k'art'ade māik'aapa apema k'art'a mia parāmaa p'ā pēidade, nāgī ne-inaa jōma k'irāpapiji. Ma awara ūraaji jīp'a k'īsiadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ² K'irāpāti chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaa, jaradak'āri Tachi Ak'ōrepa ooit'ee bada āchi t'ēpai. Ichiaba k'irāpāti Tachi Waibia, Tachi K'aripaparipa jarada tai k'ap'ia pari. Irua tai parāmaa pēiji jarateedamerā, māgā parāpa iru ūraa pia k'awaadamerā.

³ Mamīda ma jōma jaradap'edaade k'īsiadap'eda, nāgī audupiarā k'irāpāti pia k'awaadamerā. Tachi Waibia waya chei naaweda, parā ijāapataarā t'āide Tachi Ak'ōre Ūraa oo iru p'anapataarā uchiadait'ee. Māgīrāpa oodait'ee āchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'ia oopi bik'a māik'aapa parā oo iru p'anadait'ee. ⁴ “¿Sāgajima adait'ee, Tachi Ak'ōrepa Cristo waya pēiit'eeda ada? Ma jarada ūridap'edaarā jai-idaadak'āriipa, na eujā aide nībi ome auk'a bi naawedapemak'a, Tachi Ak'ōrepa ewaa ook'āri. ¡Cristo waya che-e pait'eeda!” adait'ee. ⁵ Māirāpa māga jarapata k'irāpa k'iniada-e p'anadairā Tachi Ak'ōrepa naaweda ooda. Ichi pedeeapai pajā beeji māik'aapa auk'a ichi pedeeapai pania ūk'uru āyaa pēiji eujā uchiamerā paniadeepa. ⁶ Ichiaba ichi pedeeapai ma p'ek'au eujā jōpiji paniapa ūupik'āri. ⁷ Ma awara auk'a ichi pedeeapai pajā māik'aapa eujā jīa iru bi ichi ewari waibia ewate t'ipitaupa jōpirumaa. Ma ewate ijāadak'aa beerā jōmaweda atuapiit'ee.

⁸ Ipemaarā k'iniarā, ichiaba k'irāpāti nāgī pedee. Tachi-it'ee k'āima aba mak'iaara taarā-e; jōdee mil años taarāpari. Mamīda Tachi Ak'ōre-it'ee k'āima aba auk'a bi mil años ome. Jōdee mil años auk'a bi k'āima abaa ome. ⁹ Eperāarā ūk'uruurāpa k'īsia p'ani Cristo waide che-e bairā, Tachi Ak'ōrepa oo-e pait'ee ichia jaradak'a. Mamīda māga-e. Iru choo nībi māik'aapa parā chupiria k'awaa nībi, k'inia-e bairā apida atuadamerā. Ma k'āyaara k'inia bi jōmaarāpa ne-inaa k'achia oo amaadamerā māik'aapa oodamerā irua oopi bik'a, iru ewari waibia ewate pai naaweda.

¹⁰ Tachi Ak'ōre māgā choo nībi mīda, ichi ewari waibia ewate pait'ee. Ara nechipari p'ārik'ua tachi atu p'anide paruk'a, māga pik'a eperāarā atu p'anide iru ewari waibia ewate pait'ee. Ma ewate golpe pururua nībide pajā wēpadariit'ee māik'aapa Tachi Ak'ōrepa jōmaweda aide nībi atane, ak'ōrejīru, māgee t'ipitaupa jōpiit'ee. Auk'a na p'ek'au eujā māik'aapa aide nībi jōmaweda jōpiit'ee.

¹¹ Māgā Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōmaweda jōpiit'ee perā, ¿sāga parā p'anapataadaipia bima? K'achia wēe p'anapataadaipia bi irua k'inia bik'a. ¹² Ni p'anadaipia bi iru ewari waibia ewate pamerā māik'aapa oodaipia bi irua oopi bik'a, ma ewate isapaira pamerā. Ma ewate pajā jōit'ee t'ipitaupa. Jōmaweda aide nībi māik'aapa na p'ek'au eujāde nībi auk'a jōit'ee. ¹³ Mamīda irua jaraji ma t'ēpai pajā chiwidi māik'aapa eujā chiwidi ooit'ee. Māgī eujāde eperāarāpa irua oopi bik'a oodait'ee, aide ne-inaa k'achia wē-e perā. Māgī eujāta tachia nimaa p'ani.

¹⁴ Maperā ipemaarā k'iniarā, parā ni p'ani misa Ak'ōrepa oomerā ichia jaradak'a, jiripataati k'achia wēe p'anapataadait'ee iru k'irapite. Māgā t'āri auk'a p'anapataadai iru ome. ¹⁵ K'irāpāti Tachi Waibia choo nībi k'inia bairā jōmaarāpa ichide ijāadamerā

mãik'aapa t'ĩudamerã Tachi Ak'õre ode, ichi waya chei naaweda. Tachi ïpema k'inia Pablopa ma ùraa ichiaba p'ã pëiji parãmaa, Tachi Ak'õrepa iru k'ĩsia k'awaapida perã. ¹⁶ Irua k'art'a jõma p'ãdade ma ùraa jaradoo, madepema pedee ùk'uru tachia pia p'oyaa k'awada-e p'ani mĩda. K'ĩsia k'awa-ee p'anĩrãpa mãik'aapa waide pia ijãada-e p'anĩrãpa oopata mǎgí pedee ome, awaraa Tachi Ak'õrepa ùraa p'ãpida ome oopatak'a. Æchi k'ĩsiadeepa ma ùraa seewa papipata mãik'aapa awaraarãmaa ma seewa jarateepata. Maperãpi Æchi atuadait'ee.

¹⁷ Mǎpai ïpemaarã k'iniarã, ïrá parãpa k'awa p'anadairã mǎgee seewa jarateepataarã uchiadait'ee ijãapataarã t'ãide, k'ĩrak'aupai ijãadai Ærapa jarateepata. Ichiaba k'ĩrak'aupai oodai Ærapa oopatak'a, oodak'aa perã Tachi Ak'õre Ùraade jara bik'a. ïrá parãpa pia ijãapata. Mamĩda k'ũrapiruta pirã Æramaa, parã Æyaa atadaridai Cristo ik'aawaapa. ¹⁸ Ma k'ãyaara pipiara k'awa wãti Tachi Waibia, Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari Jesu-cristo mãik'aapa irumaa iiditi parã k'aripamerã. Mǎgá p'anapataadait'ee irua k'inia bik'a. ¡Irua Tachi Ak'õre k'ĩra wãree ichita unupiiit'ee, na eujã jõru pijida! ¡Amén!

Mǎgapai paji.

1 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a Naapiara P'ãda

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Pëiji jômaweda Cristode ijãapataarãmaa. Ūraa k'inia baji jïp'a ijãapataadamerã Ak'õrepa jirit'eradaarãpa jarateedap'edaak'a, seewa jarateepataarãpa ijãapataarã k'ūra nipapatap'edaa perã. Na k'art'ade Juanpa audú jara bi sãga Tachi Ak'õrepa ijãapataarã k'inia iru bapari.

Naapiara jara bi ichia unuda Jesucristo, Tachi Ak'õre pedee chok'ai pik'a bi (cap. 1.1-4). Jara bi Tachi Ak'õre ïdaa pik'a bi mãik'aapa Cristode ijãapataarã iru ïdaa pik'a bide p'anapataadaipia bi (caps. 1.5–2.6). Jara bi ūraa chiwidi Cristopa jarateedak'a: chik'inia p'anapataadamerã. Ūraa bi warrarã chonaarã ome (cap. 2.7-17). Jara bi ijãapataarãpa k'irãpadamerã naaweda jarateeda ūridap'edaa mãik'aapa k'urapinaadamerã seewa jarateepataarãmaa (caps. 2.18–3.10). Jara bi Cristode ijãapataarã Tachi Ak'õre warrarã perã, p'ek'au k'achia jômaweda oo amaadaipia bi mãik'aapa chik'inia p'anapataadaipia bi, k'ïsia p'ua-ee (cap. 3.11-24). Jara bi sãga k'awaadai Ak'õre Jaurepa jarapi bi pedee mãik'aapa seewa pedee (cap. 4.1-6). Jara bi chik'inia p'anapataadamerã, Tachi Ak'õrepa ijãapataarã k'inia iru bapari perã (cap. 4.7-21). Jara bi jômaweda Tachi Ak'õre Warrade ijãapataarãpa p'oyaapata na p'ek'au eujãdepemaarãpa ne-inaa k'achia oopata (cap. 5.1-5). Jara bi Tachi Ak'õrepa ichita oopari ichia jara bik'a mãik'aapa ichi Warrade ijãapataarã o k'achiadeepa k'aripa atapari atuanaadamerã (cap. 5.6-12). T'ëepai jara bi chik'aripa p'anapataadamerã, p'ek'au k'achia p'oyaa wãruta mïsa (cap. 5.13-21).

Jesucristopa ichi k'ap'ia eperã k'ap'iade unupida

¹ Tai Jesucristo ome nipapatap'edaarãpa nepiripata k'aita iru. Mia na k'art'a p'ã pëiru parãpa pida mãga k'awaadamerã. Na p'ek'au eujã bai naaweda, Tachi Ak'õre Pedeeta bapachi. Mãgi Jesucristo. Iru k'aurepata eperãarã ichita p'anapataadai Tachi Ak'õre ome iru truade. Jesucristo na p'ek'au eujãde nipak'ãri, taipa iru unujida eperã jïp'aak'a. Taipa iru t'õbajida tachi juapa. Ichiaba ūrijida irua ūraa jarada. ² Cristo Tachi Ak'õre ome ichita bapachi mïda, tai ïrapemaarãmaa eperã k'ap'iade unupiji. Irua Tachi Ak'õre Ūraa jarateepachi eperãarãmaa, ma ūraa ijãadap'eda ichita p'anapataadamerã iru ome Tachi Ak'õre truade. Cheji na p'ek'au eujãdee. Taipa unujida irua ooda mãik'aapa jõmaarãmaa ma ooda nepiripata. ³ Parãmaa jarapata taipa unudap'edaa mãik'aapa taipa ūridap'edaa, parãpa mãga k'awaadap'eda, araa p'anapataadamerã tai ome, tai araa p'anapatak'a Tachi Ak'õre ome mãik'aapa iru Warra Jesucristo ome. ⁴ Tachi jõmaarãta mãga p'anapataadak'ãri, wãara o-ïa p'anadait'ee. Ma-it'eeta mïa parãmaa na k'art'a p'ãmaa bi.

Tachi Ak'õre ïdaa pik'a bi

⁵ Jesucristo k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa taimaa nãga jara pëiji. Tachi Ak'õre ïdaa pik'a bi. ïdaade maarepida p'ãriu unuda-e p'anik'a, mãga pik'a Tachi Ak'õrede maarepida k'achia unuda-e. ⁶ Tachidepemapa jarai ichi araa bapari Tachi Ak'õre ome. Mamïda ma eperãpa at'ãri ne-inaa k'achia oomaa bi pirã, seewamaa bi. Ichia oo-e bi Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a. ⁷ Mamïda eperã wãara ïdaa pik'a bide bapari pirã Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, araa bapariit'ee Tachi Ak'õre ome mãik'aapa awaraa ijãapataarã ome. Ma awara Tachi Ak'õrepa ma eperã p'ek'au k'achia jômaweda wëpapiit'ee, iru Warra Jesús waa bat'ada k'aurepa.

⁸ Tachidepemapa jararu pirã ichi t'ãride k'ïsia k'achia wëe bi, ichi itu k'uramaa bi, seewamaa bairã. Mãgipa k'awa-e bi Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida. ⁹ Mamïda mãgipa

ichia p'ek'au k'achia oopata jōmaweda jararu pirā Tachi Ak'ōremaa, tachi t'āride k'awa p'anī Tachi Ak'ōrepa chupiria k'awaait'ee. Ooit'ee ichia jara bik'a ichi ūraa jara pēidade. Ma eperā p'ek'au k'achia jōmaweda wēpapiit'ee. ¹⁰ Mamīda abaapa jararu pirā ichia ne-inaa k'achia ook'aa, jōmaarāmaa ak'ipi bi ichia Tachi Ak'ōre Ūraade ijāa-e. Māgí eperāpa k'īsia bi pirā ichia p'ek'au k'achia ook'aa, māgara ichiaba k'īsia bi Tachi Ak'ōrepa seewa jara bi ichi ūraade.

2

Cristo Tachi K'aripapari

¹ Warrarā, mia na k'art'a p'āru parāmaa ne-inaa k'achia oonaadamerā. Mamīda tachia ne-inaa k'achia ooruta pirā, Tachi K'aripapari iru p'anī irua chupiria iidimerā Tachi Ak'ōremaa tachi pari. Māgí Jesucristo, chi p'ek'au k'achia ook'aa bi. ² Iru waa bat'ada k'aurepa Tachi Ak'ōrepa tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapii atuanaadamerā. Wāara tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapii. Mamīda māgapai-e. Ichiaba wēpapii jōmaweda na p'ek'au eujādepemaarāpa p'ek'au k'achia oopata.

³ Tachia k'awadai Tachi Ak'ōre wāara k'awa p'anī, iru ūraade jara bik'a oodak'āri. ⁴ Awaraa eperāpa jarai ichia Tachi Ak'ōre wāara k'awa bi. Mamīda māgipa oo-e bi pirā Ak'ōrepa jara bik'a, seewamaa bi. K'awa-e bi Tachi Ak'ōrepa wāarata jara pēida. ⁵ Mamīda eperāpa ook'āri Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a, Tachi Ak'ōre wāara k'inia iru bi māik'aapa chik'inia bapari iru ome. Nāgá k'awa p'anī tachi, Tachi Ak'ōredeerā. ⁶ Eperāpa jara bi pirā wāara Tachi Ak'ōre k'awa bi, ma eperā baipia bi Jesucristo badak'a.

Juanpa jarada Cristode ijāapataarāpa oodamerā

⁷ Ipemaarā k'inīarā Cristo k'aurepa, mia na jararu parāpa oodamerā irapema-e, parāpa ūridooda perā Cristode ijāadak'āriipa. Chonaarāweda paara Tachi Ak'ōrepa jara pēiji eperāarāpa awaraarā ichiaba k'inia iru p'anapataadamerā. ⁸ Mamīda na k'art'ade mia ma jarada chiwidi pik'a jara bi. Chik'inia p'anapatāati. Cristo wāara māga bapachi ichideerā ome. Parāpa pida k'awaa wāda māga p'anapataadait'ee. Parā Cristode ijāadai naaweda, p'āriu pik'a bide p'anapachida, awaraarā k'iniada-e p'anadap'edaa perā. Mamīda irā ma p'āriu pik'a bideepa uchia wāda idaa pik'a bidee.

⁹ Ma jara aupada wāara mīda, parādepemapa jarai ichia awaraarā k'inia iru bi Tachi Ak'ōrepa jara bik'a. Mamīda chi ipema Cristo k'aurepa k'īra unuamaa iru bi pirā, wāara māga oo-e bi. At'āri ne-inaa k'achia oomaa bi, p'āriu pik'a bide ook'ajik'a. ¹⁰ Jōdee abaapa chi ipema Cristo k'aurepa k'inia iru bak'āri, māgipa wāara oopari Tachi Ak'ōrepa jara bik'a. Wāara māgí eperā k'achiade baaipi-e. ¹¹ Mamīda ma eperāpa chi ipema Cristo k'aurepa unuamaa iru bi pirā, ichi k'īradoopa k'achiade bi, oo-e bairā Tachi Ak'ōrepa jara bik'a. Wāara māgí eperāpa k'awa-e Tachi Ak'ōrepa jara bi. Ma awara māgá ne-inaa k'achia oomaa bairā, p'oyaa oo-e Tachi Ak'ōrepa jara bik'a.

¹² Warrarā, mia parāmaa p'āru, Jesucristo piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parāpa p'ek'au k'achia oopata wēpapida perā.

¹³ Chonaarā, mia parāmaa p'āru, parāpa wāara Jesucristo k'awa p'anadairā. Iru bapachi na p'ek'au eujā bai naaweda.

K'ūtrāarā, mia parāmaa p'āru, parāpa Netuara Poro Waibia p'oyaa wāda perā.

¹⁴ Warrarā, mia parāmaa p'āmaa bi, parāpa Tachi Ak'ōre wāara k'awapata perā.

Chonaarā, parāmaa p'āmaa bi, parāpa wāara k'awapata perā chi na p'ek'au eujā ooi naaweda ichita bapari.

K'ūtrāarā, ichiaba parāmaa p'āmaa bi, parā Cristode wāara ijāapata perā māik'aapa oopata perā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Ma awara parāmaa p'āmaa bi Netuara Poro Waibia oopi bik'a oodak'aa perā.

¹⁵ P'ananaati na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã p'anapatak'a. Jirinaati ne-inaa k'achia k'ira t'ãdoo na p'ek'au eujãde paraa. Mãga jiriruta pirã, chik'inia p'anada-e pai Tachi Ak'õre ome. ¹⁶ Mia mãga jara bi na p'ek'au eujãde tachia unupata perã nãgee ne-inaa k'achia k'ira t'ãdoo: ne-inaa k'achia oo k'inia p'ani tachi t'ãridepai; ne-inaa k'achia unudak'ãri tachi taupa, auk'a oo k'inia p'ani; pedee audua p'anapata ne-inaa iru p'anadairã. Tachi Ak'õrepa mãgee ne-inaa k'achia apida oopik'aa eperãarãmaa. ¹⁷ Mãgee ne-inaa mãik'aapa jõma ne-inaa k'achia na p'ek'au eujãdepemaarãpa oo k'inia p'ani jõdaridait'ee. Mamãda chi Tachi Ak'õrepa oopi bik'a oopataarã ichita p'anapataadait'ee iru ome.

Wãara Cristode ijãapataarãpa k'ũrapida-e seewa jarapataarãmaa

¹⁸ Warrarã, taarã-e na p'ek'au eujã jõdariit'ee. Parãpa ũrijida Anticristo cheit'ee. Wãara mãgí jãak'arã paraa tachi t'ãide. Mapa k'awa p'ani na p'ek'au eujã taarã-e jõdariit'ee. ¹⁹ Mãgĩrã tachi t'ãideepa uchijida Cristode wãara ijãada-e pada perã tachia ijãapatak'a. Wãara mãgá ijãadap'edaa paara, wãda-e pak'aji. Mamãda uchiadak'ãri, unupijida ãchidepema apida Cristode wãara ijãada-e paji.

²⁰ Jõdee parã jõmaweda Cristode wãara ijãa p'ani. Parãpa k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida, Jesucristo, chi p'ek'au k'achia wëe bipa mãga k'awapida perã ichi Jaure pëik'ãri parã ome bapariimerã. ²¹ Mia na k'art'a p'ãrupa jara k'inia-e bi parãpa k'awada-e Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida. Jip'a mia p'ãmaa bi parãpa k'awa p'anadairã ma wãarata jara pëidade seewa apida unudak'aa, Tachi Ak'õrëpata ma wãara jarada perã.

²² Maperã abaapa jara bi pirã Tachi Ak'õrepa Jesús pëi-e paji eperãarã rey pamerã, mãgí eperã seewamaa bi. Ma eperã Anticristo, jara bairã Jesús Tachi Ak'õre Warra-e mãik'aapa Tachi Ak'õre Jesús Ak'õre-e. ²³ Chi mãga jara bipa wãara Jesucristode ijãa-e bi mãik'aapa Tachi Ak'õre wãara k'awa-e bi. Jõdee chi jara bipa Jesucristo Tachi Ak'õre Warra, Tachi Ak'õre wãara k'awa bi.

²⁴ Maperã k'irãpãti parãpa naaweda ũridap'edaa, ewaa Cristode ijãadak'ãri. Maapai k'awaajida Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida eperãarãmaa mãik'aapa t'ãriipa oo k'inia p'anejida irua oopi bik'a. Mãgá oo wãk'ãti wãti. Mãga ooruta pirã, t'ãri a-ba p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome mãik'aapa ichi Warra Jesucristo ome. ²⁵ Cristopa mãga jara baji, jarak'ãri ichita p'anapataadai Tachi Ak'õre ome.

²⁶ Mia naa jaradak'a mãgee Cristo k'ira unuamaa iru p'anãrã tachi t'ãide paraa. Mãgĩrãpa parã k'ũra k'inia p'ani. ²⁷ Mamãda parãpa ũrida-e pait'ee mãgeerãpa jarateepata, Cristopa ichi Jaure pëida perã parã ome bapariimerã. Ma Jaurepa parãmaa ne-inaa wãara jõmaweda jarateepari. Seewa jarateek'aa. Mapa irua jaratee bik'a oo wãk'ãti wãti. Mãgá wãara t'ãri a-ba p'anapataadait'ee Cristo ome.

²⁸ Warrarã, mãgá t'ãri a-ba p'anaruta pirã Cristo ome, parãpa waaweeda-e pait'ee iru waya chek'ãri na p'ek'au eujãdee. Ma ewate iru k'ĩrapite k'ira nejasia-ee p'anadait'ee.

²⁹ Parãpa k'awa p'ani Jesucristo, Tachi Ak'õre Warrapa ichita oopari ichi Ak'õrepa jara bik'a. Ichiaba k'awadaipia bi chi Tachi Ak'õrepa jara bik'a oopariipa auk'a Tachi Ak'õre warra.

3

Tachi Ak'õre warrarã

¹ ¡K'ĩsĩati! Tachi Ak'õrepa tachi audú k'inia iru bapari perã, jarapari tachi ichi warrarã. ¡Wãarapi! Mamãda na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa mãga p'oyaa k'awada-e, wãara Tachi Ak'õre k'awadak'aa perã.

² Ipemaarã k'iniarã, írã tachi wãara Tachi Ak'õre warrarã. Mamãda waide k'awada-e sãga p'anadai Cristo cheda t'ëepai. Aba k'awa p'ani Cristo waya chek'ãri, iruk'a p'anadait'ee, iru k'ira wãree k'awadait'ee perã. ³ Tachi jõmaweda mãga k'awa p'anãrã

nĩmaa p'ani iru cherumaa. Mapa mǎgá ni p'ani misa, ne-inaa k'achia jǔmaweda oo amaadaipia bi, iruk'a p'anadait'ee, k'awa p'anadairã iru p'ek'au k'achia wēe bapari.

⁴Tachia k'awa p'ani chi ne-inaa k'achia oo bĩpa oo-e bi Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Mǎga oo-e bak'ãri, k'achiade bi. ⁵Parãpa ichiaba k'awa p'ani Jesucristo na p'ek'au eujãdee cheji eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata jǔmaweda wēpapiit'ee. Irua maarepida k'achia ook'aa paji. ⁶Mapa wãara oo k'inia p'anĩrãpa irua oopi bik'a t'ãri a-ba p'anapata iru ome. Ne-inaa k'achia oo k'iniadak'aa, ichideerã perã. Mamĩda chi ne-inaa k'achia oopataarã t'ãri a-ba p'anadak'aa iru ome, irude wãara ijãadak'aa perã mǎik'aapa wãara iru k'awadak'aa perã.

⁷Warrarã, k'ũrapinãati apida seewapataarãmaa. Chi ooparipa Tachi Ak'õrepa oopi bik'a t'ãri pia bapari Tachi Ak'õrek'a. ⁸Jǔdee chi ne-inaa k'achia ooparipa oomaa bi Netuara Poro Waibiapa oopi bik'a. Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujã oodak'ãriipa, Netuara Poro Waibiapa p'ek'au k'achia k'ĩra t'ãdoo oopari. Ma-it'ee cheji Tachi Ak'õre Warra na p'ek'au eujãdee: jǔpiit'ee Netuara Poro Waibiapa ne-inaa k'achia oopata.

⁹Tachi Ak'õre warrarãpa p'ek'au k'achia oo k'iniadak'aa, Tachi Ak'õre Jaure ãchi ome bapari perã. Wãara k'achiade p'oyaa p'anadak'aa, Tachi Ak'õre warrarã perã. ¹⁰Nãga k'awa p'ani chisãgĩ Tachi Ak'õre warrarã mǎik'aapa chisãgĩ Netuara Poro Waibia warrarã. Chi oo-e bĩpa Tachi Ak'õrepa oopi bik'a Tachi Ak'õre warra-e. Ma awara chi ipema Cristo k'aurepa k'ĩra unuamaa iru bĩpa Tachi Ak'õre warra-e.

Chik'inia p'anapataadaipia bi

¹¹Cristode ijãadak'ãriipa parãpa nãga ũridooda: chik'inia p'anapataadaipia bi. ¹²Tachia mǎga k'awa p'anadairã, onaadãma Caĩna oodak'a. Ichia ooji Netuara Poro Waibiapa oopidak'a. Chi ipema k'ĩra unuamaa iru bap'eda, peet'aaji. ¿Sãap'eda mǎga ooji? Ichi t'ãri k'achia bapachi. Jǔdee chi ipema t'ãri pia bapachi.

¹³Maperã ipemaarã, k'ĩsianãati na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerãpa parã k'ĩra unuamaa iru p'anadak'ãri. ¹⁴Naaweda tachi jida ãchik'a atuadait'ee paji, Tachi Ak'õrepa jara bik'a oodak'aa pada perã. Mamĩda Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji, ichita p'anapataadamerã Tachi Ak'õre ome mǎik'aapa oopataadamerã irua oopi bik'a. K'awa p'ani tachia wãara mǎga oomaa p'ani, tachi ipemaarã Cristo k'aurepa k'inia iru p'anapata perã. Chi ipemaarã k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã atuadait'ee. ¹⁵Tachi Ak'õre-it'ee eperãpa ichi ipema k'ĩra unuamaa iru bi pirã, auk'a bi eperã chĩara peepari ome. Parãpa k'awa p'ani chĩara peepataarã it'aa wãdak'aa. ¹⁶Nãgá k'awa p'ani Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari. Jesucristo piuji tachi pari. Mǎga ooji tachi audú k'aripa k'inia bada perã. Mǎgá tachia pida tachi ipemaarã Cristo k'aurepa k'aripa k'inia p'anadaipia bi, piuruta pijida ma k'aurepa. ¹⁷Mapa chi net'aa iru bĩpa ichi ipema Cristo k'aurepa chupiria nĩbi unuru pirã, mamĩda chupiria k'awa-e bi pirã, ma eperãpa ak'ipimaa bi ichia Tachi Ak'õre k'inia-e bi. ¿Sãga ichia Tachi Ak'õre k'inia iru bida aima, chi ipema Cristo k'aurepa k'aripa-e bi pirã? ¹⁸Warrarã, pedeepapai tachi ipemaarã k'inia iru p'anadaik'araa bi. ãra k'aripadaipia bi. Mǎgá ooruta pirã, ak'ipidai wãara ãra mǎik'aapa Tachi Ak'õre k'inia iru p'ani.

Inejasia-ee it'aa t'ipataadaipia bi Tachi Ak'õremaa

¹⁹Mǎgá tachi ipemaarã k'inia iru p'anadak'ãri, tachia nãgĩ wãarata k'awaadait'ee. Tachi, Tachi Ak'õredeerã. T'ãride mǎga k'awadak'ãri, inejasia-ee it'aa t'ipataadait'ee iru-maa. ²⁰Mamĩda inejasiadarii tachi t'ãridepai k'ĩsiaruta pirã: “Aai, mia wãara mi ipemaarã Cristo k'aurepa mak'iaara k'aripa-e.” Mǎga k'ĩsiaruta pirã, k'irãpadaipia bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa jǔmaweda k'awa bi. Tachi k'ãyaara k'awaara bi tachia wãara oo k'inia p'ani ichi-it'ee. ²¹Jǔdee, ipemaarã k'iniarã, tachia mǎgá k'ĩsiada-e p'ani pirã, wãara inejasia-ee it'aa t'ipataadait'ee Tachi Ak'õremaa. ²²Ma awara it'aa iididak'ãri Tachi Ak'õremaa, irua ooit'ee

jōmaweda tachia iidi p'ani. Māga ooit'ee tachia oopata perā irua jara bik'a. ²³ Tachi Ak'ōrepa jara bi tachia nāga oodamerā: Ijāadaipia bi Jesucristo wāara Tachi Ak'ōre Warra māik'aapa chik'inia p'anapataadaipia bi irua jaradak'a. ²⁴ Chi ooparipa Tachi Ak'ōrepa jara bik'a t'āri a-ba bapari iru ome. Chik'inia p'anapata. Tachia māga k'awa p'ani Tachi Ak'ōre Jaurepa tachimaa māga k'awapipari perā. Ma-it'ee ichi Jaure pēiji tachi ome bapariimerā.

4

Sāga seewa jarapataarā k'awadai

¹ Ipemaarā k'iniarā, na p'ek'au eujāde seewa-idaa beerā chok'ara paraa. Māirāpa “Tai Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepataarāda” apata mīda, ijāanāati āchia jara p'ani. Pia ūridaipia bi jōmaarāpa jaramaa p'ani, k'awaadait'ee wāara jara p'ani Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a wa māga-e. ² Parāpa k'awaadai chisāgí eperāpa wāara jara bi Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a. Chi jara bīpa: “Jesucristo eperā jīp'aak'a na p'ek'au eujāde ba cheji” jara bi Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a, wāara Cristode ijāapari perā. ³ Mamīda chi māga jara-e bīpa p'oyaa jara-e Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a, māgí eperāpa ijāak'aa perā Jesús, Cristo paji. Anticristo na p'ek'au eujāde bada paara, māgí pedeparik'a pedeek'aji. Parāpa k'awa p'ani iru cheit'ee t'ēpai. Mamīda nāgaweda iru jīak'aa na p'ek'au eujāde paraa.

⁴ Warrarā, parā Tachi Ak'ōredeerā. Mapa parāpa oodak'aa māgí seewa-idaa beerāpa jara p'anik'a. Parāpa āchi māgá p'oyaadai chi parā ome bapari, Tachi Ak'ōre waibiara bairā chi na eujādepema ijāadak'aa beerā ome bapari, Netuara Poro Waibia k'āyaara.

⁵ Āchi māik'aapa jōmaweda na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anapata. Maperā na p'ek'au eujādepema k'īsia k'īra t'ādo jara wādak'āri, awaraarāpa ma seewa ūripata māik'aapa aide ijāapata. ⁶ Mamīda māga-e tai ome, tai Tachi Ak'ōredeerā perā. Taipa wāarata jarateepata Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a. Mapa chi Tachi Ak'ōre k'awa beerāpa ūri k'inia p'anapata taipa jarapata. Mamīda chi Tachi Ak'ōre k'awa-e beerāpa ūri k'iniadak'aa taipa jarateepata. Āchia ūri k'inia p'ani seewa jarateepataarā, Netuara Poro Waibiapa jarapi bik'a. Nāga k'awaadai chisāgí wāarata jarateepataarā māik'aapa chisāgí seewa jarateepataarā. Tachi Ak'ōre k'awa beerāpa wāarata jarateepataarā ūri k'inia p'anapata. Jōdee Tachi Ak'ōre k'awa-e beerāpa seewa jarateepataarā ūri k'inia p'anapata.

Tachi Ak'ōrepa eperāarā jōmaweda k'inia iru bapari

⁷ Ipemaarā k'iniarā, chik'inia p'anapataadāma, Tachi Ak'ōrepa māga oopi bairā. Jōmaarāpa awaraarā k'inia iru p'anapata māgá p'anapataadai, Tachi Ak'ōre warrarā perā māik'aapa Tachi Ak'ōre k'awa p'anapata perā. ⁸ Chi awaraarā k'inia-e bīpa Tachi Ak'ōre k'awa-e bi, Tachi Ak'ōrepa jōmaweda k'inia iru bapari perā. ⁹ Nāgá Tachi Ak'ōrepa unupiji tachi audú k'inia iru bapari. Na p'ek'au eujādee pēiji ichi Warra apai iru bada, māgí k'aurepa tachi ichita p'anapataadamerā iru ome. ¹⁰ Tachi Ak'ōrepa ichi Warra māgá pēik'āri, ak'ipiji tachi wāara k'inia iru bapari. Tachia iru māgá k'iniada-e paji. Iruata tachi k'inia iru baji. Mapa ichi Warra pēiji piumerā tachia p'ek'au k'achia oopata wēpapiit'ee.

¹¹ Ipemaarā k'iniarā, Tachi Ak'ōrepa tachi māgá audú k'inia iru bapari perā, tachi jida chik'inia p'anapataadaipia bi. ¹² Apidaapa Tachi Ak'ōre k'īra unuda-e p'ani. Mamīda tachi chik'inia p'anaruta pīrā, t'āri a-ba p'anapataadait'ee Tachi Ak'ōre ome. Māgá tachi k'ap'ia pari irua jōmaarāmaa unupiit'ee wāara irua āra jida k'inia iru bapari. ¹³ Nāga k'awa p'ani tachi t'āri a-ba p'anapata Tachi Ak'ōre ome. Irua ichi Jaure pēiji tachi ome bapariimerā. ¹⁴ Ma awara taipa Tachi Ak'ōre Warra bapata unujida tachi taupa. Mapa jōmaarāmaa nāga nepiripata: Tachi Ak'ōrepa ichi Warra pēiji na p'ek'au eujādepemaarā

o k'achiadeepa k'aripa atade. ¹⁵ Mapa chi jara b̄ipa Jesús Tachi Ak'õre Warra t'ãri a-ba bapari Tachi Ak'õre ome.

¹⁶ Māgá tachia Tachi Ak'õre k'awa p'ani māik'aapa ijāa p'ani irua tachi k'inia iru bapari. Tachi Ak'õrepa eperāarā jōmaweda k'inia iru bapari perā, eperāpa auk'a Tachi Ak'õre k'inia iru bak'ãri, t'ãri a-ba bapari iru ome. ¹⁷ Tachia Tachi Ak'õre māgá k'inia iru p'anadak'ãri, oomaa p'ani irua k'inia bik'a. Irua k'inia bi waawee-ee p'anadamerā ichi k'irapite, ichi ewari waibia ewate pak'ãri. Wāara ma ewate māga p'anadait'ee, na p'ek'au eujāde p'ani misa iru ome t'ãri a-ba p'anapata perā, Jesucristo iru ome t'ãri a-ba baparik'a. ¹⁸ Wāara Tachi Ak'õre k'inia iru baparipa maarepida waawee-ee bapari, k'awa bairā Tachi Ak'õrepa iru auk'a k'inia iru bapari māik'aapa maarepida iru k'achia oo-e pait'ee. Mamīda chi waide māga k'awa-e b̄ipa Tachi Ak'õre waawee bapari, k'isia bairā Tachi Ak'õrepa ichi k'achia ooi. Mapa tachia nāga k'awadai. Eperā abaapa waawee bi p̄irā Tachi Ak'õrepa iru k'achia ooit'ee, ma eperāpa waide pia k'awa-e bi Tachi Ak'õrepa iru audú k'inia iru bapari.

¹⁹ Tachia Tachi Ak'õre k'inia iru p'ani, irua naapiara tachi k'inia iru bada perā. ²⁰ Tachidepemapara jarai ichia Tachi Ak'õre k'inia iru bapari. Māga jara bi mīda, ichi t'ãride chi ipema Cristo k'aurepa unuamaa iru bi p̄irā, māgí eperā seewamaa bi. Ichi ipema unu bita k'inia-e bi p̄irā, ¿sāga k'inia iru bai Tachi Ak'õre, unu-e bita? ²¹ Maperāpi Jesucristopa jaraji chi Tachi Ak'õre k'inia iru b̄ipa ichi ipemaarā Cristo k'aurepa auk'a k'inia iru baipia bi.

5

Ne-inaa k'achia k'ira t'ãdoo oo amaa wāk'ãti wāpataarā

¹ Jōmaweda Tachi Ak'õre warrarāpa nāga ijāapata: Jesús, Cristo, ichi ai, Tachi Ak'õrepa p̄eida eperāarā rey pamerā. K'ĩsiadáma nāgide. Tachia k'awa p'ani eperā abaapa awaraa eperā k'inia iru bak'ãri, ma eperā warrarā paara k'inia iru bapariit'ee. ² Māga bi ichiaba Tachi Ak'õre ome. Tachia Tachi Ak'õre k'inia iru p'anadak'ãri māik'aapa oodak'ãri irua jara bik'a, k'awa p'ani iru warrarā jida k'inia iru p'anadait'ee. ³ Oodak'ãri Tachi Ak'õrepa jara bik'a, ak'ipimaa p'ani wāara iru k'inia iru p'ani. Irua iidi-e bi oodamerā ne-inaa tachia p'oyaa oodak'aa. ⁴ Tachia oodai Tachi Ak'õrepa jara bik'a, iru warrarā perā. Jōmaweda Tachi Ak'õre warrarāpa na p'ek'au eujādepema k'achia k'ira t'ãdoo oo amaa wāk'ãti wāpata, oo k'inia p'anapata perā irua jara bik'a. Tachia ne-inaa k'achia māgá oo amaadai Cristode ijāapata perā. ⁵ Mapa jaradai: “Tachia ijāadak'ãri Jesús Tachi Ak'õre Warra, irua k'aripapari tachia na p'ek'au eujādepema ne-inaa k'achia jōma oo amaa wāk'ãti wādamerā.”

Tachi Ak'õrepa jarada Jesús ichi Warra

⁶ Jesucristo na p'ek'au eujādee chek'ãri, ak'ipiji ichi Tachi Ak'õre Warra. Māga ooji paniapa poro choopik'ãri māik'aapa ichi waa bat'ak'ãri. Jesús, ichi ai, Cristo paji poro choopik'ãri paniapa māik'aapa ichi waa bat'ak'ãri. Tachi Ak'õre Jaurepata ichiaba tachimaa k'awapipari Jesús Tachi Ak'õre Warra. Ma Jaurepa ichita wāarata k'awapipari. Maperā ijāa p'ani wāara Jesús Tachi Ak'õre Warra. ⁷ Māpai jaradai nāgí ne-inaa õpeepa auk'a tachimaa k'awapi p'ani Jesús wāara Tachi Ak'õre Warra: ⁸ Tachi Ak'õre Jaurepa ma wāarata k'awapipari perā tachimaa; Jesupa ooda perā Tachi Ak'õrepa oopidak'a poro choopik'ãri paniapa māik'aapa Jesupa ooda perā Tachi Ak'õrepa oopidak'a iru waa bat'ak'ãri. ⁹ K'ĩsiadáma nāgide. Eperāarāpa charraarā k'irapite ne-inaa jaradak'ãri, ijāapata māirāpa jara p'ani. Maperā audupiara ijāadaipia bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa jarak'ãri, ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bapari perā. Ichia jaramaa bi Jesucristo ichi Warra ma jarada õpeepa. ¹⁰ Mapa chi Tachi Ak'õre Warrade ijāaparipa k'awa bi iru wāara Tachi Ak'õre Warra, Tachi Ak'õre Jaurepata ma eperā t'ãride māga k'awapipari perā. Mamīda chi māga

ijãa-e bi pa jõmaarãmaa ak'ipimaa bi ichi k'ĩsiade Tachi Ak'õrepa seewa jara bi. ¹¹ Tachi Ak'õrepa jara bi tachia iru Warrade wãara ijãadak'ãri, ichita p'anapataadait'ee iru ome. ¹² Mapa jaradai: “Chi Tachi Ak'õre Warrade wãara ijãapari it'aa wãit'ee. Mamĩda chi Tachi Ak'õre Warrade ijãa-e bi it'aa wã-e pait'ee. Mãgí atuait'ee.”

Juanpa awaraa ũraa jarada

¹³ Mia jõma jara aupada na k'art'ade p'ãji parã, Tachi Ak'õre Warrade ijãapataarã, k'awaadamerã wãara ichita p'anapataadait'ee Tachi Ak'õre ome.

¹⁴ Maperã tachi inejasia-ee it'aa iidipata Tachi Ak'õremaa. T'ãride k'awa p'ani tachia iidiruta pirã Tachi Ak'õrepa ne-inaa oomerã ichia oo k'inia bik'a eperãarã k'aripait'ee, tachia iidiruta irua ũriit'ee. ¹⁵ Ma awara k'awa p'anadairã irua ũripari mãgá iididak'ãri, ichiaba k'awa p'ani irua ooit'ee tachia iidi p'anik'a.

¹⁶ Parãdepemapa unuru pirã pi ipema Cristo k'aurepa ne-inaa k'achia oomaa bi, it'aa t'ĩpia bi ma ipema pari, Tachi Ak'õrepa iru chupiria k'awaamerã. Mãgá pia ma ipema k'aripai, Tachi Ak'õrepa iru it'aa wãpimerã. Mãga ooi ma ipemapa oo bi pirã ne-inaa k'achia, ma k'aurepa tachi atuapi-e. Mamĩda ne-inaa k'achia paraa, ma k'aurepa tachi atuapipari. Irua mãgí oo bi pirã, mia parãmaa jara-e it'aa t'ĩdamerã iru pari. ¹⁷ Wãara eperãarãpa ooda-e p'anadak'ãri Tachi Ak'õrepa jara bik'a, ne-inaa k'achia oomaa p'ani iru k'ĩrapite. Mamĩda p'ek'au k'achia jõmaapa tachi atuapi-e.

¹⁸ K'awa p'ani Tachi Ak'õre warrarãpa p'ek'au k'achia oo amaa wãk'ãti wãpata, Tachi Ak'õre Warra, Jesucristopa ãra k'aripapari perã. Irua ãra ak'ipari Netuara Poro Waibiapa ãramaa ne-inaa k'achia oopinaamerã. ¹⁹ K'awa p'ani tachi Cristode ijãapataarã Tachi Ak'õredeerã. Jõdee apemaarã na p'ek'au eujãdepemaarã Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'anapata. ²⁰ Ichiaba k'awa p'ani Tachi Ak'õre Warra na p'ek'au eujãdee cheji Tachi Ak'õre k'awapiit'ee tachimaa, mãgá k'awaadamerã k'aita wãara Tachi Ak'õre. Tachi ijãapataarã chaa t'ãri a-ba bapari ma wãara Ak'õre ome, t'ãri a-ba bapari perã iru Warra Jesucristo ome. Mãgita wãara Tachi Ak'õre. Iru k'aurepata it'aa wãdait'ee. ²¹ Chi mãga ijãada-e p'aniirã seewadeta ijãa p'ani. ãchia ijãapata chi ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite it'aa t'ĩpataarãk'a. Mapa ijãanáati ãchik'a.

Mãgapai paji.

2 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a T'ēepema P'ãda

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Ichia “mi Cristode ijāapataarã ak'ipari waibiada” apari, taarã ijāada perã, Cristo ome nipadak'ãriipa. Na k'art'a pëiji “Ak'õrepa jirit'eradaarãmaa”; pia jarait'eera, jirit'erada Cristode ijāapataadamerã.

Naapiara Juanpa jara bi ãra k'inia iru bi mãik'aapa o-ia bi ùk'uru Ak'õre ode pia nipapata perã. Ûraa bi chik'inia p'anapataadamerã (vs. 1-6). K'irãpapi bi Cristo na p'ek'au eujãde nipada eperã jip'aak'a; mapa ùrinaadamerã seewa jarateepataarãpa jara p'ani mãik'aapa ãchi t'ãide mãirã auteebainaadamerã (vs. 7-11). T'ēepai jara bi ichi wã k'inia bi ãchi ak'ide mãik'aapa salude pëiru (vs. 12-13).

Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidade jara bik'a p'anapataadaipia bi

¹ Mi, Juan, Cristode ijāapataarã ak'ipari waibia. Mia na k'art'a p'ãru parã ijāapataarãmaa, Tachi Ak'õrepa parã jirit'erada perã Cristode ijāapataadamerã. Wãara mia parã k'inia iru bi. Mia aupaita parã mägá k'inia iru bi-e. Jõma Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëida k'awa p'anirãpa parã auk'a k'inia iru p'ani. ² Mia parã mägá k'inia iru bi ma wãarata ñraweda tachi t'ãride bapari perã mãik'aapa ichita bait'ee perã tachi ome. ³ Wãara Tachi Ak'õre mãik'aapa iru Warra Jesucristo t'ãri pia p'anapata tachi ome. Mapa ãrapa tachi pia ak'i p'anadait'ee. Ma awara tachi chupiria k'awaadait'ee mãik'aapa k'ãiwee p'anapidait'ee. Mägá wãara p'anadai Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a mãik'aapa chik'inia p'anapataadai iru ome.

⁴ Mi o-ia beeji k'awaak'ãri parãdepemaarã ùk'uru p'anapata Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidade jara bik'a. ⁵ ñrã, ñpemaarã Cristo k'aurepa, mia parãmaa enenee nibi tachi chik'inia p'anapataadamerã. Mia mägá jarak'ãri, jara-e bi ne-inaa parãpa waide k'awada-e p'ani. Tachia naa Cristode ijāadak'ãriipa ma jarada ùridooda. ⁶ Nägá tachia ak'ipidai Tachi Ak'õre mãik'aapa awaraarã k'inia iru p'ani: oodak'ãri Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Iruata jara bi tachi chik'inia p'anapataadamerã. Parãpa mägá ùrijida naaweda Cristode ijāadak'ãri.

K'irak'aupai seewa jarateepataarã t'ũpidai parã t'ãide

⁷ Ma Tachi Ak'õrepa jarada mia parãmaa k'irãpapi k'inia bi, na p'ek'au eujãde seewa-idaa beerã chok'ara paraa perã. Mägãrãpa ijāadak'aa Jesucristo na p'ek'au eujãde ba cheji eperã jip'aak'a. Jaradak'aa Jesucristo Tachi Ak'õre Warra. Mägá tachia k'awa p'ani ãchia seewa jaratee nipapata. Æchi Anticristo jãak'arã. ⁸ K'irak'aupai ijāadai ãchia jara p'ani. Mägá ijãaruta pãrã, jõpidait'ee jõma parãpa oomaa p'ani Tachi Ak'õre-it'ee. Mia k'inia bi parãpa atadamerã jõma Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi teit'ee ichideerãmaa it'ari, oopatap'edaa perã irua oopi bik'a.

⁹ Eperãpa jararu pãrã Cristopa jarateedak'a oo-e pait'ee, ichia ma jarateeda k'ãyaara Tachi Ak'õre net'aa waapiara k'awa bairã, mägí eperãpa wãara Tachi Ak'õre k'awa-e bi. Jõdee chi Cristopa jarateedak'a oo bipa wãara ijãapari Tachi Ak'õre Warrade mãik'aapa Tachi Ak'õre k'awa bapari. ¹⁰ Maperã mãgee Cristopa jarateedak'a ooda-e p'anirãdepema aba parã t'ãide cheru pãrã, iru auteebaidaik'araa bi. Mãgee jarateepataarã parãmaa chepidaik'araa bi. ¹¹ Parãdepema abaapa mãgee eperã auteebairu pãrã, k'aripait'ee irua waapiara k'achia oomerã ijāapataarãmaa, irua seewa jaratee bi k'aurepa.

¹² Mia parãmaa waa jara k'inia bi, mamãda k'art'a p'ãdade mägá oo k'inia-e. Parã ak'ide wã k'inia bi, k'irãpate pedeedait'ee. Mägá tachi o-ia p'anadait'ee.

¹³ Parã ñpemaarã Cristo k'aurepa, chi nãpema Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã Cristode ijāadamerã, parãmaa ichiaba salude tee pëiruta.

Mãgapai paji.

3 SAN JUAN

San Juanpa K'art'a Araarepema P'ãda

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'ãji. Na k'art'a pëjji Cristode ijãapari Gayomaa. P'ãji jarait'ee ichia jarateepataarã pëida auteebaidamerã ijãapataarã chip'epatamã.

Naapiara Juanpa pedee pia jara bi Gayomaa, Tachi Ak'õrepa iru pia oomerã. Jara bi ichi o-ia beeda nepiri chedak'ãri Gayo pia ijãapari Cristode. Gayomaa chupiria iidi bi ichia jarateepataarã pëida auteebaimerã mãik'aapa ãra k'aripamerã pia ijãapata perã Cristode (vs. 1-8). Jara bi jãpema Diotrefepa iru ùraa ùriamaa bi mãik'aapa irua pëida eperãarã auteebai k'inia-e bi. Ùraa bi Gayopa mãga oonaamerã; ma k'ãyaara jãpema Cristode ijãapari pia Demetriok'a bamerã (vs. 9-12). T'ëepai jara bi ichi wã k'inia bi Gayo ak'ide mãik'aapa salude pëiru jãpema k'õp'ãyoorãmaa (vs 13-15).

Juanpa Gayomaa jarada

¹ K'õp'ãyo Gayo mia wãara k'inia iru bapari,

Mi, Juan, Cristode ijãapataarã ak'ipari waibiapa na k'art'a pìmaa p'ãru. Wãara mia pi k'inia iru bi.

² Ìpema k'inia Cristo k'aurepa, mia it'aa t'í bi ne-inaa jõmaade pi pia wãmerã mãik'aapa k'ap'ia pia bamerã pi t'ãride Tachi Ak'õre k'ìrapite pia baparik'a. ³ Ùk'uru tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa nama chedak'ãri, nepirijida pia wãara oopari Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidak'a, mãgide ijãapari perã. Mãga ùrik'ãri, mi o-ia beejji. ⁴ Wãara mi ichita o-ia beepari k'awaak'ãri ijãapataarã michi warrarãk'a p'anì p'anapata Tachi Ak'õrepa wãarata jara pëidade jara bik'a. Mi-it'ee mãga k'awaai k'ãyaara, ne-inaa awaraa pipiara wë-e mi o-ia piit'ee.

⁵ Ìpema k'inia, pia Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a pia oomaa bi k'aripak'ãri tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa, chi awara ãi jaratee nipapataarã. Wãara pia ãra auteebaipari, ãra k'awa-e bi mïda. ⁶ Mapa nama chedak'ãri, jõmaarã ijãapataarã taide nepiripata pia ãra k'aripada, ãra k'inia iru bapari perã. Mãgã k'aripaparíji ãchi ode pia wãdamerã. ãra k'aripáji Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, ãrapa iru mimia oomaa p'anadairã. ⁷ ãra uchijida ãchi t'ãideepa jarateedait'ee Cristopa ooda mãik'aapa irua jarada. Ma wãdade ne-inaa maarepida iidi k'iniada-e paji ijãadak'aa beerã juadepema. ⁸ Mapa tachia ãra auteebaidaipia bi mãik'aapa k'aripadaipia bi. Mãga ooruta pirã, ãra ome auk'a mimiadait'ee awaraarãpa Tachi Ak'õre wãarata k'awaadamã.

Diotrefepa k'achia ooda; jõdee Demetriopa pia ooda

⁹ Mia auk'a jaraji awaraa k'art'a pëidade pi t'ãidepema ijãapataarãmaa. Mamïda Diotrefepa mi pedee ùri k'inia-e, ichi audua bairã. Ichi ijãapataarã poro waibia pa k'inia bi.

¹⁰ Ichia mi pedee mãgã ùri k'inia-e bairã, mi wãk'ãri parã ak'ide, k'ìrapite pedeeit'ee ichi ome. Mia k'irãpapiit'ee ichia pedee k'achia jaramaa bi tai Ak'õrepa jirit'eradaarã ãpíte. Mãgapai oo-e ichia. Ichiaba tachi ìpemaarã Cristo k'aurepa jaratee nipadak'ãri ijãapataarã t'ãide ichi k'ait'a, ichia mãgãrã auteebaik'aa. Ma awara, awaraa ijãapataarãpa ãra auteebai k'inia p'anadak'ãri, ichia mãga oopik'aa mãik'aapa jërepari ma auteebai k'inia p'anãrã awaraa ijãapataarã ik'aawaapa.

¹¹ Gayo, mi ìpema k'inia, oonãaji ichia oo bik'a, ne-inaa k'achia oomaa bairã. Ma k'ãyaara pia óoji. Nãgí k'irãpáji. Chi ne-inaa pia oo bipa oopari Tachi Ak'õrepa oopi bik'a. Mamïda chi k'achia oo bipa Tachi Ak'õre k'awa-e bi.

¹² Wãara Diotrefepa mãgã ne-inaa k'achia oomaa bi. Mamïda Demetriopa mãga oo-e bi. Ijãapataarã jõmaarãpa nepiripata irua ne-inaa pia oopari. Iru bapari Tachi Ak'õrepa

wāarata jara pēidade jara bik'a. Tai nāpemaarāpa ichiaba jara p'ani iru t'āri pia bapari. Piata k'awa bi taipa seewadak'aa.

¹³ Mia pīmaa waa jara k'inia bi, mamīda k'art'a p'ā bide māga jara k'inia-e. ¹⁴ Taarā-e nide mi wā k'inia bi pi ak'ide. Māgá k'īrapite pedeedai.

¹⁵ Gayo, mia it'aa iidi bi Tachi Ak'ōrepa pi k'āiwee bapimerā. Tachi k'ōp'āyoorā nāpemaarāpa ichiaba pīmaa salude tee pēiruta. Tai pari salude téjei jāma p'ani k'ōp'āyo chaa.

Māgapai paji.

SAN JUDAS

San Judapa K'art'a P'ãda

San Judapa na k'art'a p'ãji. K'isia p'ani na Judas Jerusalendepema ijãapataarã poro waibia Santiago ïpema paji. Na k'art'a Cristode ijãapataarãmaa pëiji.

Salude teep'eda mãik'aapa pedee pia jarap'eda (vs. 1-2), Judapa naapiara ũraa bi ũrinaadamerã seewa jarateepataarãpa jaratee nipapata ãchi t'ãide. Jara bi Tachi Ak'õrepa ooda chonaarãweda mãgeerã ome (vs. 3-7). Ichiaba jara bi ma seewa jarateepataarãpa oodak'aa Cristopa oopi bik'a. Jip'a oopata ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a (vs. 8-16). K'irãpapi bi mãga pait'ee perã Cristo chei naaweda, k'ira jip'a p'anapataadamerã irua k'inia bik'a (vs. 17-23). T'ëepai iidi bi Ak'õrepa ãra pia ak'i bapariimerã mãik'aapa pedee pia jara bi Jesucristode (vs. 24-25).

Salude pëida

¹ Mi, Judas, Santiago ïpema, mimiapari Jesucristo-it'ee. Na k'art'a p'ãru Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarãmaa. Irua parã k'inia iru bapari. Ma awara, Jesucristopa parã ak'i bapari atuanaadamerã ichi waya cheru misa.

² Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã audú chupiria k'awaamerã, k'ãiwee p'anapimerã mãik'aapa k'inia iru bamerã.

Sãap'eda na k'art'a p'ãda

³ ïpemaarã k'iniarã, mia t'ãriipa p'ãit'ee paji jarait'ee sãga Cristopa tachi ijãapataarã jõmaweda o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã. Mamida, ma k'ãyaara, p'ãru ũraait'ee parãpa ijãa amaadamerã awaraarãpa seewa jarateepata mãik'aapa t'ãriipa Cristopa k'inia bik'a ijãadamerã, tai naapema ijãapataarãpa naaweda jarateedap'edaak'a.

⁴ Mãga jara bi ijãadak'aa beerã mera t'ũdap'edaa perã parã t'ãide Tachi Ak'õrede ijãapataarãk'a. Tachi Ak'õrepa p'ek'au k'achia wëpapiipari perã, pia bida a p'ani oodait'ee ne-inaa jõma tachi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. ¡Mamida mãga-e! Ichiaba merapata Jesucristo Tachi Waibia, tachi ijãapataarã chipari. Tachi Ak'õre ũraa chonaarãweda p'ãdade jara bi mãgeerã jõdait'ee iru juapa.

Tachi Ak'õrepa ooda naawedapema ijãadak'aa beerã ome

⁵ Parãpa nãgí k'awa p'ani mida, mia k'irãpapiit'ee. Tachi Waibiaapa Israel pidaarã jõmaweda Egipto eujãdeepa uchiapiji. Mamida t'ëepai ijãa amaa p'anadap'edaarã jõmaweda ichi juapa jõpiji. ⁶ Ma awara ai naaweda angeleerã ũk'uru uchijida Ak'õre jua ek'ariipa, ãchi awaraa angeleerã poro waibiarã p'anajida mida. Irua ãchi p'anapatap'edaamãiipa pëik'ooji p'ãriudee. Mama at'ãri cadenapa jãa iru bi, ichi ewari waibia ewate nimaa. Mãgí ewate irua jõmaarã k'irapite ãchia k'achia oodap'edaa jarait'ee. ⁷ Awaraarã ichiaba ma angeleerã k'achia beerãk'a. Sodoma pidaarã mãik'aapa Gomorra pidaarã awaraa p'uuru k'ait'a p'anadap'edaarã ome ãchi k'ap'iaapa p'ek'au k'achia oopachida; ne-inaa eperãarã jip'arãpa yiarãa iru p'anapata. Maperãpi Tachi Ak'õrepa ma p'uurudepemaarã jõpiji t'ipitaupa. Mãgá apemaarãmaa ak'ipiji sãga t'ãri k'achia-idaa beerã jõpit'aait'ee t'ipitau k'ik'aa bipa.

Ne-inaa Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichi ewari waibia ewate

⁸ Mãgí ijãadak'aa beerã parã t'ãide p'anirãpa auk'a oopata. Tachi Ak'õrepa ma k'achia beerãmaa mãga ooji mida, ïrapema seewa jarateepataarãpa mãirã jãak'a ãchia oo k'iniata oopata. K'ãimok'araa pik'apata perã, ãchia oopata ãchi p'ek'au k'achia ooyaa bi k'ap'iaapa oopi bik'a. Ma awara merapata Tachi Waibia ãchi chipari mãik'aapa angeleerã ãpite pedee k'achia jarapata. ⁹ Jõdee Miguel, angeleerã poro waibia mida, ak'ipiji ichi Tachi

Ak'õre jua ek'ari bapari. Ik'achia pedee-e paji Satanamaa aupedeedak'ãri Moisés k'ap'ia piuda pari; k'aipa atait'ee. Māgaji:

'Tachi Ak'õrepata pi itriait'ee.'

(Zac 3.2)

¹⁰ Mamīda māgí seewa jarateepataarāpa māga ooda-e. Ne-inaa Tachi Ak'õrede pia k'awada-e pak'ãri, oo iru p'anapata pedee k'achiapa. Ne-animalaarāk'a āchi k'ap'iaapa oopi bik'a oopata, k'ĩsiadak'aa perā Tachi Ak'õrepa k'ĩsiapiparik'a. Mapa mia jōnīpa āchi itu jōk'oodait'ee p'ek'au k'achia ooyaa k'aurepa.

¹¹ ¡Aai, Tachi Ak'õrepa āchi k'achiadee pēit'eepi! P'ek'au k'achiade nipapata Caínpa oodak'a. Ichiaba oopata Balaampa oodak'a. P'arat'a jita k'iniapa ichia Tachi Ak'õre eere p'anadap'edaarā p'ek'au k'achiade baaipiji. Ma awara āchi poroorā ome chōo jiri p'ani, Corepa oodak'a ichi eere p'anadap'edaarā ome. Maperāpi Tachi Ak'õrepa āchi ichiaba k'enak'ooit'ee iru k'ĩrapite panadak'ãri.

¹² Parā chip'edaidak'ãri ne-inaa jedek'odait'ee, k'ĩra nejasiadaipata māgí seewa jarateepataarā k'aurepa. Mamīda āchi k'ĩra nejasia wēe, waibia k'opata māik'aapa waibia topata, āchita poro waibiarāk'a Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Māgá oodak'ãri, chupiria chitoonīrā ak'idak'aa. Jōmaweda āchi-it'ee aupai oopata. Jīarara pania wēe bīk'apī p'ani, nāupa atepari eujā p'ūsaadee. Ichiaba nejō bīrīk'apī p'ani chauk'aa bak'ãri, chaujara bī mīda. Āchi piu pik'a p'ani ma pak'uru ēt'adak'a māik'aapa p'oodak'a. ¹³ P'usa t'ojara pak'ãri, k'ĩraudaipari māik'aapa k'ōp'ep'ee nejarra k'achia ome ipu ide atabēipari. Māga pik'a māgeerā. Golpe pedeeepata eperāarā waibiarāk'a. Mamīda tachia unudai ne-inaa k'achia k'ĩra t'ādoō āchia oopata. Lucero Ak'õrepa bidamāiipa uchiadák'apī p'ani, awaraarāmaa Tachi Ak'õre o atuapipata perā. Mapa irua āchi atuapiit'ee, ichita p'āriude jīa paraa p'anadamerā.

Enoc seewa jarateepataarāde jarada

¹⁴ Enoc Adandeepea uchiadap'edaarā sietede uchijai. Tachi Ak'õrepa Enocmaa pedee-iji māgeerāde:

—j'Ūrítī mia jararu! Tachi Waibia cheit'ee ichi angeleerā cho-k'ara ome. ¹⁵ Ak'ī cheit'ee jōmaweda eperāarāpa oopatap'edaa, jarait'ee pia wa k'achia. Tachi Ak'õrede ijāadak'aa beerā k'achiadee pēit'ee. Māga ooit'ee āchi irude ijāadak'aa p'anadairā; ne-inaa k'achia oopatap'edaa perā māik'aapa iru āpīte pedee k'achia jarapatap'edaa perā.

¹⁶ Māgīrā t'ãri o-īa p'anadak'aa. Ik'ĩati pedeeepata awaraarāmaa, ne-inaa oodak'ãri. T'ãride oodaamaa p'anadairā Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, oopata āchi p'ek'au k'achia ooyaa bī k'ap'iaapa oopi bik'a. Audua pedeeepata awaraarāpa pia ak'idamerā māik'aapa pedee pia jara p'anīpa k'ōp'āyo meraa pik'apata, jōmaweda pia uchiamerā āchi-it'ee aupai.

Jesucristo k'ōp'āyoorāpa naaweda jaradap'edaa

¹⁷ Mamīda ĩpemaarā k'iniarā, parā māga p'anadak'aa. Mapa k'irāpátī Tachi Waibia Jesucristopa jirit'eradaarāpa jaradap'edaa:

¹⁸ —Tachi Ak'õre ewari waibia ewate pai naaweda, ijāapataarā t'āide uchiadait'ee Tachi Ak'õre Ūraa oo iru p'anapataarā. Māgīrāpa oodait'ee āchi p'ek'au k'achia ooyaa bī k'ap'iaapa oopi bik'a.

¹⁹ Parā t'āide māgá p'asa bī. Māgee seewa jarateepataarāpa parā k'ĩraupipata pāchi auk'aarā ome. Mapa awara-awaraadaipata. Āchia oopata na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerāpa oopatak'a, Tachi Ak'õre Jaure wēe p'anadairā.

Ūraada Cristode wāara ijāapataarā-it'ee

²⁰ Jōdee parā, ĩpemaarā k'iniarā, māga p'anadak'aa. Mapa chik'aripa p'anapatāati waapiara Cristode ijāadait'ee māik'aapa pipiara k'awaadait'ee Tachi Ak'õrepa wāarata pedee jara pēida. Ma awara it'aa t'ĩpatāati Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. ²¹ K'ĩra

k'aupai k'ĩra atuadai Tachi Ak'õrepa tachi k'inia iru bapari mãik'aapa p'anapatáati ichia k'inia bik'a. K'ãiwee nipatáati Tachi Waibia Jesucristopa chupiria k'awaaru ewate, ichita p'anapataadait'ee perã iru ome.

²² Pia ijãa-e beerã chupiria k'awáati waapiara Cristode ijãadamerã. ²³ Eperãarã netuara o k'achiade nipapataarã k'aripáti ijãadamerã mãik'aapa uchiadamerã t'ipitau urua nĩbideepa uchiak'ajidak'a. Eperã p'ek'au k'achia ooyaa bak'ãri, ichiaba chupiria k'awáati. Mamĩda ichia p'ek'au k'achia oopata unuamaa iru p'anadaipia bi, p'aru mik'ia jo bik'a. Mapa k'ĩrak'aupai oodai ãchia oopatak'a.

It'aa t'ĩda ijãapataarã pari

²⁴ Tachi Ak'õrepata parã k'aripai mãirã k'achiade baainaadamerã. Ma awara ichia parã ateei ichimaa ichi k'ĩra wãree unudamerã mãik'aapa t'ãri o-ĩa, p'ek'au k'achia wẽe bainĩ p'anadamerã ichi k'ĩrapite. Mapa o-ĩa irumaa it'aa t'ĩdáma. ²⁵ Ichita Tachi Ak'õre; awaraa Ak'õre Waibia iru k'ãyaara wẽ-e. Ichi Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari. Maperã t'ãripa o-ĩa it'aa t'ĩpata: “Jesucristo, pi jõmaweda na p'ek'au eujãde nĩbi Rey Waibia K'ĩra Wãree. Ne-inaa jõmaweda pi jua ek'ari iru bi. Ewaa weda ne-inaa jõmaweda chok'aji; at'ãri chok'apari mãik'aapa ichita mãga bapariit'ee. Amén.”

APOCALIPSIS

Tachi Ak'õrepa k'awapida San Juanmaa

San Juan, Jesucristopa jirit'eradapa na libro Apocalipsis apata p'ãji. Apocalipsis jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa k'awapida. Juanpa na pedee p'ãji Cristode ijãapataarã ùraait'ee, Cesarpa ãra miapi iru bada perã ichi jua ek'ari. Na p'ãdade Juanpa jara bi Tachi Ak'õrepa unupida ichimaa k'ãimok'araa pik'a bide, Patmos islade bak'ãri. Made Ak'õrepa unupiji ichia ooit'ee bi netuara eere p'anirã p'oyaaait'ee.

Naapiara Juanpa jara bi Jesucristopa na pedee k'awapida ichi ángel k'ap'ia pari (cap. 1.1-3). Ijãapataarãmaa saludaap'eda, jara bi ichia Jesucristo unuda mãik'aapa ichia Cristopa jara pèida p'ã bi Ásia eujãdepema Cristode ijãapataarã chip'epata siete p'anirãmaa (caps. 1.4–3.22). Jara bi ichia Tachi Ak'õre rey su-ak'i beepari unuda (cap. 4); joip'aruk'a bi pirat'ida unuda mãik'aapa Oveja Chak'e unuda (cap. 5). Jara bi ma joip'aruk'a bi k'arada siete unuda mãik'aapa ichia unuda ma Oveja Chak'epa ma k'arada chaa ogat'aak'ãri (caps. 6.1–8.1). Jara bi ichia unuda angeleerãpa trompeta seis chaadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'achia oopii naaweda na p'ek'au eujãdepemaarãmaa (caps. 8.2–9.21); ichia ángel unuda joip'aruk'a k'aippee bi ome (cap. 10) mãik'aapa ichia unuda Ak'õre pedee jarapataarã omé it'ariipa chedak'ãri na p'ek'au eujãdee mãik'aapa ma seis eerepema trompeta chaak'ãri (cap. 11). Jara bi wëra je choma bi ome pajãde unuda (cap. 12); nemisia ne-animal k'achia ome unuda (cap. 13); Oveja Chak'e unuda ciento cuarenta y cuatro mil judiorã ome (cap. 14.1-5); angeleerã unuda ãrapa na p'ek'au eujãdepemaarã k'achia oodak'ãri (cap. 14.6-20); k'ari ùrida mãik'aapa angeleerã siete unuda (cap. 15). Unuji awaraa ne-inaa siete p'asadap'edaa na p'ek'au eujãdepemaarãmaa, angeleerãpa p'arat'u weedak'ãri mãirã ñri (cap. 16). Jara bi Babilónia p'uuru unuda (cap. 17) mãik'aapa Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jõpida (caps. 18.1–19.5). Jara bi Oveja Chak'e miak'ãida fiesta unuda mãik'aapa sãga pait'ee Cristo waya chek'ãri (cap. 19.6-21). Jara bi Tachi Ak'õrepa Netuara Poro Waibia p'oyaada (cap. 20.1-10) mãik'aapa sãga jõmaweda eperãarã panadait'ee Tachi Ak'õre su-ak'i beepari t'oroo bi k'irapite (cap. 20.11-15). Ichiaba jara bi sãga pait'ee Tachi Ak'õrepa ooit'ee bi eujã chiwidi mãik'aapa Jerusalén p'uuru chiwidi (caps. 21.1–22.5). T'ëepai jara bi na p'ãda leerutaarãpa oopataadamerã na ùraade jara bik'a mãik'aapa ichita Cristode ijãapataadamerã (cap. 22.6-21).

Jesucristopa k'awapida

¹ Na p'ãdade mi, Juanpa jara bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'awapida Jesucristomaa. K'awapiji ichia na ewari ooit'ee bi, Jesucristopa jõdee ichideerãmaa mãga k'awapimerã. It'ariipa Cristopa pèiji ichi ángel mĩmaa, mi iru mimiapari perã. ² Na p'ãdade mia jara bi Tachi Ak'õrepa mĩmaa unupida, ichia mĩmaa jara pèida mãik'aapa Jesucristopa mĩmaa jarada.

³ Tachi Ak'õrepa pia ak'iit'ee na p'ãda leerupa awaraarã taide, ichia jara pèida perã. Ichiaba pia ak'iit'ee na p'ãdade jara bi ùridap'eda, oo p'anipa aide ùraa bik'a, ma jõma ooit'ee taarã-e perã.

Juanpa Ásia eujãdepema ijãapataarãmaa jarada

⁴ Mi, Juanpa nãga p'ã pèiru parã Ásia eujãdepema ijãapataarãmaa, siete chip'epataarã chaachaa.

Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee. Tachi Ak'õre ichita bapari; ichita bapachi mãik'aapa ichita cheit'ee. Mia ichiaba iidi bi Tachi Ak'õre Jaurepa parã k'aripamerã. Iru jaure siete pik'a bi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'irapite.

⁵ Ichiaba mia iidi bi Jesucristopa parã k'aripamerã. Iruata wãara jarapari Tachi Ak'õrepa jara bi. Iruata piup'eda, naapiara chok'ai p'irabaiji ichita bapariit'ee. Na p'ek'au eujãdepema reyrã jômaweda p'anapata iru jua ek'ari. Iruata tachi k'inia iru bapari. Mapa tachi uchiapiji tuchia p'ek'au k'achia oopata jua ek'ariipa. Mãga ooji iru waa bat'ada k'aurepa kurusode piuk'ãri tachi pari.

⁶ Iruata tachi ichideerã papiji ichi Ak'õremaa p'aareerãk'a it'aa t'ipataadamerã eperãarã pari. Mapa jaradáma: “Jesucristo ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bapariit'ee.” ¡Amén!

⁷ ¡Ûrítí! Iru cheit'ee jãrarade. Maapai jõmaarãpa iru unudait'ee; iru supidap'edaarã paara. Na p'ek'au eujãdepema to bee chaa eperãarã jarajëedait'ee waaweepa, irua ãchi miapiit'ee jãk'aapa ãchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Mãga pait'ee. Amén. (Dn 7.13)

⁸ Tachi Ak'õre Waibiapa jara bi:

—Mita Alfa; nejõmaata naa. Ichiaba mita Omega; nejõmaata t'ëe. Mita jõmaarã Waibia. Mi ichita bapari; ichita bapachi mãik'aapa ichita cheit'ee.

Juanpa Jesucristo unuda k'ãimok'araa pik'a bide

⁹ Mi, Juan, parã ipema Cristo k'aurepa, parãk'a mi t'ãri a-ba bapari perã iru ome. Mi ichiaba parã k'õp'ãyo, tachi auk'a wãdait'ee perã Ak'õre truadee mãik'aapa iraweda tachi auk'a choopata perã Jesude ijãa p'anide, tachi jiri p'ani mĩda miapidait'ee ma k'aurepa. Mi Patmos islade pëijida Tachi Ak'õre Ûraa jarateepachi perã mãik'aapa Jesupa ooda jarateepachi perã. ¹⁰ Mama bide tomia ewate it'aa t'ĩmaa baji Tachi Ak'õre Jaurepa oopi bik'a. Mãga nide k'ãimok'araa pik'adachi. Mi ãpiteik'a eereepa ùriji eperã golpe pedeeru, trompeta golpe jĩwaaparik'a. ¹¹ Mãgaji:

—P'ãji pia unuru maap'eda pëiji ijãapataarã chip'epata bee chaa nãgí siete p'uurude: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardes, Filadelfia, Laodicea p'uurudee auk'a.

¹² Mãga ùrik'ãri, p'irrabaiji ak'iit'ee k'aipata mimaa mãga jara bi. Unuji lámpara bipata siete, awara-awaraa bainí bi. Mãgí chaachaa nëedee ooda paji. ¹³ Mãgí esãjãk'a unuji eperãk'a. P'aru teeso jĩ baji. K'irride ne-inaa nëedee ooda jĩ baji. Nërabai baji ichi t'ũade. ¹⁴ Ichi puda t'o-t'oo baji, oveja k'arak'a maa-e pirã nievek'a. Chi tau urua nĩbaji t'ipitauk'a. ¹⁵ Chi bĩri jida urua baji, bronce irradak'ãri uruaparik'a. Chi otau ùriji to k'ida chaaree jĩwaaparik'a. ¹⁶ Ichi jua juaraare lucero siete iru baji. Chi it'aideepa uchiapi espada choma, k'ĩraichaa weda p'ewedee bi. Chi k'ĩra urua nĩbaji ak'õrejĩru imat'ipa urua nĩbaparik'a.

¹⁷ Mia iru unuk'ãri, eujãde baainaji iru k'ĩrapite mãik'aapa piudak'a baibeeji. Mãpai irua mi t'õbaji ichi juarapa mãik'aapa mimaa mãgaji:

—P'eranáaji. Mi nejõmaata naa mãik'aapa nejõmaata t'ëe. ¹⁸ Miata eperãarã chok'ai p'anapipari. Na p'ek'au eujãde bide mi jai-idaaji. Mamĩda chok'ai p'irabaiji, maadak'ãriipa ichita bapariit'ee. Mia llavek'a iru bi piudap'edaarãmã ewait'ee. Madeepa eperãarã uchiapii mãik'aapa ãra k'aripai ichiaba chok'ai p'irabaidamerã ichita p'anapataadait'ee mi ome. Maa-e pirã, k'inia-e pirã, ãra mãgá uchiapi-e pait'ee. ¹⁹ Maperã p'ãji pia unuru, írá ne-inaa wãyaa nĩbi mãik'aapa ne-inaa t'ëepai wãyaait'ee bi. ²⁰ Pia unu bi ne-inaa Tachi Ak'õrepa waide unupi-e pada apidaamaa: na lucero siete mi jua juaraare mãik'aapa jã lámpara bipata siete nëedee ooda. Na lucero siete jara k'inia bi angeleerã siete bida ijãapataarã chip'epata siete aba-abaa ak'idamerã. Jõdee jã lámpara bipata siete jara k'inia bi ma ijãapataarã chip'epatamã siete.

2

Cristopa jara pëida Éfeso p'uurudepema ijãapataarãmaa

¹ Māpai irua mimaa māgaji:

—Nāgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Éfeso p'uurudepema ijāapataarã ak'imerã:

Nāga jara bi ma lucero siete iru bīpa ichi juaraare, bi misa ma lámpara bīpata siete nēedee ooda ome. ² Mia k'awa bi parã Efesodepemaarã p'anapata. Pia mimiapata seewa-idaa beerã t'īunaadamerã pāchi t'āide māik'aapa pia choopata mide ijāa p'anide. K'awa bi parāpa chooda-e, t'āri k'achia-idaa beerã t'īu k'inia p'anadak'āri pāchi t'āide. Māirāpa seewata taita Cristopa pëidada adak'āri, parāpa ak'ipachida āchia jarateepata, k'awaa atarutamaa āchi seewa-idaa bee. ³ Maapai parāpa choopachida, māirāpa nepira jiripachida mīda parã ome. Sē-ee māgá choopachida, nepirade baaijida mīda mide ijāa p'ani k'aurepa.

⁴ Māgá choopachida mīda, mia pia ak'i-e nāgí ne-inaa parāpa oopata. Mi māik'aapa pāchi k'õp'āyoorã k'inia iru p'anada-e naawedapemak'a. ⁵ K'irāpāti sāga p'anapachida ewaa mide ijāadak'āri. Parāpa ne-inaa k'achia oopata oo amáati māik'aapa t'āriipa jōma oopatáati naawedapemak'a, mi k'inia iru p'anadairã māik'aapa pāchi k'õp'āyoorã k'inia iru p'anadairã. Māga ooda-e pirã, mia pāchi lámpara bīpata āyaa atait'ee. Māgá mi waa parã ome ba-e pait'ee. ⁶ Mia māga jara bi mīda, parāpa nāgí ne-inaa pia oopata. Mik'a parāpa auk'a unuamaa iru p'anapata Nicolaíta pidaarāpa k'achia oopata. ⁷ K'īri ēesaa p'anáti ūridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarāmaa mia k'opiit'ee eperāarã chok'ai p'anapipari pak'urudepema; māgí pak'uru Tachi Ak'õre eujāde bi.

Cristopa jara pëida Esmirna p'uurudepema ijāapataarāmaa

⁸ Māpai irua māgaji:

—Írá nāgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Esmirna p'uurudepema ijāapataarã ak'imerã:

Nāga jara bi nejōmaata naa, nejōmaata t'ēe; chi jai-idaap'eda chok'ai p'irabaidapa. ⁹ Mia k'awa bi parã Esmirnadepemaarã nepirade p'anapata eperāarāpa parã jiripata perã miapidait'ee. Unu bi parã chupiria jōnapata, wāara chupiria-ee p'ani mīda, it'ari iru p'anadairã jōmaweda Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi parã-it'ee. K'awa bi pedee k'achia judiorã apataarāpa jara jōni parã āpīte. Māirã Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata tede chip'epata mīda, wāara Tachi Ak'õredeerã-e, michideerã jiripata perã. Tachi Ak'õredeerāk'a p'anapataadai k'āyaara, Satanadeerāk'api p'anapata. ¹⁰ Waaweenáati māgeerāpa parāmaa ooruta. ¡Ūrítí! Māgeerã k'ap'ia pari Satanapa parã ūk'uru t'ipiit'ee carcelde, mide ijāa amaadai jīak'aapa ma k'aurepa. Ewari diez mama p'anadait'ee. Mamīda chóoti mide ijāa p'anide, mama parã peeruta pijida. Māgá chooruta pirã, mia it'aripema poro jīra teeit'ee parāmaa, ichita p'anapataadamerã mi ome michi truade.

¹¹ K'īri ēesaa p'anáti ūridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarã piuda aba piudait'ee. Atuada-e pait'ee Cristode ijāadak'aa beerāk'a.

Cristopa jara pëida Pérgamo p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹² Māpai irua māgaji:

—Írá nāgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Pérgamo p'uurudepema ijāapataarã ak'imerã:

Nāga jara bi espada choma k'īraichaa weda p'ewedee iru bīpa. ¹³ Mia k'awa bi parã Pergamodepemaarã p'anapatamāi. Satanás rey su-ak'i beeparík'api bi, jāpemaarã chok'ara ichi jua ek'ari p'anapata perã. Mamīda parāmaa ik'achia Cristodeerāda adak'āri, mi merada-e paji. Ma awara parã choopachida mide ijāa p'anide, parã

k'öp'ãyo Antipas peejida mĩda mia ooda jarateeda perã. Parã mãgã choojida, iru peejida mĩda pãchi t'ãide, Satanás baparimãi.

¹⁴ Parã mãgã choopachida mĩda, mia pia ak'i-e nãgĩ ne-inaa parãpa oopata. Pãchi t'ãide ùk'uruurãpa jarateepata Balaampa chonaarãweda jarateedak'a. Mãgipa Balac-maa jaraji sãga k'ũrai Israel pidaarã, ãrapa k'odamerã nechiara ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite, ai k'ĩrapite eperãarãpa it'aa t'ĩpata. Ichiaba k'ũraji ãrapa k'achia oodamerã awaraarã ome. Israel pidaarãpa ma ne-inaa omé oodak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãra pia ak'i-e paji. ¹⁵ Ma jĩak'a pãchi t'ãide ichiaba ùk'uruurãpa jarateepata Nicolaíta pidaarãpa jarateepatak'a. ¹⁶ ¡Ma k'achia choonãati pãchi t'ãide! Mãirãpa jarateepata choodai k'ãyaara, ma jarateepata k'ĩra unuamaa iru p'anapatãati, mia k'ĩra unuamaa iru baparik'a. Maa-e pirã mia mãirã miapiit'ee mi it'aideepa uchua bi espada choma bipa; mãgĩ mi pedee.

¹⁷ K'ĩri ãesaa p'anãti ùridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijãapataarãmaa, ãchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarãmaa mia k'opiit'ee it'aripema chik'o mera iru bi maná apata. Ma awara parã chaachaa mia teeit'ee mãu t'oroo; t'ĩ chiwidi aide p'ãda ome. Ma mãu jitarupapai parãpa k'awaait'ee ichi t'ĩ aide p'ã bi.

Cristopa jara pẽida Tiatira p'uurudepema ijãapataarãmaa

¹⁸ Mãpai irua mãgaji:

—Írã nãgĩ pedee p'ã pẽiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pẽidamaa Tiatira p'uurudepema ijãapataarã ak'imerã:

Nãga jara bi Tachi Ak'õre Warrapa; chi tau urua nĩbi t'ipitauk'a mãik'aapa bĩri urua bi bronze irrada k'ãri uruaparik'a. ¹⁹ Mia k'awa bi parã Tiatiradepemaarãpa oopata mide ijãapata perã. Chik'inia p'anapata mãik'aapa choopata mide ijãa p'anide. Mapa awaraarã k'aripapata mãik'aapa choopata, nepirade baairuta pijida. Audupĩara mãga oomaa p'ani naawedapema k'ãyaara, mide ewaa ijãa p'aneedak'ãri.

²⁰ Írã mãga oomaa p'ani mĩda, mia pia ak'i-e nãgĩ ne-inaa parãpa oopata. Ichiak'au bipata jã chonaarãwedapema wẽra Jezabel jĩak'aa, ichia ne-inaa k'achia jarateemerã pãchi t'ãide. Ichi Tachi Ak'õre pedee jaraparida apari. Mamĩda mãga-e. K'ũrayaa bapari. Ichia jarateepari pia bi michideerãpa p'ek'au oodamerã mãik'aapa pia bi ãrapa k'odamerã nechiara ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite, ai k'ĩrapite eperãarãpa it'aa t'ĩpata. ²¹ Mia jaraji ma k'achia oopata oo amaamerã. Mamĩda mãga oo k'inia-e. ²² Mapa mia ichi k'ayaapiit'ee; ichi ome k'achia oo p'anĩrã paara. Mãirã auk'a miapiit'ee, oo amaada-e pirã ma k'achia ichia oopida. ²³ Ma awara mia peeit'ee ichia jaratee bide ijãapataarã, ichi warrarãk'a p'anadairã. Mãgapi mide ijãapataarã jõmaarãpa k'awaadait'ee mia nejõmaata k'awa bi; eperãpa t'ãridepai k'ĩsia bi mãik'aapa t'ãripa oo k'inia bi paara. Miata ak'it'ee pãchia oopata mãik'aapa ne-inaa teeit'ee eperã chaachaa irua ne-inaa oopata pari na p'ek'au eujãde bi misa; ne-inaa pia irua pia oopata pari maa-e pirã ne-inaa k'achia irua k'achia oopata pari.

²⁴ Írã mia nãga jara bi parã apemaarãmaa Tiatira p'uurude p'ani. Parãpa pia oo p'ani k'awa k'iniadak'aa perã ma wẽrapa jaratee bi. Jiridak'aa Satanás net'aa k'awaadait'ee; jãgee net'aa eperãarãpa k'awadaik'araa bi. Parã ma k'achiade t'ũu k'iniadak'aa perã, mia ne-inaa awaraa iidi-e pait'ee parãpa oodamerã. ²⁵ Jĩp'a k'inia bi parã choodamerã mide ijãa p'anide mãik'aapa ne-inaa pia oo p'anide, mi waya cheru misa.

²⁶ Parãdepema k'achia p'oyaapataarã pia ak'it'ee mia oopi bik'a oo p'anadak'ãri parã jai-idaarutamaa. Parã biit'ee eperãarã p'uuru ak'ipataadamerã, reypa ooparik'a.

²⁷ Mi Ak'õrepa eperãarã bidak'a mi jua ek'ari, mãgã mia eperãarã biit'ee parã jua ek'ari. Parãpa ma p'uuru pidaarã pãchi jua ek'ari iru p'anadait'ee mãik'aapa chupiria k'awaada-ee mi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã jõt'aadait'ee. Reypa tuma hierrodee juade iru bipa ooparik'a, mãga pik'a parãpa oodait'ee.

‘Māirā ome oodait'ee eperāpa chok'o pak'urupa wík'āri ooparik'a.’ (Sal 2.9)

²⁸ Ichiaba mia ĩdatipodopa lucero teeit'ee parāmaa, mi jĳak'a ĩdaa pik'a p'anapataadamerā. ²⁹ K'ĳiri ĩesaa p'anāti ũridamerā ma pedee Tachi Ak'ōre Jaurepa jarada ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa.

3

Cristopa jara pēida Sardes p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹ Māpai irua māgaji:

—ĳrā nāgĳi pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Sardes p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi Tachi Ak'ōre Jaure siete pik'a iru bĳpa; chi lucero siete iru bi ichi juade. Mia k'awa bi parā Sardedepemaarāpa ne-inaa oopata. Eperāarāpa jarapata: “ĳā ijāapataarā chok'ai p'anĳda” apata, parāpa wāara mide ijāapata jĳak'aapa. Mamĳda māga-e. Piudap'edaarā k'api p'ani, wāara ijāada-e p'anadairā. ² ĳMapa ũrĳti! Parāpa mide ijāapata jōi naaweda, jirĳpatāati oodait'ee mia oopi bik'a. Mia unu bi parāpa ne-inaa oopata pia-e bi Michi Waibia k'ĳrapite. ³ K'ĳsĳati parāpa naaweda ũridap'edaade Tachi Ak'ōrepa jara pēida jaratee chedak'āri. Parāpa ma jarateedap'edaa ijāajida. Mapa ĳrā oopatāati ma jaradak'a. Parāpa ne-inaa k'achia oopata oo amāati. Māga ooda-e pirā, atu bide nechĳapari cheparik'a, māga pik'a mi cheit'ee. Parāpa k'awada-e ewari mi cheit'ee parā miapide.

⁴ Mamĳda parā Sardedepema ijāapataarā jōmaweda nipadak'aa ijāadak'aa beerāk'a. Chok'ara-ee p'ani mĳda, ũk'uru p'anadak'aa māĳrāk'a. Mapa parā it'ari mi ome nipapataadait'ee. P'aru t'o-t'oo jĳ p'anadait'ee, pia p'anapata perā Tachi Ak'ōre k'ĳrapite. ⁵ Wāara jōmaweda k'achia p'oyaapataarā p'aru t'o-t'oo jĳpataadait'ee. Mia māĳrā t'ĳ wēpapik'aa pait'ee Tachi Ak'ōre ome ichita it'ari p'anapataadait'eerā t'ĳ p'ā jĳra bi librodeepa. Ma k'āyaara michideerā ait'ee mi Ak'ōremaa māik'aapa ichi angeleerāmaa. ⁶ K'ĳiri ĩesaa p'anāti ũridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa.

Cristopa jara pēida Filadelfia p'uurudepema ijāapataarāmaa

⁷ Māpai irua māgaji:

—ĳrā nāgĳi pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Filadelfia p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Nāga jara bi p'ek'au k'achia wēe bi, chi wāara aupaita jaraparipa. Chonaarāwedapema Rey David jōmaarā poro waibia badak'a, mi jōmaarā poro waibia. Mia aupaita llavek'a iru bi eperāarā wāpiit'ee Ak'ōre truadee. Mi awara apidaapa wāpida-e pai māik'aapa apidaapa jarada-e pai wānaadamerā. ⁸ Mia k'awa bi parā Filadelfiadepemaarāpa oopata. K'awa bi awaraarā k'ĳrapite parā mak'ĳara waibia-ee p'ani mĳda, p'anapata mia jarateedak'a māik'aapa choopata mide ijāa p'anide, mi merada-ee. Māga p'anapata perā parā k'ĳrapite mia o ooji, aide wādamerā. Miata ma o ooda perā, apidaapa jarada-e pai parā aide wānaadamerā.

⁹ ĳŪrĳti mia ooit'ee Satanadeerāmaa! Māĳrāpa tai wāara judiorāda apata; Tachi Ak'ōredeerā. Mamĳda seewamaa p'ani. Mia māĳrā bedabaipiit'ee parā k'ĳrapite. Māga ooit'ee āchia k'awaadamerā mia parā k'inia p'e iru bapari. ¹⁰ Parāpa oojida mia jaradak'a. Choopata mide ijāa p'anide, ma k'aurepa nepĳrade baajĳida mĳda. Maperāpi mia parā k'arĳpait'ee Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā miapik'āri ichia ewari awara bĳdade ma-it'ee. Ma ewate ichia ak'ĳpiit'ee chisāgĳrā wāara ichide ijāapata māik'aapa chisāgĳrā ijāadak'aa.

¹¹ Taarā-e mi cheit'ee. Chóoti mide ijāa p'anide. K'ĳrak'aupai apidaapa at-uapĳdai it'arĳpema poro jĳra Tachi Ak'ōrepa parāmaa teeit'ee bi, ichita mi ome

chok'ai p'anapataadamerã. Măgá atuapidai mîde ijăa amaapiruta pîrã parămaa.
 12 K'achia p'oyaapataarã mia te biiri măudee oodak'a papiit'ee mi Ak'õre tede. Ichita p'anapataadait'ee jăma mi Ak'õre ome. Mia mi Ak'õre t'î p'ait'ee ma p'oyaapataarã îri, jōmaarāpa k'awaadamerã mi Ak'õre āchi chipari. Ma awara mia p'ait'ee mi Ak'õre p'uuru t'î, Jerusalén chiwidi, āchi îri, jōmaarāpa k'awaadamerã āchi ma p'uurudepemaarã. Măgí p'uuru Ak'õrepa pēiit'ee it'ariipa. Ma awara āchi îri mia p'ait'ee michi t'î chiwidi, jōmaarāpa k'awaadamerã āchi michideerã. 13 K'îri ēesaa p'anāti ūridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijăapataarã jōmaarāmaa.

Cristopa jara pēida Laodicea p'uurudepema ijăapataarãmaa

14 Măpai irua măgaji:

—Îrã năgí pedee p'ã pēiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pēidamaa Laodicea p'uurudepema ijăapataarã ak'imerã:

Chi năga jara bi Amén apata. Irua ichita oopari ichia jara bik'a măik'aapa Tachi Ak'õre wăarata jara pēida jarapari. Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'õrepa ne-inaa jōma ooji.
 15 Mia k'awa bi parã Laodiceadepemaarāpa oopata. K'awa bi parã k'ūrasaa pik'a p'ani-e ijăada-e p'anîrāk'a. Mamîda ichiaba wăsia pik'a p'ani-e wăara ijăapataarāk'a. Taawa parã k'ūrasaa pik'a p'anapataadai maa-e pîrã wăsia pik'a p'anapataadai. 16 Mamîda măga p'ani-e. Ma k'ăyaara parã jîria pik'a p'ani; ijăa-ijăa pik'a p'ani. Mapa mi choo-e parã ome. Parã yiarã iru bait'ee. 17 Mia parã choo-e păchia măgapata perã: “michi juadoopa nejōmaata iru bi. Mapa maarepida falta-eda” apata. Măga jaradak'āri, pariatua pedee. P'arat'ara p'ani mîda, Tachi Ak'õre-it'ee parã wăara chupiria chitooni; tau p'āriu pik'a p'ani, măik'aapa āk'adaa pik'a p'ani. 18 Măga p'anadairã mia ūraait'ee mîmaata neto atadamerã ne-inaa nēe ewaa atadak'a t'ipitaudeepa. Ichiaba mîmaa neto atāti p'aru t'oroo jîdait'ee mia jîparik'a. Măgá waa k'îra nejasia p'anada-e, parã āk'adaa pik'a p'anadairã. Ma awara mîmaa neto atāti neera păchi tau-it'ee. Măgá Tachi Ak'õre wăarata pia unudai.

19 Mia itriapari măik'aapa miapipari mia k'inia iru biirã jōmaweda. Maperã k'îra jîp'a ijăapatāti. Păchi audua pedee pedee amāti măik'aapa óoti mia oopi bik'a. 20 jŪrítî! Eperã puerta t'aide t'ijaramaa bainî beeparik'a, măga pik'a mia parã t'ijaramaa bi. Chi mi pedee ūrik'āri, ichi puerta ewaru pîrã, mi t'îut'ee iru tede măik'aapa t'āri a-ba p'anadait'ee.

21 K'achia p'oyaapataarã mia su-ak'i beepiit'ee mi ik'aawa, mi su-ak'i beeparik'a mi Ak'õre ik'aawa. Mi mama su-ak'i beepari, k'achia p'oyaapari perã. 22 K'îri ēesaa p'anāti ūridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijăapataarãmaa, āchi chip'epata chaa.

4

Tachi Ak'õrepa it'aripema ne-inaa Juanmaa unupida

1 Ma t'ēpai awaraa k'ăimok'araa pik'aji. Unuji puerta Tachi Ak'õre eujăde t'îupata ewa nîbi. Măpai ūriji ma otau naaweda ūrida golpe pedeeru trompeta jîwaaaparik'a. Măgaji:

—Chéji it'aa. Mia ak'ipiit'ee ne-inaa Tachi Ak'õrepa na ewari ooit'ee bi.

2 Aramata Tachi Ak'õre Jaurepa mi ateeji. Mama it'ari mia unuji rey su-ak'i beepari bainî bi. Ai îri Tachi Ak'õre su-ak'i baji. 3 Iru k'îra wăree baji. Urua baji mău pi-ia bēisăa jaspek'a măik'aapa mău pi-ia p'oree cornalinak'a. Chi su-ak'i beepari t'iak'au baji euma p'itria pik'a bîpa; p'ăwaraa bi mău pi-ia esmeraldak'a. 4 Ma su-ak'i beepari wap'ira baji awaraa su-ak'i beepari veinticuattro. Ai îri su-ak'i p'anajida chonaarã poro waibiarã veinticuattro. P'aru t'o-t'oo jî p'anajida măik'aapa poro jîra nēedee ooda jî p'anajida. 5 Tachi Ak'õre su-ak'i beeparideepa pa tau p'orep'orepari nîbaji măik'aapa pa jîwaa nîbaji pedee ome. Ma su-ak'i beepari k'îrapite lámpara siete urua p'anajida. Măgí lámpara Tachi

Ak'õre Jaure siete pik'a bi. ⁶ Ichiaba ma su-ak'i beepari k'irapite mia unuji ne-inaa lago bëi-sãak'a vidriodee oodak'a.

Ma su-ak'i beepari k'ait'a; ai ik'aawa, ãpíte mãik'aapa k'irapite bainĩ p'anajida ne-inaa chok'ai bi k'imari; aba ik'aawa chaa. Mãĩrã k'irapite mãik'aapa ek'arra eere tau-idaa baji. ⁷ Aba león k'irak'a baji; awaraa p'ak'a chak'e k'irak'a; awaraa eperã k'irak'a mãik'aapa chi apema nejĩpi wãabai wãk'a baji. ⁸ Ma chaachaa paraaji isiak'ara seis. Ma isiak'ara ichiaba tau-idaa baji taawaik'a eere, edaik'a eere paara. Mãĩrãpa ãstaawa, p'ãrik'ua pida Tachi Ak'õremaa ñida-ee nãga k'aripata:

—'P'ek'au wëe, p'ek'au wëe, p'ek'au wëe bapari Tachi Ak'õre Waibia. Ichita bapachi; ichita bapari; ichita cheit'ee.' *(Is 6.2-3)*

⁹ Mãĩrãpa k'aridak'ãri, jarapata ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'ira wãree. Ichiaba jarapata iru ichita bapari mãik'aapa jõmaarã k'ãyaara waibia bi. Mãgã k'ari p'anide ichiaba gracias jarapata irumaa. ¹⁰ Mãĩrãpa mãga k'ariruta chaa, ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro bedabaipata ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'irapite mãik'aapa it'aa t'ipata irumaa, iru ichita bapari perã. Mãga oo p'anide ãchi poro jira ëradak'ãri, bapata iru k'irapite mãik'aapa jarapata:

¹¹ —Tachi Ak'õre Waibia, pĩmaa aupaita jaradaipia bi: Pi jõmaarã k'ãyaara k'ira wãreera bi mãik'aapa jõmaarã k'ãyaara waibia bi. Nejõmaata pi jua ek'ari nĩbi, pia nejõmaata ooda perã. Pia k'inia bada perã, nejõmaata mãga ooji.

5

Juanpa pedee p'ãda mãik'aapa Oveja Chak'e unuda

¹ Ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi jua juaraare mia unuji joip'aruk'a bi pirat'ida pedee p'ãda ome. P'ã baji taawaik'a eere, edajãde paara. Tauchaada siete tauchaa baji jirri torrabaidapa. ² Ichiaba unuji angeleerã poro waibia aba. Mãgĩ golpe pedee baji. Iidiji:

—¿K'aipata nãga k'isia bĩma? “Michia jã tauchaada ogat'aai mãik'aapa ewai jãgĩ joip'aruk'a bi.”

³ Mamĩda apidaapa ma joip'aruk'a bi ewada-e pai; it'aripemaarã apidaapa, na p'ek'au eujãdepemaarãpa pida mãik'aapa piudap'edaarã eujã ek'ari p'anĩrãpa pida. ⁴ Mãpai mi jëedachi apida wë-e pada perã ma joip'aruk'a bi ewadait'ee mãik'aapa ma pedee p'ãda leedait'ee. ⁵ Mamĩda ma chonaarã poro waibiarã veinticuatrodepemapa mĩmaa mãgaji:

—Jëenáaji. ¡Ak'ĩji! León apata Judá ëreerãdepema; chonaarãwedapema Rey Daviddepa uchiadapa k'achia p'oyaaaji. Iruata jã tauchaada siete ogat'aai mãik'aapa jã joip'aruk'a bi ewat'aai.

⁶ Ak'ik'ãri, mia unuji Oveja Chak'e apata eperãarãpa peedap'edaak'a. Ichi bainĩ baji ma rey su-ak'i beepari k'irapite mãik'aapa ma ne-inaa chok'ai bi k'imari k'irapite, mãĩrã ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro esajĩak'a. Ichia cacho siete iru baji. Ichiaba tau siete iru baji. Ma tau siete jara k'inia bi Tachi Ak'õre Jaure, jaure siete pik'a pëida na p'ek'au eujã jõmaade. ⁷ Ma Oveja Chak'e wãji ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'ait'a mãik'aapa mãgĩ jua juaraarepa ataji ma joip'aruk'a bi pirat'ida. ⁸ Mãga ook'ãri, ma ne-inaa chok'ai bĩrã k'imari weda mãik'aapa ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro weda bedabaidachida iru k'irapite. Ma chonaa chaachaa iru baji arpa mãik'aapa p'arat'u nëedee ooda. Ma p'arat'u chaa ipuru baji ne-inaa bajũbak'a t'ũa bĩpa. Mãgĩ jara k'inia bi Cristodeerãpa it'aa t'ipata. ⁹ Mãga nide ma bedabaidap'edaarã jõmaarãpa k'ari chiwidi k'arijida:

—'Piata ma joip'aruk'a bi atai mãik'aapa ma tauchaada ogat'aai, eperãarãpa pi peet'aadap'edaa perã.

Pichi waa mãgã bat'ada k'aurepa eperãarã uchiapiji p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Māgá Tachi Ak'õre-it'ee neto pik'a ataji eperãarã k'ĩra t'ãdoo nãgee chaadepema: èreerã, pedee, p'uuru, eujã, mãgee chaadepema.

¹⁰ Pia ãra Tachi Ak'õre jua ek'ari biji p'aareerãk'a irumaa it'aa t'ĩpataadamerã.

Ichiaba pia ãra reyrãk'a papiit'ee na p'ek'au eujãdepemaarã ak'ipataadamerã.' (Ex 19.6)

¹¹ Māpai mia unuji ma rey su-ak'i beepari, ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmari mãik'aapa ma chonaarã poro waibiarã angeleerãpa wap'ira ata p'ani. Audú cho-k'ara paraaji; tachia p'oyaa juasiada-e. ¹² Mãirãpa otau apai pik'a bide golpe pedeejida:

—Oveja Chak'e peedap'edaa; irumaapaita jaradaipia bi:

Jõmaweda pi jua ek'ari p'anapata, nejõmaata pèré perã.

Pi k'ĩra wãreera bi; jõmaarã k'ãyaara k'ĩsia k'awaara bapari; jõmaarã k'ãyaara juataura bapari; jõmaarã k'ãyaara waibiarã bi.

Mapa pĩmaa it'aa t'ĩpata, awaraarãmaa it'aa t'ĩdai k'ãyaara.

¹³ Māpai mia ũriji jõma ne-inaa chok'ai p'anirã it'aripema, na p'ek'au eujãdepema, na p'ek'au eujã ek'aripema mãik'aapa p'usadepema; ne-inaa jõmaweda Tachi Ak'õrepa ooda. Mãirãpa mãgajida:

—Rey su-ak'i beeparide su-ak'i bimaa mãik'aapa Oveja Chak'ema jõmaarãpa ichita it'aa t'ĩdaipia bi mãik'aapa ichita jaradaipia bi parã jõmaarã k'ãyaara waibiarã bi, ne-inaa jõmaweda parã jua ek'ari bapari perã.

¹⁴ Māga jaradak'ãri, ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariirãpa p'anaujida:

—¡Amén!

Ma awara ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro waya bedabaidachida ma su-ak'i bi k'ĩrapite mãik'aapa Oveja Chak'e k'ĩrapite.

6

K'ãata jara k'inia bi ma tauchaada siete

¹ T'èepai mia unuji ma Oveja Chak'epa ogat'aaru chi naapiara tauchaada, ma tauchaada siete joip'aruk'a bide k'ara bada. Māga nide ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepema abaapa pa jĩwaaparik'a pedeeji:

—Chepáde aji.

² Mia ak'ik'ãri, unuji caballo t'orroo. Ai ĩri su-ak'i badapa ichi juade ematrĩma ateeji. Angelpa teeji chõo p'oyaapataarã poro jĩra irumaa, wãmerã na p'ek'au eujãdee jura p'oyaade. Wãji.

³ Māpai ma Oveja Chak'epa araarepema tauchaada ogat'aaji. Māga ook'ãri, mia ũriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepemapa jararu:

—Chéji.

⁴ Ak'ik'ãri, unuji caballo p'oree. Ai ĩri su-ak'i bimaa Tachi Ak'õrepa espada choma teeji mãik'aapa mãgĩ juade biji na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaweda, mãgĩ k'aurepa waa eperãarã k'ãiwee p'ananaadamerã. Maperã eperãarãpa chíara pee para beeji.

⁵ Māpai ma Oveja Chak'epa omé eerepema tauchaada ogat'aak'ãri, mia ũriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepemapa auk'a jararu:

—Chéji.

Ak'ik'ãri, unuji caballo p'ãimaa. Ai ĩri su-ak'i bĩpa net'aa chaapari iru baji ichi juade.

⁶ Māpai nãgĩ pedee uchijai ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmari t'ãideepa:

—Jarra óoji trigo kilo apai t'erabaidamerã ewari aba mimiada pari; maa-e pirã cebada kilo õpeepai t'erabaidamerã ewari aba mimiada pari. Mamĩda olivo mãik'aapa uva t'õbainãaji, aceite paraamerã mãik'aapa vino paraamerã.

⁷ Māpai ma Oveja Chak'epa õpee eerepema tauchaada ogat'aak'ãri, mia ũriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepemapa jararu:

—Chéji.

⁸ Ak'ik'ári, unuji caballo k'uarak'uaraa bi. Ai ñri su-ak'i bada Piuda apachida. Māgí t'êe cheda Piudaarã P'anapatamã apachida. Māgírã juade Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã k'ĩmariidepema chaa aba bñji, ma eperãarã piudamerã jura chõo jõnipa, jarra oo jõnipa, k'ayaapa mãik'aapa ne-animal k'achia beerãpa.

⁹ Māpai ma Oveja Chak'epa k'ĩmari eerepema tauchaada ogat'aak'ári, mia unuji altar bainĩ bi mãik'aapa ai ek'ari unuji jai-idaadap'edaarã jaureerã. Ijãadak'aa beerãpa ma eperãarã peejida, Cristode ijãapatap'edaa perã mãik'aapa iru ũraa jarateedap'edaa perã.

¹⁰ Mãirãpa otau apai pik'a bide golpe pedeejida:

—Tachi Waibia, pia nejõmaata k'awapari. Pi k'achia wêe bapari mãik'aapa ichita oopari pia jara bik'a. ¿Sãapai ak'it'eema eujãdepemaarãpa oopata jarait'ee pia wa k'achia? ¿Sãapai tai peedap'edaarã miapiit'eema? ajida.

¹¹ Māgírã chaachaa Tachi Ak'õrepa p'aru teesoo t'orroo bi teeji. Māpai jaraji ãchima taarãpai ñidamerã mãik'aapa nidamerã ãchi ñpemaarã, chi Cristopa oopi bik'a oopataarã Tachi Ak'õrepa awara bida ma-it'ee, auk'a piudamerã k'achia beerã juapa.

¹² Māpai ma Oveja Chak'epa joisomaa eerepema tauchaada ogat'aak'ári, unuji na p'ek'au eujã golpe wêre nĩbi awêrachaipa. Ak'õrejĩru k'ĩi pik'adachi. P'ãi-maa baji p'aru cabra k'aradee oodak'a; mãgee p'aru jipata chi-ĩadak'ári. Ma awara atane p'oreedachi tachi waak'a. ¹³ Lucero pajãdepa jurruk'oodachida na eujãde, higojõ chik'aa jurrupatak'a higuera bñridepa nãumia p'uak'ári. ¹⁴ Pajã pirat'idaji joip'aru pirat'ipatak'a. Māpai wêpadachi. Ma awara eera, isla ome ãyaa wãjida ma badamãiipa. ¹⁵ Māga unudak'ári, na p'ek'au eujãdepema reyrã, eperãarã poro waibiarã, soldaorã poro waibiarã, p'arat'ara beerã, juataura beerã, esclavoorã, esclavo-eerã; ma jõmaweda mirudachida mãu te uriade mãik'aapa eera jera bi eujãde mãu-idaa bimã. ¹⁶ Mama p'anide biajida eemaa mãik'aapa mãu-idaa bimaa:

—¡Tai ñri baai chéti, rey su-ak'i beeparide su-ak'i bipa mãik'aapa Oveja Chak'epa tai ununaadamerã, tai jiripata perã miapidait'ee! ¹⁷ Tachi Ak'õre ewari waibia ewate paji. Apidaapa iru k'ĩrau chooda-e payada ajida.

7

Ciento cuarenta y cuatro mil Israel pidaarã Tachi Ak'õrepa jirit'erada

¹ Ma t'êepai mia unuji angeleerã k'ĩmari; aba bainĩ bi norte eere; aba sur eere; aba ak'õrejĩru uchiapari eere; chi apema chi baaipari eere. Māgírãpa madepema nãu t'idik'a p'anajida p'uanaamerã eujã ñri, p'usa ñri wa pak'uru ñri. ² Ichiaba unuji ángel awaraa ak'õrejĩru uchiapari eereepa uchía cheru. Māgípa ne-inaa tauchaa bñpari iru baji ichi juade. Ma ne-inaapa tauchaa bidak'ári eperãarã ñri, jara k'inia bi ma eperãarã Tachi Ak'õre ichita chok'ai baparideerã. Māgí ángel golpe pedeeji apema k'ĩmariirãmaa; mãgí jirit'eradaarãmaa eujã mãik'aapa p'usa ñripidamerã:

³ —Waide ñripinãati eujã, p'usa mãik'aapa pak'uru, waide taipa tauchaa bida-e perã Tachi Ak'õredeerã tau bñride.

⁴ Mia ũriji jaradak'ári jõmasaa eperãarã ñri ma tauchaa bidap'edaa. Israel pidaarã èreerãdepemaarã ciento cuarenta y cuatro mil paji.

⁵ Judá èreerãdepema doce mil paji;

Rubén èreerãdepema doce mil paji;

Gad èreerãdepema doce mil paji;

⁶ Aser èreerãdepema doce mil paji;

Neftalí èreerãdepema doce mil paji;

Manasés èreerãdepema doce mil paji;

⁷ Simeón èreerãdepema doce mil paji;

Leví èreerãdepema doce mil paji;
 Isacar èreerãdepema doce mil paji;
⁸Zabulón èreerãdepema doce mil paji;
 José èreerãdepema doce mil paji
 mãik'aapa Benjamín èreerãdepema doce mil paji.

Eperãarã chok'ara p'aru t'orroo jĩ p'anadap'edaa

⁹ Ma t'èepai unuji eperãarã audú chok'ara nãgí chaadepema: eujã, èreerã, p'uuru, pedee; mãgí chaadepema. Bainĩ p'anajida ma rey su-ak'i beepari k'ĩrapite mãik'aapa ma Oveja Chak'e k'ĩrapite. Apidaapa ãra p'oyaa juasiada-e, audú chok'ara p'anadap'edaa perã. P'aru t'orroo jĩ p'anapachida mãik'aapa palma k'iru ateepachida ãchi juade ak'ipidait'ee o-ĩa p'ani. ¹⁰ Jõmaarãpa golpe pedeejida:

—Tachi Ak'õre, ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bipa mãik'aapa Oveja Chak'epa eperãarã o k'achiadeepa k'aripa atajida atuanaadamerã.

¹¹ Angeleerã, chi wap'ira atadap'edaa ma rey su-ak'i beepari, ma chonaarã poro waibiarã mãik'aapa ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmari; mãgí angeleerã bedabaidachida tau bĩri te jãde t'õbairutamaa ma rey su-ak'i beepari k'ĩrapite mãik'aapa it'aa t'ĩpachida Tachi Ak'õremaa. ¹² Mãgapachida:

—¡Amén! apachida. Jõmaarãpa it'aa t'ĩdaipia bi Tachi Ak'õremaa mãik'aapa jaradaipia bi: “Pi jõmaarã k'ãyaara waibiara bapari; jõmaarã k'ãyaara k'ĩsia k'awaara bapari; jõmaarã k'ãyaara t'ãri piara; jõmaarã k'ãyaara juataura; jõmaweda pi jua ek'ari p'anapata. Mãga ichita jaradait'ee, jõ-ee. ¡Amén!”

¹³ Mãpai ma chonaarã poro waibiarãdepema abaapa mĩmaa iidiji:

—¿K'áirãma na p'aru t'orroo jĩ p'ani? ¿Sãmãik'aapa chejidama? aji.

¹⁴ Mia p'anauji:

—Piata k'awa bida aji, mi k'ãyaara.

Irua mãgaji:

—Ãchi jai-idaadak'ãri, uchajida audú miapi iru p'anadap'edaarã juadeepa. P'aru t'orroo jĩ p'ani, ãchi p'aru t'õdap'edaa perã ma Oveja Chak'e waade. Mãgapi ãchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wẽpajida.

¹⁵ ‘Maperãpi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'ĩrapite bainĩ p'ani.

Ãstaawa, p'ãrik'ua pida ãchia oopata Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ichi it'aripema te waibiade.

Ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bipa ãra ichita ak'i bapariit'ee, ichita ãra ome bapariit'ee perã.

¹⁶ Waa jarra ooda-e pait'ee mãik'aapa waa opisiada-e pait'ee.

Ichiaba ak'õrejĩrupa waa paada-e pait'ee mãik'aapa waa wãsiapa jia cheda-e pait'ee.’

(Is 49.10)

¹⁷ Mãga pait'ee ma Oveja Chak'e, rey su-ak'i beepari k'ĩrapite bainĩ bipa, ãra pia ak'i bapariit'ee perã.

Ãramaa ak'ipiit'ee pania poatri uchua bimã, mãgí pania todak'ãri, ichita p'anapataadamerã iru ome.

Ma awara Tachi Ak'õre ãra ome bapariit'ee perã, waa t'ãri p'ua p'anadak'aa pait'ee.

8

Seis eerepema tauchaada ogat'aada

¹ Oveja Chak'epa ma seis eerepema tauchaada ogat'aak'ãri, it'aripemaarã jõmaweda k'ĩuu nĩbeeji. Mãgá p'aneejida perã hora esa-auk'a. ² Ma t'èepai mia unuji angeleerã siete, iru k'ĩrapite bainĩ p'anapataarã. Mãgí chaa trompeta ãchi chaachaa jitajida. ³ Mãpai ángel

awaraa cheji m̄aik'aapa bainĩ beejĩ altar k'ait'a. Ichi juade k'uuruk'a bi n̄eedee ooda iru baji. Aide ne-inaa t'ũa bapari paapachida Tachi Ak'õre-it'ee. Awaraapa irumaa ne-inaa t'ũa bapari waibia teeji, p'oiramera Cristodeerã it'aa t'ipata ome m̄aik'aapa bimerã ma altar ãri Tachi Ak'õre-it'ee. M̄agĩ biji altar n̄eedee ooda ãri; ma altar rey su-ak'i beepari k'ĩrapite bainĩ bi. ⁴ Ma ne-inaa t'ũa bapari paak'ãri, chi nari Cristodeerã it'aa t'ipata ome ma ángel juadeepa it'aa wãji Tachi Ak'õre baparimã. ⁵ M̄apai ma angelpa t'ipitau atap'eda altardeepa, ma k'uuruk'a bi ipurut'aaji. M̄apai bat'at'aaji na p'ek'au eujãdee. M̄aga oo bide mia ũriji pa jĩwaa n̄ibi pedee ome. Ichiaba unuji pa tau p'orep'orepari m̄aik'aapa na p'ek'au eujã wẽre n̄ibi awẽrachaipa.

Angeleerãpa trompeta chaadap'edaa

⁶ M̄apai ma angeleerã sieteerãpa trompeta iru p'ani ãchi juade ewaa jirajida chaadait'ee.

⁷ Chi naapiara angelpa ichi trompeta chaak'ãri, angeleerãpa hielu k'oi tauk'a bat'ajida na p'ek'au eujãdee. Ma hielu p'oira baji t'ipitau ome m̄aik'aapa waa ome. Perã eujã esajĩak'a paadachi. Ichiaba pak'uru õpeedepema chaa aba m̄aik'aapa p'ũajara jõmaweda paadachi.

⁸ Araarepema angelpa ichi trompeta chaak'ãri, m̄au choma t'ipitau ome urua n̄ibi bat'ajida p'usa jãdee. M̄apai perã p'usa jã esajĩak'a waa padachi. ⁹ Ma awara p'usadepema ne-inaa chok'ai bi õpeedepema chaa aba piudachida. Ichiaba barco p'usade wã ni-padap'edaa, m̄agĩ õpeedepema chaa aba jõdachida.

¹⁰ Ma omé eerepema angelpa ichi trompeta chaak'ãri, lucero choma t'ipitau ome urua n̄ibi pajãdeepa baaidachi na eujãdepema to m̄aik'aapa pania poatri uchiapata ãri; ma õpeedepema chaa aba ãri. ¹¹ M̄agĩ t'ĩjarapata Lucero Asia. M̄agĩ baaik'ãri, to m̄aik'aapa pania poatri uchiapata õpeedepema chaa aba ãri, pania asia ũu beejĩ. Eperãarãpa ma pania todak'ãri, chok'ara piujida.

¹² Ma õpee eerepema angelpa ichi trompeta chaak'ãri, ak'õrejĩru, atane, lucero ãridachida. Perã ak'õrejĩru k'ĩra esajĩak'a k'ĩidachi. Perã atane k'ĩra esajĩak'a auk'a k'ĩidachi. Ichiaba perã lucero esa-auk'a k'ĩidachida. Mapa ãstaawa hora õpeedepema chaa aba ak'õrejĩru jẽra-e paji. Ichiaba p'ãrik'ua hora õpeedepema chaa aba atane lucero ome ãdaada-e paji.

¹³ M̄apai mia unuji nejĩpi pajãde it'ĩ wãabai ni. ũriji ma nejĩpi pa golpe pedeeru:

—jAai, eperãarã at'ãri eujãde p'ani audú chupĩria jõnadait'eeda aji, apema angeleerã õpeerãpa ãchi trompeta chaadak'ãri!

9

K'ĩmari eerepema trompeta chaada

¹ M̄apai ma k'ĩmari eerepema angelpa ichi trompeta chaak'ãri, mia unuji lucerok'a pajãdeepa baai cheda na eujãde. M̄agipa llave jitaji ewait'ee arii uria bi, chi t'ai jĩa n̄ibada perã. Ma uria audú nãpia baji. ² Ma uria t'ai ewak'ãri, narira uchua n̄ibeeji, nari waibia uchiaparik'a t'ipitau waibia deepa. Ma nari k'aurepa p'ãriudachi. Ak'õrejĩru m̄aik'aapa pajã perã unu-e paji nari jĩrak'awaa n̄ibi pa. ³ Ma nari ome netuaraarã sisi k'ap'ĩak'a uchiadachida m̄aik'aapa wãaichoo chejida na p'ek'au eujãdee. Eujãde pa wãdak'ãri, mia unuji ne-inaa Tachi Ak'õrepa m̄airãmaa bida; m̄agĩ ne-inaa tusõrepa iru bik'a eperãarã k'aait'ee. ⁴ Tachi Ak'õrepa m̄airãmaa jaraji p'ũajara apida; pak'uru jida ãrinaadamerã. Jĩp'a p'ua oodaipia bida aji, chi Tachi Ak'õre tauchaa wẽe beerã ãchi tau bĩrĩde. ⁵ Mamĩda jaraji eperãarã k'aa peenaadamerã. Jĩp'a p'ua oodaipia bida aji, atane joisomaa wãyaaru misa. M̄airãpa k'aada golpe p'ua n̄ibaji tusõrepa k'aada p'ua n̄ibaparik'a.

⁶ Māgá eperāarā k'aa jōnide, ma eperāarā audú piu k'inia p'anadait'ee. Mamīda piuda-e pait'ee.

⁷ Mia sisira unuji caballoorā uchiapatak'a jura chōode. Ne-inaa poro jīra nēedee oodak'a jī p'anajida āchi porode. Āchi k'īra eperā k'īrak'a beeji. ⁸ Āchi puda waree beeji; wēraarādek'a māik'aapa āchi k'ida león k'idak'a beeji. ⁹ Āchi t'ūade ne-inaa jī p'anajida ar-madura hierrodee oodak'a. Wāaichook'oodaidak'āri, āchi isia jīwaapachida carro caballopā jidiupata jīwaapatak'a, chok'ara uchiadak'āri jura chōode. ¹⁰ Āchi trude ne-inaa awapari iru p'anajida, tusōreerāpa iru p'anapatak'a. Māgīpa eperāarā k'aadait'ee atane joisomaa wāyaaru misa. ¹¹ Āchi rey Satanapa āra chok'apari. Ichi ma uria nāpīa bi jīapari. Hebreo pedeede ichi t'ījarapata Abadón; griego pedeede Apolión; jara k'inia bi Eperāarā Peepari.

¹² Ma naapīara ne-inaa k'achiara wāyaaji. Ne-inaa k'achiara omé at'āri falta bi.

Joisomaa eerepema trompeta chaada

¹³ Māpai ma joisomaa eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, mia pedee ūriji altar nēedee oodadeepa. Ma altar Tachi Ak'ōre k'īrapite bainī baji. Ma altar āuk'idaa k'īmariide cacho paraa. Madeepa ma pedee uchīa baji. ¹⁴ Jaraji ma angelpa trompeta iru badamaa:

—K'ena pēiji angeleerā k'īmari Éufrates to ide jīa paraa p'anī.

¹⁵ Māgī angeleerā k'ena pēik'āri, uchīajida peenadait'ee na p'ek'au eujādepemaarā ōpeedepema chaa aba. Ai naaweda jīa paraa p'anajida ni p'anī misa año, atane, ewari māik'aapa hora Tachi Ak'ōrepa awara bidamaa paru misa. ¹⁶ Mia ūriji jaradak'āri jōmasaa soldaorā p'e atadap'edaa caballok'a bi īri wādamerā āchi ome. Audú chok'ara; doscientos millones paji.

¹⁷ Ma caballok'a bi māik'aapa māgī īri wādap'edaarā mia unuji k'āimok'araa pik'a bide. Āchi t'ūade armadura jī p'anajida. Ma armadura p'oree baji, t'ipitauk'a. Ichiaba p'āp'āraa baji māu pi-ia jacintok'a. Ichiaba k'uarāa baji māu azufrek'a. Ma caballoorāk'a beeda poro león porok'a beeji. Māirā it'aideepa uchīaji t'ipitau, nari māik'aapa azufre p'ora. ¹⁸ Ma ne-inaa k'achia ōpeepa; t'ipitau, naripa māik'aapa azufrepa na p'ek'au eujādepemaarā ōpeedepema chaa aba piuji. ¹⁹ Ma caballoorāk'a beerāpa eperāarā māgā p'oyaajida āchi it'aipa māik'aapa āchi trupa, āchi tru taama porok'a beeda perā. Māgīpa auk'a eperāarā p'ua oopachida.

²⁰ Māgā eperāarā chok'ara piujida mīda ma k'achiapa, chi waide peeda-e p'anadap'edaarāpa āchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'iniada-e paji. It'aa t'ī amaa k'iniadak'aa paji netuaraarāmaa. Ichiaba it'aa t'ī amaa k'iniadak'aa paji āchia ne-inaa juapa ooda k'īrapite; ne-inaa nēedee ooda, p'arat'adee ooda, broncedee ooda, māudee ooda, pak'urudee ooda. Māgī k'īrapite it'aa t'ī k'inia p'anapachida māgee ne-inaa p'oyaa ak'ik'aa mīda, p'oyaa ūrik'aa mīda māik'aapa p'oyaa t'iak'aa mīda. ²¹ Ichiaba awaraarā pee amaa k'iniadak'aa paji. Jaipanaarāpa oopatak'a oo amaa k'iniadak'aa paji. P'ek'au oo amaa k'iniadak'aa paji māik'aapa nechīa amaa k'iniadak'aa paji.

10

Joip'aruk'a bi pirat'ida k'aipēe

¹ Māpai mia unuji angeleerā poro waibīa awaraa. Māgī it'ariipa cheji jīarara pirat'ī nībide. Euma paraa baji ichi poro īri. Chi k'īra urua baji ak'ōrejīruk'a māik'aapa chi jīru t'ipitau urua nībik'a baji. ² Ichi juade iru baji joip'aruk'a pirat'ida k'aipēe. Māgī ewat'ī baji. Ma angeleerā poro waibīa na eujāde bainī ba chek'āri, chi jīru juaraarepema bijī p'usa īri. Jōdee chi jīru juabi eerepema bijī eujā īri. ³ Golpe biaji león biaparik'a. Māgā biak'āri, pa siete jīwaa nībeeji pedee ome. Māgā iru biak'āri, papa p'anauji. ⁴ Mia māga ūrik'āri, ma pedee p'ait'ee paji. Mamīda it'ariipa pedee ūriji:

—Apidaamaa jaranáaji pia ũrida m̄aik'aapa ma pedee apida p'ánáaji.

⁵ M̄apai ma ángel bainĩ bada p'usa ĩri m̄aik'aapa eujã ĩri ichi jua juaraarepema iaji pajãmaa. Ooji eperãarãpa oopatak'a ne-inaa juraadak'ãri Tachi Ak'õre k'ĩrapite, awaraarãpa ijãadamerã wãarata jara bi. ⁶ M̄apai ma angelpa ne-inaa jaraji Tachi Ak'õre ichita chok'ai bapari k'ĩrapite. Iruata ooji pajã m̄aik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi; na eujã m̄aik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi; p'usa m̄aik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi. Iru k'ĩrapite ma angelpa m̄agaji:

—ĩTaarã-ee Tachi Waibiaapa k'achia beerã jõpiit'eeda! aji.

⁷ Angeleerã seis eerepemapapa ichi trompeta chaak'ãri, aupait'ee Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bada eperãarã-it'ee. Jõmaarãmaa m̄aga k'awapi-e paji. Ichi mimiapataarãmaa; ichi pedee jarapataarãmaa aupaita k'awapiji ichia k'ĩsia iru bada.

⁸ M̄apai ma naaweda it'ariipa pedee badapa waya m̄imaa ne-inaa jaraji:

—Atanáji ma joip'aruk'a p̄irat'ida k'aip̄ee ewat'ĩ bi, jãma bainĩ bi p'usa ĩri m̄aik'aapa eujã ĩri iru bi ichi juade.

⁹ Aramãgá mi wãji ma angelmaa ma joip'aruk'a bi iidide. Ichia p'anauji:

—Jitáji m̄aik'aapa k'ot'áaji. P̄ichi it'aide k'ũ-ũa bait'ee mielek'a. Mamĩda p̄ichi bimaa pak'ãri, asia bait'ee.

¹⁰ Irua jaradak'a mia ma joip'aruk'a bi atanaji m̄aik'aapa k'o p̄eiji. Wãara, michi it'aide k'ũ-ũa baji. Mamĩda mit'aap'eda, michi bide pak'ãri, mi t'ãri urati nĩbeeji. ¹¹ M̄apai m̄imaa m̄agaji:

'Pia waya jaraipia bi Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a. Jaraipia bida aji, irua ooit'ee bi p'uuru pidaarã chok'ara ome, eujãdepemaarã chok'ara ome, pedee chok'ara awara-awaraa pedeepataarã ome m̄aik'aapa reyrã chok'ara ome.

11

Tachi Ak'õrepa eperãarã omé p̄eida ichi pedee jaranadamerã

¹ M̄apai pak'uru s̄iautaa m̄imaa teeji, m̄agipa ne-inaa chaamerã. M̄agaji:

—Wãji chaade Tachi Ak'õre te waibia chi altar ome. Ma awara ai tede it'aa t'ĩpataarã juasíaji. ² Mamĩda chaanáaji ma te ãtaude t'iak'au bimã, m̄agimã Tachi Ak'õrepa awara bida perã ijãadak'aa beerã-it'ee. Atane cuarenta y dos wãyaaru misa, m̄agĩrãpa ãchi jua ek'ari iru p'anadait'ee Tachi Ak'õrepa p'uuru jirit'erada ichi-it'ee.

³ M̄apai Tachi Ak'õrepa m̄agaji:

—Mia omé p̄eit'eeda aji, chi-iapata p'aru jĩ p'anik'a p'ani. M̄airãpa jaradait'ee mia jarapi bik'a, ma k'ãima mil doscientos sesenta wãyaaru misa.

⁴ M̄agĩrã omé olivo b̄ir̄ik'a p'ani m̄aik'aapa lámpara b̄ipatak'a p'ani; Tachi Waibia, chi na p'ek'au eujã ooda k'ĩrapite p'ani. ⁵ Apidaapa ma omé j̄ir̄iruta p̄irã miapidait'ee, t'ip̄itau uchua bi ãchi it'aidepa paapeit'ee ãra k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã. M̄agá piudait'ee j̄omaweda ãra miapi k'inia p'anĩrã. ⁶ Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'ĩra t'ãdoo ãramaa oopiji. Mapa ãrapa pajã j̄ia p̄ik'adai k'oi chenaamerã, Tachi Ak'õrepa jarapidak'a jara p'ani misa. Ma awara ãrapa k'iniadak'ãri, pania tachi waa papidai m̄aik'aapa eperãarã miapidai.

⁷ Mamĩda jara aupadak'ãri j̄omaweda Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bada jarapiit'ee ãramaa, nem̄isia uchiat'ee ma uria nãpia bidepa m̄aik'aapa ãra ome chõo j̄ir̄it'ee. M̄agipa ãra p'oyait'ee m̄aik'aapa peek'ooit'ee. ⁸ ãra k'ap'ia piuda calle jãde baip'aneidait'ee p'uuru waibia Jerusalende; ãchi waibia kurusode peedap'edaa p'uurude. M̄agí p'uuru ichiaba Sodoma maa-e p̄irã Egipto apata. ⁹ Mama p'aneidait'ee k'ãima õpee ap'eda esa- auk'a. Mama p'anide eperãarã eujã k'ĩra t'ãdoodepema, p'uurudepema, pedee k'ĩra t'ãdoo pedeepataarã m̄aik'aapa èreerã k'ĩra t'ãdoorãpa ãra k'ap'ia piuda ak'idait'ee m̄aik'aapa jaradait'ee ãra ianaadamerã. ¹⁰ Na p'ek'au eujãdepemaarãpa ãra piuda ũridak'ãri, o-ña

p'aneedait'ee m̄aik'aapa regalo tee para bait'ee o-ñapa, ma Tachi Ak'õre pedee jarapataarã omeerãpa ãra miapidap'edaa perã.

¹¹ Mam̄ida k'ãima õpee ap'eda esa-auk'a wãyaap'eda, Tachi Ak'õrepa ma omé chok'ai p'anapiji. Mãgá ãra p'irabaidachida. Jõmaweda mãga unudak'ãri, p'eradachida. ¹² Mãpai ma omé ùrijida it'ariipa golpe pedeeru:

—j'it'aa chéti!

Aramãgá it'aa wãjida jãrarade, ãra k'ïra unuamaa iru p'anadap'edaarã taide. ¹³ Aramata awêrachai golpe wêre n̄ibeeji. Ma p'uuru pidaarã diezdepema chaa aba jõdachi; mãgá eperãarã siete mil k'iniidachida. Chi p'aneedap'edaarã p'erarutapa ãchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'inia p'aneejida. Mapa jarajida Tachi Ak'õre it'ari baparimaa, iruta wãara jõmaarã k'ãyaara waibiara bi.

¹⁴ Ma ne-inaa k'achia aba eerepema aupaji. Mam̄ida omé eerepema taarã-e pait'ee.

Trompeta seis eerepema chaada

¹⁵ Mãpai ángel seis eerepemapa ichi trompeta chaak'ãri, it'ariipa mia golpe pedee ùriji. Chok'araarãpa jara p'anajida:

—'Írá wãara na p'ek'au eujãdepemaarã Tachi Ak'õre jua ek'ari p'ani m̄aik'aapa Tachi Waibia Jesucristo jua ek'ari p'ani. Tachi Ak'õre ichita jõmaarã rey bapariit'ee.' (*Ex 15.18; Dn 2.44*)

¹⁶ Mãpai ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro su-ak'i p'ani ãchi rey su-ak'i beeparide Tachi Ak'õre k'ïrapite bedabaidachida irumaa it'aa t'ídait'ee. ¹⁷ Mãgapachida:

—Tachi Ak'õre Waibia, p'ita ichita bapari m̄aik'aapa ichita bapachi. Gracias jara p'ani p'ima.

j'Pita jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã, jõmaarã rey paru!

¹⁸ Na p'ek'au eujãdepema p'uuru pidaarã t'ãri k'achia p'anapachida pi ome.

Írá jõdee, pi k'ïrau bait'ee ãra ome.

Írapí pia ak'it'ee piudap'edaarãpa oopatap'edaa m̄aik'aapa jarait'ee pia wa k'achia pi k'ïrapite.

Írá teeit'ee ne-inaa pia jõmaweda pia k'ïsia iru bidepema teeit'ee pi mimiapataarãmaa, chi pi pedee jarapatap'edaarãmaa; p'ichideerã jõmaarãmaa m̄aik'aapa pi waawEEP-ataarã jõmaarãmaa, ek'ariara beerãmaa, waibiara beerãmaa paara.

Ichiaba írapí eujãde ne-inaa k'achia oopatap'edaarãmaa pia k'achia ooit'ee.

Juanpa Tachi Ak'õre it'aripema te waibiade unuda

¹⁹ Mãpai Tachi Ak'õre it'aripema te waibia ewadachi m̄aik'aapa ma edajãde mia unuji baaltek'a bi Tachi Ak'õrepa ùraa Moisemaa p'ãpida ome. Mãga n̄ide pa tau p'orep'orepari unuji m̄aik'aapa pa j'iwaa n̄ibaji. Ichiaba paraaji awêrachai m̄aik'aapa hieloo k'oi taúk'a baaji.

12

Juanpa wêra je ome unuda

¹ Mãpai mia ne-inaa awaraa waide unuk'aa pada unuji. Pajãde unuji wêra ak'õrejïru urua n̄ibik'a j'í bi. Bainí baji atane íri. Poro j'ïra lucero docedee ooda j'í baji. ² Mãgí wêra biak'oo baji. Bi p'ira baji chi warra ewaa t'oit'ee bada perã. Mapa bia n̄ibaji.

³ Mãpai ne-inaa awaraa waide unuk'aa pada padachi pajãde. Unuji je choma. P'oree baji m̄aik'aapa poro siete iru baji. Ma chaachaa poro j'ïra j'í baji. Ichiaba cachoo diez iru baji. ⁴ Mãgí j'epa ichi tru wirawiraarupa pajãde n̄ibi lucero perã esa-auk'a baaipiji eujãdee. Mãgí bainí banaji ma wêra k'ïrapite m̄aik'aapa n̄imaa beeji iru warra t'omerã, ma warra chai k'o atapëiit'ee pada perã. ⁵ Mãpai ma wêrapa imik'ïra warra t'oji. Ma warrapa reyk'a na eujãdepemaarã ichi jua ek'ari iru bapariit'ee. Reypa tuma hierrodee juade

iru bipa ooparik'a, māga pik'a irua ooit'ee. Māgí je choma mama baji mīda, ma warra chai p'oyaa k'o-e paji, Tachi Ak'ōrepa āyaa ateepida perā ichi baparimaa ichi rey su-ak'i beeparide. ⁶Jōdee ma wēra mirudachi eperāarā mak'iaara wēe jēra bīmaa; Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badamaa. Mama angeleerāpa nek'opijida māik'aapa pia ak'i p'anajida k'āima mil doscientos sesenta.

⁷Māpai it'ari jura paraaji. Angeleerā poro waibia Miguel awaraa angeleerā ome chōo jirijida māgí je choma bi ome. Māpai jepa ichideerā p'e atap'eda, chōojida. ⁸Mamīda ma je choma bi eerepemaarā chooda-e paji. Angeleerāpa āra it'ariipa jērek'oojida. ⁹Māgá bat'at'aajida ma je choma bi na p'ek'au eujādee. Māgí je choma chonaarāwedapema taama; Netuara Poro Waibia maa-e pirā Satanás apata. Māgípata na p'ek'au eujādepemaarā k'ūrapari. Māgí bat'at'aajida na p'ek'au eujādee ichideerā ome.

¹⁰Māpai mia ūriji Tachi Ak'ōredeerā it'ariipa golpe pedee p'ani:

—ƒrapi Tachi Ak'ōrepa k'achia p'oyaaaji māik'aapa aupaji tachi o k'achiadeepa k'aripa atada atuanaadamerā.

ƒrapi jōmaarā rey beeji māik'aapa ichia pēida, Cristo jua ek'ari jōmaweda p'aneejida.

Māga bi jēret'aadap'edaa perā ma imiateeparipa tachi ipemaarā Cristo k'aurepa.

Māgí ĩi-ee tachi imiateepachi Tachi Ak'ōre k'īrapite.

¹¹Mamīda tachi ipemaarāpata iru p'oyaapachida Cristopa ichi waa bat'ada perā āra pari.

Ichiaba iru p'oyaapachida Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee awaraarāmaa jaradap'edaa perā.

Eperāarāpa āra peedait'ee pak'āri, waaweedak'aa paji piudait'ee ma jaradap'edaa k'aurepa.

¹²¡O-ĭa p'anadāma angeleerā, it'ari p'anapata perā!

Mamīda chupiria p'ani parā eujāde p'anapataarā māik'aapa p'usade p'anapataarā Netuara Poro Waibia parā t'āide bapari perā.

Ichi audú k'īrau bi k'awa bairā taarā-e Tachi Ak'ōrepa jōpiit'ee irua ne-inaa k'achia oopari.

¹³Māgí je choma bipa k'awaa atak'āri ichi na p'ek'au eujāde bi, ichi jēredap'edaamāi, ma wērapa warra t'oda jirīmaa beeji. ¹⁴Mamīda Tachi Ak'ōrepa neĵipi tapia isiak'ara omé teeji ma wēramaa, māgá ma je choma badamāiipa t'imí wāabaimerā ichia k'īsia iru badamaa; eperāarā mak'iaara wē-emma. Mama nek'opidai māik'aapa pia ak'i p'anadai año ōpee ap'eda esa-auk'a wāyaaru misa. ¹⁵Māga unuk'āri, ma je choma bi it'aideepa pania jīchooji to chomadarumaa, to chomaapa ma wēra to barree ateei jīak'aapa. ¹⁶Mamīda eujāpa ma wēra k'aripaji. Ewadachi māik'aapa ma to choma je choma bipa jīchooda weedachi ai uriade. ¹⁷Māga unuk'āri, ma je choma bi audupiara k'īraudachi ma wēra ome. Mapa chōo jirinaji ma wēradeepa uchiadap'edaarā ome; chi na eujāde at'āri nībīrā ome. Māirāpa oopata Tachi Ak'ōre Ūraade jara bik'a māik'aapa ijāpata Jesupa jarateeda ūraade. ¹⁸Māpai māgí je choma bi bainī banaji p'usa ide.

13

Nemīsia p'usa jādeepa uchiada

¹Māpai mia unuji nemīsia uchiaru p'usa jādeepa. Māgipa poro siete iru baji māik'aapa cacho diez. Chi cacho chaa poro jīra jī baji. Jōdee chi poro chaa t'ī p'ā baji. Tachi Ak'ōre t'ī chok'ara made p'ā jēra baji, irua māga unuk'āri, k'īraudaimerā. Māgá ma nemīsiapa iru oo iru baji. ²Māgí nemīsia imamak'a baji. Mamīda chi bīri oso realdek'a baji. Chi it'ai león it'aik'a baji. Je choma bipa ma nemīsia ichi jīak'a papiji, māgipa auk'a oomerā ma jepa ooparik'a māik'aapa je choma bi jua ek'ari p'anīrā auk'a iru bamerā ichi jua

ek'ari. ³ Māgí nemīsia poro aba supeet'aa baji espadapa, mamīda ichia jipat'aaji. Mapa na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāpa iru pia unupachida māik'aapa irua oopi bik'a oo k'inia p'anapachida. ⁴ Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īdai k'āyaara, je choma bīmaa it'aa t'īpachida, iru juapa ma nemīsiapa ne-inaa k'īra t'ādo oopachi perā. Ma awara ma nemīsiamaa paara it'aa t'īpachida. Māgapachida:

—¿K'aita nāgí nemīsiak'a bīma? ¿K'aita chōoima iru ome?

⁵ Tachi Ak'ōrepa ma nemīsia ichiak'au biji ne-inaa k'achia k'īra t'ādo o wāmerā atane cuarenta y dos wāyaaru misa. Māgipa pedee audua pedepachi māik'aapa ichi Tachi Ak'ōreda a nipapachi. ⁶ Māgá pedee k'achia jara wāpachi Tachi Ak'ōre āpite māik'aapa ichideerā it'ari p'ani āpite. ⁷ Ma awara Tachi Ak'ōrepa māgí ichiak'au bīda perā, jura chōo beeji Cristodeerā, chi at'āri na p'ek'au eujāde p'anadap'edaarā ome, āra p'oyaarumaa. Ichiaba māgá ichiak'au bīda perā, māgipa ichi jua ek'ari p'e wāji eperāarā ēreerā chaadepema, p'uuru chaadepema, pedee chaadepema māik'aapa eujā chaadepema. ⁸ Jōmaweda t'ī p'ā-ee p'anīrā Oveja Chak'e peedap'edaapa Tachi Ak'ōre ome ichita p'anapataadait'eerā t'ī p'ā jēra bī librode it'ari, māirāpa ma nemīsiamaa it'aa t'īdait'ee, tachia Tachi Ak'ōremaa it'aa t'īpatak'a. Māga p'anadait'ee Tachi Ak'ōrepa na eujā ooi naaweda, ai p'ādade āchi t'ī p'ā-ee p'anadap'edaa perā.

⁹ K'īri ēesaa p'anāti ūridamerā mia jararu:

¹⁰ —Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bī pirā ma nemīsiapa parādepema aba āyaa ateemerā carcelde t'i nībīit'ee, māga pait'ee.

Jōdee k'īsia iru bī pirā māgipa parādepema aba peemerā espadapa, māga pait'ee.

Maperā Cristodeerā choodaipia bī āchi ijāa p'anīde māik'aapa Cristode ijāapataadaipia bī, ma k'aurepa piuruta pijida.

Ne-animal k'achia eujādepa uchiada

¹¹ Ma t'ēpai mia unuji awaraa ne-animal k'achia eujādepa uchiaru. Cacho omé iru baji Oveja Chak'epa iru baparik'a. Mamīda pedepachi je choma pedeparik'a. ¹² Māgipa nemīsia k'īrapite ne-inaa k'īra t'ādo oopachi irua oo badak'a. Jaraji na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāmaa it'aa t'īpataadamerā ma nemīsiamaa, chi poro aba supeedap'edaa jipada. ¹³ Ichiaba ne-inaa k'īra t'ādo oopachi eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Eperāarā taide t'īpītau paara baaipiji pajādepa na eujāde. ¹⁴ Tachi Ak'ōrepa ichiak'au bīda perā, māgee ne-inaa ooji. Māgá ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa oo bīpa nemīsia k'īrapite, māgipa na p'ek'au eujāde p'anadap'edaarā jōmaweda k'ūrāt'aaji. Ma awara jaraji āchia oodamerā māgí nemīsia espadapa supee p'anadap'edaa chok'ai padaida k'īrak'a. ¹⁵ Tachi Ak'ōrepa māgí ne-animal k'achia ichiak'au bīda perā, ma nemīsia k'īrak'a chok'ai pik'a beeji māik'aapa pedeeji. Maap'eda ma k'īrak'a chok'ai pik'a padaidapa peepiji jōmaweda ichi waawee k'iniada-ee p'anadap'edaarā. ¹⁶ Ma awara māgí ne-animal k'achia t'ēe uchiadapa tauchaa bīpiji jōmaarā eperāarā jua juaraarede māik'aapa tau bīrīde. Ma tauchaa bījida ek'ariara beerāmaa, waibiara beerāmaa auk'a; p'arat'ara beerāmaa, chupiria beerāmaa auk'a; esclavo-eerāmaa, esclavoorāmaa auk'a. ¹⁷ Ma tauchaa wēe apidaapa ne-inaa neto atada-e pai māik'aapa apidaapa ne-inaa neto pēida-e pai. Ma tauchaa ma nemīsia t'ī maa-e pirā ichi número paji.

¹⁸ K'īsiati mia jararude. Chi k'īsia k'awaa beerāpa k'awaa atadai ma nemīsia t'ī, ichi número juasiadak'āri. Ma número eperā número: seiscientos sesenta y seis.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil ijāapataarā Oveja Chak'e ome

¹ Māpai mia unuji ma Oveja Chak'e bainī bī Sión ee nok'ode. Ichi ome p'anajida ciento cuarenta y cuatro mil eperāarā. Ichi t'ī māik'aapa chi Ak'ōre t'ī p'ā baji āchi tau

biīride. ² Māpai it'ariipa ūriji ne-inaa to k'ida chaaree jīwaaparik'a maa-e pirā pa golpe jīwaaparik'a maa-e pirā arpa chaapataarā chok'araarāpa āchi arpa chaa p'anik'a. ³ Ma eperāarā Oveja Chak'e ome p'anadap'edaarāpa k'ari chiwidi k'ari p'anajida Tachi Ak'ōre su-ak'i beepari k'īrapite, ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari k'īrapite māik'aapa ma chonaarā poro waibiara veinticuatro k'īrapite. Awaraarāpa māgí k'ari p'oyaa k'arida-e paji. Jīp'a ma ciento cuarenta y cuatro mil Cristopa na p'ek'au eujādepemaarā o k'achiadeepa k'aripa atada, māirāpapaita māgí k'ari k'awajida. ⁴ Māirā wēraarā ome k'āida-e paji, āchi p'anapata awara bidap'edaa perā Tachi Ak'ōre-it'ee. Mapa āchi wāpata ma Oveja Chak'e wārumaa māik'aapa oopata irua ooparik'a. Cristopa āra na eujādepemaarā o k'achiadeepa k'aripa ataji, awaraarā k'āyaara naapiara primisiak'a p'anadamerā Tachi Ak'ōre-it'ee māik'aapa ichi-it'ee. ⁵ Āchia maarepida seewa jaradak'aa paji, p'ek'au k'achia jōmaweda oo amaadap'edaa perā.

Ángel õpeerāpa jaradap'edaa

⁶ Māpai mia unuji awaraa ángel it'ari wāabai ni. Māgipa Tachi Ak'ōrepa pedee pia jara pēida atee baji eperāarāpa irude ijāadamerā. Ma pedee ichita bapari, jō-ee. Ma pedee atee baji jarade na p'ek'au eujādepemaarā jōmaarāmaa; ēreerā chaadepema, p'uuru chaadepema, pedee chaadepema māik'aapa eujā chaadepema. ⁷ Golpe pedee pachi:

—Tachi Ak'ōre waawee p'anapatáati māik'aapa irumaa jarapatáati iru jōmaarā k'āyaara waibiara bi. Ewari paji irua ak'imerā eperāarāpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. It'aa t'īpatáati irumaa, iruata ooda perā pajā, na eujā p'usa ome māik'aapa jōmaweda pania poatri uchua bimāi.

⁸ Māpai mia awaraa ángel unuji māgí uchiada t'ēe. Māgipa jaramaa baji:

—jōdachi, jōdachipi p'uuru waibia Babilónia! Ma p'uuru k'aurepa eperāarā jōmaarāpa p'ek'au k'achia k'īra t'ādoo oopachida. Eperāpa vino topi bik'a awaraamaa piudaimerā, māga pik'a ma p'uuru pidaarāpa p'ek'au k'achia k'īra t'ādoo oopipachida awaraarāmaa.

⁹ Māpai mia awaraa ángel unuji ma omé uchiadap'edaa t'ēe. Māgipata golpe pedeeji:

—Eperāarāpa ma nemīsiamaa māik'aapa māgí k'īrak'a bima it'aa t'īruta pirā māik'aapa māgīrā tauchaa bipiruta pirā āchi tau biīride wa juade, ¹⁰ Tachi Ak'ōrepa āchi k'achia ooit'ee. Māgí eperāarāpa Tachi Ak'ōre vinota todait'ee. Māgí vino jara k'inia bi iru jīp'a k'īrau bait'ee āchi ome; chupiria k'awa-ee. Audú k'īrau bait'ee perā, āchi miapiit'ee t'īpítau azufre ome audú wāsia bipa. Māga ooit'ee ichi angeleerā pia beerā k'īrapite māik'aapa ma Oveja Chak'e k'īrapite. ¹¹ Irua māgīrā māgá ĩi-ee miapi bipa nari jīrak'awaa nībait'ee āstaawa, p'ārik'ua pida. Tachi Ak'ōrepa māgīrā māgá miapi iru bait'ee, āchia it'aa t'īpatap'edaa perā ma nemīsiamaa ichi k'īrak'a bi ome māik'aapa ichi t'ī tauchaa bipidap'edaa perā āchi k'ap'iaide.

¹² Mapa Tachi Ak'ōredeerāpa choodaipia bi āchia oo p'anide iru ūraade jara bik'a māik'aapa āchi Cristode ijāa p'anide.

¹³ Māpai mia ūriji it'ariipa nāga pedeeru:

—P'āji nāgí pedee: “T'āri o-īa p'ani Tachi Waibiadeerā, chi namāik'aapa waa piudait'eerā k'achia beerā juapa.”

Māpai Tachi Ak'ōre Jaurepa māgaji:

—Wāarapi. Māirā piudak'āri, waa mimiada-e pait'ee. Ma k'āyaara k'āiwee p'anadait'ee. Tachi Ak'ōre o-īa bait'ee āra ome, ārapa ne-inaa pia oopatap'edaa perā Cristo k'ap'ia pari.

Angeleerāpa na p'ek'au eujādepemaarā ewadap'edaa

¹⁴ Māpai mia ak'iji māik'aapa unuji jīarara t'orroo. Ai ĩri su-ak'i baji Eperā Ak'ōre Truadepema. Māgipa poro jīra nēedee ooda jī baji. Ichi juade atee wāji nek'o esiri jōree

p'ewedee bi. ¹⁵ Māpai unuji awaraa ángel uchía bi Tachi Ak'õre baparimãiipa. Māgipa golpe pedeeji ma j̄iararade su-ak'i bimaa:

—Ara eperãarãpa net'atau waraa bi ewapatak'a nek'opa, m̄aga pik'a j̄a p'ek'au eujãdepema ijãapataarã p'e atãji. Ewari paji m̄aga oomerã.

¹⁶ Aramãgá ma j̄iararade su-ak'i b̄ipa ijãapataarã p'e ataji.

¹⁷ Maap'eda awaraa ángel uchíaji Tachi Ak'õre it'aripema te waibiadeepa. Māgipa nek'o es̄iri j̄oree p'ewedee bi ichiaba atee w̄aji ichi juade. ¹⁸ M̄aga n̄ide awaraa ángel uchíaji it'aripema altarmãiipa. Māgí ma altardepema t'ipitau j̄iapari paji. Māgipa golpe pedeeji ma ángel nek'o es̄iri j̄oree p'ewedee iru bimaa:

—Eperãarãpa uva waraa bi k'imi t'iap'epatak'a nek'opa, m̄aga pik'a j̄a p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã p'e atãji, ma-it'ee ewari pada perã.

¹⁹ Aramãgá ma nek'o iru badapa na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã p'e ataji uva p'e atapatak'a. Māpai mimiapataarãpa uva p'e b̄ipatak'a b̄ogo tapiade piart'idait'ee m̄aik'aapa chi ba atadait'ee, m̄aga pik'a ma angelpa ma ijãadak'aa beerã peek'ooji.

²⁰ P'uurude taawa m̄aga ook'ãri, ma piudap'edaarã waa wee n̄ibeeji trescientos kilometros parumaa; chi n̄apia caballo t'ũa it'ia aba parumaa.

15

Ne-inaa k'achia siete p'asait'ee bada

¹ Māpai mia ne-inaa awara waide unuk'aa pada it'ari unuji. P'era pik'a beeji m̄aga unuk'ãri. Unuji angeleerã siete. Ma chaachaa ne-inaa k'achia atee w̄aji p'asapiit'ee eperãarãmaa. Māgí ne-inaa k'achia siete aupadak'ãri, Tachi Ak'õre k'ĩrau bada na p'ek'au eujãdepemaarã ome j̄oit'ee.

² Ichiaba unuji ne-inaa lago b̄ei-s̄aa pik'a, vidriodee oodak'a, t'ipitau ome p'oirada. Ai ik'aawa bainĩ p'anajida chi p'oyaadap'edaarãpa m̄agí nem̄isia, ichi k'ĩrak'a m̄aik'aapa ichi t'ĩ maa-e pirã número tauchaa b̄idaarã eperãarã k'ap'iade. Ma bainĩ p'anadap'edaarãpa arpa Tachi Ak'õrepa ãramaa teeda iru p'anajida. ³ K'arimaa p'anajida Tachi Ak'õre mimiapari Moisepa k'aridak'a m̄aik'aapa Oveja Chak'edeerãpa k'aripatak'a:

—Tachi Ak'õre Waibia, pia j̄omaarã k'ãyaara ne-inaa piara oopari.

Pita j̄omaarã eujãdepemaarã Rey.

Pia ne-inaa j̄oma pia k'ĩsia iru bi m̄aik'aapa ichita w̄aarata jarapari.

⁴ Tachi Waibia, ¿k'aipa pi waawee-e paima?

¿K'aipa pi t'ĩ t'o-e paima?

Pi aupai k'achia w̄ee bapari.

P'uuru pidaarã j̄omaweda chedait'ee it'aa t'ĩde pi k'ĩrapite, pia pia oopari perã k'achia beerã miapik'ãri.

⁵ Ma t'ẽepai unuji Tachi Ak'õre it'aripema te waibia ewa bi. Ma te edajãde unuji iru baparimãi. Māgimãi chonaarãwedapema Ak'õre te ne-edeo ooda edupiara bi cuarto j̄iak'aa paji. ⁶ Māpai unuji ma te waibiadeepa angeleerã siete uchía p'ani. M̄airã paji ne-inaa k'achia ateeapataarã p'asapidait'ee eperãarãmaa. P'aru linodee j̄i p'anajida. Ma p'aru maarepida t'ãu-ee baji. Urua pik'a baji t'o-t'oo bada perã. Ne-inaa k'ĩrride j̄ipatak'a n̄eedee ooda n̄erabai j̄i p'anajida ãchi t'ũade. ⁷ Māpai unuji ma Tachi Ak'õre ik'aawa p'ani ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepema abaapa vaso n̄eedee ooda teeru ma angeleerã chaachaa. Ma vaso chaa ipuru baji Tachi Ak'õre k'ĩrau b̄ipa. ¶iru ichita baparipi! ⁸ Tachi Ak'õre j̄omaarã k'ãyaara waibiara bairã, ichi k'ĩra w̄aree uchía baji ichi baparimãiipa ma te ipururumaa. Maapai apida ma tede t'ĩudak'aa paji. M̄aga baji ma angeleerã sieteerãpa ne-inaa k'achia atee p'ani j̄õruta misa.

16

Tachi Ak'õrepa k'achia ooda eperãarãmaa vaso wet'aada k'aurepa

¹ Māpai mia ūriji Tachi Ak'õre it'ari golpe pedeemaa bi. Ma pedee uchijai ichi it'aripema te waibiadeepa. Māgaji ma angeleerã sieteerãmaa:

—Wãti mǎik'aapa eujã ĩri wet'áati ma vaso siete ipuru p'ani mi k'ĩrau bĩpa. Māgá mia eujãdepemaarã miapiit'ee.

² Aramāgá ma naapiara ángel wãji mǎik'aapa ichi vasode iru bada wet'aaji eujã ĩri. Māpai eperãarã jõmaweda ma nemĩsia k'ĩrak'a bĩmaa it'aa t'ĩpatap'edaarã mǎik'aapa ichi tauchaa iru p'anapatap'edaarã k'ayaadachida ne-inaa k'achiapa aida-idaa bik'a. Māgĩpa āchi audú mia p'aneepachida, p'ua nĩbada perã.

³ Māpai araarepema angelpa ichi vaso wet'aaji p'usa jãde. Māpai pania aide nĩbi eperã piuda waak'a padachi. Mapa ne-inaa chok'ai p'anadap'edaarã aide nĩbi jõmaweda piudachida.

⁴ Māpai ma omé eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji to bee ĩri mǎik'aapa pania poatri uchiapata ĩri. Ma pania jõmaweda tachi waa padachi. ⁵ Maap'eda ūriji ángel awara bida pania jĩamerã pedeemaa bi. Māgĩpa māgaji:

—Tachi Ak'õre, jõmaarã k'ãyaara pia ne-inaa piara oo bi.

Pĩ ichita bapari mǎik'aapa ichita bapachi.

⁶ Pia pia ooji māgá pania waa papik'ãri, jãgĩ eperãarãpa pĩchideerã waa mǎik'aapa pĩ pedee jarapataarã waa bat'apidap'edaa perã, āra pee atapẽidak'ãri.

Maperãpĩ jãgĩrãmaa waa topimaa bi.

Māgĩ todaipia bi jãgeerãpa.

⁷ Ichiaba mia ūriji ángel pedee uchija bi altardeepa:

—Wāarapi, Tachi Ak'õre Waibia.

Pia pia oo bi, māga ook'ãri k'achia beerãmaa.

⁸ Māpai ma õpee eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji ak'õrejĩrumaa, ak'õrejĩrupa eperãarã paak'oomerã t'ipitaupa paaparik'a. ⁹ Māgá eperãarã jõmaweda mia p'aneepachida ma paada p'uapa. Mamĩda āchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'iniada-e paji mǎik'aapa Tachi Ak'õre waawee k'iniada-e paji. Ma k'ãyaara ik'achia jarapachida Tachi Ak'õremaa, irua ma k'achia āchima pẽida perã.

¹⁰ Māpai ma k'ĩmari eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji māgĩ nemĩsia su-ak'ĩ beepari ĩri. Māpai ma nemĩsia trua, na p'ek'au eujã jõmaweda p'ãriude beeji. Eperãarã aide p'anadap'edaarãpa āchi k'ĩrame k'aak'oopachida, p'ua chooda-e p'anadap'edaa perã.

¹¹ Māgá mia p'anapachida mĩda, oo amaa k'iniada-e paji āchia ne-inaa k'achia oopata. Ma k'ãyaara ik'achia jarapachida Tachi Ak'õre it'aripemamaa, āchi p'ua jõnada k'aurepa mǎik'aapa āchi aida-idaa p'anadap'edaa k'aurepa.

¹² Māpai ma joisomaa eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji Éufrates to waibia jãde p'oodaimerã. Māgá reyrã ak'õrejĩru uchiapari eerepa jĩp'a chedai.

¹³ Māpai mia unuji jaure k'achia beerã õpee, baso k'ĩrak'a bi. Māgĩrã uchijida je choma bi it'aideepa, nemĩsia it'aideepa mǎik'aapa ma ne-animal k'achia; chi seewa jarapari it'aideepa. ¹⁴ Māgĩ jaure k'achia beerã netuaraarã. Māgĩrãpa oopachida ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Wãpachida na p'ek'au eujãdepema reyrãmaa mǎik'aapa ũraapachida chip'edaidamerã jura chõode Tachi Ak'õre Waibia ome iru ewari waibia ewate.

¹⁵ Māpai Tachi Waibia māgaji:

—ĪŪrĩti! Parã atu bide mi cheit'ee nechĩapari cheparik'a. Tachi Ak'õrepa k'ĩra jĩp'a nipapataarã pia ak'ĩit'ee. Mãirã k'ĩra nejasiada-e pait'ee atu bide mi chek'ãri.

16 Ma reyrã jaure k'achia beerãpa ũraadap'edaa chip'edachida abaamã, hebreo pedeede t'ijarapachida *Armagedón*.

17 Mãpai ma seis eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji. Mãga nide Tachi Ak'õre golpe pedee uchijai ichi it'aripema te waibiadeepa; ichi su-ak'i beeparideepa. Mãgaji:

—jõdachida aji, mia k'isia iru bada k'achia beerã miapiit'ee!

18 Mãga jararude pa baaji, pa jĩwaa nĩbaji mãik'aapa awẽrachaipa na p'ek'au eujã golpe wẽret'aaji. Audú golpe wẽreji. Eperãarã na eujãde p'anedak'ãriipa awẽrachai apida ma k'ãyaara golpeera wẽre-e paji. 19 Mãgã golpe wẽrek'ãri, chi p'uuru waibia t'oodachi t'ooma õpeede. Apema p'uuru na p'ek'au eujãde p'ani jõdachida. Tachi Ak'õrepa k'awaji ma p'uuru waibia Babilónia pidaarãpa oopatap'edaa. Audú k'ĩrau bada perã ãchi ome, mãgĩ p'uuru miapiji. 20 Ma awara ma wẽre nĩbide jõmaweda isla ee ome wẽpadachida. 21 Mãga nide it'ariipa hielu k'oi tau tapia bik'a baai cheji eperãarã ĩri. Ma chaachaa cuarenta kilos waa paji. Mãga bak'ãri, eperãarãpa ik'achia jarajida Tachi Ak'õremaa ma hielu tau tapia k'aurepa, audú golpe tee bada perã.

17

Tachi Ak'õrepa wẽra t'ãri k'achia-idaa bi k'achia ooda

1 Ma angeleerã sieteerãpa vaso iru p'anadap'edaa, mãirãdepema aba mĩmaa cheji mãik'aapa mãgaji:

—Chéji. Mia ak'ipiit'eeda aji, sãga Tachi Ak'õrepa k'achia ooit'ee wẽra jõmaarãpa k'awa p'ani. Mãgĩ prostitutak'a bi su-ak'i baparík'apĩ bi to k'ait'ak'ait'aa jẽra bimã. 2 Na p'ek'au eujãdepema reyrãpa p'ek'au oopachida, araa padak'ãri mãgĩ wẽra ome. Ma awara na p'ek'au eujãdepemaarãpa ooi awaa p'anapachida ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo ichia oodak'a.

3 Maap'eda ma k'ãimok'araa pik'a bide Tachi Ak'õre Jaurepa unupida mĩmaa, ma angelpa mi ateeji eujã eperãarã mak'iaara wẽe jẽra bidee. Mama bide unuji ma prostitutak'a bi su-ak'i bi nemĩsia p'oree bi ĩri. Mãgĩ nemĩsia k'ap'ia jõma ĩri Tachi Ak'õre t'ĩ p'ã jẽra baji, oo iru bait'ee. Mãgĩ nemĩsiapa poro siete mãik'aapa cacho diez iru baji. 4 Mãgĩ wẽrapa p'aru p'up'uchia p'oree ome jĩ baji. Ichiaba nẽe, mãu pi-ia mãik'aapa perla jĩ baji. Ichi juade iru baji copa nẽedee ooda. Mãgĩ ipuru baji ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoopa; ne-inaa jõmaweda Tachi Ak'õrepa unuamaa iru bi. 5 Ichi tau bĩrĩde nãgĩ t'ĩ p'ã baji:

P'uuru Waibia Babilónia,

Prostitutaarã

Mãik'aapa Ne-inaa K'achia K'ĩra T'ãdoo

Oopataarã Nawe Apata.

Eperã apidaapa k'awada-e ma t'ĩk'ãata jara k'inia bi. Tachi Ak'õrepaapaita k'awa bi. 6 Mia unuji mãgĩ wẽra piu pik'a bi. Eperã it'uapa piudaik'ãri, o-ĩadaiparik'a, mãga pik'a mãgĩ wẽra o-ĩadachi Tachi Ak'õredeerã, Cristode ijãa p'anadap'edaarã peepida perã.

Mãgã ak'imaa bide mi p'era pik'a beeji. 7 Mãpai ma angelpa mĩmaa mãgaji:

—¿Sãap'eda pi p'era pik'a nĩbĩma? aji. Mia jarait'ee ne-inaa pia waide k'awa-e bi. Jarait'ee k'ãata jara k'inia bi mãgĩ wẽra mãik'aapa ichi su-ak'i bi ĩri nemĩsia; mãgĩ poro siete, cacho diez iru bi. 8 Ma nemĩsia pia unuda naaweda chok'ai bapachi mĩda, ĩrá wẽ-e. Mamĩda na ewari uchiat'ee ma uria nãpia bideepa, wãĩ naaweda Tachi Ak'õrepa jõt'aait'eemaa. Na p'ek'au eujãdepemaarã, chi Tachi Ak'õrepa na eujã ooi naaweda t'ĩ p'ã-ee beerã Tachi Ak'õre ome ichita p'anapataadait'eerã t'ĩ p'ã jẽra bi librode it'ari, mãirãpa ak'itrua para bait'ee mãgĩ nemĩsia unudak'ãri. Mãgĩ bapachi mĩda, ĩrá wẽ-e. Mamĩda waya cheit'ee.

⁹ 'Mia nāgí pedee jararu k'ĩsia k'awaa beerã-it'ee, aide k'ĩsia p'anadamerã m̃aik'aapa k'awaadamerã w̃ara k'ãata jara k'inia bi. Ma nem̃isia poro siete jara k'inia bi ee siete. Mam̃aik'aapa ma w̃erapa eperãarã ak'ipari. Ichiaba ma poro chaachaa jara k'inia bi rey aba. ¹⁰ Ma reyrã sietedepema joisomaa piujida. Írá abaapa eperãarã iru bi ichi jua ek'ari. Chi apema waide uchiala-e. Mam̃ida m̃agí t'ēepema rey uchiak'ãri, taarã-epai eperãarã iru bapariit'ee ichi jua ek'ari. ¹¹ M̃agí nem̃isia chok'ai bada mam̃ida írá w̃e-e ma reyrã siete t'ēe uchiat'ee, ai eerepemak'a. Mam̃ida w̃ara m̃agí ma sietedepema uchiada pait'ee. Waya eperãarã iru bapariit'ee ichi jua ek'ari. M̃agita w̃ait'ee Tachi Ak'õrepa jõt'aait'eema.

¹² 'M̃agí cacho diez pia unuda jara k'inia bi reyrã diez waide uchiada-e p'ani. Mam̃ida ma nem̃isia uchiak'ãri, taarã-e ma reyrã ichi ome eperãarã iru p'anadait'ee ãchi jua ek'ari. ¹³ Ma reyrã diez auk'a k'ĩsiadait'ee m̃aik'aapa ma nem̃isia eere t'ĩudait'ee. ¹⁴ Jura chõnadait'ee ma Oveja Chak'e ome. Mam̃ida irua ãchi jõmaweda p'oyaaait'ee. Iru eere p'anadait'eeda aji, eperãarã Tachi Ak'õrepa jirida irude ijãapataadamerã, chi jirit'eradaarã choopatap'edaa perã Cristode ijãa p'anide. Iru Rey jõmaarã rey m̃aik'aapa iru Poro Waibia jõmaarã poro waibia.

¹⁵ Ma angelpa ichiaba m̃agaji:

—Ma to chok'ara k'ait'ak'ait'aa bim̃ai, m̃agí prostitutak'a bi su-ak'i pik'a bim̃ai, jara k'inia bida aji, eujãdepemaarã, p'uuru pidaarã, èreerã k'ĩra t'ãdoo m̃aik'aapa pedee k'ĩra t'ãdoo pedepataarã. ¹⁶ Ma reyrã diez pia unuda m̃agí nem̃isia ome, m̃agí prostitutak'a bi k'ĩra unuamaa iru p'aneedait'ee. Mapa ãchia jãri atadait'ee jõmaweda ma w̃erapa ne-inaa iru bi, ãk'adaa pik'a beemerã. Maap'eda iru paa jõdait'ee. ¹⁷ Tachi Ak'õrepata ma k'ĩsia bijí ãchi t'ãride m̃aga oodamerã, ichia naaweda k'ĩsia iru badak'a. Ichiaba ichiata k'ĩsiapiji m̃agí reyrãmaa ma nem̃isia eere t'ĩudamerã ichia jarada jõru misa. ¹⁸ M̃agí w̃era pia unuda jara k'inia bida aji, p'uuru waibia, ai jua ek'ari na p'ek'au eujãdepema reyrã p'anapata.

18

Babilónia p'uuru waibia jõda

¹ Ma t'ēepai mia unuji awaraa ángel it'ariipa baai cheru. M̃agí angeleerã poro waibia paji. Mapa ichi baai cherude eujã ìdaadachi ichi k'ĩra w̃arepa. ² M̃agipa golpe pedeeji:

—jõdachi; jõdachida aji, jã p'uuru waibia Babilónia!

Írá m̃agí p'uuru badam̃ai jaure k'achia beerã te padachi, netuaraarã aupai mama p'anapata perã.

Mama ichiaba p'anapata ipanaarã k'ĩra t'ãdoo Tachi Ak'õrepa k'iniak'aa eperãarãpa k'odamerã.

³ Na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaarãpa m̃agí w̃era vino topachida piudarutamaa.

Pia jarait'eera, ne-inaa k'achia ooi awaa p'aneejida iru k'aurepa.

Ichiaba na p'ek'au eujãdepema reyrãpa p'ek'au k'achia k'ĩra t'ãdoo oopachida m̃agí w̃era k'aurepa.

Ma awara na p'ek'au eujãdepema net'aa netopataarãpa p'arat'a waibia atapachidada aji, m̃agí w̃erapa audú net'aa p'e wãda k'aurepa ichi-it'ee.

⁴ M̃apai it'ariipa awaraa ùriji nãga pedeeru:

—Michideerã, uchiadapáde aji ma p'uurudeepa, auk'a onaadamerã m̃agí p'uuru pidaarãpa ne-inaa k'achia oopatak'a m̃aik'aapa uchiadapáde aji, jõnaadamerã ãchi ome.

⁵ Tachi Ak'õrepa m̃agíirã miapiit'ee ãchia ne-inaa k'achia oopata k'aurepa, audú ne-inaa k'achia chok'ara oopatap'edaa perã.

⁶ Michi angeleerã, ne-inaa k'achia óoti m̃agí w̃eramaa, ichia awaraarãmaa ne-inaa k'achia ooda pari.

Ne-inaa k'achia audú óoti irumaa, ichia ne-inaa k'achia ooda chaa.
 Mágá parāpa audup̄iara k'achia oodait'ee ichimaa, ichia ooda k'āyaara awaraarāmaa.
 7 Ichi audú t'āri p'uap̄iti māik'aapa miap̄iti audua pedeeda pari māik'aapa net'aara iru
 bi pari.

Ichi t'āridepai audua pedee jarapari:

“¡Mita nama su-ak'i bi reinak'a!

Eperāarā jōmaweda mi jua ek'ari p'ani.

Mi t'āri p'ua ba-e p'ētrāak'a.

Mi k'ima wē-e perā, mi chi-ia-eda” aji.

8 Ma audua pedee k'aurepa k'āima abaade ichi atu bide nāgee ne-inaa k'achia k'īra
 t'ādoop'asait'ee:

Piut'ee, t'āri p'ua bait'ee māik'aapa jarra ooit'ee.

T'ip̄itaude paat'aadait'ee ichia k'achia oopata k'aurepa.

Tachi Ak'ōre jōmaarā k'āyaara waibiara bipata māga oopiit'ee.

9 'Na p'ek'au eujādepema reyrā, ma p'ek'au k'achia oopatap'edaarā ma wēra
 ome māik'aapa p'arat'ara atadap'edaarā ichi k'aurepa jarajēdait'ee unudak'āri nari
 j̄rak'awaa n̄ibi ichi paadadeepa. 10 Ichi mágá jōru misa, ma reyrā t'imí bainĩ p'anadait'ee,
 Tachi Ak'ōrepa āchi auk'a miap̄ii j̄ak'aapa. Māpai jaradait'ee:

“¡Aai, p'uuru waibia Babilónia; p'uuru jōmaarā k'āyaara waibiara bi!

Hora abaade, taarā-ee jōpiji Tachi Ak'ōrepa.”

11 'Na p'ek'au eujādepema netopataarā ichiaba jarajēdait'ee ma p'uuru jōda k'aurepa.
 Māga oodait'ee waa wē-e pait'ee perā āchi net'aa netodamerā. 12 Mama netopachida nēe;
 p'arat'a; māu pi-ia; perla; p'aru linodee māik'aapa sedadee, k'īra p'oree p'up'uchia ome;
 pak'uru t'ūa; ne-inaa ooda marfildee, pak'uru pi-ia-dee, broncedee, hierrodee, māu pia
 marmoldee. 13 Ichiaba mama netopachida canela awaraa ne-aliño t'ūa beepari ome;
 ne-inaa t'ūa beepari eperāarāpa paapata; mirra k'era awaraa k'era ome; vino; aceite;
 harina nāusaa; trigo tau māik'aapa nāgee ne-animalaarā: p'ak'a, oveja, caballo; carro
 caballopa jidiupata māik'aapa esclavoorā, eperāarā paara netopatap'edaa perā. 14 Ma
 ne-inaa netopataarāpa jaradait'ee ma p'uuru jōdamaa:

“¡j̄rá pia chik'o pi-ia net'aa pi-ia ome wēe bida adait'ee!

Pia net'aara māik'aapa p'arat'ara iru bada atuadachi.

Waa unudak'aa pait'eeda” adait'ee.

15 'Māgí netopataarā, chi p'arat'ara atadap'edaarā ma p'uuru k'aurepa, t'imí bainĩ
 p'anadait'ee ma p'uuru jōru misa, Tachi Ak'ōrepa āchi auk'a miap̄ii j̄ak'aapa. Māpai
 jarajēdait'ee:

16 “¡Aai, p'uuru waibia!

Pi wēra j̄ak'a bapachida adait'ee, p'aru pi-ia linodee ooda j̄i bi; p'aru p'up'uchia
 p'oree ome.

¡Nēe j̄i bapachi māu pi-ia ome, perla ome!

17 ¡Taarā-e nide jōmaweda pia ne-inaa pi-ia iru bada jōdachida adait'ee!”

'Ichiaba t'imí p'anedait'ee barco p'erapataarā, chi barcode mimiapataarā māik'aapa
 māirā ome nipapataarā. Jōmaweda p'anapataarā ne-inaa p'usadeepa ata p'ani k'aurepa
 t'im̄ipa j̄gí p'uuru jōru unudait'ee. 18 Nari j̄rak'awaa n̄ibi ak'i p'anide golpe
 pedeedait'ee: “¿Awaraa p'uuru paraajik'ā nāgí p'uuru waibiak'a?” 19 Jarajēe bi misa,
 yooro p'ora it'aa bat'adait'ee baaimerā āchi poro ĩri. Mágá ak'ip̄ipata āchi t'āri p'ua p'ani.
 Māpai golpe pedeedait'ee:

“¡Aai, p'uuru waibia!

Pichia net'aa p'e wāda k'aurepa p'usade nidá barco chipariirā jōmaweda p'arat'ara
 padachida.

Írá, taarã-e weda, pichia iru bada jômaweda jödachida adait'ee.

²⁰ O-ïa p'anéeti angeleerã, Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jõt'aada perã.

Ichiaba o-ïa p'anéeti parã Tachi Ak'õredeerã, Cristopa pëida mäik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarã.

Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jõt'aaji, aide p'anadap'edaarãpa parãmaa ne-inaa k'achia oodap'edaa perã.”

²¹ Māpai ángel juataura bïpa mäu tapia k'ürumak'a bi jira ataji mäik'aapa bat'at'aaji p'usade. Maap'eda mägaji:

—Jágá pi baaiit'ee, p'uuru waibia Babilónia.

Pi waa unudak'aa pait'ee.

²² Pichi calle jáde waa úridak'aa pait'ee arpa chaapata, flauta chaapata wa trompeta chaapata.

Pichi jáde ne-inaa oo k'awaa bee apida unudak'aa pait'ee.

Úridak'aa pait'ee eperãarãpa k'ürumade ne-inaa bapata.

²³ Pichi jáde lámpara ñdaadak'aa pait'ee.

Miak'áipata fiestade pedee o-ïa úridak'aa pait'ee.

Ma jōma wēpait'ee, pichi netopataarã waibiara p'anajida mīda awaraa netopataarã k'āyaara mäik'aapa pia p'uuru pidaarã jōmaweda k'ūrapachi mīda, petau tau net'aa k'awaa bi oo bïpa.

²⁴ Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jõt'aaji, aide eperãarãpa peedap'edaa perã iru pedee jarapataarã, ichideerã mäik'aapa awaraarã.

19

Angeleerãpa pedee pia jaradap'edaa

¹ Ma t'ēepai mia úriji eperãarã chok'ara it'ari golpe pedeemaa p'anik'a:

—¡It'aa t'ídama Tachi Ak'õrema!

¡Iru jōmaarã k'āyaara waibiara bi!

Iruata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atuanaadamerã.

Mapa Tachi Ak'õre aupaita waaweedaipia bi mäik'aapa iru jua ek'ari aupaita p'anapataadaipia bi.

² Irua aupaita wãara jarapari. Irua ne-inaa pia ooji ma prostitutak'a bi jõt'aak'ãri.

Mãgipa eujãdepemaarã k'achiade baaipiji, audú ne-inaa k'achia ãchima oopida k'aurepa.

Ma awara Tachi Ak'õredeerã peepachi.

Maperãpi Tachi Ak'õrepa jõt'aajida ajida.

³ Māpai waya golpe pedeejida:

—¡Tachi Ak'õre jōmaarã k'āyaara waibiara bi!

Mãgí wëra paa jōda nari jírak'awaa nībi ichita k'irãpadait'eeda ajida.

⁴ Ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmari ome bed-abaidachida Tachi Ak'õre, ma su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'ĩrapite mäik'aapa mägajida:

—¡Amén! ¡Tachi Ak'õre jōmaarã k'āyaara waibiara bi!

⁵ Māpai mia úriji ma su-ak'i beeparideepa pedeeru:

—Parã jōmaarãpa Tachi Ak'õremaa jarapatáati iru jōmaarã k'āyaara waibiara bi.

Parã jōmaarãpa oopata irua oopi bik'a mäik'aapa iru waaweeapata, ek'ariara beerã, waibiara beerãpa paara mãga jaradaipia bi.

Oveja Chak'e miak'ãit'ee bi fiesta

⁶ Māpai waya úriji ma eperãarã chok'ara pedeemaa p'anik'a; to k'ida chaaree jīwaaparik'a maa-e pirã pa golpe jīwaaparik'a:

—¡It'aa t'ídama Tachi Ak'õrema!

¡Iru jōmaarã k'ãyaara waibiara bi!

Tachi Ak'õre Waibiapa ne-inaa jōmaweda biru ichi jua ek'ari.

⁷ O-ĩa p'anadáma mǎik'aapa iru waaweedáma, Oveja Chak'e miak'ãit'ee fiesta paru perã.

Wëra imik'ĩra ome miak'ãiparik'a bapariit'ee chi k'ima ome, mǎga pik'a Cristode ijãapataarã ichita p'anapataadait'ee iru ome.

Ãchia miak'ãipata p'aru jĩ p'ani.

⁸ Tachi Ak'õrepa ma p'aru pi-ia teeji ãchimaã jĩ p'aneedamerã iru ome p'aneedak'ãri.

Mǎgí p'aru lino nãusaadee k'ada.

T'o-t'oo bi maarepida t'ãu-e bairã.

Mǎgí lino nãusaa jara k'inia bi Tachi Ak'õredeerãpa ne-inaa pia oopatap'edaa irua oopidak'a.

⁹ Mǎpai ma angelpa mĩmaa mǎgaji:

—P'ãji nǎgí pedee: “O-ĩa p'ani chi Tachi Ak'õrepa t'ĩ pëida eperãarã wãdamerã ma Oveja Chak'e miak'ãi bi fiestadee.”

Ichiaba mǎgaji:

—Tachi Ak'õrepata mǎgí pedee jara bi wãara.

¹⁰ Mia mǎga ũrik'ãri, bedabaidachi ma ángel k'ĩrapite irumaa it'aa t'ĩit'ee. Mamĩda ichia mǎgaji:

—¡jãga oonájaji! Mi Tachi Ak'õre-it'ee mimiapari pik'a mǎik'aapa pi ãpemaarãk'a; chi awaraarãmaa jarapataarãpa Jesupa ooda eperãarã k'aripait'ee. Tachi Ak'õremaa aupaita it'aa t'ĩpáde aji.

Tachi Ak'õre Jaurepata Jesupa ooda jarapi bi iru pedee jarapataarãmaa.

Caballo t'orroo ãri wãda

¹¹ Mǎpai mia unuji it'ari ewaraa k'obi. Aide caballo t'orroo unuji. Ma caballo ãri wã nipada t'ĩjarapata Ichita Oopari Ichia Jara Bik'a mǎik'aapa Wãarata Jarapari. Mǎgí t'ĩ jara p'anik'a ichia ak'ipari eperãarãpa oopata jarait'ee pia wa k'achia mǎik'aapa chõopari ichi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã ome. ¹² Chi tau urua nĩbaji t'ipitauk'a. Poro jĩra chok'ara jĩ baji ichi porode. T'ĩ p'ã baji ichi tau bĩrĩde. Mamĩda apidaapa k'awada-e pai ma t'ĩ k'ãata jara k'inia bi. Ichia aupaita k'awa bi. ¹³ Ichi ãripema p'aru jĩ bada bek'ee baji waapa. Ichi t'ĩjarapata Tachi Ak'õre Pedee. ¹⁴ Angeleerã chok'ara nipajida iru ome soldaorãk'a. Mãirã ichiaba wã nipajida caballo t'orroo ãri. P'aru lino nãusaadee jĩ p'anajida. T'o-t'oo baji, maarepida t'ãu-ee bada perã. ¹⁵ Ichi it'aideepa uchua baji espada choma k'ĩraichaa weda p'ewedee bi. Mǎgipa ichia jõpiit'ee na eujãdepemaarã chok'ara; iru k'ĩra unuamaa iru p'anĩrã. Mãirã jõpiit'ee eperãpa net'aa jõpik'ajik'a pak'uru hierrodee oodapa. Uva piart'ipatak'a chi ba bõgo tapiadee wãmerã, mǎga pik'a ichia ma k'achia beerã biit'ee Tachi Ak'õre juade piuk'oodamerã, iru k'ĩrau bairã ãchi ome. ¹⁶ Ichi ãripema p'aru mak'ara ãri jĩ badamãi nǎgí t'ĩ p'ã baji:

Rey Jõmaarã Rey mǎik'aapa

Poro Waibia Jõmaarã Poro Waibia.

¹⁷ Mǎpai mia unuji ángel bainĩ bi ak'õrejĩru k'ĩrapite. Mǎgipa golpe pedeeji ipanaarã it'ĩ wãbaipataarãmaa:

—Chéti; cheepurúti k'odait'ee chik'o waibia Tachi Ak'õrepa teeru. ¹⁸ Chéti piudap'edaarã chiara k'ode: reyrã chiara; soldaorã poro waibiarã chiara; eperãarã poro waibiarã chiara; ichiaba caballo chiara mǎik'aapa ai ãri wãpataarã chiara; eperãarã jõmaarã chiara; esclavo-eerãde, esclavoorãde paara, ek'ariirãde, waibiarãde paara.

¹⁹ Mǎpai unuji mǎgí nemĩsia na p'ek'au eujãdepema reyrã ome mǎik'aapa ãchi soldaorã ome. Mǎgĩrã chip'e p'anajida jura chõonadait'ee ma caballo t'orroo ãri wã nipada ome

māik'aapa iru eere p'anadap'edaarã ome. ²⁰ Mamĩda ichia ma nemĩsia jita ataji ma ne-animal k'achia ome; chi mǎgí nemĩsia k'ĩrapite oodapa ne-inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Mǎga oo bīpa ma ne-animal k'achia, chi seewa jaraparipa eperāarã k'ũraji ma nemĩsia tauchaa bīpidamerã āchi k'ap'iaide māik'aapa ma nemĩsia k'ĩrak'a bīmaa it'aa t'ĩpataadamerã. Ma caballo t'orroo ĩri wã nipadapa ma nemĩsia ma seewa jarapari ome chok'ai bita bat'ak'ooji lagok'a t'ĩpĩtau azufre ome jērajēraa jira bīdee. ²¹ Mǎgĩrã ome nipadap'edaarã piuk'oojida mǎgí espada uchiadapa ma caballo ĩri wã nipada it'aideepa. Mǎpai ipanaarāpa mǎirã k'ap'ia piuda jōmaweda k'o chejida. K'ojida bī jǎwaarutamaa.

20

Satanás mil años jĩa bada

¹ Mǎpai mia unuji ángel it'ariipa baai cheru. Mǎgĩpa ma uria nǎpia bīdepema llave cadena choma bī ome iru baji ichi juade. ² Ichia jita ataji mǎgí je choma bī; mǎgí chonaarāwedapema taama; Netuara Poro Waibia maa-e pirã Satanás apata. Ma cadenapa mǎgí jĩ nĩbiji mil años wǎyaaru misa. ³ Mǎpai bat'at'aaji ma uria nǎpia bīdee. Jĩa nĩbiji ma llavepa māik'aapa ma uria pia jĩat'aaji apidaapa ewanaadamerã. Mǎga ooji ma je choma bīpa na eujǎdepemaarã waa k'ũranaamerã ma mil años wǎyaaru misa. Ai t'ēepai k'ena pēiit'ee, mak'iaara taarã-eepai.

⁴ Mǎpai mia unuji rey su-ak'i beepari chok'ara. Tachi Ak'õrepa jaraji aide su-ak'i p'anadap'edaarāmaa reyrāk'a eperāarã ak'ipataadamerã. Mǎirã ome unuji eperāarã jaureerã; chi otau t'iap'edap'edaa awaraarāmaa jaradap'edaa perã Tachi Ak'õre Ūraa māik'aapa Jesupa ooda eperāarã k'aripait'ee. Mǎgĩrãpa it'aa t'ĩdak'aa paji ma nemĩsiamaa maa-e pirã ichi k'ĩrak'a bīmaa. Ichiaba mǎgí tauchaa bīpidak'aa paji āchi tau bīiride wa juade. Mǎgĩrã chok'ai padaidap'eda, Cristo ome eperāarã ak'ipachida reyrāk'a, ma mil años wǎyaaru misa. ⁵ Ma chok'ai padaidaarã naapiara eperāarã p'irabaidap'edaa paji ichita chok'ai p'anapataadamerã. Apemaarã piudap'edaarã p'irabaidait'ee ma mil años jōrumaa. ⁶ O-ĩa p'ani Tachi Ak'õrepa awara bīdaarã ichideerã p'anadamerã. Mǎirãta naapiara chok'ai p'irabaidait'ee ichita p'anapataadait'ee. Atuada-e pait'ee. Ma k'āyaara p'aareerã mimia oodait'ee Tachi Ak'õre-it'ee māik'aapa Cristo-it'ee. Cristo ome ārapa eperāarã ak'ipataadait'ee reyrāk'a, ma mil años wǎyaaru misa.

Satanás p'oyaada

⁷ Ma mil años wǎyaap'eda, angelpa Satanás k'ena pēiit'ee ichi jĩa badamāiipa. ⁸ Mǎpai ichi uchiarit'ee na p'ek'au eujã jōmaade, jōmaarã eujǎdepemaarã k'ũrade. K'ũrait'ee Gog māik'aapa Magog, āchi soldaorã chip'edaidamerã jura chōodait'ee Tachi Ak'õredeerã ome. Āchi soldaorã audú chok'ara p'anadait'ee, ipu tau nǎusaa audú chok'ara paraaparik'a p'usa ide.

⁹ Mǎgĩrã jĩchoojida na eujǎde māik'aapa Tachi Ak'õredeerã wap'irajida; ichia p'uuru k'inia iru bī t'iak'auda edajǎde p'anadap'edaarã māik'aapa taawa p'anadap'edaarã paara. Mamĩda mǎga bī misa, it'ariipa t'ĩpĩtau baai cheji āchi ĩri māik'aapa āchi k'iniidachida. ¹⁰ Mǎpai Tachi Ak'õrepa Netuara Poro Waibia, chi eperāarã k'ũradapa, bat'apit'aaji ma lagok'a t'ĩpĩtau azufre ome jērajēraa jira bīdee. Mama ma nemĩsia, ma ne-animal k'achia, chi seewa jarapari ome ichita miapi bapariit'ee, jō-ee.

Rey su-ak'i beepari waibia t'orroo bi

¹¹ Mǎpai mia unuji rey su-ak'i beepari waibia, t'orroo bī. Aide Tachi Ak'õre su-ak'i baji. Ichi k'ĩrapite na eujã māik'aapa pajã wēpadachida. Maarepida unu-e paji ma nĩbadamāi, wē-e pada perã. ¹² Mǎpai mia unuji piudap'edaarã; waibiara beerã, ek'ariara beerã paara. Mǎirã bainĩ p'anajida ma rey su-ak'i beepari k'ĩrapite. Mǎpai angeleerãpa librorã

ewat'ijida. Ma librode ne-inaa jōma eperāarāpa oopatap'edaa p'ā baji. Awaraa libro ichiaba ewat'ijida. Māgide Tachi Ak'ōre ome ichita p'anapataadait'eerā t'ī p'ā jēra baji. Tachi Ak'ōrepa ma piudap'edaarāpa oopatap'edaa p'āda māik'aapa chok'ai p'anirā t'ī p'āda ak'iji jarait'ee chisāgīrā wāpii ichi truadee māik'aapa chisāgīrā atuapii. ¹³ Ma piudap'edaarā p'usadeepa p'irabai uchijida. Piudap'edaarāmāiipa ichiaba uchijida. Tachi Ak'ōrepa ma piudap'edaarā jōmaarāpa ne-inaa oopatap'edaa ak'iji jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁴ Māpai angeleerāpa k'achia beerā jōmaweda māik'aapa piudap'edaarā p'anapatamāi bat'at'aajida ma lagok'a t'ipitau jērajēraa jira bīdee. Maadamāiipa apida piuda-e paji. Māgī lagok'a eperāarā piuda t'ēepema apata. ¹⁵ Mamaa ichiaba bat'at'aajida jōmaweda t'ī p'ā-ee beerā ma libro chok'ai p'anirā t'ī p'ā jēra bīde.

21

Pajā chiwidi māik'aapa eujā chiwidi

¹ Māpai mia unuji pajā chiwidi māik'aapa eujā chiwidi, naapema pajā māik'aapa eujā p'usa ome jōdarida perā. ² Unuji p'uuru Tachi Ak'ōrepa ichi-it'ee jirit'erada. Māgī Jerusalén p'uuru chiwidi baai cheji it'ariipa, Tachi Ak'ōre baparimāiipa. Pi-ia baji. Wēra chi-oo pi-ia jīparik'a miak'āiit'ee pak'āri, māga pik'a baji ma p'uuru. ³ Māgā ak'ima bīde ūriji ángel Ak'ōre su-ak'i beeparideepa golpe pedeeru:

—Írá Tachi Ak'ōre bapari eperāarā t'āide. Bapariit'ee eperāarā ome. Ichi p'uuru padait'ee. Tachi Ak'ōre ichi k'ap'ia bapariit'ee āra ome māik'aapa āra Ak'ōre pait'ee. ⁴ Ichia eperāarā tauba jōmaweda wēpapiit'ee. Māirā waa piuda-e pait'ee; waa jarajēda-e pait'ee; waa p'ua sentida-e pait'ee, irua māgee naawedapema ne-inaa jōmaweda wēpapiit'ee perā.

⁵ Māpai chi su-ak'i bīpa ma rey su-ak'i beeparide māgaji:

—Írapī mia ne-inaa jōma chiwidi papiit'ee.

Ichiaba mīmaa māgaji:

—P'āji nāgī pedee, mia wāarata jarapari perā.

Maap'eda māgaji:

⁶—Oojipi mia k'īsia iru bada. Mita Alfa; nejōmaata naa. Ichiaba mita Omega; nejōmaata t'ēe. Apida opisīa nībī pirā, mia panīa pari teit'ee eperāarā chok'ai p'anapipari, māgī panīa poatri uchīa bīdepema. Māgī panīa tok'āri, ichita mī ome bapariit'ee. ⁷ K'achia p'oyaaparīpa māgī ne-inaa chiwidi jōmaweda iru bait'ee. Ma awara mīta iru Ak'ōre pait'ee; jōdee iru mī warra pait'ee. ⁸ Mamīda waawee-idaa beerā mīde ijāadait'ee; ijāa amaarutaarā jōmaweda ijāadak'aa beerā ome; k'achia ooi awaa p'anirā; chīara peep-ataarā; p'ek'au oopataarā; jaipanaarā petau tau k'awaa beerā ome; ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'ipataarā māik'aapa jōmaweda seewa jarapataarā; māgeerā p'ananadait'ee ma lagok'a t'ipitau azufre ome jērajēraa jira bīde māik'aapa t'ēepema piuda apata mama piudait'eeda aji, ichita māgā mī ik'aawaapa t'imī p'anapataadait'ee perā.

Jerusalén p'uuru chiwidi

⁹ Māpai ángel mīmaa cheji. Māgī angeleerā sieteerāpa vaso ne-inaa k'achiapa ipuru iru p'anadap'edaadepema paji. Māgīpa mīmaa māgaji:

—Chéji. Mia ma Oveja Chak'e wēra pīmaa ak'ipīit'eeda aji.

¹⁰ Ma k'āimok'araa pik'a bīde Tachi Ak'ōre Jaurepa unupida mīmaa, māgī angelpa mī ateeji ee it'ia bī nok'odee. Mama p'anīde ichīa mīmaa ak'ipīji Tachi Ak'ōre p'uuru jirit'erada, Jerusalén, baai cheru it'ariipa, Tachi Ak'ōre baparimāiipa. ¹¹ Ma p'uuru urua nībaji Tachi Ak'ōre k'īra wāreepa. Urua baji māu pi-ia bēi-sāa jaspek'a. ¹² Ma p'uuru t'īak'au nībaji muralla waibia it'ia bīpa. Aīde t'īupata doce paraaji. Ma t'īupata chaa ángel aba bainī baji. Ichiaba ma t'īupata chaa Israeldeepa uchiadap'edaa ēreerā docedepema

t'ĩ aba p'ã baji. ¹³ Ma muralla i chaa t'ĩupata õpe-õpee p'anajida. Ak'õrejĩru uchiapari eere t'ĩupata õpee paraaji; norte eere ichiaba; sur eere ichiaba; ak'õrejĩru baaipari eere ichiaba. ¹⁴ Ma p'uuru t'iak'au nĩbada muralla edupema basa doce iru baji. Ma basa mãu pi-iadee ooda paji. Mãgĩ basa chaa ĩri Oveja Chak'e ome nipapatap'edaarã doce t'ĩdepema t'ĩ aba p'ã baji.

¹⁵ Ma ángel mĩmaa pedee badapa pak'uru nēedee ooda juade atee wãji. Mãgĩpa ma p'uuru chaamaa beeji; chi muralla, chi t'ĩupata mãi paara. ¹⁶ Ma p'uuru kuádría baji. Angelpa mãgĩ pak'urupa chaak'ãri, dos mil doscientos kilometros baji. Chi teeso chi jobia, chi it'ia paara dos mil doscientos kilometros baji. ¹⁷ Ma muralla ichiaba chaaji. Sesenta y cinco metros baji, eperãarãpa chaapatak'a, mãgã chaa bada perã ma angelpa.

¹⁸ Ma muralla mãu pi-ia jaspedee ooda paji. Chi p'uuru nēedee ooda paji; nēe pi-ia, maarepida nejarra wēe. Bēi-sãa baji vidriok'a. ¹⁹ Ma muralla basadepema mãu, mãu pi-ia ome p'oirã baji; nãgee mãu pi-ia k'ĩra t'ãdoo, chi naapema basa mãu pi-ia jaspe ome; araarepema zafiro ome; omé eerepema ágata ome; õpee eerepema esmeralda ome; ²⁰ k'ĩmari eerepema ónice ome; joisomaa eerepema cornalina ome; seis eerepema crisólito ome; siete eerepema berilo ome; ocho eerepema topacio ome; nueve eerepema crisoprasa ome; diez eerepema jacinto ome; once eerepema amatista ome. ²¹ Ma murallade t'ĩupata doce perla docedee ooda paji; t'ĩupata chaa perla abaadee. Calle jã nēedee ooda paji; nēe pi-ia, maarepida nejarra wēe. Bēi-sãa baji vidriok'a.

²² Mĩa Tachi Ak'õre te waibia unu-e paji ma p'uurude, Tachi Ak'õre Waibia mama bapari perã ma Oveja Chak'e ome. Ārata ma p'uurudepema Ak'õre te waibiaak'a, āramaa it'ari p'anĩrãpa mama ichita it'aa t'ĩpataadait'ee perã. ²³ Ma p'uurude p'anĩrãpa ak'õrejĩru jēra wa atane ĩdaa faltada-e pait'ee, Tachi Ak'õre k'ĩra wãreepa jērait'ee perã ma p'uuru ĩri mãik'aapa ma Oveja Chak'e ĩdaait'ee perã lamparak'a. ²⁴ Ma p'uuru ĩdaade na eujãdepemaarã k'ĩra t'ãdoo nipapataadait'ee mãik'aapa na eujãdepema reyrãpa āchi net'aa pi-ia aneedait'ee ma p'uurudee, Tachi Ak'õremaa tee k'inia p'anadairã. ²⁵ Ma murallade t'ĩupata jõmaweda ichita ewa nĩbait'ee. Jĩadak'aa pait'ee; mama p'ãrik'ua wē-e pait'ee perã. ²⁶ Na p'ek'au eujãdepemaarãpa net'aa pi-ia iru p'ani aneedait'ee mãik'aapa Tachi Ak'õremaa teedait'ee. ²⁷ Mamĩda ma p'uurude ne-inaa k'achia apida unuda-e pait'ee. K'achia oopataarã apida mãik'aapa seewa jarapataarã apida mama unuda-e pait'ee. Aba unudait'ee Tachi Ak'õrepa t'ĩ p'ãpidaarã Oveja Chak'e librode.

22

¹ Mãpai ma angelpa mĩmaa ak'ĩpiji to uchía bĩ Tachi Ak'õre Oveja Chak'e ome su-ak'ĩ beeparideepa. Aidepema pania maarepida nejarra wēe baji. Bēi-sãa baji vidriok'a. Ma paniapa eperãarã ichita chok'ai p'anapata. ² Mãgĩ to weepachi p'uuru calle jã esajĩak'a. To i chaa pak'urura paraaji. Mãgĩpa eperãarã chok'ai p'anapipari. Mãgĩ nejõ chauda doce chaupari año abaade. Chi k'ĩrupa eperãarã k'ayaa k'ĩra t'ãdoo jipapari. ³ Ma p'uurude wē-e pait'ee ne-inaa apida Tachi Ak'õrepa k'achiade baaipida, naapema eperãarãpa p'ek'au k'achia oodap'edaa k'aurepa. Mãga pait'ee Tachi Ak'õre, Oveja Chak'e ome su-ak'ĩ beepari ma p'uurude bapari perã. Mama ichideerãpa ichita it'aa t'ĩpataadait'ee irumaa. ⁴ Iru k'ĩra unudait'ee mãik'aapa āchi tau bĩiride iru t'ĩ p'ã iru p'aneadait'ee. ⁵ Mama p'ãriu-e pait'ee. Ichideerãpa lámpara ĩdaa wa ak'õrejĩru jēra faltada-e pait'ee, Tachi Ak'õre Waibia jērapariit'ee perã āchi ĩri. Reyrãk'a ichita p'anapataadait'ee iru ome iru truade.

Taarã-ee Jesucristo waya cheit'ee na eujãdee

⁶ Mãpai ma angelpa mĩmaa mãgaji:

—Nāgí pedee ijāaipia bi wāara perā. Tachi Waibiapa ichi Jaure pēiji wāarata jarapimerā ichi pedee jarapataarāmaa. Ichia aupaita pēiji ichi ángel, māgipa ichideerāmaa k'awaapimerā ne-inaa taarā-ee p'asait'ee.

⁷ Jesupa māga bi:

—¡Ūrítí! ¡Taarā-e mi cheit'ee! O-īa p'ani jōmaweda oopataarā Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a na p'ādade.

⁸ Mi, Juanpata unuji māgí ne-inaa jōmaweda angelpa mīmaa unupida. Ichiaba miata ūriji ma pedee jōmaweda irua mīmaa jarada. Maap'eda mi bedabaidachi ma ángel k'īrapite irumaa it'aa t'īit'ee. ⁹ Mamīda ichia māgaji:

—¡Jāga oonáaji! Pik'a māik'aapa pi ipemaarāk'a mi Tachi Ak'ōre-it'ee mimiapari. Parā mimiapata iru-it'ee, jaradak'āri Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapi bik'a māik'aapa jōmaweda ijāapataarā mimiapata iru-it'ee oodak'āri na pedee p'ādade jara bik'a. Tachi Ak'ōremaa aupaita it'aa t'īpáde aji.

¹⁰ Ichiaba māgaji:

—Ne-inaa maarepida oonáaji eperāarāpa k'awaanaadamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapida na p'ādade, taarā-e aide jara bi p'asait'ee perā. ¹¹ Maperā awaraarāmaa ne-inaa k'achia oopataarāpa at'āri māga oopataadait'ee māik'aapa k'achia ooi awaa p'anapataarā at'āri māga p'anapataadait'ee. Jōdee ne-inaa pia oopataarāpa at'āri māga oopataadait'ee māik'aapa awara bidaarā Tachi Ak'ōre-it'ee at'āri oopataadait'ee irua oopi bik'a.

¹² Jesupa māga bi:

—¡Ūrítí! Taarā-e mi cheit'ee ne-inaa mia k'īsia iru bi jōmaarāmaa teede. Ma ne-inaa teeit'ee eperā chaachaa, irua ne-inaa oopata pari na eujāde bak'āri; ne-inaa pia irua oopata pari maa-e pirā ne-inaa k'achia irua oopata pari. ¹³ Mita Alfa; nejōmaata naa. Ichiaba mita Omega; nejōmaata t'ēe.

¹⁴ 'O-īa p'ani chi p'aru t'ōdap'edaarā Oveja Chak'e waade, āchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wēpamerā. Māirāta k'odait'ee ma pak'uru eperāarā chok'ai p'anapiparidepema māik'aapa t'īudait'ee ma p'uuru chiwidi t'īupatamāi. ¹⁵ Mamīda ma p'uurude unudak'aa pait'ee nāgee eperāarā: k'achia ooi awaa p'anapataarā; jaipanaarā; petau tau k'awaa beerā; p'ek'au oopataarā; chīara peepataarā; ne-inaa juapa ooda k'īrapite it'aa t'īpataarā māik'aapa jōmaweda seewa jarapataarā chīara k'ūrapataarā ome. Māgeerāta unuda-e pait'ee ma p'uurude.

¹⁶ Jesupa māga bi:

—Mi ángel pēiji irua na jōma k'awaapimerā pīmaa, pia jōdee k'awaapimerā mide ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa. Mi Rey Daviddepa uchiada. Mi chi īdatipododepema lucerok'a bi.

¹⁷ Tachi Ak'ōre Jaure māik'aapa Oveja Chak'e wēra; Cristodeerāpa eperāarāmaa jarapata:

—¡Chéti!

Jōmaarāpa na pedee ūrirutaarā auk'a jaradaipia bi:

—¡Chéti!

Jōma opisia p'anīrā chedaipia bi eperāarā chok'ai p'anapipari pania tode, māgá ichita p'anapataadait'ee. Māgí pania Tachi Ak'ōrepa pari teeparī chi to k'inia p'anīrāmaa.

Juanpa ūraada na libro p'ā auparude

¹⁸ Irā mia ūraait'ee chi ūrirutaarāpa Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapida na p'ādade. K'īrak'aupai Tachi Ak'ōre Jaurepa na p'ādade jarapida awara jarateedai. Apidaapa māga ooruta pirā, Tachi Ak'ōrepa ma ne-inaa k'achia jarada na p'ādade, māga p'asapīi āchima. ¹⁹ Ma awara k'īrak'aupai wēpapidai Tachi Ak'ōre Jaurepa jarapida pedee na p'ādade bi. Apidaapa māga ooruta pirā Tachi Ak'ōrepa iru bapi-e pait'ee ichi p'uuru chiwidide, na p'ādade jara bi. K'opi-e pait'ee ma eperāarā chok'ai p'anapipari pak'urudepema, ai p'uurude bi.

²⁰ Jesucristo, chi na p'ãdade jara bi k'awapidapa mãgapari:

—Taarã-e mi cheit'eeda apari.

Mi, Juanpa jara bi:

—¡Amén! ¡Chéji, Tachi Waibia Jesús!

²¹ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã jõmaweda pia ak'i bapariimerã. Amén.